Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 2

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **THIÊN CỔ KỲ ĐÀM**

Đoản-thiên tiểu-thuyết

III. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thanh-Ngọc-Duyên

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

1923

DEPOT LEGAL INDOCHINE

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, ít ra cũng có ba, bốn truyệ; tuy ra không thành kỳ, song các dọc-giả không phải chờ đi lâu, chỉ trong giăm bảy hôm đã ra quyển tiếp theo nga.

2° Mỗi quyển có in đủ **trường-thiên, đoản-thiên tiểu-thuyế** hoặc dịch, hoặc soạn, hoặc **cũ**, hoặc **mới**, hoặc của **Đông-Á**, hoặc của **Tây-Âu**, thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức**, cho **tinh-thần.**

3° Cổ Kim Tiểu-Thuyết sẽ chia làm 2 bộ; **bộ số lẻ** và **bộ số chẵn.** Truyện bộ nào tiếp theo với truyện bộ ấy. Bao nhiêu quyển số lẻ liên hồi với quyển thứ nhất; bao nhiêu quyển số chẵn liên hồi với quyển thứ hai.

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lửa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này:	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà:	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng mandat cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin để phương danh và chỗ ở rõ ràng; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1; đầu bộ chẵn là quyển thứ 2.*) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán in vào Cổ Kim Tiểu-Thuyết, xin cứ gửi về, Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

M. 3526

Cân quắc anh hùng 1

HỒI THỨ NHẤT

Nhanh hơn chớp, viên đạn trúng ác-tăng,
Dưới bóng giăng, một dao dẹp lũ cướp.

DEPOT LEGAL INDOCHINE
No 1446

. . . . . .

. . . . . .

— Bạch Hòa-thượng ! Bạch Sư-phó ! thương hại tôi. tôi chết không sao ; giết một tôi, thành thử giết ba mạng !

Sư-hổ-mang giương hai con mắt tròn soe, trỏ Công-tử quát nói :

— Thằng ranh này câm ngay, mày hãi nghe đây, ta đây chả là hòa-thượng, cũng không là sư-phó nhà mày, ta đi không đổi tên, ngồi không đổi họ, danh sưng Hắc-diện-hổ, biểu-hiệu Hắc-Phong đại-vương ; nhân ta nghĩ đến hồng-trần mà chán, nên mới cạo đầu xuất-gia, thấy chừa Cồ-tự-năng-nhân này, ở chính giữa ngọn núi Hắc-phong-cương, có vẻ đẹp-đẽ, cho nên ta tạm ở tu-hành, làm một vài việc từ-bi ; cứ như trạc mày, ta mồ không biết bao nhiêu đứa rồi ; ngày hôm nay ngày Thiên-đức, ta bận chút việc cho nên không xuống rạo chân núi, giá dụ mày cứ im hơi nín tiếng, lẳng lặng đi qua, ta cũng chẳng thừa hơi xuống mời mày lên ; bây giờ mày đã tự mày làm con lợn béo, chạy lạc vào vườn . . . . vả ta thương chút hiếu-âm mày, đã định để cho toàn-sắc mà chết, cho nên ta định cho mày uống rượu có thuốc mê, để xong việc đi ; ý hẳn mắt mày tinh, mũi mày thính, nhất định mày không chịu uống, bây giờ ta cũng chẳng cần mày uống nữa, ta chỉ định xem gan mày mấy lá . . . kia kìa . . . ngoài sân sẵn có cái giếng cạn, đấy là nơi mày gửi sác, đến sang năm, lại giữa ngày hôm nay, tức là ngày đầy năm mày đấy, hễ có duyên, ông-con-ta lại gặp nhau lần nữa.

Ác-tăng nói xong, tức thì nắm cổ áo Công-tử, kéo mạnh dật xuống, nghe tiếng soạt, ngực bụng lở ra trắng sóa, ác-tăng tay phải cầm dao nhọn, tay trái đè vào bụng Công-tử. . . . .

Khốn nạn Công-tử lúc ấy, hai tay trói-giệt vào cột, hai mắt nhắm nghiền, mặt tái mét, hồn vía lên mây.

Ác-tăng hai ngón tay căng thẳng da bụng, đưa thẳng mũi dao. . . . . nghe-tiếng huych ! loảng-soảng tiếng chậu

https://tieulun.hopto.org

văng ra sân, bỏng người té nhào, thế là một nhát vô-tình vạn sự sạch không.

Độc-giả-chư-tôn chắc là Công-tử té nhào, ngã văng ra hẳn, xin nói rằng không, chính là Ác-tăng té-nhào văng mình vào chậu đồ loảng-soảng, mà tiếng huỵch là tiếng Ác-tăng bị thương mà ngã ra vậy.

Nguyên lúc Ác-tăng tay phải cầm dao, tay trái căng thẳng da bụng Công-tử, sắp đưa mũi giao vào da dạch ngược lên, thoáng đâu một ánh sáng lòe, vùn-vụt từ khoảng không bay lại, Ác-tăng vốn cường-đạo xuất thân, thoáng thấy biết ngay có ám-khí, đã toan cúi đầu tránh nạn ; nào ngờ đâu cúi dẫu nhanh, nhưng viên đạn đến lại nhanh hơn, chát một tiếng, trúng ngay đỉnh đầu. Ác-tăng tuy hung-ác thật song cũng sác thịt như người, chịu sao nổi viên đạn sắt suốt qua óc, tức thì lăn đùng xuống hè, văng đao ra sân, hồn về chín suối.

Tam-nhi đứng hầu-mồ-người bên cạnh, đang nhìn vào bụng Công-tử, bỗng thấy thầy mình té nhào, tưởng rằng thầy dùng sức quá mạnh, chượt chân mé hè, đã toan ra nâng giậy ; thoáng lại một tia sáng lòe, một viên đạn vô-tình đã đến bên mang tai, chui qua tai nọ sang tai kia, Tam-nhi chỉ kêu được một tiếng « ối chao ôi » tức thì cũng theo thầy về Âm đi hầu-mồ-người nữa.

Lúc ấy Công-tử vẫn trói nguyên trên cột, hồn siêu, phách lạc, ngất người đi, chỉ còn hơi thoi-thóp, cho nên khi hai vị Ác-tăng, té ngửa té sấp, nhục-thân thành thánh, Công-tử nào có biết chi ; kịp tới khi chậu đồng lăn loảng-soảng từ trên hè xuống thềm, một tiếng vang lừng, bấy giờ Công-tử mới tỉnh lại.

Khi Công-tử tỉnh lại choàng mở mắt nhìn, thấy hai tay mình vẫn trói ra sau cột, hai Hòa-thượng thì nằm ngang nằm ngửa dưới đất, mẫu-me đầm đìa, chẳng thấy cựa cũng không thấy tiếng dên, Công-tử kinh ngạc vô cùng, nghĩ thầm : lúc này ta vẫn còn sống hay là chết rồi, đây còn là Dương-thế hay là Âm-ty, quang cảnh này có lẽ ta ở nơi Địa-phủ không sai. Công-tử đang nghĩ vẩn-vơ, bỗng thấy trên không một đạo hồng-quang, chớp mắt đã đứng sững ngay trước mặt, Công-tử hoảng hốt kêu rầm, nhìn kĩ thì ra một cô thiếu-nữ, đầu bịt khăn đại-hồng, mình khoác áo thiên-thanh, vai đeo cái khăn gói vải vàng, trên vẻ mặt phù-dung có

https://tieulun.hopto.org

khi phách oai-phong lẫm liệt, hầm hầm chẳng nói một lời, bước sang buồng bên, thoáng lại bước ra, lấy chân đá hắt hai cái thây-ma « Đại-hòa-thượng và Tiểu-hòa-thượng » quăng ra cạnh tường, tức thì nhặt dao giữa sân chạy sấn lại chỗ Công-tử.

Công-tử hai mắt đỏ đom-đóm, lại thấy cô này cầm dao sông đến, Công-tử nghĩ thầm phen này thật chết, cô thiếu-nữ đến trước Công-tử, lấy bốn ngón tay luồn vào thừng trước bụng, kéo ra thật mạnh, Công-tử dền dĩ mặc dầu, cô thiếu-nữ càng kéo thừng mạnh hơn, rồi đưa mũi dao lách vào khe thừng, sống dao quay ngược, chỉ một nhát, thừng đứt tứ tung. Công-tử bấy giờ mới biết là cô thiếu-nữ cứu mình, song tự-nghĩ hôm qua ta ở điếm trọ gặp cô thiếu-nữ, làm hại ta đến nước này, bây giờ ta lại gặp cô thiếu-nữ cứu ta, kỳ dị quá chừng.

Cô thiếu-nữ thấy thừng đã đứt, bấy giờ mới ngửng lên bảo Công-tử : « Đi ! »

Công-tử người còn tê-dừ, lắc đầu chẳng nói chi cả. Cô thiếu-nữ quắc mắt nói : « Đi mau ! »

Công-tử dền dĩ nói : « Cô,... Cô,... Cô,... bảo tôi đi đâu ? »

Cô-thiếu-nữ trỏ vào gian-nhà bên cạnh nói : « Đi vào nhà kia. »

— Tay tôi còn bị trói diệt sau cột này, tôi đi sao được.

Cô thiếu-nữ bấy giờ mới quay ra sau cột xem, quả nhiên còn cái chuỗi buộc trái tay, niu vào cột, tìm mối cởi mãi mới được. Cởi song lại quay ra bảo Công-tử : « Giờ đi được rồi. »

Công-tử sẽ sẽ dụt tay lại, đưa lên mồm thổi, dền dĩ rằng : « Đau chết mất ! » tức thì ngồi-thụp xuống chân cột.

Cô thiếu-nữ gắt-gỏng nói : « Bảo đi ! sao lại ngồi đấy ? »

Công-tử ngẩng lên gạt nước mắt nói : « Một bước tôi không bước được nữa ».

Cô thiếu-nữ vừa toan đơ tay ra đắt, sực nghĩ giai gái theo phép-giậy không được cầm tận tay, nếu dắt thì không tiện, tức thì hạ cái cung đeo trên vai xuống, tay cầm giây cung, đơ bảo Công-tử hai tay vịn vào làn-cung tự khắc đứng giậy được.

Công-tử nói : « Người tôi thế này, cái cung bé thế kia, tôi vịn sợ gẫy mất ».

Cô thiếu-nữ bảo : « Cứ thử vịn xem ? »

Công-tử vịn vào làn-cung, Cô thiếu-nữ cầm cung nâng

https://tieulun.hopto.org

lên, như người câu cá vậy. Cô thiếu-nữ đi trước, Công-tử vịn vào cung đi sau, lần lần vào thẳng gian-nhà bên cạnh. Công-tử vào đến trong nhà, buông cung ra, quỳ ngay xuống hỏi cô thiếu-nữ rằng :

— Cô-nương đây, chắc là quả-vãng-thần-linh, hay là bồ-tát trong chùa chi đây, đến giải thoát đại-nạn cho tôi, cứu tôi khỏi chết, cúi xin bảo rõ tôi biết tinh danh. An-kỳ này còn sống, qua khỏi vòng hoạn nạn, bấy giờ xin sửa lại chùa tô lại tượng.

Cô thiếu-nữ nghe bật cười, nói :

— Cái người này càng ngày càng gàn tệ, thế người vừa mới gặp tôi ở điếm trọ Duyệt-lai, ngồi nói truyện hàng nửa ngày trời, nào đã xa nhau tám năm mười năm chi, nghìn dặm muôn dặm đâu, mà bây giờ đã quên, khéo mơ màng nào thần-linh, nào bồ-tát....

Công-tử nghe nói ngửng nhìn hồi lâu, mừng rỡ mà rằng :

— Quả nhiên đã được gặp cô-nương ở Duyệt-lai điếm, không phải là tôi quên đâu, vì bây giờ : một là dưới bóng giăng suông, cạnh ngọn đèn tàn, trông không rõ lắm ; hai là cô-nương ăn-vận kỳ khôi thế kia, so với dáng điệu ở Duyệt-lai điếm khác hẳn ; ba là tôi sợ quá, sinh ra hôn-mê ; bốn là tưởng không có lý nào, đêm hôm cô-nương đến đây làm chi, mà tình-cờ lại cứu tôi trong cơn hoạn-nạn ; Cô-nương thật là vị trùng-sinh-phụ. . . .

Công-tử toan nói trùng-sinh-phụ-mẫu, sực nghĩ người ta mới độ 18, 20, mình cũng trạc ấy, sao gọi là phụ-mẫu mình được, nghĩ thế rồi im hẳn, lại không đối ra câu gì được, lại sợ cô thiếu-nữ mích-lòng, thành thử đỏ mặt tía tai, bình như cứ ấp-a ấp-úng.

Cô thiếu-nữ chẳng những chẳng lưu-tâm đến truyện lối thôi ấy, cả đến Công-tử, cúi đầu lễ bái, kể lể cà-kê, cô thiếu-nữ cũng mặc ; cô ta vội-vội vàng-vàng treo cái cung lên tường, cởi nốt cái khăn gói đeo trên vai, luồn tay kéo qua đầu quăng xuống dường, hình như khăn gói nặng lắm ; Cô thiếu-nữ lại vỗ hai bên tay áo, Công-tử tưởng cô ta sóng lại áo siêm, ngờ đâu lại thấy dút trong tay áo ra một con dao-găm sáng rực góc nhà, hơi lạnh toát người, Công-tử thấy Cô thiếu-nữ cầm dao trong tay, lại sợ dun cầm-cập.

https://tieulun.hopto.org

Cô thiếu-nữ nói : « Cái người này, càng lâu càng gàn tệ, nếu đây định giết, giết ngay lúc còn bị trói nguyên trên cột, tiện biết chừng nào !

Công-tử nói : « Phải ! Phải ! Cô-nương nói phải, khốn nhưng nay ác-tăng đã chết rồi, Cô-nương còn cầm giao gớm ghê ấy làm chi nữa ? »

Cô thiếu-nữ nói : « Lúc này chưa truyện vẫn được ». Lại trỏ vào khăn gói vải vàng để trên dường bảo Công-tử : — Trọng khăn gói này có gói một thứ quà, muôn phần trân trọng, nay đây giao cho người, người lên giữ lấy khăn gói này cho cẩn thận. Lát nữa ngoài sân này, sẽ có một trận kịch-liệt, ngộ người có xem thấy, chớ có thò đầu ra ngoài cửa sổ này, vả cũng chớ lên tiếng, vạn nhất nhỡ để chúng biết trong này có người, bấy giờ đây chẳng có phép nào phân thân chiếu cố được khắp các mặt,... nhớ lấy ! cẩn thận lắm mới được.

Nói song tắt phụt đèn đi, kéo cửa buồng đóng lại.

Công-tử cuống cuồng hỏi : « Thế lại là thế nào ? »

— Cấm nói ! Lên ngay dường dữ khăn gói . . . Mau ! ! !

Công-tử đành phải men lại dường, định kéo cái khăn gói để trên bọc cho chắc, ngờ đâu khăn gói nặng quá, kéo không chuyển, phải ngồi lên trên khăn gói, y theo lời cô thiếu-nữ dặn, nín hơi nín tiếng, nhịn ho nuốt đắng-hắng, nhìn qua cửa sổ chực xem sự tình thế nào...

Cô thiếu-nữ tắt phụt đèn đóng cửa lại, nhưng vẫn đứng nép cạnh cửa, im lặng như không, để nghe bên ngoài động tĩnh. Một lúc lâu lâu. Vẳng nghe xa xa có hai người đi lại, nói nói cười cười, tự mé ngoài tường chạy vào, Cô thiếu-nữ liếc mắt trông qua cửa sổ, rõ ràng hai chú Hòa-thượng, chân nam đá chân siêu, cười nói lè nhè, đã vào quá cửa chính, chỉ còn cách sân thì đến buồng.

Một chú nói rằng : « Quái ! hôm nay sư-phó ta tắt đèn sớm quá. »

Một chú đáp : « Ý hẳn việc kia song rồi ! »

Hai chú Hòa-thượng, chú này một câu, chú kia một câu, bước thấp bước cao, đá ngay phải cái chậu đồng loảng-soảng, cúi suống nhặt lên, lẩm bẩm nói :

https://tieulun.hopto.org

— Cái chậu ở bếp ai đem vất ra đây, thằng Tam-nhi này làm ăn liều lĩnh quá.

Giữa lúc cúi nhặt chậu đồng, thoáng thấy bên tường có một người phủ phục, bèn chạy lại xem, tức thì hoảng-hốt nói :

— Đại-sư-phó, Đại-sư-phó !

Ngay lúc ấy chú Hòa-thượng kia cũng hoảng-hốt kêu :

— Tam-nhi, Tam-nhi ! Thì ra chú hòa-thượng này nghe nói Đại-sư-phó phủ phục mé tường, toan chạy đến xem, lại vấp vào sác Tam-nhi nằm sóng sượt gần đấy.

Hai chú Hòa-thượng bảo nhau :

— Cái thằng ranh con ấy mà thần thông thế này ư, bây giờ không biết nó đâu.

— Thử sông vào buồng xem sao.

Hai chú Hòa-thượng vừa toan sông vào, sực cửa buồng mở... sầm.., một người nhẩy tót ra sân. Hai chú Hòa-thượng đang lúc vô tình, giật mình kinh bãi, nhìn kỹ ra một cô thiếu-nữ, bấy giờ hai chú hòa-thượng chẳng coi vào đâu. Một chú nói :

— Quái lạ cái ranh này (1) cũng ra đây.

Chú kia nói : « không phải nó, hỏi nó xem ai. » Tức thì đến gần hỏi :

— Mày là ai ?

— Tao là tao.

— Những người trong nhà này đâu cả ?

— Giao tao giữ đâu mà hỏi.

— Đại-sư-phó ta đâu ?

— Nghe như chết rồi !

— Đã đành là chết, nhưng ai giết chết ?

— Tao giết chết.

— Lấy lý chi mà mày giết Đại-sư-phó tao ?

— Nó giết chết người, tao giết chết nó, chẳng có lý chi khác cả.

Chú Hòa-thượng giận điên người, dơ hai tay nắm cô thiếu-nữ.

---

(1) Xin độc giả chư tôn lưu ý : ác-tăng chết kia, trước cũng giết một cô thiếu-nữ trong chùa, chú hòa-thượng này tưởng nhầm cô thiếu-nữ ấy cũng chốn ra chăng, cho nên mới có câu này.

https://tieulun.hopto.org

Tiền rừng bạc bể

(Truyện bảy cuộc thương-mại phi-thường (1) *)*

MỤC-ĐÌNH dịch thuật

I

Gia-tư điền-sản ông cha tôi để lại cho rất nhiều, thế mà chỉ vì lúc thanh-niên chơi bời quá độ, phung phá không bao lâu đã hết đà một nửa. Cũng may tôi sớm tỉnh ngộ biết nghĩ được rằng cứ ngồi không ăn chơi thì đến núi của cũng không còn, huống chi tôi tiêu-pha vô độ như thế thì mấy chốc mà gia-tài khánh-kiệt. Tôi lại nghĩ rằng tôi chỉ ăn với chơi làm phí mất cả thời-giờ là cái vật qui nhất trên trần-gian. Tôi ngẫm ra thì không còn cái chi cực-nhục khổ-sở cho người ta hơn là khi trở về già mà phải nghèo-túng. Tôi lại nhớ đến mấy lời của Sắc-Lô-Môn thánh-đế, mà cha tôi khi xưa thường nhắc đến luôn : « không có tội nào hơn tội nghèo. Nằm trong phần-mộ còn dễ chịu hơn ở vào cảnh bần-cùng ».

Tôi nghĩ-ngợi phân-vân như thế có ý lấy làm lo, bèn thu-thập gia-tư, giữa chợ-phiên bán đấu-giá hết đồ-đạc. Rồi tôi kết liên với mấy người lái buôn-bán trên mặt bể. Tôi thỉnh-giáo tất cả những bà con có lịch-duyệt. Còn được chút vốn cỏn con, tôi quyết trí làm cho sinh-lợi ; ý đã

---

(1) Sinh-Bạt là một nhà buôn, bảy lần vượt biển doanh-thương. Trải qua biết bao là nỗi nguy-hiểm, gặp biết bao là việc quái quái kỳ kỳ... Khi về đem những việc mắt thấy tai nghe thuật lại.

Trong truyện này toàn là lời Sinh-Bạt tự thuật.

https://tieulun.hopto.org

quyết định lập tức thi-hành. Tôi đi ngay Hoa-di (1) để cùng nhiều bạn lái buôn thuê chung một chiếc tầu để cùng vượt bể.

Tầu kéo neo thẳng chĩ Đông-Ấn-Độ qua Vịnh Ba-Tư. Vịnh này rộng chừng bảy mươi hải-lý, tả giáp hải-ngạn Ba-Tư, hữu giáp hải-ngạn Á-Lạp-Bá, qua vịnh ấy thì đến Đông-Hải, bể này cũng là bể Ấn-Độ, rộng-rãi mông-mênh, một phía giáp hải-ngạn sứ Á-Bỉ-Sư-Ny, mà chạy dài đến Cù-lao Vật-Vật chừng bốn nghìn năm trăm hải-lý. Mấy bữa đầu tôi say sóng lấy làm khó chịu, nhưng chỉ ít hôm lại khoẻ-mạnh như thường, từ bấy giờ về sau không say sóng nữa.

Trong cuộc hằng-hải ấy, chúng tôi ghé vào nhiều Cù-lao, bán, đổi hàng-hoá. Một hôm, hải-thuyền đang dong-duổi, mây tạnh trời quang, sóng gió im lặng, thời vừa tới một cái đảo nhỏ nhấp-nhô trên mặt bể, làn nước xanh-ngắt một mầu, chẳng khác chi một cánh đồng cỏ, người thuyền-chủ cho thủy-thủ hạ buồm, rồi hành-khách ai muốn lên bờ đều được tự-ý. Tôi cùng mấy người nữa lên chơi trên đảo. Nhưng mà khi chúng tôi đang ăn uống vui vẻ thì bỗng thấy cái đảo rùng mình làm cho chúng tôi ngã xiêu ngã vẹo.

Những người ở hải-thuyền thấy đảo chuyển-động, vội kêu chúng tôi xuống tầu ngay không thì chết cả, vì đó là cái lưng cá-voi, chứ không phải là hải-đảo. Ai nhanh chân thì xuống kịp hải-thuyền, ai chậm chạp phải boi mới được thoát. Khi cá lặn xuống bể, còn có một mình tôi vẫn ở trên đảo, là trên mình cá, may tôi vớ ngay được mảnh gỗ ban nẫy ở tầu mang xuống để nấu ăn. Bấy giờ mấy người ở tam-bản và mấy người boi dưới bể đã lên được hải-thuyền rồi, nhân suôi gió thuận đường, người thuyền-chủ vội sai trương buồm ; thế là tôi không còn trông mong chi ở cái hải-thuyền ấy nữa.

Vậy tôi đành liều mặc ba đào vùi dập, khi chôi qua đàng nọ, khi giạt sang phía kia. Tôi cố giữ gìn tính-mệnh được qua ngày và đêm hôm ấy, đến hôm sau mệt lử đi mất rồi, mười phần đã chắc không thoát nạn. May làm sao bỗng có một làn sóng ném tôi vào áp một cái cù-lao. Hải-ngạn cao mà hiểm-trở, phúc cho tôi làm sao lại có mấy cái rễ cây, tôi bám vào đấy leo lên được. Tôi nằm lăn xuống đất, bất tỉnh nhân sự, đến mãi sáng bạch mới hoàn hồn.

(1) Hoa-Di (Basry, Bassora hay Balsora) là một thành-phố lớn ở chỗ hợp-lưu sông Tigre và sông Euphrate.

https://tieulun.hopto.org

Bấy giờ người tôi còn mệt lả, vì bữa trước bị sóng gió vật vã suốt ngày đêm. Trong lòng vừa đói vừa khát, phải cố bò lết đi tìm rau cỏ đỡ lòng, tìm được cái ăn rồi lại gặp một suối nước trong văn vắt, ăn uống đoạn, thấy trong mình đã hơi tỉnh tỉnh. Tôi bèn bước tiến vào trong đảo, đi cũng là đi liều, chứ có biết đường lối nào lợi cho mình đâu. Tôi đi vào một khoảng đồng-bằng tươi tốt, xa xa thấy một con ngựa đang ăn cỏ. Tôi cứ trông về phía ấy mà nhẹ bước, nửa mừng mà nửa lại lo, vì biết đâu rằng tôi tìm cửa sinh mà chẳng dâm vào cửa tử. Đến gần, tôi nhận ra là một con ngựa cái rất đẹp, buộc vào một cái cột. Tôi đang ngắm-nghía con ngựa, bỗng nghe có tiếng người ở dưới đất. Một lát thấy một người lại gần tôi hỏi tôi là ai. Tôi bèn đem đầu đuôi câu truyện gian-nan mà kể rõ, người ấy cầm tay dắt tôi xuống một cái hang, những người ở đấy thấy tôi đều lấy làm lạ.

Họ bầy ít đồ ăn cho tôi ăn. Ăn xong, tôi hỏi họ làm chi ở nơi quạnh-hiu ấy, thì họ đáp rằng họ là bọn Mã-phu của vua Mỹ-La là chúa đảo ; rằng mỗi năm, cứ mùa ấy, có lệ đem buộc ngựa của vua ra hải-ngạn này để cho hải-mã ở bể lên phủ ; rằng hải-mã phủ xong là chực ăn thịt, thì họ kêu rầm-rĩ lên để cho hải-mã sợ mà chạy về bể ; rằng ngựa vua thế là thụ-thai, họ đem về, ngựa con đẻ ra sau này là để Ngài-Ngự dùng mà sẽ gọi tên là hải-mã. Họ lại nói rằng sớm mai họ đã lên đường, nếu tôi đến chậm một ngày thời tất phải chết, vì dân-cư ở xa đấy lắm mà không có người hướng-dẫn thì không biết đâu mà tìm đến được.

Họ vừa nói dứt lời, bỗng hải-mã ở bể chồm lên, nhảy sổ đến gần ngựa vua, phủ đoạn lăm-le muốn ăn thịt ; bọn Mã-phu kêu ầm lên, hải-mã vội vàng chạy thẳng về bể.

Hôm sau, họ lên đường đem ngựa về kinh-thành đảo. Tôi cũng đi theo. Tới nơi, họ đưa tôi vào chầu vua Mỹ-La, Ngài phán hỏi tôi là ai và bởi duyên-cớ nào tôi lại lưu-lạc đến nước của Ngài. Truyện tôi thế nào tôi tâu bầy tường tận, Ngài-ngự nghe qua, cũng lấy làm thương-cảm. Ngài liền chuyền cho đình-thần thù-tiếp tôi, không được để cho tôi phải thiếu-thốn chút nào cả. Tôi lấy làm cảm tạ cái tấm

https://tieulun.hopto.org

lòng quảng-đại nhân-từ của Thánh-Thượng và rất lấy làm kính-phục cái cách hậu-đãi của các quan y như Thánh-chỉ không sai.

Tôi vốn là người thương-mại nên có ý làm quen với bạn đồng-nghiệp tại sứ ấy. Tôi làm thân với những người ngoại-quốc để dò tin thành Ba-Đạt cùng xem có ai trở về quê mình để đi theo. Vì kinh-thành vua Mỹ-La ở ngay hải-ngạn, lại sẵn có một hải-cảng tốt đẹp ngày nào cũng có hải-thuyền các nước tạt qua. Tôi cũng thường đi lại cùng các nhà bác-sĩ Ấn-Độ, nghe các ông ấy đàm-luận thì tôi lấy làm tuyệt-thú. Tôi thường vào chầu vua Mỹ-La và đàm-đạo cùng các quan Đại-thần, các vị vương-tước. Các Ngài hỏi truyện về nước tôi không thiếu câu chi ; tôi cũng hỏi các ngài cho biết phong-tục chính-trị nước ấy.

Nội-thuộc vua Mỹ-La có một hải-đảo tên gọi Cát-Liên. Họ đoan chắc với tôi rằng ở đảo ấy đêm nào cũng vẳng nghe tiếng nhạc ; bởi thế cho nên bọn thủy-thủ đoán rằng ở đấy có Quỉ Đề-Gian giáng-hạ. Tôi bèn đi đến tận nơi để mục-kích cái sự phi-thường ấy. Trong cuộc du-lịch này tôi lại được thấy những cá dài ngoài hai trăm thước, trông rất kinh ghê. Nhưng cá này nhát lắm, chỉ gõ vào ván cũng đủ khiến cho nó lặn ngay. Lại có thứ cá khác chỉ dài ngoài một thước thôi nhưng đầu giống hệt như đầu con cú.

Khi trở về, tôi ở lại hải-cảng một hôm, thấy một chiếc tầu mới đỗ vào bến. Bấy giờ họ đang chuyên tải hàng-hóa lên bờ. Tôi nhìn mấy kiện hàng thì rõ-ràng có tên tôi biên ở đó. Nhìn kỹ rồi tôi không còn nghi-ngờ chút nào nữa, chính là những kiện hàng của tôi mang xuống tầu khi tôi thượng hải-thuyền tại Hoa-Di. Tôi nhận được cả người thuyền-chủ, nhưng tôi chắc rằng ông ta đã tưởng tôi chết rồi, liền đến gần hỏi ông ta xem những kiện hàng ấy là của ai. Người thuyền-chủ đáp :

— Trên tầu tôi trước có một người thương nhân Ba-Đạt, tên là Sinh-Bạt. Một hôm chúng tôi đáp vào một cái đảo nhỏ, Sinh-Bạt cùng mấy người hành khách nữa cùng lên bộ chơi. Nhưng chúng tôi lầm, đấy không phải là hải-đảo, chính là lưng một con cá-voi khổng-lồ nằm ngủ tại mặt nước. Trên lưng cá vừa đốt lửa để nấu ăn, cá thấy nóng rùng mình rồi lặn xuống đáy bể. Phải mất mấy người chết đuối, khốn

https://tieulun.hopto.org

nạn cho chàng Sinh-bạt cũng mắc nạn tự-nhiên. Những kiện hàng này là của chàng, tôi định bán đi rồi sẽ tìm thân-thích của chàng mà trả cả vốn lãi.

Tôi liền nói :

— Thuyền-chủ tôn ông ơi ! chàng Sinh-bạt mà ngài tưởng đã chết đuối, nhưng hãy còn sống sót, chính là tôi đây ; những kiện-hàng này là của tôi vậy.

Người thuyền-chủ nghe tôi nói rứt lời liền bảo tôi rằng:

— Trời ơi ! ông nói thì tôi hay vậy, nhưng thực không dám tin. Người đời bây giờ không còn có lòng tin-thực nữa. Chính mắt tôi, chính bao nhiêu hành-khách trên tầu tôi đều trông thấy Sinh-bạt chết rồi, mà ông dám nhận là chàng ư ? Ông cả gan thực ! Tôi trông ông cũng có vẻ lương-gia, thế mà ông dám nói càn nói bậy để nhận chằng của người ta.

Tôi lại nói :

— Ngài hãy khoan tâm để tôi kể rõ cho ngài tường.

— Ừ thì ông nói đi. Ông nói đi cho tôi nghe.

Tôi bèn đem câu truyện tôi thoát nạn thế nào, tình-cờ làm sao gặp bọn mã-phu, đem về chầu vua Mỹ-La, v, v,. đầu đuôi tôi kể hết.

Người thuyền-chủ nghe tôi nói rõ, hơi đem lòng tin, nhưng sau ông ta không còn thế nào ngờ tôi được nữa là vì ở dưới tầu có nhiều người lên nhận ra tôi, lấy làm mừng rỡ vì tôi được sống sót. Sau người thuyền-chủ cũng nhớ lại nhận được tôi, liền ôm lấy tôi mà rằng :

— Tôi xin bái tạ phật-trời đã phù hộ cho ông thoát được đại nạn. Tôi thấy ông còn sống, mừng rỡ khôn cùng. Đây ! của của ông đây, ông muốn dùng làm chi xin tự-ý.

— Tôi tạ ơn người thuyền-chủ và hết lời ca tụng tấm lòng thành-thực của ông. Tôi có dâng ông ít món hàng-hóa để tạ ơn mà ông nhất định không nhận.

Tôi chọn những vật qui nhất ở mấy kiện-hàng đem dâng vua Mỹ-La. Nguyên vua rõ nỗi gian-nan của tôi, mới hỏi tôi lấy đâu được những của quý-lạ như thế. Tôi bèn đem truyện

https://tieulun.hopto.org

hạnh-ngộ vừa rồi tâu lại, thời ngài tỏ lòng mừng rỡ liền vui lòng thâu nhận, lại ban cho tôi châu báu rất nhiều. Tôi bái tạ long-nhan, xin cáo-từ xuống tầu về sứ-sở. Trước khi thượng-thuyền tôi đem hàng-hóa đánh đổi lấy sản-vật bản-sứ. Tôi đem về được gỗ trầm, gỗ bạch, băng phiến, xạ-hương, hạt-tiêu và gừng. Chúng tôi có qua nhiều hải-đảo nữa, rồi tới Bân-tư-La, tôi trở về quê nhà tính vốn liếng được ngoài mười vạn đồng tiền vàng. Anh em họ hàng thấy tôi trở về mừng rỡ khôn xiết kể. Tôi mua nhiều hắc-nô vừa trai vừa gái, tậu đất tậu vườn, sây-dựng một ngôi nhà nguy-nga rực-rỡ. Thế là tôi kinh-doanh thành cơ-nghiệp, định quên những nỗi gian-nan trước để an-hưởng giàu-sang.

https://tieulun.hopto.org

Hậu Tây Du

Diễn nghĩa

HỒI THỨ NHẤT

Hoa-quả-sơn giòng-thần nối giõi,
Thủy-liêm-động Tiều-thánh gặp tiên.

Ca rằng :

Ta có một pho tượng,
Người đời chẳng ai biết,
Chẳng đúc cũng chẳng tô,
Không gọt cũng không khắc,
Không một tý vôi bùn,
Không một điểm sặc-sỡ,
Thợ vẽ, vẽ chẳng ra,
Trộm lấy, lấy không được,
Thể-tướng vốn tự-nhiên,
Thanh-tĩnh bởi thiên-tạo,
Tuy nhiên có một pho,
Biến hóa nghìn, muôn, ức.

Độc-giả chư-tôn đã xem qua Tây-Du-Ký hẳn cũng biết truyện con-khỉ-đá ở Hoa-quả-sơn, Ngao-lai-quốc, sứ Đông thắng-thần-châu, sau tu tiên đắc đạo, được tên là Tôn-ngộ-không. Tự khi theo đạo phật, bảo hộ Thầy Đường-tam-Tạng sang Tây-Trúc cầu kinh, công thành chi-mỹ, được phong làm Đấu-chiến-Thắng phật, không tăm không tích, tiêu-dao tự tại, chứng quả bồ-đề nơi cực-lạc Thế-giới, không còn nhìn đến hang đá thủa xưa nữa.

Cái hang đá nơi Hoa-quả-sơn đã bỏ hoang trong bấy nhiêu thời-đại, trải qua biết bao tuế-nguyệt-phong-sương, y nguyên ngọn sanh biếc ngất trời, vả vốn là nơi tiên-hoàn phúc-địa, cho nên ở đấy, khỉ nhớn khỉ con, sinh con đẻ cháu, thành đàn thành lũ, có kể hàng triệu hàng vạn, ngày ngày ở quanh núi, tìm hoa lùng quả, nhẩy suối vin cành...

Một ngày kia, tự nhiên ở trên đỉnh núi hiện ra muôn đạo hào-quang, nghìn giây ánh-tía, kết thành vẻ mây dực-dỡ.

https://tieulun.hopto.org

Đàn khỉ thấy vậy, nép-nép ẩn-ẩn ; nghé-nghé dòm-dòm, dần dà con này ra xem, con kia thò cổ ngó. Đúng bẩy bẩy bốn mươi chín ngày. Ngày ấy giữa ngày đông-chí, trên khoảng không một tiếng vang-lừng, làm cho lũ khỉ ù té sô đẩy nhau, con chạy đông con chạy tây, tán lạc mỗi con ẩn một só. Lẳng lặng hồi lâu, bọn khỉ vẫn thấy im-lặng, lại thò đầu rụt cổ, nghé mắt nghiêng tai, dần dần kéo nhau ra trông ngóng, thì ra hào-quang ánh-tía ở trên đỉnh núi bị hai đạo Kim-quang đánh tan mất.

Trong đàn khỉ có mấy con khỉ già táo bạo, liền men lên tận nơi đò xem thấy viên tiên-thạch nứt đôi ra, ở giữa có cái trứng đá, trứng đá ấy đang theo chiều gió quay-tít, quay-tít hồi lâu, tự nhiên vỡ ra, nở một khỉ-đá-con, mặt mũi tay chân, chẳng thiếu một thứ, thoáng chốc đã biết đứng dậy, chạy đi chạy lại, hai đạo kim-quang đứng dưới trông thấy lúc nẫy, tức là ánh sáng ở trong hai mắt khỉ-đá-con chiếu ra. Những khỉ-già lấy làm kỳ-dị quá chừng, đến dìu-dìu dắt-dắt, đem khỉ-đá-con xuống cuả núi, đưa hoa thơm cỏ ngon cho ăn. Một vài con khỉ nhanh chân, chạy vào động báo việc kỳ-quái ấy với Thông-linh-tiên. Thông-linh-tiên vốn là giống vượn giài tay, nhân xưa linh-tinh tinh-khôn, thời thường hầu trước Tề-thiên-Đại-thánh, bầy mưu lập kế, kiếm chút công-lao, nên Đại-thánh rất trọng-dụng. Khi Đại-thánh phá thiên-cung, lấy trộm tiên-đào ngự-tửu về động, Thông-linh-tiên dùng nhiều nhất, cho nên sống lâu không chết, tự khi Đại-thánh thành phật, Thông-linh-tiên đứng đầu ở động ấy, vả lại từng trải nhiều việc xưa nay, cho nên các khỉ đều tôn là Tiên. Tự khi Thông-linh-tiên đắc-đạo, thích im lặng, không ưa náo-động như trước, mỗi ngày chỉ ngồi ở trong động điều-dưỡng, không mấy khi ra tới ngoài, hôm đó nghe biết như vậy cả mừng nói rằng :

— Thế thì kỳ thực, thủa xưa cụ phật Đại-thánh nguyên bởi trời sinh đất hoá, mượn đá giáng trần, song việc này uyên-nguyên đã lâu xa lắm, sao đích phái cụ-phật ta lại hạ giáng, để ta ra xem sao.

Ra khỏi động, đến dưới bãi chân núi, thấy lũ khỉ đang xúm quanh một con khỉ-đá-con, nhẩy nhót đùa bỡn, xem kỹ thì khỉ-đá-con ấy bóng dáng cũng khác thường thực,

https://tieulun.hopto.org

mắt đỏ, con ngươi xanh, thần tiên cốt cách, phỏng lớn lên giăm tuổi, chẳng khác chi Tề-thiên-Đại-thánh tái-sinh.

Thông-linh-tiên mừng rỡ, bảo lũ khỉ rằng : « Thủy-liêm-động chúng ta từ nay lại có chủ rồi ». nói rồi dặn lũ khỉ phải để cho khỉ-đá-con theo tính tự-nhiên, không nên câu-thúc, để khoáng-sung lấy đạo lớn, sợ rằng làm hỏng gốc bản-lai, thiên về đường nhân-dục, thì lại nhiễu loạn càn-khôn, khó lòng thu phục được.

Từ đấy lũ khỉ kia cứ để mặc khỉ-đá-con, muốn ăn thì ăn, muốn ngủ thì ngủ, muốn chơi thì chơi, tự do tự tại, độc-vãng độc-lai, nhàn dưỡng ở trong núi, hàng ngày tìm hoa vít quả, chẳng lo sầu phiền não, chẳng biết đến xuân hạ thu đông. Thấm thoắt thoi-đưa, quang-âm phút chốc đã quá mấy năm trời, khỉ-đá-con tri-thức đã hơi mở mang, tinh-thần cường-tráng, đã biết chanh ăn những mồi ngon, đã biết chanh ở nnững hang cnỉnh-tề, gặp trời tạnh ráo, nhẩy nhót trên cành dưới khe, mừng-mừng rỡ-rỡ ; gặp lúc gió lớn mưa to, phải nấp ở trong động, buồn-bực ủ-ê ; ngẫu nhiên bị đồng-loại hiếp nạt, nghĩ ngay đến được được thua thua ; giá-dụ gặp việc chi thất-ý, cũng động tình bi thương cảm thán.

Một ngày kia có một con khỉ già chết, khỉ-đá-con trông thấy, thương-sót vô cùng, hỏi chúng bạn rằng :

— Hôm qua còn cùng ăn uống với chúng ta, cùng chạy nhẩy với chúng ta, sao hôm nay đã nằm ỳ không tri-thức gì nữa, cũng không thấy động đậy ?

Bọn khỉ nói : « Nó đã qua nhiều năm, tháng, tuổi nó càng cao, tinh-huyết nó phải suy, cho nên nó phải chết ».

— Thế thì chúng ta cũng có ngày phải chết hay sao ?

— Lẽ ấy tự-nhiên còn phải hỏi chi nữa.

Khỉ-đá-con từ đấy ủ-dũ chẳng vui, vả thường hỏi các bạn có cách chi để khỏi phải chết không ?

Bọn khỉ nói : muốn khỏi phải chết, chỉ có tu tiên, tu-tiên đắc đạo sẽ được sống lâu mãi mãi !

— Tu tiên khỏi phải chết, sao không đi mà tu tiên ?

— Hai chữ tu-tiên không phải dễ mà giảng-cứu được !

— Sao lại nói là không dễ giảng-cứu được ?

— Tu tiên trước hết phải có « căn-khí làm ông tiên, phải

https://tieulun.hopto.org

có phúc phận được hưởng cảnh tiên, sau nữa phải tìm tiên làm thầy, phải giảng-cứu rõ ràng tiên-đạo, còn nhiều nỗi khó khăn nữa; nếu tiên mà dễ tu thì hết thảy đều là thần-tiên cả.

Khỉ đá con nghe vậy dẫu không nói năng chi nữa, song hai chữ tu-tiên đã in sâu trong tri.

Một ngày kia gặp trời mưa gió, không ra chơi ngoài được, phải ở trong động, ngủ gà ngủ gật, ngồi thu hình đến gần trưa, vẳng nghe mé sau động có tiếng ngâm nga.

Khỉ-đá-con vì tâm-linh tinh-sảo, sẽ lẻn ra mé sau động để nghe trộm, nghe tiếng ngâm rằng :

Hai vui hai chữ càn khôn.
Nghìn muôn năm cũ chưa chôn sác này,
Đào-tiên rượu ngự... từ ngày...
Trường-sinh bất lão thân này bởi đâu!

Khỉ-đá-con nghe rõ là Thông-linh-tiên ngâm nga, kể lể thân-thế mình, bèn nghĩ thầm rằng : cả động đều tôn là tiên chắc là có tiên-khí, vả trong câu ngâm vịnh, có ngụ ý tiên-cơ. Ta vừa toan đi du lịch các núi các động để tìm tiên học *đạo không chết*, ngờ đâu trong nhà ta có sẵn thần-tiên mà ta không biết.

Nói vậy thôi, Khỉ-đá-con cũng không dám kinh-động Thông-linh-tiên, sẽ lẻn lủi ra, chờ tới lúc trời quang mưa tạnh, đi khắp quả núi, tìm hoa thơm cỏ lạ, ôm về một ôm, vào thẳng mé sau động, hai tay dâng lên Thông-linh-Tiên, rồi quỳ xuống nói rằng :

— Cháu ngu-dại kính dâng lão-tổ.

Thông-linh-Tiên trông xuống mừng rỡ nói rằng :

— À ra mày đấy, mày xưa nay lêu-lổng chơi bời, bây giờ sao lại biết tìm giòng-giõi, nhận tôn-phái ?

Khỉ-đá-con nói : « chơi bời vẫn phải chơi bời, mà kết quả cũng cần có kết quả, cúi xin lão tổ từ-bi. »

Thông-linh-tiên gật đầu nói :

— Ta trước đã biết mày có chút căn-khí, quả nhiên ngày nay phát ra cái tư-tưởng siêu-quần ấy, song ta chỉ biết ta, mày chỉ biết mày, mày đến cầu ta, cũng vô ích thôi.

https://tieulun.hopto.org

Hậu Tây Du, đến quyển sau truyện sẽ in giải

Bộ số lẻ **QUYỂN THỨ 3** sẽ ra tiếp quyển thứ 2

I — Thiên phương nhật đàm

Một nàng **công-chúa đẹp như tiên** trên giời sa xuống, chỉ vì một giấc mộng mà đối với bọn đàn ông, ác cảm vô cùng.....

Truyện này rất **vui**, rất **lý-thú**,, cái **hay** không kể xiết, chỉ có thể nói rằng bộ Thiên-Phương Dạ-Đàm đã hay mà còn kém bộ Thiên-Phương Nhật-Đàm này.

II — Đoản thiên tiểu thuyết

Toàn những truyện có nghĩa lý tinh thần cả.

III — Đệ ngũ tài tử (Đăng-Khấu-Chí) liên hồi

Sống mỗi người một nết, chết mỗi người một tật. Thế mà có một ngòi bút tả được **108** người **108** nết, phân biệt được **sự chính sự tà**, thì chả phải nói nhiều cũng biết là **truyện hay** vô cùng.

SÁCH ĐÃ XUẤT-BẢN:

CHÉN THUỐC ĐỘC của ông Vũ-Đình-Long soạn.

Truyện này tả được nhiều hạng người trong xã-hội, thầy giáo, thầy thông, tiểu-thư, công-tử, cô hồn, bà cốt, thầy bói, tây đen.... hạng người nào ngôn-ngữ, cử-chỉ hệt hạng người ấy. *Chỗ vui cười vỡ bụng ; chỗ buồn chảy nước mắt* ; truyện này rất hay.

Giá bán mỗi quyển.. . . . . **0$40**

TÂY SƯƠNG TÂN KỊCH của ông Vũ-Đình-Long soạn

(Sự-tích THÔI OANH-OANH và TRƯƠNG QUÂN-THỤY)

Câu truyện Kiều : « Ngẫm duyên kỳ-ngộ xưa nay, lứa đôi ai dễ đẹp tày Thôi Trương ! » chính là ở bộ Tây-sương này. Ai muốn biết sự-tích đôi người ngọc ấy nên mua một quyển « Tây Sương Tân kịch. » Giá bán mỗi quyển. . . . . **0$40**

SÁCH GIẤY VỀ SỔ CHI THU của ông Bùi-Trạc soạn.... **0$50**

TRUYỆN ĐỨC THÁNH MẪU PHỦ GIẦY

Bản quốc-ngữ và chữ nôm . . . . . **0$10**

Bản quốc-ngữ . . . . . **0$08**

SẮP XUẤT-BẢN:

QUỐC NGỮ VỠ LÒNG.

TOÁN-PHÁP (Tiểu-học cao-cấp).

GAN VÀNG DẠ SẮT (luân-lý tiểu-thuyết)

CHUẢ-PHỤ HÀM OAN (trường-thiên tiểu-thuyết)

https://tieulun.hopto.org

Nền Tiểu-học bằng Quốc-ngữ.

Việc soạn, thuật, xuất-bản là việc hay, nhà in KIM-ĐỨC-GIANG chúng tôi, từ khi sây móng đắp nền, vẫn biết như thế, nhưng tự sét tài hèn sức yếu, không giám sa vọng đến. Song từ ngày thành-lập tới nay, may được nhiều ngài tin yêu vẫn thường dục dã về sự xuất-bản mà đều sẵn lòng nhiệt-thành dúm giúp. Vậy nay chúng tôi xin theo ý hay của chư Quân-tử, trù liệu xuất-bản lấy một bộ sách giáo-khoa bằng Quốc-ngữ nền Tiểu-học.

Hiện đã có mấy nhà lịch-duyệt trong học giới, nhận giúp việc ấy và đã có một quyển Toán-Pháp (tiểu-học cao cấp) soạn song, hiện bản quán đang in.

Ai cũng công nhận rằng sách nên soạn nhất ở nước ta ngày nay là sách học phổ-thông bằng Quốc-ngữ. Nhưng những sách đó soạn in ra bán không chạy, thường thu không đủ ấn phí, nên những nhà làm sách dù có nhiệt-thành với việc học, dù không có ý cầu-lợi chăng nữa, cũng ngần ngại không để tâm đến việc soạn sách giáo-khoa.

Nay chúng tôi đã lưu tâm đến việc xuất-bản, xin vui lòng gánh-vác đỡ các nhà làm sách, nghĩa là Hải-nội chư-tôn soạn được sách giáo-khoa nào về bậc tiểu-học, nếu thực có giá-trị, bản quán xin hoan-nghênh xuất-bản, dù bán có lỗ, bản quán xin chịu cả, lãi thời cùng hưởng lợi-quyền.

Chư Quân-tử có lòng quang-cố, xin mời đến chơi bản quán, hoặc viết thư cho, chúng tôi xin vui lòng bầy tỏ chương-trình cùng các ngài.

Nay kính cáo,

KIM-ĐỨC-GIANG Ấn-Quán

Số 83, Phố Hàng Bồ — Hanoï.

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 4

DEPOT LÉGAL
« INDOCHINE »
Nº 1446

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **ĐOẢN THIỀN TIỂU THUYẾT**

Thiên cổ kỳ đàm

III. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 19500

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

1923

https://tieulun.hopto.org

QUYỂN THỨ 4 NÀY, TRUYỆN NỐI VÀO QUYỂN THỨ 2 *(Là đầu bộ chẵn)*

KỂ TÓM LẠI TRUYỆN QUYỂN THỨ 2

Cân-quắc anh hùng. — Công-tử An-kỳ đi thăm cha mẹ bị nạn nơi hoạn sở, lạc vào chùa, bị ác tăng Hòa-thượng chực mổ. — Cô Thiếu-nữ xa trông thấy sự bất bình, bắn chết 2 Hòa-thượng đương chực hạ thủ. — Cô Thiếu-nữ tới gần cởi trói cho Công-tử : cô Thiếu-nữ biết rằng đảng ác tăng còn nhiều, bắt Công-tử ngồi giữ khăn gói trong một nơi kín để ẩn mình; Cô Thiếu-nữ gặp mấy ác tăng nữa, bọn ác tăng hỏi ai giết Hòa-thượng. — Cô Thiếu-nữ nhận rằng giết vì Hòa-thượng định giết người. — Ác tăng nghe nói tức điên người đợ tay nắm cô Thiếu-nữ...

Hậu Tây du. — Trên đỉnh núi Hoa-quả-Sơn có một viên đá tự nhiên nứt ra một khỉ-đá-con 2 mắt chói lọi tia sáng — các khỉ lấy hoa quả về cho ăn — Thông-Linh-Tiên là đồ đệ Tề-Thiên-Đại-Thánh ngày xưa đã tu thành tiên, thấy vậy mừng rằng núi lại có chủ, để cho khỉ-đá-con theo tính tự do — khỉ-đá-con dần dần có tri giác, trộm nghe bốn câu Thông-linh-Tiên ngâm, biết là tiên, bèn xin học đạo — Thông-Linh-Tiên bảo : « cầu ta vô ích »...

BỘ SỐ LẺ CỔ KIM TIỂU-THUYẾT

Quyển **5** sẽ ra, liên hồi với quyển **3**.

trong in những truyện :

I — Thiên phương nhật đàm.

II — Đoạn thiên tiểu thuyết.

III — Đăng khấu chí (hậu ngũ tài tử).

Sách đã in bán

Sách giậy về sổ chi thu
Truyện Đức Thánh Mẫu
Kịch Chén thuốc độc
Tây sương tân kịch

Sách sắp xuất bản

Quốc ngữ vỡ lòng
Toán pháp
Ngọc thiềm kỳ duyên
Hồng lâu mộng

https://tieulun.hopto.org

Cô-thiếu-nữ chẳng hốt-hoảng tý nào, tay phải đỡ lấy tránh sang bên cạnh, tay trái một cái gạt mạnh, tức thì chú hòa-thượng ngã lăn, đá theo chân một cái, bắn ra tận đẳng-xa.

Chú Hòa-thượng kia thấy thế tức thì sông lại, đánh miếng « **dưới lá ẩn hoa** » nhẩy tót qua đầu cô thiếu-nữ, hai tay từ trên đánh xuống ; cô ta nghiễm nhiên như không, chẳng tránh cũng không đỡ ; Giữa lúc hai nắm tayi gần tới đầu, tức thì nắm ngay hai chân chú kia quật ra xuống đất, thế là hai mạng nữa lại dủ nhau về âm-ty địa-phủ.

DEPOT LEGAL INDOCHINE
Nº 1446

Cô thiếu-nữ quay gót toan vào, lại thấy sừng-sững một chú Hòa-thượng ở đâu mới về, cao-lớn lực-lưỡng, thấy cô này đá chết, quật chết, luôn một lúc hai mạng, hầm hầm nổi giận, chạy tạt ngay sang nhà-bếp, lôi ra hai thanh đoản-đao, sáng quắc góc sân, hai tay múa tít, nhẩy sấn vào, đánh luôn mấy ngọn « **mãnh-hổ-xuất-sơn ;** » cô thiếu-nữ bấy giờ mới rút đao giắt ở cạnh lưng ra, đỡ tay trái, chém sang tay phải, đỡ tay phải, chém sang tay trái, một vài ngọn đao « **chim oanh rũ cánh** » đã thấy chú Hòa-thượng lực lưỡng kia, hơi thở hồng-hộc ; ngọn « **mãnh-hổ-xuất-sơn** » hóa ra miếng « **Đồng-bằng-cọp-chạy** » chú vừa đỡ vừa lùi, lùi mãi gần ra cửa chính ; đang lúc bất-t inh-linh chú nhẩy văng sang sau lưng cô thiếu-nữ.... Ngọn đao « **hắc hổ xuyên tâm,** » nếu không tránh kịp, thì chẳng những chết mà thôi, chân tay lại phân làm bốn mảnh. Thế mà cô thiếu-nữ kia cũng chẳng quay lại đỡ, phỏng thử có đỡ cũng không kịp, cô nhanh nhẹn như chớp... hai chân quỳ ngay xuống đất, chưa kịp qnỳ xong, hai ngọn đao đã sượt qua bên thái-dương rồi ; chú Hòa-thượng kia đang lúc căm-tức, dùng sức quá mạnh, đâm hụt, chúi dụi vào cô ta. Cô-thiếu-nữ nhân lúc hai ngọn đao vút qua thái-dương, giơ đoản-đao lên..... chát một tiếng.... hai lưỡi đao của chú hòa-thượng đã hóa ra hai miếng sắt cong, ngay lúc ấy chú đã bị một nhát tự giữa đỉnh đầu xuống quá cổ họng rồi,

Cô-thiếu-nữ chưa kịp đứng lên, lại thấy hút. . . . một chú Hòa-thượng . . . ù chạy qua mặt, Cô ta dảo bước chạy theo bảo rằng :

https://tieulun.hopto.org

« Ai giết mà chạy, tao cũng định để cho mày chạy, chạy đi mà báo tin cho lũ mày, lũ mày lại hết đây, nhân thể tao đang mềm tay ! » Nói rồi cô ta quay lại đá hắt cái thây-ma còn phủ phục cạnh đấy. Bên ngoài đã thấy dầm dập chạy vào, một lũ bốn, sáu, chín, mười chú hổ-mang, chú nào chú ấy, sẻng, quốc, thuổng, búa, hầm hầm kéo ùa lên sân. Cô-thiếu-nữ thấy bận này hăng hái quá thể, nghĩ thầm :

« Không giao chiến với chúng vội, hãi làm cho chúng khiếp đởm đã », tức thì nhẩy tót lên nóc nhà, tay rút mấy viên ngói. . . choảng. . . một chú lăn queo ; choảng. . . chú nữa ngã sấp ; choảng. . . choảng. . . choảng. . . hai ba chú nữa nằm sóng-sượt ra sân ; bấy giờ cô thiếu-nữ mới lại nhẩy xuống, chỉ đông đánh tây, chỉ nam đánh bắc, đánh một trận « **lạc-hoa-lưu-thủy** » chú nào chú ấy, ngã sấp ngã ngửa, nằm trơ dền-dĩ, dương mắt mà nhìn . . .

Cô thiếu-nữ tủm tỉm cười .

— Chúng mày không chịu đòn quen, khổ thân chi ra đây mà chịu chết, thế tao hãi hỏi trong chùa này như hạng chúng bay liệu còn mấy đứa ? Nói chưa dứt lời, thấy mé sau lưng tiếng thét như sấm :

« Không còn nhiều ! ! ! còn một tao đây ! ! !

Tiếng nói chưa dứt, đã thấy gậy sắt vụt ngay trên đầu, Cô thiếu nữ tay nhanh mắt nhẹn, dơ đoản đao đỡ gậy sắt, nhân thể tỳ mạnh đao vào gậy, quay mình lại đánh ; một đoản-đao « **Cánh-nhạn** » một gậy sắt « **đuôi-giồng** » gậy sắt giáng xuống như núi thái-sơn đeo vào đầu,đoản-đao múa lên, tựa sóng cuộn mênh mông ngoài bể-cả ;ánh sáng đoản đao, bóng đen gậy sắt, như chớp dật, như mưa dào, như mâ bay, như nước chẩy ; một chú lỗ-mãng-hòa-thượng một cô yểu-điệudai-nhân, dưới bóng trăng suông, trên mặt sân rộng, đi đi lại lại, hầm hầm hè-hè, một trận ác-chiến, coi không mỏi mắt.

Cô thiếu-nữ nghĩ thầm : « Võ-nghệ thằng này cũng vào bậc khá, nếu không lừa mà thịt nó đi, đánh quần mãi thế này biết bao giờ xong », tức thì cô ta giả cách buông dơi đoản-đao, chú Hoà-thượng kia mừng quá chừng, một gậy sắt phang ngang lưng cô thiếu-nữ, Cô ta để cho gậy

https://tieulun.hopto.org

sắt gần tới, nhảy phắt đá ngay vào tay hòa-thượng, chân phải đá vào tay, chân trái dẫm lên gậy ; hoà-thượng bị đá vào tay, gậy nắm không chặt, cũng buông dơi nốt ;

Cô ta nhanh nhẹn lạ thường, chân lại hất gậy sắt bật lên, tay nắm luôn lấy, theo chiều gậy đâm luôn, đầu gậy vào giữa ngực chú hổ-mang, chú kia ngã lăn, một gậy theo luôn trúng đầu, tức thì nước sanh, nước vàng, nước đỏ, nước đen, chảy ra như suối, thế là chú cũng bỏ đời.

Cô-thiếu-nữ quay lại nhìn lũ bị thương lúc nầy, cả thảy bầy đứa, chết mất năm, còn ba đứa dền-dĩ kêu-van, Cô ta bảo :

— Tội-nghiệp chúng mày thật ! song ta không thể tha.

Mỗi đứa một nhát, hồn về địa ngục.

Cô-thiếu-nữ, một buổi tối, hôm ấy ném chết dầu-đảng ác-tăng, giết chết Tam-nhi, đá chết, quật chết, dọt chết, chém chết, cả một chùa tổng-cộng mười hai chú hổ-mang, bấy giờ mới ngẩng mặt lên trời, trông vầng trăng lạnh-lẽo, thở giài nói rằng : « Cũng thương hại cho lũ này ! nhưng không thể dung được. Còn người gàn ngồi trong buồng này không biết có sợ ngất đi không ? » Nói rồi vác cái gậy sắt vẫn cầm ở tay, chạy ròm cửa sổ, vẫn thấy Công-Tử nghiễm-nhiên ngồi thu hình trên khăn gói.

Cô-Thiếu-Nữ gọi : « Người kia có thấy không ? lũ hổ-mang trong chùa chết sạch rồi ; cứ bình tâm ngồi đấy giữ lấy khăn gói, ta còn chút việc, lên chùa đã. »

Công-tử nói : « Cô-Nương đừng đi nữa. »

Cô-Thiếu-Nữ chẳng nói chẳng rằng, đi thẳng lên chùa, rẽ sang tay trái, vào nhà hậu ; mấy gian nhà này, cửa đều bỏ ngỏ, ba gian trên la-liệt màn, giường, chăn, chiếu, còn hai gian là nhà bếp ; sang bên nhà Tổ, thấy những tượng phật sứt mẻ, mạng-nhện chẳng đầy nhà ; xuống thẳng đến cái chuồng buộc một con bò, thấy ngoài sân bốn con lừa đói, đang phá dứt mái-gianh nhà ; quá sau bếp thấy sóng sượt hai cá sác người, nhìn kỹ thì ra hai thằng mã-phu ruột gan mất hết. Cô-Thiếu-Nữ gật đầu nói : « Lại bị đồ hổ-mang hại đây trời gần lắm ! » thoáng thấy có bóng đèn trong cái lều gần đấy, Cô-Thiếu-Nữ đến tận cửa dòm vào thấy một chú-sư đang ngồi nướng gan người ăn, quay ra thấy có người, kêu rú lên ; Cô-thiếu-nữ dảo bước nắm lấy gáy nói : « Im

https://tieulun.hopto.org

ngay ! tao muốn hỏi câu này, nói thật tao tha ». Ngờ đâu nắm quá mạnh, thành thử lão-sư-già nghẹt chết liền; Cô-Thiếu-Nữ phì cười. buông thây chết ra, cầm đèn lên soi, chỉ thấy những thúng củng nòm, sau thấy cả hành-lý quần áo của hai đứa Mã-Phu, lại thấy cái phong thư vất quăng trên giường nữa. Cô-Thiếu-Nữ nhặt lên xem trên có đề : « Thơ gửi sang họ Chử » Cô-Thiếu-Nữ bỏ vào bọc, nói : « à ra bức thư này đây ! »

Quay ra sân, n ầy tót lên nóc nhà, nhẩy chuyền sang mái Đại-Điện. (1) Đằng trước núi cao, đằng sau cánh đồng rộng, hai bên chẳng thấy có làng sóm nhà cửa chi hết, trên trời một vừng trăng suông, trước mặt hơi núi bốc lờ-mờ, bốn bề im ả, phẳng-lặng như không, nhìn đi nhìn lại sung-quanh chùa, chẳng thấy một bóng người rào, Cô-Thiếu-Nữ nghĩ thầm : « Có lẽ mình sửa sạch rồi ! » tức thì nhẩy xuống đi qua thuyền-phòng lại về chỗ Công-Tử ngồi.

Sắp đến cửa phòng, Cô-Thiếu-Nữ sực nghĩ : « Hỏng to rồi, nhỡ tay nắm chết lão-sư-già ! lấy ai làm chứng cho mình bây giờ ! . . . Giữa lúc này ! . . . đêm khuya cảnh vắng . . . mội gái . . . một trai . . . mình lại còn phải hỏi người-ta lắm truyện . . . » Càng nghĩ càng bồn-chồn, một bước một dừng chân đứng lại, dứt phăng đao ra, trỉ trời vạch đất nói : « Mình cũng gàn nốt, thế trên kia là chi ? thế dưới này là chi, người đâu vắng vẻ, lại không còn có quỷ-thần sao ? vả người ta chẳng là người ư, mà mình đây cũng lại chẳng là người ư . . . ! » nghĩ vậy tức thì dảo bước về phòng, lấy lửa thắp đèn, khêu ngọn lửa thật tỏ, đã toan kể với Công-Tử câu truyện đầu đuôi, sực vẳng có tiếng : « Trời cao đất giầy ơi . . . ơi phật thánh bồ-tát ơi . . . . cứu tôi . . . »

(1) Bốn bề bát ngát xa trông, cát vàng còn nọ bụi hồng dặm kia,

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ HAI

Ông-già úp trong chuông,
Thiếu-nữ dam dưới hầm.

— « Ối, trời cao đất giầy ơi,.. ối phật-thánh bồ-tát ơi . . . cứu tôi... ai cứu tôi với... »

Cô-Thiếu-Nữ kinh ngạc nói : « những hổ-mang hổ-lửa trong chùa, ta sửa sạch rồi ! gần đây chỉ có núi cao đồng rộng, nhà cửa làng sóm thì không, huống chi đêm khuya, còn ai kêu khóc thế. »

Công-Tử nói : « Tôi nghe tiếng kêu đã lâu lắm, tôi cứ tưởng ở những nhà gần đây. »

Cô-Thiếu-Nữ nói : « Vô lý quá chừng, đây làm chi có nhà bên cạnh. » Nói chưa rứt lời, lại nghe tiếng kêu khóc..,

Cô-Thiu-Nữ khép cửa phòng lại, chạy ra sân,càng thấy kêu khóc rữ, Cô ra, tay cầm đoản-đao men tường theo tiếng khóc mà đến, nghe hình như ở mé nhà bếp ; lúc đến nhà bếp, nghe tiếng khóc lại ở đằng sau đống củi ; ra đến nơi, quả nhiên có một cái chuông vỡ ; trong chuông hình như có người rền rĩ. Nâng cái chuông úp sang một bên thấy phủ-phục một người đen-sì. (người này bị úp trong chuông từ trưa hôm trước, những sư trong chùa vẫn cắt lượt nhau canh-gác, dọa rằng hễ kêu, giết chết ngay, cho nên vẫn không dám ho mạnh ; từ chiều đến giờ, thấy bên ngoài lúc thì im ả, lúc thì ào ào tiếng người, rồi lại thấy im-lặng ; vả sư canh bên mình cũng vắng tiếng đã lâu, vừa đói lại vừa khát, nên mới kêu khóc mãi.)

Lúc người này thấy chuông-vỡ lật ra, tưởng là sư-hổ-mang đến riết mình, sợ dun cầm-cập.

Cô-Thiếu-nữ vội hỏi : « Thế vợ con ông ở đâu ? »

Ông-Già nói : « Sư-Cụ chuyền kéo tôi ra, tức thì tôi bị úp dam trong chum vỡ này, nào tôi có biết sư-cụ ngài để vợ con tôi ở đâu ? »

Cô-Thiếu-nữ nói : « Quái ! tôi lùng đã khắp cả trong chùa, chẳng thấy một người nào cả »
ông-già nghe nói khóc oà : « Trời cao đất giầy ơi, chắc là vợ con tôi chết mất rồi. »

Cô-Thiếu-nữ : « Nếu vậy ông hãy đứng im đây chờ tôi, tôi sẽ đi tìm cho thấy . . . ông phải đứng im đây, chớ có đi đâu.»

Ông-Già vội lạy rạp xuống sân, lúc ngẩng lên, đã thấy bóng-đao nhấp nhoáng tận nẻo sa rồi.

https://tieulun.hopto.org

Cô-Thiếu-Nữ nói: « Đừng sợ, tôi lại cứu người đây, đi theo tôi ra ngoài này.»

Người trong-chuông dụt-dè đứng giậy, theo Cô ta ra sân.

Cô-Thiếu-Nữ ngoảnh lại, trông thấy người vào trạc năm-mươi, ăn vận quê-mùa, vừa toan hỏi truyện đầu-đuôi, thốt nhiên người ấy nắm lấy Cô ta vừa khóc vừa nói: « Con ơi, tưởng là cha con ta không gặp nhau nữa, ai ngờ trời lại để con đến cứu cha, thế mẹ con bây giờ đâu?...»

Cô-Thiếu-Nữ hoảng hốt nói: « Nhầm rồi, tôi đây... trông lại xem!»

Người kia dụi mắt nhìn, vội vàng thụp quỳ trên sân: « xin Cô-Nương tha thứ cho tôi mắt loá, Cô-Nương ở đâu đến đây... cứu tôi..»

Cô-Thiếu-Nữ nói: « Ông cũng đừng hỏi tôi vội, hãi kể tôi nghe duyên-cớ làm sao mà ông bị úp trong chuông? »

Ông già nói: « Câu truyện giài lắm, Cô-Nương đã cứu tôi ra, Cô-Nương hãi cho tôi thấy mặt vợ con tôi đã. »

Qua phòng Công-Tử, Công-Tử gọi với: « Cô-Nương ơi! cạnh tường này lại có tiếng khóc nữa. »

Cô-Thiếu-nữ vào phòng nghe, quả nhiên ở bên cạnh vách có tiếng khóc tỷ-tỷ...., Cô-Thiếu-Nữ vùng ra chạy sang tìm, tìm khắp trong nhà chẳng thấy chi cả.... nghe tiến khóc lại hóa ra ở ngoài, chạy ra ngoài, lặng nghe hồi lâu, tiếng khóc lại hóa ra ở gian tay trái.... Cô ta sông vào gian tay trái, chẳng thấy ai cả, tìm quanh tìm quẩn, vẫn nghe tỷ-tỷ tiếng khóc cạnh mình, Cô-Thiếu-Nữ hầm hầm nói: « Phen này lên trời xuống đất, cũng tìm cho ra » lật dường đạp ghế, tứ-tung kiếm sực cái màn che-vách gió bay tạt ngang, Cô-Thiếu-Nữ trông ngay thấy mé trong vách lại có cái cửa con, chạy vào cửa thấy có cái hòm, trên mặt hòm bầy những bát đĩa lồng- chồng, Cô-Thiếu-Nữ gạt phăng bát đĩa xuống đất mở hòm ra xem, Cô ta mừng nói: « đây rồi » thì ra nghe có tiếng người: « Tao dỗ mày... tao sui mày điều hay.., mày... động... nói... là... mày... mắng,.. mày... động... rơ... tay... là... mày... đánh... được lắm... Đại-Sư-Phó vào đây... xem mày.... tao mách-cho... mày... xem...

https://tieulun.hopto.org

Cái nạn đồng tiền

Trong miếu Thành-Hoàng làng An-Lộ, có một người ở xa đến trọ. Ngày ngày thường bầy một hàng chậu ở trước sân ; ngồi trên thềm, đọc thần trú. Phút chốc đã thấy cây mọc ở các chậu lớn lên dần-dần, nở đủ lá, hoa, xanh, vàng, đỏ, trắng. Mọi người trông thấy đều khen là phù-thủy cao tay, thần tiên phép lạ.

Một hôm người trong làng, kéo lại đầy sân, xin bầy trò cho xem. Người ấy thò tay vào túi, lấy một đồng tiền, cắm nghiêng vào khe gạch, uốn tay bắt quyết, tức thì tiền to bằng cái nong, người đứng xem vỗ tay dan pháo nổ.

Người kỳ-dị rằng :

— Chư tiên đương chờ ta ngoài bể, ta phải đi, sáng mai ta lại về.

Lúc sắp đi, trỏ vào đồng tiền cười mà rằng: « Của này, có phúc được hưởng, vô phúc sinh họa, các anh chớ coi làm thường. »

Nói xong đi ra. Các người xem đều kéo về. Duy còn một đứa vô-lại, tên gọi Trần-Quỳch, tính rất tham-lam, nghé trước nhìn sau, trông vào lỗ đồng tiền, bỗng thấy lầu son gác tía, cột khảm tường hoa, châu, báu, ngọc, ngà, trưng bầy la liệt ; năm sáu ả, môi son má phấn, mắt phượng mày ngài, cổ đeo hột vàng, đầu gài trâm ngọc ; ả đàn, ả xáo, đẹp lạ đẹp lùng.

Một ả nói :

— Khúc hát Tử-vân, lâu không được nghe, hôm nay chị em ta hát chơi một khúc.

Các cô hớn-hở ; miệng hát tay đàn, nghe rất du-dương nhã thú.

Quỳch tả mê mẩn tâm thần, trước còn thò đầu vào xem, dần dần chui vào nửa người. Bỗng nghe tiếng thét :

— Thằng nào kia sấc-láo, dám cả gan sông-đột vào đây ?

Tự nhiên lâu đài biến hết, đồng tiền nhỏ lại, bó chặt

23

https://tieulun.hopto.org

lấy người. Tiếng kêu ầm ỹ, trong làng đổ ra súm lại lôi hộ, gỡ cho Quỳch. Nhưng cũng lạ thay ! càng lôi, tiền càng chặt lại, đành phải đương mắt đứng trông, hết đường tháo gỡ.

Trời mới sáng, người ký-dị trở về, trông thấy, liền mắng :

— Đồ khốn nạn kia ! kiếp mày bần-tiện, dám tò mò dòm chốn lầu tiên, tự gây nên tai vạ ; thôi thì mình làm mình chịu kêu mà ai thương !

Các người đều súm lại xin hộ.

Người ký-dị bảo rằng :

— Đây như đồ bát trận ông Vũ-hầu ; đã vào cửa chết, khôn biết đường ra. Quỳch nghe nói sợ khiếp, hết sức kêu van.

Người ký-dị mỉm cười mà rằng :

— Mày đã biết chừa, lần này tao tha.

Bèn lấy ngọn bút tẩm mực, bôi vào lỗ đồng tiền. Tiền tự nhiên lại to dần-dần, đến khi Quỳch chui ra được thoát, rồi nhỏ lại nguyên hình. Người ký-dị cầm bỏ vào túi, rồi bảo Trần-Quỳch :

— Mày may còn được sống, từ nay chớ tham của người.

Quỳch lễ tạ, chạy vội về nhà, nghĩ đến đồng tiền mà sợ mãi.

29

https://tieulun.hopto.org

— Khỉ-đá-cọn nói : « Cháu nghe thần-tiên thường chuyền đại-đạo, phật-tổ vẫn nghĩ dể siêu-độ chúng sinh, sao lại gọi là vô ích?»

Thông-linh-tiên nói : « Thế thì mày chưa rõ, phàm gọi là thần-tiên, cũng có mấy hạng : *Hạng-nhất tối thượng*, ngộ-chiệt-bồ-đề, linh-thông tạo hóa, đạo-pháp nghiêng trời lệch đất, dẫu Ngọc-hoàng đại-đế cũng không dám lấy linh-minh đối đãi, phật-tổ cũng không dám lấy thần thông áp-chế, Thần-tiên bậc ấy mới độ được người, độ được đời. *Hạng-nhi-nhất-đẳng*, tu luyện vàng đá, hô-hấp ngũ-hành, chiều chơi bể bắc, tối ngủ rừng đông, trong có thể siêu-phàm nhập-thánh, ngoài có thể trở sắt nên vàng, thần tiên bậc ấy mới có đạo để chuyền, mới có giáo để theo. Còn như bọn ta đây là bọn Thần-tiên *tối-hạ-nhất-đẳng* bất quá nuốt trộm thuốc, ăn vụng đào, để bảo toàn tinh-mạnh, lẩn lút chốn rừng xanh núi rậm này thôi, chứ làm chi có thủ đoạn luyện-đan nấu-thuốc, bạch-nhật phi-thăng, để chuyền cho người. Vậy ta nói rằng cầu ta vô ích là nghĩa thế.»

Khỉ-đá-con nói : « Cứ như lời lão-tổ, nuốt trộm thuốc, ăn vụng đào, chắc cũng phải có thủ đoạn cao-cường, mới làm nổi chứ.»

Thông-linh-tiên nói : « Kể đến nuốt-trộm thuốc, ăn-vụng đào, cũng lại có mấy hạng, tỷ như đạp đổ lò thuốc đức Lão-quân, hái tàn cỏ linh-chi bên điện Tây-vương-mẫu ; hạng ấy tức là hạng thần-tiên long-trời lở-đất, kéo lệch ngôi sao, nắm nghiêng vừng trăng, thần-thông thủ-đoạn, mới làm nổi ; còn như ta đây lại là hạng nuốt trộm « *thuốc nuốt trộm* » còn thừa, mà ăn vụng « *đào-ăn-vụng* » sót lại, bất quá kiều-hãnh nhờ người, chứ thực tình chẳng biết tỷ chi cả.»

Khỉ-đá-con nói : « Sao lão-tổ nói những câu kém trí-khi thế, trong trời đất quả không có đường nọi theo để tu-tiên thì đành chịu vậy. Nhược bằng Lão-quân quả nhiên có thuốc, Vương-Mẫu quả nhiên có đào, khó chi chẳng có thủ-đoạn nuốt trộm ăn vụng.»

Thông-linh-tiên phì cười nói : « Khi xưa cụ phật Đại-Thánh vẫn nói : khí thiêng trời đất vô cùng, chậm lại dăm trăm năm nữa, tự có dị-nhân kỳ-trủng, nối tôn-phái

https://tieulun.hopto.org

nhà ta, nay quả nhiên, mày có khẩu-khiếu ấy, đủ chứng lời cụ phật Đại-thánh nói không sai. »

Khỉ-đá-con nói : « Dám hỏi Lão-Tổ, cụ phật Đại-Thánh lại là người nào ? »

Thông-linh-tiên nói : « Câu truyện cụ phật Đại-Thánh giải lắm, cũng không dễ mà thảo-lược kể lại được. Mày hãy ra, sửa chứng ngoan-ngạnh đi, thu tập tính tự nhiên lại, rồi ta sẽ kể truyện cho mày nghe. »

Khỉ-đá-con nghe nói, hoan hoan hỉ hỉ nói rằng : « Lão-tổ giậy rất phải ». Nói rồi lui ra. Tự đấy tuy rằng dong chơi, nhưng bụng vẫn ham muốn Đại-Đạo, nhận biết nổi trăng lặn sao tàn, càng dật mình hoảng-hốt, hễ thấy cảnh chim bay hoa rụng, lòng lại những phân vân. . . . . .

Khỉ-đá-con ngày nào cũng mong mỏi tin tức tu-tiên, sợ mình nóng nẩy quá, e Thông-linh-Tiên bực nỗi mình hay quấy rầy, đành phải nén lòng chờ đợi.

Một ngày kia chiều trời trong chẻo, gió mát mây quang, hoa quả đầy núi, xanh đỏ khoe tươi, cảnh-trí rất ngoạn-mục. Khỉ-đá-con không kiên nhẫn được nữa, chạy về mé sau động, quỳ trước Thông-linh-Tiên, nói : « Hôm nay phong-cảnh núi rừng rất đẹp, kinh rước Lão-Tổ ra du thưởng một buổi. »

Thông-linh-Tiên cười nói : « Đáng khen thay gã hữu tâm, ta đi đây. »

Thông-Linh-tiên ra ngoài động, chèo lên núi, ngồi giữa viên-đá trên đỉnh cao. Khỉ-đá-con lại vin cành leo cây, hái lấy vô số hoa thơm quả tươi đem lại.

Thông-linh-Tiên nếm một vài quả rồi nói : « Thế mày có biết thân mày tự đâu mà lại không ? »

Khỉ-đá-con nói : « Cháu vốn ngu suẩn, mờ tối việc tiền-nhân hậu-quả. Cháu thực không biết thân này từ đâu mà lại, duy thời thường nghe anh em nói truyện thân cháu tự trong viên đá này nở ra. Cháu cũng không tin viên đá trơ trơ thế này, không tinh cha huyết mẹ, sao lại là chỗ cháu lập-mạnh an-thân, cúi xin Lão-Tổ từ-bi chỉ bảo. »

Thông-linh-Tiên nói : « Việc ấy duyên nhân xa rộng lắm, mày đã chí tâm ta cũng không tiếc chi mà chẳng kể

https://tieulun.hopto.org

mày nghe. Trời đất có bốn châu lớn, phương tây có *Tây-ngưu hạ châu*; *Nam-đởm bộ châu* thì ở phương nam; *Bắc-cự lư-châu* thì ở phương bắc; địa giới chúng ta đây thuộc về *Đông-thắng-thần-châu*, nước chúng ta ở gọi là Ngao-lai-quốc, núi này gọi là Hoa-quả-Sơn, tức là tổ-phái của mười bộ, lai-long ba đảo lớn; viên đá này có tự khi hỗn-mang sơ-khai, mãi tới lúc âm dương phân-biệt mới thành hình, cao ba trượng sấu thước, năm tấc, theo độ số chu-thiên, trong chứa khí thiêng trời đất, ngoài chịu tinh-hoa mặt trăng mặt trời, cho nên mới kết thành Tiên-thai, mà sản ra linh trủng.

Khỉ-đá con nghe truyện hớn hở mừng nói: « Ai ngờ viên đá mà có lắm điển-cố thần-kỳ thế, hay là Lão-Tổ truyện đùa cho vui? »

Thông-linh-Tiên nói: « Nào ai truyện đùa, chỉ nhân cụ-phật Đại-Thánh cũng xuất thân tự viên đá này, nên ta mới biết được tường tận như thế. »

Khỉ-đá-con mừng rỡ hỏi rằng: « Thế ra viên đá này đã từng sinh ra cụ phật Đại-Thánh, vậy dám hỏi Lão-Tổ, cụ phật Đại-Thánh đầu tiên tu đạo thế nào? sao thành được phật? Cúi xin Lão-Tổ bảo cho cháu biết. »

Thông-linh-Tiên nói: « Cụ phật Đại-Thánh lúc mới ở đá nở ra, cũng là khỉ-đá như mày bây giờ, chỉ vì tâm-tính cụ rất linh-sảo, sét đến tận nguồn, tìm đến tận gốc, cụ tìm được động Thủy-liêm này, cho họ hàng giống khỉ an thân. Mọi giống khỉ bèn tôn cụ làm Động-Chủ; cụ ở sơn động này kể cũng sung-sướng vô cùng, nhưng trí-khí cụ khác thường, tự nhiên một ngày kia, cụ phát-phẫn đi tìm Tiên học đạo, đi khắp bốn bể lớn, tìm hàng hai ba mươi năm, không biết rồi cụ gặp chân-sư ở đâu, tu thành Đại-Đạo; cụ biết đằng-vân-giá-vụ, đi lại nhanh chóng lạ thường, lại học được bảy mươi hai môn biến hóa, sừng hùng nơi sơn-động đây, yêu ma bốn phương, thấy đều củng-phục, Cụ lại xuống thủy-phủ, hỏi Long-Vương mượn giáp-mũ-binh-khí. Cụ sông cả vào đến Âm-ty, đem sổ ra xóa sạch tên các giống khỉ, giống vượn, vì thế kinh động đến Thiên-đình. Ngọc-Hoàng-Đại-Đế, sai mười vạn thiên binh, vây bọc núi này, định nã cụ về Thiên-Cung trị tội. Cụ chỉ một cây gậy sắt, đánh mười vạn thiên binh, trốn tây ẩn đông, ù chạy về Thượng-giới.

https://tieulun.hopto.org

Thông-linh-Tiên nói đến đấy, khỉ-đá-con nhảy múa reo rằng : « Thú lạ ! thú lạ ! Thủ đoạn cao cường nhỉ !.... Song cụ đã anh hùng đến thế cớ sao lại chịu làm sư đi cầu kinh ? »

Thông-linh-Tiên nói : « Từ nhi cụ đánh tan thiên binh, Ngọc-Hoàng-Đại-Đế đành cũng chịu, không phép nào trị nổi, bèn sai Thái-Bạch-Kim-Tinh xuống tận sơn-động này dụ hàng. Kỳ thủy phong cụ làm Bật-mã-ôn, cụ chê quan hàm thấp bé, lại phản thiên-cung về động ; lần sau phong làm Tề-Thiên-Đại-Thánh, bấy giờ cụ mới vừa lòng. Cụ lại không yên phận, ăn vụng bàu-đào, uống vụng ngự-tửu, quấy nhiễu tiệc thọ Vương-mẫu nương-nương, lại sách mang về động vô số đỏ bàn-đào, bình rượu-ngự để quyến-thuộc đều được hưởng-dụng, bấy giờ vì cụ yêu ta hơn cả, ta được phần đào rượu nhiều nhất, nên ta sống mãi đến bây giờ. Ngọc-Hoàng-Đại-Đế biết truyện ấy, nổi trận lôi-đình, tức thời truyền Nhị-lang-tiểu-thánh, đem bầy anh em xuống núi Mai-Sơn, chăng thiên-la địa-võng nhất định chóc nã kỳ được. Ngọc-Hoàng-Đại-Đế ngự giá thân chinh, ra mãi Nam-Thiên-Môn xem trận. Cụ Đại-Thánh nhờ oai phong một cây gậy sắt, chỉ đông đánh tây, trận đại-triển này trời sầu đất thảm, quỷ khóc, thần kinh. Cụ đang lúc hoành-hành, ngờ đâu bị Lý-Lão-Quân ném vụng cái kim-cương-tróc vào đầu, cụ ngã lăn ra mới bị Nhị-lang-thần nắm được, thiên-binh thiên tướng giải cụ đến Thẩm-Yêu-Đài, gươm, giáo, búa, dìu, băm, vằm, mổ, sẻ, cũng không thấy chết, sét đánh, lửa đốt, cũng không sây sát tý da. Lý-lão-quân bèn điệu cụ bỏ vào vạc bát-quái, ninh nấu đúng bẩy bẩy bốn mươi chín ngày, kịp lúc mở vạc xem, cụ lại vùng té chạy. Bấy giờ thiên-cung tán loạn, Ngọc-Hoàng phải cầu cứu đức phật tổ Như-lai, Phật tổ lấy năm ngón tay hóa làm núi Ngũ-hành đè chặt lấy cụ. Đè cụ dưới núi Ngũ-hành hơn năm trăm năm, cụ mới chịu xám-hối tội-ác, tu tỉnh thiện-căn, nhờ có đức Quan-Thế-Âm-Bồ-Tát đưa cụ đến làm học trò phật Chiên-đàn-công-đức (Tức là Đường-Tăng) theo sang Tây-Trúc cầu Chân-Kinh. Giọc đường cụ Đại-Thánh giáng yêu phục quái, lập công kể tới hàng nghìn hàng muôn, mới thành chính quả, chúng thụ bồ-đề, phật chỉ phong cụ làm

https://tieulun.hopto.org

Đấu-chiến-thắng-phật. Ngày nay cụ ngự tại Tây-phương cực-lạc-thế-giới, tiêu giao tự tại, hưởng-thụ vô cùng.

Tuy thị cụ-phật pháp lực vô biên, song cũng bởi viên tiên-thạch này, dầy đủ khi thiêng liêng trời đất vậy. Ai ngờ tinh hoa viên tiên thạch chưa phát tiết hết, ngày nay lại nở ra mày, mày là đích phái cụ phật đấy.»

Khỉ-đá-con ngậm ngùi hỏi : «Linh tinh viên đá kia, thủa xưa cụ phật nhà cháu đã huy-hoắc hết rồi, đến đời cháu đây, cái bã-đả ấy, tưởng cũng đã hết thiêng liêng. »

Thông-linh-Tiên nói : « mày chưa rõ hiểu, trời cũng có trời-trước trời sau, đạo thống không có bao giờ hết người thừa kế. Cụ phật Đại-thánh được khí thiêng tiên-thiên, cho nên sinh về khoảng nghìn năm về trước, nay mày được khí thiêng hậu-thiên cho nên sinh về khoảng nghìn năm về sau.»

Khỉ-đá-con lại vui vẻ hỏi rằng : « Lão-tổ đã chỉ-giáo cho biết cháu đây là Đích-Phái cụ phật Đại-Thánh, thế cụ phật Đại-thánh nhà cháu tên họ là chi ? Lão-tổ bảo cho cháu biết luôn thể, »

Thông-linh-Tiên nói : « cụ phật Đại-Thánh họ Tôn tên Ngộ-Không, lúc đi cầu kinh, có biệt hiệu gọi thường là Tôn-Hành-Giả, cụ tự sưng là Tề-Thiên-Đại-Thánh.»

Khỉ-đá-con nói : « Cụ phật Đại-Thánh nhà cháu họ Tôn, thì cháu cũng theo họ Tôn. Cụ phật tên gọi Ngộ-Không, cháu tưởng hai chữ Ngộ-Không, tức là huy hiệu người thông minh tri tuệ, cháu nay ngu-suẩn, dùng chữ ấy không đáng, vả cháu muốn tự nơi chân-thực, tìm học Đại-Đạo, vậy cháu gọi là Tôn-Lý-Chân vậy ; cháu không làm sư đi cầu kinh, hai chữ hạnh-giả bất tất bàn đến, vả cụ phật cháu đã tự sưng là Tề-Thiên-Đại-Thánh, cháu đây đâu giám sánh vai với tổ-tiên, cháu xin giáng một bực gọi là Tề-Thiên Tiểu-Thánh, thế có được không ? »

Thông-linh-Tiên vỗ tay cười nói : « Tự đặt lấy tên, nghe cũng có ý tứ lắm, song cái danh-hiệu bất quá để tô điểm cái bộ da có lông thôi, chứ đến thực-hành mấy chữ tên ấy cũng nên lý-hội cho tường tận mới được. »

Khỉ-đá-con nói : « Cháu nghe muốn *đỏ phải gần son, muốn đen thì gần mực,* nay muốn bắt chước phương-quy cụ Đại-Thánh, tất phải thân hun-nấu cái phong-phạm của cụ

https://tieulun.hopto.org

mới được. Cụ phật Đại-Thánh nhà cháu nay đã thành-tiên thành-phật, chắc cụ ở trên khoảng-không trong trời đất, cúi xin Lão-Tổ mách bảo cháu nơi cụ Đại-Thánh trú ngụ, để cháu tìm đến cho dễ. »

Thông-linh-Tiên nói : « Nay cụ đã chứng quả bồ-đề, đâu chịu tiếp kiến phàm-phu. »

Khỉ-đá-con nói : « Tiên-phật mà chẳng chịu tiếp kiến người, thế thì khác chi người chết, còn tu làm chi cho uổng. »

Thông-linh-Tiên nói : « Tiên phật, không phải không chịu tiếp kiến, chỉ vì kẻ phàm phu, căn khí còn nông-nổi, không thể thấy được tiên-phật đấy thôi, mày đã chí tâm muốn gặp cụ phật Đại-Thánh, thế là mày có niệm chí thành, chỉ vị nhân duyên chưa đến nên chưa thấy được. Song ta hãi cho mày gặp một vật này, tuy chưa thật gặp cụ Đại-Thánh, trông vật ấy cũng như là trông thấy cụ Đại-Thánh vậy.

HỒI THỨ HAI

Bảng-Môn chẳng phải chính-đạo
Lòng ta tự có chân-sư.

Nói truyện Khỉ-đá-Con cứ quấn-quít cạnh Thông-Linh-Tiên, hỏi kỳ được tin tức phật Tề-Thiên-Đại-Thánh. Thông-linh-Tiên thấy Khỉ-đá-Con lập-trí chân-thành, bèn bảo rằng : « Phật Đại-Thánh khi xưa đánh tan hoang trên Thiên-Cung, cùng là khi đi cầu kinh dọc đường giáng yêu phục quái, đều nhờ oai-phong cái gậy như-ý. Tự khi Đại-Thánh thành phật, không dùng đến gậy ấy nữa để lại ở núi sau động này, làm cửa Trấn-Sơn-Chi-Bảo. Cụ Phật Đại-Thánh có lưu lại câu kệ rằng :

Pháp lực cao cường,
Gậy sắt xin nhường.
Gậy sắt thành-công,
Có tức là không.

Câu kệ ấy hình như có ý huyền-diệu ở trong. Nay mày đã có trí tìm hỏi Phật Đại-Thánh, ta đưa mày đến bái-yết gậy sắt ấy, cũng như mày gặp Phật Đại-Thánh vậy.

Khỉ-đá-Con nói : « Phật Đại-Thánh đã lưu lại vật-báu, kệ hay, sao chẳng nói trước cho cháu mừng ? »

https://tieulun.hopto.org

Thông-Linh-Tiên nói : « Chỉ cốt mày tận-tâm cố-sức, bây giờ nói cho biết cũng chưa muộn chi. » Nói rồi đứng giậy đưa Khỉ-đá-Con ra mé sau động, chèo lên ngọn núi, núi mé sau động, cũng không cao lắm, tuy có đường chèo lên, song cũng lờ-mờ, không dễ mà trông thấy.

Khỉ-đá-Con theo Thông-linh-Tiên chèo lên đến nơi, thấy một cây gậy sắt, tựa như cột đá, cắm thẳng trên đỉnh núi, dài độ hơn hai trượng, sung-quanh ánh-tia bao-bọc. Khỉ-đá-Con biết là của báu Thần-Tiên, không dám khinh-mạn, vội quỳ xuống lạy chin mười gật, mới đứng giậy xem sét cẩn-thận, ngắm nghía hồi lâu, tấm-tắc khen rằng : « Vật bảo-bối quý nhỉ ! chẳng biết nặng độ bao nhiêu ? »

Thông-Linh-Tiên nói : « Thủa xưa phật Đại-Thánh múa gậy sắt này, như múa sợi bấc, cho nên lên trời xuống đất không ai địch nổi. Nay mày muốn tập học oai phong phật Đại-Thánh, mày cần phải có sức múa gậy sắt này mới được. »

Khỉ-đá-Con tưởng chẳng nặng là bao, chạy ngay đến gậy sắt, hai tay ôm chặt lấy lay đi lay lại, ngờ đâu dùng hết sức bình-sinh, đỏ mặt tía tai, không chuyển gậy sắt. Khỉ-đá-Con vội thụp lạy gậy sắt, nói : « Khó lòng, khó lòng, phép Thần-tiên, cháu đành chịu, không sao làm xong ! »

Thông-Linh-Tiên cười, nói : « Khỉ-đá-Con kia, sao mày nóng tính thế, thủa xưa phật Đại-Thánh tu luyện bao lâu, mới được sức mạnh như Thần, mày là nắm-sương-trong-da mới ra đời, đã dám đảm-đang những truyện nặng nề ấy ư ! Mày đừng lỗ-mãng như vậy, cũng đừng vội chán-nản, hãi đi thành-tâm tu-luyện, nhân-duyên gặp gỡ, hẳn có ngày thấu-hiểu tiên-cơ. »

Khỉ-đá-Con gật đầu nói : « Lời lão-tổ giậy phải lắm. »

Từ đấy trở đi Khỉ-đá-Con cũng không bụng nào chơi-bời như trước ; hàng ngày cứ quanh quẩn với gậy-sắt, luyện-tập hơi-sức, lay đi lay lại, lay tha-hồ cũng không thấy gậy sắt chuyển-động, dành phải lấy mấy tảng đá to, khuân đi vác lại, cách một vài ngày Khỉ-đá-Con thấy hơi-sức đến thế là cùng, trong lòng rất buồn-bực, ủ-ê dầu-dĩ, Thông-Linh-Tiên thấy vậy quát rằng : « Khỉ-đá-Con kia, đã trễ-nải rồi ! »

Khỉ-đá-Con vội quỳ xuống nói : « cháu đâu dám trễ nải, tại mình có dự-lực chẳng được vào lực chi, có việc

https://tieulun.hopto.org

dùng đến dư-lực của mình, dư-lực lại không đủ, nơi thừa nơi thiếu cho nên cháu vô sự phải nhàn-bộ vậy. »

Thông-Linh-Tiên nói : « Mày không nghe Nho-Giáo Thánh-Nhân Khổng-Phu-Tử nói ư ? ngài dậy rằng : « Có thể một ngày dùng đến sức mình ; ta chưa thấy bao giờ không đủ sức mà dùng ! »

Khỉ-đá-Con nghe vậy lẳng lặng hồi lâu, miệng tuy thưa rằng phải, trong bụng chẳng biết chủ-trương thế nào, lại chạy đến rưới cây gậy sắt, vuốt-ve nghĩ-ngợi. Thốt nhiên tỉnh-ngộ, nói : « Gậy sắt này là bảo bối của trời đất, Phật Đại-Thánh học được phép tiên rồi mới vận dụng được gậy này, ta dây một đứa phàm-phu, sức đâu mà múa nổi gậy ấy. Ta thiết tưởng ngồi bờ ao khen cá to, không chi bằng quay về kết lưới. Ta hãy bắt chước Phật Đại-Thánh, chu du bốn bể, tìm tiên học đạo, bấy giờ sẽ hay. Nói rồi, về mé sau động từ biệt Thông-Linh-Tiên, để đi bốn phương tìm Chân-sư học tập.

Thông-Linh-Tiên cười nói : « Cầu tiên là việc hay, ta không ngăn mày, song đã đi tất có nghìn đường muôn lối, phải nhận kỹ đường-chính mà đi, chớ có nhận sai lối khác. »

Khỉ-đá-Con nói : « Cháu cứ từng bước mà đi, tưởng chẳng sai đường. »

Thông-Linh-Tiên nói : « Từng bước mà đi càng hay lắm, nhưng cốt phải nhớ đường trở lại. »

Khỉ-đá-Con nói : « có đường đi, hẳn phải có đường trở lại, lão-tổ chẳng cần phải bận lòng, song biết trong trần-hoàn này, người thế nào là người có tiên-thuật ? »

Thông-Linh-Tiên nói : « Trong trời đất có ba đạo giáo, Đạo-Nho, Đạo-Phật, Đạo-Tiên. Đạo-nho tuy là đạo pháp Khổng-Thánh-nhân giậy đời, song lập luận quá tinh-vi, ngài giậy trong trời đất, có sống phải có chết, người đời phải thuận theo lẽ Chính-đáng ; Tiên-Phật cầu lấy sống lâu không chết, thế là trái lẽ trời. Trong phái nho-giáo, lễ nhạc y quan, nhiều điều rất hay, song nhiều người học tập thi-phú, chỉ nghề nhai văn-chương, nuốt chữ nghĩa, ngoài dẫu đạo-đức, trong tham-lam vô cùng ; phái ấy quyết không bao giờ thành tiên, chẳng cầu làm chi. Muốn cầu tiên, phải cầu trong hai giáo Phật-Tiên thường có dị-nhân tu luyện.

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, ít ra cũng có ba, bốn truyện tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bảy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay

2° Mỗi quyển có in đủ **trường-thiên, đoản-thiên tiểu-thuyết** hoặc dịch, hoặc soạn, hoặc **cũ**, hoặc **mới**, hoặc của **Đông-Á**, hoặc của **Tây-Âu**, thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức**, cho **tinh-thần**.

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3**, quyển **5**, quyển **7**, quyển **9**, quyển **11**, vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2**, rồi đến quyển thứ **4**, quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10**, vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn. (*sợ nhỡ lửa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển**. Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này :	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng mandat cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu**, bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin để phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ* 2.) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán in vào Cổ Kim Tiểu-Thuyết, xin cứ gửi về, Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

Nền Tiểu-học bằng Quốc-ngữ.

Việc soạn, thuật, xuất-bản là việc hay, nhà in KIM-ĐỨC-GIANG chúng tôi, từ khi sây mỏng đắp nền, vẫn biết như thế, nhưng tự sét tài hèn sức yếu, không giám sa vọng đến. Song từ ngày thành-lập tới nay, may được nhiều ngài tin yêu vẫn thường dục dã về sự xuất-bản mà đều sẵn lòng nhiệt-thành dúm giúp. Vậy nay chúng tôi xin theo ý hay của chư Quân-tử, trù liệu xuất-bản lấy một bộ sách giáo-khoa bằng Quốc-ngữ nền Tiểu-học.

Hiện đã có mấy nhà lịch-duyệt trong học giới, nhận giúp việc ấy và đã có một quyển Toán-Pháp (tiểu-học cao cấp) soạn song, hiện bản quán đang in.

Ai cũng công nhận rằng sách nên soạn nhất ở nước ta ngày nay là sách học phổ-thông bằng Quốc-ngữ. Nhưng những sách đó soạn in ra bán không chạy, thường thu không đủ ấn phí, nên những nhà làm sách dù có nhiệt-thành với việc học, dù không có ý cầu-lợi chăng nữa, cũng ngần ngại không để tâm đến việc soạn sách giáo-khoa.

Nay chúng tôi đã lưu tâm đến việc xuất-bản, xin vui lòng gành-vác đỡ các nhà làm sách, nghĩa là Hải-nội chư-tôn soạn được sách giáo-khoa nào về bậc tiểu-học, nếu thực có giá-trị, bản quán xin hoan-nghênh xuất-bản, dù bán có lỗ, bản quán xin chịu cả, lãi thời cùng hưởng lợi-quyền.

Chư Quân-tử có lòng quang-cố, xin mời đến chơi bản quán, hoặc viết thư cho, chúng tôi xin vui lòng bầy tỏ chương-trình cùng các ngài.

Nay kính cáo,

KIM-ĐỨC-GIANG Ấn-Quán

Số 83, Phố Hàng Bồ — Hanoï.

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 6

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 1466

BIBLIOTHÈQUE
CENTRALE
DE L'INDOCHINE
Nº 19700

I. **CÀN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

Kính-Cáo

Bản-quán tiếp được nhiều độc-giả ; các ngài tỏ ý muốn trong mỗi quyển « Cổ Kim Tiểu-Thuyết » chỉ in hai bộ truyện giải mả thôi ; vì mỗi quyển chỉ có 16 trang mà in những ba truyện, thành ra truyện nào cũng ngắn.

Vậy xin chiều ý độc-giả chư tôn, bắt đầu **từ quyển số 6 mỗi quyển in hai truyện,** mỗi truyện tám trang

Về bộ **lễ** in liên hồi hai truyện trường thiên này:

I — Thiên phương nhật đàm.

II — Đăng khấu chí (hậu ngũ tài tử).

Về bộ **chấn** in liên hồi hai truyện trường thiên này:

I — Cầu quắc anh hùng.

II — Hậu tây du.

Còn « Đoản-thiên tiểu-thuyết » sau này, sẽ in thành sách riêng.

Sách đã in bán

Sách giảy về sổ chi thu
Truyện Đức Thánh Mẫu
Kịch Chén thuốc độc
Tây sương tân kịch

Sách sắp xuất bản

Quốc ngữ vỡ lòng
Toán pháp
Ngọc thiềm kỳ duyên
Hồng lâu mộng

https://tieulun.hopto.org

Tiếng người khác nói : « Chết đây cũng chẳng sợ, sợ gì giống-cầm-thú kia mày dọa mách ! »

Tiếng bà-già nói : « Nông-nỗi thế này,... ta hãy nói tử-tế năn-nỉ... họa may,.. đừng... nói quá... »

Lúc ấy Cô-Thiếu-Nữ đứng cạnh hòm, không sao nhịn được tức thì dấu đoản-đao sau lưng, lấy tay gõ vào hòm, gõ buông tay... nghe ngay có tiếng chuông, dất tiếng chuông, đã thấy có người thưa : « tôi... ra... đây... tôi..ra..đây... » vừa đi lại vừa nói : « Sư-Phó vào..kia..rồi... mày xem... tao mách cho mày xem. »

Cô-Thiếu-Nữ luôn tay vỗ vào hòm, người dưới hầm nói : « Mở đây, mở đây ! cụ vội quá, đường... tối... như... đêm... còn,... phải... lần... từng... bước... chứ... ! »

Dứt tiếng chuông kêu, tức thì cánh cửa cạnh hòm mở toang, một người đàn-bà thò đầu ra, bộ dạng trông khả-ố quá chừng nhìn Cô-thiếu-Nữ nói : « Tưởng là Đại-sư-Phó vào, thế... thế... mày... là... ai ? » Nói rồi toan đóng cửa lại. Cô-thiếu-Nữ sẽ lấy tay ấn chặt cánh cửa.

Người đàn-bà nói : « Mày... không... cho... đóng... cửa, thế... mày... là... ai... chứ... ? »

Cô-thiếu-Nữ nói : « Thím này quên cả tôi !... tôi là tôi chứ ai ! »

Người đàn-bà nói : « Thế... nào ? mày... lại... là... mày !

Cô-thiếu-Nữ nói : « Thím bảo tôi chẳng là tôi, thế tôi là thím hay sao ? »

Người đàn-bà nói : « Tao... chẳng... nghe... ra... sao.., cả... thế... ai... bảo... mày... vào... đây... ai... chỏ... cho... mày... cái... cửa... này... ? »

Cô-thiếu-Nữ theo ngay giọng người đàn bà nói : « Đại-sư-Phó mời lại đây chứ ai, thim không cho vào thì ra... »

Người đàn-bà nói : « Đại-sư-Phó... mời... mày... vào... đây, thế... thế... mời... vào... làm... chi... chứ ? »

Cô-thiếu-Nữ nói : « Mời lại giúp thím dỗ nó... chứ mời lại làm chi... »

Người đàn-bà cười cười nói nói : « Chao ôi ! thế... ra... cũng... chỗ... bà... con... cả ! thế... thế... mà... mình...

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1446
https://tieulun.hopto.org

không... biết... mời... mời... cô-nó đi... vào... chơi... trong... nầy... »

Cô-thiếu-Nữ nói : « Thim đi trước »

Người đàn-bà vừa quay vào vừa nói : « Xem nào ! Đại-sư-Phó... lại... mời... một... người... lịch-sự đáo-để... vào... dỗ... mày... đấy !... »

Cô-thiếu-Nữ theo sau, cứ lần từng bực mà xuống, xuống mãi bến cái buồng thực rộng, trong cũng bầy đủ giường phản, bàn ghế, trang hoàng rất u-nhã.

Cô-thiếu-Nữ nhìn ngay thấy cạnh giường có một bà già ăn vận quê mùa, ngồi bên một Cô-thiếu-Nữ áo trắng trông giống mình như đúc, kinh ngạc nghĩ thầm : « Quái thật ! chẳng khác chi mình đứng soi gương ! » Tức thì chạy lại gần Cô-thiếu-Nữ áo trắng ấy chào nói : « Cô-nương ! Cô-nương đã đến địa-vị này, Cô-nương phải thư tâm... cũng đừng mắng... cũng đừng khóc... » nói chưa rứt lời, Cô-thiếu-Nữ áo trắng đứng phắt giậy, nhổ vào mặt Cô-thiếu-Nữ kia, nói : « Im ngay ! cầm ngay mồm đi kẻo lại năm bẩy cái tát, đừng chạch... chỗ này là chỗ nào mà còn dỗ người ta, hãi thư tâm, tao thử hỏi mày, gái tơ hơ hớ thế kia cũng chịu ép một bề đấy chứ ? »

Bà-già ngồi cạnh níu lại : « Con ơi ! Cô-nương này nói tử tế đấy. »

Cô-thiếu-Nữ áo trắng nói : « Tử tế chi nó, nó cũng một duộc mới lũ hỗ-mang trộm-cướp... đáng tiếc cho nó, diện mạo thế kia mà mặt dầy mặt dạn đến thế... làm sấu hổ cả hai chữ quần-thoa. »

Cô-thiếu-Nữ này kéo vạt áo chùi nước bọt, che mặt, cười cười nói nói : « Cô-nương gặp lúc này, tức giận cũng là phải, song tôi xin hỏi Cô-nương ? cô-nương định cứ khóc cứ mắng cứ đánh thế là xong việc rồi hẳn, Cô-nương nghĩ lại xem ? »

Cô-thiếu-Nữ áo trắng nói : « Nghĩ chi, tao chỉ nghĩ chết. »

Cô-Thiếu-Nữ này nói : « Con dun, con kiến, cũng còn muốn sống, người đâu mà đoản-tri thế ! »

Cô-Thiếu-Nữ áo trắng nói : « Tao không giống như đứa nào sợ chết tham sống, mặt giầy mày dạn cam-tâm hầu-hạ lũ ác-tăng, lại còn vác mặt lại đây mà nỏ mồm... » Bấy giờ

https://tieulun.hopto.org

người đàn-bà khả-ố kia lại lảng-vảng đến, thỏ-thẻ nói rằng : « Thôi... chẳng... hoài... hơi... mà... dỗ nó... nữa, đã... có... con... dao... cái... thừng... dỗ... nó... »

Cô-thiếu-Nữ áo trắng nói : « Cây kiếm núi đao đây cũng chẳng sợ, sợ chi con dao cái thừng ! »

Cô-thiếu-Nữ kia quay lại thét người đàn-bà : « Việc chi đến mày, mày nói leo ! »

Người Đàn-bà nói : « Ai... cũng... có... mồm, có... mồm... để... nói, ai... cấm... được... ai... «

Cô-thiếu-Nữ quát : « Tao cấm mày nói » tức thì rút đao dấu sau lưng ra.

Người Đàn-bà tái mặt, vội nói : « Thì tôi xin vâng ! không dám nói leo nữa ! »

Cô-thiếu-Nữ nói với bà-già rằng : « Thưa bà, Cô-nương con bà đây, một áng trinh-liệt, muôn mối thương-tâm, bây giờ giá ai nói phải thể nào cũng chẳng để lọt tai, vậy bà hãy hỏi Cô-nương con bà xem, chúng ta hãi lên cả trên chùa, đừng ngồi dưới hầm này nữa... có được không ? »

Bà-Già hỏi con : « Thế nào, con nghĩ thế nào ? »

Con nói : « Chúng nó muốn sách đi đâu chúng nó sách, thử xem chúng định làm trò chi ? » Nói rồi đứng giậy giắt mẹ đi.

Người Đàn-bà khả-ố kia giơ tay ngáng lại nói : « Đại-sư-Phó... của... người... ta, bảo... người... ta... giỗ... dành... cho... kỳ... được, bây... giờ... đem... của... người... ta... đi... đâu ? »

Cô-thiếu-Nữ giơ đao thét : « Cô-nương và bà cứ đi ! » Quay lại người Đàn-bà : « Mày cũng ra ! »

Người Đàn-bà chẳng nói chẳng rằng cắm cổ theo ra. Ra tới thuyền-phòng, Cô-thiếu-Nữ dề hai mẹ con bà già ngồi đó, sách người đàn bà khả-ố kia đi.

Cô-Thiếu-nữ áo-trắng ngơ ngác nói với mẹ : « Người đâu kỳ dị quá chừng ! Trước con vẫn tưởng ác-tăng sai xuống dỗ con thực, con làm tàn-tệ thế mà hắn vẫn nhoen-nhoẻn tươi-cười, rõ ra có ý xuống cứu mẹ con ta lên, nay lại sách cái của-quái ấy đi, chẳng lẽ lại đi theo ác-tăng ! »

Bà-Già hết lắc đầu, lại gật đầu, lại thở giài, chẳng hiểu chi mà nói.

https://tieulun.hopto.org

Trương-kim-Phượng chẳng nói chẳng rằng, cúi đầu rỏ nước mắt, hai vợ chồng ông-già đều chắp tay vái nói : « Quả được như thế, lũ già này kiếp sau, kiếp sau nữa, xin biến thành con lừa con ngựa để báo đáp Cô-Nương, kiếp này xin hãi xuốt đời ăn chay để cầu phật phù hộ Cô-Nương mạnh khỏe... »

Người đàn bà khả-ố lại lên tiếng : « Buông...ư... tha... ư... sư-cụ ta còn đinh để làm lễ Thổ-công đấy ! »

Cô-Thiếu-Nữ nghe những câu hung ác thấy những bộ mặt khả-ố ấy, đã tức điên người, nhưng cũng phải cố nén cơn giận để hỏi cho ra tông-tích con mụ này, Cô-Thiếu-Nữ cười nhạt hỏi : « giờ đến lượt thim ! thế thim ở đây làm chi ? »

Người đàn bà khả-ố nói : « Đến.... lượt.... ta.... ta... tưởng bắt... ta câm... mãi » tức thì đứng giậy hoa chân hoa tay nói rằng : « ta họ Vương... chồng ta rượu chè cờ bạc ...., ta bỏ .....ta lẻn vào đây hầu hạ sư cụ....sư-cụ nhà ta giộng giãi quá chừng, này... hoa, này..... vòng vàng....này áo lót....này....giầy thêu.....còn vo số cái hay hay, sư cụ nhà ta tử tế đáo để kia...đấy, ngay như trưa hôm nay....sư-cụ nhà ta.....cố dỗ dành mãi cái con ranh kia (*chỏ Trương-Kim-Phượng* đưa cho nó tiền, đưa cho nó cái Nguyên-Bảo, đưa cho nó cái chi chi nó cũng chẳng vừa ý, sư-cụ ta lật hòm moi tủ, lôi cả cái nhẫn kim cương.... to tướng.... đưa ra.... nó.... cũng một mực khóc hoài,... nó...lại nhẩy sổ lên cào sát mặt sư-cụ ta.....chị xem ! chị xem ! thế nó có oẻ-hoẹ trăm chiều không chứ ? »

— Thế rồi sao nữa ?

— Sư-cụ ta dút phăng dao ra, ta phải ngăn lại, xin để ta lấy lời hơn lẽ thiệt, dỗ nó, nó phải nghe, nào ngờ con ranh-kia (*chỏ Trương-Kim-Phượng*) động nói,nó rủa, động tay nó nhẩy nó tát, chị tính con ranh thế nó có đáo để không ?

Cô-Thiếu-Nữ hỏi : « Của nhiều, nói ngọt !.....lòng người ! không siêu...! thế lát nữa sư-cụ vào, thim định nói lại thế nào ?»

Người đàn bà khả-ố kia nói : « sư-cụ ta mời chị vào dỗ dành hộ.....chị xem đấy thì biết, dỗ dành sao nổi cái quái ấy, lát nữa dã có cách.....cách dỗ dành phải một phép, tôi tính chị nghe nó... sư chú một chân này.....sư bác một chân này...chị thì để đầu nhé...tôi thì giúp sư-cụ...dỗ thế là

https://tieulun.hopto.org

phải..... Cô-Thiếu-Nữ nghe đến nửa chừng, không sao nhịn được nữa, tức thì dút phăng dao găm bên mình chém ngược một nhát ; « này dỗ !....này nhé.....này... » cái bộ mặt khả-ố ấy tung lên, cái thân khả-ố ấy té sấp. Cái mặt khả-ố ấy lúc dơi xuống đất, ngũ quan vẫn còn loạn-động, Cô-Thiếu-Nữ cười khanh-khách nói : « Cái giống khả-ố này, có cái bộ mặt ma-mãnh thế kia, thảo nào nói-năng vô-sỉ đến thế. »

Hai vợ chồng ông-già dun cầm-cập nói : « Cô-Nương giết chết người này, chúng tôi cũng chết mất »

Trương-kim-Phượng vỗ tay nói : « Giết đi phải lắm, cái giống cầm thú ấy, để sống trên đời làm chi ! »

Hai vợ chồng ông-già nói : « Thế ngộ sư-cụ ngài vào bây giờ, chúng ta làm thế nào cho thoát ? »

Cô-Thiếu-Nữ cười nói : « Nói đi nói lại, chả qua cũng sợ oai sư-cụ, ừ.....thì đi....tôi đưa....vào hầu sư-cụ... »

Trương-kim-Phượng nghe nói đưa vào hầu sư-cụ ; nét mặt lại sa-sầm.

Cô-Thiếu-Nữ cười, nói : « mời rồi núi đao cây kiếm cô-nương còn chả sợ, sợ chi sư cụ cứ đi.... đi.... tôi đưa vào.... » Nói rồi giắt tay Trương-kim Phượng đi. Hai vợ chồng ông già cũng phải theo sau.

Hai vợ chồng ông-già ra đến ngoài sân, rưới bóng giăng suông, thấy rưới đất ngổn ngang những sư những tiểu, bà-già xuýt ngã, ông-già thì há miệng chẳng nói được nửa câu.

Trương-kim-Phượng đứng dừng lại bàng-hoàng nói : « Đời này được mấy anh hùng suất-chúng ! làm những sự-nghiệp kinh nhân thế này ! »

Cô-thiếu-nữ đắc ý quá chừng, nét mặt hớn hở quá người đắc-đạo thành tiên, đăng đàn bái tướng, tức thì lấy ngón tay sẽ chỏ lên mặt nói : « Chẳng dám dấu ! . . tôi đây ! . ! » nói xong lại quay vào kéo cái sác người đàn bà khả-ố kia, đem ra sân, vất quăng mé tường nói rằng : « Đi với sư-cụ nhà mày ! »

Bấy giờ Trương-kim-Phượng đã thụp xuống vừa lạy vừa nói : « Nào có phải thư thư vào dỗ dành tôi, chính là thư-thư cứu đại-nạn cho cả nhà tôi ; thư thư ân thật sâu nghĩa thật trọng, nói sao cho siết, vậy xin thư-thư hãy nhận một lễ này. Hai vợ chồng ông-già thì thụp cũng theo con lạy luôn bốn, năm, bẩy lạy.

https://tieulun.hopto.org

Cô-thiếu-nữ vội nói : « Ông bà dừng làm thế, tổn thọ tôi mất, xin đứng ngay giậy » Cô-thiếu-nữ chạy lại kéo Trương-kim-Phượng.

Trương-kim-Phượng không chịu đứng giậy cúi rạp hỏi rằng : « Thư-thư tên họ là chi, quê quán nơi nao, cớ chi biết tôi ở chốn này ngộ nạn mà Thư-thư đến cứu. Thư-thư nói cho tôi biết, để tôi còn hòng sau này ngậm-vành kết cỏ.

Cô-thiếu-nữ nói : « Hãi vào cả buồng này, rồi sẽ rõ truyện.

HỒI THỨ BA

Trung hiếu giậy con, bõ công đèn sách cũ,
Đường mây nhẹ bước, sạch nợ bút nghiên xưa.

Cô-thiếu-Nữ thấy Trương-kim-Phượng nằn-nì hỏi tên họ mình, bèn đưa cả bọn vào phòng. Cô-thiếu-Nữ đã toan không nói, sợ Trương-kim-Phượng vẫn nghi-nghi hoặc-hoặc « vả còn vị Công-tử ngồi trong phòng này, cũng không rõ là người thế nào, có việc chi mà đi đến chùa này, nhưng nay mà nói rõ ràng ngay để Trương-kim-Phượng nghe, sau rồi lại thuật lại với Công-tử lần nữa thì câu truyện trùng-điệp quá chừng, cho nên trước khi nói truyện, Cô-thiếu-Nữ quay vào góc phòng gian bên cạnh gọi to : « Nào An-công-Tử đâu ? »

Hai vợ chồng ông-già vô ý không nghe tiếng, duy Trương-kim-Phượng chẳng sót một tiếng, trong lòng kinh nghi : « Chốn này làm chi có vị Công-tử ! có vị An-công-Tử ! vả chị này cũng là gái tơ, có lẽ đâu đêm khuya đường trường lại cùng đi với một vị Công-tử, hay là anh em ? anh em sao lại gọi là Công-tử ? lại gọi rõ là An-công-Tử ? »

Bên này Trương-kim-Phượng nghĩ vơ nghĩ vẩn, bên góc phòng kia An-công-tử vẫn ngồi đè trên khăn gói vải vàng, thấy bên ngoài lúc thì giết chết người,. . . lúc thì cứu người, . . lúc thì khóc, . . . lúc thì cười, . . . lúc thì mắng. . . . lúc thì lạy, . . . ngẫn người chẳng rõ đầu đuôi duyên cớ làm sao, . . còn đang nghĩ những truyện đâu đâu, cho nên lúc Cô-thiếu-Nữ gọi, Công-tử không nghe thấy.

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con mừng rỡ tạ từ Thông-linh-Tiên rồi đi. Cũng bắt chước Tề-Thiên-Đại-Thánh thủa xưa, lấy mấy cây gỗ, kết lại làm bè, dẫn cây tre làm sào, nhờ mấy chú khỉ bạn-bè xưa nay, khiêng hộ ra tận bờ bể. Lại lục trong động kiếm mấy bộ áo cũ thủa xưa. Đại-Thánh lấy về, mặc vận vào mình, dắt rõ nhiều các thứ quả khô, súng sinh ra thẳng bờ-bể.

Khỉ-đá-Con từ biệt bạn-khỉ, ngồi vào bè, theo chiều gió thả đi. Bất kỳ cơn gió Đông-nam nổi lên, đi giăm sáu tháng đạt vào Bắc-cự-hư-Châu.

Bắc-cự-hư-Châu này rét lắm, người it, thú dữ nhiều, đến những bọn phú-quý cũng đầu-trâu mình-ngựa trông ra quỷ-sứ cả. Khỉ-đá-Con đến đấy, không biết nơi này là chốn nào, đem bè kéo lên bãi cát chạy lên bờ thăm hỏi. Đi đến hai ba mươi dậm chẳng thấy thành-quách nhân-dân chi cả, ngẫu nhiên, gặp một vài xuẩn-vật, không biết là người hay là ma, ngôn-ngữ lại bất thông; đi luôn mấy quãng cũng gặp đều thế cả. Khỉ-đá-Con nghĩ bụng : « ở chốn cầm-thú này, làm chi có tiên có phật, ta nhầm đường rồi, ta phải đi nơi khác mới được. » Lại chạy ra bãi-cát kéo bè thả xuống bể, rồi ngồi trên bè theo chiều gió đi vùn vụt rất nhanh. Gặp cơn gió Đông-Bắc bè giạt sang Tây-hưu-hạ-Châu. Chốn này y quan nhân vật, nho nhã hiền từ, Khỉ-đá-Con ở ngoài bể đi vào, càng vào xa bao nhiêu, càng thấy nhân-dân tấp-nập, cảnh trí phồn-hoa, Khỉ-đá-Con mừng lắm, nghĩ bụng đây hẳn có thần-tiên, bèn thăm hỏi khắp đông, tây. Hỏi đi hỏi lại, một người trỏ bảo rằng : « Tự đây đi về mé tây-nam xa độ sáu mươi dậm, có một tòa núi Thanh-Sơn, trên là động Bạch-Hổ, trong động ấy có quan Tham-Đồng, trong quán có vị Ngộ-Chân-Tổ-Sư đạo phép cao thâm, là vị Thần-Tiên đương thì bây giờ. Mày muốn học-tiên phải đến đấy mà cầu mấy được.

Khỉ-đá-Con nghe nói, mừng rỡ quá chừng, quyết là phen này hẳn tìm được tiên. Tức thì chạy một mạch sáu mươi dậm sa sa trông đi, quả nhiên có một tòa núi, mầu sanh biếc, cây sầm uất, nghiễm nhiên như một con rồng sanh uốn mình, chạy lên trên núi, trông xuống phía dưới xem, lại thấy một viên đá trắng, một đầu cao một đầu thấp, y như con hổ trắng thu hình.

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con nghĩ : « chính đây là núi Thanh-Long động Bạch-Hổ rồi ». Tự trên núi chạy thẳng xuống viên đá trắng, quả nhiên có cái động bao-bọc ở trong, đi vào trong động trông ngay thấy một tòa Tự-Quán-xá vẽ chìm bát-quái, cột trặm-lọng tứ linh, rất mực tôn-nghiêm tráng-lệ. Khỉ-đá-Con đến trước Tự-Quán thấy biển đề « Quán-Tham-Đồng. » Khỉ-đá-Con càng mừng rỡ lắm, nghĩ bụng ta tìm không nhầm. Hai cánh cửa Quán, tuy rằng rộng mở, song không dám tự-tiện sông vào, phải ngồi chờ ở bên ngoài, chờ mãi chẳng ai ra, sẽ rón rén đi vào, đến cửa thứ hai, thấy có câu đối dán:

Giăng-Giời dữ bếp linh đan.
Càn khôn vào nồi tiên-dược.

Khỉ-đá-Con nghĩ thầm, khẩu-khí cũng to, song chỉ là công-phu luyện-đan nấu-thuốc. Đang đứng ngẫn-ngừ, thốt nhiên trên điện có vị Lão-Đại-Sĩ đi xuống, đầu đội mũ đen, mình mặc đạo-phục, có vẻ đoan-trang thanh-tĩnh.

Đạo-sĩ thấy Khỉ-đá-Con đứng ngoài mé cửa, bèn hỏi, « mày là người nào, lại đây làm chi?»

Khỉ-đá-Con dảo bước lên trước đạo-sĩ khúm-núm nói : « Đệ-tử đi tìm học đạo, nghe biết Ngộ-chân-Tổ-Sư, là vị Thần-Tiên đương thời đại-pháp cao hơn khắp thiên-hạ, nên đệ-tử chẳng ngại xa muôn dặm lại đây, để xin vào nhập-môn. »

Đạo-sĩ nghe vậy, nhìn kỹ Khỉ-đá-Con, hồi lâu rồi nói: « phàm người tu-Tiên, phải khi tượng chững-trạc, mày dầu là bộ-người, vẫn chưa thoát hẳn hình giống thú, sao mày nghĩ lẫn-thẫn thế?»

Khỉ-đá-Con nói : « hình người, hình thú, dẫu khác nhau thật, song tất lòng sáng-suốt, ắt không có hai thứ, sao lại gọi là nghĩ lẫn-thẫn. . . Xin đưa tôi vào bái-kiến Ngộ-chân-Tổ-Sư, tự khắc tôi nói được.

Đạo-Sĩ cười nói : « giống quái này ở đâu lại đây mà tính khí nóng-nẩy thế, Tổ-Sư còn ở trên gác Bồ-Đề minh-tâm dưỡng-tinh. Quốc-Vương hai ba lần khẩn cầu, họa mới được vào yết-kiến một bận, mày dẫu có lòng cầu-đạo, cũng phải theo thứ bậc Nhập-Môn chứ. »

Khỉ-đá-Con nói : « Thế nào là thứ bậc Nhập-Môn ? »

Đạo-Sĩ nói : « Phàm người cầu Tiên, trước hết phải ở Định-tâm-Đường, đem tâm định lại đã, rồi sau vào đến

https://tieulun.hopto.org

Dưỡng-khi-Đường để điều hòa hơi thở. Tâm đã định hơi đã điều-hòa, rồi mới vào phép « đuổi rồng cưỡi hổ » tự Đan-Điền thẳng ra Vĩ-Quan, hễ khi nào đề-hồ-quán-đinh, mới có thể vào bái yết, Tổ-Sư được.

Khỉ-đá-Con nói : « tìm được thầy, tức khắc tu thành ông Tiên càng hay lắm, nếu không được thế, đành chịu tu thong tuả vậy, thế Định-tâm-Đường ở nơi nào, cúi xin Tiên-Sư đưa đệ-tử đến.

Đạo-Sĩ đưa Khỉ-đá-Con trở vào. tưởng Định-tâm-Đường là nơi hành-lang hay là nơi nhà-nhỏ, ngờ đâu là một nơi Đại-Điện, ở dan chính giữa, đá bát-bảo kết thành một tòa linh đài, đẹp quá Dao-Trì Kim-quyết. Đạo-sĩ mở cửa Điện bảo Khỉ đá-Con : « vào đi ! » Khỉ-đá-Con thấy nơi trang-nghiêm-hoa-lệ, chẳng quản hay giở, lẻn ngay vào trong, vừa mới lẻn vào, Đạo-Sĩ đã đóng cửa lại. Khỉ-đá-Con ở trong điện, tưởng có chấn-song cửa-sổ, ngờ đâu một kẽ nẻ không có, tối đen như mực, chẳng biết đâu Đông, Tây, Nam, Bắc sờ quanh bốn bên, chỉ sờ thấy tường thấy vách, bực-bối quá chừng, muốn ra không tìm thấy cửa mà ra, cuống quít hồi lâu, đành chịu phép, ngồi xuống đất vậy.

Khỉ-đá-Con nghĩ thầm : « Tên gọi là Định-tâm-Đường, mà sao tối-đen thế này, ý hẳn đã muốn định tâm, phải không sinh một chút tà niệm, đừng nhiễm một mảy bụi trần, cần chi tối với sáng,... nghĩ thế ngồi lặng hồi lâu, dem tâm xem tâm, phút thấy linh-cơ chan chứa, mở mắt thấy sáng-dục trong đền, Khỉ-đá-Con soa mũi cào tai, sung sướng vô cùng, trước chỉ thấy sáng mà thôi, ngồi lúc nữa, tự thấy trong vẻ sáng suốt lại có mầu linh-tuệ.

Đang lúc Khỉ-đá-Con hớn hở vui mừng, cửa điện bỗng thấy mở toang, Đạo-sĩ đứng ngoài gọi : « gã tu tiên kia có buồn chết chưa. »

Khỉ-đá-Con thủng thỉnh bước ra nói : « trò chơi vui lắm, chẳng buồn chút nào »

Đạo-sĩ hỏi : « trong điện tối lắm chứ ? »

Khỉ-đá-Con nói : « bản tâm sáng sủa không tối, không tối ! »

Đạo-sĩ nói : « Đã định tâm rồi theo ta sang Dưỡng-khi-Đường nữa. »

43

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con nói : « Đi ! đi ! đi ! » tức thì theo Đạo-sĩ sang Dưỡng-khi-Đường.

Dưỡng-khi-Đường không ở trong quán nhưng ở trên núi, tuy là một gian nhà nhỏ, Khỉ-đá-Con lúc vào trong, không biết bao bậc mà kể, khuất khúc quanh quẩn không biết lối nào mà đi, kịp quay đầu lại thì ra Đạo-sĩ đã đóng cửa lại rồi, duy hai bên còn hai cửa con, đi ra đi vào được. Khỉ-đá-Con đã quen Định-tâm-Đường, đã hiểu đều huyền diệu, nên yên yên lặng lặng ngồi xuống dưới bực, nhận biết khi âm dương, ra vào như thổi đưa trên khung cửa vậy. Cứ đến tý, ngọ, mão, dậu, giữa khoảng âm-dương lại thấy khi-trong bốc lên mà khi đục thì tỏa xuống. Khỉ-đá-Con ngồi điều dưỡng hơi thở, đã thấy đến thân thể nhẹ-bỗng, toan đứng giậy đi mãi vào trong, thấy Đạo-nhân mở cửa gọi : « người dưỡng khi kia đi ra thôi. »

Khỉ-đá-Con cười rúc-rích chạy ra hỏi : « Điều hòa hơi thở, đang khoan khoái thân-thể sao lại gọi ra ? »

Đạo-sĩ nói : « bẩy bẩy bốn mươi cain ngày, hễ hàm-dưỡng đã sung-túc, hơi thở tự nhiên điều hòa, không phải ngồi mãi đấy nữa. »

Khỉ-đá-Con nói : « nếu vậy, nay đến lúc đuổi rồng bắt hổ hẳn, xin tiên-sư chỉ dẫn. »

Đạo-Sĩ lúc trước toan đem hai việc Định-tâm-dưỡng-khi để nạt dọa Khỉ-con, ngờ đâu Khỉ con vào định tâm thì tâm định, vào dưỡng-khi thì khi-dưỡng, tức thì sinh lòng ghen ghét, bèn hỏi : «Mày lại đây đã lâu, chưa rõ mày người ở sứ nào, tên họ là chi ? »

Khỉ-đá-con nói ; «Tôi người ở núi Hoa-Quả, nước Ngao-Lai, bên Đông-thắng thần-châu, họ Tôn tên là Lý-chân, thủa xưa ông Tề-Thiên-Đại-Thánh, phá loạn trên Thiên-Cung, đấy tức là ông Tổ đích-phái nhà tôi, ông Tổ tôi đạo-hạnh cao sâu, nay đã chính-hưởng bên Tây-Phương làm Đấu-Chiến thắng-Phật, tôi sợ bại-hoại gia-phong, cho nên tôi phải tìm tiên học-đạo muốn dựng nền thế-gia.

Đạo-sĩ nghe lại càng ghét thêm, nói rằng: «người mày dầu sấu-si, ai ngờ giòng-giõi quý-hóa thế, vậy phải khẩn cầu Tổ-Sư thân truyền đạo pháp mới được, khốn nhưng lúc này Tổ-Sư đang bận sản-dục-anh-nhi, không chịu cho ai

https://tieulun.hopto.org

vào bái-kiến mày hãy dành lòng chờ đó ít lâu vậy, tự nhiên sẽ được học nhiều điều hay.

Khỉ-đá-con nói : « nếu rồi được học nhiều đều hay, tôi đành lòng chờ đây ít lâu cũng được. »

Tự đấy Khỉ-đá-con ở lại trong Đông-quán, dẫu không đích sác được gập Tổ-Sư, song những công-truyện Tổ-Sư làm hàng ngày, cũng thường được nghe ngóng.

Một ngày kia, khỉ-đá-con chơi ở sườn núi, thấy vườn sau Quán, có một bà-già giắt mấy cô thiếu-nữ nhân-bộ, cô nào cũng áo đỏ áo tím, phấn-điểm son-tô, mười phần mỹ-miều ông-ả.

Khỉ-đá-con thấy vậy kinh hãi nghĩ thầm : « Bọn đi tu, sao được có cái thú ấy ! ! » bèn men sườn núi, lén ra mé sau vườn dòm-nghé. Bỗng gập một chú tiểu Đạo-Đồng xuống suối dửa rau. Khỉ-đá-con sấn đến hỏi : « Tiểu-sư-huynh ! những cô thiếu-nữ ở trong vườn này là quyến thuộc nhà ai đó ? »

Tiểu-Đạo-Đồng cười nói : « Tôn sư-huynh, sư-huynh đã đi tu-Tiên, sư-huynh còn không biết việc ấy sao ? »

Khỉ-đá-con nói : « Tôi mới ở lớp sơ-học, thực không biết chi cả, xin sư-huynh chỉ giáo. »

Tiểu-Đạo-Đồng nói : « nhà Tu-Tiên cần phải sản-dục-anh-nhi, (đẻ con) muốn sản-dục-anh-nhi cần phải dùng đến gái tơ và nạ-giòng, bà già ấy tức là nạ-giòng mà mấy cô thiếu-nữ tức là gái tơ đó, những vị ấy là Dược-phẩm lò luyện thuốc của Tổ-Sư. »

Nói song cắp rổ rau dửa rồi đi thẳng vào sau vườn. Khỉ-đá-con nghĩ thầm : « vị Tổ-Sư này không chịu cho người yết-kiến, trong động lại chứa những thanh-niên-thiếu-nữ, hẳn là tà đạo khôug sai, để ta thử dình xem câu truyện thế nào » Khỉ-đá-Con chờ đến đêm khuya, đem cái thủ-đoạn vít cành vin cây, sẽ sẽ từ từ trên nóc trước điện, dón dén men vào cạnh gác bồ-đề, cúi đầu dòm vào khe cửa sổ, thấy trong gác hai cây nến đỏ sáng dực, một nhà Đạo-Sĩ già, nước da vàng nhợt, ngồi với bốn năm ả mày-ngài, đang uống rượu đùa cười, một bà già đang bàng bát cháo nói : « Lão-Sư-Phụ, uống ít rượu chứ, hãi sơi bát cháo Nhân-sâm-nhục-Quế này, để lấy lực tu luyện sản-anh-nhi. »

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con nghe thế, vội nhảy ngay ra, thở giài nói : « quả nhiên là tà đạo, đáng tiếc công phu mình phí-uổng. »

Ngày hôm sau, Khỉ-đá-Con cũng chẳng nhìn đến Đạo-Sĩ mọi khi, đi thẳng xuống núi, không ở đấy nữa.

Khỉ-đá-Con vừa đi vừa nghĩ : « Tổ-Sư này, đã người gọi là Tiên-Đương-Thời, mà hóa ra giả-đạo-đức, những Tiên khác ở đấy, chẳng nói cũng đủ hiểu. Thôi ! ta đi nơi khác ! »

Khỉ-đá-Con lại chạy ra bãi cát, lại kéo bè thả xuống bể, thả theo chiều gió, một trận gió nam, đưa bè đặt sang Nam-Thiên-Đại-Bộ-Châu.

Khỉ-đá-Con ở Tham-đồng-Quán dẫu chưa được chân chuyền, song cũng nhờ chút công phu Định-Tâm-Dưỡng-tinh, cho nên tâm tinh linh-thông hơn trước nhiều, mà sức-lực cũng rất cường-kiện, không như mấy lần trước vừa chậm vừa ngu-độn, cho nên lần này, cứ ngày qua châu, vượt huyện, thăm hỏi chân sư học đạo, ở Nam-Thiệm-bộ-châu này, tuy là nơi lễ nhạc giáo hóa theo đạo Nho-giáo của Khổng-Thánh-Nhân, chỉ hiềm nhân-tâm thích lạ, cho nên, theo mộ đạo phật nhiều lắm, phàm các nơi danh-sơn thắng cảnh đều có chùa-chiền, thầy Tăng thầy Ny, thầy tự giải-giác khắp bốn phương, hoặc đảng kinh, hoặc mở hội, mượn tý danh-sắc tu-hành, đi khắp các nơi khuyến mộ, lấy ít tiền lương đem về tô-điểm chùa chiền không có vị cao-tăng nào, giảng giải đến thân, tâm, tinh, mạnh.

Khỉ-đá-Con thăm hỏi đã mấy năm trời, thấy nơi nào cũng vậy, Khỉ-đá-Con nghĩ bụng rằng : « cầu đi cầu lại, thấy đặt những tả-đạo bàng-môn, còn có lợi-ích chi, thủa nọ, ta tự-định lấy tâm, tự dưỡng lấy khí, nghe ra có chút ý-vị. ở ngoài thiên sơn vạn thủy lưu-lạc, chi bằng quay đầu về đến ngay nơi gang-tấc dụng công gặp được chánh-đạo, cũng chưa biết ! »

Khỉ-đá-Con nhất định quay về, lại chạy ra bãi-cát, lại kéo bè xuống bể, đem sào chở về Đông-thắng thần-châu. Có thơ rằng :

Bốn bể cầu tiên chả gặp tiên,
Uổng công thăm-hỏi, uổng công tìm,
Nào ngờ tiên-phật gần gang-tấc,
Chính ở lòng ta lại rất thiêng.

Khỉ-đá-Con bỏ cái bè gỗ ngoài bể chạy về Hoa-Quả-

https://tieulun.hopto.org

Sơn, thấy cảnh-trí phong-quang lòng rất vui vẻ, đang định tìm một nơi tĩnh-mịch để yên thân, các bạn-khỉ đã trông thấy, kéo nhau lại hỏi : « mày đã về đây ư, đi cầu-tiên thế nào ? ». Khỉ-đá-Con chẳng nói chẳng rằng cắm đầu giảo bước, vừa đi vừa nghĩ : « Động này huyên-náo quá—Tu-Tiên sao được, ta phải ra động-kín mé sau núi.

Khỉ-đá-Con không vào Động-cũ nữa, ra thẳng mé sau núi, đến nơi Động-Kín. Động-kín này chính là một Linh-khiếu núi Hoa-Quả, trên mặt Động chỉ có một khe nhỏ, trong Động tối-om, sâu không biết thế nào, vì từ xưa không ai dám xuống Động ấy. Khỉ-đá-Con đến Động-kín, lòng mộ-đạo quá nhiệt-thành, chạy dòm vào khe động nói : « hay, hay, » chẳng nghĩ đến chi lối-vào lối-ra, chui ngay vào khe, nhẩy bừa xuống.

Những khỉ-bạn vẫn chạy theo sau, chạy thế, có con khiếp sợ, có con hớn-hở, đều cho là việc lạ, chạy vào báo với Thông-linh-Tiên.

Thông-linh-Tiên nói : « mặc nó ! mặc nó ! tự có điều hay ! »

Mọi khỉ nghe vậy đều lẳng vẳng đi ra.

Khỉ-đá-Con nhẩy xuống Động-kín, tưởng dưới Động dặt những đá chồng, tảng cao tảng thấp, ngờ đâu dặt giống những cỏ-non chẳng khác chi thảm-bông giải sẵn mền-nhũn lạ thường, Khỉ-đá-Con ngồi bên trên, vui-vẻ sung-xướng lắm. Tuy trong Động tối om, Khỉ-đá-Con theo thể-lệ khi ở Đình-tâm-Đường sái-sạch tà-niệm bỏ hết tục-duyên, ngồi lặng hồi lâu, thốt-nhiên ánh sáng chói-lọi dực-dỡ trong Động.

Khỉ-đá-Con ngồi trong Động bốn năm ngày, thấy hào-quang sán-lạn, lóng-lánh dập-dờn hình như có hình người vậy. Ngồi mãi như thế, đúng bẩy bẩy bốn mươi chín ngày thấy trong ánh hào-quang, nửa tỏ nửa mờ, hiện ra một khỉ-già mắt sáng quắc như lửa, con ngươi lóng-lánh tựa vàng, tay cầm gậy sắt như-ý bịt vàng, nghé vào tai Khỉ-đá-Con chuyền giậy biết bao nhiêu Tiên-cơ-bí-quyết, Khỉ-đá-Con lúc ấy muôn điều dĩnh-ngộ, thấy trong lòng như nước Cam-lộ giẩy tưới chỉ giây phút tức thì Siêu-phàm nhập thánh.

Khỉ-đá-Con còn muốn học thêm nữa, tự-nhiên Khỉ-già kia nhập ngay vào thân Khỉ-Con làm một, Khỉ-đá-Con đại ngộ

47

https://tieulun.hopto.org

bèn nói : « À thế ra trong tâm-tính mình, vẫn sẵn có Chân-sư, khốn nỗi mình không biết thôi ! » Khỉ-đá-Con nghe trong người khoan-khoái nhẹ-nhàng, sức thần đầy-đủ, bầy mươi hai phép biến hóa như in trong óc, nhưng còn sợ không thật chăng, ra lay thử gậy như-ý mới nhấc bước chân, phút đã bay ra khỏi Động.

HỒI THỨ BA

Sức trị nổi Rồng-Hổ,
Đạo kính phục Quỷ-Thần.

Nói về Khỉ-đá-Con ở trong động Vô-Hủ được Chân-sư tự bụng mình chuyền-giậy đại-đao, tức thời mãi-lộng thần-thông nhẩy ra ngoài động định múa thử gậy sắt như-ý ; bấy giờ vừa sáng, mặt trời mới mọc, Khỉ-đá-Con đến ngay trước gậy sắt, vén tay áo lên, lầm nhầm trú-tụng rằng : « Phật Đại-Thánh có thiêng, giúp con cháu một tay để con cháu dương-hiển lại oai-phong núi Hoa-quả, chấn-chỉnh lại sự nghiệp động Thủy-Liêm » nói rồi hai tay dút gậy sắt. Cũng kỳ thật cây gậy sắt lúc này, theo tay cất bổng, Khỉ-đá-Con mừng quá, nhẩm lại tâm-pháp Đại-Thánh đã chuyền bảo, tay phải năm đường, tay chái sáu cửa, múa tứ tung trên ngọn núi, trước cũng còn hơi ngượng, múa một lúc lâu dần dần quen tay ; hiểm vì, chỗ tập-tành chật quá, tức thì đánh quyết đằng vân, dẫm chân thật mạnh, quát một tiếng « Lên » người đã bay-bổng trên không, bấy giờ buông giải gậy sắt, tứ-tung ngũ-hoành, lên lên xuống xuống, chẳng khác chi một con rồng giữa khoảng-không múa lộn.

Đàn khỉ trong động, chưa biết Khỉ-đá-Con thành tiên, tập múa gậy sắt, thấy trên trời hào-quang thụy-khí lẩn-vẩn kết lại một đám to, đều cho là việc lạ, vào báo cho Thông-linh-Tiên, rồi chạy cả ra ngoài động dòm nghé. Đứng xem hàng nửa ngày, khỉ nào cũng tưởng là thần-tiên quá-vãng ; mãi lúc Khỉ-đá-Con nhìn xuống, thấy đàn khỉ súm đông dưới đất, tức thì dẫm tan đám mây, múa dần xuống trước đàn khỉ, bấy giờ đàn khỉ mới trông ra, con nào cũng reo rằng : « tưởng ai, hóa ra Tôn-Tiểu-Thánh múa gậy-bịt-vàng, kỳ-thật ! giỏi thật ! »

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bẩy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên**, hoặc của **Đông-Á**, hoặc của **Tây-Âu**, thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức**, cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3**, quyển **5**, quyển **7**, quyển **9**, quyển **11**, vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2**, rồi đến quyển thứ **4**, quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10**, vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lửa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này:	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin để phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ 2.*) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

Nền Tiểu-học bằng Quốc-ngữ.

Việc soạn, thuật, xuất-bản là việc hay, nhà in KIM-ĐỨC-GIANG chúng tôi, từ khi sây móng đắp nền, vẫn biết như thế, nhưng tự sét tài hèn sức yếu, không giám sa vọng đến. Song từ ngày thành-lập tới nay, may được nhiều ngài tin yêu vẫn thường dục dã về sự xuất-bản mà đều sẵn lòng nhiệt-thành dúm giúp. Vậy nay chúng tôi xin theo ý hay của chư Quân-tử, trù liệu xuất-bản lấy một bộ sách giáo-khoa bằng Quốc-ngữ nền Tiểu-học.

Hiện đã có mấy nhà lịch-duyệt trong học giới, nhận giúp việc ấy và đã có một quyển Toán-Pháp (tiểu-học cao cấp) soạn song, hiện bản quán đang in.

Ai cũng công nhận rằng sách nên soạn nhất ở nước ta ngày nay là sách học phổ-thông bằng Quốc-ngữ. Nhưng những sách đó soạn in ra bán không chạy, thường thu không đủ ấn phí, nên những nhà làm sách dù có nhiệt-thành với việc học, dù không có ý cầu-lợi chăng nữa, cũng ngần ngại không để tâm đến việc soạn sách giáo-khoa.

Nay chúng tôi đã lưu tâm đến việc xuất-bản, xin vui lòng gánh-vác đỡ các nhà làm sách, nghĩa là Hải-nội chư-tôn soạn được sách giáo-khoa nào về bậc tiểu-học, nếu thực có giá-trị, bản quán xin hoan-nghênh xuất-bản, dù bán có lỗ, bản quán xin chịu cả, lãi thời cùng hưởng lợi-quyền.

Chư Quân-tử có lòng quang-cố, xin mới đến chơi bản quán, hoặc viết thư cho, chúng tôi xin vui lòng bầy tỏ chương-trình cùng các ngài.

Nay kính cáo,

KIM-ĐỨC-GIANG Ấn-Quán

Số 83. Phố Hàng Bồ — Hanoï.

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

DEPOT LÉGAL
INDOCHINE
N° 1446

Bộ số chẵn — Quyển thứ 8

BIBLIOTHÈQUE
CENTRALE
DE L'INDOCHINE
N° 1900

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả: Thanh-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

Kính-Cáo

Bản-quán tiếp được nhiều độc-giả ; các ngài tỏ ý muốn trong mỗi quyển « Cổ Kim Tiểu-Thuyết » chỉ in hai bộ truyện giải mà thôi ; vì mỗi quyển chỉ có 16 trang mà in những ba truyện, thành ra truyện nào cũng ngắn.

Vậy xin chiều ý độc-giả chư tôn, bắt đầu **từ quyển số 6 mỗi quyển in hai truyện,** mỗi truyện lám trang

Về bộ **lẻ** in liên hồi hai truyện trường thiên này :

I — Thiên phương nhật đàm.
II — Đăng khấu chí (hậu ngũ tài tử).

Về bộ **chẵn** in liên hồi hai truyện trường thiên này :

I — Cân quắc anh hùng.
II — Hậu tày du.

Còn « Đoản-thiên tiểu-thuyết » sau này, sẽ in thành sách riêng

---

ĐÃ IN BÁN

Tạp chí Hội Trí Tri

Số 2 năm 1923.

1° — Le Centenaire de Pasteur à Hanoi. (Discours de M.M. Robin et Joubin).
2° — Tấm lòng thành của người dân nhà quê (un cœur simple)-conte-par M. Đông-Châu.
3° — Compte rendu de la conférence de M. le Lieutenant-Colonel Bonifacy sur les principales races de la Haute-Région du Tonkin par M. Nguyễn-Công-Tiểu.
4° — Nói nhời thì giữ lấy nhời (Dire et faire)-conte par M. Thanh-Hương.
5° — Le Sport, moyen de Civilisation en Indochine V. Forbin.
6° — Tenir parole J. Aicard . — Les égoïstes Lamennais) Langues d'Esope.
7° — Một buổi học cuối cùng (La dernière classe par M. Nguyễn-Khắc-Nguyên.
8° — Phong-Lưu-Ca-Phố (poésies) par M. Phạm Văn Duyệt.

Một năm (4 số). 1$00

https://tieulun.hopto.org

Cô Thiếu-nữ gọi, không thấy Công-tử thưa; cô Thiếu-nữ gọi luôn : « Nào An-công-tử đâu ! Ngủ đấy ư ? »

Bấy giờ Công-tử mới nghe tiếng, vội thưa : « Tôi vẫn thức ! »

Cô Thiếu-nữ nói : « Thức thì xuống ! sang bên này có việc ! » chỉ thấy Công-tử nói « tôi sang » rồi lại im, không thấy bóng người đứng giậy, cô Thiếu-nữ gắt : « Không sang, còn ngồi làm chi đấy ? »

— Quần áo tôi bị lũ hổ mang sé rách cả, nay tôi sich-thân lộ-thể thế này, còn có thể diện nào dám sang đấy !

— Lúc nãy, trước mặt đây, vẫn chần-chuồng kia mà, thế thì thể diện đâu ?

— Không phải thế, lúc nãy khác, bây giờ khác ; lúc nãy cái chết bên mình, còn ý-tứ chi đến việc ấy ; nay đã qua, thân đã bình-yên, vậy tôi lại phải theo lễ thánh-nhân đã giậy chép.

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE INDOCHINE N° 1446

Cô Thiếu-nữ lắc đầu nói : « Cụ tôi giậy tôi quá chừng, ... đây bảo này ! cởi cái giây lưng ra, nhặt các mảnh áo quần vào mình, lấy giây lưng thắt lại, rồi lấy cái mã-quải chùm giắt bên ngoài, như thế cũng không đến nỗi sich-thân lộ-thể nữa. »

Công-tử nghe theo, lẳng lặng hồi lâu, mới thấy Công-tử đến trước mặt cô Thiếu-nữ, thụp quỳ luôn rưới đất.

. . . . . .

. . . . . .

An-công-tử đây vốn con-giòng nhà họ An.

Nhà họ An này lệ-thuộc hiệu cờ vàng Hán-quân, vào hàng thế-gia cựu-tộc, nhà có hai anh em, người anh đã mất sớm, còn lại người em tên là Học-Hải, biệt tự là Băng-Tâm, thường người vẫn gọi là An-nhị-lão-Gia, ông cha đời trước có theo Thanh-thế-Tổ, dẹp bình nước Cao-Ly trừ an giặc Sát-hợp-nhĩ, vị chút công lao « yên ngựa mồ hôi » nên được ban chức thế-tập ; tới khi Thanh-thế-Tổ nhập-đế Trung-quốc, đời đời chuyền nối, quan kinh cũng có, quan tỉnh cũng có, kể đã sáu bầy đời, đến An-nhị-lão-Gia này thì thôi không có chức thế-tập nữa, cho nên cần phải theo nghiệp bút-nghiên, mới có chân trong Quan-giới. An-Học-Hải, thiên-tính

https://tieulun.hopto.org

cao minh lại chịu lưu-tâm học nghiệp, nên kiến-thức giộng-giãi, học-vấn hơn người, năm hai mươi tuổi đã trúng Sinh-viên. Khốn nỗi văn hay phận chưa hay, đi thi hội mấy lần đều hỏng, mặc sức phun-châu nhả-ngọc, không tài nào chanh được hai chữ tiến-sĩ. Đến năm 40 tuổi vẫn là thầy Sinh-viên già ; bà vợ họ Đông, cũng là một vị khuê-tú nhà thế gia Hán-tộc, tính tình hiền hậu, tướng mạo đoan-trang, đường kim mũi chỉ chẳng kể chi, nói ngay đến công việc trong gia-đình, thực quá đáng là vị nội-trợ rất hiền rất quý của An-lão-Gia, chỉ nỗi muộn đường tử-tức, mãi đến năm ngoại 30 mới sinh hạ một vị Công-tử, tướng mạo khôi-ngô, thông minh lanh-lợi, An-lão-Gia và Đông-nhụ-Nhân quý hơn viên ngọc trên tay, vì Công-tử da trong như ngọc trắng như ngà, nên đặt tên là Ngọc-Cách, gọi là Ký, biểu tự là Thiên-Lý, biệt hiệu là Long-Mâu đặt tên như vậy, ngụ ý muốn cho Công-tử sau này như ngựa Thiên-mã, như rồng trên mây, bay nhẩy tới địa vị rõ cao xa vậy.

Lúc Công-tử lên năm tuổi, An-lão-Gia đã cho tập tinh tập viết, đến 13 tuổi, tứ thư ngũ-kinh, nghĩa lý đều thông hiểu, viết văn-chương, làm thơ-phú, nghe đã xuôi xuôi, An-lão-Gia mừng rỡ vô cùng ; năm 15 tuổi, gặp kỳ khóa-khảo, trúng hạng ưu-đẳng, thế là phải bắt đầu luyện tập để đợi kỳ đại khảo.

Thủa ấy Công-tử đã trưởng-thành, rất mực nho nhã ôn nhu, nhân con nhà-giòng cho nên vẫn vú già vẫn con nụ, một bước vẫn chưa bỏ rời ; chả kể chi đến rạp-hát, cao-lâu, đến như đình, chùa, miếu-mạo, cũng chẳng được chạy nhẩy liều-lĩnh, nói ngay đến công cải ở nhà, tự-nhiên vô-cố cũng không ra tới. Ngẫu nhiên có việc đến chơi các nơi thân-thích, còn phải bõ-trẻ, bõ-già, theo hầu từng bước ; nên Công-tử bẽn-lẽn lạ thường ; ai nói năng thô-tục, Công-tử cũng thẹn ; nhất là gặp liền-bà con-gái xa lạ, tức khắc đỏ mặt tía tai, vẻ tôn-trọng lại quá những thiếu-nữ chốn khuê-các.

An-lão-Gia tuy chẳng được phong-lưu như thủa tiền-nhân còn tại chức, song cũng có dăm ba mẫu đất, một vài tòa nhà, vả đã có bà nội-trợ quý-hóa kia duy-trì gia-kế, cho nên cách độ nhật vẫn phong-thể hơn người.

https://tieulun.hopto.org

Trước kia nhà ở tại trong Hoàng-thành, nguyên là nhà vua ban, cả trong ngoài có tới hơn một trăm gian. Tự khi ông thân-sinh ra An-lão-Gia thừa-hưởng ; vì tính ưa tĩnh-mịch, vả người nhà cũng ít, lại không muốn bỏ sản nghiệp tổ-phụ, cho nên nhường cho người cùng họ ở, tự mình giọn về gần nơi tổ-mộ. Nơi tổ-mộ ở gần Thôn-song-Phượng (tương chuyền, khi xưa hai con Phượng đến đỗ ở miền núi gần thôn này, có hàng mấy nghìn thứ chim khác theo lại) nơi này vốn là vườn trại riêng của nhà họ An, bèn nhân nền cũ lập mấy tòa nhà, dựng thành biệt-thự nho nhỏ, dẫu chẳng sánh bằng những nơi dinh-thự khác, song lâu-đài đình các, cây cối cỏ hoa, tô-điểm cũng rất u-nhã, gần đấy lại có mấy nơi chùa cổ, tán lạc sung quanh vườn trại.

Từ lúc An-lão-Gia nối nghiệp, tinh nết điềm đạm, đường công-danh lại chậm-muộn, cho nên ý chán lòng nản, nhất định không cần tiến-đạt nữa, ở nhà giậy con, để nối nền thư-hương vậy. Thường khi có một vài nhà thân hữu, nhân An-lão-Gia học-vấn cao-thâm, cho nên vẫn để con-em lại học tập hoặc đưa bài vở lại để An-lão-Gia chấm sửa. Lúc nhàn hạ, An-lão-Gia chỉ uống rượu xem hoa, tiêu khiển cho qua ngày tháng, chứ cũng không mấy khi vào trong thành.

An-thái-Thái lại là một tay cần-kiệm, mỗi ngày đốc-sức tỳ-bộc, liệu lý việc nhà, điều đình dưa muối. An-công-tử thì sớm tối chỉ quyển sách ngọn đèn, cố dụng công đèn luyện, mong sao nhất-cử-thành-danh, việc ngoài không can-dự chi đến. Vài ba người nhà, chông nom vườn trại ; lại có người bõ già hầu Công-tử, họ Hoa tên Trung, tuổi độ ngoài 50, bình sinh rất chung-chực ; chẳng những hầu hạ Công-tử, mười phần chu đáo, cả đến việc nhà An-lão-Gia, hễ giao cho lão ta việc chi, tất làm tận tâm kiệt lực, một mảy may không suy-chuyển ; nên An-lão-Gia và An-thái-Thái lại càng chân-trọng, và đãi một cách khác hẳn bọn tôi-đòi.

Nhà An-lão-Gia, tính cả trên dưới cũng đến hơn 20 người, dẫu chẳng phải là nhà quan cao chức trọng, nhưng yên-ổn bình-tĩnh, đối với người không lo chi, đối với đời không chanh-cạnh, tỏ ra một cảnh-huống rất vui-thú.

https://tieulun.hopto.org

Năm ấy lại gặp có khoa thi-hội. An-lão-Gia vì bấy lâu khốn đốn nơi trường ốc, lập tri nhất định ở nhà đóng cửa giậy con, không buồn thi-cử chi nữa.

An-thái-Thái một niềm khuyến-khich để An-lão-Gia vào thi, Ngọc-Cách tuy còn nhỏ tuổi nhưng cũng đã biết theo ý mẹ, khéo kiếm lời khuyên giải ; cho nên nhằm ngày mùng 6 tháng ba năm ấy, An-lão-Gia lại lều chiếu vào thành thi-hội. Ba kỳ thi chọn vẹn, An-lão-Gia không đi chơi đâu cả, lại về thẳng trại.

An-thái-Thái và An-công-tử thu giọn khi-cụ ở tràng về đâu dấy, An-công-tử cố tìm bài giáp mấy kỳ thi, tìm đâu cũng không thấy, sau hỏi An-lão-Gia xem đã bỏ đâu, để đem ra viết lại cho rõ, tiện khi thân-bằng muốn xem những vở-giáp ấy chăng.

An-lão-Gia nói : «.vở giáp ba kỳ-thi đều vất cả đi rồi, để lại cũng vô ích, phỏng thân bằng có xem đến cũng chỉ khen hão vài câu, đến lúc yết bảng, hỏng vẫn hoàn hỏng, còn có thú vị chi, cho nên những vở-giáp bài kỳ thi này đều đốt sạch !

Ngày tháng thơi đưa, thấm thoát đã sang tháng tư, dữa buổi sáng ngày sắp sửa cheo bảng, An-thái-Thái giọn mâm rượu, An-lão-Gia uống rượu chờ ra bảng.

An-lão-Gia ăn uống song đi ngủ, còn An-thái-Thái và An-công-tử vẫn nghe trước nghe sau, chờ mãi đến quá nửa đêm, cũng chẳng thấy tăm-hơi gì, vừa nhọc vừa buồn ngủ, đã quay gót về phòng, bỗng thấy ngoài cửa có tiếng người rầm rĩ, thi ra bọn báo-hỉ kéo nhau đến, vừa gõ cửa vừa reo : « Đến báo tin mừng ! An-lão-Gia đỗ Tiến-sĩ thứ ba ! »

An-thái-Thái và An-công-tử nghe tin mừng ấy vội chạy ra nhà ngoài ..... tấp nập người nhà đầy tớ, đến chúc-mừng huyên-náo.... An-lão-Gia cũng sực tỉnh giậy, An-công-tử đưa lên tờ giấy đỏ.

An-lão-Gia mừng mừng tủi tủi, nghĩ mình khó nhọc nửa đời người quyển sách ngọn đèn, mãi đến khi đầu răn tóc bạc, mới thỏa được chút ao-ước bình-sinh.

Công-tử mừng rỡ thưa rằng : « nay phụ-thân đỗ cao như vậy hẳn được điểm vào viện Hàn-Lâm.

https://tieulun.hopto.org

An-lão-Gia nói : « Cứ thường tình mà nói ai thích đường danh vọng thì mong Hàn-Lâm viện thứ-thường ; ai muốn cầu lợi thì cầu lấy Tức-dụng tri-huyện ; ta đây lại khác hẳn đời, ta sợ nhất là Tức-dụng tri-huyện ; nếu làm việc không theo lương-tâm, thì trong lòng áy náy không yên, làm việc theo lương-tâm thì nỗi nhân-tình thế-thái không bao-bọc hết ; phỏng ta được bổ thuộc-tùy bộ nào, cũng còn theo đuổi được, song hai cái chân này nghe đã yếu rồi, ta không thể nào mà hàng ngày cắp tập giấy chạy đông chạy tây để hầu chữ Đường-quan. Ta chỉ ước ao được điểm chức Chung-thư quanh năm nhàn tán, chờ hết hạn ba năm, được bổ ra làm quan ngoài, bấy giờ ta sẽ dâng một đạo sớ cáo quan hưu-hạ, còn chi vui vẻ bằng. Nếu không được thế ta đành đứng ngoài chờ bổ dụng, chờ trong mươi mười lăm năm, ta nhân cái thì giờ ấy giậy con cho thành-đạt, thế là mãn nguyện lắm rồi. »

An-công-tử không dám nói nữa. An-thái-Thái nói rằng : « Lão-Gia hay lo xa quá, tôi thiết tưởng cứ hết phận sự mình, nghe theo mạnh trời, tự nhiên đâu đã có đấy. »

An-lão-Gia thù tiếp khách lại mừng song, tức khắc đi xe vào thành tìm người trong bộ, để hỏi thăm nơi chúngụ các lão-sư chấm bài mình, hôm sau đi lạy tạ các vị Toà-sư, Phòng-sư, « nghĩa là những vị quan chàng đã chấm văn mình lấy để) hội-họp đồng-niên, chào đồng môn, vất-vả mất suốt một ngày. Đến chào Phòng-sư, Tòa-sư các quan đều nói : « Thấy văn chương uẩn-súc, biết ngay là tay túc-nho, thế đủ biết văn-chương không cẩu-thả được. »

Tới kỳ điện-thi (vào đối sách trước sân rồng) tuy văn bài An-lão-Gia chẳng hay bằng thiên-nhân-tam-sách của Đổng-Trọng-Thư đời Hán, song nghị luận kinh tế, cũng khác hẳn những tay còn non-nớt, khốn nỗi An-lão-Gia không chịu luồn-lụy, vả tuổi đã quá ngũ-tuần, tuy nghị luận có hay thật, song chữ viết không được tinh thần, nên chỉ được khâm điểm tam-giáp-đồng-tiến-sĩ. Đến khi bệ kiến, tâu xong lý-lịch, Thánh-Thiên-Tử ngự thấy An-lão-Gia, lão-thành túc-học, vẻ mặt kia một vầng chính-khí, hẳn là trong bụng chứa chan một áng chí-thành, nếu cho chăn nuôi

https://tieulun.hopto.org

trăm họ, hẳn là yêu dân như con. Thánh-ý định vậy, bút son điểm ngay một chấm trên ba chữ An-học-Hải.

Buổi chầu tan, thánh-chỉ ban chuyền ngay. *An-học-Hải tức-dụng tri-huyện.* An-lão-Gia hoảng người : « mình sợ nhất lối này, lại điểm ngay mình trước » ngắn dài than thở, hối hận vô cùng, biết thân đến nông-nỗi này, thì chẳng vào thi làm chi..... ngày xưa cũng chẳng đi học nữa....» giá-dụ không gặp chỗ đông-người thì An-lão-Gia khóc òa lên được.

Bọn thiếu-niên tân tiến súm lại gần An-lão-Gia tay bắt mặt mừng, mừng phen này khác nào lên tiên, vì được tức-dụng tri-huyện.

Người nhà nghe tin An-lão-Gia được bổ ngoại nhậm, mừng khôn xiết kể, An-Thái-Thái và An-công-tử thấy An-lão-Gia trở về nét mặt rầu rĩ, biết ngay là vì truyện phải bổ ngoại-nhậm, bèn kiếm lời khuyên-giải, An-lão-Gia cũng gượng làm vui, sau thân bằng lấy đại-nghĩa khuyên nhủ mãi, An-lão-Gia đành phải thu sếp chờ khuyết để ra làm quan, không dâng sớ cáo quan nữa.

Sự tình-cờ sui nên việc vỡ đê ở sông Hà-nam, tai-hại vô kể dân dan tài-sản, các quan địa-phương phi tấu về kinh, (xin đản phát tri-huyện mười hai viên, để tiện phái-dụng) thế là An-lão-Gia vào chân tức-dụng tri-huyện, tòng-sự tại nơi có thủy-tai.

An-lão-Gia vốn có tài kinh-tế, không làm nổi chức vụ tri-huyện sao ? mà lo mà buồn, mà định thoái-hưu, chỉ vì An-lão-Gia thiên-tính điềm-đạm, kiến thức cao minh, học vấn giỏng giải, nhân tình thế-thái, rõ bầy trước mắt, thường thấy quan Châu quan Huyện chẳng chịu cảm hóa dân phong, chẳng chịu yêu tiếc dân mạnh, chỉ một mặt chuộng thanh-khí, yêu tiền của, phụng nghênh thượng quan thuế-má hình danh hết thảy mặc nha-thuộc, chỉ lo toan : những cờ, những thanh-la, những tàn, những lọng, cho rõ vào bực hào hoa ; chỉ nay yến mai tiệc, chơi bời cho cực kỳ sung sướng. Cũng một đôi khi nhiều quan viên biết tự tôn-trọng, khốn nỗi mọi người đều say mà ta tỉnh cũng rầy, được lòng trăm họ thì mích lòng quan trên, vô ý vô tứ, tức khắc triệt hồi, thành ra có thủy chẳng có chung, cầu vinh lại hóa nhục. Cho nên từ khi An-lão-Gia đỗ Tiến-sĩ, đã sợ chân

https://tieulun.hopto.org

tức-dụng tri-huyện, nay lại bổ luôn ra coi việc ngoài đê. Nói đến Hà-công lại là Mỹ-khuyết có tiếng xưa nay nữa, khai khống công-nhật, sén sẻo tiền lương, một vài việc đủ đầy lưng nặng túi.

An-lão-Gia không ngờ ngoại nhậm lại sung đến chức Hà-đê huyện-doãn, trước vẫn mặt ủ mày chau, sau lập định ý-kiến rằng : « bề hoạn mênh mông, phường lợi danh phong ba vẫn bỡn cợt, trời đã chỉ định ta vào nơi này, thôi thì ta theo số hay dở, đợi ý mạng trời, may mà nhân việc này ta lập nên sự nghiệp, trên không phụ triều-đình, dưới không phụ học-vấn ta, như vậy ta cũng không sấu hổ với lương-tâm ta nữa. »

An-lão-Gia nghĩ thế, tinh thần lại phấn phát, đi lạy đường quan, chào bộ thuộc, mọi sự đâu đấy vội thu sếp phó-nhậm vì khâm hạn rất kíp.

HỒI THỨ TƯ

Đội ơn Triều-đình, bổ chức Hà-công huyện-doãn.
Trái-ý thượng quan, lạm dam trong đến thổ-thần.

An-lão-Gia được bổ thụ Hà-công tri-huyện thù đãi thân bằng xong, vội thu sếp phó nhậm, bèn gọi bọn gia-hạ lên để giặn bảo.

An-lão-Gia lại nói luôn .... không chắc có phúc mà hưởng không ! Tôi vốn sợ làm quan ngoại-nhậm, hẳn Thái-Thái đã rõ, phen này lại bổ thụ ngoại-nhậm thực, cứ theo thể thống quan tràng thế là hoàng-ân cao rầy lắm, xong tính tôi vốn người cố-chấp không ưa phồn-hoa, không khéo thù-tiếp, càng đến việc thóc gạo, tiền lương tôi càng sợ lắm, nay đã ra làm quan, hẳn không giống như ở nhà nữa, phải tìm cách khu-chủ, cho mọi việc yên-hỏa, vả yên-hỏa hay không, tôi đây cũng không dám chắc, vậy thì tôi nhất định phó-nhậm một mình, gia-quyến tạm ở lại cả, hễ tinh lợi lộc đến thu sang năm, tôi sẽ phái người về đón.

Gia-sự xưa nay tôi vốn không can thiệp, đã có Thái-Thái trông nom, tôi chẳng ngại gì còn phải giặn bảo, tiền chi-phí tôi đã dự bị đủ dùng, không lo thiếu thốn, tôi chỉ

https://tieulun.hopto.org

ngại nỗi Ngọc-Cách còn nhỏ, và người nhà đương được việc thì không có ai, nay vạn nhất gặp việc khẩn-cấp, gởi tin về lấy thứ nọ vật kia, thì tôi đã nhờ bác A-Minh-A-Ô bác ta tuy không lệ thuộc với hiệu cờ Hán-Luân nhà ta, song bác ta là tay môn-sinh dắc ý của tôi.

Một việc rất khẩn yếu, hễ kỳ hương-thi tháng tám sang năm, phải bảo Ngọc-Cách tiến tràng cho quen.

— Còn e chưa được chu tất, tôi vẫn phải tự tu liệu cả, nay để tôi ở lại nhà chỉ một vài đứa tiểu-tử theo hầu thật không song được, ngộ được thực thụ Tri-huyện bấy giờ có nha-môn, chẳng lẽ Lão-Gia ngày nào cũng ngồi ở nhà sao, đến bấy giờ kiềm-ấn ở huyện lại càng quan hệ lắm, chốn nha-môn chẳng phân biệt trong ngoài cho có trật tự hẳn là không song.

An-lão-Gia nói : « Thái-Thái nói rất phải, nhưng Ngọc-Cách gần đến kỳ hương thi, làm thế nào cũng phải ở lại kinh. Ngọc Cách ở nhà thì Thái-Thái cũng phải ở lại trông nom mới được. »

Công-tử đứng bên thấy phụ-thân ngần-ngại, kẻ ở người đi, tình cha con ly-biệt, trong lòng cũng không đành bèn thưa rằng : « Phụ-thân tuổi đã cao, giọc đường phong sương, đường xa khách lạ, xin phụ-thân cứ để mẫu-thân con cùng đi, để con ở lại..... An-lão-Gia và An-thái-Thái đều nói : « ở lại một mình sao được....

Công-tử thưa : « Con xin thưa nốt, cứ như ứng-thuận, liệu lý việc nhà, thì con thật vô dụng, còn như con ở nhà một mình, không dám chạy lêu-lổng, sự đó hẳn cha mẹ tin được con, vả việc con chỉ còn có cố công đèn-sách đợi xong kỳ hương thi đỗ hay không đỗ, con sẽ theo cha mẹ ngay, như thế thì tiện cả mọi đường, phụ-thân cũng yên lòng, mà con cũng không áy náy nỗi lâu ngày mới được hầu hạ.

An-lão-Gia nói với Thá-Thái rằng : « Mấy câu Ngọc-Cách nói tuy cũng còn ý kiến con trẻ song kiến thức cũng khả thủ, một mình tôi đi thì Thái-Thái và Ngọc-Cách-nhi đều không yên lòng, nếu Thái-Thái cùng đi thì một là Thái-Thái trông nom công việc cho tôi, hai là Ngọc-Cách-nhi ở nhà cũng yên lòng mà học tập để vào hương thi.

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con nghe nói, hớn hở nét mặt, dừng tay lại không múa nữa, đem gậy sắt dựng bên cạnh núi, thụp lạy Thông-linh-Tiên, nói rằng : « Lão-tổ xem cháu đi bài gậy sắt, có giống Phật Đại-Thánh thủa xưa không ?»

Thông-linh-Tiên vội đỡ. Khỉ-đá-Con giậy nói rằng : « Nay may đã thành-tiên đắc-đạo, song nhờ ơn lão-tổ vỡ lòng chỉ giáo cho từ lúc còn chưa biết gì, công-đức ấy khi nào quên được. »

Thông-linh-Tiên hỏi : « Bài gậy mày học ở đâu, mà đường-cửa y như hệt Phật Đại-Thánh. »

Khỉ-đá-Con khúc-khích cười nói : « Lão-tổ tinh mắt quá chừng, phép gậy này chính Phật Đại-Thánh chuyền giậy cháu, tài nào không y-hệt. »

Thông-linh-Tiên nói : « Từ khi Phật Đại-Thánh về Tây-Phương, chứng quả bồ-đề, núi này đã lâu không có chủ, hàng con cháu lêu lổng chẳng có thể-luật, nay mày đã được chân-chuyền của Phật Đại-Thánh, từ giờ mày là chúa núi Hoa-Quả này. »

Khỉ-đá-Con nói : « Có lão-tổ ở trên, cháu đâu dám tiếm-việt. »

Thông-linh-Tiên nói : « Mày đã biết ta là một sác-thit thế-ngoại nhàn tán, vậy dừng quả nhún-nhường nữa ! » nói rồi liền loan-báo các hàng khỉ trong động, thảy đều lạy mừng Đại-vương mới.

Đàn khỉ lúc nãy đã từng thấy Tiểu-Thánh múa gậy giữa trời, thần-thông như thế, con nào chẳng khiếp-phục, tức thì sếp hàng, lần lượt làm lễ vua-tôi triều kiến.

Làm lễ xong kéo nhau lũ-lượt đi hái hoa ngắt quả, sửa soạn yến tiệc để Đại-Vương vui vẻ, duy Thông-linh-Tiên thì lấy lễ tân-khách tiếp đãi.

Tiệc đến nửa chừng. Thông-linh-Tiên nói : « Gậy sắt ấy Đại-Vương múa có vừa tay không ? »

Khỉ-đá-Con nói : « Múa cũng vừa, chỉ hiềm khi to quá, không tiện mang đi mang lại. »

Thông-linh-Tiên nói : « Thế ra Đại-Vương còn chưa rõ, cây gậy sắt này, nguyên là cái kim thần vua Đại-Vũ đời thượng cổ trị thủy, để dưới đáy sông Thiên-hà, gọi là như-ý-kim-táp bổng, muốn lớn được lớn, muốn nhỏ được nhỏ, thủa xưa Phật Đại-Thánh vẫn cài trong tai, sao lại bảo là mang không tiện »

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con không tin, nói : « Có lý đâu thế. » Thông-linh-Tiên nói : « Đại-Vương không tin, xin thử thử xem. »

Khỉ-đá-Con vội chạy ra cạnh núi, cầm lấy gậy sắt bịt vàng nói : « Ta muốn nhỏ một tý » quả nhiên gậy thuôn-thuôn bé lại, Khỉ-đá-Con nói luôn : « nhỏ lại nhỏ lại » càng kêu nhỏ lại gậy sắt càng bé dần, kêu nhỏ tới lúc gậy sắt bé bằng cái kim, Khỉ-đá-Con cũng dắt thử vào trong tai, rồi lại cầm ra nói : « lớn, lớn lớn » quả nhiên gậy sắt lại to dần như cũ.

Khỉ-đá-Con sung sướng quá chừng, sắp tay vái tạ Thông-linh-Tiên.

Từ khi ấy, gặp lúc thong thả, Khỉ-đá-Con thường cắp cây gậy sắt, thủng thỉnh đi đây đi đó, để thí-nghiệm phép thần-thông.

Một ngày kia ra đến Đông-Hải, thấy sóng cồn cửa bể nhấp-nhô, cá rồng náu-nấp lượn, nhảy, bụng nghĩ thầm rằng : « Ta nghe phật-gia, bắt rồng nuôi ở trong bát, gọi là chăn rồng, bọn anh-hùng hào-kiệt, sức giết nổi rồng, thường lấy gan rồng làm vị bát-trân, nay ta đã đắc-đạo, ta cũng bắt con rồng chăn nuôi trong bát, nào ta có giết lấy gan đâu mà sợ phạm luật sát-sinh, nay thanh-nhàn vô-sự, ta câu một con chơi » Bèn dơ gậy sắt bịt vàng, nói tiếng « Biến » biến ngay thành một cái cần câu, giây câu bằng tơ giài hàng muôn trượng, đầu giây buộc một lưỡi câu, lại nhổ một cái lông, thổi hơi tiên-khi, biến thành viên minh-châu to tựa cái đấu mắc vào lưỡi câu, sẽ sẽ quăng xuống mặt nước. Viên minh-châu xuống đến nước, sáng-sủa lạ thường, thành thử rồng con rồng cháu đều kéo nhau lại chanh đớp. Tuần-Thủy Giạ-Ngải thấy thế sợ quá, vội vàng chạy về thủy-quỳnh-cung báo với Lão-long-Vương rằng : « Thậm cấp! thậm cấp ! Chi nguy ! chi nguy! » — Lão-long-Vương dật mình hỏi « Hà-sự chi nguy ? »

Tuần-Thủy-Giạ-Ngải tâu : « Không biết ông-tiên nào đứng trên bờ bể, mép Thiên-Lôi, hỏa-nhỡn, kim-tình, bóng dáng chẳng khác chi ông Đại-Thánh năm xưa xuống đây mượn binh-khi, chỉ điều người còn trẻ tuổi, tay cầm cái cần câu buộc sợi giây tơ, mồi câu bằng ngọc minh-châu, đang câu rồng dưới bể, Đại-Điện-hạ, tiểu-điện-hạ nhà ta, bầy tám điện-hạ mắc mồi cả rồi ».

https://tieulun.hopto.org

Lão-long-Vương nghe tâu kinh ngạc nói rằng : « Làm thế nào bây giờ ? »

Ngao-thừa-Tướng tâu rằng : « Nên sai ngay Lý-tướng-Quân (cá chép) đem quân cua tướng giải, nổi trận ba-đào, giết chết của quái ấy đi ».

Long-Vương nói : « Của nào còn nói thế được, đến như của mép Thiên-lối này không chêu được đâu, chi bằng ta ra xem tình hình rồi van bác ấy đi là hơn ».

Tức thì Long-Vương lĩnh một đội thủy-binh, bán vân bán vụ, tiến gần tận bờ biển hỏi rằng : « Thượng-Tiên ở chốn nào, xin cho biết tôn-danh ».

Khỉ-đá-Con thấy Long-Vương tiến quân đến khanh khách cười nói: «Tôi không nói, hẳn hiền-vương không rõ, tôi đây tức là giòng-giõi cụ khỉ-già khi xưa ở Đông-thắng-thần-châu, nước Ngao-Lai, động Thủy-Liêm, đánh hoang-thiên trên cung-trời, Ngọc-Hoàng trước giáng chỉ phong làm Bật-mã-Ôn, sau lại da phong làm Tề-Thiên-Đại-Thánh, hiện nay thành phật, hẳn hiền-vương đã biết. Tôi tuy là đích-phái cụ tôi, song mới biết đạo-pháp, còn chưa có chức phong, tạm thừa-hưởng phúc đức nhà, mới tự sưng là Tề-Thiên Tiểu-Thánh Tôn-lý-Chân.»

Long-Vương nói : « Ngài đã là con hiền cháu thảo cụ Tề-Thiên-Đại-Thánh, ngài hẳn đã biết thủa xưa cụ Đại-Thánh với Tiểu-Vương đây là chỗ thâm-giao, Tiểu-Vương đây có tặng cụ Đại-Thánh cái kim sắt bịt vàng, kim ấy là thứ kim vẫn để chấn dưới đáy sông thiên-hà, thường gọi là như-ý-kim-táp-bổng, vậy ngài đã là đích-phái cụ Đại-Thánh, vậy Tiểu-Vương xin hỏi thăm, cụ Đại-Thánh nhà ta sau khi thành Phật, cái cây gậy sắt ấy lưu-lạc vào đâu ? »

Khỉ-đá-Con nói : « Hiền-lân-trưởng cũng khéo đa-tâm, có dễ nghi tôi giả mạo tôn-phái, muốn hỏi chứng-cớ sao, nếu vậy không khó chi. » Nói xong, nhấc cần câu lên, lại biến thành cây gậy sắt, nắm trong tay, theo môn-hộ bài côn, múa một bài, múa tít-mù tối tăm trời đất, sau cùng chiếu vào đầu Long-Vương dọt xuống nói rằng : « Xin hiền-lân-trưởng xem kỹ, phải gậy sắt đây không ? »

Long-Vương hết vía lùi lại mấy bước, cúi vái luôn mấy vái, nói : « Chính phải rồi; ngài đừng bỡn quá tay, hãi xin mời ngài về cung sơi chén nước. »

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con nói : « Tôi cũng định xuống chơi dưới cung, xin đừng giận là người lỗ-mãng.

Long-Vương nói : « Đâu dám nghĩ thế ! tức thì sai rẽ nước lấy đường, mời Khỉ-đá-Con đi. »

Lúc ấy Lý-tướng-Quân (cá-chép) và quân cua tướng giải, sợ hết hồn-vía, nghe lịnh rẽ nước lấy đường đi, tức thì ùa chạy trước, Khỉ-đá-Con tay cầm gậy sắt nghênh-ngang theo Long-Vương xuống thủy-quỳnh-cung. Lão-long-Vương chuyền gọi rượu thết đãi, phút chốc, hải-vị đầy bàn, âm nhạc dung động, lại sai mời Đông, Tây, Bắc tam hải Long-Vương đến bồi tiếp. Đang tiệc rượu, Long-Vương này nói : « Thủa xưa cụ Đại-Thánh với Tiểu-Long đây thực chỗ đi-lại quen-biết đã lâu, xin ngài trông lại. »

Long-Vương kia lại nói : « Tiểu-Long đã được chút hân-hạnh thông-gia với ngài đây, ngài muốn thứ bảo-bối chi, cứ chuyền lấy. »

Long-Vương này cầu-tình, Long-Vương kia sưng-tụng, phụng thừa Khỉ-đá-Con nở từng khúc ruột, hớn-hở nói : « Tôi với các hiền-vương, đã là chỗ thông-gia thế-nghị, các hiền-vương lại có thịnh-tình hàng-phục tôi, tôi chỉ nhờ các hiền-Vương chấn-áp hộ sung quanh sơn động tôi, ngoại giả tôi thực không dám phiền-nhiễu gì. » nói rồi đứng giậy, cắp gậy sắt đi, nhẩy tót lên bờ bể, thẳng về núi Hoa-quả-Sơn. Các Long-Vương mừng mừng sợ sợ. Đông-hải Long-Vương nói : « May mà không nghe theo ý-kiến quan Ngao-Thừa-Tướng, giá dụ khởi binh đấu chiến với của này, hẳn bầy ra cái vạ tầy-đình không sai. » — Bèn thương-nghị kiếm chút chân-bảo sai đem dâng nộp, để được yên tĩnh.

Khỉ-đá-Con đã nạt-dọa nồi bốn bể Long-Vương, lại nghĩ thầm : « Bể lấy rồng làm chủ, hẳn núi lấy hổ làm vua, rồng vốn có linh-tinh, biết ngay ta là người tử-tế, chiều chuộng ta chu-đáo, cũng còn tha-thứ đi được, đến như hổ là giống ngu xuẩn, gặp người chỉ dình nuốt sống ngay, lại ẩn-nấp nơi rừng núi, vả nơi rừng núi lại là chỗ con cháu mình len lỏi, bằng không chỉnh trị một phen, tất nó coi con cháu mình làm mồi cá thịt của nó, thể diện ta còn ra quái gì » nghĩ vậy bèn vác gậy sắt sang núi bên cạnh tìm hổ đánh.

https://tieulun.hopto.org

Những hổ-già cũng khác gì kẻ độc-ác tuy không biết nghĩa lý, thịt người không chán, song cũng chỉ dành nghề hiếp nạt những người lương-thiện nhu-nhược, phỏng gặp đến gái thích nắm gậy hổ như chị Bằng-phụ hay gặp tay bắn tên thần như ông Lý-Quảng, thì cũng biết sợ. Giữa hôm ấy, Hổ đói tuần-sơn, nghe sịch có tiếng người, trong bụng đã thấy khoan khoái mừng rỡ nói : « Ngày nay gặp may, lại có mồi no bụng rồi. » tức thì nép mình trong bụi dậm dình nghé, nom thấy Tôn-tiểu-Thánh khí-tượng hăng hái, dáng điệu oai phong, chắp tay sau lưng ngáng cái gậy sắt, sộc-sạo chạy lên núi, ngoảnh trước trông sau.

Hổ đói kia dẫu vẫn ngu xuẩn, song tham sống sợ chết thì cũng thương tình, thấy Tôn-tiểu-Thánh đi dứng khác ý, đành phải nằm đi trong bụi không dám thở mạnh, chờ khi Tiểu-thánh đi qua, dón dén lủi về hang, báo với làng hổ rằng : « Có người lên núi » Làng hổ lao nhao nói : « Cái đồ ngốc này, có người lên núi, sao không nuốt sống đi, còn về báo tin gì ! »

Cọp đói ve-vẩy đuôi nói : « Tôi xem người này mũi bẹp tai chuột, tinh chắc biển-lận, không chịu để người ăn đâu. »

Làng hổ nói : « Biển-lận đến đâu gặp lũ hung-thần này mà hòng tẩu-thoát. »

Bầy tám con cọp tức thì gầm thét vang trời, nhẩy ùa ra ven núi, Tôn-tiểu-Thánh xa xa trông thấy hớn-hở nói : « Nghiệt-súc kéo ra kia rồi, ta đang tìm bọn ngươi đấy ! » tức thì quay-tít gậy-sắt, sấn lại đánh, bầy tám con cọp cũng mãnh-ác lạ-thường nhe nanh dương vuốt, bốn mặt vồ lại, Tôn-tiểu-Thánh nói : « súc-sinh chết đến cổ mà còn độc-ác, ta cũng chẳng nề chi mà chẳng sát-sinh nữa, » tức thì dật cái gậy sắt lại, hai tay nắm giữa gậy, vừa quay vừa lộn, gậy sắt cũng quay theo như bánh xe cuốn gió đầu gậy mỗi vướng là một cọp bị thương, gẫy nành, long vuốt, dừ xương nát da, chạy đông chạy tây, tán lạc mỗi con mỗi ngả. Duy có một con cọp già sắc vàng, chân sau vướng đầu gậy sắt, què liệt không chạy được, nằm ỳ dưới đất. Tôn-tiểu-Thánh vừa toan giáng một côn, con cọp vàng kia lấy đầu gật hoài có ý van lạy xin tha, Tôn-tiểu-Thánh dừng côn lại quát hỏi : « Nghiệt-súc, mày cũng tiếc sống à ? »

61

https://tieulun.hopto.org

Con cọp chỉ gật.

Tiểu-Thánh nói : « Mày đã sợ chết, ta đây cũng chả ác tay làm gì nữa, bên núi Hoa-Quả nhà ta, có một khe bỏ chống thường có người cất lẻn chui qua, nay ta đem mày về giữ khe ấy vậy » —Bèn nhổ một sợi lông, biến thành cái sich-sắt sích cổ lại, kéo đi như kéo con dê, về tới Động lấy sích khác, sích cạnh Động để coi cửa.

Khỉ-đá-Con tự khi đã dọa nổi rồng, nạt được hổ, lấy làm tự-đắc lắm, mười phần vui xướng, nói với Thông-linh-Tiên rằng : « Tôi nhờ tổ-tôn chuyền giậy đạo-pháp, ngang tàng làm nổi được đến địa-vị-thần-tiên, song nói đến tài thông hiểu âm dương, sáng suốt ngũ-hành, thì tôi đây dốt-đặc, một mai gặp thần-tiên các phủ, giảng đến lý sống chết, bàn đến đạo thiện ác, ấp úng không thở được câu nào, tránh sao khỏi bạn tiên khinh-bỉ. »

Thông-linh-Tiên nói : « Đại-Vương khéo nhún mình ! cổ ngữ có câu (nhất pháp thông, vạn pháp thông) thiên-hạ không bao giờ có thần-tiên dốt-đặc ; Đại-Vương đã có thủ-đoạn thông-thiên triệt-địa như vậy, chắc phải có kiến-thức suy việc trước tính việc sau. Đại-Vương đừng tảng-lờ đánh lừa tôi. »

Khỉ-đá-Con nói: « Tôi với lão-tổ, là người một nhà, đâu dám tảng-lờ nói lừa ; tôi đây bàn đến biến-hóa phi-đẳng, cái trò chơi danh vặt ấy, không dám nói dối, trò gì tôi cũng thần-thánh thật, đến như những đại-đạo-lý sửa mình, giậy người, tôi chỉ nói quàng siên được thôi, chứ chân-lý chưa từng nghiên cứu. »

Thông-linh-Tiên nói : « Nói quàng nói siên, miễn là có nói, tức cũng như biết rồi, nhưng cũng ngại khi trước mặt sau lưng, ắt cũng có người bình luận đôi chút, Đại-Vương đã định thành một vị thần-tiên, muôn đời không hủ, thì cũng nên tỷ-mỷ giảng-cứu lấy đạo-lý sinh-tử-thiện-ác cho tinh-bạch, để đủ vẻ lục-trí thần-thông. »

Khỉ-đá-Con nói: « Tôi cũng tình nguyện muốn làm thần-tiên muôn đời không hủ, chỉ vì muốn giảng cứu cái đạo-lý kia, biết hỏi ai mà giảng cứu ! »

Thông-linh-Tiên nói : « Cũng chẳng khó chi ! cây có gốc, nước có nguồn, Đại-Vương muốn biết lẽ sinh, tử, thiện, ác, thì xuống âm-ty hỏi Diêm-La Thiên-Tử. »

https://tieulun.hopto.org

Khỉ-đá-Con hớn hở nói : « Lão-Tổ giậy phải, tôi đi đây ! » tức thì cắp cây gậy sắt, lặng-thần tưởng-tượng, phút chốc chân đạp mây lành, thẳng sông xuống âm-ty địa phủ ; có vài chú quỷ thiếu-niên chưa từng việc đời, vội chạy ra ngăn lại hỏi : « Của quỷ này ở đâu đến đây, hành hung thế này ? » Tôn-tiểu-Thánh cười nhạt nói : « Đồ khốn ! mày gọi tao là của quỷ, thế mày là thiện-nhân chắc ! này ! ! ! đừng hòng chạy ! ! !» Gậy sắt mới quay ngang, đã thấy quỷ nhớn quỷ nhỏ, kêu khóc vang trời, mấy chú quỷ già kéo ra xem, thấy bóng dáng Tôn-tiểu-Thánh, tức thì chạy tất tả phi báo với thập-điện Diêm-vương rằng: « Chi nguy ! chi nguy ! cái ông mép thiên-lôi mấy nghìn năm xưa . . . vẫn của ác-thần hỏa nhỡn kim-tinh ấy, lại sông xuống. . . . phá. . . . nữa.»

Tần-quảng-Vương nói : « Nói càn ! mép thiên-lôi hỏa-nhỡn kim tinh, tức là Tôn-Ngộ-không, ta nghe hắn đã thành chính quả, hưởng thụ bên tây-phương, sao còn lảng vảng hành hung chốn này dở ngón độc-ác thủa xưa ! có lẽ lũ bay nom lầm !

Quỷ-nhớn ! Quỷ-bé, Quỷ-già, Quỷ-trẻ đồng thanh nói ! « Chính hắn ! chính hắn ! không sai chút nào ! »

Thập-điện Diêm-Vương kinh nghi vô cùng, đành phải áo mũ chỉnh tề, xuống Điện ra đón ; Tôn-tiểu-Thánh cũng vừa đến trước thềm. Vua thập-điện mời lên trên đền, lấy lễ khách chủ tiếp đãi.

Tần-quảng-Vương hỏi trước rằng : « Trông dung nhan thượng-tiên, giống Tề-thiên Đại-Thánh như đúc, vả nghe Đại-Thánh nay đã hưởng-phúc cực-lạc bên tây-phương, bây giờ ngài lại hạ-cố xuống đây, có việc chi chỉ giáo ? »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Hiền-vương tinh mắt quá chừng, cụ Phật Tề-thiên-Đại-Thánh là gia-tổ, tôi đây là vãn-bối, tiện-danh gọi là Lý-Chân, tự nghĩ sấu hổ không được thân gập gia-tổ giậy bảo, lại sợ mang tiếng đồi-bại gia-phong, cho nên miễn-cưỡng tự nhận làm thông-minh, học tập chút phép thuật thô-thiển, để bảo toàn lấy tinh-mạnh. Chỉ hiềm trong sự tu-luyện đại đạo, không thầy không bạn, thành thử cỏ rác lấp đầy trong trí-não, cho nên tôi xuống đây, thành tâm khẩn cầu các vị hiền-vương, nghĩ-tình Gia-tổ, chỉ giáo cho một hai điều. »

63

https://tieulun.hopto.org

Vua Thập-Điện nói : « Đại-Vương lầm rồi, đại-đạo huyền-cơ là điều tạo-hoá vẫn giữ bi mật, tự xưa đến nay, dẫu tiên, thánh cũng chưa phát-minh ra nổi; nói chi xa, nói ngay phật ta từ-bi, xem hoa mỉm cười, cũng chỉ là nắm gió bắt bóng, có ăn thua gì; huống chi lũ tôi đây, căn khí nông mỏng, bất quá theo sổ sách làm việc Âm, tài nào thêu rệt ra được những ý-kiến cao xa, để dâng bậu Đại-vương. »

Khỉ-đá-Con nói : « Liệt-vị hiền-vương cũng đừng quá khiêm tốn, nghĩa lý cao xa, không dám phiền hỏi thật, song án sống án chết, đều bởi tay liệt-vị hiền-vương trưởng-quản, mọi đường thiện ác báo ứng, cũng tự liệt-vị hiền-vương phân-biệt, Vậy dám hỏi : thầy Nhan-hồi chết non, chú Đạo-Chích sống lâu, thế thì cái án sống chết thiện ác ấy, liệt-vị hiền-vương phán đoán thế nào ? »

Tần-quảng-Vương nói : « Thượng-Tiên đã bất-sỉ-hạ-vấn. dám đâu chẳng bầy hết chút ngu thành : khái luận thường tình, thì sống lâu chết non, bởi thiện hay bởi ác thật, nhưng chia ra mà nói, lúc biến cố bất thường, thì sống lâu chết non hàng triệu hàng ức không giống nhau, thầy Nhan-hồi như thế mà chết non, chú Đạo-Chích như thế mà sống lâu, là bởi trời sinh thể-chất kẻ yếu người khỏe ; còn như thầy Nhan-hồi là thiện-nhân, vậy trời để muôn đời ai cũng khen thầy là thiện-nhân, thế là trời thưởng thiện đó ; chú đạo-Chích kia độc-ác, trời để muôn đời mai-mỉa, thế cũng là cách phạt ác đó ; không phải cứ cho sống lâu mới là thưởng thiện, bắt chết non mới là phạt ác đâu. Tôi xin nhắc lại rằng : Âm tào phán đoán, không chấp nhất được. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Hiền-vương biện luận, minh bạch quá chừng, vậy tôi dám hỏi : Phàm người ta mãi đến lúc đáng sống lâu đáng chết non, Hiền-vương mới châm chước kẻ thiện người ác, mà cho kẻ thiện sống lâu, cho người ác chết non, hay là đã biết trước là người ấy thiện, người ấy ác, chưa-sẵn trước ngay người ấy đáng sống lâu hay người ấy đáng chết non ?

Tần-quảng-Vương nói : « Người ta xuất thế, Nam-tào chưa sinh, bắc đẩu chưa tử, ở Âm-ty địa-phủ chúng tôi đây, bất quá cứ theo sổ chưa tử chưa sinh mà thi hành một giờ một phút còn không dám sai, dâu dám lâm thời mới châm chước nhất-định. »

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bảy hôm dã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên**, hoặc của **Đông-Á** hoặc của **Tây-Âu**, thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức**, cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3**, quyển **5**, quyển **7**, quyển **9**, quyển **11**, vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2**, rồi đến quyển thứ **4**, quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10**, vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lúra in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này:	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin để phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ* 2.) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bày thể lệ chia lãi để các ngài rõ

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

Nền Tiểu-học bằng Quốc-ngữ.

Việc soạn, thuật, xuất-bản là việc hay, nhà in KIM-ĐỨC-GIANG chúng tôi, từ khi sây móng đắp nền, vẫn biết như thế, nhưng tự sét tài hèn sức yếu, không giám sa vọng đến. Song từ ngày thành-lập tới nay, may được nhiều ngài tin yêu vẫn thường dục dã về sự xuất-bản, mà đều sẵn lòng nhiệt-thành dùm giúp. Vậy nay chúng tôi xin theo ý hay của chư Quân-tử, trù liệu xuất-bản lấy một bộ sách giáo-khoa bằng Quốc-ngữ nền Tiểu-học.

Hiện đã có mấy nhà lịch-duyệt trong học giới, nhận giúp việc ấy và đã có một quyển Toán-Pháp (tiểu-học cao cấp) soạn song, hiện bản quán đang in.

Ai cũng công nhận rằng sách nên soạn nhất ở nước ta ngày nay là sách học phổ-thông bằng Quốc-ngữ. Nhưng những sách đó soạn in ra bán không chạy, thường thu không đủ ấn phí, nên những nhà làm sách dù có nhiệt-thành với việc học, dù không có ý cầu-lợi chẳng nữa, cũng ngần ngại không để tâm đến việc soạn sách giáo-khoa.

Nay chúng tôi đã lưu tâm đến việc xuất-bản, xin vui lòng gánh-vác đỡ các nhà làm sách, nghĩa là Hải-nội chư-tôn soạn được sách giáo-khoa nào về bậc tiểu-học, nếu thực có giá-trị, bản quán xin hoan-nghênh xuất-bản, dù bán có lỗ, bản quán xin chịu cả, lãi thời cùng hưởng lợi-quyền.

Chư Quân-tử có lòng quang-cố, xin mời đến chơi bản quán, hoặc viết thư cho, chúng tôi xin vui lòng bầy tỏ chương-trình cùng các ngài.

Nay kính cáo,

KIM-ĐỨC-GIANG Ấn-Quán

Số 83. Phố Hàng Bồ — Hanoï.

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 10

DEPOT LEGAL
«INDOCHINE»
Nº 1446

BIBLIOTHÈQUE
CENTRALE
DE L'INDOCHINE
Nº 19100

I. **CẦN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả: Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

悉 鼈 語 國

Sách rất dễ cho trẻ học

Mới xuất bản quyển **QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG.** Sách này trẻ mới bắt đầu hay đương học giở giang đều dễ học dễ hiểu lắm. Học hết vần bằng, liền học năm dấu, thí-dụ phân minh, lại có mấy bài tập đánh vần ghép thuần những chữ vần-bằng thành câu rõ nghĩa cả; như thế chủ ý để trẻ học vui lòng không chán. — Qua vần trắc rồi, giải nghĩa đến những dấu chấm câu; bài học về các dấu này cũng như bài học về năm dấu, có ghi thêm nhiều câu thí-dụ trích trong các bài tập đọc ở các phần dưới lên, có ý cho trẻ khi đọc xuống các bài ấy hiểu ngay được ý nghĩa. — Đến các bài tập đọc thì chia làm 2 phần : phần thứ nhất là các bài văn vần đặt câu 3 chữ, 4 chữ, 5 chữ, lời cốt đơn sơ, dễ hiểu dễ nhớ, cũng đủ luân-lý, địa-dư, nam-sử, cách-trí, vệ-sinh, toán-pháp vân vân, mỗi thứ một bài tóm tắt, có ý cho con trẻ biết qua những điều sau này cần phải học kỹ càng hơn. Phần thứ hai gồm những truyện luân-lý tức là những bài luân-lý thực-hành, truyện vừa tầm, con trẻ, đọc vừa vui vừa có ích. — Sách này cộng 20 trang, cách in rõ ràng, ngoài bìa có vẽ ba đứa bé con, giá bán mỗi quyển có 0$06. Càng mua nhiều giá càng để — Bán tại các hiệu sách Hanoi.

https://tieulun.hopto.org

M.3526

Huống chi Ngọc-Cách dã có chi thế cũng nên nghe theo nó vậy. »

An-thái-Thái tuy không ưng, nhưng cũng không còn nghĩ được phép chi cho lưỡng tiện, sau hết định để Hoa-Chung ở lại với An-công-tử.

An-lão-Gia lại cho mời bạn học thủa nhỏ là Trinh-sứ-Giả lại cùng ở đấy, để đêm ngày giảng tập với An-công-tử. Còn cả ông Trinh-sứ-Giả là Trinh-Thức, chữ viết rất tốt, nên cũng theo An-lão-Gia lên đường.

An-lão-Gia liệu định việc nhà xong, từ biệt thân hữu, lạy biệt từ đường, giục gia-nhân khởi hành; An-công-tử tiễn mãi ra tới Phổ-tế-đường, An-lão-Gia bắt phải trở lại, mẹ con dùng dằng không rứt giọt vắn giọt giài, Công-tử chỉ khóc, Thái-Thái thì giặn hết câu này đến câu khác. An-lão-Gia cầm nước mắt nói rằng : « Sớm muộn độ vài tháng lại gặp mặt, can chi phải dùng dằng thế. » Nói xong liền dục xe đi.

Xe An-lão-Gia và An-thái-Thái đi đã xa, An-công-tử vẫn còn đứng ngóng.

An-lão-Gia và An-thái-Thái ở đằng xa thỉnh thoảng cũng trông lại.

An-công-tử đứng lặng hồi lâu, chờ mãi đến lúc một hàng nhân-chúng đi khuất hẳn, mới theo Hoa-Chung trở về. Tự đấy đóng cửa đọc sách, đúng kỳ làm văn, không thấy ra khỏi cổng cái.

An-lão-Gia cùng gia-quyến ngày đi đêm nghỉ, đói ăn khát uống. Đi đến Vương-gia-trang đã thuộc địa phận Hoài-an tự đấy đã có công quán riêng giọc sông đón tiếp.

Đi tới nơi trị-sự. Nha thuộc lại chào mừng xong, An-lão-Gia đi yết kiến ngay quan huyện đầu hạt ở huyện Sơn-Dương, ngày hôm sau hội họp đồng-liêu, mới đệ thủ bản bẩm xin vào lạy mừng quan Hà-đốc.

Quan Hà-đốc đây vốn là Hà-công nhân viên xuất thân, đem tiền nhà vua, mua bán thân danh mình, chỉ trong 7, 8 năm đã thăng đến Hà-đạo.

Khi đã thăng Hà-Đạo, vì ở nơi công-tác đã lâu năm, nói đến cách đan phên đỡ đất, tinh toán sổ nhân công, gỗ lạt tốt sấu, công-tác thế nào là dản tiện, việc chi cũng rất tinh

65

https://tieulun.hopto.org

tường đắc lực, hai lần giản bổ coi đê thành thử độ trong vòng hai ba năm thăng ngay Hà-đạo Tổng-đốc. Quan Hà-Đốc đãi người rất khinh mạn, cư-tâm lại âm-hiểm, lúc ấy 12 viên Giản-phát Tri-huyện ra tòng-sự hà-công, người nào cũng có lá thư giới thiệu trước, chưa đến nơi cũng đã được lắm truyện mỹ-sa, kịp khi An-lão-Gia đệ thủ-bản, quan Hà-đốc đã ghét nỗi đến chậm, lại không thấy có thơ ở kinh, gởi nhờ chiếu-ứng, nghi An-lão-Gia cậy mình con nhà thế gia, có ý ngạo thượng, chuyền đợi ngày phiên hầu, sẽ cùng các quan vào yết-kiến tiện thể. An-lão-Gia vốn người lòng ngay, nào lưu-tâm đâu đến việc ấy, cũng theo anh em đồng-liêu trù biện vật thổ nghi, để tới phiên hầu, dâng vào hà-viện.

Đến khi đưa lễ vào, gia-nhân trong hà-viện thấy đơn khai bất quá giăm món « Hia ở kinh, quả hạnh-nhân, rau mua đồng vân vân...) bèn phát-tác với bọn tuần bổ rằng : « Quan tư đâu cổ quái lạ đời thế, mày làm Tuần-bổ trong viện đã mấy năm rồi còn lạ chi quy-củ các hàng quan lại tới phó nhậm, người nào chẳng cổ-ngoạn kim-khí, thì chiếu châu dương-biểu, chẳng sô-xạ lục-soạn cũng cách-tú, bì chương, chúng mày bảo lễ vật này, lễ vào yết-kiến hay lễ đi tạ mả đấy. » Nói vậy nhưng rồi cũng dâng lên quan Hà-đốc lại bầy đặt một vài lời vô lễ. Quan Hà-đốc vốn đã không ưa, lại càng nghi-tâm, An-lão-Gia thực có ý khinh mình thật bèn chuyền rằng : « Quan xưa nay không thu lễ, cám ơn An-lão-Gia phi tâm để đưa lại An-lão-Gia làm quà nơi khác. »

Ngày hôm sau chính là ngày vào diện-kiến, An-lão-Gia cùng theo chúng bạn đệ thủ-bản, khi được chuyền-kiến, quan Hà-đốc vẫn tưởng An-lão-Gia là một người thô-tục, đến lúc xem qua lý-lịch, mới rõ là khoa-giáp xuất thân, vả lại thấy người ôn-nhu-nho-nhã nghĩ thầm rằng: « Người này thông đạt am-luyện thế kia, chẳng có lẽ đến đưa lễ hậu bạc lại không hiểu sao, chắc hẳn thấy mình do tạp-viên xuất thân, cho nên hẳn khinh mình ra mặt như vậy, của này phải trị ngay mới được ».

Hà-đốc trước còn khinh là thô-bỉ, nay thấy vậy lại sinh lòng ghen kẻ có tài ; lãnh-đạm hỏi vài câu, rồi để An-lão-Gia cáo từ lui ra.

https://tieulun.hopto.org

An-lão-Gia cũng tưởng mới vào yết kiến lần đầu, thế là lẽ thường, nên cũng không lưu ý. Từ đấy ở miền Hoài-an, hậu bổ sai-phái, trừ ra ngày ba ngày tám ứng chực Hà-viện, mùng một hôm rằm, tiến-miếu hành hương, còn thì vẫn an nhàn vô sự, An-lão-Gia vốn có nhã-lượng, thân bằng yến-ẩm thường cũng lui tới, nhưng hễ nơi nào có ca-nhi vũ-nữ, mở bát rút bài, thì cáo thoái ngay, trong bọn đồng liêu thấy vậy cho là gàn-quái, thành ra từ đấy cũng nhiều người bỉ-báng.

Một ngày kia quan Hà-Đốc tiếp được tờ bẩm Bì-châu, bẩm việc viên Châu-phán quản đê ốm chết, xin phái viên điền bổ, bất kỳ gặp buổi An-lão-Gia tới hầu, Hà-Đốc lấy bài điểm An-lão-Gia sung Bì-châu Châu-phán. An-lão-Gia tiếp uỷ bài, bẩm từ quan Hà-Đốc rồi lui ra, lại đến phủ lị bẩm biệt.

Quan Phủ mời ngồi lại truyện vãn và hỏi rằng : « Ngô-huynh đã tìm ai sung mặc-hữu chưa. »

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 1446

An-lão-Gia thưa : « Ti-chức đến đây, đất khách quê người, đang muốn nhờ đại-nhân làm ơn tìm giúp. »

Quan Phủ nói : « Thế càng hay lắm, tiền quan có đón ông tiền-công làm mặc-hữu, ông này lão luyện lắm ngô-huynh nên giữ lại mà dùng. »

An-lão-Gia sau khi đã phó-nhậm, cũng mừng thầm công việc nhẹ nhàng, chính trị giản dị. Công sự không phiền toái lắm. Hai vợ chồng già lại dở đến nề-nếp cần-kiệm khi xưa, trong lòng tuy vẫn nhớ An-công-tử song tiếp luôn mấy phong gia-thư, biết rằng ở nhà bình an Công-tử vẫn chăm chỉ học hành nên cũng yên tâm.

Một ngày kia, An-lão-Gia tiếp được một tờ của viên Tuần-kiểm duyên giang bẩm việc đống đá đề trên đê, bị nước sụt phá xin sức sửa lại.

An-lão-Gia thân đem mấy người thông-lại, đến tận nơi khám xét, chẳng qua chỉ độ hơn mười trượng đê, bởi những gỗ chắn ngang lệch hàng, cho nên đống đá trên đê sụt xuống, may cũng không chôi đi mất, vả lại đê cũng không khuyết hãm. Tự mình tuy không tính được đích sác, song cũng ước-lược hết độ hơn 100 lạng bạc. Lúc trở về sai bọn thông-lại thảo bẩm, xin trích sổ tuế-thu lấy món tiền nho nhỏ

67

https://tieulun.hopto.org

để sửa lại nơi đê lở. Ngày hôm sau thấy thông-lại trình tờ thảo, nói đã đưa sứ-giả duyệt lại rồi. Tờ bẩm làm cũng khéo, kể qua nơi đê lở, từ đống-đá, từ cây gỗ lệch cho tới kích thước giài vắn, kể ra như vẽ, duy đến số tiền thì bỏ chống, nào có bỏ chống không thôi đâu, bên cạnh lại cài cái giấy đỏ có mấy chữ : Chờ quan phê.

An-lão-Gia bảo thông-lại ra hỏi sứ-giả xem sao, lại không thấy để ngay số tiền chi-tiêu, hay là sứ-giả quên không điền nốt. Một lát lại vào bẩm rằng : « Sứ-giả nói chờ Lão-Gia phê định số-mục tiền lương đã, bấy giờ mới có thể dự định được khoản chi tiêu.

An-lão-Gia không hiểu thế nào, tưởng là thông-lại nói lầm, bèn thân ra hỏi lấy.

Sứ-giả thưa rằng : « Quy-củ định phải như thế, Lão-gia định báo tiền lương nhiều ít thế nào, văn sinh mới có thể chiếu theo số mục ấy mà tính xin chi-tiêu.

An-lão-Gia nói : « Trương, sich đã phân minh như thế lại còn không tính được số tiền tiêu sao, tính xong số tiền tiêu mới có thể tính số tiền-lương để báo-tiêu, nay lại chờ định số tiền-lương báo-tiêu trước rồi mới tính số tiền chi-phí là nghĩa thế nào ? Cứ như ý tiên-sinh, phỏng hết độ bao nhiêu ?

Sứ-giả nói : « Bất quá độ hơn 100 lạng. »

An-lão-Gia nói : « Vậy cứ thế mà khai xin chi, còn phải chờ chi nữa.

Sứ-giả vội lắc đầu nói : « Không xong ! Không xong !

An-lão-Gia hỏi : « Thế lại bởi lẽ chi? »

Sứ-giả thưa rằng : « Lão-gia có lòng tốt, dùng tôi giúp việc ở đây, tôi xin hết dạ ngay thẳng biết câu gì nói câu ấy. »

Sứ-giả nói ; « Lão-Gia sung chức trị sự Hà-công cứ hai chữ Hà-công mà độ nhật có lẽ cũng theo nước vỡ đê mà chôi đi mất, tỷ như Lão-gia tự Bắc-kinh đến đây sự phí tổn hàng ngày trong ngoài trên dưới, động dụng tí chi chẳng tiêu đến tiền, vả tự các vị đại-lão ở kinh, cho tới đến bản tỉnh liệt vị quan thân lớn nhỏ đều phải cung ứng thù tiếp, yên hỏa hay không, tôi không dám nói nhiều, nay hãy cứ như ở Nha-Môn này phận tôi đây có cũng được, không

68

https://tieulun.hopto.org

cũng được, chẳng dám so kè chút nào, còn trong thì bọn môn-ấn-trưởng-ban, cho đến đầu bếp, trù phòng, ngoài từ lục-phòng tam ban cho đến tán-dịch, người nào là người không phải ăn cho sống, đấy còn là tầng dưới. Nói đến tầng trên nữa rồi ra những khoản chi phí về phủ, về đạo, về viện, đấy là chính ngạch chi-phí ; ngoại ngạch như báo phí, thu công phí, bộ phí, tầng tầng điệp điệp, Lão-gia vốn cao minh, xin nghĩ lại mấy chữ cứ thực mà bẩm khai chi có xong không ? »

An-lão-Gia nghĩ thầm : « Tình quanh tình quẩn thế, chẳng hóa dùng tiền lương nhà vua, để chia tay nhau mà ăn uống cho nó béo, sau liền nói : « Tiên-sinh kể qua những ngoại phí ấy, tôi cũng không phép nào mà sỏa đi được, đến như gia-nhân của tôi, bất tất phải tính đến, cả đến tôi cũng không phải kể vào nữa.

Sứ-Giả nghe vậy biết là truyện không trôi, cũng đành chỉ thêm ít vậy, giá giám tính vào số 400 lạng bẩm khai tiêu. Tự đấy hết thảy những người chức dịch nói giải nói vắn, không ai khen An-lão-Gia thanh liêm, ai cũng phàn nàn là gàn là câu-nệ, chỉ mong Lão-Gia chóng bổ thụ chức khác.

Một ngày kia An-lão-Gia tiếp được công-văn Hà-viện, thay bổ ra làm thông-phán ngoại-hà.

An-lão-Gia rất bồi-hồi nỗi chưa an chỗ ở đã cải nhậm nơi khác. Bọn chường-tùy Hoắc-sĩ-Đoàn đã kéo nhau lại chúc tụng, đều nói là một nơi mỹ-khuyết ấy, cầu cũng khó cầu được, nay Lão-Gia tự nhiên được đáo nhậm, chắc quan trên thể-trọng Lão-Gia, hay trong kinh có thơ giới-thiệu mới được thế, Lão-Gia cũng nên kiếm cách mà báo đáp mỹ ý ấy mới phải.

An-lão-Gia nói : « Ta chẳng qua cứ tận tâm kiệt lực, việc việc điều thực, thận trọng tiền-lương của triều-đình, yêu tiếc tính mạnh nhân-dân, thế tức là báo đáp mỹ ý quan trên đó, chẳng lẽ còn phép chi hơn nữa. »

Hoắc-sĩ-Đoàn bẩm : « Thế cũng chưa gọi là hoàn-hảo, hiện có cơ hội rất may, tiểu-dịch đang định bẩm để Lão-Gia biết, tháng sau gặp tiết sinh-nhật Hà-đốc chẳng hay Lão-Gia đã liệu định sao chưa ? »

https://tieulun.hopto.org

An-lão-Gia nói : « Việc sáng hôm nay mới chu tất vừa xong, khi ta còn ở Hoài-an, anh em đồng-liêu đã bàn công-biện mỗi người 60 lạng, sắm sửa thọ-bình lễ, sáng hôm nay ta đã uỷ người đem lên giao tiền rồi.

Hoắc-sĩ-Đoàn nói : « Lão-Gia tưởng-thế đã hoàn-hảo ư ? »

An-lão-Gia nói : « Ý người định thế nào ? » Hoắc-sĩ-Đoàn nói : « Tiểu-dịch đâu dám ý định, bất quá muốn đem tấm lòng trung-thành thờ Lão-Gia nên gặp việc hay phải nhắc; Tiểu-dịch biết đích sác rằng lễ thọ quan Hà-đạo họ Chử có vóc đoạn sa nhiễu; lễ thọ quan Hà-đạo họ Dương có nghiên-ngọc, hộp-vàng, ngoài còn thêm cái mâm nạm bạc nữa ; Liêu-sâm chân-châu thì lễ thọ của quan Hà-đạo họ Hải ; lễ thọ quan Hà-đạo họ Khô lại thần nữa, người ta bỏ tiền mua ngay ở làng quan một cái trại nho nhỏ, đem văn khế đứng tên quan để vào hộp dâng lên Hà-viện thứ-phu-nhân; nếu kể hết 24 sảnh Hà-công ở Hoài-An này, thì nhiều quá, đây là Tiểu-dịch nói qua những lễ thọ nên làm mẫu mực đấy thôi, Lão-Gia nói đã đưa góp 50 lạng công-bồ rồi, Tiểu-dịch thiết tưởng trông không tiện, huống chi Lão-Gia hiện mới được bổ vào nơi mỹ-khuyết. . . .

An-lão-Gia nói : « Đừng nói chi gia-sản nhà ta có khi không bằng một mâm lễ thọ, dá dụ ta có hơn thế, ta cũng không thể nào mà nghe lời ấy được.»

Hoắc-sĩ-Đoàn nói : « Nào Tiểu-dịch có dám nói nhà có của hay không, có của mới sắm được lễ thọ ấy đâu, bất quá cũng là tiền-lương ở kho triều-đình, khéo chi khéo tính, thì mâm lễ thọ cũng còn dư nữa, nếu không trang-biện hoàn hảo được thế, Tiểu-dịch e rằng nơi mỹ-khuyết ấy vị tất đứng yững. »

An-lão-Gia nói gạt rằng : « Thôi ngươi đừng nói nữa, ngươi hãy lui ra. »

An-lão-Gia bàn giao đâu đấy, cho gia-quyến ra ngoại-hà trước, còn mình lên tỉnh tạ ơn cải-nhậm và mừng Hà-thái-đại-thọ.

Lên tới Hoài-an, gặp lễ sinh-nhật sắp tới đã thấy sung quanh Hà-viện, huyên-náo vô cùng, ca-sướng tửu-tịch, công thỉnh các viên chức thuộc, lễ-vật mọi người cũng đã lục tục đưa đến kẻ nhiều người ít, chanh khéo khoe đẹp, quá hội

https://tieulun.hopto.org

đấu sảo các bảo-vật. Duy An-lão-Gia chừ 50 lạng công bồ chi ngoại, lạy thêm ba lạy, mừng uống mấy chén rượu, tức thì bái từ rồi ra đi cung chức.

An-lão-Gia khi tới tân-nhậm, thấy nơi ấy nhân-dân đông đúc phong tục phồn-hoa, đến nhu nơi nha-môn, lại-địch khác hẳn với phong vị ở nơi nha-môn cũ. Vả lại việc đê phiền toái, tiền kho rất nhiều, bàn giao hàng hai ba ngày, điểm vật dụng trị thủy, xét lại sổ sách các kho, lại an chỉ gia-quyến, thành thử An-lão-Gia lật-đật xuốt ngày không tưởng chi đến ăn nữa, lao lực thêm mấy ngày nữa, công việc mới có đầu mối.

Cũng kỳ thực, Hà-Thái đã có ý hiềm An-lão-Gia, An-lão-Gia lại là người chấp cổ quá, không chịu su phụng Hà-Thái, cũng không có ai giới thiệu, thế mà tự nhiên điền bổ An-lão-Gia ra Ngoại-hà, một nơi mỹ-khuyết có tiếng, cũng kỳ thực. Thura rằng không, không kỳ quặc chi cả ! nơi Ngoại hà này vốn là đầu ngọn nước, tiền nhân quan lại là vị tinh-minh qủy-quyệt, thấy Ngoại-hà vỡ lần trước, tuy đã hợp lòng, song mấy tháng công trình ấy, vào tay tiền-nhậm quan quá nửa, đất đắp rối giá tài nào cưỡng nổi với ngọn nước ác-nghiệp, vả lưng túi nặng rồi, ngài cũng tìm phương chốn lần, nên ngài lo về tỉnh đi chỗ khác để nhường miếng ngon ở Ngoại-hà phần người khác.

Hà-thái-đạo-đại-nhân vốn tay thần thánh về việc đê điều ngài còn sót tý chí không thấu hiểu, chỉ vì tiền nhậm quan nhân tình rất nặng nên ngài phải bằng lòng cho về tỉnh, phỏng thử ngài bán mỹ-quyết ấy cho người khác, 3000, 2000, 1800 mà đem người ta ném vào ngọn nước thì ngài cũng không đành, ngài bèn nhớ ngay tới An-lão-Gia, vả chiếu đơn thu lễ thì chỉ thấy ba chữ tên Liệt trên thọ bình, ngoại không có bảo-ngoạn chân-châu chi cả. Ngài lại sực nhớ đến câu : « Của này phải trị mấy được » nên ngài lập định chủ ý cải bổ An-lão-Gia sang trọng-nhậm Ngoại-hà ; phỏng thử An-lão-Gia có phúc, công việc chu toàn, thì cũng bảo tấu cho thăng quan để bịt hẳn những lời nghị-luận thị-phi, vả An-lão-Gia thấy thế cũng phải tâm phục nữa, nhược bằng An-lão-Gia mà vô phúc, gặp một trận mưa gập một cơn gió... bấy giờ có triệt hồi, cũng không oán hận chi nữa.

https://tieulun.hopto.org

An-lão-Gia tựa như người trong chiêm-bao, nào tinh đâu đến ý tưởng cao sa quan Hà-đốc, vả hình như tạo-hóa hay bầy trò chơi để ghẹo người thật, An-lão-Gia đến trọng-nhậm Ngoại-Hà vào tuần cuối xuân đầu hạ chính lúc mùa mưa to nước lớn. Ở ngọn sông Hồng-chạch suốt ngày suốt đêm nước lên mãi không đứng, đê Ngoại-hà sạt hơn một trăm trượng, ngọn nước thẳng vào khoảng đê mới, hợp long, theo giòng chảy miết, chẳng những hai bên duyên đê sạt lở, cả đến nhà cửa vườn trại dân-gian, hết thảy đều siêu đông đổ tây thất linh bát lạc. Việc an chỉ nạn dân đã có địa-phương quan liệu lý, việc tu-bổ đê vỡ tức là chức trách An-lão-Gia. An-lão-Gia nhất diện thu tập tài liệu, đốc sức dân phu, nhất diện phát bẩm xin khai tiêu phi khoản.

Hà-viện phê phục rằng: « Đoạn đê ngoại-hà, quen tay tiền-nhậm Hà-viện tu lý, mười phần kiên cố, cai uỷ-viên đến nhận việc, lý ưng lo trước lập phương pháp đề phòng, nay đề nước mới lên đã đến nỗi bốn mặt sạt-lở, công vụ thuộc thực hoang phế, hãi tạm cách bỏ đinh-tái hạn một tháng tu-phục chỗ sụt lở cho hoàn-hảo, không được cẩu thả theo việc, sợ can lỗi lớn trách phạt không được tiện. »

An-lão-Gia tiếp tờ phê, tủm tỉm cười nói với An-thái-Thái rằng: « việc tất nhiên như vậy, vả mấy chữ cũng rõ vinh nhục, lòng tôi đã tường tận lắm, *tạm cách bỏ đinh-tái*, Thái-Thái cũng chớ thấy thế mà phiền, việc khẩn-cấp là tiền-lương của Triều-đình, tính mạnh dân-gian, tức-nhật đốc sức nhân phu, tự lên đóng ở nơi đê-sạt, săn sóc trông nom công-tác, nhân-phu thấy An-lão-Gia cam khổ cũng chịu, nên cố lòng phấn khởi, quả nhiên chưa đầy một tháng dã bá cáo hoàn công, phi-bẩm xin phái xét.

Cổ-ngữ có câu: « *Nhà rột thường gặp mưa rào, con thuyền chở nặng gió nào có xuôi.* » Tờ bẩm xin phái xét vừa đi buổi sáng, đến buổi chiều trời giáng trận mưa rào, tự hôm ấy mưa luôn nửa tháng, thêm nỗi một giải tràng giang Tứ-xuyên hồ-bắc, nước sông đầy giẫy giòng nước cứ chỗ thấp rót xuống. Các uỷ-viên ở tỉnh phái về xét đê cứ nấn ná không chịu xét vội, bởi tại trời còn mưa, thành thử càng chờ bao lâu mưa càng liên miên

72

https://tieulun.hopto.org

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Cứ lý thuyết ấy thì ra người ta sống chết đã có số nhất định, như vậy không phải là sống lâu chết non bởi tự người thiện hay người ác ; thế thì thiện-nhân cũng chẳng đủ kính trọng, mà ác-nhân cũng không cần phải trừng phạt, những án-từ sống chết ở Âm-ty Địa-phủ này, giao cho một tên nha-lại cứ chiếu ngày giờ chua tử chua sinh mà thi hành, hà-tất phải phiền đến Thập-điện hiền-vương phán đoán cho khó nhọc, vả cũng chẳng phải bầy đặt ra : nào vạc rầu nào cưa sẻ..... các ban cực hình ấy để thêu rệt ra cái uy-phúc thưởng-thiện phạt ác nữa. »

Vua Thập-điện nghe nói, vua nọ nhìn vua kia, lẳng lặng hồi lâu, đồng thanh khen : « Thượng-Tiên lập luận, chúng tôi xưa nay chưa từng được nghe thế bao giờ. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Vì ở dương-thế quan tham lại nhũng, cho nên đặt ra Âm-Tào, tôi hỏi câu này không phải, thế ở Âm-Tào quan có tham, lại có nhũng không ? »

Vua Thập-điện nói : « Chúng tôi đây đã lạm sung vương vị, đâu còn dám thiên-tư, chỉ sợ tài-lực không đủ soi-sét mọi việc, ngộ những quỷ-phán làm càn không biết chăng, sẵn đây các án-từ xưa nay vẫn còn lưu-trữ, xin Thượng-Tiên lấy tuệ-nhỡn xét hộ lại xem, phỏng có mảy may mảnh-mối tham-nhũng... xin đại tiên bảo ngay cho biết, để chúng tôi tiện sửa đổi để lại. »

Tôn-tiểu-Thánh chẳng chối từ câu nào nói ngay : « Liệt-vị hiền-vương đã có thịnh tình ủy thác, tôi xin hết sức tìm xét ».

Vua Thập-điện đều mừng rỡ đứng cả giậy, nhường Tôn-tiểu-Thánh ngồi giữa, vua Thập-điện ngồi hai bên, sai quỷ-phán mang ra các sổ-sách văn-bạ từ xưa đến nay, trình bầy trên ăn.

Tôn-tiểu-Thánh không xem từ quyển đầu, thò tay rút một quyển án ở giữa chồng sổ đem xem, thì ra quyển sổ văn-án các thủy-tộc (cá, cua, tôm, rồng v. v...) sinh sinh hóa hóa. Tôn-tiểu-Thánh lại mở ngay giữa quyển xem, thấy có án-từ về đơn Lão-long-vương ở Kinh-hà kiện vua Đường-thái-Tôn đã hứa cứu thoát nạn lại để Ngụy-Chưng chém chết,

https://tieulun.hopto.org

việc vào khoảng niên hiệu Chính-quán đời Đường năm thứ 13. Cuối đơn có phê lời thẩm-phán rằng : «Nay xét, con rồng già kia, thiện-tiện đổi thời-tiết trời, dám giảm bớt số nước mưa, tội đáng chu-lục, dẫu vua Đường-thái-Tôn, trong lúc chiêm-bao hứa cứu thoát, mà quan Nhân-Tào Nguỵ-Chưng, thực phụng Ngọc-hoàng sắc mạnh, vận thần-thông thi hành, thế là lẽ âm dương linh dụng, Dương chủ là người trần-giới biết đâu được việc ấy, sao lại đem tội phản-sát mà kiện được; vả tra sổ sinh-tử, rồng già này, Nam-tào dẫu chưa chua sinh mà Bắc-đẩu đã chua : « thế nào cũng chết về tay Nhân-tào, » thế thì phải chịu Nguỵ-Chưng chu-lục, cũng chẳng oan chi ; tội án đã định, tức khắc phải lên đầu thai, không được thưa càn kiện bậy nữa, vua Đường-thái-Tôn thực bất chi tình , ... trắng án. . . lại tha về dương-thế. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Liệt vị hiền-vương phán-đoán án này, rất hợp tình lý, song còn một việc, tôi cũng chưa phục. »

Vua Thập-điện nói : « Việc chi xin thượng-tiên chỉ giáo. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Tôi nghe thiện hay ác, đều bởi lòng mình gây ra, con rồng-già này, lúc bình nhật chưa xét có manh mối chi thiện ác cả, làm sao Bắc-đẩu-tinh-quân đã chua trước là : « thế nào cũng chết về tay Nhân-tào, » nếu đã chua trước như vậy thì ra những tội ác con rồng-già kia gây ra, như là thiện-tiện đổi thời tiết trời, vả giảm bớt số nước trời mưa, cũng tại một tay Bắc-đẩu bắt con rồng-già kia phải làm nên tội-ác ấy, để hợp với lời chua-tử trong sổ ; Liệt vị hiền-vương ngẫm coi, Ngọc-hoàng-đại-đế vẫn ban chi đức hiếu sinh, cớ chi Bắc-đẩu nhẫn tâm, lừa con rồng-già vào chỗ chết ??? »

Vua Thập-điện ngẫn ra hồi lâu đều nói rằng : « Hoặc giả con rồng-già kia kiếp trước có tội-nghiệt, cho nên Bắc-đẩu tinh-quân chua vào kiếp này để rõ lẽ báo ứng.»

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Nói rằng dẫu kiếp này không làm đều ác, nhưng phải chịu tội-phạt, vì làm ác từ kiếp trước, thế thì cái lý thưởng thiện phạt ác, không lấy chi làm minh bạch lắm ; nếu đời này lại làm ác nữa, kiếp sau mới phải tội-phạt, thế thì đời đời kiếp kiếp, biết đến kiếp nào đời nào mới thôi phải tội-phạt, huống chi kiếp

https://tieulun.hopto.org

trước đã có kiếp trước, kiếp sau đã có kiếp sau, nếu cứ dắt-giây mãi thế, thành thử con cháu hiền lành phải chịu thay tội phạt của ông cha ác nghiệt, con cháu ác-nghiệt lại được hưởng dư phúc của ông cha hiền lành, rồi ra trên trời vẫn tưởng thế là thiện ác báo-ứng, rất mực công-minh, nhưng ở thế-gian, thì người thiện chịu ảnh-hưởng kẻ ác, mà kẻ ác hưởng phúc thừa người thiện, nỗi oan khuất ấy không biết bởi đâu mà bầy tỏ rõ ràng, phải phải trái trái, thưởng phạt không nhất định như thế, rồi cũng có ngày sinh ra cái tệ làm càn thôi! »

Vua Thập-điện đều su su tay áo khen rằng : « Lời luận thuyết Thượng-tiên như vàng như ngọc, làm cho chúng tôi muốn vất quách bút đi không phán đoán nữa. »

Tôn-tiểu-Thánh cười nói : « Thể-thống ấy lưu-truyền từ đời Hỗn-mang tới nay, có phải là lỗi tự liệt-vị hiền-vương đâu. »

Nói rồi lại rút quyển sổ khác ra xem, ngoài bìa đề : Phả-thiên-hạ-bách-tính sinh tử bạ (Quyển sổ người thế-gian sống chết) mở giữa sổ xem thấy một tờ đề : Người huyện Địa-linh, phủ Đồng-đài tên gọi Khấu-Hồng, dương-thọ sáu mươi tư tuổi, lại thấy dấu son sóa bà chữ sáu mươi tư đổi ra bầy mươi sáu. Tôn-tiểu-Thánh kinh dị, chỏ hỏi vua Thập-điện : « sao sổ này lại sóa chữa thế. »

Vua Thập-điện nói : « Tên Khấu-Hồng này dương-thọ chỉ có sáu mươi tư tuổi thôi, song tên này bình-sinh rất nhân đức trung-hậu, cho nên đức U-minh-giáo-chủ-địa tạng-vương bồ-tát ban-thưởng thêm một kỷ, (12 năm) cho nên chữa lại làm bầy mươi sáu tuổi. »

Tôn-tiểu-Thánh cười khanh-khách nói : « Thế ra sống chết là của bỏ túi riêng để thưởng phạt, vậy ngòi bút Bắc-Đẩu trói-lọi kia không phải là ngòi bút-sắt vô-tình nữa. Cái đạo-lý sinh, tử, thiện, ác bất quá như thế cả, còn xem nữa làm chi ! »

Tôn-tiểu-Thánh đẩy quyển sổ đứng phắt giậy, nói : « Đủ quá lắm rồi » quay lại nói với vua Thập-điện rằng : « Xin đừng chấp trách, » tức thì bước xuống thềm, sực thấy hai bên cột cửa điện có đôi câu đối :

https://tieulun.hopto.org

Thị thị phi phi địa, (1)
Minh minh bạch bạch thiên. (2)

Tôn-tiểu-Thánh mỉn cười nói : « Một tòa đại-điện thế này mà gián câu đối ngắn quá, để tôi thêm mấy chữ cho vừa, liệt-vị hiền-vương có bằng lòng không ? »

Vua Thập-điện đều nói : « Nếu vậy hay lắm. »

Tôn-tiểu-Thánh cầm bút lấy mực viết thêm mỗi bên sáu chữ nữa :

Thị thị phi phi địa tất cánh thùy thị thùy phi (3),
Minh minh bạch bạch thiên đáo để bất minh bất bạch. (4)

Viết xong ném bút xuống bàn, cười khúc khích đi ra, từ biệt vua Thập-điện, cắp cây gậy sắt, đạp bước mây lành, thẳng về núi Hoa-quả.

HỒI THỨ TƯ

Đại-náo Thiên-cung,
Quy-y-đại-đạo.

Tôn-tiểu-Thánh ở Âm-ty Địa-phủ trở lại Hoa-quả-Sơn. Thông-linh-Tiên đem các hàng khỉ vượn ra nghênh tiếp, hỏi rằng : « Đại-vương đã về đấy ư ? tôi trông Đại-vương, nét mặt hớn hở, có lẽ Đại-Vương đã giảng cứu thấu-hiểu hết lẽ sinh tử thiện ác rồi chăng ? »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Hai chữ thấu-hiểu, hãi để ra một bên, duy tôi nắm được vô-số mành-mối dở-dang trong đạo sinh-tử thiện-ác, tôi tha hồ nói ngang nói dọc, các vua Thập-điện chẳng ai biện-bác được câu nào, » tức thì Tôn-tiểu-Thánh thuật lại cho Thông-linh-Tiên nghe câu truyện ở Địa-phủ.

Thông-linh-Tiên nói : « Thế ra sức học Đại-vương sinh tri quách rồi ! »

Tôn-tiểu-Thánh cười nói : « Tôi chẳng biết sinh tri, hay là không phải sinh tri, tôi chỉ biết những vua Âm-phủ đều là bọn tử tri cả. »

---

(1) Chốn phải phải trái trái.
(2) Nơi minh minh bạch bạch.
(3) Chốn phải phải trái chái, thế thì ai phải ai trái.
(4) Nơi minh minh bạch bạch, rút lại chẳng minh chẳng bạch.

https://tieulun.hopto.org

Thông-linh-Tiên nói : « Các vua Âm-phủ vẫn thuộc về hạ-giới, cho nên lực học còn kém, tôi thiết tưởng muốn giảng cứu lẽ thủy-chung tạo-vật, tất phải hỏi đến Ngọc-Hoàng-Đại-Đế mới xong. »

Tôn-tiểu-Thánh nói: « Tôi cũng toan lên chơi trên trời, nay Lão-Tổ nhắc đến, có lẽ tôi đây cũng là khách có duyên với Thiên-Đình chăng, vậy mai tôi đi sớm. »

Lũ khỉ vượn thấy Tôn-tiểu-Thánh sắp lên trời chơi, một loạt quỳ gối tâu rằng : « Thủa xưa, cụ Đại-vương-già nhà ta, mỗi khi lên trời chơi, lúc xuống tất có Đào-Tiên Rượu-Ngự mang về Động ban quà, nay thủ-đoạn Đại-vương nghe như chẳng kém chi cụ Đại-vương-già, nếu Đại-vương lên trời chơi, chắc thể nào cũng được hưởng dùng Tiên-Đào Tiên-Tửu, cúi xin Đại-vương nghĩ đến chúng, mang về cho chúng chút-đỉnh, chúng cảm tạ ân-điển Đại-vương vô cùng.»

Tôn-tiểu-Thánh hớn hở nói : « Thế nào tao cũng lấy phần về cho chúng mày. »

Lũ khỉ vượn vui vẻ quá chừng, vội đi hái quả tươi, ngắt hoa thơm đem về bầy tiệc tiễn-hành.

Ngày hôm sau, Tôn-tiểu-Thánh từ biệt Thông-linh-Tiên và các thần-dân trong Động, đá một-hộc-mây, nhẩy tót lên giữa khoảng không. Vì mới lên trời lần này là một, cho nên chẳng biết cửa trời ở chỗ nào, muốn hỏi thăm lại chẳng thấy ai lai-vãng, Tôn-tiểu-Thánh loanh quanh giữa khoảng không, nghĩ thầm rằng : Thế-gian vẫn nói (trên có trời) chắc hẳn trời còn ở trên cao kia nữa, vì ta còn thấp-kém, cho nên tìm không thấy cửa. Tức thì quăng mình nhẩy thật cao, nhẩy thẳng ra ngoài chín lần mây ngất trời, ngửng lên trông quả-nhiên kim-quyết, Dao-trì, trói-lọi sao Bắc-đẩu chéo bên tả hữu, ngôi Tam-Thai bầy cạnh các Văn-Xương, nhị-thập bát tú bốn mặt quay bọc, khí tượng rất uy-nghi tráng-lệ.

Tôn-tiểu-Thánh chạy một mạch tới Nam-thiên-môn, vừa gặp lúc cửa trời mới mở. Tôn-tiểu-Thánh sung-sướng quá thể, chẳng quản ngại chi cả, cắm đầu vào liền, tức thì thấy Tăng-trưởng Thiên-vương, theo sau có tám tướng Bàng, Lưu, Tuân, Tất, Đặng, Tân, Chương, Đào, cùng là đội Đại-Lực thiên-đình, sấn lại hỏi rằng : « Của quái này ! Người không ra người, vật chẳng ra vật, sao dám cả gan sông vào cửa trời? »

https://tieulun.hopto.org

Tôn-tiểu-Thánh đủng đỉnh nói : « Bể mênh-mông tha hồ cá nhẩy, trời rộng-rãi mặc sức chim bay, chứ Ngọc-Hoàng Đại-Đế sui các chú ngăn trở đường-đi lối-lại thiên-hạ sao ? »

Tăng-Trưởng Thiên-vương quát : « Quân ngốc ! vô-pháp vô-thiên quá chừng ! Thiên-cung là nơi vạn thiện, phỏng mày còn có chi gọi là thiện-duyên, mà mày dám dại-dột sung-đột thế hử ? »

Tôn-tiểu-Thánh cười lạt nói : « Đây còn đứng ngoài, còn tạm làm quý-khách, đây đã vào cửa đây tức là chủ-nhân-ông ! lũ các chú chỉ thiện nghề canh cửa ? »

Thiên-binh, Thiên-tướng, hầm hầm nổi giận, kéo ùa lại bắt ; thương, đao, kiếm kích, trông cũng đủ ghê người.

Tôn-tiểu-Thánh đủng-đỉnh lẳng ra, nghĩ thầm : « Mới lần thứ nhất, lên chơi Thiên-đình, đã thấy bất-lợi. »

Tuy vậy Tôn-tiểu-Thánh cũng không chịu trở về, đi đi lại lại, ngoài cửa Nam-thiên-môn ngẫm nghĩ : « Thiên-hạ chỉ sợ không có cửa mà vào, đã có cửa, vào phải được.»

Sực thấy xa xa, một đàn Thiên-Mã.... đi chăn về....Tôn-tiểu-Thánh nghĩ ngay một kế, lăn mình biến thành một con Thiên-Mã, chạy lẫn vào đàn ngựa trời, vẫy tai vươn đuôi, sinh-sịch chạy thẳng vào Nam-thiên-môn, chẳng những đội Thiên-đình gác cửa chẳng trông ra, ngay đến Lực-sĩ coi ngựa cũng vô-tình biết sao được.

Một đàn Thiên-Mã đuổi thẳng về Ngự-Khái, con nào chuồng ấy, tức thì Tôn-tiểu-Thánh vội lại hiện nguyên-hình, lên ngay dinh quan Bật-mã-Ôn (chức bồi coi ngựa-trời) ngồi giữa công-đường. Lại-Dịch trong dinh trông thấy, vội chạy báo với quan Bật-mã-Ôn rằng : « Không biết ai, mặt đầy-lông, mép-thiên-lôi, ngồi trên công-đường, chẳng nói chẳng rằng, cứ trông ngang trông ngửa ? »

Quan Bật-mã-Ôn kinh nghi hỏi : « Ai thế, bay có đứa nào biết không ? »

Có bọn Lại-Dịch thâm-niên bẩm rằng: « Mặt ấy, mép ấy, na-ná giống Tề-Thiên-Đại-Thánh thủa xưa, đã từng trọng-nhậm qua chức này, có lẽ nay túng tiêu chăng, cậy là chỗ liêu-nghị, đi đâu tạt vào dật tạm hẳn ? »

Quan Bật-mã-Ôn ngẫm nghĩ hồi lâu, không biết làm thế nào, đành phải ra tiếp kiến. Ra đến Công-đường cười cười nói nói :

https://tieulun.hopto.org

« chào Tiên-sinh, có lẽ Tiên-sinh là quý-quyến quan nguyên-nhậm đây trước ? »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Chính phải, cụ Tôn-đại-Thánh là Gia-Tổ, sao tôn-ông lại rõ. »

Quan Bật-mã-Ôn nói : « Vì tôi nhìn tôn-nhân từa-tựa, tôi đoán hóa trúng ngay, song hôm nay Tiên-sinh hạ-cố, chẳng hay Tiên-sinh có việc chi chỉ giáo. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Tôi ở hạ-giới, nhàn cư vô sự, nên tôi lên trời chơi cho giải trí. »

Quan Bật-mã-Ôn lại cười cười nói nói : « Lẽ ra..... Tiên-sinh đây lại là quý-quyến cụ Đại-Thánh. cụ Đại-Thánh với tôi đây lại là chỗ đồng-liêu..... lẽ ra tôi kiếm món quà dâng Tiên-sinh mới phải, khốn nỗi..... quan thì bé... bổng lểnh ít.... thật là không phải quá chừng..... »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Tiền nong thật không dám quấy quả tôn-ông, song rượu-ngự, đào-tiên, thuốc thánh, sẵn đấy cứ cho rọn ra đây, tôi lót dạ qua-quít cũng được. »

Quan Bật-mã-Ôn cười nói : « Ở siểng nuôi ngựa này, ngoại giả cỏ khô, cỏ tươi, nước lá, nước lã, thật không có thứ chi quý-lạ, đáng đem dâng Tiên-sinh, còn như rượu-ngự, đào-tiên, thuốc-thánh, những của hiếm ấy chỉ có thượng-tiên, thượng-thánh mới có mà hưởng dùng. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Nếu ở đây không có, sao cụ Đại-Thánh tôi thủa trước làm quan tại đây, vẫn thường đem về làm quà cho con cháu dưới Động. »

Quan Bật-mã-Ôn ấp úng nói : « Đấy là việc cụ Đại-Thánh thủa xưa, quả không can thiệp đến tôi. »

Tôn-tiểu-Thánh hỏi : « Bởi duyên cớ chi ? »

Quan Bật-mã-Ôn nói : « Bởi việc ấy.... mành mối khởi tự bên phủ Tề-Thiên ? »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Mành mối thế nào, xin tôn-ông cho biết cho biết ? »

Quan Bật-mã-Ôn nói : « Thủa ấy phủ Tề-Thiên lập cạnh vườn Đào, sau lại nghe nói cụ Tề-Thiên-Đại-Thánh được kiêm chức Bàn-đào Viên-quản-Lĩnh, cho nên tôi nói mành mối khởi tự đấy. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Bàn-Đào-Viên xa hay gần ? »

https://tieulun.hopto.org

Quan Bật-mã-Ôn nói : « Gần đây thôi, đi về mé đông-nam độ hơn mười dặm, thấy chỗ nào cây cối um-tùm tức là vườn Đào đấy. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Thế thì ngồi đây cũng vô ích xin phép tôn-ông . . . . » Nói chưa rất lời, vụt biến mất.

Quan Bật-mã-Ôn kinh-ngạc nói : « Phúc đức quá chừng, cái thằng danh này nó cứ ngồi lỳ đây. đòi kỳ được đào-tiên rượu-ngự thì cũng đủ khốn. »

Nói về Tôn-tiểu-Thánh tung mình về mé đông-nam, quả nhiên thấy một nơi, cây cối um-tùm, bên cạnh có phủ Tề-Thiên thật. Tôn-tiểu-Thánh ung-dung vào cửa phủ-đường, phong-cảnh tiêu-tụy quá chừng : trong ngoài lặng ngắt như tờ, lối-đường lui-tới, dêu đã lờ-mờ sanh biếc, thì ra phủ Tề-Thiên này nguyên là dinh-thất Tề-Thiên-Đại-Thánh, tự khi Đại-Thánh về động, phủ-đường bỏ không cho nên hoang-lương đến thế.

Tôn-tiểu-Thánh thở giài nói : « Thì ra phú-quý phồn-hoa, không phải là món quà trường-cửu trên đời » Tôn-tiểu-Thánh quay ra, sang thẳng vườn đào, trong vườn kể hơn ba nghìn gốc, cây nào cũng thân cây khô, cành cây héo, chẳng kể chi đến quả đào, hoa đào lá đào cũng không. Tôn-tiểu-Thánh kinh nghi quá chừng, tưởng mình vào nhầm vườn nào chăng, đang nghĩ vơ-vẩn, sực các thổ-địa cai-vườn và bọn lực-sĩ tưới đào trông thấy, tưởng là cụ Tề-Thiên-Đại-Thánh lại đến chơi, vội chạy ra, phủ-phục cúi đầu nói : « Lâu nay không gặp ngài, sao hôm nay ngài có thì-giờ thong thả vậy ? »

Tôn-tiểu-Thánh ,biết là bọn kia lầm, cũng giả-tảng nói : « Độ rầy ta vẫn ở bên Tây-Thiên Cực-Lạc-Thế-Giới, vì ta quấy quả các phật luôn luôn, ta muốn làm bữa tiệc trả lại, cho nên ta định đến đây kiếm ít đào làm đồ-nước cho quý.... này.... sao ta chẳng nom thấy quả đào nào trên cây? »

Thổ-địa Cai-vườn bẩm : « Bàn-đào hạng nhỏ nhất, cũng phải ba nghìn năm mới chin một lần, hạng vừa cũng đến sáu nghìn năm, đến như hạng đại, phải đúng chin nghìn năm, Đại-Thánh còn lạ chi chẳng biết. Vả từ khi ngài quá cao-hứng, hái trộm ăn sạch cả từ đào non đào xanh, từ đấy đến nay, chưa đầy một nghìn năm, lá non chưa nẩy, hoa chưa có đã lấy đâu làm quả ! »

https://tieulun.hopto.org

Mới ! Tiểu-thuyết mới !

Nay nhân pho Đăng-Khấu-Chi, vì một lẽ riêng, dịch-giả xin tạm hoãn lại. Vậy bản-quán xin lấy pho **Kim thời Tiểu-thuyết nhan là Tấm-lòng-trinh-nữ** *in thế vào. Bắt đầu từ quyển thứ 11 Cổ Kim Tiểu-thuyết.*

Pho "Tấm-lòng-trinh-nữ" này kể truyện một **cô con gái thành-phố**, *tư dung mỹ-lệ, tính nết đoan trang. Cô bồ-côi mẹ cho nên gặp cảnh di ghẻ con chồng, phải bị trăm chiều cực-khổ. Khi kết duyên với một cậu trợ-giáo ở nhà quê, cha mẹ sớm khuất, chỉ có người thím trông nom: Thím chồng thấy cô có trăm nghìn nết tốt, đem lòng tin yêu, khi gần chết ân-cần ủy thác cô trông nom đứa con giai của thím mới 6, 7 tuổi.*

Sau cậu trợ-giáo sinh chơi bời hát xướng, khuân của nhà đem đến chốn Bình-khang : cậu bị lừa đến nỗi đuổng bỏ vợ hiền... Thực là một truyện đủ cả **hiếu, nghĩa** *và* **trinh.**

Trong truyện lắm đoạn éo le, đủ nhân tình thế thái. Soạn giả lại khéo tả cảnh nào ra cảnh ấy, tả giọng người nào ra giọng người ấy.....

Tục Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Bản-quán, mới tiếp bộ "Tục-Vạn-Niên-Thanh" (Cao-Tôn du Giang-Nam), là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chi cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, ấy mới là gan liền bậc chí-tôn !

Cuộc vi-hành này tìm ra được sự quan tham lại những, mà cũng tìm gặp được nhiều người tài.

Nay mai xin in liên hồi ra từng quyển 32 trang, để hiến các độc giả xem, giải trí trong một chút thì giờ.

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bẩy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên**, hoặc của **Đông-Á** hoặc của **Tây-Âu**, thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức**, cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3**, quyển **5**, quyển **7**, quyển **9**, quyển **11**, vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2**, rồi đến quyển thứ **4**, quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10**, vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lúra in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này :	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin đề phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ 2.*) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

THƯ VIỆN QUỐC GIA
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
NATIONAL LIBRARY OF

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2049

Bộ số 4 chấn — Quyển thứ 12

CÀN QUẮC ANH HÙNG

Trung, hiếu, tiết, nghĩa Ký-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIET-NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET-NAM

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

MỚI XUẤT-BẢN

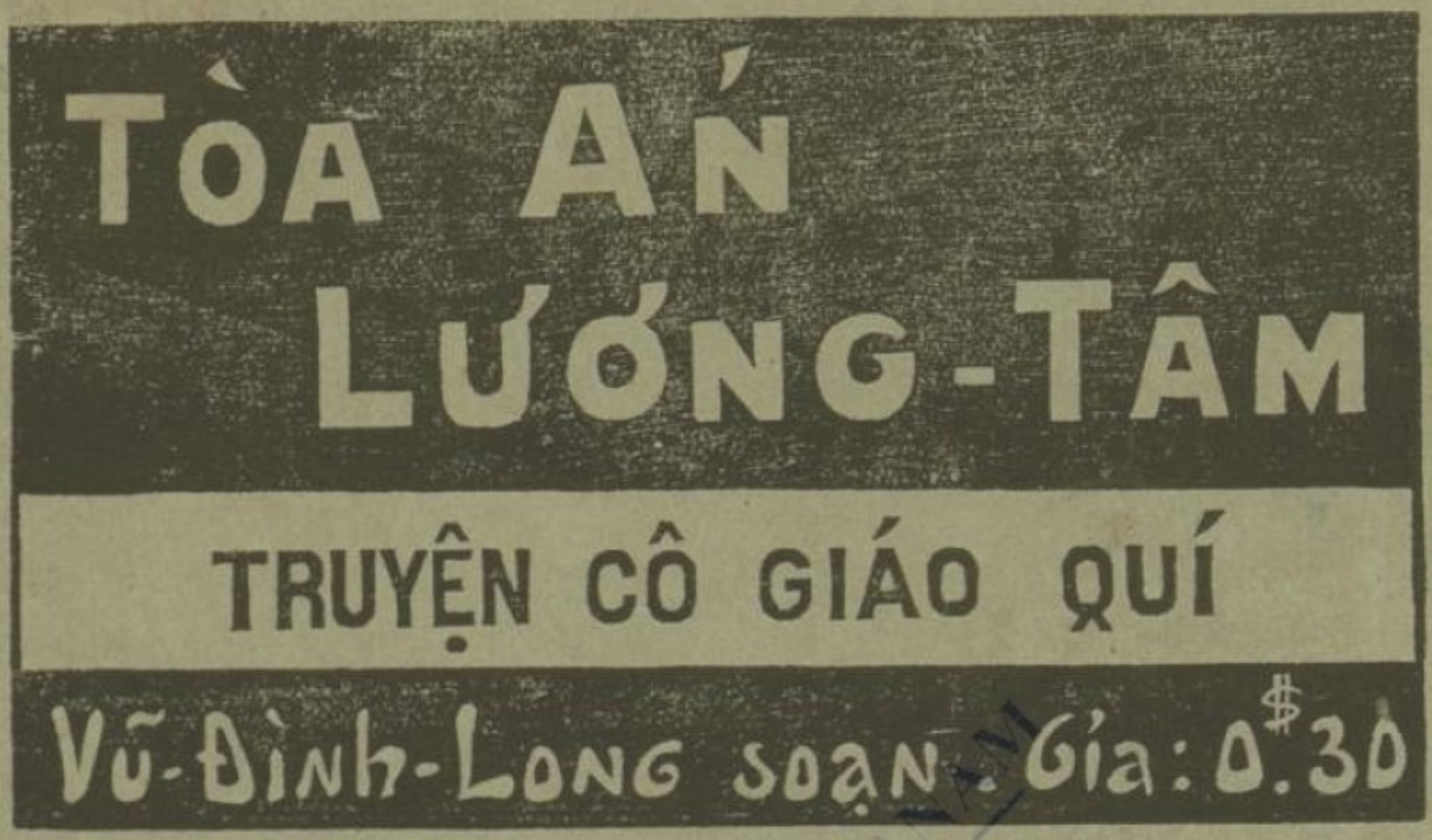

Ở xa muốn mua gửi thư và **0$41** cho ông Vũ-đình-Long, Giáo-Học Hà-đông (**0$11** thêm ấy là tiền cước gửi kỹ).

Mua cùng với « Chén-Thuốc-Độc » **0$40** và « Tây-Sương Tân-Kịch » **0$40**, thì chỉ phải gửi về **1$** với **0$20** tiền cước.

Tục Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Bản-quán, mới tiếp bộ "Tục-Vạn-Niên-Thanh" (Cao-Tôn du Giang-Nam), là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà dức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, ấy mới là gan liền bậc chí-tôn!

Cuộc vi-hành này tìm ra dược sự quan tham lại những, mà cũng tìm gặp dược nhiều người tài.

Nay mai xin in liên hồi ra từng quyển 32 trang, để hiến các độc giả xem, giải trí trong một chút thì giờ.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL INDOCHINE Nº 2019

không rứt, mưa không rứt hạt, nước càng lên dữ, bất kỳ ở đoạn đê mé trên vỡ nước sói xuống thẳng nơi đê mới đắp, đem đoạn đê chưa khám nhận ấy đào thành cái vực thật sâu.

An-lão-Gia như ngây như dại, vội vàng phi-bẩm tình hình lên tỉnh.

Quan Hà-Đốc nổi trận lôi-đình, phê-phúc lập tức cách chức, phái uỷ viên thay lĩnh ấn vụ giải An-lão-Gia về tỉnh hậu thẩm, trong sớ tấu về kinh có câu : « Công tác mới hoàn thành chưa kịp khám nhận đã vỡ sụt ngay đủ chứng rằng làm sự cẩu-thả, gian lận giản công. Xin cách chức nã vấn, bắt phải đái-tội bồi tiền tu bổ lại. »

An-lão-Gia tuy đình tai thất phẩm quan của mình, đã theo giòng sông chẩy ra Đông-Dương đại-hải rồi, song phép nước cũng chẳng dám trái, tự thử có quan dịch quản thúc.

An-lão-Gia vốn nho nhã biết lẽ phải chăng, nên không hề oán trời trách người, tuy rằng nguồn nước tự xa đến sói vỡ đê thật, nhưng cũng bởi mình vô học vô năng không thông đạt thế vụ, 50 năm đăng hỏa công phu, kết cục đến địa-bộ này cô phụ hẳn ơn triều-đình, phúc đức tổ-tiên.

An-thái-Thái không từng gập những sự tình ấy bao giờ, vừa sợ hãi vừa thương chồng khóc lóc vật vã.

An-lão-Gia nói : « Sự đã thế này, sợ cũng vô ich, khóc cũng vô ich, hễ tôi theo giải về Hoài-an rồi, bà cũng nên tới đấy tìm nơi trú-ngụ, rồi sẽ liệu tính sau.

An-lão-Gia đã giải về tỉnh, vốn cũng không có tình tiết chi, đáng tra hỏi, nên tức khắc giải giam về hạt huyện lỵ Sơn-dương, để chờ nộp tiền bồi tu đê vỡ.

Quan huyện Sơn-dương thương tình, là vì thanh quan vả tội không quá nặng không dam vào ngục, nhưng đem giam vào đền Thổ-địa gần đấy. »

An-Thái-Thái theo về tới Hoài-an, còn công quán đâu mà ở, phải tạm ở nơi hàng cơm an thân, bấy giờ mặc-hữu bỏ đi rồi, trường tùy tán lạc cả, chỉ còn lại mấy người nhà đành không đi đâu được.

An-lão-Gia tự mùa Đông năm trước ra xuất-sĩ, tính đến bây giờ chưa đầy nửa năm đã xong một giấc Hoàng-lương-mộng.

https://tieulun.hopto.org

Thật là :

Cánh buồm bể hoạn mênh-mông,
Cái phong ba khéo cợt phường lợi danh.

HỒI THỨ NĂM

Ba nghìn dặm, hiếu-tử phong-trần,
Một phong thư, nghĩa bộc ký thác.

An-lão-Gia vừa mới phó nhậm, thì phải đi quản-đốc, gặp phải quan Hà-Đốc không ưa, nên bị tham tấu, cách chức nã vấn, đái-tội bồi tu, và giam tại nơi ngục-thất huyện Sơn-dương.

Tuy được quan huyện giam cấm nơi đền Thổ-địa, không đến nỗi chịu khổ, nhưng tính ngày giải quá, vì đền bồi tới hơn năm nghìn nén, quan kế nhậm lại thôi dục luôn, An-lão-Gia hai bàn tay không, tài nào đủ ngay số tiền ấy được. Phải viết thư, sai gia-nhân là Lương-Tài về kinh, định cầm bán cửa nhà ruộng nương, viết thêm mấy bức thơ cầu trợ các môn sinh, và báo tin cho Công-tử biết, dù thi đỗ hay không cũng đừng theo ra nhậm sở nữa, đợi sau khi đã bồi hoàn rồi, hoặc khai phục nguyên chức, hoặc thế nào, bấy giờ sẽ liệu định, Lương-Tài chờ An-lão-Gia viết xong mấy phong thơ, thu xếp chỉnh đốn, tức khắc từ biệt về kinh.

An-lão-Gia trung-hậu trưởng-giả thế kia, công phu nửa đời người, mới tu luyện được hai chữ Tiến-sĩ, nay chịu khốn nhục như thế thì ra hảo-tâm-nhân hoàng-thiên cũng không phù hộ, hẳn là không có lẽ ấy. Đại để đất có tuần nhân có vận, đầy đầy vơi vơi đã có số nhất định. Nói ngay hoàng-thiên cũng phải theo khí-vận, số phận đã định, trời đất cũng không thay đổi nổi. Cứ theo lý-thuyết ấy chẳng hóa ra người hay cũng gặp không hay, mà kẻ dở cũng không gặp hay ư, thế thì bất tất khổ sở mà làm thiện nhân nữa.

Nói thế không được, bọn ăn ở thương-thiện hại-lý, cứ nhắm mắt mà làm càn, tức gọi là tự mình tác-nghiệp, đành không còn cơ hội nào mà cứu được. Hạng nào quả nhiên

https://tieulun.hopto.org

lòng có thiện căn, làm càn còn biết hối-quá tự-tận, hạng này quyết rằng nhân lúc có thể hồi thiện, thế gọi là tác-nghiệp tự trời, còn có cơ trái lại được, huống chi An-lão-Gia trèo chưa lấy gì làm cao, ngã cũng chưa lấy gì làm đau, gia-dĩ là người tinh bản-thiện, hẳn có lúc khổ tận cam lai. Vả lại An-lão-Gia không đỗ Tiến-sĩ tam-giáp thì không khâm điểm bổ dụng Tri-huyện, không ra đâu đến đấy mà coi đê, không đến nỗi phải tội, An-công-tử khi nào đến nỗi ba nghìn dậm rãi nắng rầm sương, khi nào Hoa-Chung theo hầu, đến nỗi ốm giữa đường, Hoa-Chung không ốm giọc đường, An-công-tử khi nào ngộ nạn. Cứ kể ra ai ngồi đâu cứ ngồi đấy thì lấy đâu mà thêu-rệt ra bộ **Cần-Quắc-Anh-Hùng** này.

Quan Hà-Đốc nhất diện uỷ người ra thay ấn-vụ cho An-lão-Gia, nhất diện phi tấu, độ ba bốn ngày sớ đã về đến bộ, bấy giờ Thánh-thiên-tử yêu muốn họ như con đỏ, thấy tình ý trong sớ như thế, bèn giáng chỉ y theo lời tâu « An-học-Hải cách chức nã-vấn, đái tội bồi tiền bởi đê sạt lở » chỉ ý tự nội các sao lục chuyển ra độ vài ngày đã đăng vào kinh báo, người làm trong báo phòng đều vội lại hỏi thăm, nhưng chỉ hỏi qua xem An-lão-Gia có gởi gia-tín về không, chứ cũng không nói rõ truyện cho biết, sau có vị Mai-công-tử, nguyên vẫn nhờ An-lão-Gia phê duyệt văn-chương cùng hỏi đến An-công-tử có gia-tín chi ở nhậm-thượng gởi về không.

An-công-tử nói : « Đã lâu nay phụ-thân tôi chưa gởi gia tín nào về cả. »

Mai-công-tử nói : « Thế Ngô-huynh không nghe có việc chi sẩy ra sao ? Hôm qua đệ nghe truyện bà con kể lại hình như lão-sư ở nơi nhậm-sở có thố-lộ điều chi đó mà cũng không ai biết đích là việc gì. Ngô-huynh có quen biết viên-chức trong bộ Lại, sao không nhờ người, dò xem nguyên-tấu, thì mới biết tường tận được. »

An-công-tử nghe truyện, hoảng hốt tinh thần, lập tức sai người nhà lại Ô-phủ thăm hỏi, song Ô-đại-gia mới sung các học-trò khâm sai, khởi trình đã mấy ngày đi thanh-tra sự vụ miền Triết-giang rồi, nếu đi hỏi nơi khác sợ không được đích sác, lại hóa ngộ sự. Lúc ấy có Trình-sứ-Giả ngồi

https://tieulun.hopto.org

đấy nói rằng : « Tôi có người đồng hương làm hành-tẩu trong bộ Lại, để tôi thân đi, nhờ họ sao cho bản nguyên tấu thời mới rõ biết căn nguyên được.

An-công-tử cả đêm hôm ấy chẳng khác chi con kiến bò quanh trên miệng nồi nước nóng, hết đi lại đứng, lại nằm, suốt đêm không nhắm mắt, ngày hôm sau mãi quá trưa mới thấy Trình-sứ-giả trở về.

Trình-sứ-giả thoạt thấy An-công-tử, nói ngay : « Sự thể rất nguy nhưng cũng may không đến nỗi nào » vừa nói vừa đưa tờ sao cho An-công-tử xem.

Trình-sứ-giả nói : « Người trong bộ có cho biết rằng, miễn là tiền bồi khoản nộp đủ, khúc đê lại đắp như cũ, có thể giao về bộ giãn kiến khai phục nguyên-quan. Khốn nỗi không biết Lão-Gia ở nhậm-thượng có soay được từng ấy tiền không ? »

An-công-tử nói : « Phụ-thân tôi tiền dùng đem đi cũng ít, vả lại thanh liêm không lấy của ai, tuy được vài lạng dưỡng-liêm-tiền, song chi dùng mấy tháng trời, mấy lần điều nhậm, dễ thường cũng chẳng còn đồng nào, vả ở nhậm-sở, tài nào phút-chốc soay ngay được năm sáu nghìn lạng, ở nhà cũng không có món nào, Ô-khắc-Trại lại đi khâm sai Triết-giang vắng, phỏng thử Ô-đại-Gia có nhà, soáy ngay ba bốn nghìn nén cũng còn nhẹ-nhàng . . . bây giờ thật vô kế khả thi. . .

Nói xong lại khóc. Trình-sứ-giả vội vàng nói : « Thế-huynh chớ nên phiền-não, hãi khoan hòa để lấy một đạo-lý chính-đáng mà theo. »

An-công-tử nói : « Phương-thốn tôi rối-loạn rồi, không còn nghĩ lại đạo-lý chi nữa. »

Bây giờ Trương-tiến-Bảo bàn với Hoa-Chung lên vay Bất-Không-Hòa-Thượng, ở Bảo-châu tự, vì trước kia An-lão-Gia vẫn thường lại chơi đấy, đánh cờ nói truyện, nghe như thân-mật hơn nơi khác.

Lại quay lại bẩm với An-công-tử rằng : « Bất-Không-Hòa-Thượng tuy quen biết Lão-Gia, song cũng tham lợi vô cùng, đại để nói vay không hẳn chẳng được nào, Nô-Tài chúng tôi tính nên đem mấy thửa đất sung-quanh trại nhà, tiền cho thuê đất ấy mỗi năm cũng được tới hơn hai trăm

https://tieulun.hopto.org

lạng, đem đất ấy mà cầm cho Bất-Không-Hòa-Thượng, hễ còn thiếu nhiều, bấy giờ sẽ kế nghị sau.

Khi đi vay được rồi, đương bàn soạn việc đi tới nhậm sở, bỗng gia-nhân đưa hai tờ danh thiếp vào một tờ viết « Quản-viết-Phấn » một tờ viết « Hà-chi-Nhuận. » Quản-viết-Phấn đã đỗ cử-nhân, Hà-chi-Nhuận đỗ Bạt-cống, hai người vốn là môn-sinh An-lão-Gia.

An-công-tử sai mời hai người vào nhà khách. An-công-tử nói truyện qua tình hình việc sẩy ra, và mình đang thu xếp để đem tiền ra nhận thưởng.

Hà, Quản hai người đều nói : « Chúng tôi nghe được câu ấy, đã họp bạn bè đồng môn mỗi người một chút thốn-thành để hiếu kính lão-sư riêng một trăm lạng, đây là của gia-phụ và của Hà-Lão-Bá-Bá.

Hà-chi-Nhuận nói : « Tôi lại báo tin bên nhà Ô-khắc-Trại. Ô-lão-nhân-Gia đã cho viết để báo tin cho Khắc-Trại, chúng tôi chắc rằng bác này hẳn đắc lực hơn thế-huynh, cũng đừng quá lo phiền, giữ dìn cho mạnh mẽ để chóng đến được tận nơi yên ủi thay chúng tôi hai vị Lão-nhân-gia.

An-công-tử nhận tiền và tạ từ rồi hai người trở về. Thân bằng cố hữu, kẻ đi người lại huyên náo hàng nửa ngày, người nói An-công-tử nên đi, người bàn hãy nên châm-chước thương-lượng, An-công-tử lúc ấy ý loạn tâm mang, ai nói sao cũng vâng vậy chẳng biện luận chi cả. Mỗi người nói truyện vài câu, rồi từ biệt ra về. Người nhà lại chạy vào bẩm Cữu-Thái-Thái đã đến.

Cữu-Thái-Thái nguyên là em dâu An-Thái-Thái, góa chồng sớm, giai không gái không.

Lúc An-Thái-Thái khởi thân, có nhờ Cữu-Thái-Thái thời thường qua lại chiếu-ứng hộ việc gia-đình, hôm nay mới nghe được tin, vội vàng chạy đến.

Vừa vào khỏi cửa, trông thấy An-công-tử ra đón, đã kéo ngay khăn tay chùi nước mắt, sụt sùi nói rằng : « Sự thể thế nào ? » Vào tới nhà trong, bọn gia-hạ đều ra thỉnh-an, vợ Hoa-Chung cùng mấy đứa ở gái đều ra hầu-hạ.

Trương-tiến-Bảo nói truyện lại rằng sáng hôm nay Công-tử định đòi đi.

https://tieulun.hopto.org

Cữu-Thái-Thái vội nói : « Chết nỗi ! cháu ơi, cháu chớ đi, hai ba nghìn dậm đường, không phải chạy liều, chạy lĩnh được. »

An-công-tử vẫn sợ Cữu-Thái-Thái gạt không cho đi, nay thấy Thái-Thái nói vậy, đỏ mặt tía tai, ứa nước mắt nói : « Cháu xin Cữu-Mẫu để cho cháu đi, cháu nghe thấy tin ấy trong bụng cháu những mong có cánh mà bay ngay tới Hoài-An, để được gập cha mẹ cháu, cháu phải ở nhà thì cháu ốm to mất. » Nói xong liền oà khóc.

Cữu-Thái-Thái vội kéo Công-tử vào lòng dỗ : « Cháu nín ngay, ừ cháu đi, cháu đi, Cữu-Mẫu để cháu đi, đừng khóc nữa. »

Bấy giờ An-công-tử mới yên lòng.

An-công-tử chẳng khác chi một cô-thiếu nữ, vốn quen vâng-theo người trên, nay thốt nhiên biến tính cố chấp như thế, bởi phụ-tử tình thâm, An-lão-Gia hiền từ thế kia, tất phải sinh ra An-công-tử hiếu thuận thế này, thế gọi là trời sinh chí tính, không thể giả rối được.

Ngày hôm sau An-công-Tử thu xếp hành-lý cho Hoa-Chung đi theo và đem thêm đứa nhỏ tên gọi Lưu-chú-Nhi để tiện hầu-hạ giọc đường,

Thuê bốn con ngựa trường-hành, thầy trò cỡi ba con, còn một con để tải hành-lý và ngân-tiền ước chừng vào số hai nghìn năm trăm lạng.

An-công-tử chẳng kịp đi từ biệt các nơi, cũng chẳng chọn ngày lành giờ tốt chi, sấp ngửa ba thầy trò tự cổng vườn khởi hành, hai đứa mã-phu theo sau, theo đường cái quan phía Đông-Nam đi thẳng đến Trường-tân-Điếm, trời vừa sế bóng, thầy trò nghỉ lại ở điếm.

Sáng hôm sau vừa toan ra đi, bỗng thấy tên canh-phu ở nhà hộc tốc chạy đến, gọi Lưu-chú-Nhi bảo phải trở lại ngay mẹ đang hấp hối. Lưu-chú-Nhi ngẩn ra chưa kịp đáp, Hoa-Chung liền nói : « Thế là nghĩa chi, lúc ra đi, chị ta còn giận tôi chiếu-cố đến Lưu-chú-Nhi, chết đâu mà chóng thế » Bào-Lão nói : « Nào ai biết, đương đi lăn đùng ra thế là bất-tỉnh nhân sự. »

Hoa-Chung quay lại bảo Lưu-chú-Nhi rằng : « Nay mày dẫu ở lại, mẹ mày cũng chẳng sống lại nào, chi bằng

https://tieulun.hopto.org

cử theo Thiếu-Gia đi, việc ở nhà tao sẽ nhờ Bào-Lão đây đưa tin để Trương-Tiến-Bảo lão-nhân liệu-lý hộ.

Lưu-chú-Nhi cũng không dám nói chi. An-công-tử gạt đi nói : « My-my-gia sử thế không được, tôi thấy việc Lưu-chú-Nhi, tôi rất áy náy, vả tôi đi thế này cũng đi việc cho cha tôi, nó cũng là con người ta, có lẽ đâu, mẹ chết lại không để con trở lại tống-chung, quyết nhiên không thể được, My-my-gia đem tiền cho nó vài lạng, bảo nó trở lại, nhắn gọi thằng Chuy-lộ-Nhi đi theo cũng được.

Hoa-Chung ngẫm nghĩ hồi lâu, phải để cho Lưu-chú-Nhi trở lại, đưa cho 5 lạng bạc Công-tử bảo cho, và giặn về nói ngay với Trương-tiến-Bảo gọi Chuy-lộ-Nhi đi theo ngay, ngày mai gặp ở Siển-lộ-điếm ;

Lưu-chú-Nhi vừa khóc, vừa buộc khăn gói, vừa vâng vâng dạ dạ vội vội vàng vàng lại theo Bảo-Lão trở lại chôn mẹ.

Hoa-Chung một mình theo An-công-tử thượng lộ.

Sáng hôm sau thầy trò chờ mãi không thấy Chuy-lộ-Nhi theo đến. Hoa-Chung tức mình nói : « Lũ trẻ ranh không ai giậy nổi, bảo rằng đi một mạch sáng ngày hôm nay tới đây, hẳn vừa đi vừa chơi, bây giờ còn chưa thấy hút. » Thầy trò ta phải đi lấy đường vậy, để giặn lại điếm-chủ hễ thằng ranh nó có đến đây nhờ bảo hộ tối nay chúng tôi ngủ ở điếm trên.

Hoa-Chung giặn nhờ điếm-chủ đâu đấy, cùng An-công-tử lại đi, đi luôn hai ba điếm, điếm nào cũng chờ, chờ không thấy lại giặn nhờ điếm-chủ, đến điếm thứ tư cũng không thấy Chuy-lộ-Nhi theo kịp.

An-công-tử cứ hỏi luôn Hoa-Chung : « Chuy-lộ-Nhi không theo kịp, biết làm thế nào ? »

Hoa-Chung bực tức nói : « Đồ ăn hại cơm trời ấy kể làm chi nữa. Thiếu-Gia cũng chẳng ngại chi, một mình bộ-xương già này cũng có thể hầu hạ thiếu-gia lên tận Hoài-an.

Nói về Lưu-chú-Nhi trở về bất quá chỉ ngày hôm ấy đến nhà, phỏng thử Chuy-lộ-Nhi đi ngay đêm hôm ấy thì sáng hôm sau sao chẳng theo kịp An-công-tử, khốn nỗi Lưu-chú-Nhi về đến nhà, nào khóc mẹ, nào làm ma mẹ, tiếp Nhị-liên-tam quên bẵng việc nhắn Chuy-lộ-Nhi, mãi đến

https://tieulun.hopto.org

ba ngày đâu đấy mới sực nhớ ra. Trương-tiến-Bảo mắng rủa thậm tệ, rồi vội sai Chu-lộ-Nhi khởi hành, thành thử chạy mau đến thế nào cũng không theo kịp.

Sau này mãi đến lúc An-công-tử đến Hoài-an rồi, Chuy-lộ-Nhi mới theo tới.

Một mình Hoa-Chung hầu hạ An-công-tử lên Hoài-an rất mực cẩn-thận, điều dưỡng Công-tử đói no rét ấm, lại phải đốc thúc bọn mã-phu đi sớm nghỉ sớm, ở đời này hay vòi nhất là bọn phu xe, lái-thuyền, mã-phu, điếm-chủ, mấy đứa mã-phu này, nay xin thêm uống nước, mai xin thêm mua rượu, quấy nhiễu ông bõ-già, nào thét, nào quát chẳng ngày nào được yên thân.

Một ngày kia đi tới thượng-điếm nhâm-bình, quãng đường này quá giài, An-công-tử thật mệt nhọc quá độ, giở màn đêm đi nằm, muỗi ở điếm nhiều quá không ngủ được, lại thấy Hoa-Chung dặt mình xuống, chốc lại giậy mở cửa đi ra, An-công-tử hỏi. « My-my-gia đi đâu đấy ? »

Hoa-Chung nói : « Đường đi nhọc uống nước nhiều hình như mắc chứng thủy-tả. » Nói thế rồi, lại đi luôn 6,7 lượt nữa, trước còn ra tận sau vườn, sau thấy ngoài sân có tiếng rền-rĩ. An-công-tử vội hỏi : « My-my-gia đau bụng lắm ư. »

Hoa-Chung nói : « Tôi vào đây » Chưa nói rứt lời nét mặt tái mét, chân tay lạnh ngắt, nói không ra hơi, một lúc chân tay loạn động lăn lộn kêu rầm-rĩ.

An-công-tử sợ run cầm-cập, nước mắt ứa hai hàng, miệng lẩm bẩm : « Biết làm thế nào bây giờ »

Bọn tuần canh bên ngoài nghe tiếng, vội chạy gọi điếm-chủ, báo trong buồng trọ có người ốm. Điếm-chủ, thắp đèn lồng, đến gọi An-công-tử mở cửa, vào xem qua Hoa-Chung, rồi kêu lên rằng bệnh cấp-cứu, bệnh cấp-cứu, ruột non quấn lại từng khúc, phải chữa nhanh mới được. Liền chạy tìm mấy đồng tiền nắm lá ngải, đốt hết mồi nọ sang mồi kia, khắp mình Hoa-Chung chỗ đỏ chỗ tím, mới thấy chân tay chuyển-động, không lạnh ngắt như trước nữa.

Điếm-chủ-nhân nói : « Thế là vô sự, song bệnh này thường hay tái phát, phải châm-chích mới được, khách quan có bằng lòng như vậy tôi sẽ làm. »

https://tieulun.hopto.org

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Những việc ta đã biết rõ ấy, kể chi cho rườm, nhưng phẩm-vật quý-hóa ấy, há lại chẳng giữ để giành lại ít nhiều sao ? »

Thổ-địa Cai-vườn bẩm : « Bàn-đào này là giống đào-tiên, giữ để giành sao được, vả có để giành chăng nữa, cũng chỉ ở bên Dao-Trì nơi Thánh-Mẫu mới có. »

Tôn-tiểu-Thánh hớn hở nói : « Ta đang định sang chơi bên Vương-Mẫu uống chén rượu-ngự đỡ khát, nếu vậy ta sang đấy tiện thể vay ít đào cũng được... nhưng... này... thế... Dao-Trì đi về lối nào nhỉ... »

Thổ-địa Cai-vườn cười bẩm : « Đại-Thánh ngài còn hỏi dỡn... chốn Dao-Trì chính là chỗ ngày nọ ngài uống vụng rượu-ngự ở tiệc hội Bàn-đào, ngài quên ư... kia kìa ! cung Dao-Trì ngay mé tây, trước mặt này chứ đâu. »

Tôn-tiểu-Thánh cười nói : « Ta hỏi cho vui đó thôi... chứ ta vẫn nhớ lắm... » Nói chưa rất lời vụt biến mất.

Tôn-tiểu-Thánh tung mình sang thẳng Dao-Trì kim-quyết. Rõ ràng : cửa vàng cao ngất, bệ ngọc thuôn thuôn, chín lần ánh tia quanh co, năm sắc mây lành rực rỡ.

Tôn-tiểu-Thánh cười cười nói nói : « Vào đây mà chén bữa no say, đời người cũng không uổng... » vừa nói vừa lững thững đi vào...

Tiên-Lại canh cửa quát hỏi : « Dã-Tiên ở đâu mà vô-phép thế này, chứ đây là đâu mà dám tự tiện sung-đột thế ?... »

Tôn-tiểu-Thánh cười nói : « Cũng là thần-tiên cả, các chú khéo vẽ truyện cao-thượng với thôn-dã. Ta có việc cần muốn tìm Nương-nương hỏi câu truyện; các chú ngăn ta sao được » Nói xong chạy bừa vào cung, ngồi ngay gian giữa thét : « Bay ! có đứa nào đấy, vào bẩm với Nương-nương ra ta hỏi có việc. »

Các Tiên-Lại nói : « Nương-nương ngài ngự trong thâm-cung ai dám lỗ-mãng loạn bẩm. Chỗ khác cũng không thế được huống chi là ở Quyết-dao-trì. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « À ! bảy, nhẹ không ưa chỉ ưa nặng, đã muốn thế... » tức thì rút cái kim sắt cài tai, quay một vòng biến thành cây gậy sắt, cầm trong tay nói : « Ta hãy thử bay mỗi đứa một roi. Ngọc-Hoàng Đại-đế hẳn cũng chẳng biết đâu rằng bọn bay ỷ thế khinh người, mà ta

https://tieulun.hopto.org

cũng chẳng ngại chi tiếng vào đây bắt nạt đàn bà góa-bụa; thế bay định thử mỗi đứa một roi chơi, hay bay vào bẩm ? »

Bọn Tiên-Lại hồn siêu phách lạc, đồng thanh nói rằng : « Xin bẩm... xin bẩm... xin vào bẩm... » Ù té chạy cả vào sau cung-đường, chanh nhau đánh cái khánh-ngọc.

Các cô tiên-nga nơi hậu-đường hỏi : « Việc chi mà hoảng hốt vậy ? »

Chúng Tiên-Lại lỗ-mỗ bẩm : « Ngoài cung-đường có một vị thần-tiên, mặt lông lá, mép thiên-lôi, sông vào ngồi trên điện, một mực đòi yết kiến Nương-nương, lũ tôi không dám vào chuyển-bẩm tức thì vị Thần-tiên dút cây gậy sắt bên mình dọa đánh, cúi xin ý-chỉ ban tuân. »

Lẳng-lặng giờ lâu, thấy các cô Tiên-nga ra chuyền ý-chỉ : « Hỏi xem vị Thần-tiên ấy, tên họ là chi, đến đây có việc chi ? »

Tiên-Lại lĩnh mạng, đành phải rụt-rè-rón-rén ra trước cung-đường, quỳ xuống bẩm rằng : « Nương-nương chuyền ý-chỉ hỏi Thượng-tiên tôn-tính cao danh và có việc chi muốn hỏi ? »

Tôn-tiểu-Thánh dịu nét mặt hầm-hầm, tủm tỉm cười nói : « Phải lắm, thế mới là thể thống tiếp khách chứ ! Bay vào bẩm : « Ta đây là con cháu cụ Tề-Thiên-Đại-Thánh, đại-náo Thiên-cung thủa xưa, ta hiệu là Tôn-tiểu-Thánh, được nghe biết Nương-nương đây có nhiều đào-tiên rượu-ngự, nhân ở trần-gian nhàn-hạ, ta lên đây kính thăm Nương-nương, và xin ít đào ít rượu để nếm thử, ta gởi lời cảm tạ trước chút thịnh-tình. »

Tiên-Lại vâng lời vào bẩm... hồi lâu lại ra, quỳ bẩm — Nương-nương chuyền ý-chỉ « Tiểu-Thánh có lòng qua thăm, lẽ ra chuyền dọn đào-tiên rượu-ngự để Tiểu-Thánh điểm tâm mới phải. Xong Tiểu-Thánh lại chơi không thích-thời, đào chưa kết quả, rượu mới tra men, thực không lấy đâu mà phụ tình ấy được, vậy hãi xin tôn-giá tạm về động phủ, chờ khi đào đã chín, rượu đã ra lò, sẽ xin tái-thỉnh. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Rượu ngự không có, đào tiên cũng không..... ừ thế thì... dọn ít thuốc thánh ra đây ta lót dạ vậy. »

https://tieulun.hopto.org

Tiên-Lại bẩm : « Thuốc thánh là vị chi-bảo nấu luyện bên cung Thái-Thượng lão-quân, đây làm chi có. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Chẳng có chi hết, thế ra bỉ khách thật ! ta bằng lòng về lắm, nhưng cái gậy sắt này nó không muốn về không ». Bèn dơ gậy sắt chỏ đông chỏ tây, qua quít mấy ngọn. Tiên-lại cuống cuồng nói : « Tiểu-Thánh hãy khoan tay, để lũ tôi lại vào chuyển-bầm. . . »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Vào chuyển-bầm ngay, ta chịu khó ngồi chờ cũng được. »

Tiên-Lại vội chạy ra hậu-đường nói với cô Tiên-nga rằng : « Nhờ chuyển-bầm Nương-nương hay, cái ông Thần-Tiên Tiểu-Thánh ấy, háu ăn quá chừng, một mực đòi ăn no uống say mới chịu đi, vả lại có tính lỗ-mãng, cứ dơ-dang cái gậy sắt, hết gõ vào cột lại tỳ xuống bàn, chỉ băn khoăn nói truyện ăn, lũ tôi thiết tưởng điện-vũ thầy đều quỳnh-dao nạm-bọc, nếu đụng vào gậy sắt, chẳng vỡ cũng phải sứt, cúi xin Nương-nương, bất cứ thứ gì cho ông Thần-Tiên ấy ăn uống cho qua việc rầy rà đi. »

Cô-tiên-Nga vội đem lời ấy vào bầm, Vương-Mẫu ngẫm nghĩ : « Tôn-tiểu-Thánh đã nhận là giòng giối Đại-Thánh, tất cũng là của bất-đẳng, năm xưa chỉ vì quá giận Đại-Thánh, khởi việc binh-đao, may mà nhờ có pháp-phật cao thâm, nếu không cũng rầy, nay vẻ chi ăn uống sự thường, để gây nên việc to, nếu vậy thế-gian nó chê người trên trời không có độ lượng. » Tức thì ban chuyền ý-chỉ, gọi thiên-chù giọn mâm bốn thứ tiên-hào, một nậm tiên tửu với một mâm tiên-đào phơi khô, bầy trên Ngọc-Án tiên-cung để mời Tiểu-Thánh dùng tạm.

Tôn-tiểu-Thánh nhìn mâm rượu cười nói : « Tuy rằng đãi khách cũng có điều sơ sài thật. . . song ta đây vừa đói vừa mệt, ta cũng chẳng quản chi. . . » Tức thì một mình chén tạc chén thù, thoáng đã nậm-không mâm-sạch, bôi bàn lang tịch, mảnh hột đào cũng chẳng còn. . . Tiểu-Thánh lại quay bảo Đầu-Bếp rằng : « Đồ nhắm nếu vừa rồi thì thôi cũng được, nhưng rượu này phải rót thêm đây... một nậm nữa. »

Đầu-Bếp nào dám cưỡng lời, phải đong thêm lên một nậm, Tiểu-Thánh uống một hơi cạn sạch, bấy giờ rượu đã ngà-ngà, gọi bọn Tiên lại bảo rằng : « Rượu uống một mình

https://tieulun.hopto.org

dễ say, ta nghe nói trong bọn các cô Tiên thị-ngự Thánh-Mẫu, có cô... cô Đồng-thành-Long tiên-tử, thanh âm tuyệt diệu, và cô... cô... Hứa-phi-Quỳnh tiên-nương, thi-từ xuất chúng, vậy bay... bay gọi, sao bay không cho gọi các cô ấy ra đây... Ca-xướng... ta thưởng một vài điệu... chơi... cũng là chút thịnh tình Thánh-Mẫu chiều khách...

Bọn Tiên-Lại thấy Tiểu-Thánh buông lời lẳng-lơ, ai dám vâng theo, sau cùng có người vào sẽ nói với các Tiên-Nga trong hậu đường các Tiên-Nga đem truyện bẩm vào hậu-cung, Vương-Mẫu Nương-Nương thịnh nộ nói rằng : « Của yêu-hầu nào dám vô-lễ đến thế » : tức thì chuyền ban ý chỉ sai người vào Phi-vân-cung tâu Ngọc-Hoàng hiết.

Ngọc-Hoàng Đại-Đế phát chận lôi đình phản rằng : « Tôn Đại-Thánh thủa xưa tuy nhiên vô-lễ ngang tàng, nhưng ăn trộm đào, uống vụng rượu, chẳng qua cũng còn là phường trộm cướp làm sằng. Khỉ-con này, phỏng thần-thông đến thế nào, mà đám khinh mạn cả Vương-Mẫu, ngồi ngay ngôi đại-bảo, đòi kỳ được đào-tiên rượu ngự ». Tức thì sắc-mạnh : « Thượng, chung, hạ, tam giới linh-thần, hội tề Kim, Mộc, Thủy, Hỏa, Thổ ngũ hành tinh-quan, hỏa tốc xuất-lĩnh thiên-binh, sang quyết Giao-Trì tróc nã yêu-hầu, để hộ-vệ Vương-Mẫu thánh-giá. »

Bách thần vâng lịnh chỉ, tề tựu điểm binh.

Tôn-tiểu-Thánh vẫn ngồi yên trong Giao-Trì Tiên-Phủ, chẳng biết truyện chi hết, cứ đòi rượu đòi đào hoài, kè-nhè mãi không thôi.

Các Tiên lại quỳ bẩm: « Tiểu-Thánh lúc mới đến, đã nói chỉ cần no say thì thôi, nay đã no say rồi, Tiểu-Thánh sao không về phủ.

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Chẳng dấu chi các chú, lúc ta đi, ta có hứa sẽ đem phần về cho các cháu dưới Động, nay tuy đã no say, nhưng ta về tay không,... không tiện. Các chú vào bẩm giùm với Nương-Nương, nhiều ít cho ta đôi chút gọi là, để ta mang xuống Động đón tay cho lũ trẻ nó mừng ; như vậy ta mới chịu ra khỏi cửa này, nếu nói rằng không có, chết ngay ta cũng không đi đâu. »

Các Tiên-Lại vô kế khả thi, nhăn nhó chạy vào nói với các Tiên-Nga ở hậu đường. Tiên-Nga vào bẩm Vương-Mẫu, ...

92

https://tieulun.hopto.org

lại phải ban ra hai bình rượu tiên, một mâm đào-khô, để gói phần hầu Tôn-tiểu-Thánh.

Tôn-tiểu-Thánh mới hi-hởn vui mừng, thu sếp để mang xuống Động. Sực ngoài cửa phủ, chiêng trống vang trời, tinh kỳ rợp đất, thì ra Tam-Giới thần linh với Ngũ-hành tinh quân đã kéo binh đến vây kín quyết Dao-Trì ầm ầm thét bắt giống yêu hầu.....

Tôn-tiểu-Thánh tủm tỉm cười nói : « Bay đem đào rượu thết ta, bay lại sui thiên-binh đến nã-ta, kế-sách cũng Cao-kỳ thật, nhưng sợ nã ta không nổi đâu.... » bèn nhổ hai sợi lông, biến thành hai con khỉ nho-nhỏ, một con ôm hai bình rượu, một con đội mâm đào-khô.... thầy trò kéo nhau đi... Tiểu-Thánh lại quay lại bảo các Tiên-Lại rằng : « Ta gửi lời bái-tạ Nương-nương, ta có điều quấy-quả thật. » Nói song, tay hoa gậy sắt, rảo bước ra cửa quyết Dao-Trì. Tam-giới linh thần và ngũ hành tinh quan bầy thành chận thế, lầm lẫm oai phong, ngăn lại thét rằng : « Quân yêu-hầu kia ! nghịch thiên phạm thượng ! tội đáng muốn chết ! mau mau chịu chói cho song khỏi phải động đến đao thương mà khốn ! »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Ta lên đây thăm Nương-Nương ; Nương-nương có mỹ-tình lưu ta lại uống chén rượu nhạt, thế là lễ thường chủ-khách tiếp đãi, sao lại gọi là nghịch-thiên phạm-thượng được ! Vậy thì can chi đến các chú, mà các chú lại đây dậm dọa sằng ! ta đây có quá uống mấy chén, nghe như có ý say, đang buồn ngủ đây, các chú dạt ra, sếp hàng tiễn tống ta.... Mau ! ! ! ....

Các vị linh-thần giận lắm, đao, thương, kiếm, kích, tức thì sông lại, vây kín Tôn-tiểu-Thánh,

Tôn-tiểu-Thánh dơ gậy sắt ngang đỡ hỏi rằng : « Các chú hãi sưng qua danh hiệu ta nghe, ngộ ta có cần phải phiền đến ai chăng, ta sẽ liệu mà nhẹ tay gậy sắt. »

Chúng thần thét : « Của quái hạ-phương kia ! Tam-giới-thần-linh và Ngũ-hành tinh quan đây, không biết ư ?

Tôn-tiểu-Thánh khanh khách cười nói : « Ta đã vượt khỏi ngoài tam-giới, không ở đâu trong ngũ-hành, cũng chẳng cần quái chi đến các chú nữa, đánh cho các chú chết sạch chẳng sao ! » tức quay tit gậy sắt, cứ đầu chúng

93

https://tieulun.hopto.org

thần giáng xuống, chúng thần hết sức chống đỡ... mỗi ngọn gậy của Tôn-tiểu-Thánh nặng hơn núi Thái-sơn, giáng chúng vào binh-khi nhẹ-bỗng của chúng thần, chi mà chẳng gẫy. Đấu-chiến chưa đầy mười hợp, chúng thần đều chạy tán lạc, chơ còn một mình Tôn-tiểu-Thánh cứ đứng giữa quãng không mềm tay múa hoài ; Tôn-tiểu-Thánh thấy các thần lùi chánh hết lại khanh khách cười nói : « Sợ đao chánh kiếm như thế, cũng đòi làm Thiên-Thần ! không sợ sấu hổ mà chết ! ... Thôi ! nay ta cũng còn đang vội về.... ta cũng không rồi mà tìm các chú ! ... » tay vẫy hai khỉ nhỏ theo hầu, chân đạp đám mây, thẳng ra cửa Nam-Thiên-Môn để về động.

Các thiên-thần thấy Tôn-tiểu-Thánh đi rồi, lại tụ-tập thiên-binh, hư-chương thanh-thế, theo sau đuổi nữa. Tôn-tiểu-Thánh ra đến Nam-Thiên-Môn, lại gặp Tăng-Chưởng-Thiên-Vương và Đặng, Tân, Chương, Đào, Bàng, Lưu, Tuân, Tất và một toán Thiên-đình lực-sĩ ngăn lại nói : « Giống yêu-hầu này, không biết lẻn vào lúc nào, mày đã lẻn vào thì mày đành chịu chết thôi, đừng hòng ra nữa ! »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Các chú ác-thần này cũng hay vòi-vĩnh tệ, lúc ta vào, các chú cũng lời thôi, nay ta ra các chú lại kiếm-truyện nữa. Rõ thật cũng chỉ tại các chú sinh-sự, khiến cho thiên-thượng nhân-gian, đường vãng lai đoạn-tuyệt. »

Chúng Thiên-đình quát : « Bắt-yêu-hầu đừng sấc ! Đây là cấm môn nơi Thiên-đình, chúng-tao vâng thừa sắc-chỉ canh giữ chốn này, sao mày dám nói là vòi-vĩnh ! là kiếm-truyện ! là sinh-sự ! »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Nếu vậy ta cũng nể Ngọc-Hoàng đại-đế tha các chú không đánh, nhưng (vừa nói vừa sấn lên hoa cái gậy sắt) chúng chánh ra để ta đi ! »

Chúng Thiên-đình theo ngọn gậy, dạt sang đôi bên Tôn-tiểu-Thánh chân đạp mây-mù, theo sau có hai khỉ nhỏ, sấn ra khỏi Nam-Thiên-Môn, về thẳng động Thủy-liêm núi Hoa-quả.

Chúng Thiên-đình đang lúc bàng-hoàng ngơ-ngác, thấy Tam-giới linh-thần và Ngũ-hành tinh-quan cũng vừa đuổi đến ; Kế-nghị chạy theo bắt lại, sau nghĩ đi nghĩ lại, chạy theo cũng chẳng bắt lại nổi nào. Đành phải kéo nhau về Linh-tiêu bảo-điện khải tấu Ngọc-Hoàng-đại-đế : « Tôn-tiểu-

https://tieulun.hopto.org

Thánh thần thông quảng đại gấp mười Tôn-Đại-Thánh thủa xưa, lũ thần-hạ quân yếu tướng ít, không ngăn giữ nổi, bị yêu-hầu tẩu-thoát ra khỏi Nam-Thiên-Môn rồi, lũ thần-hạ lại đây chịu tội và xin Ngọc chỉ định đoạt. »

Ngọc-Hoàng đại-đế thất kinh phán hỏi : « Thế biết dùng cách chi mà chừ được ? » Tức thời dáng sắc sai Thác-Tháp Lý-Thiên-Vương, Na-Cha-Tam-Thái-Tử và Nhị-Thập bát tú, cùng Cửu-diệu tinh-quan, thống lĩnh mười vạn thiên binh, xuống tróc nã Tôn-tiểu-Thánh. »

Lý-Thiên-Vương với các tinh-quan vội vượt ban phủ phục tâu rằng : « Thiên-đế có sắc chỉ, lũ hạ-thần nào dám chẳng tuân ; lũ hạ-thần thiết nghĩ : thủa xưa lúc Tôn-Đại-Thánh đại-náo thiên-cung, lũ hạ-thần hết sức huyết-chiến, cũng không tài nào bắt nổi, nay nghe như Tôn-tiểu-Thánh thần thông quảng-đại hơn Đại-Thánh nhiều, sợ rằng tróc nã không nổi, lại giảm mất thiên-oai, cúi xin Ngọc-chỉ định lại. »

Ngọc-Hoàng phán rằng : « Khanh-đẳng tâu qua, nghe cũng có lý. Trẫm nhớ khi xưa, nhờ có Phật-tổ Như-Lai mới thu phục nổi Tề-Thiên-Đại-Thánh, nay Thiên-binh thiên-tướng đã vô-công, âu là lại phải sang Tây-Phương thỉnh cầu Ngã-phật vậy. »

Đang sửa soạn sai người sang Tây-Chúc, sực có Thái-Bạch kim-tinh vượt ban quỳ tâu : « Hạ-thần thiết nghĩ bất tất lại phải kinh-động ngã-phật, hạ-thần xin cử một người có thể thu phục nổi Tiểu-Thánh. »

Ngọc-Hoàng phán : « Hiền-khanh bảo-cử người nào ? »

Thái-Bạch tâu : « Tôn-tiểu-Thánh tự nhận là giòng giõi Đại-Thánh, vả xem cái bộ mặt Tiểu-Thánh và cái gậy sắt cầm tay, đích-sác tôn-phái Đại-Thánh chẳng sai, vậy : cây đã có gốc, nước đã có nguồn, hạ-thần xin cử Đấu-chiến thắng-phật Tôn-ngộ-Không xuống dụ Tiểu-Thánh, hẳn được thành công. »

Ngọc-Hoàng đại-đế nghe qua lời tâu, mừng rỡ phán chuyền rất phải, tức thì sắc chỉ khâm phái Thái-Bạch kim-tinh đi mời Đấu-chiến-thắng-phật, Thái-Bạch kim-tinh lĩnh chỉ lui ra, cỡi mây thẳng sang Tây-Phương.

https://tieulun.hopto.org

Nói về Tề-Thiên-Đại-Thánh Tôn-Ngộ-Không tự khi đã thành phật, ngày bên Tây-Phương dựng một tòa Vĩnh-an-cung, ngày ngày thanh-nhàn vô-sự, chỉ giảng luận vô-thượng-đại-đạo với Chiên-đàn công-đức phật (Thầy Đường-tăng).

Sực nghe tin báo có Thái-Bạch-Kim-Tinh phụng Ngọc-Hoàng sắc chỉ tới nơi, Đại-Thánh phải ra nghênh tiếp. Hàn-huyên đâu đấy, Đại-Thánh hỏi Thái-Bạch-Kim-Tinh rằng: « Chẳng hay Ngọc-Đế có việc chi, lại bận đến Tinh-Quân giáng dụ ? »

Thái-Bạch-Kim-Tinh nói: « Nhân vì viên Tiên-Thạch ở Hoa-quả-Sơn được tinh hoa trời đất, lại nở ra một vị Đại-Thánh-Con, tự sưng là đích phái Tôn-giả đây, thần-thông quảng đại, chẳng kém chi Tôn-giả thủa xưa, mới rồi lại lẻn vào cửa trời, đến thẳng cung Vương-Mẫu, vòi kỳ được rượu-ngự đào-tiên, Ngọc-Đế sai Tam-giới Ngũ-hành, liệt vị thần tướng đến nã bắt, thảy đều bị đánh một chận toán-loạn, rồi nghiễm-nhiên ung dung về Động; Ngọc-Hoàng muốn sai Thiên-Tướng xuống tiễu-chừ, các thiên-tướng đều dụt-dè không giám đi, Ngọc-Đế rất phiền lòng vì không có kế chi vạn-toàn. Già này thiết-nghĩ Tiểu-Thánh đã tự sưng là con cháu Tôn-giả đây, chắc kính phục Tôn-giả lắm, nên Già-này tâu lên Ngọc-Đế, khâm ban sắc chỉ, lại đây mời Tôn-giả, cúi xin Tôn-giả, trên nghĩ sao để giải lòng phiền muộn Ngọc-Hoàng, dưới thu sếp cho yên cái vạ binh-đao tàn hại. »

Đại-Thánh nói: « Cỗi-rễ thiêng-liêng chựa chết hẳn, mối lòng tà-niệm lại sinh ra, nếu tinh-quân đã có bụng yêu mà tiến-cử, lại có sắc chỉ Ngọc-Đế khâm tuyên, tôi đây nào dám chối từ »

Nói xong cùng với Thái-Bạch-Kim-Tinh chân đạp mây lành, thẳng xuống động thủy-liêm núi Hoa-quả.

Tôn-tiểu-Thánh từ lúc lên trời chơi về, đem đào-tiên rượu-ngự, phân phát cho hết thảy các con-cháu trong Động, khỉ-nhớn khỉ-con, vượn-to vượn-nhỏ, hết sức ca-tụng cái thủ đoạn cao-cường, duy có Thông-linh-Tiên nói: « Cứ như việc đã sảy ra, lại là một phen đại-náo thiên-cung rồi, chắc thế nào, chẳng sớm thì muộn, hẳn cũng có cái vạ đao-binh. »

https://tieulun.hopto.org

Sách rất dễ cho trẻ học

Mới xuất bản quyển **QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG**

Sách này trẻ mới bắt đầu hay đương học giở giang đều dễ học dễ hiểu lắm. Học hết vần bằng, liền học năm dấu, thí-dụ phân minh, lại có mấy bài tập đánh vần ghép thuần những chữ vần-bằng thành câu rõ nghĩa cả; như thế chủ ý để trẻ học vui lòng không chán. — Qua vần trắc rồi, giải nghĩa đến những dấu chấm câu; bài học về các dấu này cũng như bài học về năm dấu, có ghi thêm nhiều câu thí-dụ trích trong các bài tập đọc ở các phần dưới lên, có ý cho trẻ khi đọc xuống các bài ấy hiểu ngay được ý nghĩa. — Đến các bài tập đọc thì chia làm 2 phần : phần thứ nhất là các bài văn vần đặt câu 3 chữ, 4 chữ, 5 chữ, lời cốt đơn sơ, dễ hiểu dễ nhớ, cũng đủ luân-lý, địa-dư, nam-sử, cách-trí, vệ-sinh, toán-pháp vân vân mỗi thứ một bài tóm tắt, có ý cho con trẻ biết qua những điều sau này cần phải học kỹ càng hơn. Phần thứ hai gồm những truyện luân-lý tức là những bài luân-lý thực-hành, truyện vừa tầm, con trẻ, đọc vừa vui vừa có ích. — Sách này cộng 20 trang, cách in rõ ràng, ngoài bìa có vẽ ba đứa bé con, giá bán mỗi quyển có 0$06. Càng mua nhiều giá càng dẻ — Bán tại các hiệu sách Hanoi.

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bẩy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên**, hoặc của **Đông-Á** hoặc của **Tây-Âu**, thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức**, cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3**, quyển **5**, quyển **7**, quyển **9**, quyển **11**, vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2**, rồi đến quyển thứ **4**, quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10**, vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lứa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này:	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin để phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 : đầu bộ chẵn là quyển thứ* 2.) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG
cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 14

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
VIETNAM NATIONAL LIBRARY

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

MỚI XUẤT-BẢN

Ở xa muốn mua gửi thư và **0$11** cho ông Vũ đình-Long, Giáo-Học Hà-đông (**0$11** thêm ấy là tiền cước gửi kỹ)

Mua cùng với « Chén-Thuốc-Độc » **0$40** và « Tây-Sương Tân-Kịch » **0$40**, thì chỉ phải gửi về **1$** với **0$20** tiền cước.

Bán tại nhà in Kim-Đức-Giang

83, Phố hàng Bồ — Hanoi

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Tục Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Bản-quán, mới tiếp bộ "Tục Vạn-Niên-Thanh" (Cao-Tôn du Giang-Nam), là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chi cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, ấy mới là gan liền bậc chí-tôn!

Cuộc vi-hành này tìm ra được sự quan tham lại những, mà cũng tìm gặp được nhiều người tài.

Nay mai xin in liền hồi ra từng quyển 32 trang, để hiến các độc giả xem, giải trí trong một chút thì giờ.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

An-công-tử không biết thế nào mà trả lời, Hoa-Chung ra hiệu để điếm-chủ cứ châm-trich đi.

Điếm-chủ phân huyệt hạ kim, châm khắp bốn huyệt chán Hoa-Chung mới có mồ-hôi, nói mấy ra tiếng được.

An-công-tử thiên ân vạn tạ điếm-chủ, và đem tiền ra để thù-lao.

Điếm-chủ nói : « Tôi, một là làm phúc, hai rằng ngộ để chết ở điếm tôi, phiền cho tôi quá, tôi không chữa bệnh lấy tiền đâu » nói rồi sách đèn lồng đi ra, lại giặn rằng : « Khách-quan phải đóng cửa cho cẩn thận. »

Sáng ngày hôm sau Hoa-Chung không giạy được, trông người chẳng thành nhân-giạng chi. An-công-tử uý-lạo một vài câu. Lúc tiểu-nhị đưa cơm nước đến, An-công-tử vội vàng ăn cho xong bữa, điếm-chủ-nhân lại đến thăm.

An-công-tử hỏi liệu Hoa-Chung có đi đường được không?

Điếm-chủ nói : « Khách-quan nóng nẩy quá, bệnh này tuy khỏi, ít ra cũng 20 ngày nữa mới như thường được. »

Điếm-chủ đi rồi, Hoa-Chung nói với An-công-tử rằng :

— Tiểu-gia ơi, cổ ngữ có câu : « một người có phúc, cả họ được nhờ » xưa nay cả nhà đều trông vào Lão-gia. Nay Lão-gia ở nhậm-thượng gặp biến, để Thiếu-gia cực khổ mấy ngày nay, Lưu-chú-Nhi theo hầu lại phải quay về chôn mẹ, thằng ranh Chuy-lộ-Nhi, đến bây giờ cũng chửa thấy tăm hơi, tưởng một minh Nô-tài cũng có thể hầu thế-gia đi đến nơi về đến chốn ; nào ngờ một chận liệt đường chiếu này, tưởng không sống nữa. Thầy trò ta, một đường con đối với cha, một đường tớ giả nghĩa thầy, đôi bên tình nghĩa cũng nặng ; tỷ như hôm qua, Nô-tài quay cổ ra chết ; chết đến một nghìn mạng như Nô-tài này, chẳng qua chỉ là một nghìn cái sác thịt-ôi chôn xuống đất cũng chẳng bổ ích chi, đến nỗi Thiếu-gia đi cũng tội, về cũng dở ; bây giờ Nô-tài sống không chết thế là Hoàng-thiên từ bi. . . .

Hoa-Chung nói đến đấy, An-công-tử đã khóc lướt-mướt, thổn-thức, không nói được câu chi nữa. Hoa-Chung nói luôn :

— Thiếu-gia đừng quá thương tâm, để Nô-tài nói nốt, Nô-tài tuy rằng không chết, song cứ như lời điếm-chủ bệnh này như thường ít ra cũng 20 hôm nữa, dẫu chẳng đến thế nữa ; chậm lại hai ba ngày, nhỡ việc

97
https://tieulun.hopto.org

đem tiền nộp bồi-khoản, chẳng những nắm xương này tán ra ro dắc đầu ngọn gió cũng chưa đáng tội, cả đến Thiếu-gia cũng không khỏi áy náy với thiện-lương. Nô-tài nay định thế này : khỏi điếm Nhâm-bình đây, theo đường cái quan tới ngã ba rẽ về phía Nam độ ngoài 20 dặm, có một sóm gọi là sóm 28 cây hồng-liễu ; trong sóm ấy, Nô-tài có em gái lấy chồng, tên gọi Chừ-nhất-Quan, chú ta vốn là một tay Bảo-Phiên, thường vẫn ứng bảo đi đường để trông nom hàng hóa tiền tài cho các nhà đại-phú thương, vẫn thường ở trại Đăng-gia-Trang, ở với thầy học.

Em gái Nô-tài kém Nô-tài 12 tuổi, vì cha mẹ Nô-tài chết sớm, Nô-tài nuôi em lớn, gả bán cho em, nên bây giờ vợ chồng em gái Nô-tài trọng-đãi Nô-tài lắm. Chừ-nhất-Quan theo thầy học cùng đi bảo phiên, gia nghiệp cũng khá, năm ngoái có viết thư mời vợ chồng Nô-tài đem Tùy-duyên-Nhi (con Hoa-Chung) xin phép thôi hẳn nghề Nô-tài, về đấy cùng ở dưỡng-lão với vợ chồng Chừ-nhất-Quan. Lão-Gia đãi Nô-tài ân-điển sâu nặng, bỗng dưng bỏ mà về, ra người quá bạc, còn hòng kiếp sau thác sinh làm Nô-tài nữa thôi, nên vợ chồng Nô-tài này có viết thư nói hãy đợi ít lâu nữa sẽ đem hai đống thịt về gửi ở đấy. Bức thư ấy chính Thiếu-gia viết hộ, Thiếu-gia hẳn còn nhớ chứ gì, bây giờ Nô-tài cần tìm đến Chừ-nhất-Quan, vậy Thiếu-gia đem tình tiết ấy viết cho Nô-tài một bức thư, cuối cùng nói nhờ Chừ-nhất-Quan đưa Thiếu-gia lên Hoài-an hẳn lên tới nơi cũng không mất công mà ngại. Thiếu-gia có viết, viết soàng vậy thôi, đừng dùng những chữ xa-sôi, những lời lẽ văn-chương quá e nữa mà Chừ-nhất-Quan không xem hiểu. Thiếu-gia lấy giấy viết ngay đi, sớm mai Nô-tài nhờ điếm-chủ tìm người tạm đi với Thiếu-gia.

Đến Duyệt-lai-điếm, Thiếu-gia nghỉ lại đấy, gọi mã-phu cho thêm nó một trăm đồng tiền nhờ nó mang thư ấy đưa vào sóm 28 cây hồng-liễu, gọi Chừ-nhất-Quan đến Duyệt-lai-điếm, phỏng thử Chừ-lão-Nhất mà vắng, thì cứ gọi em Nô-tài lại, tự khắc nó tìm được người đưa Thiếu-gia đi.

Chừ-lão-Nhất người dong dỏng cao, nước da vàng nhợt, râu mép ngắn cụt, em gái Nô-tài thì chỉ sâu tai có bên

98

https://tieulun.hopto.org

tay trái thôi. Thiếu-gia thiên vạn phải nhớ lấy cho kỹ, hễ gặp mặt hai người ấy hãi bàn truyện đi đường ; bằng không nên nghỉ lại ở Duyệt-lai-điếm chứ đừng vội đi. Nô-tài cựa mình được, Nô-tài tức khắc theo sau đành rằng Nô-tài đây có phụ ân-nghĩa Lão-gia. Nô-tài này để Thiếu-gia vất vả một mình đấy...

Nói xong ôm đầu khóc thảm thiết. An-công-tử chùi nước mắt ngẫm nghĩ hồi lâu nói :

— Nếu người thân thực có thể cậy được chi bằng tôi cứ ở chờ đây, sai người cầm thư đến tìm lại đây có hơn không.

— Nô-tài cũng toan như thế, song từ điếm này đến sóm ấy đường xa hơn trăm dậm sợ rằng mã-phu không chịu đi, quả hẳn Chừ-lão-Nhất đi vắng, em gái Nô-tài cũng không thể đi xa mà đến điếm này được, vả lại một chuyến đi một chuyến về, công chình mất hẳn hai ngày, nếu ngày mai Thiếu-gia khởi trình ngay, đi đã được quá nửa đường, tính tự điếm này đến sóm 28 cây hồng-liêu. . . Thiếu-gia cứ y theo lời Nô-tài dặn chắc hẳn vạn vô nhất thất.

An-công-tử dầu chẳng bằng lòng, nhưng nóng ruột lên với bố mẹ, trừ ra y theo như thế, cũng không có cách chi hơn nữa. Đành phải ngồi viết thơ cho Chừ-nhất-Quan, viết rồi lại đọc cho Hoa-Chung nghe, đọc xong bỏ vào phong bì ngoài đề : « Thơ gửi cho ông Chừ-nhất-Quan là thuộc cụ Đạng-cưu-thái-gia ở sóm 28 cây hồng-liêu thu nhận. »

Hoa-Chung nhờ người mời điếm-chủ vào hỏi xem có thuê nọ được ai đưa An-công-tử đến Duyệt-lai-điếm.

Điếm-chủ nói : « Nhân tiện có bọn khách thương, sớm mai cũng lên đường, đi ngay với bọn ấy hẳn chẳng quan ngại chi nữa.

An-công-tử để lại cho Hoa-Chung 50 lạng dưỡng bệnh Hoa-Chung nói : « Nô-tài chẳng cần dùng đến nhiều thế đâu, nhân tiện Nô-tài xin dặn câu này rất quan trọng, món tiền mang theo đây quan hệ đến đại sự Lão-gia, Thiếu-gia phải muôn phần cẩn thận mới được. Con đường này lắm giặc cướp lắm, nếu đi được sớm nghỉ được sớm, trọ ở các điếm, mới có phần chắc chắn; đường nên cứ theo đường

https://tieulun.hopto.org

cái quan mà đi, mười dặm lại có quán, năm dặm đã có hàng, lúc nào cũng có người đi lại, gặp ngõ có lối tắt, chớ có tham đường mà ngộ sự. Đã đến điếm nào nghỉ, tiền này chớ để ai trông thấy; những người lạ mặt chớ để sông vào buồng mình, vì bọn cường-đạo thiên phương bách-kế, lúc giả làm ăn mày, khi đóng vai kỳ-nữ, gặp người lạ nói truyện chớ nói hết lời, không phải gặp ai cũng bộc-bạch tâm-sự mình được đâu.

An-công-tử nghe nói học nhẩm cho thuộc lòng... bấy giờ kẻ muốn dặn thêm, người muốn hỏi nữa, nhưng không biết nói câu gì đừng câu gì.

Sáng hôm sau đầu canh năm, Hoa-Chung đã nhờ mời điếm-chủ lại để gửi bọn khách thương đưa Công-tử đến Duyệt-lại-điếm.

An-công-tử rửa mặt điểm tâm xong, cùng với hai tên mã-phu, theo bọn khách thương lên đường.

Khốn nạn An-công-tử, sinh chưởng nhà phong lưu; bố mẹ nâng như hoa, quý như ngọc; nào vú-bõ nào liễu-hoàn, vẫn hàng ngày theo chân nâng rấc, nay vò võ theo hai đứa mã-phu, rãi rầu mưa gió:

Thật là:

Sao Thanh-long gặp hoa Bạch-hổ
Quẻ cát hung chưa dễ mà dò

HỒI THỨ SÁU

Quân giết người lấy của, tự tiết-lộ cơ-mưu,
Khách quãng vắng đường cùng, tình cờ gặp hiệp-nữ.

Nói về An-công-tử từ biệt Hoa-Chung lên đường. Sáng hôm ấy tiết trời về tháng tám, gió thổi đã hơi lạnh, xương xuống đầm đìa. Đầy trời: giăng sắp lặn, sao gần tàn; nhức tai: tiếng dế kêu sầu, giọng oanh dục sáng. An-công-tử cùng với bọn khách buôn, theo sau hai đứa mã-phu, vừa đi vừa thảm-thê ủ-dũ, chẳng còn bụng dạ nào để mắt nhìn qua phong cảnh giọc đường.

https://tieulun.hopto.org

Đi một quãng giài, trời đã gần chưa mới đến chấn Nhâm-bình quả nhiên một nơi đô-hội khá to, hai bên la liệt hàng quán, tấp nập nhân-dân. Đi thẳng vào khoảng giữa Nhâm-bình-chấn thì tới Duyệt-lai-điếm ; điếm này giài hơn mười gian, cửa điếm chính giữa mở rộng, bên phải bàn tính, sổ sách tiền nong, bên trái bếp nước nấu nướng, trước cửa một giàn bằng tre, hai rẫy có hàng ghế ; cách giàn dăm ba mước có chỗ buộc ngựa cho uống nước. Trên ghế dưới giàn, khách ngồi ăn hàng đông đúc; gần đấy có buộc hai ba con lừa con, mấy chiếc xe tay, dăm sáu gánh hàng, tám chín thùng chè, ngổn ngang bừa-bộn, mười phần náo nhiệt.

Gần đi đến cửa điếm, mã-phu hỏi An-công-tử rằng : « Thiếu-gia nghỉ quách đây song». An-công-tử gật đầu. . . . mã-phu cầm lấy ngựa thả cương ra, đã thấy trong điếm chạy ra hai người dơ tay lừa vào, ngựa-thồ đã quen chạm vẫy tai lắc đầu, con trước con sau, theo nhau vào trong điếm

An-công-tử nghỉ ở gian điếm cạnh gian giữa, quả kế trong điếm cùng với hai đứa ma-phu khiêng theo hành lý vào phòng. Thoát đã thấy điếm tiểu-nhị bâng vào buồng một chậu nước nóng, sách theo một thùng nước lã. Một hồi lâu đem thêm tích nước, nén hương, và hỏi rằng : « Khách quan xơi cơm hay còn đợi . . . »

An-công-tử nói : « Không đợi ai cả giọn cơm ăn ».

Điếm tiểu-nhị giọn cơm lên, An-công-tử trông thấy mâm cơm mà chán : không phải nhọc không ăn được, song tự lúc ở nhà đi, một tay Hoa-Chung săn sóc, cho nên miếng ăn giấc ngủ, thẩy được điều hòa; mâm cơm này không qua tay Hoa-Chung, trách nào không sơ-sài khó ăn được. An-công-tử đành phải nuốt liều vài miếng cho qua bữa, lúc ăn xong thấy hai đứa mã-phu vào. Hai đứa mã-phu này, một đứa họ Cầu, đứa kia họ Lang, đứa nào mặt mũi cũng nhâng nháo, nói cười lém-lỉnh, ai cho một vài đồng, bảo làm việc gì cũng chịu làm ngay. Lúc ấy hai đứa mã-phu bước vào hỏi An-công-tử rằng : « Hôm qua Thiếu-gia có nói muốn nhờ đưa bức thư, đưa thư đi đâu ? »

An-công-tử nói : « Hai chú, chú nào định đi ? »

Cầu-mã-phu nói : « Để tôi đi »

101

https://tieulun.hopto.org

An-công-tử lấy ra một phong thư, lại đem ra một quan tiền, bảo Cầu-mã-phu rằng : « Chú đi càng hay lắm, ra ngã ba đường cái này, rẽ về mé Đông-nạm, theo con đường nhỏ, đi độ ngoài hai mươi dặm, đến một sóm tên gọi sóm 28 cây hồng-liễu, chú có biết sóm ấy không ? »

— Biết lắm, tôi vẫn thường đến Đặng-gia-Trang làm ăn.

— Chính phải đấy, rồi đem diện mạo vợ chồng Chừ-nhất-Quan kể cho Cầu-mã-phu nghe, giặn đem phong thư đưa tay cho Chừ-nhất-Quan mời ông ta lại ngay điếm này, nếu ông ta đi vắng, thì cứ nói với bà vợ ông ấy rằng một người bà con họ Hoa bảo bà ấy lại cũng được.

— Người ta liền-bà con gái, ai người ta chịu lại đây.

— Chú cứ thế mà nói tự nhiên bà ấy lại. Thơ đây, tiền đây, chú đi ngay, mau chân về tôi khỏi nóng ruột.

Lang-mã-phu nói : « Để tôi đi với, Thiếu-gia cũng cho tôi một quan tiền, tôi mua đôi giầy... giầy tôi đi đây tụt gót rồi.

An-công-tử nói : « Hai chú cùng đi cả, một mình tôi . . . ở . . . làm thế nào... »

Lang-mã-phu nói : « Thiếu-gia ở lại điếm một mình, cũng chẳng ai bắt nạt, vả muốn sai việc chi, đã có vô số tiểu-nhị điếm này hầu hạ. »

An-công-tử ngăn lại không được, đành phải cho Lang-mã-phu hai quan tiền, dặn đi dặn lại, chớ để nhỡ việc.

Hai mã-phu vừa quay ra vừa nói : « Thiếu-gia cứ yên lòng, chúng tôi đi thế nào cũng được việc. »

Hai tên mã-phu ra khỏi cửa điếm, theo đường cái chạy một mạch đến ngã ba đầu đường. Sừng sững một quả núi đất giữa đường rẽ, rẽ đằng trước sẽ đến sóm 28 cây hồng-liễu ; rẽ đằng mé sau núi, thì là đường sang tỉnh Hà-nam. Lang-mã-phu ngồi ngay dưới bụi cây um-tùm, gật bảo Cầu-mã-phu hãi ngồi nghỉ đã.

Cầu-mã-phu nói : « Mới đi ba bước đã nhọc thế, đường còn hơn hai mươi dặm nữa mới đến nơi, nghỉ độ mấy mươi lần. . . ? »

— Chú mày hãi cứ ngồi xuống đây, có câu truyện hay đáo để.

Cầu-mã-phu cũng ngồi nốt.

— Thế chú mày định đưa thật bức thư hộ thằng-ranh ấy chứ ?

https://tieulun.hopto.org

— Thế nào sơi của người ta bốn năm quan tiền, định vất bức thư đi sao ?

— Hai ba quan tiền đã nhiều thế à... hai ba nghìn lạng bạc trong khăn gói nó... Sực thấy một người cỡi con lừa đen lững thững đi lại, rẽ về lối đường sau núi. Ý hẳn thời vận chúng ta đã đến lúc khá này... hai con ngựa thồ ấy đổi lấy cái khăn gói nặng, hay biết chừng nào....

— Tôi chẳng nghe ra thế nào cả, anh ạ.

— Chúng ta kiếm chỗ mát ngủ một giấc, bây giờ chúng ta quay về điếm. Chúng ta gặp hay không gặp Chừ-nhất-Quan có ma nào biết.....

Chúng ta nói, Chừ-nhất-Quan bận chút việc không lại được, muốn mời Công-tử lên sóm nghỉ đêm nay, sớm mai thẳng đường ra Hà-nam cũng gần... thế rồi chúng ta đưa nó đi, đi đến Hắc-phong-cương..... đi đến đấy cũng vừa lúc chúng ta ra tay..... đầy bừa nó xuống cái khe nào đấy..... thế chú mày nghĩ cái khăn gói tiền ấy chạy lên trời...

— Thế còn nói chi nữa.

— Tức thì hai mã-phu thủng thẳng quay về... tưởng rằng cẩn mật lạ thường... nào ngờ đâu có người bên cạnh nghe hết.

Người nghe biết đấy là ai, chính là cô Thiếu-nữ đã giết bao nhiêu ác-tăng cứu Công-tử đấy.

. . . . . .

. . . . . .

Nói về An-công-tử khúm-núm quỳ trước cô Thiếu-nữ, ý tứ chỉ định cô Thiếu-nữ giảng giải minh bạch, rồi mình lại lên đường sang Hà-nam để cứu gỡ tội cho cha, vậy nên cũng không lưu ý đến cô Trương-kim-Phượng, nghiêng nước nghiêng thành cũng ngồi gần đấy.

Trương-kim-Phượng vốn sinh chưởng nơi thôn-giã, hàng ngày chỉ được trông thấy bọn tục-tử thôn-phu, nay thốt nhiên gặp một vị thiếu-niên Công-tử nho nhã phong lưu. Lại thấy Công-tử quỳ thụp bên cạnh, Trương-kim-Phượng sượng sùng bẽn lẽn, vội đứng giậy toan lảng vào gian trong, cô Thiếu-nữ vội nắm lại, nói : « Cứ ngồi yên đây với chị »

103

https://tieulun.hopto.org

Cô Thiếu-nữ bảo Công-tử đứng giậy, ngồi cạnh hai vợ chồng ông già. Cô Thiếu-nữ ung dung kể truyện :

— Tên họ tôi là chi, cũng chẳng cần phải nói rõ, duy những người quen biết tôi thường gọi tôi là Thập-tam-Muội. Tôi đây cũng con nhà tử tế, phụ-thân tôi từng làm qua Nhị-phẩm-đại-viên . . .

Trương-kim-Phượng vội đứng giậy vạn phúc nói : « Thế ra một vị thiên-kim Tiểu-thư ! em đây không biết, xin Tiểu-thư tha tội thất lễ. » Cô Thiếu-nữ cười nói :

— Tiểu-thư làm chi ! Đại-thư có làm chi ! tôi đây hổ phận là gái không làm nổi việc chi có ích cho đời. . . Nếu làm người hết bổn phận, dẫu phu-điếm, khất-ngạc cũng vẫn là người ; làm người không hết bổn phận dẫu hàm phẩm cáo mạnh, cũng chẳng hơn chi cầu chệ. . . nói cho buồn cười. . . thế em có thấy vị thiên-kim Tiểu-thư nào lại đối thủ với cường đạo không ?

Ông-già nói : « Những tiểu-thuyết thường kể truyện bồ-tát giáng yêu tróc quái, nay Tiểu-thư đối thủ với cường đạo cũng chẳng có chi lạ » Thập-tam-Muội nói luôn :

— Phụ-thân tôi cũng đã làm qua chức Phó-tướng, cũng vì việc tôi, mà trái ý quan trên, quan trên lại không phải tay vừa, thực một tay coi trời còn kém. Vì phụ-thân tôi trái ý hắn, nên phải cách chức nã-vấn, giam vào ngục, phụ-thân tôi giận tức uất chết. . . cứ như tôi đây nhờ một con giao này, tôi hèn chi không báo thù nổi, khốn nhưng hắn là quan của triều-đình, vả đang đắc dụng việc nước nhà, nên tôi không muốn vì chút tư-hiềm, hại đến đại sự, vả tôi còn có mẹ già, anh trên em dưới cũng không. Tôi mà liều thân tôi, mẹ già tôi nương tựa ai được. Nên đành phải ngậm đắng nuốt cay, cõng mẹ tôi đi chốn, chốn ẩn nơi gần đây, độ hơn 50 dặm. Nhũ-mẫu tôi và một liễu-hoàn giả hình mẹ con tôi, đưa quan-tài phụ-thân tôi về quê.

Tôi đưa mẹ tôi đến chốn ẩn gần đây, tôi cũng nhờ tiếng một người anh hùng ; người anh hùng này năm nay hơn tám mươi tuổi, thực đáng bực thánh hiền hào kiệt. Lúc tôi mới đến đây, cũng gặp lúc vị anh hùng này bị nạn, cơ hồ tiếng anh hùng mất sạch, tôi giúp một tay, chẳng những rửa sạch giận cũ, lại thỏa lòng giận mới nữa, nên người anh hùng

https://tieulun.hopto.org

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Lão-tổ cứ yên tâm, các chú Thiên-Tướng nhà trời đã qua tay tôi cả, phỏng cả một trời thiên-binh kéo xuống đây, cũng chẳng thấm vào đâu. »

Nói chưa rứt lời, thấy ngoài Động lao sao tiếng gọi : « Tôn-tiểu-Thánh mau ra nghênh tiếp Phật-tổ. »

Tôn-tiểu-Thánh dật mình, vội chạy ra xem, thấy một cụ-già tiên-phong đạo-cốt, đứng ngay trước Động.

Tôn-tiểu-Thánh sẽ hỏi : « Chứ cụ ở đâu đến đây, cụ gọi tôi nghênh-tiếp Phật-tổ nào.

Kim-Tinh nói : « Ta là Thái-Bạch-Kim-Tinh, nhân nhà ngươi phạm tội nghịch-thiên, Ngọc-Đế khâm phái thiên-tướng điều binh tiễu nã, lão tâu can, sợ rằng nhà ngươi dã-tâm không tiệt hẳn, cho nên phải mời cụ phật Đại-Thánh đến đây rỗ nhà ngươi quy y đạo phật. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Cụ phật Đại-Thánh nhà tôi đâu ? »

Kim-Tinh chỏ trên mây nói : « Cụ đứng trên kia chứ đâu »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Để tôi xem đã » tức thì tung mình lên thẳng đám mây, quả nhiên thấy. Cụ phật Đại-Thánh, mặt dẫu lông-lá, song có vẻ từ bi, mắt tuy xanh biếc, nhưng hiện mầu chí-tuệ ; mép thiên-lôi, tai nhọn hoắt, vẻ mặt lờ-đờ, nghĩ như không phải xuất thân hung-ác ; ra hình rút-rát, tưởng chứng tài nào xưa dám Đại-Náo thiên-cung !

Tôn-tiểu-Thánh ngó đi ngó lại, nghi hoặc nghĩ thầm : « Ta nghe cụ Đại-Thánh, anh hùng vô-địch, sao nay chẳng khác đứa chết rồi, hay là họ đả mạo lừa ta, ta thử xem sao » tức thì sờ tai, dút cái kim, đón gió quay một vòng, biến thành cây gậy sắt, cầm múa hồi lâu, rồi hỏi Đại-Thánh rằng : « Cụ đã nhận là cụ phật Đại-Thánh, vậy gậy sắt này vốn của cụ, thế cụ còn vác nổi không ? »

Tôn Đại-Thánh mỉm cười, chẳng nói chẳng rằng, sẽ vẫy bàn tay, tự nhiên cây gậy sắt bay ngay sang, lại biến thành cái kim chạy thẳng vào mái tai Đại-Thánh. Tôn-tiểu-Thánh hồn vía lên mây, vội vàng thụp quỳ dập đầu nói : « Thật rồi ! Thật rồi ! Xin cụ tha cho cháu ngu dại ! »

Đại-Thánh hỏi : « Mày cậy có cây gậy mày làm càn, nay cây gậy sắt mất rồi, phỏng mày còn dám dở chứng ngỗ nghịch nữa thôi ? »

105

https://tieulun.hopto.org

Tôn-tiểu-Thánh lạy như tế sao, nói : « Mất cây gậy sắt, cháu không dám làm sằng nữa, song sợ người ta bắt nạt cháu, vậy xin cụ-tổ, cụ cho lại cháu, để cháu giữ din Sơn-động. »

Tôn-đại-Thánh cười nói : « Ta giả mày, mày lại làm càn. »

Tôn-tiểu-Thánh liên thanh đáp : « Không dám nữa ! Không dám nữa ! ! cháu không dám làm càn nữa. »

Tôn-đại-Thánh nói : « Mày đòi lại gậy sắt, tao cho mày cả cái mũ này nữa » (nói rồi thò trong tay áo kéo ra cái mũ vất cho Tôn-tiểu-Thánh).

Tôn-tiểu-Thánh hai tay đỡ lấy, song mũ ấy đã úp vào đầu rồi.

Tôn-tiểu-Thánh cũng chưa biết cái mũ ấy ác-nghiệp, mừng rỡ tạ rằng : « Phật-tổ ban cho, cháu rất cảm-tạ, sau cháu không rõ cái mũ này có cái chi hay. »

Tôn-đại-Thánh nói : « Mũ này có lắm điều hay, trước mũ này là Công-Thần của ta, nay mũ này là cái ma đến quấy mày, nó tìm đến mày, ấy là ngày mày đắc đạo đó, mày hãi yên tâm, tĩnh dưỡng, ta đi đây. »

Tôn-tiểu-Thánh vội chạy nắm lấy áo nói : « Cụ cho lại cháu cái gậy sắt . . , và cụ chỉ bảo thêm mấy câu đã. »

Tôn-đại-Thánh nói : « Ta có bốn câu kệ này mày nhớ cho kỹ :

Ngoan ngạnh có chừng ;
Tuệ dũng vô cùng ;
Tu không thành chính quả ;
Tiên, vẫn là tiên rừng.

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Định tu thành chính quả phải dụng tâm thế nào ? »

Tôn-đại-Thánh nói : « Lối ta đi trước tức là đường mày noi theo sau này, nhân duyên đến nơi, tự có người lại gọi, bây giờ chưa tiết lộ được. »

Tôn-tiểu-Thánh lại đòi cái gậy sắt.

Tôn-đại-Thánh cười nói : « Gậy sắt vẫn ở mang tai mày, mày đòi tao, tao lấy đâu giả mày. »

Nói rồi dắt Thái-Bạch-Kim-Tinh phơi phới mây lành, thẳng lên Thiên-cung phục chỉ.

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ NĂM

Đường-tam-Tạng thương đời thiên về tà-ma,
Phật-như-Lai muốn chuyền thêm kinh chân-giải.

Nói về Tôn-tiểu-Thánh gặp phật Đại-Thánh chỉ điểm, lòng càn dỡ tự nhiên hết sạch ; khốn nỗi phật Đại-Thánh lại lấy mất cái gậy sắt, Tiểu-Thánh kinh hoảng sợ mất cái bảo-bối giữ mình, lúc Đại-Thánh lên trời phục chỉ, Tiểu-Thánh lại đòi xin gậy sắt, thấy Đại-Thánh nói vẫn nguyên trên mang tai, Tiểu-Thánh bán tin bán nghi, tay sờ mang tai, quả nhiên thấy cái kim vẫn còn nguyên, Tiểu-Thánh vẫn không tin, kéo ra đón gió múa thử, cái kim lại biến thành gậy sắt thật, Tiểu-Thánh mừng rỡ quá chừng soa tai soa mũi nói : « Cụ phật Đại-Thánh ta còn thần thông quảng đại như thế, đến Tổ-Như-Lai không biết pháp lực đến thế nào, ta cậy thế cây gậy sắt này, náo loạn thiên-đình, ta cũng liều thật. »

Tiểu-Thánh nghĩ vậy, sực nhớ đến cái mũ trên đầu, hai tay cố lay mũ lôi xuống xem, song không tài nào lay chuyển. Tiểu-Thánh đành phải chịu vậy, tự đấy, Tiểu-Thánh cũng có lúc lên chơi trên trời, xuống chơi dưới đất, song không quấy nhiễu như trước nữa.

Nói về phật Đại-Thánh lên Thiên-đình phục chỉ rồi, về bên Tây-phương nói truyện đầu đuôi để thầy là Tam-Tạng nghe.

Đường-tam-Tạng kinh hãi nói : « Phật-Như-Lai ta từ bi, soạn bộ kinh Đại-Thạng đây thiên sơn vạn thủy, tự Đông-phương sang Tây-chúc thỉnh kinh ấy đem về, tuyên dương thiện-quả, để rõ chính-lý đạo phật, trải nay đã hơn hai trăm năm, tưởng rằng nhẽ trời tình người, đôi đường dung hóa không tiếng không hơi ; chẳng biết vị cớ chi viên đá chẳng gật đầu kia cũng sinh tính ngoan ngạnh, nếu để người đời, dục tình chưa hết sạch, hẳn là mang tiếng phép phật không thiêng, há chẳng uổng biết bao công phu thủa trước.

107

https://tieulun.hopto.org

Tôn-đại-Thánh nói : « Chuyến chân kinh vẫn là bụng từ-bi, song để đến chụy lạc luôn-hồi, ấy bởi tự chúng sinh càn dỡ. Thế gian vô số của chẳng ra chi, nên trời đất ứng lòng biến đổi. »

Đường-tam-Tạng nói : « Người đi lạc đường, lỗi tại người chỉ-điểm sai-lối, thầy trò ta hãi tạm quên cảnh cực lạc, nên nghĩ lại thương đời chầm luân. Vậy thầy trò ta nên kíp về Trường-an, dò xem tin tức chân-kinh độ dầy thế nào. »

Tôn-đại-Thánh nói : « Thầy ta nghĩ thế từ bi vô cùng, song thầy trò ta dùng cách nào về Tràng-an cho tiện. »

Thủa xưa Bồ-tát Quan-Âm lên Tràng-an tìm người đi cầu-kinh, ngài dả hình làm vị sư-điên, nay thầy trò ta cũng theo lối ấy.

Tôn-đại-Thánh vâng theo, hai thầy trò giả vụ đằng vân sang thẳng nước Đại-Đường bên Nam-đởm-bộ-châu, dẽ mây xuống địa phận tỉnh thành Hương-vũ thầy Đường biến làm nhà sư-điên tự sưng là đại-trang-sư-phụ, Đại-Thánh biến chú tiểu theo hầu hiện là Ngộ-tâm-thị-giả. Hai thầy trò lang thang vào thành nhàn bộ.

Nói về triều Đường, tự năm chinh-quán vua Thái-Tôn cầu được Đại-Tạng-Chân-Kinh bên Tây-chúc về, dân gian sùng-ngưỡng đạo-phật, la liệt chùa-chiền tản khắp bốn phương, lao sao trẻ già tụng kinh niệm phật, chí tâm lễ bái cầu tài cầu phúc, cầu sống lâu, cầu nhiều con ; đạo cha con nghĩa vua tôi thế nào là nhân nghĩa, thế nào là lễ nhạc, hờ hững không mảy may thiết đến. Chuyến đến đời vua Hiến-Tôn này, tuy là vị thông-minh quả đoán, song hay nghe tin gian nịnh, đã ham thần-tiên, lại mê đạo phật, không hiểu thấu lẽ thanh tĩnh vô vi, chỉ thiên về đường thiện ác báo ứng, tụng-niệm nhiều là phúc, bố-thí nhiều là duyên, khiến cho thiên-hạ, bao kẻ ngu phu ngu phụ, đời này chỉ mong đời sau, đường hiếu nghĩa ngay nhỡn tiền thầy đều quên bỏ. Bấy giờ các vị đại-thần trong triều, các nhà thức-giả nơi thôn giã, thường thường coi phật-đạo làm tà-giáo, ghét bọn thầy chùa như rắn rết hại người vậy.

Hai thầy trò giả hình sư điên, lẳng vẳng chơi khắp trong thành, đến một chùa lớn, ngoài có biển đề « *Sắc kiến pháp môn thuyền tự* » chùa nhà vua làm, hai thầy trò

https://tieulun.hopto.org

vào thẳng trong chùa, lên điện tam-bảo, sư tiếp khách trong chùa thấy hai người tướng mạo ngang-tàng, vội ngăn lại hỏi xem đi đâu.

Chú-tiểu đáp : « Thầy trò tôi đi dạo cảnh. »

Sư-tiếp-khách nói: « Vậy muốn kiếm bữa chăng ? »

Nhà-sư nói : « Chúng tôi đã dùng bữa rồi, chúng tôi thấy nơi chùa này phồn thịnh sầm uất hẳn là có vị cao-tăng tu ở đây, cho nên chúng tôi muốn vào bái yết. »

Sư-tiếp-khách nói : « Hai vị kiến-thức hơn người thật, Đại-hòa-thượng Pháp-sư chùa này, quả nhiên có lai-lịch to lớn mọi người không ai sánh bằng. »

Đường-tam-Tạng nói : « Phép phạt bằng đẳng ; sao lại có câu sánh bằng, không sánh bằng ? »

Sư-tiếp-khách nói : « Lặng nghe tôi kể đây, mới tin lời tôi thật-thà, vua Thái-Tôn nhà Đường, thủa xưa chết đi, lại sống lại, nhận biết dưới âm thiện ác báo ứng, nên lúc hoàn hồn có định làm chay siêu độ chúng sinh. Vì lòng thành cảm động phật Quan thế-âm bồ tát, ngài hiện hình thuyết pháp ngay trên đàn chay, ngài có giậy : hiện kinh tụng đây không đủ siêu độ chúng sinh, phải sai người sang Tây-Chúc cầu phật Như-Lai, xin bộ Đại-Thăng, diệu pháp vô biên, tìm đường cao-tăng, cầu được kinh ấy, mới có thể độ được hồn người chết lên trời, vua Thái-Tôn mừng lắm, bèn sai vị Cao-Tăng tức thầy Đường-Tam-Tạng thiên sơn vạn thủy, đi hăng mười bốn năm trời, mới cầu được bộ kinh ấy về, lưu truyền trong nước, cho nên từ đấy, phật giáo càng ngày càng sương-thịnh. »

Phật Đường-Tăng nghe đến đấy nhìn Đại-Thánh mỉm cười, rồi hỏi luôn rằng : « Thế thầy Đường-Tăng sau ra làm sao ? »

Tri-Khách nói : « Sau thầy Đường-Tăng hóa ngay tại chùa này để lại bộ cốt và mấy cái răng, gọi là răng phật cốt phật, nay hãi còn lưu-trữ tại trong thập kia, lệ cứ 30 năm mở tháp một lần, năm nào đến kỳ mở tháp, năm ấy hẳn được mùa năm nay chính là năm mở tháp đây, Hoàng-Đế đã giáng chỉ dước răng phật cốt phật vào trong cung ngự-lãm, chỉ-ý đã giáng rồi, nay còn đợi được ngày lành giờ tốt, sẽ rước răng phật và cốt phật đi. »

109

https://tieulun.hopto.org

Đường-tam-Tạng thở giài nói : « Thầy Đường-Tăng tôi cũng quen, thầy ta có hóa đâu, lậm chi có răng, có cốt để lại trong tháp này, không biết ai đặt để ra những câu huyền hoặc thế để mê lòng ngu dân. »

Tri-Khách nói : « Thầy Đường-Tăng hóa đi đã hơn hai trăm năm nay, bây giờ thầy nói thầy quen biết Đường-Tăng, thầy nói liều quá, vả răng phật cốt phật ở trong tháp này, có chứng cớ rõ ràng, sao thầy lại nói là huyền hoặc, mê lòng ngu dân, thầy trò nhà thầy tha phương cầu thực, chỉ nghề dối dá bọn thôn quê chứ đừng lại đây nói càn. »

Đường-tam-Tạng hỏi : « Thế thì Đại-pháp-sư chùa ta đây húy hiệu là chi ? Pháp lực ngài thế nào ? »

Tri-Khách — Đại-pháp-sư đây húy Vô-Chung hiệu Sinh-Đắc, ngài thừa hưởng y bát đời thứ sáu phật Tam-Tạng ; những chân kinh cầu ở Tây-chúc về thủa xưa, quyển nào ngài cũng thuộc lòng, mỗi khi ngài lên đàn giảng phép, ngài diễn giảng hoa trên trời loạn dụng, sen dưới đất nở tứ tung, văn võ trăm quan thầy đều lễ bái, ngay đến Đường-triều Hoàng-Đế cũng gật đầu ngợi khen, cho nên tiền-của tựa-núi, thóc gạo như nước, vàng ngọc châu báu rẻ như đất bùn, gấm vóc sa đoạn, cũng cho làm thứ vải tầm thường, thầy ngẫm xem ! Đạo ngài đây khuông cao, đức ngài đây không trọng, hồ dễ đã có những cảnh tượng ấy !

Đường-tam-Tạng — Thế thời Sinh-hữu Pháp-sư, mỗi khi ngài lên đàn, ngài diễn giảng kinh diễn chi chi ?

Tri-khách — Ngài không giảng thuyết tiểu thặng đâu, ngài giảng ngay kinh Tam-Tạng ấy.

Đường-tam-Tạng — Thế thời bao giờ đến kỳ giảng kinh?

Tri-Khách — Mai, mai đây ! Mai chinh gặp ngày đại-giảng, vậy thầy trò nhà thầy chịu khó len vào nghe, mới tin tôi nói thật.

Đường-tam-Tạng từ biệt Tri-Khách ra khỏi chùa, thở giài bảo Đại-Thánh rằng : « Thầy trò ta khốn khổ cầu chân kinh về, tưởng để cứu dân độ thế, ngờ đâu lại làm hại chúng, lấy chân kinh làm mối sinh nhai !

Tôn-đại-Thánh — Thầy hãi chờ mai xem Sinh-hữu Pháp-sư giảng kinh thế nào, tin ngay sao được nhời Tri-Khách

https://tieulun.hopto.org

chỉ quen đưa đón thế-tình thầy trò ta hãi xem tường tận đã, rồi sẽ hay.

Đường-tam-Tạng gật đầu khen phải. Hai thầy trò đêm hôm ấy trọ nơi am nhỏ, sáng sớm hôm sau lại giắt nhau vào thành, đến chùa Pháp-Môn nghe giảng kinh.

Bấy giờ trong giảng đường đã khói nhang nghi ngút, đèn nến rực-rỡ, chuông mõ sôn sao, vô số sư ông, sư bác đang tụng kinh buổi sáng.

Giữa nơi giảng đường thiết lập một pháp tọa rất tôn nghiêm dần dà thiện nam tin nữ lũ lượt kéo đến nghe kinh, có kể hàng nghìn hàng vạn, nào bậc tấn thân học sĩ, nào những Công-tử vương-tôn, có cả tài-chủ phú-hộ, có cả thương-cổ canh nông, các thiếu-nữ chốn khuê các, những chị ả nơi quê mùa, không nề hà gái hay trai, một loạt chỉnh tề, chờ Pháp-sư lên đàn giảng-thuyết.

Trời đã gần ngọ (12 giờ) mới thấy bảo cái đồng phan rước Sinh-hữu Pháp-sư lên pháp tọa.

Trước hết Sinh-hữu Pháp-sư tụng chi một hồi thần chú, sau đem kinh Pháp-Hoa tuyên giảng..... Pháp-sư đọc hết một mạch kinh, lại theo nghĩa kinh giảng qua một lượt, giảng xong lại nói thêm mấy câu : Phàm người ta muốn biết kiếp trước ta thiện hay ác, cứ xem ngay kiếp nay ta được hưởng thụ thế nào thời biết ; muốn biết kiếp sau ta sung-xướng hay khổ sở, ta ngẫm ngay kiếp này ta ăn ở phúc đức hay bạc ác, trong kinh phật thiên ngôn vạn ngữ, nói tóm lại cũng chỉ cốt khuyên người tu hành, chớ làm điều ác, phải giữ lòng từ thiện. Thế nào gọi là lòng từ thiện ? phải bố-thi luôn ; thế nào gọi là tu hành? phải tin đạo phật. Bằng nay có thiện-nam nào, bằng nay có tin-nữ nào, chịu khó tu hành, sẵn lòng bố-thi, tự khác phật-tổ phù-hộ, phú quý vinh hoa, công đức vô lượng thể nào cũng làm quan to, thể nào cũng nhiều của cải, thể nào cũng sống lâu trăm tuổi, ... Kìa ! biết bao kẻ nghèo khổ ! hèn-mọn chết non ! cũng bởi không tin đạo phật, không sẵn lòng bố thi . . . . huống chi ! họ hàng quyến thuộc, chẳng qua nghiệp-chướng oan-khiên ! phú quý công danh, khác nào bóng cây bọt nước. Các nhà nghe ta giảng kinh đây, nên mau mau tỉnh lại, chớ để lâm thời thêm bối rối.

https://tieulun.hopto.org

Sinh-hữu Pháp-sư giảng kinh xong thủng thỉnh bước xuống, bấy giờ đồng-phàn bảo-cái lại ủng hộ rước về nhà-hậu.

Chật nich một chùa, hiền, ngu, quý, tiện, ai ai cũng khen Pháp-sư diễn giảng rõ ràng lắm. Người ném tiền bố-thí kẻ chanh chua tên trên phả-khuyến, vui vẻ tươi cười, dần dần tan về hết.

Phật Đường-tam-Tạng và phật Tôn-ngộ-Không, nghe giảng kinh xong, cũng lẳng vẳng ra về. Thầy trò đi đường than thở nỗi sư ngu dại làm hại lây người trên đời.

Phật Đường-Tăng rầu rĩ nói : « Đức Nhu-Lai ta, một lòng từ-bi độ thế, gặp lũ sư ngu-dại làm bại-hoại chính đồ. Thầy trò ta cầu kinh về để cứu người hóa ra hại người, ta nên hiện chân thân giảng rõ phép phật, trừ cho tiệt nọc giống tà ma, họa mới khỏi phí chút lòng từ xưa vẫn nghĩ tới chúng-sinh trần khổ. »

Tôn-ngộ-Không nói : « Chùa Pháp-môn này dẫu là nơi sầm uất, song vẫn thuộc chốn viễn thanh-giáo, hoặc giả ở sứ Đế-vương đô-hội, tự có cao-tăng chăng, thầy trò ta hãi vào Trường-an xem sao đã. »

Hai thầy trò lại đạp mây lành, lên thẳng Trường-an, tìm vào chùa Hồng-Phúc.

Chùa Hồng-phúc này tự khi thầy Đường-Tăng thành phật thăng thiên, nổi tiếng là nơi có phật sống, thiện nam tin nữ, lui tới, luôn luôn, vì lẽ ấy sư coi chùa phong-lưu rất bậc. Hôm ấy hai thầy trò Đường-tam-Tạng, vào chùa, lên thẳng gian chính-điện, thấy vô số sự tiểu đang đốc-thúc thợ-thuyền sửa sang lại trong chùa, thầy trò vào chùa đã lâu cũng chẳng ai hỏi han đến. Phật Đường-Tăng thấy một vị sư đã có tuổi, ở trong điện đi ra, vội chạy lại hỏi : « Bạch sư-giả; chùa ta có việc chi, tu chỉnh vội vàng vậy ? »

Nhà-sư — Hai thầy tự sa lại đây, thảo nào không biết việc trong nước, hiện nay Hiến-Tôn-Hoàng-Đế hâm mộ phép phật, nhân ở chùa Pháp-Môn có xương phật răng phật, giấu di-tích của Đường-tam-Tạng pháp-sư thủa xưa, để ở trong tháp, cứ ba mươi năm mở tháp một lần, hễ năm nào mở tháp năm ấy hẳn được mùa. Năm nay vừa đúng năm thứ ba mươi, gặp hội mở tháp. Hiến-Tôn-Hoàng-Đế giáng chỉ

112

https://tieulun.hopto.org

Sách rất dễ cho trẻ học

Mới xuất bản quyển **QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG.** Sách này trẻ mới bắt đầu hay đương học giở giang đều dễ học dễ hiểu lắm. Học hết vần bằng, liền học năm dấu, thí-dụ phân minh, lại có mấy bài tập đánh vần ghép thuần những chữ vần-bằng thành câu rõ nghĩa cả; như thế chủ ý để trẻ học vui lòng không chán, — Qua vần trắc rồi, giải nghĩa đến những dấu chấm câu; bài học về các dấu này cũng như bài học về năm dấu, có ghi thêm nhiều câu thí-dụ trích trong các bài tập đọc ở các phần dưới lên, có ý cho trẻ khi đọc xuống các bài ấy hiểu ngay được ý nghĩa — Đến các bài tập đọc thì chia làm 2 phần : phần thứ nhất là các bài văn vần đặt câu 3 chữ, 4 chữ, 5 chữ, lời cốt đơn sơ, dễ hiểu dễ nhớ, cũng đủ luân-lý địa-dư, nam-sử, cách-trí, vệ-sinh, toán-pháp vân vân. mỗi thứ một bài tóm tắt, có ý cho con trẻ biết qua những điều sau này cần phải học kỹ càng hơn. Phần thứ hai gồm những truyện luân-lý tức là những bài luân-lý thực-hành, truyện vừa tầm, con trẻ, đọc vừa vui vừa có ích. — Sách này cộng 20 trang, cách in rõ ràng, ngoài bìa có vẽ ba đứa bé con, giá bán mỗi quyển có 0$06. Càng mua nhiều giá càng dễ — Bán tại các hiệu sách Hanoi.

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bảy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên,** hoặc của **Đông-Á** hoặc của **Tây-Âu,** thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức,** cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3,** quyển **5**, quyển **7**, quyển **9**, quyển **11,** vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2**, rồi đến quyển thứ **4**, quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10**, vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lửa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này:	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin để phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ* 2.) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

THƯ VIỆN QUỐC GIA
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
NATIONAL LIBRARY OF

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LÉGAL
« INDOCHINE »
N° 2019

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 16

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'UNIVERSITÉ NATIONALE DU VIETNAM
VIỆN VĂN HÓA QUỐC GIA VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

MỚI XUẤT-BẢN

Ở xa muốn mua gửi thư và **0$11** cho ông Vũ-đình-Long, Giáo-Học Hà-đông (**0$11** thêm ấy là tiền cước gửi kỹ)

Mua cùng với « Chén-Thuốc-Độc » **0$10** và « Tây-Sương Tân-Kịch » **0$10**, thì chỉ phải gửi về **1$** với **0$20** tiền cước.

Bán tại nhà in Kim-Đức-Giang

83, Phố hàng Bồ — Hanoi

Tục Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Bản-quán, mới tiếp bộ "Tục Vạn-Niên-Thanh" (Cao-Tôn du Giang-Nam), là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đỏ xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, ấy mới là gan liền bậc chí-tôn !

Cuộc vi-hành này tìm ra được sự quan tham lại những, mà cũng tìm gặp được nhiều người tài.

Nay mai xin in liên hồi ra từng quyển 32 trang, để hiến các độc giả xem, giải trí trong một chút thì giờ.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

này một mực mời mẹ con tôi về ở nhà. Tôi đây phải cái tật lạ, tôi chỉ muốn thiên-hạ chịu ơn tôi, tôi không muốn tôi chịu ơn thiên-hạ. . . tôi chỉ nhận của người anh-hùng này một con lừa đen tôi vẫn còn cỡi đây, còn ngoại giả một đồng tiền một hột gạo, tôi không tơ hào nhận một tý. Tôi chỉ nhờ người anh-hùng làm cho mẹ con tôi một túp nhà ở nơi trên không đến trời, dưới không đến đất, mẹ tôi ở nhà đã có bọn thôn-phụ bạn bè vui vẻ, tôi mới có thể đi ra ngoài kiếm ăn nuôi thân và nuôi mẹ. Tôi nói câu này, chắc các người cũng buồn cười, năm nay tôi đã 19 tuổi, đường kim mũi chỉ, thật chẳng biết đầu đuôi thế nào, dá dụ bảo tôi thắt nút đầu chỉ thường tôi cũng không biết thắt thế nào cho phải ; tôi nói rằng ra ngoài kiếm-ăn, nghĩa là nhờ có con giao này, cái cung kia thu-tập những tiền vô chủ tiêu chơi đỡ túng.

An-công-tử hỏi : « Thế-gian này, tiền nào là tiền chẳng có chủ, sao Tiểu-thư lại gọi là tiền vô chủ ? »

Thập-tam-muội cười nói : « Công-tử biết sao hết được, ngày như món tiền Công-tử mang đi cứu lệnh thân ấy, mới là tiền có chủ, vì tiền ấy bởi cầm nhà đợ ruộng mà ra ; những vị quan thanh-liêm, những nhà buôn bán, thức khuya giậy sớm, những người quê mùa, mồ hôi nước mắt, được đồng tiền nào mới gọi là đồng tiền có chủ ; đến như tham quan ô lại, chẳng ngại danh-giá, chẳng thương dân-đen, vơ vét cho đầy túi ; thậm chí cả những đứa hào-trưởng nơi hương thôn, hoành hành hà-hiếp, vô sở bất chi, những tiền của bọn này gọi là tiền vô chủ, ta e chi mà chẳng tiêu giùm được, nói cho cùng ta đây cũng là trộm cướp, song trộm cướp những tiền của trộm cướp. »

An-công-tử — Tiểu-thư dậy quá lời, xưa nay biết bao hiệp-sĩ, cũng chỉ như thế thôi, chứ ai dám gọi là trộm cướp.

Trương-kim-Phượng — Thư-thư ông ả thế này, và người yếu-ớt, vốn con nhà quan, vậy dám hỏi sao thư-thư lại có tài võ nghệ đến bực ấy.

Cô Thiếu-nữ — Việc đó cũng có nguyên cố, nhà tôi vốn nhà thư hương, tôi đây thủa bé cũng từng tập đọc tập viết biết đôi ba chữ, tự đời ông tôi, theo tập nghề võ, giảng cứu đến binh pháp trận đồ, luyện tập các ban

https://tieulun.hopto.org

võ-bị, cho nên phụ-thân tôi được học môn chân chuyền. Tôi, thủa còn bé, thấy những đao, cung, kiếm, kích, thứ chi cũng ưa cũng nghịch, phụ-thân tôi không có con trai, cho nên dậy tôi những phép tắc nhà binh, thấy tính tôi ưa thích lắm, nên đem cả mười tám thứ võ-nghệ chỉ bảo. Lúc tôi đã hiểu biết việc đời, tôi xem qua các thứ binh-thư, mới biết rằng chẳng những võ-nghệ có thể luyện thành giỏi được, đến cả gân sức của mình, cũng có thể luyện cho khỏe được. Trong mười tám thứ binh-khí tôi đều biết cả, nhưng chỉ trong những thứ : đao, siêu, cung, tên ngầm và quần-thảo thì đều bởi phụ-thân tôi chuyền lại, lại được một đấng lão anh-hùng tặng cho tôi con lừa này, nó chẳng những ngày đi được năm trăm dặm, mà lại còn ngộ khi gặp người sẵng hay gặp những sự chi quái-dị, nó gầm thét mãi không thôi thật là một của thần-vật, bởi thế cho nên nó sui một người con gái chỉ đánh phấn hồng mà thành ra bộ dạng những người ở trong rừng xanh, ấy là lai lịch của tôi, thế có phải tôi lên rừng học đạo theo đức Thánh-mẫu ở Lê-sơn mà tập thành bản sự đâu !

Trương-kim-Phượng nghe nói mỉm cười. Vợ chồng Trương-Lão ngồi bên nghe truyện chỉ những hết gật đầu lại chép miệng.

An-công-tử lại nói : « Tôi xem những đứa ác-tăng mới rồi đều tay giỏi cả, mà thằng sư-bác ấy thì lại dữ tợn lạ thường, cô-nương làm thế nào mà dễ trừ được chúng nó như thế, nay tôi nghe cô nói đầu đuôi, thì mới biết, biết là cô học có căn-bản thật đấng đại anh-hùng mới có xuất sắc và chân danh-sĩ thì tự-nhiên có cách phong lưu. »

Thập-tam-muội nói : « Trước còn mải nói những truyện đâu đâu, Công-tử hỏi lai-lịch tôi, tôi đã kể xong rồi, bây giờ tôi xin hỏi Công-tử đầu đuôi thế nào, ba vị này, không can-thiệp chi đến các người thì bây giờ không phải kể nữa, chỉ có tại sao lúc tôi từ giã Công-tử tôi đã giặn Công-tử cẩn-thận, thế nào cũng phải chờ tôi về rồi hãi đi, sao Công-tử vội đi thế ? Nói rằng vội, vội đi đã đành, song lại cớ sao đâm vào miếu này, Công-tử hãy kể cho tôi biết. »

https://tieulun.hopto.org

An-công-tử nghe đến câu ấy thẹn dừ người, liền nói : « Cô hỏi đến truyện ấy làm cho An-ký này xấu hổ không biết ngần nào. Tôi đến trước mặt người chân-nhân không dám nói một câu chi dả-dối. Nguyên khi tôi ở hàng cơm Duyệt-Lai nghe lời cô-nương giặn bảo, bấy giờ thật là nửa tin nửa ngờ, bụng tưởng chờ Chừ-nhất-Quan lại, rồi sẽ liệu, chả ngờ cái thằng mã-phu đi mời Chừ-nhất-Quan không thấy lại, chủ hàng cơm lại nói những truyện đâu đâu, làm cho tôi sợ hết vía, đương lúc ấy thì hai mã-phu về nói: Chừ-nhất-Quan không đến được, vả Chừ-nhất-Quan mời tôi hãng đến ở tạm nhà y, một bên mã-phu, một bên chủ hàng cơm cứ sui dục tôi mãi, làm cho tôi rối rit cả người, vội vàng đi ngay, không ngờ khi đi sắp đến núi cao này, sinh ra truyện này, và cả đến con súc-sinh không có linh-tính người này, nó cũng khinh người, tự nhiên rít hét lên một tiếng, rồi nó chạy cuồng đến chỗ này ; nếu không có hai tên mã-phu chạy theo, nâng dữ hộ tôi thì chưa biết nó còn chạy đến đâu ? Bởi thế cho nên tôi đâm vào chỗ miếu một lũ ác-tăng này, thật là như con thiêu-thân nhảy vào lửa, tự mình đốt mình vậy, thưa cô-nương tôi có chết chả đáng tiếc, chỉ uổng cho tôi mất công học hành chưa báo đáp được ơn cha nghĩa mẹ, lại làm lầm lỡ việc to của cha mẹ, tội thật đáng to ; bây giờ may không chết, lại đem một tấm lòng nghĩa hiệp của cô-nương làm cho lờ mờ không tỏ, An-ký này thật xấu hổ không biết giấu mặt vào đâu ! »

Thập-tam-muội nói : « Công-tử đã biết phàn-nàn ư ? Tôi kể cho Công-tử biết, để Công-tử phàn-nàn một thể, không những Công-tử không biết cái lòng tử-tế của tôi, Công-tử lại cô-phụ cả những lòng tử tế của con ngựa thồ nữa. Công-tử nghe tôi nói, Công-tử vừa mắng nó là đồ súc-sinh không nhân tính ấy chính là ân-nhân cứu mệnh của Công-tử, Công-tử cảm ơn hai đứa mã-phu, chính là câu-hồn sứ-giả của Công-tử. »

An-công-Tử nghe nói dật mình hỏi : « Cô-nương nói thế là thế nào ? » Cả đến vợ chồng Trương-Lão và Trương-kim-Phượng cũng không hiểu đầu mối ra làm sao.

Thập-tam-muội nói : « Thôi những đoạn thị-phi bấy giờ hãng gọi là nên có truyện như thế. Nguyên ngày hôm ấy,

115

https://tieulun.hopto.org

tôi nhân trong nhà hết lương mới đi ra tìm kiếm, ngờ đâu đến chỗ trước cửa núi, thấy hai người đương đứng nói truyện với nhau, tôi cưỡi lừa đi qua, chỉ nghe thoáng được một câu : « Lũ chúng ta có bản sự cố cướp lấy hai ba nghìn lạng bạc ở trong gói khuân về, thế chả là được hắn làm ơn đấy ư. » Tôi nghe thoáng câu ấy tôi nghĩ ngay ra một kế : « Nếu chờ nó khuân về thì lâu, chi bằng ta đi khuân lấy về tiêu cho tiện, tôi quay lừa đi vòng ra sau núi để thám thính phương hướng và lai-lịch cái số hai ba nghìn bạc ấy. »

An-công-Tử hỏi : « Hai người ấy là ai ? »

Thập-tam-muội cười nói : « Công-tử biết đâu ? chính là hai đứa mã-phu mà Công-tử cám ơn nó vô số ấy. » Nói rồi mới kể lại cho nghe những cách nó bàn tính thế nào? Nào là không phải đến sóm hai mươi tám cây hồng-liễu mà đưa tin nữa, nào là rủ An-công-tử lên đường đi đến núi Hắc-phong, giẩy xuống khe núi rồi cướp lấy bạc mà chốn đi, rồi lại kể đến truyện của mình nhờ có khuân được viên đá mới hiểu rõ, lúc từ biệt lại giặn An-công-tử rằng đừng đi vội, tại y không tin mình cho nên y mắc nạn to ấy.

Trương-kim-Phượng nghe nói bấy giờ mới hiểu đầu đuôi và cả đến An-công-tử cũng rõ ra như chiêm bao mới tỉnh.

An-công-tử liền nói : « Thưa cô, An-ký này uổng học thi thư, vẫn ở trong vòng cô che chở cho mà không biết cả, như bây giờ tôi nghe thấy những hùng tâm, hiệp khi của cô, lại khêu tức tình của tôi, thôi cô cho tôi mượn cô con giao này để tôi dùng một việc. » Nói rồi liền cầm lấy giao. Thập-tam-muội giữ giao lại hỏi : « Công-tử dùng làm chi ? thứ này không phải là cái chơi, ngộ không cẩn thận, không những đau mà lại đổ máu, bõ Hoa-Chung không có ở đây, ai hầu hạ cho Công-tử ? »

Lúc bấy giờ An-công-tử đỏ bừng mặt nói : « Thôi bây giờ tôi không nghĩ nhiều việc nữa, cô-nương cứ cho tôi mượn tôi dùng một việc. »

Thập-tam-muội hỏi : « Công-tử dùng làm chi ? »

— Tôi muốn đi tìm hai đứa mã-phu chém ra làm vạn đoạn thì mới tan được cái sự giận của tôi.

Thập-tam-muội nói : « Việc ấy Công-tử không cần phải tốn công ! Sư-cụ mới rồi không kịp lấy gan tim của Công-tử,

https://tieulun.hopto.org

chứ sư-bác ngài đã lấy hai bộ gan tim của hai mã-phu đi rồi, nếu Công-tử không tin, tôi đưa một thứ bằng cớ cho Công-tử coi. » Nói rồi liền móc vào túi lấy cái phong thư ra đưa cho An-công-tử.

An-công-tử xem thư, chính là cái phong thư mình đưa cho đứa mã-phu ấy, liền kêu lên rằng : « Thế này còn có thiên-lý nào ? »

Thập-tam-muội nói : « Công-tử chớ vội gì, tôi còn có nhiều điều muốn nói. »

An-công-tử ngồi xuống, Thập-tam-muội chỏ An-công-tử mà bảo vợ chồng Trương-Lão và Trương-kim-Phượng rằng : « Các người tưởng tôi với Công-tử này tất là có bà con thân thích, nhưng không, tôi với y xưa nay chưa từng quen biết nhau, gặp nhau bận này là một, thế thời một người lạ mặt cớ sao lại hết sức với y thế ; nguyên bản tâm tôi tự khi nghe lời đứa mã-phu, vốn muốn cướp lấy số bạc sẵn sàng ấy, đến lúc tôi gặp An-công-tử, trông thấy tình cảnh mà ái ngại, hỏi đến căn do lại biết là người hiếu-tử, bấy giờ tôi đã sinh lòng kinh-trọng, không muốn cướp lấy bạc nữa, sau lại nghe biết truyện phụ-thân của Công-tử oan khuất là thế, cũng chẳng khác chi nỗi uỷ-khúc của phụ-thân tôi thủa xưa, bởi thế tôi thương người cùng bệnh, bèn nghĩ ngay cách để cứu nạn cho Công-tử ; Công-tử ơi ! Tục ngữ có câu : « *Cứu lửa cứu cho tắt, cũng như cứu ai cứu kỳ cùng.* » Tôi đã biết rõ ràng rằng những quân mã-phu nó không chịu đưa tin đến mời Chử-nhất-Quan, vả lại ông Chử-nhất Quan dù có được tin mời, thì năm, ba hôm cũng chưa đến được, mà Nhũ-mẫu Công-tử chờ một trăm năm cũng chưa chắc lại được ; bởi thế tôi muốn bảo Công-tử hãi ở hàng cơm Duyệt-Lai để khỏi bị độc thủ của quân mã-phu, vả Công-tử lại còn muốn đến Hoài-an cho nên tôi còn phải đi xếp đặt trước, để cho Công-tử đi đường bình-yên, sớm được cha con đoàn viên, người cùng của cũng không suy-chuyển. Ngờ đâu tôi thu xếp vừa xong, quay lại hàng cơm thì Công-tử đã lánh tôi rồi, tôi hỏi nhà hàng, nó trả lời tờ-mờ, bảo không biết Công-tử đi đâu, đến lúc tôi hỏi vặn nó, thì nó mới thú là hai đứa mã-phu, mời Công-tử đến nhà họ Chử, tôi biết việc hỏng rồi, quân mã-phu nó chưa từng đến

117

https://tieulun.hopto.org

nhà họ Chừ, thì nó biết nhà họ Chừ ở đâu mà nó đưa đến, ý hẳn nó rủ Công-tử lên núi Hắc-phong để nó hạ độc thủ, thế chả hóa ra tôi chửa nhắc Công-tử ra khỏi đống lửa, mà tôi lại đẩy Công-tử xuống dưới bể sâu, tội của Thập-tam-muội này gỡ bao giờ cho hết. Tôi liền quay đầu lại, thuận theo đường lên núi Hắc-phong. Khi đi đến dưới chân núi thấy một con ngựa thồ ngực đeo chuông và một cái mũ rơm vứt ở bên đường, tôi chắc là Công-tử có ở chỗ này không còn nghi ngờ chi nữa. Ai ngờ càng đi càng thấy mất tông tích, chỉ thấy những đám bụi dậm hình như không ai đến bao giờ, may lúc ấy mặt trăng sáng như ban ngày, tôi dòm khắp các khe núi chả thấy tình hình chi cả, bất đắc dĩ phải buông cương cho lừa của tôi, định để nhờ thần-vật dò tìm người chính-khí ; lừa của tôi bấy giờ chạy vung lên, chạy thẳng ngay đến chỗ miếu này. Những cách cư sử của lũ sư ở miếu này, tôi đã từng biết hết, nếu Công-tử vào nhầm đó lại càng nguy lắm nữa, cho rằng có khỏi được độc thủ của quân mã-phu chắc lại mắc tay hung-tàn của loài cường-đạo. Quái cho con thần-vật của tôi, nó đến ngay trước cửa miếu, nó cứ hít đi hít lại mãi, nó không chịu đi nữa, tôi trông các cửa miếu đóng chặt khó vào được, tôi phải xuống lừa buộc vào cây, chèo lên cửa tam-quan dòm vào trong miếu, thấy gian chính-điện tối om, chỉ có hai dãy nhà hai bên trông còn thấy có đèn lửa, tôi liền nhảy xuống, tôi tuy biết nhảy, nhưng còn con lừa không thể nhảy được, tôi mới sẽ mở cửa nách bên tay trái, dắt lừa vào, thấy gian điện bên Đông chứa đầy lương thực, liền đem lừa vào buộc ở đó cho nó ăn, rồi tôi lại nhảy lên nóc nhà để đi tìm Công-tử. Lúc tôi đang đứng trên đỉnh nóc, thấy thằng ác-tăng kia tay cầm giao nhọn đương nói với Công-tử những câu gì, lúc bấy giờ tôi toan nhảy xuống, nhưng sợ ngộ không kịp, nhân thế tôi bắn ngầm hai phát đạn, hãi giết hai đứa ác-tăng, sau này giết đến thằng thứ ba chính mắt Công-tử xem thấy đó. Tôi vốn không định giết đến nó, nhưng tự nó đem sác nó lại, chả qua cũng là tại nó làm ác đã đầy, chi bằng cho nó về thái-không để biến sớm làm một loài súc-sinh, đeo lông đội sừng, ấy cũng là một điều phúc-đức. Vả lại nếu để sống

118

https://tieulun.hopto.org

một đứa thì chắc Công-tử lại phải lôi thôi một lần nữa, chi cho bằng đã nhổ cỏ thì nhổ hết gốc đi, không nên để lại một tí. Công-tử ơi! Công-tử nghĩ xem thế Công-tử có tin tôi vì muốn cướp số bạc của Công-tử mà đến đây không? Nói đến đấy lại ngoảnh lại nhìn Trương-kim-Phượng, hỏi: « Cô em? Cô nghe tôi nói bấy nhiêu câu thì cô hiểu rõ là tôi cốt đến đây để cứu An-công-tử hay là cốt cứu ba mạng nhà cô em? »

An-công-tử lúc bấy giờ bị Thập-tam-muội kể lể cho nghe hết đầu đuôi, đến nỗi nín thít không nói được câu chi nữa, chỉ nước mắt ngắn nước mắt giài, giờ lâu lại thở giài nói: « An-ký này thật trăm tội đồ đầu nhà oản, nhưng cô-nương cũng có một điều bất thông. »

Thập-tam-muội hỏi: « Tôi có điều chi không phải Công-tử cứ nói, nói tôi nghe. »

An-công-tử — Cô-nương như người ta sao khi ở hàng cơm không bảo ngay cho tôi biết những sự quân mã-phu nó muốn cướp của cải của tôi và nó hại tính mệnh tôi, có phải bớt việc cho cô-nương không?

Thập-tam-muội nghe nói cười khanh khách nói: « Công-tử bảo tôi bất thông, chính là Công-tử bất thông đấy; vì như Công-tử vào bậc lão-luyện thâm-chầm, có can đảm có kiến thức, nghe lời tôi bảo, tự nhiên đã sinh mưu kế để phòng bị, ấy là tôi giận bóng Công-tử, thế mà Công-tử còn đâm đầu vào tròng, tìm lấy sự phiền não. Dá dụ tôi lại kể thực ra thì chưa biết lúc bấy giờ Công-tử kinh hồn hoảng vía đến thế nào, có lẽ lại càng nghi ngờ tôi, lại nhận nhầm những đứa lòng lang phổi chó là người tử-tế, mà kể lể hết chân tình với chúng nó thế thì chả lầm lỡ một việc to du! »

An-công-tử nghe nói liền vỗ tay gật đầu nói: « Có thế! Có thế! Cô-nương kể như thế thì tôi ngu thật! Tôi bất thông thật! An-ký này đối với người trời sai xuống cứu nạn như thế, chỉ có việc vái tạ lạy tạ mà thôi. » Nói rồi lạy ngay xuống đất.

Thập-tam-muội tránh ra một bên không đến đỡ cũng không vái đáp, chỉ nói rằng: « Tôi nào dám nhận. »

https://tieulun.hopto.org

Trương-Lão liền đứng lên nói : « Tôi có một câu này nói đây, xin chớ trách cười. Hai nhà chúng tôi sáu nhân mạng nhờ cô cứu cả, An-công-tử là nhà quan, sau này báo ơn cô-nương thế nào không biết, chỉ có hai vợ chồng tôi và con gái tôi, chúng tôi già yếu, con tôi là phận con gái, ơn to của cô-nương ấy đời rày biết báo đáp thế nào. »

Bà vợ ở bên cạnh cũng kêu rằng : « Nhà tôi nói thực đấy »

Thập-tam-muội sua tay nói : « Hai ông già bà già đừng nói thế nữa. Như kể tinh mệnh hai nhà các người không phải là Thập-tam-muội này cứu đâu. Mới rồi tôi chả đã nói à ! An-công-tử phải cám ơn con ngựa thồ ấy, mà cô em đây thì phải cám ơn người con gái khả ố vô liêm-sỉ ấy. Tại làm sao ? vì nếu An-công-tử không được con ngựa thồ ấy lồng lên mà chạy, thì đã lên Sơn-cương bị quân mã-phu dẫy xuống khe núi, dẫu rằng tôi đến cứu cũng đã chậm rồi ; còn như em, giá không nhờ có đứa con gái khả ố vô liêm-sỉ ấy sinh ra nhiều truyện thì đã bị lũ ác tăng dẫy vò làm hại, ta dẫu đến cứu cũng không kịp nữa, thế có phải một bên sống về giống súc-sinh hai chân, và một bên sống vì giống súc-sinh bốn chân không ! Song cũng tại một bên có chút hiếu tâm, và một bên có lòng tiết-liệt, cho nên quỉ-thần sui khiến không phải sự ngẫu nhiên. Bây giờ An-công-tử tinh mệnh giữ toàn rồi, của cải không mất, thế là hai vị cố ông cố bà có thể vô sự được. Còn như cô em tinh mệnh giữ được sống rồi, thân ấy cũng giữ được toàn rồi, thế là hai vị lão nhân cũng vô sự đấy. Ta vốn định giấu, các người cố điều căn vặn nay ta phải nói rõ cả rồi. Thôi dù đình đám nào đàn chàng giải đến nghìn dặm cũng có lúc phải tan tiệc, như lũ chúng ta gặp quan tướng-quân cũng không phải xuống ngựa, nghĩa là ai nấy đều có việc mình. Thôi tha lỗi cho tôi, tôi không hầu truyện được nữa. » Nói rồi liền cắp giao lên ngựa ra cửa đi.

120

https://tieulun.hopto.org

chuyền văn võ trăm quan, ra chùa Pháp-môn rước răng phật và xương phật vào Đại-Nội lễ bái. Phật Đường-tam-Tạng vốn tu ở chùa này, khi rước vào Đại-Nội thể nào cũng dừng lại chùa này ; Vì ngày rước tới nơi, nên chúng tôi phải vội vàng sửa soạn.

Phật Đường-tam-Tạng nói : « Hoàng-đế đã hâm mộ pháp phật như vậy, nên cứ chính đạo mà theo, sao không có vị cao-tăng nào chỉ điểm, để đến nỗi thiên vào đường tà ma như vậy, »

Nhà-sư già dương hai mắt tròn xoe nhìn Đường-tam-Tạng : « Chết nỗi ! Hoàng-Thượng kính rước xương phật răng phật chính là việc thiện thứ nhất trong phật giáo, sao lại gọi là tà ma. May mà già này nghe truyện, phỏng thử thầy nói để người khác biết tất có vạ lớn chẳng không. Thầy trò nhà thầy, người đã tàng tật, nói năng lại chẳng cẩn thận, mau mau đi chỗ khác đi, chớ lảng vảng đây không tiện. »

Phật Đường-tam-Tạng chẳng nói chẳng rằng gật Tôn-ngộ-Không trở ra. Ra khỏi chùa bảo Đại-Thánh rằng : « Việc cầu kinh thủa xưa, nguyên tự ta vâng theo phật chỉ, ngày nay thiện-duyên biến thành ác tích, ý hẳn cũng bởi tại chi đây, thầy trò ta mau trở lại Linh-sơn, hỏi phật Như-Lai ta nên cứu độ thể nào, để khỏi đời đời bại hoại. »

Tôn-ngộ-Không nói : « Thầy dậy rất phải » tức thì thầy trò lại hiện nguyên-hình, chân đạp mây lành, thẳng lên núi Linh-sơn tìm hỏi đức Thế-Tôn.

Phật Đường-tam-Tạng và Tôn-ngộ-Không khi đến Linh-sơn lại ngay trước tòa sen phật Như-Lai, chắp tay lễ bái nói rằng : « Thủa xưa đệ-tử vạn thủy thiên sơn, cầu được chân kinh, đưa về Đông-thổ, chỉ mong tiêu diệt tội ác cho đời, ngờ đâu chúng-sinh : tham, điên, si, trá lấy chân kinh ấy thêu rệt ra truyện răng phật xương phật, trên lừa chúa thượng, dưới dối ngu dân, thành thử lòng từ-bi phật ta làm ra kinh, công lao khổ đệ-tử đi cầu kinh thầy đều lợi dụng cho bọn sư gian ác, đến nỗi những nhà nho theo đạo Không-Tử, châm chích hoài đạo-phật là dị-đoan, nếu cứ để vậy, phật-giáo ta há chẳng một ngày một bại hoại ư ! cúi xin phật-tổ từ-bi, nghĩ cách chi cứu độ lại. »

121

https://tieulun.hopto.org

Đức thế-Tôn đáp rằng : « Kinh Tam-Tạng ta soạn ra đấy, nghĩa lý huyền diệu, ngu dại hiểu thấu sao nổi, phải có lời giảng giải rõ ràng mới có thể hội ngộ được. Tiếc nỗi năm xưa, lúc chuyền kinh, vì thời giờ cấp bách, không kịp bảo nhà ngươi đem bộ Chân-giải lưu chuyền một thể, cho nên cứ lấy ngoa chuyền ngoa mãi, dần dần mất hẳn chân thực, cũng bởi chúng-sinh bên Đông-thổ nghiệp chướng sâu nặng đến nỗi như thế. »

Đường-tam-Tạng lại chắp tay lễ-vái nói : « Thế-Tôn đã sẵn có bộ Chân-giải, cúi xin Thế-Tôn đem chuyền cho đệ-tử, đệ-tử lại đưa sang Đông-thổ, để hoàn-toàn thiện quả năm xưa đệ-tử cầu kinh. »

Phật-như-Lai — Chúng-sinh bên Đông-thổ lòng hay nghi hoặc, dễ mắc chấm-luân, khó mà khai-bảo cho biết, nay nếu đem bộ Chân-giải hững-hờ đưa sang, tất chúng không nhận là thực, lại càng khó mà giảng giải. Ta muốn rằng : phải y như việc cầu kinh năm xưa, tìm một người thiện tín, bắt gã thân vâng thánh-chỉ, thiên sơn vạn thủy, tìm đến chốn này, cầu lấy bộ Chân-giải, đem về Đông-thổ, theo lời thích nghĩa, giảng giải chân kinh, khiến những tà ma ngoại đạo, thảy đều quay về đường chính, phúc duyên ấy thật cao hơn núi, thiện quả ấy thật sâu tựa bể vậy. Năm xưa Quan-thế-âm-bồ-tát tìm được nhà-ngươi để đi cầu kinh, nay nhà-ngươi đã có chí-tâm, muốn cầu bộ Chân-giải để cứu độ chúng-sinh, vậy nhà-ngươi phải sang Đông-thổ, tìm lấy người thiện-tín, thắng-sự ấy mới hoàn thành được.

Đường-tam-Tạng — Đệ-tử dẫu ngu-si, song đức-phật ngài đã mở lòng từ bi, đệ-tử dám đâu chẳng gắng hết sức, đệ-tử chỉn e đi tìm người cầu Chân-giải, chẳng biết có sẵn chút nhân-duyên để tìm được người thiện-tín chăng ?

Phật-như-Lai — Bằng không nhân-duyên, nhà-ngươi lại đây làm chi ! Nhân-duyên nếu không có, nhà-ngươi định đi làm chi !

Đường-tam-Tạng nghe dậy, chí-tuệ tự nhiên đại-ngộ, vội chắp tay vái nói : « Đệ-tử cẩn phụng phật chỉ. »

Lúc Đường-tam-Tạng sắp đi, lại quỳ trước tòa sen năn nỉ nói : « Quan-thế-âm-bồ-tát thần thông quảng đại, cho nên gặp việc tùy cơ chỉ điểm, đều hợp ý đức-phật, nay đệ-tử

https://tieulun.hopto.org

phép-lực có hẹn, chuyến sang Đông-thổ này, muôn đường mờ-mịt, cúi xin đức-phật từ bi, phân-phó một hai lời. . . . »

Phật-như-Lai — Đường đi lối lại, nhà-ngươi đã từng trải qua, đều đó chẳng cần phải nhắc lại, duy việc cần giải khác hẳn việc cầu kinh, cầu kinh vì thiên kinh vạn quyển, cho nên cầu kinh phải trải qua nhiều nỗi lai nạn, cầu giải cần phải sao cho bộc bạch hoạt bát, không nên chì hoãn, sợ rằng lại thêm mối nghi ngờ chăng. Năm xưa lúc Quan-thế-âm lên Trường-an, ta có đưa cho mang đi năm thứ bảo-bối, áo cà-sa gấm, gậy tầm-sich cửu-hoàn, tuy thị để người thụ-chì khỏi lạc nạn luân-hồi, song cũng chỉ là vật dùng nghi-vệ nơi đàn-chàng, đến như ba cái mũ vòng thếp vàng, để thu phục yêu ma, song cũng hơi thiên về pháp-thuật. Những thứ ấy nay đều không cần đến, chỉ có một cây côn gỗ, (1) ngộ khi gặp tà ma yêu hồ, đơ cây côn gỗ lên, đủ giữ ma quỷ không dám hiện hình. Tức thì Như-lai-phật-tổ chuyền A-nan-tôn-giả, lấy cây côn gỗ ban cho Đường-tam-Tạng.

Đường-tam-Tạng bái lĩnh cây côn gỗ, giao Đại-Thánh Tôn-ngộ-Không cầm theo hầu, Đường-tam-Tạng lại chắp tay chạy quanh tòa sen làm lễ phật-tổ ba vòng mới lui đi. Đi cách bảo-điện giờ lâu, A-nan-tôn-giả chạy theo kịp, gọi bảo Đường-tam-Tạng rằng : « Năm xưa nhà-thầy sang lĩnh kinh, nhà-thầy thoái-thác không tường thể-lệ, nhà-thầy không mang thứ chi làm quà cho tôi, chỉ đưa cho tôi cái bát bằng vàng tía, để qua loa cầu truyện, lấy bừa kinh mang về, vì lễ giao-kinh khinh-mạn như thế, cho nên kinh không cứu độ nổi người đời. Lần này nhà-thầy đi tìm người sang cầu bộ Chân-giải, nhà-thầy phải nói rõ cái thể-lệ ấy cho người ta biết trước, để đem phòng rõ nhiều món quà quý báu biếu tôi, tôi sẽ giao bộ Chân-giải cho, nếu lại hồ-đồ như lần trước, đừng trách tôi vô tình. »

Đường-tam-Tạng chắp tay thưa : « Kinh vâng chỉ-ý, song chỉn e đường sá xa-xôi mang theo không tiện . . . »

Khi Đường-tam-Tạng xuống đến chân núi lại gặp Kim-đỉnh-đại-tiên đón đường giặn rằng : « Nghe như Chiên-đàn-tôn-giả sắp về Trường-an, vâng phật chỉ tìm người sang

(1) Chuyến sang Đông-thổ này dùng được. Dùng cây côn gỗ ấy.

123

https://tieulun.hopto.org

cầu bộ Chân-giải, vậy khi Tôn-giả tìm được người rồi, bảo người ta mau chân sang đây, đừng trùng-trình như lần trước, Tôn-giả để tôi phải gác kinh hàng mười năm trời !

Đường-tam-Tạng vâng vâng dạ dạ, vội vội vàng vàng, gật Tôn-ngộ-Không, hai thầy trò lại chân đạp mây lành, thẳng tới Trường-an tìm người sang Tây-trúc cầu xin bộ Chân-giải.

HỒI THỨ SÁU

Can vua việc giở, hiền-thần phải biếm,
Muốn sáng đạo phật, cao-tăng xuất sơn.

Đường-tam-Tạng vâng phật chỉ, lại lên Trường-an, tìm người sang Tây-trúc cầu Chân-giải.

Dọc đường, Tam-Tạng bàn với Đại-Thánh rằng : « Cuộc đời ngày một tà-thiên, lòng người càng thêm dối dá, nay thầy trò ta biết bắt đầu tự đâu để tìm người đi cầu Chân-Giải. »

Đại-Thánh nói : « Pháp phật rộng lớn, dẫu những tà ma ngoại đạo đọa lạc cũng nhiều, nhưng nếu ai còn có lương tâm thì tự khắc biết quay đầu lại mà tu tỉnh, thầy trò mình cứ chịu khó tìm, có lo chi không gặp người như thế. Đường-tam-Tạng khen phải, liền biến làm hai người sư hủi-lở, thầy sưng là Đại-trang-pháp-sư mà trò gọi là Ngô-tâm-thị-giả, cứ ngày ngày đi tìm người rõ có căn bản ở trong xứ Trường-an.

Một ngày kia đi đến cửa Chinh-dương, chợt thấy một bảng vàng treo cao, nhiều người đứng xem, hai thầy trò cũng lẻn vào nhìn thử, thấy ở trong bảng có những câu như sau này : « *Vì việc tôn sùng thích-giáo, đón rước cốt phật để cho thiên-hạ ngóng trông bắt chước, cùng cầu nguyện đến nước trị dân yên. Trẫm trộm nghĩ : Thánh chúa trị dân, dẫu rằng tinh về phương cai-trị, nhưng nhân dân được phúc, đều là nhờ đức từ-bi. Nhớ xưa đức Thái-tông-hoàng-đế tin lòng phật báu, mở rộng đường tu, có sai người đi sang Tây-trúc tìm lấy chân kinh, cho nên mấy*

https://tieulun.hopto.org

đời nay đều nhờ phúc ấm. Trẫm nối ngôi báu mười bốn năm nay, được khí hòa dân thịnh, chính là, nhờ pháp lực độ cho, nay gặp tiết chùa pháp môn ở xứ Phương-tướng ba-mươi-năm mới một lần mở hội, thật là một dịp may cho thiên-hạ lắm. Vậy chuyền cho các quan văn võ nên ra đây họp với các tăng-ni, đến ngày mùng tám tháng tư rước phật khám vào trong Đại-nội để trẫm thân hành lễ bái, thành kính qui-y, trên cầu nguyện cho nước được bền, dưới đảo kỳ cho dân được thịnh, hỡi văn vũ các quan phải kính vâng-mịnh của trẫm, thi hành theo lệ.

Ngày lành tháng hai năm thứ mười bốn niên hiệu Ninh-Hòa 11. »

Hai thầy trò xem xong có ý cảm động, nhưng không dám đứng lâu sợ lộ bản tướng, mới theo mọi người đi đến các chùa xem, thấy những sư-mô lúc bấy giờ ỷ thế nhà vua sùng phật, ai nấy đều khoe khoang phép phật để lừa dối ngu dân, có kẻ thắp hương đội lên đầu, có người đốt đèn đeo ở cánh, nào nói càn rằng : (chặt tay để hiến cúng,) nào vẽ bậy rằng : (mổ thịt để quy-y), còn những đám tụng kinh niệm phật tô tượng đúc chuông, không biết bao nhiêu mà kể, làm cho thiên-hạ lúc bấy giờ, gái trai già trẻ sô đẩy nhau vào đám cúng giàng : cúng bạc, cúng tiền, cúng hoa, cúng hột, nào thóc gạo, nào vải tơ, cúng đến nỗi không nghĩ đến sự đói rét của cha mẹ và vợ con ở nhà, trong bụng họ đầy những cái tư tưởng : *hôm nay cúng tiền, ngày mai được phúc* ; có ngờ đâu chỉ béo cho những lũ tăng-ni tha hồ khẩu-phúc. Đức Tam-Tạng trông thấy giận đầy ruột và phàn nàn rằng : « Sao tệ thế này, một chỗ đô-hội to như xứ Trường-an đây, lại không tìm được một vị Hòa-thượng nào là thanh-tĩnh vô-vi. »

Đến ngày đón phật-cốt, nhà vua cùng với những phi-tần trong sáu viện, ngồi ở trên lầu Đoan-môn, văn võ các quan phụng chỉ đi rước, thành-phố nhân-dân nghỉ cả buôn bán, nhà nào nhà nấy bầy hương-án, đặt hương-hoa đèn đuốc, bái vọng chan chan, người chực xem, đứng hai bên đường đông như kiến cỏ.

Đến độ giờ thìn giờ tỵ, thấy nào tràng-phan, nào bảo-cái, nào tiểu-nhạc, nào đại-nhạc, vang trời động đất, rước

125

https://tieulun.hopto.org

một bộ cốt phật đựng ở khám bát-bảo đủng đỉnh đi lại, thật là nghiêm-chỉnh, đến trước cửa đền mở cửa Chính-Đường, cho các sư đi vào, mồm tụng kinh tay nện nạo-bạt, ý á, y a, bước thẳng lên long-lâu phượng-các. Vua Hiến-Tôn và các Phi-tần ngồi trên lầu xem, lấy làm thích-chí, chuyền để phật cốt ở giữa chính điện, còn các sư cho ra, chỉ để một vị pháp-sư Xinh-Hữu chầu-chực.

Hoàng-đế thân ngự mở xem, rồi hỏi pháp-sư Xinh-Hữu rằng : « Đã thành phật làm sao còn có cốt. »

Pháp-sư tâu rằng : « Phật nguyên không chết, *nát bàn* ấy là nghĩa *phải có khi hết*, cốt sao còn để lại, để lại cốt là tỏ sự lạ. Bây giờ nhà vua, nhân trông thấy cốt, mà sinh lòng tin, nhân có lòng tin mà sinh lòng kính, nhân bụng kính tin ấy mà nhà vua sẽ được sống lâu, suy thế thời biết, phật mà để cốt lại, là có lòng từ-bi với nhà vua lắm. »

Vua nghe nói bằng lòng, cho pháp-sư sang Tiện-Điện thụ trai và thưởng vô số vàng lụa.

Lạ chi trò đời, lúc thắng thế như gấm thêm hoa, đất nặn nên bụt, lúc pháp-sư ở Triều-đường ra, linh đình chống phách, rước về chùa Hồng-phúc, thôi thì trên quan dưới dân, tranh nhau thủ-phụng.

Hai thầy trò Đường-tam-Tạng xem thấy quang cảnh như thế, ngậm ngùi than thở nói : « Khốn nạn ! Đức Hoàng-đế, thật là có lòng có đạo, chỉ tại sư-mô dối-dá, làm bậy làm càn, để đến nỗi những thiện-niệm cứu nhân độ thế từ-bi của phật ta, đều thành lầm lỗi cả. »

Tôn-đại-Thánh nói : Tà ma thịnh lắm tất phải có suy, xin thầy hãy cứ yên lòng, tự khắc có biến.

Quả nhiên tức động một vị đại-thần, đại-thần ấy là ai ? là ông Hàn-Rũ người xứ Nam-Dương đương làm quan Thị-lang Bộ-hình có tính trung trực, mộ đạo thánh hiền, thường nói với người ta rằng : « *Nếu đời trước không sinh đức Khổng-Tử, ta chả phải vào hạng học-trò.* » Bấy giờ thấy vua Hiến-Tôn đón cốt phật vào trong Đại-Nội liền tức dận nói : « Đức Khổng-Tử duồng đuổi dị-đoan, thầy Mạnh-Tử ngăn ngừa tà-thuyết, như truyện rước cốt phật này há chả phải

126

https://tieulun.hopto.org

dị-đoan tà-thuyết ư? nếu ta không cấm ngăn đi thì còn ai dám ngăn cấm nữa. Nhân khẩn-thiết dâng một tờ sớ lâu vua.

Sớ rằng :

Chức Thị-lang Bộ-Hình thần là Hàn-Rũ, cúi tâu xin Thánh-thượng đốt ngay cốt phật ấy đi. Nguyên phật pháp là một thứ tôn-giáo của rợ mọi, từ đời Hậu-Hán mới chuyền vào Trung-quốc, chứ Thượng-cổ chưa có. Đời Thượng-cổ vua Hoàng-Đế làm vua một trăm năm, sống lâu một-trăm-mười tuổi ; vua Thiếu-Hiệu làm vua tám-mươi năm, sống lâu một trăm tuổi, vua Chuyên-Ốc làm vua bảy-mươi-chín năm, thọ chín-mươi tám tuổi ; Đế-Cốc làm vua bảy-mươi năm, thọ một-trăm-năm tuổi, vua Đế-Nghiêu thọ một-trăm-mười-tám tuổi, vua Đế-Thuấn và vua Vũ đều thọ cả. Ấy lúc bấy giờ, trên vua sống lâu, dưới dân cũng không ai chết non, Chung-quốc ta đã có phật pháp đâu ? Sau vua Thượng Thang cũng sống lâu trăm tuổi, Chu-văn-Vương thọ chín-mươi-bảy tuổi, Chu-Vũ thọ chín-mươi-ba tuổi, Chu-Mục làm vua trăm-năm, phật pháp chưa vào Trung-quốc tất không phải vị kính phật mới được trường-thọ trị an như thế. Đến đời vua Hán Minh-Đế mới có phật pháp, thì Minh-Đế làm vua chỉ được mười-tám năm, sau này cứ loạn-vong luôn-luôn, làm vua không được lâu giài : Tống, Tề, Lương, Trần, và Nguyễn, Ngụy trở xuống thờ phật càng cẩn trọng bao nhiêu, tuổi trời càng thêm ngắn lại. Duy ông Lương-vũ-đế làm vua được bốn-mươi-lăm năm, ba lần bỏ mình ra đi tu, thậm chí cúng thờ tổ-tiên không dám dùng lợn dùng bò, cả ngày chỉ ăn một bữa, ăn thuần rau cỏ hoa-quả, sau này bị Hầu-Cảnh nó vây đến nỗi chết đói ở Đài-Thành, nước cũng nhân thế mà mất thờ phật cốt, cầu phúc lại phải hại, thế thời phật không nên thờ cũng đã đủ biết. Vua Cao-Tổ ta lúc mới được nhà Tuỳ, đã định trừ bỏ phật giáo đi, vì lúc bấy giờ những người bề-tôi, đều kiến thức quê kịch không biết đạo Tiên-Vương, không hiểu cách thời-nghi, cho nên không giúp Thánh-Minh để chữa tệ tục ấy, hóa ra việc cũng bỏ đi. Thần-hạ trộm thấy Thánh-thượng thông minh văn võ, lúc mới lên ngôi vua, hạ lịnh cấm ngay không được cấp giấy cho ai làm tăng làm ni, cũng cấm các làng không được làm thêm chùa chiền, thần-hạ trông là tri-đức Cao-Tổ ngày xưa nhà vua tất thi-hành được, nếu chưa thi-hành ngay được cũng không nên giúp cho để lại thịnh thêm nữa, Nay thấy nhà vua sai các sư đón cốt phật ở Phượng-Tường đem vào Đại-Nội thần-hạ dẫu trí ngu, nhưng cũng biết nhà vua không phải người mê-tín về đạo-phật, thành tâm cúng giàng để cầu lấy phúc đức hão đâu. Chả qua chỉ vì : dân được thịnh, năm được mùa, cũng là theo ý muốn cho dân cùng vui làm ra cách như trò chèo hát vậy ; nhưng thần-hạ sợ thiên-hạ vốn ngu, chỉ trông thấy người trên làm bắt chước, nay thấy nhà vua như thế, trông là thành tâm phụng phật, vua còn thế, huống là dân, tất đua nhau sô đẩy vào đám cúng giàng, tiền gạo hoang phí, tơ lụa uổng không, thậm tệ đến bỏ cả

427

https://tieulun.hopto.org

sự cầy cấy buôn bán, tất đến đói rét, cùng làm càn, thành ra tội lệ, ấy thương phong bại hóa không phải việc nhỏ đâu. Vả lại phật vốn người rợ mọi, đối với Trung-quốc ta tiếng nói không hiểu, ăn mặc dị-dạng, không biết nghĩa vua tôi, tình cha con, nếu thật còn sống, lại chầu nước ta, nhà vua chỉ nên đãi lấy khách lễ và dặn bảo cho biết nghĩa lý của thánh-hiền, cho ăn một bữa, và ban một bộ áo-quần, rồi sai người đưa ra khỏi nước, để đừng làm mê hoặc lương-dân, huống chi thân chết đã lâu, chỉ còn bộ cốt là những thứ ô-uế, sao nên rước vào Đại-Nội ?

Đức Khổng-Tử có câu nói: Kính quỉ-thần nên cách xa đi, các vua ngày xưa đi viếng tang nhau còn sai người đem lá đào rẩy quét trước để trừ khi không lành, có đâu tự nhiên vô-cớ thân đem mình thánh, nhìn xem những xương khô nát ấy như thế mà các bề tôi không ai dám nói, các ngự-sử không dám tâu can, thần-hạ thực lấy làm xấu hổ lắm; xin nhà vua kíp chuyền cho quan coi việc đem bộ-cốt ấy ném xuống sông hay cho vào lửa, để cứu thiên-hạ cho khỏi tin nhàm. Phật có thiêng, ngộ có làm tai vạ chi Hàn-Rũ này xin chịu cả, không dám ăn năn.

Nay cúi đầu giạp đầu kính tâu

Vua Hiến-Tôn xem xong nổi dận lôi đình nói: « À thằng láo này dám hủy-báng phật thánh, đáng chết muôn phần ! ! » Đã toan giáng chỉ sai chém, nhưng may nhờ có các quan cùng tâu giúp rằng: « Hắn vốn là một người hiếu-học, không hiểu đạo-phật, nhưng xét lại tấm lòng thật là vì nước, xin nhà vua khai ân tha chết cho, để sau này có sự lầm lỗi, còn có người dám can. » Vua Hiến-Tôn nể lời các quan, giáng chỉ đuổi Hàn-Rũ ra làm Thứ-sử ở Tràng-châu, bắt phải đi ngay, không cho vào bệ-kiến nữa. Các quan tạ ân.

Hàn-Rũ nghe mịnh nhà vua thở giài nói: « Một chức quan và một thân này không đủ là tiếc, nhưng chỉ tiếc cho giang-sơn lễ-nhạc của Nghiêu, Thuấn, Võ, Thang chuyền mãi cho đến bây giờ đều bị lũ yêu-tăng cổ hoặc, thành ra thế giới chi. » Liền phụng mệnh ra Tràng-châu.

Thật là :

Lượng trên không chịu xét,
Lòng tôi khổ đến đâu,
Bây giờ tuy vô-ích,
Sau này lại còn lâu.

128

https://tieulun.hopto.org

Sách rất dễ cho trẻ học

Mới xuất bản quyển **QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG** Sách này trẻ mới bắt đầu hay đương học giở giang đều dễ học dễ hiểu lắm. Học hết vần bằng, liền học năm dấu, thí-dụ phân minh, lại có mấy bài tập đánh vần ghép thuần những chữ vần-bằng thành câu rõ nghĩa cả ; như thế chủ ý để trẻ học vui lòng không chán, — Qua vần trắc rồi, giải nghĩa đến những dấu chấm câu ; bài học về các dấu này cũng như bài học về năm dấu, có ghi thêm nhiều câu thí-dụ trích trong các bài tập đọc ở các phần dưới lên, có ý cho trẻ khi đọc xuống các bài ấy hiểu ngay được ý nghĩa. — Đến các bài tập đọc thì chia làm 2 phần : phần thứ nhất là các bài văn vần đặt câu 3 chữ, 4 chữ, 5 chữ, lời cốt đơn sơ, dễ hiểu dễ nhớ, cũng đủ luân-lý địa-dư, nam-sử, cách-trí, vệ-sinh, toán-pháp vân vân mỗi thứ một bài tóm tắt, có ý cho con trẻ biết qua những điều sau này cần phải học kỹ càng hơn. Phần thứ hai gồm những truyện luân-lý tức là những bài luân-lý thực-hành, truyện vừa tầm, con trẻ, đọc vừa vui vừa có ích. — Sách này cộng 20 trang, cách in rõ ràng, ngoài bìa có vẽ ba đứa bé con, giá bán mỗi quyển có 0$06. Càng mua nhiều giá càng dể — Bán tại các hiệu sách Hanoi.

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bẩy hôm dã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên,** hoặc của **Đông-Á** hoặc của **Tây-Âu,** thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức,** cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3,** quyển **5**, quyển **7**, quyển **9,** quyển **11,** vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2,** rồi đến quyển thứ **4,** quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10,** vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lứa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này:	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin đề phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ 2.*) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bày thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir reçu 2000 exemplaires de Cô-Kim-Tiêu-Thuyết

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

Facicule nº 18

Bộ số chẵn — Quyển thứ 18

Hanoï le 1er Octobre 1923

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIET-NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET-NAM

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
HANOI

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

Truyện rất vui ! rất hay ! !

Trong bộ lẻ Cổ Kim Tiểu-Thuyết, có pho **Tấm lòng Trinh-Nữ** in liên hồi sắp hết. Bản-quán đã trọn sẵn pho **Thất hiệp ngũ nghĩa** để in nối vào. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án**, chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây ; và **lại chép** các thủ đoạn của **bảy người hiệp khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc, tiết-phụ nghĩa phu*, tâm trí rất là cao-thượng, sự tích lạ mà ly kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

Cuối tháng chín tây này sẽ bắt đầu bán quyển nhất

pho truyện

Tuc Van-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành dò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử. ấy mới là gan liền bậc chí-tôn !

Cuộc vi-hành này tìm ra được sự quan tham lại nhũng, mà cũng tìm gặp được nhiều người tài.

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tính thêm tiền gửi nhà giây thép.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

HỒI THỨ BẢY

Thương người cùng bệnh trút đẫy cho tiền,
Biết mối lương-duyên dơ giao bắt lấy.

Thập-tam-muội ngoảnh ra toan chạy, đã đi được mấy bước. An-công-tử thấy vậy tuy rằng hoảng hốt, nhưng không dám chạy đến nắm lại... Vợ chồng Trương-lão lúng túng nói : « Cô-nương đừng... » may có Trương-kim-Phượng rất mực khôn-ngoan, cô ta thấy Thập-tam-muội nói xong liền đeo giao vào mình, sửa soạn muốn đi, cô ta vội vàng chạy sấn lên trước, phục xuống đất, ôm lấy hai chân Thập-tam-muội, nói to lên rằng : « Chị ơi ! Chị đi đâu ? Bây giờ chị chưa đi được. » Vợ chồng Trương-lão và An-công-tử thấy thế cũng vội súm lại vây giữ.

Thập-tam-muội nói : « Việc của các người đã chu tất rồi ! Sự tình tôi đã kể rõ ràng rồi ! Làm sao các người còn không cho tôi đi ? »

— Thế nào tôi cũng không dám để chị đi.

— Thế thì em hãi đứng giậy.

Trương-kim-Phượng vẫn nắm chặt, kề má vào đùi Thập-tam-muội sẽ sẽ nói : « Hễ chị có hứa rằng chị không đi nữa, bấy giờ tôi mới dám đứng giậy. »

Thập-tam-muội đỡ Trương-kim-Phượng đứng giậy và bảo : « Ử thời chị không đi vội. »

Bấy giờ ai nấy đều ngồi lại. Thập-tam-muội tủm tỉm cười chỏ hai vợ chồng Trương-lão mà nói :

— Như hai vị già-cả này chẳng kể làm chi ! Chứ như em và Công-tử thông minh như vậy, sao còn dại thế ! Thường các người tưởng tôi đi thật chắc, các người nghĩ xem trời đang canh khuya, ở chỗ đất hoang núi rậm này, dẫu rằng tôi có cứu các người thoát nạn, nhưng tôi giết chết bao nhiêu nhân mạng, máu chẩy lai láng, sác nằm ngổn ngang thế kia, nếu bây giờ tôi đi, tôi thử hỏi các người định khu sử ra làm sao ? Cho rằng các người chờ tới khi trời sáng, đi mỗi bọn mỗi ngả, nhưng khi đi giọc đường, ngộ có người gập hỏi, các người sẽ nói

https://tieulun.hopto.org

ra làm sao chứ? Thế có phải tôi cứu các người lại làm hại các người, khác chi con quái lỗ-mãng, quấy rối cho sương-mù mờ-mịt đầy trời, rồi bỏ mặc kệ, cứ việc đi thẳng. Vả lại còn nhiều lẽ quan trọng hơn nữa: Một là bọc khăn gói vải vàng để trên giường kia, các người tưởng tôi bỏ đấy ư? Hai là cái cung bắn đạn của tôi, tôi còn treo trên vách kia, cung ấy vốn của ông cha tôi để lại, tự năm tôi 12 tuổi, tôi vẫn quen dùng, há rẳng tôi chịu bỏ sao?

— Thế sao chị lại cứ nói chị đi!

— Tôi nói thế là có ba lẽ: một là để xem ý tứ các người; hai là thử xem đởm lượng các người thế nào; ba là việc tôi làm đây tình-tiết lôi thôi nhiều quá, sau này có ai chép truyện đến tôi cũng để nhân dịp này nghỉ bút cho đỡ mỏi tay, hay uống nước cho đỡ dáo cổ vậy. Các người nghĩ có phải không?

An-công-tử qua một phen huyên-náo, lại tiếp luôn một câu truyện trường-thiên của Thập-tam-muội, cho nên cái khăn gói vải vàng mà Thập-tam-muội giao cho giữ lúc chập tối ấy thật đã quên bẵng, nay nhân Thập-tam-muội nhắc đến, An-công-tử mới sực nhớ lại, vội vàng chạy vào chỗ cũ, hai tay ôm lại đưa đến trước Thập-tam-muội, rồi nói: « Thưa cô-nương, cái bọc cô-nương bảo tôi giữ, trải bao nguy hiểm, tôi vẫn sợ không khỏi mất mát, nay may không việc chi, xin giao trả nguyên gói, cô-nương nhận cho! »

— Công-tử cũng khó nhọc thực, nhưng tôi không dám nhận bọc ấy đâu, bọc ấy không phải của tôi, bọc ấy chính của Công-tử đấy.

An-công-tử ngạc nhiên nói: « Chính cái bọc khăn vải vàng cô-nương giao cho tôi giữ lúc chập tối, sao cô-nương lại bảo là của tôi? »

— Công-tử hãi nghe tôi nói đây: Đương lúc ở hàng cơm, Công-tử có nói rằng, cố-ngài thiếu tiền công phải có hơn năm nghìn bạc mới được vô sự, trong túi Công-tử chỉ được hai nghìn hơn thế là mới được một nửa, vả tôi nghe cố-ngài vốn là một ông quan thanh-liêm, nhân tình ở đời mỏng như tờ giấy, chỉ biết trên tuyết vẽ thêm hoa chứ ai chịu đương khi trời lạnh buốt đem giúp than lửa, còn một nửa nữa không lo được,

130

https://tieulun.hopto.org

người kế-nhiệm giục giết, quan trên thúc cần, vẫn là chưa xong việc, thế có phải uổng phí cả một nửa tiền của Công-tử đã vất vả thừa sống thiếu chết mới kiếm được, đành mất không cả ư? Bởi thế cho nên, ngay buổi trưa ngày hôm ấy tôi ở hàng cơm Duyệt-Lai chạy đi một lúc là chỉ vì thế. Lúc bấy giờ tôi phải đi đâu? Trước hết tôi phải chạy ngay về nhà trình với mẫu-thân tôi những duyên cớ tối nôm nay tôi không về được, để mẫu-thân tôi yên lòng, rồi tôi đổi dáng thay hình chạy ngay đến sóm 28 cây hồng-liễu. Đến đấy làm chi? Đến hỏi một vị lão anh hùng vay tạm ba nghìn lạng bạc để giúp cho xong việc của Công-tử. Vì anh hùng ấy nhà giầu lắm, đừng nói ba nghìn lạng chứ, đến ba vạn lạng cũng có thể có ngay được. Vả lại vị anh hùng ấy với tôi đừng nói vay ba nghìn lạng chứ, vay đến ba mươi vạn lạng cũng vì nghĩa-khí mà cho tôi vay. Hắn thấy tôi hỏi lập tức đem ra đủ, hỏi tôi đem đi đâu? Tôi nói không phải người mang, để tôi mang lấy, hắn liền gói-ghém từ tế sếp lên con lừa cho tôi. Hắn thật là người lão thành kiến thức, hắn bảo tôi ba nghìn lạng bạc nặng hơn hai trăm cân, sợ mang đi đường ngộ rơi lơ-tớ người ta trông thấy sinh nom dòm chăng. Nếu dùng ở xứ này thời cầm giấy đơn đi đến đâu cũng sẵn bạc, nếu dùng ở xứ xa tôi có vàng thật đây mang đi tiện hơn. Tôi nghe nói có lý, liền lấy hai trăm lạng vàng, phỏng chừng tính ra bạc thời thành được hơn ba nghìn lạng đấy. » Nói rồi liền mở khăn gói lấy một gói có bọc giấy mở ra quả nhiên có hai trăm lạng vàng diệp trên có đóng dấu son hiệu Đồng-Thái.

An-công-tử chưa kịp trả lời, bà Trương-lão ngồi cạnh chỉ gật đầu chép miệng, Trương-lão thì tấm-tắc nói : « Cô-nương, cô đã cứu người, cô lại lo cả công việc hộ người chu tất là dường nào, cô-nương thật là một vị bồ-tát giáng thế đấy ! a-di-đà-phật ! »

Trương-kim-Phượng tuy là người con gái thôn quê nhưng khí tượng không nhỏ nhen, chả như ai trông thấy vàng đã hip mắt lại, vả lúc bấy giờ hắn chỉ biết có một cô Thập-tam-muội, hắn lại thấy Thập-tam-muội hào hiệp càng thêm kính thêm trọng bội phần. Xướng nhất là

https://tieulun.hopto.org

An-công-tử : nhờ được Thập-tam-muội cứu cho sống, giữ còn của đã mừng lắm rồi, nay lại thấy Thập-tam-muội dùng tâm trung hậu, uyển chuyển thành toàn, cái bụng mừng, cái lòng phục, không biết cao thêm lên đến mấy phần, lại trách mình lúc trước không biết người tưởng cô ấy là đồ kẻ cướp (1) thì lại thêm hối hận, lại càng xấu hổ, đến nỗi hai hàng nước mắt chảy như xuối tuôn, nức nở lâu lâu rồi nói với Thập-tam-muội rằng : « Thưa... cô... thưa cô-nương... An-ký này không biết nói làm sao nữa ? Cổ nhân có câu : « *Ơn to nên tạ* » nhưng làm ơn to cho tôi như cô-nương, kiếp này tôi biết báo đáp thế nào ? » nói đến câu thương-tâm, hu hu khóc càng to, vợ chồng Trương-lão không sao nhịn được, cũng rỏ nước mắt sụt sịt, cả đến Trương-kim-Phượng cũng động lòng rơi lụy.

Thập-tam-muội nói : « Bọn ta đây không cần như thế, Công-tử cũng chớ khóc hoài, Công-tử chớ sờn lòng, phải biết rằng những tiền của là vật chung của thiên-hạ, phải lưu thông khắp trong trời đất, như số bạc này lúc ở tay tôi, giờ ở tay Công-tử, rồi ra chưa biết nó là của ai, chỉ cốt dùng nó cho được việc, lấy nó cho có danh nghĩa. Nếu dùng được việc thì dùng hàng vạn cũng không kể là hoang, dùng không đáng lẽ, một đồng cũng gọi là phí; như ba nghìn lạng này mong để thành toàn được một tấm hiếu tâm của Công-tử, giữ được thanh danh mía đời cho cố-ngài, thế có phải là tiền tiêu hão đâu, tiêu như thế người đưa cho yên lòng, người nhận lấy cũng yên lòng, lại cả đến thân cái số bạc trong gói này cũng không uổng công đã sinh trong trời đất vậy. Vả lại tôi có lấy không của vị lão anh-hùng đâu, tôi vốn đã hẹn một tháng tôi sẽ trả, trong một tháng tự khắc có những thứ tiền không có chủ đưa đến tận nhà tôi để trả hộ cho Công-tử, tôi chả qua chỉ là một người đứng giữa bầu lĩnh thôi. Tiền nó đi đằng này, nó sẽ vào đường kia, Công-tử việc chi phải dụt dè không dám nhận. »

An-công-tử nghe xong cũng vui lòng nhận lấy.

Thập-tam-muội đã xong việc giúp tiền, lại bàn đến sự các người đi đường, Thập-tam-muội nghĩ thầm : bốn người

(1) Kẻ cướp dùng mỹ-nhân kế.

132

https://tieulun.hopto.org

này, người thời vai học-trò yếu-ớt, người thời mẽ con gái đẹp-măng, hai vợ chồng Trương-lão tuy nhiên có tuổi, lại là một đôi quá quê-mùa thành-thực, huống chi qua một phen đại nạn, ai cũng thần hồn bất định, đứng ngồi không yên, thế thì đi đường đi làm sao được. Nghĩ thầm như vậy mới bảo cả bọn rằng : « Các việc xong rồi bây giờ tính đến việc các người đi đường, nhưng trước khi bàn tính, các người phải định lại tâm thần thời mới chu tất được, nếu tôi không làm, thế nào để cho các người tâm được yên, thần được định thời dẫu nói đến vạn lời cũng là vô ích. Tôi biết rồi, đại khái như bây giờ ở trong bụng các người phân vân có nhiều lẽ : Một là trông thấy những ác-tăng chết nằm lăn kia mà sợ ; Hai là ngộ có ai trông thấy các người biết các người có can liên vào việc giết ác-tăng ấy, tất là bắt bớ lôi thôi ; Ba là bây giờ tránh được, nhưng sau này ngộ có người tố giác lại sợ tù tội.

Tôi bảo thật trong ba việc ấy đều không cần cả. Các người thử nghĩ xem người sinh ra ở đời chỉ sống vì một khẩu khí của trời đất, hễ chết đi, những trung thần, hiếu tử, nghĩa phu, tiết phụ, không phải luân-hồi thời khẩu-khí ấy đi làm thần ; còn những người hương thôn khẩu-khí tầm-thường, liền đi làm quỉ. Như lũ ác-tăng làm bậy này, người chết cũng như đèn tắt, tưởng nó làm quỉ cũng chẳng xong, ngại chi mà sợ. Lại nói đến địa phương này đằng trước có núi cao, đằng sau cánh đồng rộng, xa không có làng xóm, gần không có láng giềng, đương lúc đêm hôm khuya khoắt này chắc không ai đến, dẫu bọn ác-tăng còn có đảng nào đến nữa cứ một con giao của tôi, nhiều không biết chứ năm người trở lại, tôi chẳng coi đâu, ấy là điều thứ hai cũng không sợ ; còn đến như truyện lôi thôi sau này, nếu tôi không biết sự kết quả sau này thế nào, tất tôi không dám làm những công việc bây giờ, thế là đều thứ ba cũng không sợ nốt, nhưng tôi nói không dấu, chốc rồi tôi sẽ cho các người xem một cái bằng cớ, chả biết các người có tin không ?

Trương-lão nghe liền nói : « Cô-nương nói sao chúng tôi không tin, chúng tôi không sợ người bằng chúng tôi,

433

https://tieulun.hopto.org

sợ ma, vì chúng tôi ở nhà quê cầy cấy những lúc mạ xanh lúa có đòng đòng, tôi thường đêm hôm canh giữ ở ngoài cánh đồng, sợ ngộ ma ác-tăng này có đến quấy nhiễu chăng ! »

An-công-tử nói tiếp ngay : « Phải đấy, cô-nương nói thế là phải đấy, quỉ thần là những khí tốt của âm dương, quỉ là linh khí của hào âm, mà thần là linh khí của hào dương, khí nào đến mà giãi tỏ ra được, ấy là thần khí nào về mà co quắp lại, ấy là quỉ nói rằng hai, nhưng vẫn có một. Sợ chi nó ! Sợ chi nó ! Chỉ có cô-nương liệu cho chúng tôi đi thôi. »

Thập-tam-muội chả có công đâu mà nói truyện văn-chương, đạo-đức, tức thì nói gạt đi : « Những việc các người lấy làm khó, tôi đã giãi tỏ cho biết là dễ rồi. Bây giờ tôi có một việc khó, muốn nhờ các người giúp cho, chả biết các người có sẵn lòng không ? »

Nói chưa rứt lời, An-công-tử đứng phắt giậy thưa : « Cô-nương có việc chi khó cứ bảo cho, nương có việc chi, đừng có lên rừng bắt cọp, xuống biển bắt rồng, thì tôi chịu, chứ còn như giầy séo vào những đống lửa nóng, hoặc đến nỗi nát thịt tan xương, An-ký này cũng sẵn lòng làm thay cô-nương được. »

Thập-tam-muội lừ mắt nói : « Được, thế Công-tử hãi thay tôi, nhặt những sác Hỏa-thượng chết nằm ngổn ngang kia ! »

An-công-tử cau mày, chép miệng, lắc đầu kêu : « khó » !

Thập-tam-muội mỉm cười, nhân quay đầu lại hỏi vợ chồng Trương-lão : « Hai ngài có giúp được tôi không ? »

Trương-lão cũng lắc đầu xin chịu.

Thập-tam-muội cười nói : « Lạ nhỉ ! Tôi có muốn phiền các người đâu, chỉ vị tự trưa đến giờ tôi đi đi lại lại, có năm sáu mươi dặm, và làm bao nhiêu công việc, chửa có ăn uống chi, trong bụng xem ra đói lắm, bởi thế cho nên không muốn mó vào những sác người chết sợ có nguy hiểm chi không ? Nếu không, đến hai, ba mươi cái sác ác-tăng kia, tôi cũng chẳng cho vào đâu. »

Bà Trương-lão nói : « Có phải cô-nương đói để tôi đi mua cháo hoặc bánh, chứ như chúng tôi, tự sáng đến bây giờ, cũng chưa được hột nào cả. »

134

https://tieulun.hopto.org

Thập-tam-Muội nói: « Không cần phải mua, tôi vừa đi qua bếp, thấy có vô số đồ ăn, đã nấu nướng sẵn rồi, ý hẳn của lũ ác-tăng để chực ăn đêm đấy, thôi ta ăn hộ chúng nó đi, tưởng cũng là một việc công đức. »

Hai vợ chồng Trương-lão, cùng xuống bếp, lấy lửa soi xem, quả thấy có một cái chân-dò, hai con gà béo, một nồi cơm ủ mới chin và một chảo bánh hấp còn nóng hôi-hổi, vả lại ở trên bàn những mắm muối rau hành thứ chi cũng đủ. An-công-tử cũng chạy xuống bếp để chực dọn đỡ, nhưng vợ chồng Trương-lão không nghe, vả lại phong lưu tính đã quen rồi, dẫu muốn làm cũng không làm chi được, nhân tiện vợ chồng Trương-lão bảo Công-tử cứ lên chờ một lát, cơm dọn xong sẽ cùng ăn. Bởi vậy An-công-tử lại lên.

Thập-tam-muội thấy Công-tử lên, bèn bảo: « Công-tử đã lên làm chi vội, Công-tử thử xem hai người già người ta dọn giẹp ở dưới ấy, Công-tử dẫu không biết làm chi, hay người ta không khiến Công-tử, Công-tử lại chả nên giúp đỡ những việc vặt ư? Chẳng giã được tý tối sao? Nỡ lòng nào ngồi yên cho mang tiếng là già quen việc, trẻ quen ăn! hử? »

An-công-tử vâng lời lại đi xuống bếp.

Thập-tam-muội cư sử như thế, quang-minh chính-đại biết chừng nào, một là giữ hiềm-nghi trong đám nam nữ, hai là muốn truyện trò tỉ-tê với Trương-kim-Phượng.

Khi Thập-tam-muội thấy ba người cùng ở dưới bếp, mới dắt tay Trương-cô-nương cùng sang trái bên tây, truyện trò than thở, nào em đã bao nhiêu tuổi, nào em xưa nay buôn bán chi? Gần xa này khác, dò hỏi nhỏ to, Trương-kim-Phượng chỉ gật với lắc, không trả lời được câu nào, làm cho Thập-tam-muội tức mình, tác sắc hỏi rằng: « Em còn sợ à? Em còn tức mình à? Cớ làm sao ta xem em chưa được vui vẻ? » Trương-cô-nương cũng chỉ lắc đầu, Thập-tam-muội hỏi mãi (1) Thập-tam-muội cười nói: « Em người đã lớn, hãy còn tính khi trẻ con, muốn đi thời nói, cùng bạn nữ-nhi can chi mà thẹn! Nào! đi với tôi, tôi cũng sực sợ

(1) Hỏi mãi mới biết Trương-kim-Phượng muốn ra ngoài, song thẹn không dám nói

135

https://tieulun.hopto.org

sợ ma, vì chúng tôi ở nhà quê cầy cấy những lúc mạ xanh lúa có đòng đòng, tôi thường đêm hôm canh giữ ở ngoài cánh đồng, sợ ngộ ma ác-tăng này có đến quấy nhiễu chăng ! »

An-công-tử nói tiếp ngay : « Phải đấy, cô-nương nói thế là phải đấy, quỉ thần là những khí tốt của âm dương, quỉ là linh khí của hào âm, mà thần là linh khí của hào dương, khí nào đến mà giãi tỏ ra được, ấy là thần khí nào về mà co quắp lại, ấy là quỉ nói rằng hai, nhưng vẫn có một. Sợ chi nó ! Sợ chi nó ! Chỉ có cô-nương liệu cho chúng tôi đi thôi. »

Thập-tam-muội chả có công đâu mà nói truyện văn-chương, đạo-đức, tức thì nói gạt đi : « Những việc các người lấy làm khó, tôi đã giãi tỏ cho biết là dễ rồi. Bây giờ tôi có một việc khó, muốn nhờ các người giúp cho, chả biết các người có sẵn lòng không ? »

Nói chưa rứt lời, An-công-tử đứng phắt giậy thưa : « Cô-nương có việc chi khó cứ bảo cho, nương có việc chi, đừng có lên rừng bắt cọp, xuống biển bắt rồng, thì tôi chịu, chứ còn như giầy séo vào những đống lửa nóng, hoặc đến nỗi nát thịt tan xương, An-kỳ này cũng sẵn lòng làm thay cô-nương được. »

Thập-tam-muội lừ mắt nói : « Được, thế Công-tử hãi thay tôi, nhặt những sác Hỏa-thượng chết nằm ngổn ngang kia ! »

An-công-tử cau mày, chép miệng, lắc đầu kêu : « khó » !

Thập-tam-muội mỉm cười, nhân quay đầu lại hỏi vợ chồng Trương-lão : « Hai ngài có giúp được tôi không ? »

Trương-lão cũng lắc đầu xin chịu.

Thập-tam-muội cười nói : « Lạ nhỉ ! Tôi có muốn phiền các người đâu, chỉ vị tự trưa đến giờ tôi đi đi lại lại, có năm sáu mươi dặm, và làm bao nhiêu công việc, chửa có ăn uống chi, trong bụng xem ra đói lắm, bởi thế cho nên không muốn mó vào những sác người chết sợ có nguy hiểm chi không ? Nếu không, đến hai, ba mươi cái sác ác-tăng kia, tôi cũng chẳng cho vào đâu. »

Bà Trương-lão nói : « Có phải cô-nương đói để tôi đi mua cháo hoặc bánh, chứ như chúng tôi, tự sáng đến bây giờ, cũng chưa được hột nào cả. »

134

https://tieulun.hopto.org

Thập-tam-Muội nói: « Không cần phải mua, tôi vừa đi qua bếp, thấy có vô số đồ ăn, đã nấu nướng sẵn rồi, ý hẳn của lũ ác-tăng để chực ăn đêm đấy, thôi ta ăn hộ chúng nó đi, tưởng cũng là một việc công đức. »

Hai vợ chồng Trương-lão, cùng xuống bếp, lấy lửa soi xem, quả thấy có một cái chân-dò, hai con gà béo, một nồi cơm ủ mới chín và một chảo bánh hấp còn nóng hôi-hổi, vả lại ở trên bàn những mắm muối rau hành thứ chi cũng đủ. An-công-tử cũng chạy xuống bếp để chực dọn đỡ, nhưng vợ chồng Trương-lão không nghe, vả lại phong lưu tính đã quen rồi, dẫu muốn làm cũng không làm chi được, nhân tiện vợ chồng Trương-lão bảo Công-tử cứ lên chờ một lát, cơm dọn xong sẽ cùng ăn. Bởi vậy An-công-tử lại lên.

Thập-tam-muội thấy Công-tử lên, bèn bảo: « Công-tử đã lên làm chi vội, Công-tử thử xem hai người già người ta dọn giẹp ở dưới ấy, Công-tử dẫu không biết làm chi, hay người ta không khiến Công-tử, Công-tử lại chả nên giúp đỡ những việc vặt ư? Chẳng giã được tý tỏi sao? Nỡ lòng nào ngồi yên cho mang tiếng là già quen việc, trẻ quen ăn! hử? »

An-công-tử vâng lời lại đi xuống bếp.

Thập-tam-muội cư sử như thế, quang-minh chính-đại biết chừng nào, một là giữ hiềm-nghi trong đám nam nữ, hai là muốn truyện trò tỉ-tê với Trương-kim-Phượng.

Khi Thập-tam-muội thấy ba người cùng ở dưới bếp, mới dắt tay Trương-cô-nương cùng sang trái bên tây, truyện trò than thở, nào em đã bao nhiêu tuổi, nào em xưa nay buôn bán chi? Gần xa này khác, dò hỏi nhỏ to, Trương-kim-Phượng chỉ gật với lắc, không trả lời được câu nào, làm cho Thập-tam-muội tức mình, tác sắc hỏi rằng: « Em còn sợ à? Em còn tức mình à? Cớ làm sao ta xem em chưa được vui vẻ? » Trương-cô-nương cũng chỉ lắc đầu, Thập-tam-muội hỏi mãi (1) Thập-tam-muội cười nói: « Em người đã lớn, hãy còn tính khi trẻ con, muốn đi thời nói, cùng bạn nữ-nhi can chi mà thẹn! Nào! đi với tôi, tôi cũng sực sợ

(1) Hỏi mãi mới biết Trương-kim-Phượng muốn ra ngoài, song thẹn không dám nói

135

https://tieulun.hopto.org

nhớ đến » Một lát hai người lại cùng ngồi nói truyện đàm tâm, lỏi đến việc nhà chồng, Kim-Phượng cúi đầu không nói.

Thập-tam-muội nói : « Trai lớn phải lấy vợ, gái lớn phải lấy chồng, ấy là lẽ tự nhiên trong trời đất, việc chi em thẹn, dã có hay không cứ nói rõ ràng, không nên giấu ta.

Kim-Phượng đỏ mặt thưa : « Chưa ! »

Thập-tam-muội nói : « Độ này thói quen thiên-hạ, bố mẹ hay dựng vợ gả chồng, tự khi còn bé, sao cô em đã lớn thế, việc đại-sự lại chưa định vào đâu ? »

Trương-kim-Phượng nói : « Vị có nhiều lẽ, một là vì cha mẹ tôi sinh con một bề, muốn cho gửi rể, hai là vì chú tôi yêu tôi, khi gần mất, có giặn phải lấy một người học-trò, bởi thế cho nên đến bây giờ còn chưa định. »

Thập-tam-muội nói : « Úy chà ! Trong xứ nhà quê tìm đâu được một người học-trò, còn những đứa hương-nguyện tầm thường lấy em sao đáng ; đã vậy, để chị làm mối cho ! »

Kim-Phượng nghe nói cúi đầu không trả lời. Thập-tam-Muội vỗ vào vai bảo : « Đừng thẹn. »

Trương-cô-nương nói : « Thưa chị xin chị xét lại cho, đương lúc bây giờ cha mẹ tôi còn có tâm-tư nào, tôi đương gặp thời vận thế nào, chị lại nỡ nhắc đến truyện ấy. »

Thập-tam-muội nói : « Em nói chị nghe ra rồi, em tưởng chị làm mối cho em cái người em không biết gia thế người ta thế nào, và nhân phẩm người ta thế nào ư ? Thôi chị bảo ngay cho em biết, chị muốn làm mối cho em ấy, chính là cậu An-công-tử, em thử nghĩ xem, môn-hộ thế, nhân phẩm thế, và tâm diền như thế, phỏng có đáng làm bạn với em không ? »

Kim-Phượng không ngờ Thập-tam-muội định lòng như thế, thẹn đỏ bừng mặt, muốn chối không được, chỉ ngoảnh đầu đi.

Thập-tam-muội hỏi cho đến được, Kim-Phượng bất đắc-dĩ phải sẽ thưa : « Nên chăng bởi lòng mẹ cha, trẻ thơ đã biết đâu, chị cứ hỏi mãi. »

Thập-tam-muội nói : « Đã đành rằng : *Dù khi lá thắm chỉ hồng, quyền định liệu bởi huyên già, thung lão*. Nhưng chị muốn hỏi em như người ấy, em có bằng lòng chăng !

136

https://tieulun.hopto.org

Thầy trò thầy Tam-Tạng biết truyện thế, liền bảo Đại-Thánh rằng : « Phép phật ta cứu thế độ nhân, thật cũng giống như đạo đức nhân-thế của Khổng-phu-Tử, há có cần đâu những sự cúng nhiều ít và có còn phật cốt nào đâu, để cho thiên-hạ sô đẩy mê hoặc như cuồng ; xem như một bài biểu của Hàn-Rũ kia, dẫu rằng vua không nghe mà biếm truất người ta đi, những lời người ta nói có lẽ phải, rồi chép vào sách để đến đời sau, há có phải là trong đạo-phật của ta, sau vua Lương-vũ-đế lại thêm tội án lần thứ ba nữa. »

Đại-Thánh thưa : « Những ngu tăng nó tạo ra nghiệt tự nó lại chịu tội, chứ có việc chi đến phật-pháp, ấy cái tờ biểu của Hàn-Rũ chính là một cái cớ tìm chân-giải đấy, thầy cứ thong thả tìm, tự khắc có duyên sẽ gặp. »

Đường-tam-Tạng gật đầu, lại cùng với Đại-Thánh đi thăm dò các xứ.

Hàn-Rũ từ khi ra Triều-châu, tức về đạo-phật, không cho Hòa-thượng vào yết chào, và Hòa-thượng cũng không ai dám bén mảng yết kiến. Một ngày kia nhân có việc quan ra bể tế thần, trời đã tối mà cách tỉnh thành còn năm sáu mươi dặm đường, phải tìm vào nhà dân để trọ, nhưng trong những nhà ở đấy tinh là lều giành vách trúc, không thể ở được, chỉ có một chỗ am nhỏ thật là u-nhã. Hàn-Rũ ngẩng đầu xem thấy trên cửa cheo cái biển ngang đề ba chữ : « Tĩnh Nhân Am » Đến lúc vào trong am không thấy có trang hoàng chi hết, trong phật-đường chỉ thờ có một vị Thượng-cổ-phật, trên thắp một ngọn đèn lưu-ly sáng quắc và một bình hương mùi sông ngào ngạt, còn những chuông khánh kinh văn đều không có cả, gian bên đông có một chiếc giường chay, gian bên tây có giải một cái đệm cỏ, ngồi trên đệm ấy là một vị sư đứng tuổi, vị sư ấy xem ra, hình như gỗ khô, lại có sinh khí, lòng như do nguội, mà có xuân phong, mặc một cái áo rách, nhưng có hào-quang ẩn hiện, đội cái mũ sư cũ lại có ánh tia vẻ-vang, không nghe thấy tiếng niệm phật, mà tiếng niệm phật vang tai, không thấy ngồi thang thuyền, mà thuyền có xuất hiện, tuổi dẫu nhiều

137

https://tieulun.hopto.org

mà chân tinh non nớt ; thân dẫu đó, nhưng tinh vẫn như không, xét cho kỹ mới biết là vạn-thiên, pháp-sư nếu cứ xem bề ngoài, chỉ thấy là một vị hòa-thượng.

Nhà sư trông thấy Hàn-Rũ vội vàng đứng giậy đón chào và nói : « Quan lớn đến bao giờ, không bảo trước để ra nghinh tiếp ! »

Hàn-Rũ nói : « Nhân tôi tế thần ở Hải-thượng về không kịp, cho nên vào trọ một đêm. »

Nhà sư nói : « Chỉ sợ đệm cỏ giường tre không phải là chỗ quan thân nằm nghỉ, và muối dưa nhạt nhẽo, sơ sài không đáng ngài sơi, ngộ có đều chi sơ xuất xin quan lớn miễn trách cho. » Nói rồi gọi đầy-tớ bầy cơm chay, thụ-trai xong đưa Hàn-Rũ về mé đông nằm nghỉ. Tự mình ra trái bên tây, ngồi trên đệm cỏ, nhắm mắt định thần.

Hàn-Rũ từ khi chịu lụy về phật cốt, dận lây đến cả tăng-ni, không thèm nói truyện, cứ ngồi nghiễm nhiên bên này, nhìn thấy nhà sư, vẫn ngồi yên không động đậy, mới nghĩ thầm rằng : « Ta xem thấy sư thiên-hạ cũng nhiều, chả những su-phụ những chỗ quyền thế, lại mê hoặc dân ngu, nhưng ta xem vị sư này hai thứ ấy cùng không có cả, ta không nên vị hắn là sư mà lầm lỡ không chơi với hắn.» Nhân bước xuống giường ra tượng phật đi bách bộ. Nhà-sư trông thấy cũng đứng lên đi theo.

— Pháp hiệu nhà-sư là gì ?

— Tôi tên gọi Đại-Điên.

— Sao lão-sư lại tự đặt thế ?

— Tôi thấy những người đời, điên lắm mà cho là định, thế thời tôi định được, chả nên gọi là điên à ?

— Lời cao luận thế tôi chưa được nghe bao giờ, tôi dám hỏi nhà-sư đã đi tu, làm sao kinh sách không có, chuông khánh cũng không ?

— Muốn đánh chuông khua khánh, nhưng sợ nhiễm đến ngoại trần ; không bầy đặt kinh văn là vì giữ cách cổ-phật.

Hàn-Rũ nghe mầng lắm liền nói: « Cứ như nhà-sư nói, mới thật là hiểu đến phật lý, nếu những người đi tu ai cũng như nhà-sư, thì cái bài phật-cốt biểu của Hàn-Rũ này không phải tâu đến vua nữa. »

https://tieulun.hopto.org

Đại-Điên nghe nói hai tiếng Hàn-Rũ cũng kinh ngạc hỏi: « Thế có phải ngài tên chữ là Sương-Lê không ? »

— Chính phải tôi đây, lão-sư là một vị cao-tăng trong rừng sâu, làm sao lại biết đến tôi ?

— Quan lớn tỷ như sao Bắc-Đẩu, như núi Thái-Sơn. Vả lại giữ được chân chuyền của nhà Khổng Mạnh, thật là đời này chỉ có một người. Tiểu-tăng tuy gửi thân phương-ngoại, nhưng vẫn tiềm-tâm ở đại-đạo, sao lại không biết ngài, nhưng tiểu-tăng dám hỏi: « Ngài đương làm quan trong bộ, sao lại ra trọng nhiệm một châu này ? và ngài vừa nói phật cốt, là phật cốt nào ? »

— Việc ấy thật là bại-hoại danh-giá cho phật-môn, vốn không nên nói truyện để lão-sư biết, nhưng tôi chắc lão-sư là người chủ-trì chính-giáo, quyết không bênh những đảng tà ma, dẫu nói cũng không sao. Nguyên ở đất Phượng-tường có chùa Pháp-Môn, đồn rằng ngày xưa có đức Trần-huyền-Trạng hóa sống ở đấy, có để lại di-cốt cất ở trong tháp, cứ ba-mươi năm một lần mở ra để thiên-hạ thái-bình, mới rồi sư chủ-trì ở chùa ấy tên là Sinh-hữu-hòa-thượng tâu với vua « năm nay đúng hạn ba-mươi năm xin mở tháp, xin nhà vua ngự-giá đến xem. » Nhà vua tin lời ấy, sai các quan đi rước cốt phật vào Đại-Nội cúng giàng, bởi thế dắt ra những lũ tăng chúng niệm phật, tụng kinh, và biết bao nhiêu gái trai dâng hoa cúng quả không tiếc đến của cải và không nghĩ đến thân mình. Nhà-sư thử nghĩ xem : bại tục thương phong còn chi hơn nữa ? Tôi lấy làm không tiện, dâng một tờ biểu, bầy rõ tệ-đoan, lượng trên giận lắm muốn hành hình tôi, may nhờ các quan tâu xin, mới được biếm truất ra đây.

— Biểu ấy của quan lớn, không những vì Triều-đình giữ lấy danh giáo, cũng vì cả nhà-phật tôi, quét hết tà ma, bây giờ tuy nhà vua chưa nghe ra, nhưng nghìn năm về sau, để cho những lũ đi tu, không lại lấn vào quyền chính-trị, đều là bởi cái công sức tờ biểu của quan lớn đấy.

— Cái biểu ấy của tôi, dù là công hay tội chả kể chi vội, chỉ tiếc cho những thóc gạo cầy cấy, chân lấm tay bùn, những tiền của buôn bán, rầu sương rãi nắng, không đem phụng thờ cha mẹ, hay làm ơn cho họ hàng, chỉ đem ném

139

https://tieulun.hopto.org

vào cho những quân vô-phụ, vô-quân, không cầy không rệt, để tìm lấy phúc đức hão huyền, thế có ngu lắm không?

— Bụng quan lớn thật là từ bi, nhưng người thiên-hạ bây giờ sa ngã đã sâu, muốn dắt giậy ngay, làm sao cho nổi, mê man đến mực, muốn cho tỉnh lại, hồ dễ được ngay, chỉ phí hão những tâm lực của quan lớn thôi.

— Tôi vẫn biết thế, thế nhà-sư bảo tôi làm thế nào?

— Tôi trộm nghĩ rằng: đem nước tưới lửa, cái người thích lửa ấy, hẳn chê rằng: nước làm hại, chi bằng đem cái tính im lặng của lửa, chê cái sự hiếu động của lửa, lửa tự khắc chỉ ở lò không cháy lan hại đến đâu nữa.

Hàn-Rũ vùng lên tỉnh ngộ, rồi nói rằng: « Pháp-môn của nhà-sư thật là vi-diệu, tôi không hiểu được, xin ngài dậy rõ cho.

— Như quan lớn vốn là nhà nho, lấy nhà nho để sửa lỗi cho nhà phật, cái người nịnh phật tất cho là báng phật, hẳn phản đối lại với quan lớn, chi bằng lấy cái sự thanh tịnh của nhà phật, ngăn những tham sân của nhà phật, những người mộ-phật dầu ngu thế nào cũng tự biết ăn năn để sửa đổi lại.

— Nhà-sư nói thế thật là có lý, nhưng ngặt vì những người tu bây giờ, đều là tham sân, chứ đã mấy người được như nhà-sư đây, hiểu lẽ thanh-tịnh của nhà phật.

— Lão-tăng này nhờ phật được bình yên, không đốt hương, không tụng kinh, chỉ ngồi định lấy lòng thuyền ở trong sở rừng này đã lâu, nhưng nay vì tà ma càn dỡ người đời, để đến nỗi đức phật tổ tôi, bị người có kiến-thức chê-cười, có lẽ lão-tăng nay phải ra biện thuyết.

— Nếu được lão-sư, hỷ-sả từ-bi, thật là công đức vô biên vô lạng.

— Dẫu ý tôi muốn ra để cải chính lại cho đời, cũng chưa chắc người đời có nghe tôi, có ích lợi chi, nhưng tôi chỉ biết ăn ở cho khỏi sấu hổ với lương-tâm tôi thôi.

Hai bên nói truyện với nhau, *thật là ý hợp tâm đầu, khi thân chả lọ là cầu mới thân.*

Đến ngày hôm sau, Hàn-Rũ sắp về, cầm lấy tay Đại-Điên rồi nói: « Những lời lão-sư đã nói đêm hôm qua xin chớ có quên.»

140

https://tieulun.hopto.org

— Nói bởi tự tâm, tâm tức là phật, có đâu lại nói dối.

— Lão-sư không nói dối, thật là đức phật có thiêng liêng, khi tôi về tỉnh sẽ cho người lại đón.

Nói rồi từ biệt ra về.

Hàn-Rũ sau sai người đón Đại-Điên đến dinh mình ở, sớm tối nói truyện thật là ý hiệp tâm đầu. Được hơn một tháng, tiễn Đại-Điên về kinh.

HỒI THỨ BẢY

Sư Đại-Điên hết lòng hộ pháp,
Đường-tam-Tạng hiển thánh phong kinh.

Nói về Đại-Điên muốn cho thiên-hạ biết rõ phép phật, từ biệt Hàn-Rũ lên xứ Trường-an, khi đến nơi muốn tìm một chỗ am viện nào để nghỉ chân, lúc bấy giờ ở kinh thành đương sùng phật giáo, các am, miếu, chùa chiền nào cũng cầu lấy có một ông sư trụ-trì ở đấy để giảng kinh hay là thuyết pháp. Nay thấy sư Đại-Điên dáng người kỳ-cồ, nói năng lanh-lợi, chỗ nào cũng tiếp đãi tử tế, để cầu ngài trụ-trì, Đại-Điên thấy phồn hoa nhiệt náo lắm, không có một tí chi là ý vị nhà chùa, nhất định không ở đâu cả, tìm mãi đến phương tây thành Tràng-an, mới thấy một cái am nhỏ trên đề ba chữ : *Bán-kệ-am*, ngoài cửa có một khe nước chảy, và mấy cây thông thật u nhã, bèn bước vào xem, bên trong lạnh lẽo hoang lương, trên chùa chả thấy có ai, đứng giờ lâu cũng không ai ra tiếp, mãi đến lúc ra nhà hậu, đánh tiếng lâu-lâu mới thấy có một vị sư ở trong nhà bếp chạy ra, trông thấy Đại-Điên vội vàng mời lên phật-đường tiếp đãi.

— Bạch Sư-cụ ở đâu mới đến, tiểu-tăng này đang giở thổi cơm cho nên lầm lỡ sự tiếp đãi.

— Ô ! thế thì tôi làm phiền lòng nhà chùa quá, tôi vốn ở xa từ Chào-châu đến đây, chưa có chỗ ở, muốn nhờ một tý ở đây để làm chỗ cởi áo, không biết nhà-sư có bằng lòng không ?

https://tieulun.hopto.org

Lão-tăng cười nói : « Đã là am viện của nhà chùa thì đệ-tử nhà phật đều ở được cả, sao sư-cụ lại hỏi có cho ở hay không ! Nhưng tôi xem sư-cụ đạo mạo như thế tất là bậc thượng-thừa trong đám thuyền-lâm, sao sư-cụ không đến những cảnh to như Hồng-phúc và Hóa-sinh, để mà an hưởng, lại chịu đến đây cam bề tịch mịch?»

— Tịch mịch chính là thói quen của nhà chùa, an hưởng không phải là người quy đầu phật, cho nên tôi không dám đến những cảnh to mà muốn lại ở nhờ nhà-sư đây.

Lão-Tăng cười nói : « Tiểu-tăng vốn tinh lười biếng, nguội lạnh cả các đường, cho nên thiền nghĩ như thế, sao sư-cụ từ ở xa đã có công đến đây, mà cũng nói như thế ; Đã thế thời mời sư-cụ vào buồng tôi uống nước. » Nói rồi mời Đại-Điên cùng đi vào tăng phòng nghỉ ngơi.

Lão-Tăng hỏi : « Pháp hiệu sư-cụ là chi ? »

Đại-Điên thưa : « Tôi tên gọi Đại-Điên, vậy thế quý-hiệu ngài là chi ? »

Lão-Tăng nói : « Lãi-Văn. »

— Những chùa chiền xứ kinh thành này mà muốn cho giầu thịnh thì sư-chủ phải biết giảng kinh và đi khuyến-hóa.

— Chả dám nói dối sư-cụ, tiểu-tăng tuy ở chùa nhưng thực là chưa thông hiểu phật giáo, không biết giảng kinh, mà tính tình lại lười biếng không chịu đi khuyên giáo cho nên đạm-bạc thế này.

— Những pháp-sư bây giờ chẳng biết ai có danh hơn cả ?

— Vị thứ nhất bây giờ là pháp sư Sinh-Hữu ở chùa Pháp-môn, ngài chả những khổ người đẹp đẽ, lại ăn nói lanh lợi, ai hỏi một điều, ngài có thể trả lời được mười điều, vua Hiến-Tôn yêu lắm, ngày nọ nhân đón phật cốt vào trong Đại-Nội, tăng tục lẫn lộn, chẳng ra thể thống chi, liền chọc tức một vị đại-thần tên là Hàn-Rũ, dâng sớ can vua, nói tệ về nỗi sùng phật, vua Hiến-Tôn giận lắm đuổi Hàn-Rũ ra làm Thứ-sử Chào-châu, pháp sư Sinh-Hữu nhân tâu với vua rằng : « Hàn-Rũ mà dám cả gan báng phật, là tại thiên-hạ chưa tỏ phật giáo, thiên-hạ chưa tỏ phật giáo là tại thiên-hạ chưa được nghe những kinh Đại-Thừa của đức phật Tam-Tạng cầu về ngày xưa, vậy xin nhà vua chuyền chỉ cho thiên-hạ, chỗ nào có chùa

142

https://tieulun.hopto.org

chiền cũng phải mời pháp sư khai đàn giảng giải, tự khắc phật pháp rõ ràng, trong triều đình không ai dám bàn ngang nữa.» Vua tin lời tâu ấy, chuyền cho thiên-hạ phải cứ thế tuân hành, thế có phải là pháp sư Sinh-Hữu có công với nhà phật, cho nên bây giờ ai cũng tôn làm thứ nhất.

— Nhà-sư có biết bao giờ bắt đầu giảng kinh không?

— Nghe đâu nói bắt đầu từ nguyên-đán sang năm.

— À! thế à! cám ơn nhà sư!

Tự bấy giờ Đại-Điên ở nhờ am Bán-kệ; trong bụng nghĩ thầm: « Phật giáo bây giờ đã thịnh lắm, nhà vua lại chuyền cho thiên-hạ khai giảng, những lũ tục-tăng giảng kinh, chắc chỉ lấy sự *quả-báo* và *bố-thí* làm mục kích, thế ra những diệu pháp vạn thiện của phật ta lại là con mọt nghiến nát cách cai-trị của triều-đình, ta đã ra đến đây, có lẽ đâu chỉ ngồi nhìn ư?» Nghĩ vậy nhưng còn sợ nhà-sư đây nói không thực, mới đi dò hỏi các nơi thì ra ai cũng nói thế cả.

Đại-Điên biết đích sác, liền viết một đạo biểu-văn đến cửa triều-đình, nhờ quan Hoàng-môn tâu lên Thiên-tử, nhà vua bấy giờ dương chuộng phật, cho nên Hoàng-môn thấy biểu của nhà-sư không dám ngăn trở, tiếp lấy đệ liền, vua cũng tưởng là biểu nói về việc giảng kinh thuyết pháp, liền giở ra xem thì thấy lời tâu trong biểu như sau này:

Người tu hành tên gọi Đại-Điên, ở An-tĩnh phủ Chào-châu, kính tâu về việc xin nhà vua sửa đổi lại cách phụng phật:

Trộm nghĩ rằng: Phật giáo chúng tôi lấy sự thanh tu làm gốc, cứu đời là hơn, đã thanh tĩnh thì nên không làm chi, đã muốn cứu đời thì nên yêu đời, bởi thế cho nên đời vua Thái-Tôn sai người đi tìm kinh văn Tam-Tạng là có ý thanh tu và cứu đời đấy. Những sư ngày nay nhiều người tham và ngu không rõ đạo thanh tịnh trong nhà phật, chỉ biết lấy trang-nghiêm bề ngoài là trang nghiêm; thiên-hạ thờ phật lại không biết lẽ cứu đời của nhà phật, chỉ lấy tụng niệm bố thí là có tin tâm. Sư lên đàn giảng lại không hiểu ý vi-diệu trong kinh, cứ cho là tụng kinh nhiều thì tự khắc sống lâu và được phúc, thói quen đã lâu thật là mù lại dắt mù, để đến nỗi đức phật tôi mang tiếng là một anh thủ phạm, tham tài thích nịnh, há chẳng oan lắm ư!!! Nhà vua vốn là người tâm tâm về đạo phật, niệm niệm đức từ bi, nhưng tiếc cho những lũ sư hèn không chịu cứ yên lặng mà tuyên dương đức ý, cứ thanh tịnh mà điểm hóa hoàng nhân, nhốn nháo làm càn, để đến nỗi pháp môn huyền-vi, gần thành một rạp tuồng huyên náo, thật là không chính đính. Nay nghe thấy nhà vua lại giáng chỉ cho thiên-hạ giảng kinh, sư

https://tieulun.hopto.org

tôi sợ các sư giảng sai, chỉ giảng về sự lễ, (1) như thế thì kinh Đại-Thừa của đức Tam-Tạng cầu ngày xưa lại bị họ diễn sai thành phép tiểu thừa mất, tôi chắc rằng không phải những đại ý của phật tôi làm ra kinh, và mục đích cúc vua ngày xưa cầu lấy kinh đều không như thế.

Vậy xin nhà-vua chuyển thôi những lịnh trước, tạ bớt những duyên lèm nhèm để cho chính giáo của phật tôi với thánh-đạo của nhà-vua cùng rõ ràng như mặt trời mọc giữa trời, thế thì thiên-hạ được nhờ lắm, nếu nhà-vua có muốn giảng rõ những đại pháp thì phải tìm cho được cao-tăng, chứ còn những lũ cà-sa mũ-ni bây giờ thì tôi chửa thấy người nào là người khá.

Này kính tâu.

Vua Hiến-Tôn xem xong tờ biểu của Đại-Điên trong bụng nghĩ thầm : « Ơ hay ! trẫm đương chấn-hưng phật-giáo, phàm người tu-hành, ai cũng châu miệng lại tán dương trẫm, làm sao bác Hòa-thượng này lại khuyên mình nên thanh tịnh, lạ thật ! Nhưng nghĩ kỹ những lời nói của hắn cũng có lý ; » Muốn phê thuận theo biểu ấy, nhưng lại nghĩ mấy năm nay sùng phật, há rằng nhân một lời nói ấy mà bỏ đi. Muốn bắt tội Đại-Điên, nhưng lại nghĩ chính người ta muốn tôn sùng phật giáo ; không biết quyết định ra thế nào. Giờ lâu mới cho quan Hoàng-môn-quan hãy chuyển chỉ bảo Đại-Điên tạm lui về chờ chỉ, một đường sai quan Chung-sứ ra đòi pháp-sư Sinh-Hữu vào chầu. Đại-Điên vâng lời trở về chỗ trọ.

Pháp-sư Sinh-Hữu thấy vua đòi, liền vào ra mắt, vua cho ngồi và bảo rằng : « Hòa-thượng có biết không ? Hôm nay có một vị sư dâng biểu tâu khuyên trẫm nên lấy sự thanh tịnh mà thờ phật, chả biết nhà-sư ấy nói thế là có ý chi ? Bởi thế cho nên trẫm mời Hòa-thượng vào để bàn định. » Liền đưa cả bản tâu của Đại-Điên cho pháp-sư Sinh-hữu xem.

Sinh-Hữu đỡ lấy xem mới được vài dòng, đã thấy nét mặt biến đổi, lúc xem hết, giận đỏ bừng mặt lên tâu với vua rằng : « Thằng này thật là đồ bại loại trong cửa phật, xin nhà vua chớ có tin nó. »

Vua hỏi : « Sao Hòa-thượng biết nó là đồ bại-loại ? »

Sinh-Hữu tâu : « Nhà Tề nhà Lương đời trước sùng phật, sa quá chả kể làm chi, hãi kể như đức Thái-Tôn hoàng-đế ta sùng phật, đến bây giờ hơn hai trăm năm, bao giờ là chả

(1) Cúng nhiều được phúc nhiều.

144

https://tieulun.hopto.org

Sách A B C *mới*

Quốc Ngữ

Võ Lòng

Của KIM-ĐỨC-GIANG soạn

SÁCH NÀY TRẺ CON DỄ HỌC

Đủ các vần, các dấu và các bài tập-đọc :

Địa-dư, Cách-trí, Nam-sử, Vệ-sinh, Toán-pháp và Luân-lý.

Rất dễ học và có ích cho trẻ con.

Giá bán mỗi quyển 0$06

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bẩy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên,** hoặc của **Đông-Á** hoặc của **Tây-Âu,** thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức,** cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1,** quyển **3,** quyển **5,** quyển **7,** quyển **9,** quyển **11,** vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2,** rồi đến quyển thứ **4,** quyển thứ **6,** quyển thứ **8,** quyển thứ **10,** vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn. (*sợ nhỡ lúa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này :	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat, thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia.

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin đề phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 : đầu bộ chẵn là quyển thứ 2.*) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LÉGAL
« INDOCHINE »
№ 2019

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 20

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển : 0 $ 06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

ĐÃ IN XONG **QUYỂN THỨ NHẤT**

Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chi cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên tử, hoạn nạn gỡ như không !

Cuộc vi-hành này tìm ra được sự quan tham lại những, mà cũng tìm gặp được nhiều người tài.

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tính thêm tiền gửi nhà giây thép.

Đã bán tại nhà in Kim-Đức-Giang và tại các hiệu sách.

Truyện rất vui ! rất hay ! !

Trong bộ lẻ Cổ Kim Tiểu-Thuyết, có pho **Tấm lòng Trinh-Nữ** in liên hồi sắp hết. Bản-quán đã trọn sẵn pho **Thất hiệp ngũ nghĩa** để in nối vào. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án**, chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây ; và **lại chép** các thủ đoạn của **bầy người hiệp khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc, tiết-phụ nghĩa phu*, tâm tri rất là cao-thượng, sự tích lạ mà lý kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

Kim-Phượng bị Thập-tam-muội hỏi nẳng-nặc, trong lòng chống ngực đánh thòm thòm, mồm lắp bắp nói không được.

Thập-tam-muội hiểu biết, thói thường nhi-nữ thẹn chẳng nên lời, bèn lòng sinh một kế lấy nước viết ra bàn hai giòng chữ : « *Nguyện ý và bất nguyện ý* » rồi gọi Kim-Phượng bảo :

— Em đến đây, tùy ý em muốn xóa bên nào, thời xóa một, không được dùng dằng ; em phải biết tính chị nóng như lửa.

Nói đến thế Kim-Phượng cũng nhất định không chịu đơ tay ra, Thập-tam-muội liền nắm lấy tay lôi ra bắt xóa, hai bên giằng đi co lại nói nói cười cười, ngờ đâu xóa ngay vào chữ « *bất* » Thập-tam-muội cười ồ lên.

— Tốt lắm ! tốt lắm ! m cứ chắc ở chị này, chị sẽ thu sếp cho em được bằng lòng hả dạ.

Kim-Phượng bị Thập-tam-muội quấy rầy như thế, trong lòng bối rối phân vân, Kim-Phượng cũng biết tài mạo công-phẩm của An-công-tử đáng là bực thượng-lưu, song nhưng mình là một người nữ-nhi, phải biết lễ nghĩa, cứ một bề lễ nghĩa, cũng hóa câu nệ quá. Huống chi là tự cổ thánh hiền không ai nhầy ra được ngoài chữ tình, lại khổ cho chữ tình, dù sông cạn đá mòn, hoặc phật hoặc tiên cũng chỉ ngậm ngùi ở trong bụng, không ai dám hở ra môi. Bởi thế cho nên phải nhờ có người mối lái. Lạ quá như cô Thập-tam-muội này, trước hết cứu mình và nhà mình ở trong hầm trong cạm, rồi lại lo đến sự chung thân cho mình, đã tìm cho mình một người tài mạo song toàn như An-công-tử, lại còn sợ mình có ý không bằng lòng, muốn hỏi rõ cho biết đến nơi đến chốn. Hậu tâm như thế, nhiệt thành như thế, thật là ít có. Nhưng ta nghĩ lại, người ta cũng là nữ-nhi, tâm là lòng, ý cũng là lòng, dù tiên phật, cũng chưa chắc nhầy khỏi vòng tình dục, nếu nói An-công-tử nhân vật như thế hẳn còn không cho vừa mắt, thế chả ra làm cao quá ư, không phải tình lý, hẳn coi đã vừa mắt, nguội lạnh được như không như thế, cũng chưa phải hợp tình lý. Nhược bằng bảo : hẳn cũng như mình động tâm, có lẽ nào đem những sự yêu khẳn trọn đời, cái lương duyên, tình cờ khó gặp hãy bỏ mình ra hai tay biếu cho Trương-kim-Phượng này là một người mới gặp mặt, không thân cố chi, lại càng bất cận nhân tình lắm ; đoạn duyên cớ này, thật để cho người

145

https://tieulun.hopto.org

ta khỏi nghi được, hay là trong bụng hắn có nhân duyên như thế, tự mình không muốn nói ra, chỉ dương đông, kích tây, hay sếp cho xong việc mình, rồi mượn cha mẹ mình làm mối, để sắp thành một đám hai vợ một chồng đấy ư? Có hẳn như thế, không những ta chẳng nên phụ tấm lòng tốt của hắn, ta cũng nên thể tất cái lòng khổ của hắn, để báo đền lại đôi chút. Hắn đã lấy meo hỏi ta, ta cũng lấy meo hỏi ý lại hắn. . . bấy giờ liền nói với Thập-tam-muội rằng : « Thưa chị em dẫu học được ít nhiều, biết được ít sách vở, nhưng có một chỗ tích cũ, em không hiểu nhẽ, xin chị làm ơn chỉ giáo cho.»

Thập-tam-muội thấy Kim-Phượng hỏi có ý vị cười nói « Em cứ nói chị xem. »

Kim-Phượng thưa : « Tôi có nhớ ở trong kinh Đại-thừa kể lúc đức Phật-Tổ chưa thành phật, đương tu luyện ở trong rừng sâu, thấy cọp đói chạy đến cắt thịt cho cọp ăn, thấy quạ đói bay lại, móc ruột cho quạ mổ, có phải như thế là đức phật tổ từ bi, làm ơn cả đến loài cầm loài thú, nhưng sao lại không nghĩ đến da thịt gan ruột của mình, hay là có ý riêng chi ? Tôi nghĩ mãi chưa được minh bạch.»

Thập-tam-muội vốn là người thông minh, nghe xong hiểu ý, cười nhạt và thở giải rồi nói : « Chị có nhớ trong sách Hán-Thư có hai câu thật hay : « *Chỉ nói cho người đã biết được, không sao tỏ với lũ tục-nhân* », ta với em, dẫu mới chơi với nhau, nhưng em cũng đáng là một người tri-kỷ của chị, những tâm sự của chị, khác em nhiều lắm ; chị chỉ hậm hực, một mình khó đem tỏ cùng em được, nói tóm lại là sự nhân duyên, trong đời này chị không có phúc phận. »

Trương-kim-Phượng nghe nói lại càng hồ nghi, đã toan hỏi nữa, sịch An-công-tử ngoài cửa buồng nói : « Mở cửa ra ! đã có cơm rồi » Hai chị em liền sếp câu truyện đương nói, đứng lên mở cửa, thấy An-công-tử bưng một mâm-bánh khói ngùn-ngụt, đặt ở trên bàn, rồi đến hai vợ chồng Trương-lão bưng lệ-kệ, nào : thịt gà, cơm canh, bát đũa, bầy ra hai mâm, Trương-lão và An-công-tử ngồi một mâm, Trương-lão bà và hai cô-nương một mâm cũng gần đấy cả. . . Ăn khi

146

https://tieulun.hopto.org

đói. . . nói khi say. . . nam-mô-khải-giáo-quan-âm ! . . . bố thí chúng-sinh ! . . . công đức vô lạng ! . . . .

Cơm xong, nước đoạn, thuốc khói phì phèo, Thập-tam-muội nói với mọi người rằng : « Ăn đã no rồi, chắc các người tính đến sự đi đường, tôi cũng đã lo liệu cho cả rồi, nhưng tôi còn phải bàn một truyện với hai bên, một bên đi lên, một bên đi xuống, hai bên cùng cần có tôi đi hộ-tống cả, tôi dẫu có tài thế nào, cũng không biết phép phân-thân, biết đưa bên nào trước ! . . .»

An-công-tử bảo : « Cô-nương đã nói trước giúp tôi, tất cô-nương đưa tôi trước. »

Thập-tam-muội nói : « Công-tử định thế, còn ba người kia ngồi lại ở đây, để chờ quan đến bắt hay sao ?»

An-công-tử nói : « Không phải thế, bọn ba người ấy có già có trẻ, có trai có gái, cứ đi với nhau cũng như là một bọn chạy nạn, hay là một lũ con hát vậy, có gặp những người nhà quan chắc cũng chẳng ai hỏi đến.»

Thập-tam-muội nghe nói, có ý không bằng lòng, ngoảnh lại hỏi hai vợ chồng Trương-lão. Hai vị tính làm sao ? Hai người chưa kịp trả lời, có ý nhất là Kim-Phượng đỡ ngay lên rằng : Thưa chị ! chị vì cứu An-công-tử mà đến đây, đã làm phúc phải làm phúc cho chót, lẽ tự nhiên chị phải đưa phật về đến phương-tây, còn như ba chúng tôi, vì nhờ một tý phúc thừa của Công-tử mà được chị cứu, đã là may lắm, chị cứ để chúng tôi đi với nhau, chắc không việc chi, dù bất hạnh có sảy ra chi chi nữa, cũng là số phận trời định không dám phiền để chị phải lo nghĩ đến chúng tôi nữa.

Thập-tam-muội nghe nói không trả lời, quay đầu lại bảo An-công-tử rằng : « Công-tử nghe người ta nói đấy, phỏng Công-tử có đáng yên tâm không ? cứ để cho người ta đi một mình chăng ? »

An-công-tử chỉ vâng vâng dạ dạ không dám trả lời ; lúc bấy giờ Thập-tam-muội đứng lên, khiêm tốn nói với vợ chồng Trương-lão rằng : « Trong cái việc này phải nhờ tới hai ngài làm chủ, mới yên cả. Tôi muốn đem hai nhà hợp thành một bọn, tôi mới dễ chiếu cố được.»

Trương-Lão hỏi : « Hợp thế nào ? »

147

https://tieulun.hopto.org

Thập-tam-muội nói : « Cứ như ý tôi, hãy gả chồng cho cô em nó, tôi muốn vị hai ngài, làm mối chọn cho một người rể, không biết hai ngài có bằng lòng chăng ? »

Trương-kim-Phượng nghe nói vùng trở giậy, Thập-tam-muội nắm lại, bắt ngồi bên cạnh, Kim-Phượng đương hổ thẹn khó chịu, nghe thấy cha mình nói rằng : « Thưa cô-nương những tính mịnh trong một nhà tôi đều là cô cứu sống cho cả, cô dậy thế nào, tôi không phải thuận, nhưng cô định gả em nó cho ai ? Người ở xứ nào ? bao giờ gả ? »

Thập-tam-muội nói : « Có xa gì, (chỏ vào An-công-tử) nói : Chính người này. Hai ngài có bằng lòng không ?»

Trương-lão đứng lên thưa : « Cô dậy quá lời, Công-tử là con nòi cháu giống, chúng tôi vốn cục mịch quê mùa, có đâu dám thế !»

Thập-tam-muội nói : « Không cần chi cả, chỉ cốt hỏi : ngài có bằng lòng không thôi ? »

Trương-Lão không nói, mắt nhìn vợ, vợ lại nhìn con, ra hai người già, không biết chủ ý thế nào.

Thập-tam-muội nói : Sự ấy không tuỳ cô em được, sách có chữ nữ-hữu tam tòng, khi ở nhà quyền định liệu ở bố mẹ cô em, nó không tự chủ. ý được. »

Bà Trương-lão nói: « Thế nào tôi chả bằng lòng, nhưng tôi sợ quá độ cho nhà chúng tôi lắm. »

Thập-tam-muội gắt lên nói : « Tôi đã bảo quá hay chẳng quá, không cần chi cả, chỉ cốt hỏi hai ngài có bằng lòng không?»

Trương-lão rùng rằng mãi mới nói được rằng : « Cô-nương đã dậy, thế nào chúng tôi cũng xin vâng, nhưng xin cô-nương hãy hỏi Công-tử trước, xem Công-tử có bằng lòng không? »

Thập-tam-muội cười nói : « Cái ấy đã hẳn, mới vỗ vào vai Kim-Phượng nói : Được rồi ! em phải tạ chị bữa rượu nhé. »

An-công-tử thấy cô-nương không bàn định đến việc đi đường, đương lúc bối rối thế, chỉ muốn gả chồng cho Kim-Phượng, đã lấy làm kỳ, nay thấy nói muốn gả cho mình, lại lấy làm kỳ nữa, trong bụng đương nghĩ ngợi như thế, Thập-tam-muội hỏi rằng : « Công-tử tính sao ? »

An-công-tử đứng liền giậy, xua tay nói : « Thưa cô việc ấy chắc là không nên. »

— Sao mà không nên? Hay là Công-tử chê em tôi xấu?

148

https://tieulun.hopto.org

— Không phải ! tự xưa đến nay lấy vợ cần người có đức, lấy nàng hầu mới phải chọn người đẹp ; đời Chiến-Quốc vua Tề-tuyên-vương lấy nàng Vô-Diêm, Gia-Cát Vũ-Hầu lấy con gái ông Hoàng-thừa-Nghiện đều là người xấu tuyệt trần, thế sau lại giúp được chồng, nào thành anh-chúa, nào làm lương-thần, lấy vợ có cần gì xấu, huống như cô Trương-tiểu-thư, mặt mũi thế nào, tôi đâu dám bảo là xấu.

— Thế chừng chê em tôi nghèo.

— Cũng không phải, chọc phú không bằng thanh bần, đức Khổng-tử có nói : Dù phú qui hay bần tiện, nếu lấy đều không phải để cầu cạnh, là đều không nên, huống chi nói đến sự nghèo giầu là lời chỗ hàng chợ, tôi có dâu thế.

— Thôi, thế chê em tôi con nhà thường dân hẳn.

— Lại càng không phải lắm, cô-nương là một người cao-minh, há cô-nương không biết lẽ rằng : cỏ thơm không có rễ, suối ngọt không có nguồn, huống chi như cô Kim-Phượng ngọc khiết băng thanh như thế, há có phải là nhà không có căn-bản để được dâu, hai chữ căn-bản là chỉ cốt xem ở phẩm hạnh không phải xem bởi gia-thế.

— Tôi nghe Công-tử nói thế, để thường Công-tử đã định thân chỗ nào rồi đấy, cũng chẳng hề chi, như Công-tử con nhà quan, vợ nọ con kia cũng là đáng lắm, có làm sao lại không nên ?

— Chưa ! Thật chưa ! tôi đã có định thân đâu đâu.

Thập-tam-muội cười nói : « Thế Công-tử định tu sao ? hay Công-tử chốn bay lên đường trời à ? dù bay đến đâu mặc lòng, Thập-tam-muội này phải bắt em Thập-tam-muội lấy Công-tử, thế nào Công-tử có bằng lòng không ? »

— Thưa cô, xin cô xét lại cho, An-Kỳ phen này bỏ sự công danh, bán hết nhà cửa, dầu sương giãi nắng, xa cửa lìa nhà, là cốt để làm gì ? cốt vì cha đương ở trong tù ngục, đến sớm được một hôm là yên sớm được một hôm, chả ngờ giữa đường lắm truyện cắc cớ suýt nữa hại đến thân, nếu không nhờ cô cứu vớt cho, dẫu chết uổng mạng, cũng còn đeo điều bất hiếu. Nay may được sống sót lại nhờ cô giúp đỡ bạc vàng, ước gì tôi có cánh, bay tới cạnh cha mẹ tôi, tôi còn có lòng nào nghĩ đến sự lấy vợ. Vả lại cha tôi tuy dẫu thương con, nhưng phép nhà vốn là nghiêm khắc,

149

https://tieulun.hopto.org

nay tôi lấy vợ, không bẩm mịnh cha tôi, ngộ cha tôi không bằng lòng cho, thế lúc bấy giờ tôi biết sử với Kim-Phượng thế nào ? Và đối với cô thế nào, xin cô xét lại cho truyện ấy chắc là không được.

Thập-tam-muội nghe An-công-tử nói có tình có lý, muốn bẻ không được, nhưng lúc bấy giờ Thập-tam-muội, đã chót như cưỡi cọp đi qua sông, không dám xuống nữa, phải cười nhạt rồi bảo An-công-tử rằng : Công-tử quên tích hát tuồng rồi sao, kìa Đào Phi-Phụng còn lấy vợ đương lúc chiến-trận ; Công-tử bảo cốt về việc phụ-thân, thế bây giờ bạc đã có, ta lại hứa rằng sẽ đưa cả người lẫn bạc đến nơi không việc gì, thế là Công-tử toàn được hiếu đạo. Huống chi một đoạn lương-duyên có đủ công dung ngôn hạnh, tôi sợ lầm lỡ cả hai bên, cho nên tôi sẵn lòng tác hợp. Chứ cứ ngây ngô chấp nệ như Công-tử, sau này dẫu thắp mấy đèn lồng tìm khắp thiên-hạ cũng không sao lấy được ; nghe hay không hay, Công-tử nói ngay, nhật bất khả quá, dạ bất khả từ, còn lo việc khác nữa.

An-công-tử tức mình nói to lên rằng : « Cổ nhân có câu nói : dũng mạnh đến đâu mặc lòng, có thể giết được một ông tướng trong đám ba quân, chứ không thể trái ý được một đứa thất-phu ; An-kỳ này thà phụ cô-nương mang tiếng là một người bất nghĩa, chứ không dám trái cha mẹ làm người con bất hiếu, việc ấy chắc là không nghe được.»

Thập-tam-muội quắc mắt lên quát rằng : « Được ! Công-tử không nghe tôi, tôi cũng chẳng nghe Công-tử. »

An-công-tử nói : « Tùy ý ! Tha hồ. »

Thập-tam-muội nổi dận đùng đùng, rút giao ra đuổi An-công-tử mà chém. . .

HỒI THỨ TÁM

Mải xem văn hay, bỏ quyên nghiên ngọc,

Phòng gặp giặc cướp, cho mượn cung đeo.

An-công-tử thấy Thập-tam-muội vác dao đuổi chém mình, sợ hết vía, kêu thất thanh, hai tay ôm ngực, chạy ra ngoài cửa. . . Bà Trương-lão sợ mướt mồ-hôi, nói không ra tiếng . . .

https://tieulun.hopto.org

Ông Trương-lão vội vàng chạy ra ngáng cửa, láp-bắp nói: « Không nên ! Cô-nương làm thế không nên ! . . . » miệng tuy nói vậy, tay nào đến đỡ.

Đương lúc ấy, ai cũng sợ hãi. . . Trương-kim-Phượng lại càng dùng mình . . . vì cớ chi ? Vì khi Thập-tam-muội hỏi tư mình, đã biết ý Thập-tam-muội muốn hợp hai nhà làm một, để dễ chiếu ứng, cho nên cứ mặc Thập-tam-muội điều độ, không nói chi nữa, vẫn tưởng An-công-tử mới chịu ơn Thập-tam-muội, thâm-trọng như thế, chắc không dám từ chối, ngờ đâu An-công-tử nhất định không nghe. Trương-kim-Phượng thấy vậy, người càng rối rít, khác nào ngồi phải đám chông gai, . . . Chỉ sợ lỡ việc. . . sợ lỡ việc, song cũng không nói góp được . . . Nay thấy Thập-tam-muội vác dao đuổi giết An-công-tử, lại càng lo sợ nữa, lo rằng Thập-tam-muội quá tay, ngộ tinh mạnh An-công-tử có sầy ra sao . .. mình còn mặt mũi nào . . . Sợ rằng Thập-tam-muội quá nóng, quyết liệt thế kia, ngộ lỡ mất việc, thời sau này dẫu Thập-tam-muội ăn năn cũng không kịp... chi bằng nhân lúc việc mình chưa rõ thành bại thế nào, hãi đạt lấy địa vị mình cho vững, một là cứu người chồng chưa lấy ấy, hai là giữ thể diện cho người làm mối, ba là tỏ cái tài chi của mình, bốn là soay ra cuộc này. . . ngộ được việc cho mình, cũng chửa biết chừng !

Trương-kim-Phượng nghĩ bụng thế, không còn ngượng thẹn chi, liền đứng giậy ôm lấy cánh tay Thập-tam-muội, tay đỡ lấy dao, gối quỳ xuống đất, thổn thức nói rằng : « Chị ơi ! Xin chị hãi nguôi cơn giận ! Có đâu em không biết giữ thẹn nhưng đương lúc chị nóng tinh này, em không thể ngồi nhìn được. Vốn sơ tâm của chị, chị sợ rằng hai bên kẻ ngược người suôi, chị không sao kiêm cố được, vậy chị muốn tác-hợp hai bên làm một, để chị trông nom cho, ấy cái lòng tử tế của chị, họa có em mới biết thôi, chứ thầy mẹ em không rõ, mà cả đến An-công-tử cũng không sao rõ được. Những lời An-công-tử nói vừa rồi, cũng không phải là những câu vô-lý. . . . riêng chỉ có em đây. . . bị người ta từ chối ngay vỗ-mặt, thặt hổ thẹn quá chừng, đáng lẽ ra em cao bay xa chạy, mới phải là người ; nhưng ngặt vì những lời chị : se chỉ thắm, treo tơ

https://tieulun.hopto.org

hồng, không những là cha mẹ em đã nghe đã biết, tự trời đất, tự quỷ thần, cũng đã nghe biết cả, thân Kim-Phượng này chỉ biết đi có một lối, không còn đi lối khác được. Vậy thì Kim-Phượng bây giờ xin hãi gác hai chữ vợ chồng đi ! không kể An-công-tử nghe hay chả nghe vội, em chỉ tuân lời chuyền của chị, theo cha mẹ em cùng đi với An-công-tử đến tận Hoài-an, lúc đi đường thời đi mỗi người một xe, ở mỗi người một nhà, chắc chả có sự chi không tiện. Khi đã đến Hoài-an rồi, phụ-mẫu nhà-người có bằng lòng thi em sẽ tuân lời chị làm dâu con nhà họ An, nếu phụ-mẫu nhà-người không bằng lòng, thời em đã có cha em cầy cấy, mẹ em và em canh-cửi qua ngày, cũng đủ cơm ăn, em vẫn y nguyên là con gái họ Trương. . . nhưng em chót đã đeo tiếng là người nhà họ An, bấy giờ em chỉ việc ăn chay thờ phật, phụng dưỡng cha mẹ em chọn đời. . . thế cũng là em vâng theo lời chị rồi. . . hà tất chị phải tức-khi với người cho nhọc. »

Mấy lời Trương-kim-Phượng vừa mềm vừa sẵng, bao-la vạn tượng, chống đỡ bốn phương, đến nỗi Thập-tam-muội đang hăng-hái biết nhường nào cũng mềm lòng nguôi dận : « Ủa ! Có đâu thế ! Thế ra lũ bạn gái mình không có giá-trị chi à ! Để vậy ta hỏi y cho đến nơi đến chốn, xem y có bằng lòng hay không, bằng lòng bấy giờ sẽ liệu ! »

An-công-tử gặp Trương-kim-Phượng có tài có sắc như vậy, có đâu lại không bằng lòng, nhưng vì Công-tử tấm lòng thuần hiếu, chỉ biết có cha mẹ không còn biết có ai nữa. Vả lại cách cư sử Thập-tam-muội canh-liệt như thế, Công-tử có phải là con dun trong bụng Thập-tam-muội đâu mà biết thấu được, cho nên mới để câu truyện vỡ-lở đến thế. . . Bây giờ nghe mấy câu Trương-kim-Phượng, rõ ràng minh bạch, tình lý lưỡng toàn, An-công-tử có phải là gỗ đá đâu mà không tỉnh ngộ. . . Đang đứng ngoài cửa sổ, nghe Thập-tam-muội bảo phải hỏi mình cho đến nơi đến chốn, liền chui luồn qua cánh tay Trương-lão, vào quỳ xuống, nói với Thập-tam-muội rằng : « Thưa cô ! xin cô dừng dận nữa ! Tôi chót dại chấp-nê, chỉ biết giữ lễ thường, không biết thông thời biến, để đến nỗi trái ý cô-nương thật, tôi có lỗi nặng. Mới rồi tôi nghe qua mấy lời cô Trương-kim-Phượng thật

152

https://tieulun.hopto.org

lấy sự đốt hương tụng kinh, trang nghiêm rực rỡ là cách phải để sùng phật, nay riêng có nó muốn lấy sự thanh tịnh trái lại, há chả phải đồ bại-loại là chi ! vả tôi xem ý nó, chừng có muốn ý riêng chi đây ! » Tâu rồi cầm tờ biểu xem đi xem lại, chợt trông thấy ba chữ Chào-châu phủ liền phủ phục tâu rằng : « Nhà vua có xem thấy ý chi không ? »

Vua Hiến-Tôn nói : « Không. »

Sinh-Hữu tâu : « Người sư này tự ở Chào-châu đến, ý là Hàn-Rũ mới phải biếm ra Chào-châu, cho nên sui dục nhà sư này lại dâng tờ biểu này, hai người ấy kéo bè đảng với nhau để tâu sự gian giối với nhà vua, thật là dành dành ra đó, xin nhà vua trị tội. »

Vua Hiến-Tôn nghĩ một chốc chuyển rằng : « Hàn-Rũ học đạo nho, sư này theo đạo thich, tôn giáo không giống nhau, có ai lại bè đảng với người ngoài mà tự hủy báng đạo giáo của mình ư ! Pháp-sư nên phải nghĩ lại. »

Sinh-Hữu tâu : « Nếu không phải nó bè đảng với Hàn-Rũ làm sằng, tất là nó thấy lũ chúng tôi nhờ được nhà vua quá yêu, nó muốn quay cách sùng phật lại để làm lối tiến-thân. »

Vua Hiến-Tôn gật đầu : « Ừ, truyện ấy hoặc có, để trẫm xét kỹ xem, pháp-sư hãi tạm lui ! »

Sinh-Hữu lui ra, vua mới gọi một người nội-thần lão-thành giận rằng : « Nhà ngươi phải đi dò la xét kỹ những cách cử động hành tàng của Đại-Điên thế nào, rồi về tâu thực cho trẫm biết. »

Quan Nội-thần vâng chỉ lùi ra đi dò xét.

Pháp-sư Sinh-Hữu ở trong triều về, thấy Đại-Điên phá cách phật giáo của mình, lấy làm giận lắm, muốn bảo người giết ngầm Đại-Điên đi, nhưng lại sợ Hoàng-thượng anh-minh, không dám ra tay. Vậy mới sai những học-trò đi dẫn dụ Đại-Điên, để làm những điều tham sân ái-dục, và dò xét lấy những sự sấu của Đại-Điên, rồi sẽ liệu tâu vua mà bắt tội.

Câu truyện đồn khắp kinh thành, những bọn nịnh phật chỉ nhờ phật mà kiếm ăn, thì đều cười Đại-Điên và mắng Đại-Điên cho là nói láo, còn những người chính chực quang-minh nghe thấy thế đều kinh ngạc rằng : « Đương

153

https://tieulun.hopto.org

lúc phật giáo thịnh quá này, sao lại có một vị cao-tăng, *nhất trần bất nhiễm* thế » dủ nhau đi chào, thấy Đại-Điên là người trầm tĩnh quả dục, đều có lòng kính mến.

Lại một hôm, chợt có hai ba chú tiểu-con tên là Tuệ-Nhỡn, Thông-Nhĩ và Quảng-Thiệt đều là người đẹp trai lại chào sư Đại-Điên, mà nói rằng : « Lũ chúng tôi biết lão-sư đạo cao đức trọng, nhà vua kính trọng lão-sư lắm, vậy chúng tôi xin đến làm học-trò, để sớm tối được nghe những lời lão sư dậy bảo. »

Đại-Điên nói : « Các người tự tâm đã có phật, việc chi phải cầu đến phật đâu, vả tôi có đạo đức gì mà dám làm thầy các người. »

Quảng-Thiệt nói : « Tôi nghe thấy nói Hoàng-thượng tin lời phong cho lão-sư làm Thiên-hạ Đại-đô-cương, tổng-thống cả thích giáo, lão-sư lúc bấy giờ phú quý hơn cả vương hầu, giá chúng tôi được làm học-trò ngài, thì bấy giờ cũng được hưởng vinh đôi chút. »

Đại-Điên nghe nói cười ồ : « Nhà ngươi nói thế thật là sai nhầm quá, đã gọi là sư, đã đi tu hành, đã vào cửa phật, thì thân ấy còn chả muốn có nữa, có đâu còn muốn phú-quý, còn muốn quan to, còn muốn sung-xướng ! »

Quảng-Thiệt lại nói : « Lão-sư dẫu rằng chỉ lấy thanh tịnh làm mục đích, không thiết vinh hoa phú quý, nhưng ăn một thân, ở một mình, ở chỗ am cỏ lều ranh này, lão-sư chả cũng buồn bực lắm ru ? »

Đại-Điên nói : « Ta cốt thanh tịnh để mở lấy trong tâm, mở mặt ra trông thấy thánh, nhắm mắt lại thì trông thấy phật, những vạn vật ở trong trời đất đều hiện ở trong tâm ta, ta ứng tiếp còn sợ chẳng kịp, làm sao mà buồn bực ? »

Ba chú tiểu không nói gì được nữa, vái ta mà ra.

Lại một hôm có ba vị Hòa-thượng tên là : Hư-Chuyển, Liễu-Tin và Huyền-Ngôn đến dọa Đại-Điên rằng : « Lão-sư ! tai vạ đến nơi rồi ! Nay pháp-sư Sinh-Hữu chùa Pháp-môn hặc tâu lão-sư huỷ báng phép phật, ngăn chở sự lành, bè đảng với Hàn-Rũ chê bai Thiên-tử, nhà vua tin lời nói Pháp-sư Sinh-Hữu, nay mai sắp bắt tội lão-sư, lũ chúng tôi thương lão-sư đứng một mình ở đây, cho nên lại báo lão-sư trước, để lão-sư liệu lo phương kế thế nào. »

154

https://tieulun.hopto.org

Đại-Điên lại cười trả lời rằng : « Trong kinh phật có nói: dù sống dù chết, cũng như giấc chiêm bao, phật tổ xem mà biết đã lâu rồi. Ba tôn sư không nghe câu kệ ấy à ! »

Hư-Chuyền thưa : « Nghe thì chúng tôi vẫn đã nghe rồi, nhưng chúng tôi nghĩ lão-sư bây giờ, như mây trên trời như bạc ngoài nội, chi bằng chốn quách đi cho mất tông tích. »

Đại-Điên cười nói : « Nếu lão tăng bây giờ mà chốn đi, thế chả hóa ra để cồ phật ta mang tiếng là một ông chủ chứa những đồ chốn chánh ư ! »

Ba Hòa-thượng thấy dọa Đại-Điên không nổi, cũng chịu mà ra.

Mãi sau cùng, có những các sư các chùa hóa sinh, đến đón Đại-Điên mà bảo rằng : « Chỗ này cảnh nhỏ, am thanh cảnh vắng, lão-sư không nên chụ chi, mời ngài ra ở Thắng-tích danh-lam, để giữ thể diện cho nhà chùa. »

Đại-Điên nói : « Đâu chả là đất phật, cứ chi cảnh to cảnh bé. » Nhất định không chịu đi.

Cũng có người đưa biếu mũ hay cà-sa, Đại-Điên đều từ chối không lấy chi cả.

Những quang cảnh ấy, quan nội-thần thám thính dành giọt, nhất nhất tâu lại vua Hiến-Tôn, nhà vua tắc tầm khen thầm : Như thế mới thật là đệ tử nhà phật, đã có ý muốn nghe theo những lời tâu của Đại-Điên, nhưng ngặt vì những quan cận thần đều có chơi thân với Pháp-sư Sinh-Hữu, báo ngay tin ấy cho Sinh-Hữu biết, Sinh-Hữu vội vàng đi dủ vài mươi vị sư và cầu cứu năm sáu ông Đại-thần, cùng dủ nhau đến tâu quỳ trước điện rằng :

— Phép phật dẫu lấy thanh tịnh làm mục đích, nhưng nếu cứ nhất vị thanh tịnh thì sao cho tỏ ý tôn sùng, phải cố đốt hương tụng kinh, trang nghiêm rực rỡ, thì mới cầu được phật dủ lòng từ bi, mà giáng phúc cho sống lâu giầu bền. Cứ như cách giảng kinh dẫu rằng chưa huyền diệu lắm, nhưng phải để giảng bảo lẫn nhau, thì người ta mới tỉnh ngộ, nếu cứ để kinh không giảng, sếp ở gác cao, thế thì những chân kinh của nhà phật chả hóa ra đồ vô dụng ư ! Vả lại nhà vua tự xưa đến nay tôn sùng phật pháp, tưởng phật cũng đã chứng dám lòng thành, phù hộ cho nhà vua được sống lâu mạnh khỏe

https://tieulun.hopto.org

nay nhân một lời nói mà bỏ cách giảng kinh đi, há chả bỏ phí mất cả những công trước du ! xin lượng cao mình xét lại.

Nhà vua nghe nin lặng không nói gì, các quan đại-thần lại tâu hộ rằng :

— Những chỉ nhà vua cnuyền cho giảng kinh đã ban đi khắp thiên-hạ, bao nhiêu thiện nam tín nữ nghe thấy đã lâu, nay nếu đình bãi thì chả hóa ra làm lầm lỡ cả những lòng thành của thiên-hạ kinh tín phật giáo ư !

Vua Hiến-Tôn trong bụng dẫu không bằng lòng, nhưng nể mặt các người, mới phải phê rằng :

« Giảng kinh cứ theo như chỉ chuyền trước, nhưng cho Đại-Điên tuỳ ý đi các chùa mà xét hoặc, xem có chỗ nào làm không hợp phật pháp thì được phép phiến-tâu-cải-chính, để toàn thiện quả mà được nhân duyên. »

Pháp-sư Sinh-Hữu được chỉ ý mừng lắm, mừng là lại được giảng kinh, nhưng lại cũng lo lắm, lo là vì còn phải Đại-Điên xem xét.

Nói về Đường-tam-Tạng và Tôn-ngộ-Không đương ở xứ Tràng-an tìm tòi lấy người cầu chân-giải chưa được, chợt nghe thấy có sư Đại-Điên dâng tờ biểu như thế, lại nghe thấy vua giáng chỉ cho Đại-Điên củ-sát việc giảng kinh, hai thầy trò vừa lấy làm lạ, vừa lấy làm mừng và nói rằng : « Sư ấy ở đâu mới đến thế, xem ra cũng hơi có ý tứ. » Sau hỏi dò mới biết sư Đại-Điên ở trọ am Bán-kệ phương tây thành, hai thầy trò liền lại am Bán-kệ, biến ngay làm hai Hòa-thượng hủi lở, cùng đến am ấy xem, thì thấy Đại-Điên đương nhắm mắt ngồi tọa thuyền, trên đỉnh đầu lộ một tý phật quang, ngoài da mặt hiện mười phần đạo khí, thể kết lại như cây xen xanh, xương ngang ra có hình phép chẳng, hai lông mày vểnh ra có sắc linh tuệ, đôi tai dủ xuống có khí thần-thông, vai khoác ca-sa, dẫu còn là tăng già chung quốc, người ngồi đệm cỏ, thật giống như đức phật phương tây.

Đường-tam-Tạng và Ngộ-Không trông thấy Đại-Điên ra người có căn bản như thế, thanh tịnh như thế, lấy làm mừng lắm, nhân đến gần quát to lên rằng : « Đức Như-lai sắp bị người ta nhai chết, lão Hòa-thượng này mấy nhẫn tâm chứ, không chịu đi nghe giảng xem xét, lại lẫn ở đây cứ ngồi mà ngủ gật à ? »

156

https://tieulun.hopto.org

Sư Đại-Điên nghe thấy như sét đánh bên tai, mở bừng mắt ra nhìn, thấy hai vị sư hủi lở đứng sừng sững trước mặt, biết là dị-dạng, vội vàng đứng lên lễ bái và nói rằng: « Tiểu-tăng đâu dám lẫn mà ngủ gật, tiểu-tăng đương ngồi đây để thay đức Thế-Tôn mà vặn răng kìm lưỡi những đồ lếu láo, không ngờ hai vị giáng lâm đến nỗi lầm lỡ về sự nghênh tiếp.

Thầy trò Đường-tam-Tạng nhìn nhau mà cười và bảo rằng: « Tốt lắm! dẫu rằng nhà ngươi vặn bẻ chẳng suể được chúng nó, nhưng cũng kể cho nhà ngươi có công cứu chúa đấy. »

Đại-Điên nói: « Tiểu-tăng dám hỏi đạo hiệu hai vị là chi? Có nhân duyên chi mà giáng lâm đến đây? »

Tôn-ngộ-Không nói: « Thầy tôi đây pháp hiệu là Đại-Trang mà tôi là Ngộ-Tâm-Thị-Giả; còn như nhà ngươi hỏi vì nhân duyên chi mà đến đây, chúng ta chỉ vị muốn tìm nhà ngươi thôi. » Nói rồi lại nhìn thầy mà cười.

Đại-Điên thấy hai người ăn nói đều có ý vị, vội lạy mà kêu rằng: « Tiểu-tăng lòng mến đạo phật, nhưng hiềm vì thân ở phương xa chưa gặp được minh sư, còn giở giang phần sác thịt, không được có thần thông, nay may gặp hai vị phật sống, xin các ngài dủ lòng từ bi mà cứu độ cho. »

Đường-tam-Tạng cười bảo: « Muốn cầu ta dủ ý từ bi, chi cho bằng nhà ngươi cố công tu lấy. »

Đại-Điên nói: « Bao giờ là tôi dám chả cố công, nhưng hiềm vì tôi chưa biết lối, bởi thế cho nên dám cầu hai vị từ-mẫn! từ-mẫn! »

Đường-tam-Tạng nói: « Có lối, có lối, nhưng chỉ đến lúc bấy giờ nhà ngươi không được từ chối. » Nói rồi hai thầy trò vừa cười vừa đi.

Đại-Điên muốn giữ lại thì không kịp nữa.

Thầy trò Đường-tam-Tạng thấy Đại-Điên có đạo hạnh đáng là người đi cầu chân-giải, thầy trò mừng lắm, thầy bàn với trò rằng: « Người đã có rồi, không phải tìm nữa; nhưng bây giờ đương thỉnh về việc giảng kinh, lấy thế làm mầu nhiệm rồi, ai chịu quay đầu lại mà đi tìm chân-giải. »

Tôn-ngộ-Không nói: « Chả khó chi, để đến lúc chúng nó giảng, thầy trò ta sẽ hiện nguyên hình và hiển thần thông

157

https://tieulun.hopto.org

đem bao nhiêu kinh niêm-phong cả lại, dể cho chúng nó không lấy chi mà giảng được, bấy giờ ngài lấy dùi mõ khua tỉnh, thì bấy giờ chả lo rằng chúng nó tự nhiên phải quay đầu lại cả mà đi tìm chân giải. »

Đường-tam-Tạng nói : « Cũng phải làm như thế cho chúng nó biết phép mầu nhiệm. »

Đến hôm nguyên-đán năm thứ mười lăm niên hiệu Nguyên-Hòa, các chùa các am, đều vâng thánh chỉ dựng pháp đàn để giảng kinh, chỗ nào cũng có một vị pháp-sư, chàng hạt mũ-ni, cà-sa lên đàn giảng kinh, duy chùa Hồng-Phúc là pháp-sư Sinh-Hữu giảng lấy, vì chùa ấy vua hay đến ngự và các quan cũng có đến nghe giảng cho nên nhiệt náo hơn cả.

Ngày hôm ấy các tăng chúng cúng phật thành đạo rồi, đến giờ tỵ mới đem tràng-phan, bảo-cái, nhã-nhạc, bát-âm, rước pháp-sư lên đàn tuyên giảng, những người nghe giảng ở dưới đàn, nào tăng nào tục, trẻ già trai gái, sô dầy hỗn hào pháp-sư Sinh-Hữu sắp cất tiếng giảng thì tự nhiên ở trong đám đông người có người gọi to lên rằng :

« *Hòa-thượng kia ! chớ cho giảng liều ! làm nhục cả kinh vi-diệu-đại-thừa của phật ta và phụ cả lòng lành của thầy trò ta đã đi cầu kinh thủa trước !* »

Pháp-sư Sinh-Hữu nghe quát thế sợ lắm, quay đầu lại nhìn, thì thấy là hai vị sư hủi lở, tay cầm dùi mõ, pháp-sư giận lắm mới mắng rằng : « Ta nay vâng thánh chỉ giảng kinh, chúng bay là đồ láo ở đâu dám đến đây mà bỗ-báng? »

Đường-tam-Tạng nói : « Mày đã nói mày phụng chỉ giảng kinh, thế thì ta hãi hỏi mày kinh là chi ? giảng nghĩa chi.? »

Sinh-Hữu nói : « Kinh là văn hay của nhà phật, giảng là để cho ai nấy đều biết rõ phép nhiệm mầu. »

Đường-tam-Tạng lại hỏi : « Phép nhiệm mầu làm sao lại phải giảng thì người ta mới biết ? Lúc chưa giảng thì kinh ở đâu ? Và lúc giảng rồi thì phép nhiệm mầu ở đâu ? Vả lại kinh có tam-tạng thì bây giờ mày bắt đầu giảng tạng nào, như mày nói giảng một tạng là đủ, thế thì kinh sao lại bầy ra tam-tạng ? Phỏng mày bảo tam-tạng phải kể cả, thế thì mày giảng ngày hôm nay mày giảng làm sao cho đủ ? Loài cáo lếu láo kia ! muốn sống xuống ngay. » Quát rồi cầm

https://tieulun.hopto.org

dùi mõ dơ lên, thật là hiển hiện thần thông, dẫu chưa chạm đến đầu pháp-sư Sinh-Hữu mà tự nhiên như bị đánh, thật hết vía kinh hồn, lăn tự trên đàn xuống, lạy dạp xuống đất mà kêu rằng:

— Con không dám ! con không dám !

Các học-trò trông thấy thầy lang-tạ, thế không còn thể diện nào, đều súm nhau lại đỡ và bảo thầm :

— Chết nỗi sao thầy thế, ngộ thiên-hạ cười sao ?

Sinh-Hữu vừa toan lóp ngóp đứng giậy, thì lại bị Tôn-ngộ-Không quát to một tiếng, ngã lăn ra, không ngóc giậy được. Tăng chúng không biết làm thế nào phải phi tấu với vua rằng :

— Muôn tâu Hoàng-thượng, pháp-sư tôi đương giảng kinh đàn thượng, chả ngờ có hai người sư hủi, cãi lý với pháp-sư tôi và lại lấy dùi mõ đánh lăn pháp-sư tôi rơi xuống đất, quấy giối đàn-duyên, thật là trái phép, vậy chúng tôi phải tâu trình lượng thánh.

Vua thấy tâu giận lắm, liền sai linh thị-vệ ra xem yêu tăng xứ nào mà dám hỗn thế, thì bắt vào triều-đình để trị tội, linh thị-vệ vâng lệnh, cùng với các sư ra chùa Hồng-Phúc để bắt. Khi trông thấy hai vị sư hủi lở, toan sấn vào bắt, nhưng không biết tại làm sao kkông đến gần được, nhân đứng đẳng xa mà nói rằng :

— Chúng tôi vâng thánh chỉ đòi hai ngài đi ngay bệ kiến.

Đường-tam-Tạng nói : « Hai thầy trò ta, vâng lịnh chỉ nhà phật cốt muốn vào tâu vua một việc. »

Liền cùng nhau đi vào chầu, các hiệu ý, cứ theo đẳng xa, khi đã đến đẳng trước đền rồng, Tam-Tạng chắp tay vào ngực đứng sừng sững mà tâu sằng : « Bần tăng kính chào bệ-hạ. »

Vua Hiến-Tôn giận lắm mắng : « Hai thằng sư quê kệch này ở đâu mà đến đây dám to gan như thế ? »

Đường-tam-Tạng bạch : « Muôn tâu bệ-hạ, chúng tôi là người ở cực lạc thế giới lại đây. »

Vua phán: «Cực lạc thế giới là đất phật, nếu phải là người ở xứ ấy đã biết lễ phép, làm sao các người vào chầu ta không lạy.»

Tam-Tạng bạch : « Chính lẽ ra sư vào chầu vua là phải lạy, nhưng bần-tăng với nhà vua có nghĩa khác. »

Vua hỏi : « Nghĩa chi khác ? »

Đường-tam-Tạng tâu : « Bần-tăng trước đã được đức Thái-Tôn hoàng-đế triều ta cho là ngự-đệ, không những có công

159

https://tieulun.hopto.org

cầu lấy chân kinh, vả lại nay bần-tăng lại lại từ đất phật, cho nên bần-tăng không dám lạy xin nhà vua lượng thứ cho.»

Vua Hiến-Tôn cười hỏi : « Chúng bay nói liều quá ! ta có nghe nói rằng : được gọi là ngự-đệ và đi lấy chân kinh là pháp-sư Trần-huyền-Trang, hai trăm năm trước đã hóa thành phật lâu rồi, hai thằng sư hủi lở nào dám nhận chẳng để nói giối trẫm à ! Và lại tượng pháp-sư Trần-huyền-Trang vua Thái-Tôn hoàng-đế ta đã có vẽ lại để ở Ngự-uyển kia. Hiệu uỷ đâu, chúng bay đi lấy lại đây để chất đối, để hai thằng này có phải tội chết cũng không còn oán thoán nữa.»

Tam-Tạng cười nói : « Thật vàng có sợ lửa đâu ! cứ lấy chanh vẽ lại đây đối chất xem.»

Hiến-Tôn nói : « Kinh ấy đã là người cầu được, bây giờ ta sai sư giảng, chính là thành toàn cái thiện quả cho người trước, làm sao ngươi lại đến mà quấy giối ? »

Đường-tam-Tạng tâu : « Phật ta làm ra kinh và đức Thái-Tôn ta sai bần-tăng đi cầu kinh đều là có lòng lành cứu đời, chỉ vì ngày mang kinh đến cốt để nộp đủ, chưa kịp giải tỏ nghĩa kinh, bởi thế cho nên trong đời chỉ mới có kinh thực mà chưa biết có giải thực, cho nên sau này những tăng ni ngu dốt, nói liều nói lĩnh, đến nỗi những phép mầu nhiệm đại thừa của phật ta thành ra một thứ nghề riêng, để giối người lấy của, chả những là làm bại hoại cho phật ta, mà lại cũng tổn thương đến quốc thể, cho nên đức phật từ mẫn sai thầy trò tôi đi đem một cái dùi mõ này để đánh chết hết tà ma trong thiên-hạ, và một cái phong bì để niêm-phong những kinh lại cho chúng sinh khỏi phải đọa lạc. »

Vua Hiến-Tôn nghe dùng mình nói : « Kinh văn khắp cả thiên-hạ niêm-phong làm sao hết được. »

Đường-tam-Tạng tâu : « Để rồi bần-tăng sẽ niêm-phong lại cho nhà vua xem có hết không. »

Vua và Tam-Tạng đương nói truyện với nhau, thì các quan nội thần đã sang Ngự-uyển bưng về tượng vẽ của Đường-tam-Tạng treo lên.

Vua Hiến-Tôn chỏ bảo rằng, đây là tượng đức Trần-huyền-Trang, hai ngươi xem có giống các người không.

Tam-Tạng nói làm sao lại chả giống, xin nhà vua thử nhìn xem.

https://tieulun.hopto.org

DANG IN

KIM VÂN KIỀU

KHẢO LUẬN

GIẢI hết ĐIỂN-TÍCH và NGHĨA KHÓ

LUẬN về NHÂN-VẬT và VĂN-CHƯƠNG

(TỪ-HẢI)

Sách giấy ba trăm năm mươi trang rộng, có nhiều bức vẽ (người và cảnh) rất đẹp.

https://tieulun.hopto.org

ĐÃ IN XONG **QUYỂN THỨ NHẤT**

Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tòn du Giang-Nam)

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, hoạn nạn gỡ như không!

Cuộc vi-hành này tìm ra được sự quan tham lại những, mà cũng tìm gặp được nhiều người tài.

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tính thêm tiền gửi nhà giây thép.

Đã bán tại nhà in Kim-Đức-Giang và tại các hiệu sách.

Truyện rất vui! rất hay!!

Trong bộ lẻ Cổ Kim Tiểu-Thuyết, có pho **Tấm lòng Trinh-Nữ** in liên hồi còn một quyển thứ 23 nữa thì hết. Bản-quán đã trọn sẵn pho **Thất hiệp ngũ nghĩa** đến **Quyển thứ 25** sẽ in nối vào. Truyện này dịch ở sách Tầu ra. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án**, chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây; và **lại chép** các thủ đoạn của **bảy người hiệp khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc, tiết-phụ nghĩa phu*, tâm tri rất là cao-thượng, sự tích lạ mà ly kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

tôi bằng lòng hả gia lắm. Bây giờ xin cô-nương cứ đứng chủ hôn, dựng vợ gả chồng cho chúng tôi, để chúng tôi cùng đi với nhau, khi đã đến Hoài-an, tôi đem sự tình ấy nói với mẫu-thân tôi trước, may mà phụ-thân tôi bằng lòng cho lấy, thật là trời cũng chiều người... ngộ đến nỗi nào... tôi đành chịu một phen để cha mẹ tôi trách quở, không dám oán hận chi cả... lúc ấy cô Trương-kim-Phượng sẽ vì tôi giữ chữ trinh, tôi cũng vì cô Trương-kim-Phượng mà giữ chữ nghĩa, tình nguyện một đời không lấy ai nữa... trên có trời, dưới có đất, xét tấm lòng tôi, tôi nói sai lời, xin quỷ-thần trách-phạt.

Thập-tam-muội nghe những lời An-công-tử nói lúc bấy giờ, thật bởi lòng thành, chứ không miễn cưỡng, liền đổi giận làm mừng, chống dao xuống đất, nói với An-công-tử và Trương-kim-Phượng rằng : « Các người còn giả cách nữa thôi ! » Nói rồi đỡ Trương-kim-Phượng giậy, dắt vào dan bên, để Trương-kim-Phượng ngồi đấy, lại quay ra nói với Trương-lão rằng : « Thế mới gọi là : không đánh nhau không thành quen nhau » quay đầu lại bảo An-công-tử : « Công-tử chớ trách tôi con người mỗ-mãng, như vợ chồng Công-tử, thật là trời đã sinh ra một đôi, có duyên tiền định, không ai phá nổi được, nếu tôi không mỗ-mãng thế, thời chắc công-việc còn chưa thành, còn như những lời Công-tử chối từ vừa rồi, cũng là có lẽ, vì việc bách-niên cốt phải tuân lời cha mẹ... tôi nghĩ cha mẹ to chẳng qua bằng trời đất, đêm hôm nay trăng sao vắng vạc, vả các người đang nơi lữ thứ (lúc giọc đường) tuy đại-lễ chưa thể làm thực được, nhưng nay nhân ánh sáng mặt trăng, soi vào trong nhà, chi bằng các người ở ngay trước cửa này, lạy trời một lạy, để hoàn-thành đại-lễ. Nói rồi tất tả bầy đèn nến, thắp hương, rồi nhờ hai vợ chồng ông Trương-lão chia nhau phù dâu phù rể... trước lễ trời đất... sau lễ vợ chồng Trương-lão... rồi vái chào nhau... lúc bấy giờ làm cho Trương-lão mừng rỡ cuống cuồng tự mình đi đun nước nóng để mọi người đều uống. »

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE

An-công-tử trước còn sợ, sau mừng run, lanh-lợi nhất có Trương-kim-Phượng, cô ta nói nhắc An-công-tử : « À ! Chúng tôi còn phải tạ ơn chị... chị là người ân thâm nghĩa trọng ! » Một lời như gợi tấm lòng, An-công-tử cũng vội vàng nói: « Phải!

161

https://tieulun.hopto.org

Phải!» Rồi hai người cùng thụp lạy Thập-tam-muội. Thập-tam-muội cũng vái tạ, rồi lôi Trương-kim-Phượng đến cạnh mình ngồi, tủm tỉm nói : « Phải lứa tốt đôi, trai lành gái tốt, thiệt không uổng tấm lòng nhiệt-huyết của chị. »

Trương-kim-Phượng nghe nói cảm động phải khóc... khóc đến nỗi nước mắt dàn dụa... Đương lúc ấy, Trương-lão đã pha chà xong, mọi người đều uống. Thập-tam-muội vừa uống nước vừa nói : «Bây giờ chúng ta sắp sửa lại hành lý thôi ! » Bảo Trương-lão cùng với chàng rể sách đèn cùng xuống dưới hầm, phá tất cả hòm sưởng của lũ ác-tăng, hễ những vật chi nặng không lấy, nhẹ mà có giấu tích cũng không lấy, chỉ thu lấy hết thảy tiền-bạc. Hai người vâng lệnh, đi một lúc lâu, sách một sách nặng đem lên trình trước mặt Thập-tam-muội.

Thập-tam-muội giở ra đếm qua, ước chừng được hơn một nghìn lạng, bèn chọn lấy một gói ước độ hơn trăm lạng, để ra một bên, lại lấy một gói chừng giăm trăm lạng, đưa cho mẹ con Trương-kim-Phượng, sau hết chỏ mười gói còn lại, nhìn An-công-tử mà bảo Trương-kim-Phượng rằng : « Em ơi ! Em không nên tay không về nhà chồng ! một trăm lạng chị đưa trước là của riêng em để hòm, còn một trăm lạng này, gọi là tiền hồi-môn của em, để vợ chồng em sau này có túng thì tiêu. »

Trương-lão ngồi bên tạ ơn hoài, dục mãi An-công-tử thu lấy số bạc. An-công-tử nhất định không nhận, xin để Thập-tam-muội đem về tiêu dùng. Thập-tam-muội tủm-tỉm nói : « Tôi cũng đã tự chia lấy một chút đây rồi, để mẹ con tôi chi dụng qua vụ rét, ngộ không đủ. . . tự khác đã có đồng-tiền không chủ, tôi muốn tiêu lúc nào, có ngay lúc ấy, việc chi Công-tử phải bận lòng ! Sắp dọn đi ! mau còn thượng-lộ ! » An-công-tử đành phải thu lấy số nghìn lạng bạc.

Thập-tam-muội hỏi Trương-lão : « Mới rồi tôi trông thấy trong tầu ngựa có cái xe, trên che mảnh chiếu, ý hẳn xe ấy ông-già thuê để mẹ con cô em ngồi đỡ chân hẳn ? »

Trương-lão thưa phải.

Thập-tam-muội hỏi : « Thế cương giắt xe có sẵn đấy chứ ? Nếu vậy ông-già mang cả tiền bạc và hành-lý, An-công-tử sếp lên xe cho phẳng để mẹ con cô em ngồi. Còn hai con

162

https://tieulun.hopto.org

lừa, ông và An-công-tử mỗi người cỡi mỗi con... chả biết Công-tử có biết cỡi không ? »

An-công-tử liền thưa : « Ngựa tôi cỡi còn được, huống chi cỡi lừa, chỉ hiềm nỗi không có yên ! »

Trương-lão : « Trên xe tôi có đủ cả yên cả nệm. »

Thập-tam-muội : « Thế thời may lắm ! » Thu sếp mau lên, nhân lúc chưa sáng, chúng ta phải đi ngay. Tôi đưa các người đến khỏi cửa đông Huyện này, tự khác có người đón, đưa đi đến nơi đến chốn, nhất lộ bình an, không sầy ra việc chi nữa... công việc tôi thế mới là xong ! Các người cứ đi thu sếp đi, tôi còn muốn nói truyện với cô em nó lúc nữa.

Mọi người vâng lời, chia nhau làm mọi việc : Trương-lão cho ngựa ăn... Công-tử gói lại hành-lý... thắng giây cương buộc nệm lên lưng lừa... giọn xe sạch sẽ... công việc ổn thỏa, mọi người đều vui vẻ cùng sắp sửa đứng giậy ra đi.

Thập-tam-muội bảo An-công-tử đi lấy nghiên... An-công-tử nói : «Nếu cô-nương muốn dùng, tôi đây có sẵn. » Nói rồi móc túi lấy hộp mực đưa ra, nghiên ấy bằng ngọc có khắc tên An-công-tử, Công-tử lại đưa luôn cả ngòi bút nữa.

Thập-tam-muội tay trái cầm nghiên, tay phải cầm bút, tẩm thật nhiều mực, chèo lên trên bàn, gọi An-công-tử soi đèn chiếu vào tường. Thập-tam-muội tay thảo hai hàng đại-tự rằng ;

«Tham, sân, si, ái, ác trùng trùng... Hòa-thượng chùa này đủ thứ tội... Y hay giết người... về đất phật... trời sai ta xuống cứu thập-phương... đứa nào muốn tìm... tìm ta đây... tìm trong đám mây sẽ thấy ngay...»

Thập-tam-muội viết rồi, chép miệng, lắc đầu, ném bút, vỗ tay cười khúc khích.

An-công-tử : «Tôi tưởng chị chỉ biết hoa dao múa gậy, giết người như không, ai ngờ chị văn võ toàn tài... lời lời nhả ngọc phun-châu... nét bút lại như rồng bay phượng múa, thật đáng để người bái-phục... Vả lại mới rồi chúng tôi có hỏi chị người ở đâu, chị nói chị ở trong đám mây, bây giờ chị cũng bảo tìm chị trong đám mây ...có lẽ chị là tiên trên mây thật ! »

163

https://tieulun.hopto.org

Thập-tam-muội : « Nào ai là tiên ! Tôi viết bỡn đấy ! Tôi nói đùa đấy ! » Nói rồi liền bước xuống bàn, để nghiên ngọc xuống... tra dao vào vỏ... đeo cung lên vai... giắt gói bạc vào lưng... thổi tắt ngọn đèn... tay vẫy mọi người ra.

Thập-tam-muội nhẩy lên mình lừa, dục mẹ con Trương-kim-Phượng lên xe... Trương-lão và An-công-tử giắt lừa mãi ra khỏi cửa chùa... thấy Thập-tam-muội lại nhẩy xuống lừa, dao cương cho Trương-lão giữ hộ, quay vào Tam-quan, đóng kín hết thảy các cổng.., lâu lâu lại thấy ở trên nóc Tam-quan nhẩy xuống. Bấy giờ mới lại nhẩy lên mình lừa, chùm vuông vải xanh trên đầu... giữa lúc trăng sế sao tàn hộ-tống mọi người, đủng đỉnh thẳng ra cửa đông Huyện-lỵ thượng-lộ cùng đi một quãng, chim kêu gà gáy, trời dạng đông, đường đi thì đã gần đến đường cái rồi, cứ thẳng đường cái mà đi, đi qua huyện Nhâm-bình ra đến cửa Đông-quan, Thập-tam-muội thấy quãng ấy đã ít nhà ở mới nói với An-công-tử rằng : « Những người tôi bảo đi hộ tống, chừng nó đợi tôi ở trong rừng liễu ngay trước mặt này, cách đây độ chừng 20 dặm ; để tôi đi trước một tý mà gọi chúng nó, các người cứ lục tục đi sau » nói rồi thúc lừa đi thẳng.

An-công-tử và Trương-lão thúc lừa phù xe theo sau, đi chừng một giờ đã trông thấy xa xa một quãng rừng toàn những cây liễu, lúc đến gần đã thấy con lừa đen của Thập-tam-muội buộc ở gốc đấy, An-công-tử và Trương-lão xuống lừa, mẹ con Trương-kim-Phượng cũng ở trên xe bước xuống, cùng vào rừng liễu đi tìm thoáng đã thấy Thập-tam-muội tự đằng xa lại.

An-công-tử trông thấy hỏi trước rằng : « Thưa chị, những người chị bảo đi hộ tống chúng tôi ở đâu, xin mời lại đây để chúng tôi chào ? »

Thập-tam-muội nói : « Hắn ở chờ các người đây đã lâu, can chi mà hoảng hốt thế » nhân cùng ngồi gốc cây nghỉ một lúc rồi lại nói : « Người đi hộ tống các người, anh hùng là nhường nào ! bây giờ tôi phải nói thật cho các người biết. Các người đi bây giờ qua núi Mang-nguru, non Lãi-tượng, bến đò Hùng-kê, và rừng Giã-chư đều là đường đất giặc cướp đi lại, chả nói cầu một người hộ tống, chứ cầu đến 5 người, hay 10 người can-đảm đến đâu cũng chả

164

https://tieulun.hopto.org

giữ được cho các người được bình an vô sự. Chỉ có tôi phải đi mới được, nhưng ngặt vì tôi còn có mẹ già, không thể đi xa, vậy thì tôi nể mặt em tôi mà tôi cho chồng em tôi mượn cái cung này. »

An-công-tử nghe đến đấy liền hỏi: « Thưa chị, tôi có biết bắn cung đâu ! vả lại cái cung của chị tôi dương sao nổi ? »

Thập-tam-muội : « Không cần phải Công-tử dương, Công-tử cứ đeo cái cung của tôi ở trên mình, đẫu không đáng được như muôn ngựa nghìn quân, nhưng cũng đáng gọi là một quan tiên phong khai-lộ, một người tráng-sĩ đi đầu. »

Mọi người nghe vậy, nửa tin nửa ngờ, cứ nhìn nhau không dám nói.

Thập-tam-muội nói : « Tôi nói bây giờ dẫu chẳng ai tin, nhưng các người thử nghĩ xem, có đâu tôi lại mang nhân mạng của các người, coi như trò bỡn. Ngày mai các người tất đi qua núi Mang-ngưu, ở trên núi ấy có một bọn tướng cướp, võ nghệ xuất-quần, thủ-hạ cũng có đến hơn một trăm đứa. Chỗ ấy các người đừng đi ban ngày, nhân đêm hôm nay còn có bóng trăng, các người cứ đi đi, đến đấy tất họ ra đón, đòi vay ít tiền, ông Trương-lão đừng nói chi với họ và chớ có đánh nhau với họ, cứ dừng xe đứng lại, lùi lại một bước, thế là họ đã biết hiệu rồi, tất không đánh đập chi các người. Bấy giờ Công-tử phải ra mời chủ-tướng lại nói truyện, Công-tử đừng sợ, phải mạnh bạo lên, những kẻ cướp chỉ cốt cướp lấy của, chớ hề tự nhiên giết đến người. Lúc bấy giờ không cứ người ta đi ngựa hay đi bộ, mình phải xuống ngựa trước, mời người ta lại nói truyện ; mà đừng trối rằng trên xe mình không có bạc, hẳn tài lắm, nội những người đi đường, có bạc hay không, có nhiều hay ít, người ta đã biết đích rõ ràng. Hễ họ có hỏi Công-tử thì Công-tử cứ nói thật : hiện trên xe có 5000 lạng bạc, đem đi dùng có việc cần, không sao biếu được, mà những đồ hành-lý không đáng bao nhiêu, chỉ còn có cái cung này đáng được vài lạng bạc, đưa cung ra xin biếu họ, họ trông thấy cái cung này thì lúc bấy giờ chả những họ không dám lấy, tất họ còn mời cơm rượu và giúp đỡ ít nhiều. Các người đừng lấy chi của họ và cũng đừng lên Sơn-trại của họ, cứ bảo họ rằng : Thập-tam-muội bảo cho mượn hai

https://tieulun.hopto.org

sinh-khẩu nữa để kéo xe đi cho nhanh, và hai người chắc chắn hộ tống ra đến Hoài-an, sau này Thập-tam-muội sẽ tạ ơn. Lúc bấy giờ người đã có đủ dùng, sinh-khẩu đã có đủ kéo, đi đường tất được nhanh, việc của cố-ngài tất được xong sớm, chả những thế đâu lại đã có hai người bọn họ hộ tống, thì đâu đâu cũng là cùng bọn với họ, tất là vạn sự bình yên, các người cứ yên lòng mà đi, không lo ngại chi hết.» Nói rồi tháo cung trên lưng giao cho An-công-tử, lại gọi Kim-Phượng bảo: «Cô em! có ông bà ở đây, chị em ta gặp gỡ phen này chả qua lòng trời sui khiến, sự báo đức đền ơn em không cần phải nghĩ đến, chỉ có cái cung này là của quý gia-chuyền của chị, chị từ thủa bé đã quen dùng, cho đến bây giờ không rời ra một khắc, nay nhân vì nể em mà đưa cho chồng em mượn, em phải cẩn-thận lắm, chớ có để hư-hỏng hay là mất-mát đi; Khi đến Hoài-an, song được việc của nhà rồi, đều thứ nhất là lo việc bách niên của em, mà đều thứ hai là phải sai người đưa cái cung ấy gửi trả chị, thế là em báo ơn chị đó, nhớ nhé!!!!!

An-công-tử nghe đến đâu vâng đến đấy, rồi mới nói với Thập-tam-muội rằng: «Thưa chị mới rồi chị không chịu bảo rõ chúng em, thật những họ tên và chỗ ở của chị, thì sau này em biết đưa cung ấy đến đâu mà trả, và đi tìm đâu cho thấy Thập-tam-muội để trả cái cung này?»

Thập-tam-muội nghe nói có lý, cúi đầu nghĩ hồi lâu rồi bảo An-công-tử rằng: «Đã có chỗ để trả; mới rồi Công-tử chả có nói ông Chừ-nhất-Quan với bõ nuôi Công-tử là chỗ chí thân ư? Công-tử khi sai người đem trả cung, thì cứ sai người đem đến nhà ông bõ nuôi của Công-tử, bảo đưa lại cho ông Chừ-nhất-Quan và nhờ ông Chừ-nhất-Quan đưa đến nhà ông Đặng-cửu-Công, ông Đặng-cửu-Công ấy chính là thầy tôi và là người lão anh-hùng đã có số bạc mà tôi giúp Công-tử đấy; Công-tử cứ như thế mà làm, chắc không sai lầm. Tôi nói thế thôi, đưa tiễn nhau chả biết tiễn đến tận đâu cho cùng, thôi tôi xin thất-lễ.» Mọi người nghe thấy Thập-tam-muội nói đến câu ly-biệt ai cũng rớt nước mắt ra, nhất là Trương-kim-Phượng lại càng nức nở. Trương-kim-Phượng thổn thức nói với Thập-tam-muội

166

https://tieulun.hopto.org

rằng : « Chị ơi ! em với chị cách biệt nhau độ này, chưa biết bao giờ chị em ta lại được gặp nhau, chị ơi ! »

Thập-tam-muội nói : « Em ơi ! cái *lại gặp nhau* không định trước được, trăm sự nhờ trời, chúng ta sau này may ra cũng có khi lại gặp nhau, mà dù không lại gặp nhau nữa cũng chẳng làm sao, em phải biết rằng sách có chữ *người quân-tử chơi với nhau nhạt như nước lã.* » Nói rồi gạt tay đứng giậy, đến gốc cây liễu cởi lừa, vừa toan nhẩy lên liền thấy An-công-tử hai tay vỗ đùi nhẩy lên mà kêu một tiếng : « Ối chao ôi ! hỏng mất rồi, » mọi nghe thấy đều thất kinh, cả Thập-tam-muội cũng phải rời lừa ra, chạy đến hỏi An-công-tử xem việc chi thế, An-công-tử lúc bấy giờ đỏ mặt lên nói với Thập-tam-muội rằng : « Tôi bỏ quên mất cái nghiên rồi ! Ối chao ôi ! Chị đừng đi vội, chị hãi đưa tôi trở lại chùa Năng-nhân để tôi tìm lấy đã. »

Thập-tam-muội nói : « Tưởng là cái chi mà Công-tử kinh-hoảng thế ? Cái nghiên của đáng mấy mươi mà Công-tử lại muốn dấn thân vào nơi hổ huyệt. »

An-công-tử nói : « Chị không biết, cái nghiên ấy không phải nghiên tầm thường, một thứ của quý của tổ tôi để lại cho cha tôi, cha tôi đi làm quan có chân trọng giao lại cho tôi, bảo tôi rằng : « Con phải giữ cẩn thận, hễ trông thấy cái nghiên thì cũng như trông thấy ông cha, mà giữ lấy những lời giáo-huấn. » Chả những thế mà thôi, trong cái nghiên ấy có khắc giấu hiệu tên cha tôi, lúc bấy giờ vì tôi mải xem văn của chị, nên những chi mà bỏ quên ở chùa. Ngộ sau này quan đến khám, lấy giấu tích cái nghiên ấy mà truy tầm ra, thì bấy giờ tôi biết làm thế nào ! Trời ơi ! hỏng mất, tôi lạy chị ! tôi van chị ! chị đừng đi vội để tôi quay lại chùa ấy mà tìm lấy cái nghiên ấy đã. »

Mọi người nghe nói mặt đều ngẩn ngơ.

Thập-tam-muội dùng dằng hồi lâu rồi nói : « Ừ phải ! cái của quý ấy thật không nên để mất, nhưng các người đi đã lâu trở lại sao tiện. Chi bằng cái việc lấy nghiên ấy cứ giao mặc tôi, thứ này tôi có về nhà được, lúc rảnh cũng phải ra nghe ngóng, xem cái việc ở chùa ấy ra làm sao ; mà bây giờ thì tôi hãy đến ngay, lỏn vào đằng sau lấy cái

167

https://tieulun.hopto.org

nghiên ấy để ở nhà tôi chắc không suy chuyển, chờ khi nào Công-tử sai người đem cung đến trả tôi, thì tôi cứ cái người đưa cung ấy, mà tôi trả lại nghiên, thế có phải là của ai lại về người ấy, chẳng cũng là tiện lắm ru ! ! »

An-công-tử nghe nói bụng còn hồ nghi, Kim-Phượng biết là được việc liền nói : « Phải đấy ! Chị nói thế là phải đấy, thôi nói ra như dao chém đá, chị đi đi cho được việc, chúng tôi xin vái chào chị. »

Thập-tam-muội liền nhảy lên lừa, buông cương tế thẳng, như chớp loáng, như mây bay, vụt chốc không còn trông thấy nữa.

HỒI THỨ CHÍN

Quan huyện hồ-đồ sóa tan án nặng,
Cậu An-công-tử lên đến Trường-hoài.

Chùa Năng-nhận nguyên là một chỗ cổ-miếu đổ nát, trước có hai người du-tăng ở đấy để đi khuyến-hóa, tự khi lũ ác-tăng Xích-diện-Hổ chiếm xứ ấy, đuổi hai người du-tăng đi, mượn tiếng bán cơm bán nước để cướp-bóc những người đi bán đi buôn, những người vận đen bị lũ ác-tăng hại nhiều lắm. Trời thật có mắt, gặp tay Thập-tam-muội, lũ ác-tăng ấy chẳng sót thằng nào, rồi cứ đủng đỉnh mà đi ra, khi đi ra còn rào-rấp sung quanh miếu ấy. Miếu ấy lại ở một chỗ khuất, it người lui tới lễ phật thắp hương, đến những lý-dịch xứ ấy ở cũng xa, cho nên trong miếu ấy tha hồ mở cờ đánh trống, chở hề hở lộ ra ngoài.

Đấy thuộc về huyện gì ? Huyện Nhâm-bình. Quan huyện đấy là ai ? Xuất thân thế nào ? Ngài họ Hồ nguyên là một người bán đồ tạp-hóa, vị buôn bán phát tài, quyên được chức quan, mới bổ ra tri-huyện huyện ấy, ai cũng gọi là quan Hồ-thái-Gia. Khi quan huyện tiếp được giấy bẩm của lý-dịch Năng-nhận, bẩm về việc nhân mạng, ngài cần quá, định đến ngày hôm sau đến tận làng, những nha-dịch cũng hớn hở muốn theo đi, vì có thế cứ lý-dịch và khổ-chủ mà sách nhiễu được chi chi đấy. Đến ngày hôm sau, thầy trò

168

https://tieulun.hopto.org

Nói xong hai người đã biến hiện nguyên hình: Đường-tam-Tạng đội mũ tỳ-lư, mặc cà-sa gấm, chân đạp hoa sen đứng ở giữa trời, Tôn-ngộ-Không thì mắt đỏ, con ngươi vàng, tay cầm dùi mõ gỗ đứng chầu ở bên tay trái.

Vua Hiến-Tôn và các quan trông thấy đều mừng sợ lạ thường vội vàng bước xuống ngai vàng để chiêm ngưỡng.

Đường-tam-Tạng ung dung rút một cái phong-bì chữ gấm ở trong tay áo ra đưa cho Ngộ-Không bảo rằng : « *Trò ơi ! Ngươi đi mau, đem niêm phong tất cả những kinh trong thiên-hạ lại.* »

Ngộ-Không đỡ lấy phong-bì liền biến đi mất.

Vua Hiến-Tôn vội vàng giơ tay chầu lên trời mà khấn rằng : « Những tục tăng giảng kinh, vẫn không hợp mấy ý chuyền kinh. Nhưng nay phật sử niêm phong kinh, sợ lại trái với lòng thành cầu kinh trước, muôn nhờ đức từ bi mở một lối con con để cho tế độ. »

Đường-tam-Tạng nói : « Nếu nhà vua tâm tâm mộ đạo, không phải cầu tôi, lại sai một người đi vạn thủy thiên sơn, đến xứ Linh-sơn mà cầu lấy Chân-giải, khi đã được Chân-giải, thì chân kinh tự khắc mở ra, sẽ phù hộ cho nhà vua được dân yên nước thịnh. » Vừa nói xong thì Tôn-ngộ-Không đã hiện đến trước mặt Đường-tam-Tạng mà phục mịnh rằng : « Kinh văn thiên-hạ đã niêm phong hết rồi : » vua tôi thấy linh hiển như thế, đều lễ rạp xuống đất, hứa xin cầu được Chân-giải.

Tam-Tạng chắp tay chào nhà vua rồi cùng Tôn-ngộ-Không chân đạp mây lành, vùn vụt lên trời biến mất.

HỒI THỨ TÁM

Sư Đại-Điên phụng chỉ đi cầu Chân-giải,
Phật Đường-tam-Tạng chuyền thần-trú thu-tâm.

Vua Hiến-Tôn cùng các quan văn vũ đều trông thấy đức Đường-tam-Tạng và Tôn-ngộ-Không hiện ra phật, thân bảo phải đi tìm Chân-giải, rồi vùn vụt bay lên trời mất, ai nấy đương vừa sợ vừa mừng, lại vừa ăn năn về sự lỗi

169

https://tieulun.hopto.org

lầm phụng phật xưa nay, đương sắp sửa cheo bảng để tìm lấy người đi tìm Chân-giải.

Pháp-sư Sinh-Hữu sau khi bị đánh sợ hãi vô cùng, chợt kẻ hầu báo rằng : « Phật Đường-tam-Tạng đã cưỡi mây đi rồi » bây giờ pháp-sư mấy dám về chùa, thật là mất cả thể diện, ngồi yên một lúc, lại đi vào chầu, tâu với vua rằng : « Sai người đi tìm Chân-giải, thật là thiện duyên, nhưng vâng thánh chỉ giảng kinh cũng không phải là tà đạo, chùa Hồng-Phúc chúng tôi đã vâng phật-chỉ không dám khai giảng nữa, nhưng còn các nơi sợ đình hoãn không kịp, xin nhà vua cứ để yên cho giảng, rồi sau này sẽ liệu. »

Vua cũng cho lời tâu ấy là phải. Nói chưa rứt lời, thấy sư các chùa lũ lượt vào chầu tâu rằng : « Chúng tôi đương tuyên giảng, tự nhiên trên trời giáng xuống một vị thần-thánh, mắt đỏ, con ngươi vàng, mỏ nhọn tai cụp, tay cầm một tờ phong-bì chữ vàng nói rằng : « *Phụng chỉ phong kinh* » soa qua kinh liền biến đi mất, sau khi chúng tôi giở đến kinh, thấy kinh dính lại không sao mở được, chẳng biết duyên-cớ vì đâu, xin lượng trên soi xét. »

Vua Hiến-Tôn thấy chùa nào cũng nói như thế biết là phép phật có linh, cũng tin lòng đi cầu Chân-giải, nhân tuyên pháp-sư Sinh-Hữu lên đền truyền rằng : « Ngày xưa vua Thái-Tôn hoàng-đế cầu kinh, nhờ được đức Trần-huyền-Trang ứng chiếu, vua Thái-Tôn cảm khích phong cho làm Ngự-đệ, nay trẫm muốn tìm Chân-giải cũng phải được người thân-tin để đi thay, người thân-tin của trẫm chả ai bằng pháp-sư, nếu pháp-sư chịu khó đi hộ, trẫm sẽ cùng với pháp-sư kết làm anh em, chả biết pháp-sư có bằng lòng không ? »

Sinh-Hữu nghe vua truyền, sợ quá, mướt mồ-hôi, run cầm cập, thở một lúc mới tâu lại rằng : « Tôi đội ơn vua quá hậu, có đâu dám từ sự khó nhọc, nhưng tôi để ở xứ Tràng-an, nhớn ở xứ này, chửa bao giờ đi khỏi xứ này một bước, những đường lối mặt ngoài tôi không biết cả, tôi đi vạn-thủy thiên-sơn làm sao cho được. »

Vua Hiến-Tôn cười nói : « Pháp-sư không biết lối, sao pháp-sư cứ hay đi dẫn lộ cho người ta ? »

Sinh-Hữu thưa : « Người ta có cái hay, cũng có cái không hay, tôi dẫu không có thể đi xa tìm Chân-giải, nhưng cứ ở trước

170

https://tieulun.hopto.org

tượng phật đốt hương tụng kinh để cầu cho nhà vua sống lâu, thì tôi không dám nhường cho ai cả. »

Vua lại cười nói : « Nếu pháp-sư thật cầu cho trẫm được trường thọ thì thật hơn cầu Chân-giải nhiều ? » Nhân lại hỏi những các sư rằng : « Pháp-sư Sinh-Hữu trẫm đã chả mong mỏi chi rồi, còn lũ các thầy, chả biết có ai khá và chịu khó để giúp thành chi của trẫm không ? »

Các sư nghe lời chuyền cứ đứng sững im lặng, hình như những pho tượng đắp bằng đất, hay tạc bằng gỗ vậy ; Vua lấy đều làm không bằng lòng lắm.

Sinh-Hữu lại phải quỳ xuống tâu rằng ; « Sự đi xa sang tận Linh-sơn cầu lấy Chân-giải, chúng tôi còn chả dám nhận, huống hồ chư tăng, tôi xin bảo cử một người chắc là đi được »

Vua hỏi : « Pháp-sư cử ai ? »

Sinh-Hữu tâu : « Chính là vị sư ngày trước, tâu xin sửa lại phép phật, nay được phụng mịnh củ-sát việc giảng kinh, tên là Đại-Điên hòa-thượng ấy. »

— Sao pháp-sư biết người ta đi được ?

— Trong tờ biểu của vị sư ấy có nói : *muốn giảng giải phải có người chí-tuệ*, bây giờ sai y đi cầu Chân-giải, chính là hợp với bản tâm của y, vả lại y là người Chào-châu, có thể từ Chào-châu đi đến Tràng-an, thì tất có thể từ Tràng-an mà đi đến Linh-sơn, bởi thế cho nên tôi mới dám bảo cử.

Vua Hiến-Tôn nghe tâu ngẫm nghĩ giờ lâu mới phán rằng : « Ử ! vị sư ấy hoặc có thể đi được, nhưng cũng chưa chắc, vả lại trẫm từng xét qua việc cũ, nghe đâu từ đây đến Linh-sơn, đường đi cách mười vạn tám nghìn dặm, nhiều yêu ma lắm, mười phần chết chỉ có một phần sống, nếu không phải người trung-ái với trẫm, ai chịu khó đi thế, dù trẫm có dùng oai bắt đi khi người ta đến nửa đường, tất sinh lòng chán nản, mong thành công sao được ; vả lại như sư Đại-Điên, lặn ngòi lội nước, tự Chào-châu đến đây, cốt xin trẫm sửa lại phật giáo, lúc bấy giờ trẫm đương cố xin pháp-sư giảng kinh, trẫm chưa kịp truyền bảo cho người ta thế nào, để đến nỗi người ta phải chờ đợi mãi. Mới rồi trẫm tuy sai đi xem xét chỗ giảng kinh, bây giờ lại thôi không giảng nữa, còn có chi mà xét nữa, thế là hắn

https://tieulun.hopto.org

chưa được một tý ơn vua nào, bây giờ tự nhiên sai hắn đi qua những đường hiểm trở thế, trẫm xét trong lương-tâm trẫm, không thể yên được. Chi bằng cứ treo bảng mộ lấy người, nếu hắn thật có tri chung thành, tự nhiên nức lòng nhận lấy, nhược bằng hắn cũng không có bụng giúp trẫm như pháp-sư, dẫu bắt ép hắn cũng không có ích lợi chi. »

Sinh-Hữu không dám nói nữa, cùng chư sư lui ra.

Vua thoái triều, sai các quan làm bảng văn để chiêu lấy người cầu Chân-giải : Bảng treo ngoài hoàng-thành có những câu sau này :

« Vì việc tìm cao-tăng sang Tây-phương cầu Chân-giải, trẫm trộm nghĩ rằng : phép phật đã đời nào cũng sáng sủa thì cao-tăng lúc nào cũng giáng-sinh. Nhớ xưa kia đức Thái-Tôn Hoàng-đế cầu lấy chân kinh, dẫu rằng đã lưu truyền ở Trung-thổ, đến nay có đức phật tổ Huyền-Trang truyền rằng : Chân-giải còn để ở Linh-Sơn. Trẫm nghĩ : đã có Chân-giải thì phật pháp mới tuyên dương, Trẫm dẫu đức mỏng, muốn nối công nghiệp thủa xưa, nay phát đại-nguyện từ-bi, muốn cầu một vị cao-tăng như Huyền-Trang phật tổ ấy để lên Linh-Sơn lĩnh về Chân giải, cho toàn thắng sự mà rộng phúc duyên. Ai là người có tri chân tu, nức lòng giúp trẫm việc ấy, trẫm cũng xin bắt trước như ngày trước phong làm Ngự-đệ, thành tâm như thế không dám ăn lời, vậy nên yết ra bảng văn để tăng chúng đều biết. »

Ngày tháng giêng năm thứ mười lăm niên hiệu Nguyên-Hòa.

Sư Đại-Điên từ lúc vâng thánh-chỉ xem xét những người giảng kinh, pháp-sư Sinh-Hữu muốn mời ngay lên trên đài một thể, nhưng sư Đại-Điên trối từ rằng : « Vua sai tôi đi tùy ý xem xét các chùa, vậy tôi phải làm chọn nghĩa vụ của tôi. » Nhất định không lên, chỉ đứng lẫn với mọi người mà nghe ngóng. Ngày hôm ấy Đại-Điên đương ở chùa Hồng-phúc xét ngầm những công việc của pháp-sư Sinh-Hữu, chợt thấy hai vị phật tổ hiển thần-thông, niêm phong kinh lại, bắt phải sai người đi cầu lấy Chân-giải, Đại-Điên đương định làm sớ xin đi, nay thấy cửa hoàng-thành treo bảng chiêu tăng, mới chạy đến dưới cột bảng nói với quan Thái-giám giữ bảng rằng : « Sang phương tây cầu lấy Chân-giải,

https://tieulun.hopto.org

bần-tăng xin phụng thánh-chỉ mà đi, nhờ quan lớn tâu lên lượng thánh. »

Quan Thái-giám nghe nói, vội vàng vào cung tâu lên Hiến-Tôn Hoàng-đế : Vua mừng lắm, khen rằng : « Tưởng là ai hóa ra lại vị hòa-thượng ấy, thế mới thật là có căn-khí. » Truyền cho vào, Đại-Điên vâng mịnh thụp lạy thềm rồng, vua gọi lên trên đền cho ngồi, nhân nói trước rằng : « Ngày trước pháp-sư xin trẫm sửa lại phật pháp, trẫm lấy làm cảm động và tỉnh ngộ ngay, nhưng lại ngặt vì bị những cận-thần và các sư ngu hoặc, cố xin giảng kinh, trẫm bất đắc dĩ phải cho họ giảng, và trẫm nhờ pháp-sư xem xét, là cốt chờ để xem họ có lầm lỗi chi, thì trẫm sẽ bắt tội bấy giờ không kêu được nữa. Nay may nhờ phật ta có phép thiêng thật, sui khiến hai vị phật-sư là Trần-huyền-Trang và Tôn-ngộ-Không giáng lâm đàn-việt, bảo tỏ những chỗ sai lầm, thế mới biết pháp-sư ngày trước xin sửa lại là phải lắm, trẫm đương muốn làm một cảnh chùa to để cúng giàng, pháp-sư tuyên dương lấy chính-giáo và sớm tối trẫm được nghe những diệu-đế nhiệm mầu, ngờ đâu nay trẫm treo bảng cầu người đi lấy Chân-giải, pháp-sư lại nức lòng xin đi, suy thế mới biết pháp-sư thật có chân tu, so với những chư-tăng chỉ tu bề ngoài kia, sa cách nhau như trời như đất vậy. »

Đại-Điên tâu : « Đã là đệ-tử nhà phật thì phải phụng hành phật giáo, trước tôi xin đổi, nay tôi xin đi, không phải là hai việc. »

Vua nói : « Pháp-sư tâm tâm về phật, vẫn không sợ nhọc, nhưng nay đường đi cách vạn-thủy thiên-sơn, pháp-sư đi có một mình, khỏi sao nhiều điều hiểm trở, chả biết pháp-sư cậy có tài chi mà không sợ ? »

— Phép phật vô cùng, nhân duyên đâu có đấy, bần-tăng không có cậy gì, ấy chính là bần-tăng có chỗ trông cậy đấy.

— Diệu luận của pháp-sư đã hiểu sắc sắc không không chắc pháp-sư không phụ lòng mong mỏi của trẫm. » Liền mời thụ-trai, trai xong vua lại nói : « Trong bảng văn của trẫm có nói ai đi sẽ y như việc cũ của đức Huyền-Trang pháp-sư phong làm Ngự-đệ, nay pháp-sư đã có bụng giúp

173

https://tieulun.hopto.org

trẫm mà đi, trẫm cũng phải chọn ngày mà kết nguyện với pháp-sư làm huynh đệ. »

— Thế dẫu là ơn to của thánh-thượng nhưng trong lễ quân thần vua với tôi cách nhau như trời như đất, bần-tăng không dám làm dối danh-phận, nhược bằng phạm đến thiên-luân, thế là phạm lời giới nhà-phật, *không nên tham vọng*, còn mặt mũi nào trông thấy đức Thế-Tôn ; xin nhà vua cho bần-tăng được sung xướng về đều nghĩa, không nên phạt bần-tăng bị tội về đều tham.

Vua Hiến-Tôn nghe tâu than thở vô cùng, liền khen rằng : « Như pháp-sư thật là giống nhà phật, trẫm trót nhỡ lời, nhưng thế thời trẫm sao yên tâm được, để trẫm sai cận thần đòi sư Hồng-Phúc và sư các chùa sắm sửa hương, hoa, đèn, đuốc, bảo-cái, tràng-phan, hãi rước pháp-sư về chùa nghỉ tạm, rồi hãi chọn ngày xuất hành. »

Đại-Điên vội vàng tâu rằng : « Thủa đức thượng-phật, lấy thanh tịnh làm chủ, Đại-Điên này đương muốn đem mục-đích ấy trước sửa mình, sau sửa đến người, nay nếu đưa đón vang lừng, khởi cư chẫn chện, thế là đọa lạc ngay vào đường tà ma, dẫu muốn cầu lấy Chân-giải cũng không có lối nữa. »

Vua bằng lòng lắm, chỉ truyền rằng : « Những sự lầm lỗi của trẫm đối với nhà phật, từ xưa đến nay, giờ nghe lời của pháp-sư mà mười phần đã biết hối lại đến tám chin phần, nhưng pháp-sư không muốn về nghỉ chùa to, thì bây giờ pháp-sư định nghỉ đâu? »

Đại-Điên tâu : « Bần-tăng vốn ở trọ am Bán-kệ. »

Vua quay lại hỏi cận thần : « Am Bán-kệ ở xứ nào ? »

Cận-thần tâu : « Am ấy là một cảnh nhỏ ở về một xứ vắng vẻ phương tây kinh thành này. »

Vua cười nói : « Pháp-sư không ở chùa lớn mà ở một am nhỏ, Bán-kệ, thế mới gọi là bụng pháp-sư chỉ chờ nửa câu kệ là vạn duyên không cả, nhân phong cho Đại-Điên Bán-Kệ pháp-sư. »

Đại-Điên tạ ơn, rồi lùi ra đi bộ về am Bán-kệ.

Tự khi Đại-Điên nhận đi cầu Chân-giải được, vua phong là Bán-Kệ pháp-sư, khi trở về am, am chủ là Lãi-Vân nghe biết việc ấy, nói với Đại-Điên rằng : « Sang phương tây đi cầu Chân-giải là một sự khổ-sai, những Hòa-thượng ở chùa to, xưa nay được nhà-nước cúng giàng, ăn ngon mặc tốt, sao

A74

https://tieulun.hopto.org

không chịu đi, sao không để họ đi mà pháp-sư lại nhận lấy? »

— Chỉ vì người ta hiểu sai nghĩa chân-kinh cho nên phải đi cầu Chân-giải, để giải nghĩa lấy chân-kinh cho minh bạch chính là việc to của nhà phật, ta đã là người nhà phật, vậy thì ta còn dám đổ cho ai.

— Không phải là tôi bảo lão-sư đổ cho ai, nhưng lão-sư là người ở xa mới đến, chưa biết sự lợi hại cầu kinh thế nào ?

— Cầu kinh có lợi hại chi ?

— Tôi thường nghe thấy những người có tuổi nói lại, việc đi cầu kinh, chả những là đường xa mười vạn tám nghìn dặm, lại có đến nghìn thứ yêu trăm thứ quái. Ngày xưa đức Huyền-Trang pháp-sư đi cầu được là nhờ có đức Quan-âm bồ-tát bảo cách cho thu được ba người làm đồ đệ : Tôn-hành-Giả, Chư-bát-Giới và Sa-Tăng, ba người ấy đều có thần thông, giáng được long, phục được hổ và có thủ đoạn chém được yêu, trừ được quái. Cho nên đức Huyền-Trang mới đến được Linh-sơn, cầu được chân-kinh về. Chứ như lão-sư bấy giờ, chẳng những một thân một mình lại không có một thứ khí giới nào thủ thân đi sao cho được.

— Hễ đã có lối là ta đi được. Đức-huyền-Trang pháp-sư khi mới ra khỏi cửa thì đã có ba đồ-đệ đâu ? Còn như bảo có nghìn yêu trăm quái thì ta đã nhờ có một vị phật ở trong tâm ta, ta sợ chi yêu quái ?

— Lão-sư nói thế là sảo-ngữ hoang-đường, tôi sợ đến lúc bấy giờ có nhiều thứ khó khăn cho lão-sư thôi .

— Những sự khó khăn nhất trong thiên-hạ, chả qua một sự chết, bần-tăng dù chết cũng không dỗi hai lòng, vậy thì khó chi.

Đường-bán-kệ nói chưa rứt lời, sực thấy hai người sư hủi-lở ngày trước lại chạy vào am, nói to lên rằng:

— Vị Hòa-thượng kia ! chớ có ngại khó ! cái việc cầu giải này thật là : phúc duyên to như trời, thiện quả giồng tựa biển đấy, cố đi ! Muốn có đồ-đệ, ta sẽ cho, cũng đủ ba người. »

Đường-bán-kệ trông thấy biết là đức Đường-huyền-Trang và Tôn-ngộ-Không biến tướng, liền lạy rạp xuống đất : « Cúi xin phật-tổ từ bi, đã sai bần-tăng đi cầu Chân-giải, bần-tăng xin cố sức, không còn dám đổ cho ai, nhưng bần-tăng

175

https://tieulun.hopto.org

chỉ sợ rằng một thân một mình, qua sao được thiên-sơn vạn-thủy, bần-tăng nhờ hai phật-tổ từ bi, xem có ai ban cho bần-tăng một người để làm đồ-đệ.»

Đường-tam-Tạng nói: «Có rồi, có rồi, nhà ngươi. đứng lên, ta có một câu trú chuyền cho ngươi, ngươi phải nhớ cho kỹ đọc cho chơn, câu trú này là câu chân-ngôn-định-tâm của phật-tổ ta, mỗi ngày nhà ngươi đọc ba buổi, thì tự nhiên đầu tiên có một đồ-đệ thần-thông quảng đại lại giúp nhà ngươi để sang phương tây cầu giải.»

Đường-bán-kệ nghe chuyền, trong lòng mừng lắm, liền quỳ lại gần Đường-tam-Tạng để xin thụ-chì cầu thần-trú. Đường-tam-Tạng ghé vào tai bảo qua một lượt, xong rồi lại gọi Tôn-ngộ-Không đưa cho cái gậy gỗ và giận rằng:

Gậy này là của báu nhà phật, sai ta đem cho nhà ngươi, hễ nhà ngươi có gập tà ma ngoại đạo, nhà ngươi cứ cầm cái gậy này thét lên một tiếng, tự khắc chúng nó phải quy phục cả.

Đường-bán-kệ nhận lấy lạy tạ, còn muốn hỏi nữa thì hai vị đã bốc lên đứng giữa trời mà chuyền thêm rằng: «Chỉ cốt nhà ngươi phải tin tâm và cố sức để đạt được cái mục đích của nhà ngươi, còn như ngộ khi có nguy cấp tự khắc ta đến cứu cho.»

Nói rồi biến vào trong mây.

Đường-bán-kệ lạy luôn mấy lạy, Lãi-Vân bấy giờ run cầm cập, lạy đập đầu nói rằng:

Hai vị bồ-tát đã hiện thần thông chuyền bảo như thế, lão-sư cứ yên lòng đi cầu giải, tiểu-tăng không dám nói chi nữa.

Bán-kệ tạ lại rằng: «Những lời nhà sư khuyên bảo tôi là có ý yêu tôi, tôi cám ơn lắm.»

Tự lúc bấy giờ, mỗi ngày ba buổi sớm, chưa, chiều, Bán-kệ cứ đem câu thần-trú-định-tâm, lầm nhầm mỗi lần đọc đến mười lượt.

Phép đâu hiền ứng nhiệm mầu, khi đọc thần trú, không động lưỡi không ra tiếng mà tự nhiên thấu đến óc trên đầu Tôn-tiểu-Thánh, ở tận động Thủy-liêm núi Hoa-quả châu Đông-thắng-thần.

Tôn-tiểu-Thánh tự lúc nhận lời cụ tổ là Đại-Thánh đạy bảo, cả ngày chỉ ngồi trong động, tu tâm dưỡng tính

176

https://tieulun.hopto.org

Sách ABC mới

Quốc Ngữ

Vỡ Lòng

Của KIM-ĐỨC-GIANG soạn

SÁCH NÀY TRẺ CON DỄ HỌC

Đủ các vần, các dấu và các bài tập-đọc :
Địa-dư, Cách-trí, Nam-sử, Vệ-sinh, Toán-pháp và Luân-lý.
Rất dễ học và có ích cho trẻ con.

Giá bán mỗi quyển 0$06

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bẩy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên**, hoặc của **Đông-Á**, hoặc của **Tây-Âu**, thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức**, cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1**, quyển **3**, quyển **5**, quyển **7**, quyển **9**, quyển **11**, vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2**, rồi đến quyển thứ **4**, quyển thứ **6**, quyển thứ **8**, quyển thứ **10**, vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lứa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này :	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin đề phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ 2.*) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có đề hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 24

DÉPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 2019

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thanh-Ngọc-Duyên

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

ĐÃ IN XONG **QUYỂN THỨ NHẤT**

Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng minh là thiên-tử. hoạn nạn gỡ như không !

Cuộc vi-hành này tìm ra được sự quan tham lại những, mà cũng tìm gặp được nhiều người tài.

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tính thêm tiền gửi nhà giây thép.

Đã bán tại nhà in Kim Đức-Giang và tại các hiệu sách.

TRUYỆN MỚI RẤT HAY

Thất hiệp ngũ nghĩa

Từ quyển 25 trở đi bắt đầu in liên hồi truyện **Thất hiệp ngũ nghĩa**, dịch ở sách Tầu ra. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án**, chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây ; và **lại chép** các thủ đoạn của **bảy người hiệp khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc*, *tiết-phụ nghĩa phu*, tâm trí rất là cao-thượng, sự tích lạ mà ly kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2019

một lũ kéo nhau về làng, giá cứ những án-mạng tầm thường, thì chỉ cho người khám qua là đủ, song ngặt vì án là án mấy vị sư bị người ta giết ở chùa, mà chùa ấy lại cách làng xa lắm, lúc đến nơi tìm bắt khổ-chủ, thì chả thấy ai... trên chùa thấy mấy pho tượng... dưới nhà bếp có bốn con loa (1) đói gần chết... tăng ni chết nằm ngổn ngang, đầu một nơi mình một nẻo và một sác liền-bà gan ruột phơi ra đầy đất... tìm sau tìm trước chẳng thấy bóng người, còn sở-cứ vào đâu được! Mỏi mệt quá, rủ nhau vào trong nhà tạm nghỉ, vừa bước vào nhà thấy ở tường có hai giòng đại tự, chữ to bằng cái bát, quan huyện ngài xem không nổi, đọc không trôi, phải gọi đến thư-biện, thư-biện trông thấy hai giòng chữ rùng mình, đưa mắt quan huyện đuổi cả người ra, sẽ xin bẩm nhỏ. Nguyên người thư-biện ấy là một người lão-lại ở phòng-hình, xưa nay bao nhiêu những việc khó phải đến tay y, mới thu kết được.

Quan huyện thấy hắn đưa mắt, bèn hỏi hắn rằng: « Ta vừa toan cho người biên khám, cớ sao thầy lại gạt tay đi. »

Người thư-biện bẩm: « Án này chắc tra không ra; trong lệ nhà vua hễ án mạng nào đến ba người mà không tìm được người hung-thủ là phải xử-phân (khiển-trách), nay chùa này có sáu người bị chết, đứa thì mất đầu, đứa thì không ruột, nếu ngộ tra không ra mối, bắt không được người, quan chức của quan lớn giữ còn sao được. »

— Uả! cứ việc tra, biên thành án rồi ta huyền trọng thưởng để bắt lấy hung-thủ, hễ thiên-hạ còn tham tiền thì hung-thủ hẳn sao cũng bắt được?

— Quan lớn muốn bắt người hung-thủ này, chả khác chi đáy biển mò kim. Tôi chắc những Sư chết đây cũng chẳng phải đồ đạo-đức, mà người giết người này cũng chẳng phải là đồ giết người lấy của, hay thù hằn chi đâu! Chỉ là những hạng tài cao chi đoản, giữa đường thấy sự bất bình ngứa mắt giết chơi.

— Sao mà biết.

— Xin quan lớn hãi xem hai giòng chữ này sẽ biết rõ ràng. Câu đầu nói *những lũ sư này ngày thường hay cướp của người*

(1) Loa (giống lừa lai).

177
https://tieulun.hopto.org

ta, bắt vợ con người ta và giết người ta, bao nhiêu những sự trái lẽ là lũ ấy làm tất; còn hai câu dưới là người ta bảo rằng: *người ta mà giết nó đi, chả qua là người ta thấy sự tức mình mà làm cho hả lương tâm, nếu muốn tìm thấy người ta thì vào trong đám mây sẽ thấy.* Quan lớn nghĩ xem đã là người trong đám mây, chắc hẳn bọn kiếm tiền hiệp khách, dù quan lớn có thấy... quan lớn có dám động đến người ta không? Bởi thế cho nên tôi bảo làm thế không chôi.

Quan huyện nghe nói cũng rùng mình, lại hỏi: « Thế thì bây giờ thầy bảo làm thế nào cho rút việc? »

— Cứ như ý tôi, trong một đống người chết này, chọn ra lấy ba sác: Hòa-thượng béo, tiểu để tóc dở-dang và một người liền-bà, rồi bắt lý-dịch làng ấy làm giấy, bẩm rằng: *Nguyên Hòa-thượng bất lương giết gái vào chùa, tiểu còn tóc ghen giết người liền-bà ấy, rồi thành hai sư tiểu giết lẫn nhau*, còn đống sác khác không cần khám nghiệm, cứ cho trôn tất, như thế có phải chánh về sự án-mạng to trong hạt quan lớn, những nha-dịch đây thuần là tôi-tớ quan lớn, ai dám hở môi, đến cả lý-dịch xứ này cũng muốn dành việc đi, tất cũng thuận tình mà làm đơn như thế. Tôi tính như vậy... còn tùy lượng quan lớn.

— Thầy giỏi thật, thầy nghĩ phải đấy, cứ thế mà làm, bao nhiêu những của cải lặt vặt trong chùa này, là của lũ ác-tăng thì thưởng cho những người tùy-tùng và lý-dịch chia nhau mà lấy. Làm việc quan phải lấy nhân làm đầu không được quấy quả gì đến dân sự.

Lời quan truyền xuống, ai nấy tuân hành, lại xướng nhất là những nha-dịch, đồ tế nhuện tha hồ vơ vét, còn bốn con loa không ai muốn lấy, quan biên vào làm ngựa của công vậy.

Cứ đơn bảo của lý-dịch và tờ bẩm của quan huyện, quan trên phê lại *cứ thế mà làm*, thế là đem một cái án độc địa kinh-thiên xóa tan như mây bay như nước chảy, thật là phúc-đức từ bi... Na-mô-a-di-đà-phật... thế mới biết hai hàng chữ của cô Thập-tam-muội thật là có thần thông mầu nhiệm...

An-công-tử từ khi từ biệt Thập-tam-muội, đủng đỉnh đi đường. Trương-lão nói với An-công-tử rằng: « Cô-da (1) ơi, chúng ta đi đã lâu rồi, sắp tìm chỗ nghỉ thôi. »

(1) Cô-da = chàng rể.

178

https://tieulun.hopto.org

An-công-tử đương ngẫm nghĩ những truyện đâu đâu... Thập-tam-muội hào-hiệp đến đâu... chu toàn đến thế nào... Chả biết có nhớ mà lấy lại cái nghiên cho ta không?... chả biết cái cung này có trúng dụng cho mình không...

Ngổn ngang trăm mối bên lòng,
Phần e nỗi khách phần mong nỗi mình...

Đương lúc bồi hồi tấc dạ, nghe thấy Trương-lão gọi hỏi, vội vàng vâng vâng dạ dạ.

Chốn quán-xá tìm nơi sạch sẽ, thu hành-lý, rửa mặt ăn cơm, yên xong đâu đấy, Trương-lão và An-công-tử ở một gian, còn mẹ con Kim-Phượng thì buồng trong an nghỉ. Bà Trương-lão bảo Kim-Phượng rằng: « Con đi ngủ đi, suốt đêm hôm qua, con đã phải thức. »

Trương-cô-nương nói: « Thưa mẹ, con đã ngủ trên xe rồi, mẹ cứ yên nghỉ để con còn đương tính toán về sự đi đường ngày mai. »

Trương-lão cũng tâm niệm đến Thập-tam-muội, nhớ lời dặn bảo rõ ràng *hễ hôm nào đi qua Mang-ngưu-sơn là phải đi sớm.* Cho nên mới sang canh tư, đã giở giậy cho sinh-khẩu ăn thóc uống nước, giục mọi người giậy sắp sửa để đi, lại dặn An-công-tử phải nhắm lại những lời Thập-tam-muội đã dặn, chớ có hồ đồ, ngộ lúc thất đởm nói không ra tiếng mà nguy.

An-công-tử cười nói: « Nhạc-gia cứ yên lòng, tiểu-tế từ khi chịu lũ ác-tăng mài miệt, lại được Thập-tam-muội giảng giải can đởm, bây giờ xem ra cứng cỏi lắm. Và lại sống chết có số, như những việc mới rồi thật là đáng sợ, thế mà chả những không việc chi lại được thành gia-thất, thế có phải đã có trời làm chủ còn sợ chi ai! Nhưng tôi chỉ không tin rằng một cái cung cỏn-con này, lại giúp được việc cho mình! »

Trương-cô-nương vẫn chắc lời dặn của Thập-tam-muội, thấy Công-tử hồ-nghi, muốn cãi nhưng còn thẹn, nín không được, mới nói với cha mẹ rằng: Tôi chắc chị tôi không phải là người nói dối; huống chi người ta không cứu mình lúc trước thì có ai bắt, đã cứu mình có lẽ nào lại không lo đến việc đi đường cho mình; không cho mượn cái cung ấy cũng thôi, đã cho mượn cần chi phải nói khoác thế? Tôi chắc cái cung đắc dụng, không nên nghi.

179

https://tieulun.hopto.org

Ba người nghe nói đều khen có lý. Trương-lão tính trả tiền hàng, bảo mở cửa để đi lên đường, lúc bấy giờ vào hôm hai mươi, nửa đêm về sáng, còn ánh mặt trăng. Nhờ ánh sáng ấy trông nẻo chừng núi Mang-nguru tiến-phát, gần đến nơi thấy rừng cây rậm rạp đen sì, khí tượng thật là hung-ác, Trương-lão gọi Công-tử : « Công-tử cẩn-thận ! đến nơi rồi đấy ! Nói chưa rứt lời, đùng tiếng pháo nổ lưng chừng núi bắn lên giữa trời, hiệu báo để cho lũ năm lũ ba nghe lịnh mà cùng họp nhau lại.» Bọn An-công-tử đương đi, sau khi pháo nổ thấy một toán theo ba người cỡi ngựa gầm thét ở trên núi xô xuống, đứng hàng chữ nhất chắn giữa lối đi. Người đứng đầu quát to lên rằng : « Ai đi đó ? đứng lại nộp tiền thuê đường rồi hãi đi. »

Trương-lão vội giừng ngay ngựa lại, An-công-tử không sợ chút nào, tế lừa lên mấy bước. Ba người kia thấy một gã thiếu-niên lưng đeo cung, chạy sông lại gần mình, đều sắp đồ binh-khi phòng thân. An-công-tử ngồi trên mình lừa chắp tay nói rằng : « Tôi chào các ngài ; chúng tôi đương đi sao các ngài lại ngăn chúng tôi lại ? »

Ba người kia tưởng là định đánh nhau, bèn cùng nói rằng : « Này mày đừng cậy sức khỏe, mày không biết chúng tao ngăn lại làm chi à ? Ngăn lại vay ít tiền tiêu. »

An-công-tử nói : « Các ngài hãi thong thả, tiền bạc tôi có nhiều, nhưng là tiền tôi đi kiếm khó nhọc muôn vàn để cứu lấy tính mịnh cho song-thân tôi, tôi không thể đưa biếu các ngài được. Song các ngài đã ra đây chả lẽ về không, vậy thì tôi có một cái cung cỏn con này cũng đáng được ít tiền, xin biếu các ngài gọi là lấy may, sách có chữ : " *Bảo kiếm để tặng cho người liệt-sĩ* " nói rồi tháo cung xuống, hai tay nâng đưa. »

Người thủ-đảng trong đám ấy bảo rằng : « Xin anh hãi xếp những giọng văn hay lời nói khéo, mau mang tiền bạc đây, để các quan khỏi phải gia tay. »

An-công-tử cười cười nói nói : « Xin các ngài hãi xem cái cung này, nếu quả nhiên không đáng một đồng, bấy giờ chúng tôi sẽ biếu đến vàng bạc. »

Người thủ-đảng cắp roi vào nách, đỡ lấy cung ấy vào trong tay đã thấy nặng, lại xem đi xem lại kỹ càng, rồi kêu

180

https://tieulun.hopto.org

tỏ lên rằng : « May lắm ! tý nữa nhỡ việc. » Nói rồi trụt xuống ngựa, hai người đứng cạnh cũng xuống ngựa xúm lại, thủ-hạ giắt ngựa đi. Bấy giờ người đầu đứng hỏi An-công-tử : « Các quý-khách có phải từ nhà Thập-tam-muội ở núi Thanh-vân đi lại đây không ? »

An-công-tử nghe tiếng Thập-tam-muội thì quen, nhưng núi Thanh-vân thì chẳng biết ở đâu, cũng liều trả lời :

— Chúng tôi chính ở nhà Thập-tam-muội lại đây.

— Thế cô Thập-tam-muội có dặn gì chúng tôi không ?

— Có ! ! ! khi tôi từ biệt cô ấy, cô ấy có bảo : bây giờ chúng tôi mang tiền bạc đi, chắc hẳn đi qua núi Mang-ngưu, chắc các ngài thế nào cũng xuống mượn ít tiền bạc, mà các ngài vốn là hào khách trượng, nghĩa sơ-tài, bởi thế mới cho tôi mượn cái cung này làm bằng cớ, và cô ấy có dặn nói với các ngài, cứ trông ở thân-phụ cái cung này, cho chúng tôi mượn hai con ngựa với hai người tráng-sĩ đưa chúng tôi đến xứ Hoài-an, sau này cô ta gặp mặt các ngài, ắt là diện tạ.

Ba người kia nghe rồi cười khanh khách nói : « Chả dám, chả dám ! cái cung xin ngài cứ giữ lấy, còn cô Thập-tam-muội dặn bảo chúng tôi thế nào, chúng tôi xin y như thế cả. » Nhân quay lại bảo hai người đầu-mục rằng : « Hai bác chịu khó một tý vậy. » Hai người đầu-mục vâng lịnh, về lấy hai con ngựa để sắp sửa ra đi.

Lúc đứng đấy, các người kia hỏi tên, họ Công-tử là chi ?

An-công-tử thưa : « Tôi họ An tên Ký.»

Trong bọn ấy một người tiểu đầu-mục chạy đến gần hỏi : « Ngài vừa nói ngài đến Hoài-an, tôi dám hỏi ngài, ở đấy có một ông quan họ An tên là Học-Hải, ông quan ấy có họ với ngài không ? »

Công-tử thưa : « Chính là cha tôi đấy, những tiền bạc tôi mang đi đây là cốt để lo việc quan cho cha tôi.»

Tiểu đầu-mục nói : « Ô, thế ra cậu An-công-tử. An-lão-gia thật là phúc-tinh một xứ ấy ! một vị Phật sống của muôn nhà, ngài vì liêm minh công chính, chả ngờ bị quan Hà-Đốc hặc ngài, ai là chả biết ngài bị oan. Vốn tôi trước đi buôn bán, sau lỗ vốn phải đi làm phu, nhân thấy

181

https://tieulun.hopto.org

làm quan như ngài còn bị oan không kêu đâu được, huống hồ phận mình là dân, chi bằng đi ăn cướp còn hơn, vậy mới nhập bọn ở đây, may quá, lại gặp Công-tử của quan ân-nhân tôi, xin bác mời Công-tử đến trại cơm rượu đã gọi là tỏ chút lòng thành. »

An-công-tử từ chối nói : « Chúng tôi cũng muốn vào đấy, nhưng đi đây còn có gia quyến vào không tiện. »

Tiểu đầu-mục cố mời, sau người đứng đầu gạt đi mà bảo rằng : « Cái việc ấy không tiện lắm : chả những là con người ân-quan của anh, chỉ vị cô Thập-tam-muội mà lũ chúng ta đều phải sử hậu tình, nhưng Công-tử là nhà quan, chúng ta là kẻ cướp, mời vào trại sao cho tiện, sự thết đãi là nhỏ, mà sự khinh mạn là to, thì cơm rượu tôi tưởng không cần. »

Đương lúc ân cần mời kéo, thì hai người định đi ấy đã giắt hai con loa lại và đồ tuỳ thân, như hành lý khí giới, nhất nhất đủ cả.

Lúc sắp đi, người đầu-đảng dặn rằng : « Hai bác ơi ! đừng coi thường nhé ! Một là phải giữ qui-củ của cô Thập-tam-muội, hai là phải giữ thể diện cho Sơn-trại ta, không những trông nom lúc đi đường, đến khi vào nhà trọ nghỉ chân, sự cẩn thận cũng về tay hai bác, khi đến nơi rồi không nên lộ diện, chóng chóng quay về Sơn-trại. » Hai người dạ dạ vâng vâng. Thủ-đảng lại nói với An-công-tử rằng : « Công-tử ơi, chúng ta gặp gỡ hôm nay thật là duyên may vạn kiếp, vì một chút giữ lễ cho nên không dám thiết đãi Công-tử ti chi ; bây giờ tôi sai hai người cùng đi với Công-tử, thì Công-tử chả còn sợ phong ba gì nữa, cứ yên ổn mà đến Hoài-an. Sau này Công-tử có gặp cô Thập-tam-muội nhờ nói hộ : lũ chúng tôi là Hải-mã-cầu-tam, Tiệt-giang-lý-lão và Tỵ-thủy-hàn-thất, ba chúng tôi vâng lịnh cái cung của cô mà chu tất những việc nhỏ của cô đã giao cho. Thôi, trời sáng rồi, chúng tôi phải về núi. » Nói rồi lên ngựa hút tiếng còi đâu đấy về Sơn-trại.

Lý-Lão và Hàn-Thất cùng với bọn An-công-tử lại đeo cung lên đường, bọn đi đường ai nấy đều chắc dạ, An-công-tử ngồi trên lừa, bụng nghĩ thầm : « Thập-tam-muội ! Thập-tam-muội ! không ngờ một người con gái nhỏ con con như thế mà danh

182

https://tieulun.hopto.org

giá như thế, thần thông như thế ; vả ta xem hai người cùng đi với ta đây, bản lĩnh cũng không hèn, cớ làm sao kính trọng Thập-tam-muội đến như thế » ! Còn như Lý-Lão và Hàn-Thất thì lúc đi đường chịu khó quá, không những để cho An-công-tử bớt lao thần, mà Trương-lão cũng đỡ nhiều tân khổ, khi đi đường ngộ gặp bọn kẻ cướp nào thì chẳng đưa tin trước cứ để gặp mặt nói vài câu tự khác cũng đều lẳng đi cả.

Ngày trời thấm thoát, đã gần đến địa phận Hoài-an, Lý-Lão và Hàn-Thất dừng loa-con lại, nói với An-công-tử rằng: « Thưa Công-tử, còn hai mươi dặm nữa đến cửa đông phủ thành rồi, chúng tôi không vào được, chúng tôi xin Công-tử cho về. »

An-công-tử lấy ra hai gói bạc đưa hiến hai người để tạ ơn khó nhọc và gửi lời cám ơn trại-chủ. Hai người nhất định không nhận, cùng nói rằng : « Cái món ấy chúng tôi không dám, một là chúng tôi phải theo như lời cô Thập-tam-muội đã sai, hái là tôi vâng lịnh của trại-chủ đã bảo, chỉ cốt sau này Công-tử có gặp cô Thập-tam-muội, Công-tử nói cho một tiếng : chúng tôi không dám lười lĩnh lý nào, thế là chúng tôi được nhờ ơn Công-tử lắm lắm. » Nói rồi xếp đồ hành lý lên loa, vái từ đi thẳng về phương bắc.

An-công-tử cất bạc đi, nhân nói với Trương-lão rằng : « Không ngờ trong đám kẻ cướp lại có người khinh tài trượng nghĩa như thế ! »

Trương-lão nói : « Trong trần ai lắm kẻ anh hùng, những ngữ ấy ắt sau này cũng thành thân được, trong đám kẻ cướp cũng lắm người bất-đắc-dĩ phải đi ăn cướp. »

Bố vợ và chàng rể, hai người đương tắc tầm khen thầm với nhau, đã đến cửa đông phủ thành bao giờ không biết. Chốn ấy phồn hoa nhiệt náo, chả kém chi một tỉnh nhỏ, hai bên hàng phố, nhà cửa hiên ngang, quán thấp lầu cao, bán buôn đủ thứ. Trương-lão tìm một chỗ trọ để yên tri gia-quyến và hành-lý, hai mẹ con Kim-Phượng vào nghỉ đã sắp sửa rửa mặt trải đầu để lo sự vào bái kiến bố chồng và mẹ chồng.

An-công-tử nói với Trương-lão rằng : « Ông bà hãi ở đây trông nom gia-quyến và giữ gìn hành-lý để tôi đi tìm xem song-đường tôi ở chỗ nào. »

Trương-lão nói : « Phải Công-tử đi đi. »

183

https://tieulun.hopto.org

An-công-tử đi ra, gặp người trưởng-quỹ đương ngồi tính sổ, thấy An-công-tử liền hỏi khách muốn chi ?

An-công-tử chắp tay hỏi : « Tôi nhờ ngài bảo giúp nhà trọ quan An-lão-gia ở đâu ? »

Trưởng-quỹ nghe nói, nhìn An-công-tử hồi lâu, rồi nói : « Khách có phải là gia-quyến của quan An-lão-gia, vì thừa biện việc đê xứ Cao-gia mà bị quan Hà-thái hặc-cách đấy không ? » An-công-tử gật đầu thưa phải.

Người trưởng-quỹ chưa nói đã tắc lưỡi mà bảo rằng : « Công-quán nào ? Khách hỏi đến truyện ấy thật là đủ làm cho người ta tóc đầu dựng ngược, nước mắt chứa chan. »

An-công-tử nghe nói sợ quá, run cả người vội vàng hỏi : « Thế ra làm sao ? »

Bấy giờ người trưởng-quỹ mới đập tay vào bàn và mời rằng : « Khách hãy cứ ngồi xuống đây, tôi kể kỹ càng cho khách nghe »

HỒI THỨ MƯỜI

Tình cha con gặp gỡ,
Cảnh dâu con đoàn viên.

An-công-tử chải qua bao phen vất vả mới đến được Hoài-an, còn chi cần hơn được gặp ngay cha mẹ, ngờ đâu hỏi thăm người Trưởng-quỹ lại nghe nói úp mở nọ kia, làm cho Công-tử rật mình, hỏi vồn hỏi vã, người trưởng-quỹ nói thủng thẳng rằng : « Úi chao ôi ! cứ như quan lớn họ An tôi, thật là một ông quan phúc đức, chả biết vị làm sao mà quan Hà-Đốc cách chức ngài, đem giam lại, bắt phải bồi bạc, giá như ông quan khác, chịu nói với đồng-liêu hay những bọn tài-chủ chúng tôi, để người ta giúp mỗi người một tý, chắc cũng song việc rồi, nhưng ngài nhất định không chịu, bởi thế cho nên việc của ngài chưa song. Có công-quán đâu mà ở, bây giờ phải ở trọ hàng cơm đấy ! Thế có đáng thương không ! »

An-công-tử nghĩ người này tuy sẵn mối lương-tâm, nhưng sao hay nói giàng dênh thế, để cho mình mất via

https://tieulun.hopto.org

để chờ dịp, cầu lấy chính quả, nhân không nghĩ chi đến bề-ngoài, cho nên trong lòng tự nhiên khoái hoạt lắm. Chẳng ngờ có một hôm, buổi sáng dở giậy, đầu tự nhiên nhức, một lúc lại thôi. . . đến chưa lại nhức cũng một lúc lại thôi. . . ngờ đâu đến buổi tối lại nhức cũng như thế. . . liền trong năm sáu ngày, ngày nào cũng như thế. Tiểu-Thánh sờ lên đầu thì mới biết đầu nhức vì cái mũ mạ vàng bó chặt, nhớ ngay đến ngày trước cụ tổ Đại-Thánh có nói cái mũ ấy là cái ma ở trên đầu mình, chừng độ này đã có ai nguyền rủa mình chăng ! Chả thế thời tự khi mình đội cái mũ ấy có thấy đau đầu đâu, sao mấy ngày hôm nay lại cứ đau luôn thế.

Ngày nào cũng vậy, đầu nhức không chịu nổi, mới phải hỏi đến Thông-linh-Tiên. Thông-linh-Tiên nói : « Ta có nghe rằng : Trên đầu cụ phật Đại-Thánh có cái đai-vàng pháp-thuật của đức Quan-thế-Âm dạy đức Đường-tam-Tạng để thu-phục ngài, hễ cụ phật Đại-Thánh không chịu theo lời, đức Đường-tam-Tạng đọc câu trú để cho phật Đại-Thánh phải đau đầu tưởng vỡ ; bây giờ Đại-vương tự nhiên đau đầu như thế, chắc là có người trú ngầm đấy thôi ! »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Thế bây giờ làm thế nào ? »

Thông-linh-Tiên nói : « Chả làm thế nào được, phải đi tìm lấy người niệm trú ấy, xin người ta đừng niệm nữa mới được. »

— Biết ai niệm, bây giờ tìm đâu ?

— Đã có đau tất có người niệm, đã có người niệm tất có thể tìm được.

Tôn-tiểu-Thánh tỉnh ngộ ngay kêu lên rằng : « Ừ ! nói cũng có lý. »

Ngày hôm sau giậy, đến lúc gần đau, Tiểu-Thánh cứ ngồi yên, ngoảnh mặt sang phương nam, kỳ quái, quả thị đau từ bên ấy trước, rồi đến chỗ khác, đến chưa lại ngồi ngoảnh mặt sang phương tây, ngồi thấy đau tự nửa bên đông lại, Tiểu-Thánh vẫn còn không tin, đến tối lại ngoảnh mặt sang bên đông, quả nhiên đau tự bên tây trước. Tôn-tiểu-Thánh nghiệm đích rồi, chắc rằng người niệm trú ở phương nam, ngày hôm sau liền cỡi mây đi đến châu Nam-đởm-bộ xuống xem, chính là địa phận nước Đại-đường, nghiệm cái sự đau đầu của mình lại ở phương tây rồi, tìm đi tìm lại

185

https://tieulun.hopto.org

mãi mới đến xứ Trường-an, khổ sở bao lâu, ngày hôm ấy mới tìm đến am Bán-kệ. Lúc ấy còn giờ thìn, đầu chưa đau, hắn ngồi ngoài cửa am một lúc, chẳng thấy động tĩnh gì, đứng giậy vào trong am, bấy giờ đã gần giờ ngọ, trông thấy một Hòa-thượng đứng tuổi, đương tọa-thiền ở trước Tam-bảo, miệng tuy không há, nhưng hình như tụng niệm chì chi, Hòa-thượng ấy mới hơi nhích môi, đầu Tiểu-Thánh đã thấy nhức khốn khổ. Đã toan muốn hỏi, lại sợ còn sai, cố nhịn đau đứng ngoài cửa-sổ trông trộm, đương lúc đau lắm thấy vị Hòa-thượng khác, hai tay bưng chén nước, đến mời vị Hòa-thượng ngồi uống, lúc hai Hòa-thượng mời chào nhau, đầu Tiểu-Thánh lại không nhức nữa, uống nước xong cất chén đi, vị Hòa-thượng ngồi lại lẩm nhẩm đọc, đầu Tôn-tiểu-Thánh lại thấy nhức.

Chắc rồi, nhịn không được, chạy vào quỳ trước mặt Đường-bán-kệ rồi thưa rằng : « Lão sư-phụ, tôi với ngài đời trước không oán chi, đời này không thù chi, làm sao sư-phụ lại ngồi đây nguyền rủa tôi ? »

Đường-bán-kệ rật mình ngửng đầu trông, thấy một người mặt khỉ, mỏ nhọn, tai cụp, hai tay bưng đầu quỳ ở dưới đất. Liền trả lời rằng : « Ta đọc câu thần trú định tâm, chứ ta biết mày là ai mà ta nguyền rủa ? »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Sư-phụ bảo rằng không rủa tôi, sao sư-phụ hễ đọc thần trú là tôi đau đầu ? »

— Điều ấy ta chả tin.

— Sư-phụ không tin, sư-phụ niệm lên mà xem.

Đường-bán-kệ y lời, lại niệm ngầm trong bụng, Tiểu-Thánh đau đến nỗi xoa tai, dẫy dụa kêu rầm : « Thôi ! sư-phụ đừng niệm nữa. »

Đường-bán-kệ biết câu thần trú linh-ứng, muốn mượn thế để thu phục lấy Tiểu-Thánh, liền tụng mãi không thôi.

Tôn-tiểu-Thánh đau không chịu nổi, liền kêu lên rằng : « Sư-phụ ác quá, đệ-tử đã không ngại xa nghìn dặm đi tìm sư-phụ cầu sư-phụ để cứu khổ cho, sao sư-phụ ác quá lại cứ niệm trú mãi thế ? »

Đường-bán-kệ mới nghỉ niệm hỏi rằng : « Mày là người ở đâu đến đây ? làm sao mày biết tao niệm thần trú rủa mày ? Mày cứ nói thật tao nghe, tao sẽ không niệm nữa. »

186

https://tieulun.hopto.org

Tôn-tiểu-Thánh không nhức đầu nữa, ngóc lên quỳ thưa rằng : « Trước mặt sư-phụ tôi không dám nói dối, tôi là người trong đá sinh ra, người ở núi Hoa-quả, nước Ngao-lai, châu Đông-thắng, họ Tôn tên Lý-Chân, biệt hiệu Tiểu-Thánh, nhân tôi tu thành Đạo-pháp, sông vào cung đức Vương-mẫu ở Giao-chì, đòi ăn những đào tiên và đòi uống rượu-ngự, đức Ngọc-hoàng biết, sai các thần trong tam-giới ngũ hành bắt tôi, bị tôi đánh cho các thần đồng đao đảo địa, làm loạn cả cửa nam-thiên-môn, không ai địch nổi tôi, đức Ngọc-hoàng không làm thế nào được, mới dò biết cụ-tổ tôi là phật phương tây, mời sang để điều đình, tôi nghe lời cụ tổ tôi, mấy năm nay chỉ ngồi yên só rừng, không dám sinh sự nữa. Cụ tổ tôi còn ngại, ngộ khi tôi lại sấc hỗn chăng ! Lúc đi lại đem cái đai-vàng quay vào đầu tôi và dặn rằng : « Ma đầu của tôi bởi cái ấy, cái chính quả thân tôi cũng bởi cái đai ấy.» Tự khi tôi đội cái đai ấy, vẫn bình yên vô sự, mấy ngày hôm nay tự nhiên đầu tôi đau, tôi biết rằng cái ma đã đến, tất cái chính quả cũng sắp thành, cho nên tôi tự núi Hao-quả đi tìm mãi tới đây, mới gặp được sư-phụ, mới biết được hễ sư-phụ niệm trú là tôi đau đầu, cái ma đầu của tôi đã ở sư-phụ, cái chính quả của tôi hẳn cũng ở thân sư-phụ. »

Đường-bán-kệ hỏi : « Cụ tổ mày là ai ! »

Tiểu-Thánh thưa : « Cụ tổ tôi là Đại-đồ-đệ đức Đường-tam-Tạng, tên gọi Tôn-ngộ-Không, bây giờ đã thành chính quả được phong là Đấu-chiến Thắng-phật. »

Đường-bán-kệ nghe nói mừng lắm, gật đầu reo rằng : « Đức phật ta thiêng thật ! »

Tôn-tiểu-Thánh hỏi : « Sư-phụ làm sao gật đầu ? làm sao reo phật ta thiêng, câu thần trú ấy ai đã truyền cho sư-phụ ? Pháp hiệu sư-phụ là chi ? »

Đường-bán-kệ cười tủm tỉm nói : « Ta sẽ bảo, ta sẽ nói hết thủy chung cho mà nghe. »

187

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ CHÍN

Vượn có tâm tu tìm được ngựa,
Sư người đông-đỗ mộ phương tây.

Tôn-tiểu-Thánh vì nhức đâu tìm thấy Đường-bán-kệ kể hết chân-tình, rồi lại hỏi Đường-bán-kệ pháp-hiệu là chi, và trú-ngữ ấy ai đã dạy ?

Đường-bán-kệ nói : « Ta tên gọi Đại-Điên, đức Kim-Thượng ban hiệu là Bán-Kệ, vốn người ở Chào-châu. Nhân ta thấy phật-giáo lẫn vào tà ma, ta mới đến dâng biểu tâu vua xin cải chính lại, nhưng chưa được vua truyền bảo thế nào, cho nên còn ở trọ am này. Mới rồi các chùa phụng thánh-chỉ giảng kinh, ngờ đâu đức Đường-huyền-Trang và lão-tổ nhà mày thân đến pháp đàn, hiển thị thần thông đem kinh Tam-Tạng niêm phong tất cả lại, rồi truyền rằng : Muốn giảng chân-kinh của phật ta, phải đi tìm Chân-giải, mới có thể cứu dân độ thế được. Bởi thế, cho nên đức Kim-Thượng tín tâm sai lão-tăng này lại lên Linh-sơn để cầu Chân-giải. Lão-tăng đã toan đi, lại ơn nhờ hai vị phật tổ ấy thương lão-tăng có một mình, mới dạy cho nhời trú định-tâm này, giặn cứ mỗi ngày tụng ngầm ba buổi, tự khắc có đồ-đệ đại thần-thông đến giúp ta để sang phương tây ; ta mới nghiệm trú ấy vài ngày mà đã nẩy ra ngay được mày, thế chả phải là phật thiêng lắm ư ! »

Tôn-tiểu-Thánh nghe xong mừng rỡ nói : « Thế ra lão-tổ tôi đặt ra cung-cuộc này, ngài vẫn bảo tôi nếu không tu thành chính quả vẫn là dã tiên, cái ma đầu ở đâu thì cái chính quả ở đấy. Lão-tổ tôi lại nói cái lối trước của ngài thế nào tức là cái vết sau của tôi thế. Thôi tôi biết rồi, đi hầu sư-phụ sang phương tây cầu Chân-giải, cũng tức như lão-tổ tôi đi với đức Huyền-Trang cầu kinh thủa xưa. Vâng, con xin đi với sư-phụ sang phương tây một lần chơi ! »

— Nếu thật con có chân tâm giúp thầy sang phương tây cầu lấy Chân-giải về thì đoạn quả phúc ấy cũng chả bé đâu, con ạ !

— Những người đi tu đạo, ai cũng cầu bền lòng như vàng như đá, chứ như con vốn là người ở đá sinh ra, còn

188

https://tieulun.hopto.org

chi vững hơn nữa, còn chi bền hơn nữa ; thôi con vốn là người nóng tính, con xin lạy thầy, tôn thầy làm thầy con. » Nói rồi thụp ngay xuống đất, lạy tám lạy, và kêu rằng : « Con đã lạy thầy rồi, thế thì thầy trò ta từ rầy trở đi đã là con một nhà, thần trú ấy thầy chớ có tụng nữa!.. chớ có tụng nữa!!!»

— Con đã tận tâm phụng phật, thầy còn niệm thần trú làm chi ; con đã tôn thầy làm thầy thì con cũng là người nhà phật, lễ thì thầy phải cạo tóc quy y cho con, nhưng may tóc con vốn ít, chả cần phải cạo nữa ; tên con đã là Tôn-lý-Chân rồi thì cũng hợp với nghĩa của nhà phật ; nhưng còn phải có tên hiệu để cho người ngoài được biết mà gọi chăng.

— Con đã có hiệu rồi.

— Hiệu là chi ?

— Ngày xưa đức lão-tổ con đại náo thiên cung, có tự sưng là Tề-thiên-đại-thánh, nay con nối gót gia-tổ, nên con cũng đã tự sưng là Tề-thiên-tiểu-thánh, như thế có được không ? Thưa thầy.

— Cái tên cuồng vọng ấy, bọn nhà chùa ta không nên dùng ; đức lão-tổ con ngày xưa quy y phật đạo, đức Huyền-Trang có đặt hiệu cho là Tôn-hành-Giả, con có muốn nối gót lão-tổ thì ta gọi con là Tiểu-hành-Giả vậy, con nghĩ có hay không ?

Tôn-tiểu-Thánh mừng lắm nói : « Hay, hay ! ! hay ! !. Ngày trước Thông-linh-Tiên có sui con đặt hiệu, con bảo con không đi lấy kinh, đặt hiệu mà làm chi ; nay con đã theo sư-phụ đi sang phương tây cầu Chân-giải, sư-phụ đặt cho con là Tiểu-hành-Giả, thế là con không quyên lão-tổ nhà con và con cũng không dám tiếm-việt lão-tổ nhà con, phải lắm ! ! phải lắm ! ! »

Đường-bán-kệ thấy Tiểu-Thánh ăn nói bộc-trực mừng lắm, mới hỏi rằng : « Đã đi tu kiêng nhất là lời nói dối ; con vừa nói con tự Đông-thắng-thần châu lại đây, thầy thiết tưởng cách đây xa quá, con lại sao nhanh thế ? hay là con nói dối ? »

Tiểu-Thánh nói : « Con chả dám khoe như bát-tiện sớm chơi Bắc-hải, tối ngủ Thương-ngô, chứ như châu Nam-đởm này với châu Đông-thắng kia, con coi cách nhau phỏng có vài bước, cần chi mà nói dối. »

https://tieulun.hopto.org

Đường-bán-kệ nghe nói vẫn nửa tin nửa ngờ, lâu lâu lại bảo : « Ngày mai đã có thánh-chỉ thì chúng ta cần phải đi ngay, con còn có bận bịu chi không ? »

Tiểu-hành-Giả cười thưa : « Sư-phụ tỉ mỉ quá, con đã làm đồ-đệ thầy, thì con cố sống cố chết theo thầy, muốn đi lúc nào thì đi, còn có bận bịu dở dang chi nữa ? »

Đường-bán-kệ nghe nói mừng lắm, thầy trò nghỉ lại trong am một đêm.

Ngày hôm sau vua Hiến-Tôn sai nội-thần đưa ra các thứ : áo, mũ, giầy, bít-tất và những lương-thực, một quan-văn (giấy đi thông hành) một đạo biểu cầu Chân-giải, với một quyển sách Chàng-thiên để biên những xứ sở đã đi qua. Vua lại sai Tự-thái-Bộc chọn một con ngựa hay, vào chùa Hồng-phúc tuyển lấy hai người sư tinh tráng để đi hầu, tòa Thái-giám chọn ngày tốt để khởi hành.

Đường-bán-kệ trước tạ ơn vua, sau nhận lấy những đồ ngự-tứ, hai người sư thì giả lại, nói đã có một người đồ-đệ. Vẫn muốn đi bộ, nhưng sợ đường sá xa-sôi thì xin nhận con ngựa thôi, để đỡ chân và y như ngày vua đã định mà khởi hành. Nội-thần nhận lời về tâu vua, Tiểu-hành-Giả giắt ngựa lại đến trước mặt thầy mà nói rằng : « Ngựa này dùng thế nào được, đi sao được đến phương tây ! ! »

Đường-bán-kệ nói : « Tòa Thái-bộc bảo là ngựa rất tốt, đã chọn ra đấy, làm sao con lại bảo vô dụng ? »

Tiểu-hành-Giả liền để tay vào sống lưng ngựa, sẽ đè một tý, con ngựa ấy nằm rạp ngay xuống đất không nhắc lên được.

Đường-bán-kệ thấy thế kinh hãi nói rằng : « Ừ ! ngựa thế này đi sao được, để bảo người ta chọn cho con khác ! »

— Ngựa trần gian con nào chả như thế, đổi trác lôi thôi làm chi ?

— Ta có nghe rằng Bát-bộ thiên-long vì biến làm ngựa tải đức Triên-đàn-phật sang Tây-chúc cầu kinh, vì có công thế mới thành chính quả, suy ra thời ngựa trần gian không đi được thật, có lẽ ta phải đi bộ vậy.

— Sư-phụ tuy tâm tâm phật pháp, nhưng còn chưa đủ thần thông, đi bộ sao được bao nhiêu đường đất ?

— Ta cũng biết thế, nhưng thế-gian làm chi có long-mã ?

190

https://tieulun.hopto.org

— Sư-phụ chớ buồn, sư-phụ muốn bắt rồng cỡi cũng chẳng khó chi.

— Chỗ kinh thành phồn thịnh này, nghìn vàng thì có, một con ngựa tốt còn khó, làm chi có rồng mà con bảo dù muốn cỡi rồng cũng chẳng khó ?

— Người ta thì khó thật, chứ như con với Tứ-hải-long-vương quen biết cả, con sẽ đi hỏi họ xin một con rồng đem về, biến ra thành một con ngựa, để sư-phụ cỡi, gọi là cái lễ học-trò lễ thầy có nên không ?

— Ta phụng mịnh nhà vua đi lễ phật cầu Chân-giải, chứ ta có phụng mịnh Ngọc-hoàng đi bắt rồng đâu, sao dám nói như chò bỡn thế.

— Lý-Chân này chí thành lo việc cho sư-phụ, có đâu dám nói bỡn, sư-phụ không tin, con đi lấy về để sư-phụ xem.

Nói rồi liền biến đi mất.

Đường-bán-kệ sợ hãi vô cùng.

Tiểu-hành-Giả đi thẳng đến bể Đông-hải, niệm trú rẽ nước xuống long-cung, bảo Gia-Thọa Tuần-hải rằng : « Mày vào bẩm ngay, có tao là Tề-thiên-tiểu-thánh Tôn-lý-Chân đến chơi với Đại-vương mày đây. »

Tuần-hải Gia-Thoa nghe vậy vội vàng chạy vào cung Thủy-tinh báo với đức Lão-long-vương là Ngao-Quảng rằng : « Tấu lạy đức Đại-vương, nguy cấp lắm ! Có Tôn-tiểu-Thánh mỏ nhọn, mắt đầy lông, lại đến đấy !»

Long-vương rật mình nói : « Nó lại đến làm chi thế ? » Nói rồi vội vàng ra tận cửa cung đón vào, mời ngồi, rồi hỏi rằng : « Xưa nay tôi nghe được tin ngài theo lời của lão-tổ ngài, ngài thu tâm lại, tu dưỡng ở trong núi kia mà, chả biết hôm nay sao ngài lại phóng tình đến chơi đây ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Sao Long-vương biết ? »

Long-vương nói : «Tôi ở láng giềng, việc chi tôi không biết.»

— Chính vì tôi thu tâm mà thành ra một truyện chẳng hay.

— Ngài nói đùa làm chi thế ? Thu tâm là việc hay của thánh hiền, làm chi lại có đều chang hay ?

— Ấy lúc trước tôi chưa thu tâm, muốn lên trời thì lên trời, muốn xuống đất thì xuống đất, không ai câu thúc, thật là tự do, tự khi tôi theo lời lão-tổ tôi, tôi muốn cầu thành chính quả, thành ra có người cài-đầu.

https://tieulun.hopto.org

— Cầu thành chính quả, hóa có cài-đầu, chừng lại giống như đức lão-tổ ngài đi cầu kinh chứ chi ?

— Ngài thông minh thật, đoán đúng ngay ; nhân vì lão-tổ tôi với phật Tam-Tạng khi cầu kinh về, bị người đời hiểu lầm, sa ngã vào tà-ma, các ngài tức lắm, mới rồi hiển thần-thông, đem niêm phong cả kinh lại, bảo bên phật còn có bộ Chân-giải, phải sai người đi cầu về mới được, cho nên vua Hiến-Tôn sai Đường-bán-kệ đi cầu, lão-tổ tôi lại còn sợ hắn đi một mình không được, dùng pháp thuật đưa tôi cho hắn làm đồ-đệ, thế có phải tự nhiên thành ra tôi có người cài-đầu không ?

— Hay lắm ! Thế ra ngài đã đi tu, đã có thầy rồi. Đã có thầy sao không đi với thầy sang phương tây cầu Chân-giải, làm sao lại còn có thì giờ thong thả mà đến chơi Đông-hải này ?

— Có phải tôi đi chơi đâu ; nhân vì đây sang Linh-sơn, đường sá xa-sôi, sư-phụ tôi đi bộ sao được, cần phải có thứ đỡ chân, ngài tưởng những ngựa thường trần-gian đi sao đến Linh-sơn được, cho nên tôi phải đến cầu lão-trưởng, xem có con ngựa nào tốt, cho tôi mượn một con, để sư-phụ tôi cỡi, xong việc rồi, tôi sẽ nộp lại tử-tế.

— Lời dạy nhường sai, ngựa là giống sinh sản ở trên cạn, làm sao ngài lại đi xuống bể tôi mà hỏi.

— Ấy chỉ vì những ngựa sinh sản ở trên cạn không dùng được, cho nên mới phải xuống đây.

— Rưới bể này làm chi có ngựa.

— Lão-trưởng thật là không thông minh, bể dẫu không có ngựa, nhưng tất có nhiều rồng, lão-trưởng chỉ cho tôi mượn một con rồng để tôi bảo nó biến thành một con ngựa.

— Ngài nói thế sai lắm, ai đã hơi có chi khí cũng chả chịu đi làm lừa làm ngựa, huống chi những giống rồng của tôi, có khi nào chịu đi biến làm ngựa cho người ta cỡi.

— Lão-trưởng chớ có kỳ kèo tôi, việc đó vốn tự tại nhà ngài làm mất lệ tự trước.

— Nhà tôi đã làm chi mà thành lệ.

— Thật chứ ! thế ai đã biến là một con ngựa bạch để cho ông Đường-Tam-Tạng cỡi đi lấy kinh, con ngựa ấy có phải là con ông Tây-hải-long-vương Ngao-thuận không ?

https://tieulun.hopto.org

CỔ KIM TIỂU THUYẾT

1° Xuất-bản từng quyển 16 trang, tuy ra không thành kỳ, song các độc-giả không phải chờ đợi lâu, chỉ trong giăm bẩy hôm đã ra quyển tiếp theo ngay.

2° Mỗi quyển có in 2 truyện **trường-thiên,** hoặc của **Đông-Á,** hoặc của **Tây-Âu,** thuần là truyện có **giá-trị, bổ ích** cho **đạo-đức,** cho **tinh-thần.**

3° Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết chia làm hai bộ :

Bộ số lẻ, truyện in liên hồi với nhau, là quyển **1,** quyển **3,** quyển **5,** quyển **7,.** quyển **9,** quyển **11,** vân vân . . .

Bộ số chẵn, truyện cũng in liên hồi với nhau. Bộ chẵn này thì bắt đầu từ quyển thứ **2,** rồi đến quyển thứ **4,** quyển thứ **6,** quyển thứ **8,** quyển thứ **10,** vân vân . . .

Chúng tôi trú ý về cách in để các độc-giả sau này có thể **truyện nào đóng riêng truyện ấy thành quyển.**

4° Để tiện các độc-giả ở xa nhận được Cổ Kim Tiểu Thuyết liên tiếp luôn luôn, (*sợ nhỡ lửa in, khan hết sách,*) bản hiệu có nhận tiền **đặt trước** từng **5 quyển, 10 quyển, 25 quyển** hay **50 quyển.** Quyển nào in xong, bản hiệu lập tức gửi nộp độc-giả chư tôn.

Giá tính như sau này :	**ở Hanoï**	**ở các tỉnh**
5 quyển liên tiếp gửi đến tận nhà :	0$30	0$40
10 id	0,60	0,80
25 id	1,50	2,00
50 id	3,00	4,00

Xin gửi tiền bằng **mandat** cho, hoặc nơi không tiện mua mandat thì xin gửi bằng (timbre) **tem 4 xu, tem 2 xu, tem 1 xu,** bỏ trong phong thư gửi cho bản hiệu cũng được. Xin nhớ **lót tem bằng giấy bóng cho khỏi** cái nọ **dính** với cái kia

5° Ngài nào chiếu cố muốn mua, xin để phương danh và chỗ ở rõ ràng ; mà khi nào đổi chỗ ở, xin báo ngay cho biết để tiện gửi.

6° Ngài nào ở xa chưa biết tiểu thuyết hay giở thế nào, có muốn mua một quyển đầu bộ để xem thử, (*đầu bộ lẻ là quyển thứ 1 ; đầu bộ chẵn là quyển thứ* 2.) bản quán cũng xin chiều lòng mà gửi đi.

7° Hiệu nào mua buôn tiểu-thuyết này, xin có để hoa hồng.

8° Ngài nào có sách hay muốn gửi cho bản quán xuất bản xin cứ gửi về ; Bản quán sẽ tỏ bầy thể lệ chia lãi để các ngài rõ.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch.

https://tieulun.hopto.org

Sách A-B-C *mới*

Quốc Ngữ

Võ Lòng

Của KIM-ĐỨC-GIANG soạn

SÁCH NÀY TRẺ CON DỄ HỌC

Đủ các vần, các dấu và các bài tập-đọc :
Địa-dư, Cách-trí, Nam-sử, Vệ-sinh, Toán-pháp và Luân-lý.
Rất dễ học và có ích cho trẻ con.

Giá bán mỗi quyển 0$06

https://tieulun.hopto.org

N. 3526

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 2076

Bộ số chẵn — Quyển thứ 26

I. **CÀN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
N° 28497

Mỗi quyển : 0 $ 06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

HIỆN ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ NHẤT và **QUYỂN THỨ HAI**

Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đỏ xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, hoạn nạn gỡ như không!

Trong quyển thứ hai có phụ chép truyện **Phương-thế-Ngọc đả Lôi-đài,** *Phương-thế-Ngọc là* **đứa trẻ con 11 tuổi** *mà* **địch nổi** *giết nổi* **Lôi-lão-Hổ** *là bực võ nghệ vô địch, tiếng lừng trong xứ Quảng-đông, xem trong truyện vui và hay lắm!!!*

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tính thêm tiền gửi nhà giây thép là 0$03 và xin gửi tiền trước về bằng timbre 0$04, hoặc 0$02, hoặc 0$01, xin lót bằng giấy bóng cho khỏi dinh.

Bán tại nhà in KIM-ĐỨC-GIANG 83, Phố hàng Bồ và các hiệu sách.

TRUYỆN MỚI RẤT HAY

Thất hiệp ngũ nghĩa

Từ quyển 25 trở đi đã bắt đầu in liên hồi truyện **Thất hiệp ngũ nghĩa**, dịch ở sách Tầu ra. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án**, chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây; và **lại chép** các thủ đoạn của **bảy người hiệp khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc, tiết-phụ nghĩa phu*, tâm tri rất là cao-thượng, sự tích lạ mà lý kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

https://tieulun.hopto.org

kinh hồn, rõ thật bịnh cấp cứu, gập thầy lang đủng đỉnh, nghĩ thế mới hỏi người Trưởng-quỹ rằng : « Thế thì hàng cơm ngài trọ ở đâu ? »

Trưởng-quỹ trả lời : « Đây kia kìa, cách đây một nhà, hiệu Tụ-Hợp ấy. »

An-công-tử nghe nói, cáo từ đi ra, mới một quãng đường, quả trông thấy có hiệu Tụ-Hợp, chạy vào hỏi : « Có phải gia-quyến quan họ An ở trọ đây không ? »

Chủ hiệu trả lời : « Có, ở mãi đằng sau cùng ấy. »

An-công-tử không chờ người thông báo, vào thẳng đằng sau. Nguyên An-lão-gia khi mới ra làm quan, người nhà vốn đã không mấy, tự khi gập phải công việc trắc trở, những người hầu được việc thì đã kéo đi trước cả, còn lại ra là chỉ những người không biết làm chi, hay chỉ ăn hại thôi, không có của đâu mà nuôi nổi, nên cũng đuổi bớt đi, Lương-Tài cũng sai về kinh rồi, chỉ còn có Đái-Cần với con rể hắn, và Tiểu-Trình tướng-công là còn chực ở đây, trong chỗ điếm ấy có Tấn-Thăng là người cũ để trông nom hai tiểu-đồng sai bảo vặt, thì Tấn-Thăng lại đi mua chi chi vắng, cho nên dẫu có hai tiểu-đồng đấy, nhưng cũng không quen biết Công-tử, cho nên tự khi Công-tử vào hàng, chớ hề gập một người nhà nào ; chạy thẳng mãi đến nhà sau, thấy dâu con Đái-Cần đương ngoảnh mặt vào vách giặt quần áo, Công-tử không kịp gọi, cứ đi vội vào trong nhà, thì thấy nhà ấy ba gian rất đẹp, vén mành-mành nhìn vào đã thấy mẹ ngồi ở chỗ cửa sổ, đương cúi lom khom khâu vá, thấy có tiếng người mới ngửng lên xem chưa biết là ai, mà bà lớn cũng không ngờ rằng Công-tử đã đến. Công-tử quỳ xuống làm lễ thỉnh-an, bà lớn nhìn mãi mới biết là con mình, khi đã biết rồi, rật nẩy mình, đứng giậy kêu lên rằng : « Con đấy à ? Con đến bao giờ ? Con đi thế nào mà đến được thế ? » Nói rồi không kịp sâu giầy nhẩy choàng xuống đất ôm lấy Công-tử, nước mắt chứa chan, Công-tử thấy mẹ thế đau lòng lắm, khóc nức nở thở không ra lời, bấy giờ những tớ-trai, tớ-gái, đều chạy vào xem, mới biết là con ông chủ đã đến, vội vàng đi tìm giầy cho bà lớn, nào đi pha nước Công-tử sơi.

Bà lớn vừa sâu giầy, vừa hỏi : « Ai đi với con lại thế ? »

193

https://tieulun.hopto.org

Công-tử sợ mẹ mình, thốt nhiên nghe thấy những truyện giọc đường, ắt là bi-thương kinh khủng, mới nói suôi rằng: « Thưa mẹ, có Hoa-Trung và Hãn-Lộ cùng đi với con đến đây»

Bà lớn gọi ngay Hoa-Trung. Công-tử nói: « Hắn còn coi hành lý ở bên kia, xin mẹ hãng ngồi. »

Bà lớn thì giục con kể mau những nông nỗi giọc đường, xem có được bình yên không?

Công-tử nói thong thả rằng: « Xin mẹ chớ nóng tính; mẹ hãng bảo cho con biết: Một là cha con có được mạnh không; Hai là những số tiền phải đền vào kho, đã có đủ chưa? »

Bà lớn nghe hỏi thở giài nói: « Ôi chao ôi! Chỉ là tại gia vận nhà chúng ta, cứ nói là đi ra ngoài làm quan, ai ngờ đi ra làm quan ở ngoài không có thú vị chi cả, may mà cha con vẫn mạnh, là tại cha con vốn là người có học-thức, biết rõ thế tình, giữ chắc được ý mình, không đến nỗi lo buồn quá mà thành ra đau ốm, ấy ta cũng bớt lo; còn như cái số bạc phải bồi, thì ở đây chỉ có vài trăm lạng, mấy hôm nọ đã gửi tin cho ông Ô-minh-Kha, đắng-đẵng chưa thấy trả lời, con bảo thế có nóng ruột không! »

Công-tử thưa: « Mẹ không phải lo nữa, những số bạc phải bồi, con đã mang đến đây, may ra còn thừa; trước nữa cha con được mạnh khỏe, sau nữa mẹ trông thấy con đã đến, thì mẹ nên vui vẻ mừng rỡ là phải. » An-công-tử nói thế là hãng làm cho yên lòng mẹ mình, rồi dần dà hãy kể đến những nỗi giọc đường.

Bà lớn nghe con nói, nửa mừng nửa lạ, hỏi: « Uả, con đi sao nhanh thế, con kiếm đâu được bạc thế, hay là Lương-Tài nó đi nhanh về bảo con, mà con cũng có tài khéo soay sở để lo xong việc cho cha con thế? »

Công-tử thưa: « Con có thấy Lương-Tài đâu! Con đi khỏi nhà ra thứ này thật là lắm truyện, giá không nhờ được trời thương, không nhờ được phúc đức của thầy mẹ, một tý nữa con không được trông thấy thầy mẹ, hóa thành đứa bất hiếu. Công-tử vừa nói vừa khóc, bà lớn thấy thế cũng nước mắt ràn rụa ôm lấy con mà hỏi: « Thế tình đầu ra sao? Con nói mau cho mẹ biết mấy. »

Công-tử cười gượng thưa: « Xin mẹ chớ phiền, con không việc chi cả, con đã được gập mẹ đây, là mẹ không phải

https://tieulun.hopto.org

lo chi nữa, những đoạn đi đường mẹ để yên con sẽ kể lại kỹ càng để thầy mẹ nghe.»

Bà lớn giắt tay Công-tử lên giường bảo ngồi. Công-tử ngồi ghé bên cạnh, mới kể lại tự khi còn ở nhà nghe thấy tin cha gặp biến, không đi thi nữa, vội vàng bán cửa nhà đi để sắp lấy bạc, đem bõ-già Hòa-Trung cùng đi với mình... nào đến điếm Tràng-tân... nào đến huyện Nhâm-bình... Hoa-Trung đau gần chết phải bảo đi gọi Chừ-nhất-Quan để đưa đến Hoài-an... Bà lớn lông mày cau lại, nghe một câu lại biến sắc mặt một lần, đến lúc nghe đến đấy không nhịn được, thốt nhiên hỏi : « Họ Chừ là ai ? Bây giờ ở đâu?» Công-tử liền vội vàng kể tiếp.

Bà lớn lại hỏi dồn rằng : « Có lẽ đâu, một lũ người lạ thế mà lại chịu khó đưa con đến đây à ? »

Công-tử nói : « May con được nhờ bọn ấy mới đi đường được bình yên vô sự, mới đến được đây. »

— Thế còn những vận hạn vấp vập chi nữa ?

Công-tử lại kể những truyện khi đến hàng cơm... khi sai người mã-phu đi gọi Chừ-nhất-Quan... gặp người con gái dị dạng... oai phong xuất chúng thế nào... thân lực dị thường thế nào... Hắn mới giáp mặt con, đã biết những nguyên ủy việc con, và hỏi con đi sang Hoài-an làm chi... dặn con chớ đi một mình, để hắn đi với thì mới giữ được người và của, và cha con mới được đoàn viên...

— Người con gái ấy giỏi nhỉ ! Có thần thông nhỉ ! Nhưng sao cùng đi với con được thế, chả hóa ra con người không được đứng đắn ư !

— Hắn chẳng những là một người đứng đắn, lại là một người có học-vấn, thật anh-hùng, nếu con không nhờ được hắn thì bây giờ con không gặp mẹ nữa !

Bà lớn nghe nói vội hỏi : « Thế ra hắn đưa con đến đây à ? »

— Xin mẹ hãi nghe thong thả và xin mẹ đừng mắng con là người hồ-đồ ; số là hắn đi rồi, con bị người mã-phu về nói dối con rằng : Chừ-nhật-Quan không đến được, mã-phu bảo con nên đến nhà Chừ-nhất-Quan, hắn định lừa con ra khe núi mà dầy con xuống, ngờ đâu lòng trời sui khiến, hai con ngựa lồng chạy tế lên, đến một

https://tieulun.hopto.org

chỗ cỗ miếu, lại bị một lũ ác-tăng trói con vào cột định mổ con ra. »

Bà lớn nghe đến đấy vội niệm : « A-di-đà-phật ! » vừa khóc vừa mếu : « Ôi chao ôi ! khổ cho con chửa ! » Tay lại nắm lấy Công-tử, khóc nức khóc nở.

— Thế mà không việc chi cả, thưa mẹ, đương lúc ấy, cái sống chết của con chỉ trong giây phút, ngờ đâu có hai viên đạn bắn, ngã ngay những đứa ác-tăng kia, rồi tự nhiên ở trên trời nhảy xuống một người, cởi trói cho con. . . . . .

— Ai thế ? thế ai ?

— Mẹ tưởng là ai ? Chính là người con gái gặp con trước đấy.

Bấy giờ mới kể những truyện người con gái ấy, giết lũ ác-tăng thế nào. . . tình hình hai đứa mã-phu thế nào. . . cho thêm tiền thế nào. . . và cho mượn cung thế nào. . . chỉ còn câu truyện Trương-kim-Phượng, Công-tử còn ngượng lời chưa dám nói vội.

Bà lớn lúc bấy giờ, hết lắc đầu, đến niệm phật, trong lòng nghe ra đã thư-xướng, mới hỏi rằng : « Con nói thế ra Chừ-nhất-Quan cũng không đến với con, thế thì ai đưa con lại đây ? »

Công-tử bấy giờ mới đứng giậy khúm núm quỳ xuống đất, thưa rằng : « Mẹ đã hỏi đến việc ấy, thì trong việc ấy lại có một chút ân-tình, con xin kể để mẹ nghe trước, chứ con không dám trình với cha con, vì việc ấy thật là con xuất ư bất đắc dĩ, bây giờ con lấy làm khó nghĩ lắm và sợ hãi quá.... »

— Việc chi thế ? Có mẹ đây, mẹ sẽ nói hộ với cha con, không để đến nỗi con phải quở trách, hay là bị sợ hãi chi đâu.

Công-tử bấy giờ mới đem việc Trương-kim-Phượng kể ra. . . nào nỗi người mối ép uổng. . . nào mình nhất định chối từ. . . nào Trương-kim-Phượng lập trí. . . nói có đầu có cuối, phân minh dành giọt, kể lại một hồi và thêm mấy câu rằng : « Bây giờ nhờ có vợ chồng Trương-lão và Trương-kim-Phượng cùng đến đấy, xin mẹ nghĩ thế nào bảo cho con được tuân. »

Bà lớn đỡ Công-tử giậy, trong bụng nghĩ thầm, cái việc này khi khó-sử, cứ kể ra đứa con gái ấy, trượng nghĩa thế...

https://tieulun.hopto.org

biết lễ thế... thật là đáng cảm động, đáng thương sót, nhưng khốn vì nhà hắn với nhà mình không được môn đăng hộ đối, vả lại ta vốn sẵn lòng muốn tìm cho con ta một cô ả ra tuồng, chả biết Kim-Phượng này có được dễ trông không... Bụng nghĩ thế liền liền hỏi : « Kim-Phượng bao nhiêu tuổi, hình dáng thế nào ? »

An-công-tử thấy mẹ hỏi, đỏ bừng mặt, mãi không nói được. Tại sao thế? Vì Công-tử xưa nay vốn là người không biết nói dối, giả cứ kể thật ra rằng cô ấy là người tướng mạo đoan-chính và cử chỉ đại gia, thì cũng không sao, nhưng ngặt vì lúc ấy trong lòng Công-tử phần thì mong cho sự mình được thành, phần thì lại sợ ngộ bố mẹ không thuận chăng, ngổn ngang trăm mối bên lòng, cho nên cứ ấp úng trong miệng, không nói được.

Bà lớn thấy vậy, phì cười nói : « Thôi để mẹ xem lấy. » Nói rồi toan đứng giậy đi ngay.

Công-tử ngăn lại thưa : « Mẹ đi đâu, tự khắc con bảo... lại chào mẹ chứ có lẽ nào mẹ lại phải đi đón...

— Đã hay rằng thế, nhưng người ta nên ủy-khúc với con nhiều đều, ta là phụ-mẫu con, ta há chả nên đi tạ người ta ư !

— Khách ở xa mới đến, lẽ phải chào khách ở gần, mẹ định đi thế là lẽ làm sao ? »

Bà lớn nghe lời, bèn sai Tấn-Thăng và người con dâu Đái-Cần theo Công-tử đi mời vợ chồng Trương-lão và Kim-Phượng.

Khi đi đường Công-tử còn nắm lại Tấn-Thăng, hỏi kỹ những thân thể và dáng dấp của cha mình độ này thế nào. Khi đến nhà trọ, Công-tử vào trước, nói với Trương-lão. Trương-lão vui mừng, nhưng lại bảo : « Có phải thế thì hai mẹ con hãi cứ đi trước, ta còn ở đây trông nom hành-lý, thứ gì cũng không cần, nhưng còn số bạc kia là Công-tử đã từng đổi qua tính mịnh mới có đấy, có đâu ta dám coi thường coi khinh. »

Công-tử khen phải, Tấn-Thăng ra thuê kiệu để mẹ con bà Trương-lão đi, mọi người phù dịch hai bên, đưa đến điếm Thụ-dịch. Bà An-thái-Thái đón vào, hai bà thân-gia mới gặp nhau lần này là một, bên thì lễ số rồi-rào, bên thì

497

https://tieulun.hopto.org

quê mùa cục kịch, dẫu thế mặc lòng nhưng bà An-thái-Thái chỉ cốt nhìn cô Kim-Phượng . . . xem ra mày mặt nở nang, dáng người trịnh trọng, . . . má hoa đào. . . . môi anh-lựu. . . . những ngón tay nhỏ tăn tắt, dạo gót sen phong-tri đại gia, thật là : nâu sòng ăn đứt vẻ nghê-thường, đương đứng nấp sau bà Trương-lão. Bà An-thái-Thái nắm ngay lấy, hỏi săn hỏi đón những nỗi giọc đường, Kim-Phượng ren rén thưa trình, bà An-thái-Thái xem ra đã có mấy phần thuận ý.

Lúc vào ngồi, gia-nhân pha trà, An-thái-Thái bảo Kim-Phượng ngồi, Kim-Phượng sẽ rón rén thưa rằng : « Tôi chưa dám, tôi Trương-kim-Phượng theo cha mẹ tôi cùng đi với An-công-tử đến đây, danh phận chưa hiểu làm sao, có đâu đã dám ngồi. »

Bà An-thái-Thái nghe bấy nhiêu câu đã có ý thương, liền bảo :« Con chớ lo, khi các con lúc hoạn nạn gặp nhau trong cổ-miếu, những lời lẽ của người đã làm ơn và làm-mối, ta đã biết cả rồi, chả những ơn nghĩa của người ta không nên trái lời người ta, mà cứ như ơn nghĩa của con, mẹ đây cũng có ý cảm động, con chớ lo, con cứ yên lòng. »

Trương-kim-Phượng nghe bấy nhiêu câu, trong bụng đã hơi chắc một tý, bà An-thái-Thái lại gọi Công-tử bảo : « Ta nghĩ kỹ việc ấy, và ta nghe qua những lời cô-nương vừa nói, thì tại con lúc ấy, từ hôn ở chỗ cổ-miếu cho nên còn phải giữ lấy thân phận liền bà, con mà từ hôn, chả qua con chưa được trình cha con, thế là con biết giữ đạo làm con, như bây giờ ta cũng có thể làm chủ cho một nửa. Tại sao thế ? Đều thứ nhất là cứ như tâm-điền-tính-cách cô nương đây cũng đáng làm nàng dâu ta ; đều thứ hai, ta không bắt chước như ai cân nhắc giầu nghèo, suy bì hơn thiệt, để làm lỡ thì của con cái ; thứ ba, ta xem ra ý con cũng thuận tình, thì ta chắc cha con cũng phải bằng lòng. Tại làm sao mà biết ? Vì con có còn nhớ những lời cha con dặn con lúc mới đi rằng cha con chỉ cần kiếm một người cho con, một là được tướng mạo đoan trang, hai là tính tình thông tuệ, ba là coi được việc nhà và chịu được khổ, thì bất luận là người ở Nam-sơn hay là Bắc-quách là cha con cũng bằng lòng cả, thế xem như những cục diện bây giờ có lẽ là duyên tiền định đấy. »

https://tieulun.hopto.org

Trương-cô-nương nghe bấy nhiêu lời, biết việc mình lại chắc thêm ti nữa.

An-thái-Thái lại quay lại nói với bà Trương-lão rằng: « Bà chị thử nghĩ xem tôi nói thế có phải không? »

Trương-lão thưa: « Chúng tôi vốn quê mùa cục kịch, như thế có ý quá vọng, còn cháu nó dại dột muôn phần. Xin bà lớn sau này đừng tiếc lời dạy dỗ, thật là chúng tôi lấy làm cảm ơn muôn phần.»

Bà An-thái-Thái mỉm cười hỏi Công-tử rằng: « Lũ các con đi đường vội vàng, chắc hẳn chưa có thứ chi làm định sinh.»

Nói rồi liền rút một cái kim thoa ở trên đầu mình cho Trương-kim-Phượng cài, và chúc rằng: « Mẹ mong cho con phải khuyên chồng con học hành cho tấn tới, để được chóng thành danh. Nói rồi lại tháo một cái xuyến, đeo ở cánh tay đeo vào cho Kim-Phượng và chúc thêm câu: hòa-hợp song-toàn.

Kim-Phượng vâng lĩnh, cài thoa đeo xuyến, toan sụp lạy tạ ơn. Bà An-thái-Thái ngăn lại bảo: « Những cái vặt này chưa cần con tạ ơn, nhân hôm nay tốt ngày mẹ hãng nhận con là nàng dâu, chờ khi mẹ thu sếp với cha con rồi, bấy giờ hai con sẽ cùng lạy mẹ một thể.

Trương-kim-Phượng thấy bà An-thái-Thái thể tất như thế, trong lòng vui vẻ biết bao!

An-thái-Thái thấy Kim-Phượng không bó chân, lại nói « Không hề chi, đời thượng-cổ vốn không bó chân, tự trung-cổ đến nay, bắt chước lẫn nhau, mới thành thói quen, ta thiết tưởng bó hay chẳng bó cũng chẳng hề chi. » Hai mẹ con đương nói truyện với nhau, thấy báo tin ông Trương-lão đến chào. An-thái-Thái tiếp vào, bèn lời vạn phúc, bèn lời hàn huyên, yên xong cáo từ xin ra ngoài với An-công-tử.

An-thái-Thái nói: « Mời hai vị thân-gia hãi nghỉ ngơi một lúc, sau này chúng ta trò truyện còn giài.»

Trương-lão vâng lời.

An-công-tử thấy việc mình đã tiềm tiệm yên, mới nói với mẹ xin đi chào phụ-thân. An-thái-Thái ừ cho và dặn Công-tử những cách nói với cha thế nào cho suôi việc. Công-tử vâng vâng dạ dạ đi ra.

199

https://tieulun.hopto.org

Nói về An-lão-gia tự khi phải dam trong đền Thổ-địa, thấm thoát đã gần một tháng, hạn gần hết rồi, nhặt nhạnh không sao đủ một nghìn lạng, đã gửi thư cho quan Ô-học-sĩ, thơ không thấy trả lời ; sai Lương-Tài về nhà, tính vừa đi vừa về cũng phải hai tháng, chả biết việc có nên cơm cháo chi không ?... Thấm thoát thượng tuần tháng chín rồi, năm nay có khoa thi, chả biết con ta có đi thi không,.. đương vận đen này chả chắc thi có trúng không... lạ quá lâu nay không tiếp được thư nhà... chả biết tình cảnh ra làm sao ? Ở gần đấy dẫu có vài người anh em bạn nói truyện được, nhưng người ta còn bận việc quan, không năng đi lại, chỉ có ông họ Trình là ở luôn đấy, thì lại là người ăn nói không được thông hoạt, ấy trong như thế, ngoài như thế, những lúc nguyệt tịch phong thần, An-lão-gia thật là buồn bực.

Một hôm cơm rồi, An-lão-gia đương cầm quyển Chu-dịch xem để đỡ buồn, nghe thấy ngoài cửa có tiếng người hình như có khách lại, đương sắp hỏi thì thấy thằng nhỏ chạy vội vào báo rằng : « Bẩm quan lớn có cậu cả đến.»

An-lão-gia rật mình, ngoảnh lại thì Công-tử đã vào quỳ ở dưới gối Lão-gia mắt đỏ hoe muốn khóc.

An-lão-gia đương lúc bất như ý, thốt nhiên cha con lại gặp nhau nơi đất khách quê người, nên cũng không cầm được nước mắt ; nhưng cách đàn ông sử khác không giống như lúc bà An-thái-Thái gặp con. An-lão-gia đỡ Công-tử giậy và bảo rằng : « Con đi làm chi ? Đã được tin của cha chưa ? Ai đã đi với con ? Đi đường bình yên cả chứ ? Khóa thi năm nay con có đi thi không ? »

An-công-tử liễm tinh-thần, lau nước mắt, rồi thưa rằng: « Con đương đi thi, con nghe thấy tin cha như thế, ruột con đã rối rồi, con tự nghĩ giá có thi nữa, bài làm cũng chẳng ra chi ! Ngộ may mà có đỗ, cha hiện đương mắc nạn ở đây, con còn có bụng nào mà nghĩ đến sự công danh phú quý, bởi thế cho nên, con vội quá chả kịp chờ thi xong, đi đến đây cho được gặp cha mẹ. »

An-lão-gia nghe nói thở giài rồi bảo rằng : « Cái ấy ta cũng chẳng trách con đâu, trời sinh ra có máu có sót, con đã nghe biết tin ta thế có lẽ nào con cứ ngồi điềm

200

https://tieulun.hopto.org

Long-vương nói : « Tại nó phóng hỏa đốt đền, nó bị cha nó kiện nó, đức Ngọc-hoàng sai treo ở giữa trời, định giết, sau nhờ có đức Quan-âm xin cho nó ; cho nên phạt nó biến làm ngựa tải kinh để tiêu tội án cho nó, chứ những con cháu tôi bây giờ, đều hiếu thuận cả, và không có phạm phép bao giờ, nỡ lòng nào bảo nó đi biến làm ngựa ».

Tiểu-hành-giả nói : « Ấy đã có lệ sẵn, cần chi đứa hiếu đứa bất hiếu, ngài cứ chọn ở trong con cháu ngài cho tôi một con rồng để cỡi là xong. »

— Con cháu tôi rứt ruột ra, có đâu tôi lại hoài nát chúng nó thế !

— Nếu Lão-trưởng không bắt được con cháu thì xin Lão-trưởng đi lấy vậy cho thành chỉ quả.

— Tôi là một vị Đại-long-thần, coi về việc mưa, và đô-tổng-quản trong tám sông lớn, là người chức dịch của đức Ngọc-hoàng, có lẽ nào lại bắt tôi biến làm ngựa.

— Nếu Lão-trưởng không bằng lòng thì tôi phải dụng võ vậy.

Nói rồi liền rút cái gậy đồng bịt vàng ở mang tai ra, chỏ vào Long-vương và bảo rằng: « Lẽ thì tôi biếu ngài một gậy, nhưng cái gậy này vốn là của nhà ngài, tôi không muốn lấy cái của nhà ngài, lại hại ngài, vậy tôi hẵng lưu tình, nhưng xin bắt ngài đi vậy. »

Nói rồi quay gậy bảo biến, cái gậy ấy biến ngay ra một cái giây sắt, vút... choàng ngay vào cổ Long-vương... Long-vương kinh hồn hoảng vía, năn nỉ với Tiểu-Thánh rằng : « Xin ngài đừng nóng nẩy, việc chi xin thong thả, để tính liệu đã mà ! »

— Muốn thong thả thì còn được, chứ tính liệu thì chả tính liệu chi cả.

Long-vương gỡ giây không được, mới bảo tướng Tôm tướng Ba-ba, khua chuông gõ trống, để gọi các Long-vương đến cứu mình.

Lúc các Long-vương đến cả, thấy Lão-long bị sich, lấy làm sợ lắm, hỏi vì cớ chi ? Lão-long vội vàng đem việc Tiểu-Thánh muốn bắt rồng biến làm ngựa, nói cho các em nghe, ai cũng chỉ nhìn nhau, rồi cùng nói : « Cái ấy chả sao được ! »

Tiểu-hành-Giả nghe thấy nói thế, liền kéo Long-vương đi, ba ông kia vội vàng lại can rằng : « Ngài chả qua chỉ

201

https://tieulun.hopto.org

cần một con ngựa, nỡ lòng nào làm bệ-rạc anh tôi đến thế ! Để vậy chúng tôi bàn nhau, kiếm lấy một con đưa hầu ngài ».

— Không phải tự tôi làm bệ-rạc anh các ngài, ấy là tự anh các ngài làm bệ-rạc lấy đấy thôi. Vốn lúc tôi lại chỉ van lạy xin ngựa, ông ấy nhất định không cho, nếu ông ấy bằng lòng cho, tôi đi đã lâu rồi, ai còn tội chi ở lại mà giằng co với ông ấy.

Nam-hải Long-vương nói với Lão-long rằng : « Sự thế đáo đầu, tiếc cũng chả được nữa đâu. »

Lão-long nói : « Tôi có tiếc chi, giá ông ấy lấy bao nhiêu tiền của, tôi cũng có, nhưng ông ấy bắt con cháu biến làm ngựa để mang đi, thì có phải làm mất cả thể diện ở Long-cung này không. »

Bây giờ không cần phải dùng đến con cháu mình, sao không đem cái con long-mã đội Hà-đồ của ông Phục-Hy mà đưa đi cho rảnh.

Lão-long sực nhớ ra mừng lắm : « Tỷ nữa quên ! Con ngựa ấy chỉ vì có công với đạo thánh, không nỡ đem ra cỡi, chỉ nuôi khống nó mấy nghìn năm nay, bây giờ dành phải đưa nó ra để cứu lấy mạng tôi vậy...Nghĩ cũng tội-nghiệp, con ngựa ấy cũng là công-thần mở nho-giáo, ai tán tụng đến nguyên uỷ văn-minh, cũng cho *Long-mã phụ-đồ* làm chứng, nay vì mình tham sống sợ chết, đem nó cho sư cỡi, để nó sa ngã vào dị-đoan, thế thời mình sao khỏi là một người có tội trong đám danh-giáo.»

Tây-hải Long-vương nói : « Anh lại nghĩ viển vông quá, anh chả xem gần đây những văn-nhân học-sĩ, còn dủ nhau dâm đầu vào thù phụng các Hòa-thượng, huống chi là loài xúc-sinh ! »

Các Long-vương đều nói với Tiều-hành-Giả rằng : « Thưa ngài chúng tôi đã kiếm được một con long-mã đưa để ngài dùng, xin ngài buông tha anh tôi ra. »

Tiều-hành-Giả nói : « Đã có ngựa giắt mau ra đây » nói rồi buông tay ra thì cái giây sắt lại biến thành cái kim dắt vào trong mang tai được. »

Long-vương đã được thoát thân, liền sai sứ đi giắt con long-mã ấy ra, Tiều-hành-Giả trông thấy đẹp thật, thích lắm liền bảo rằng : « Giá ngài giắt ngay cho tôi từ trước, có phải

202

https://tieulun.hopto.org

đỡ bao nhiêu cái lôi thôi không ? Nhưng có ngựa đã vậy, còn thiếu yên cương, xin ngài làm ơn cho nốt. »

— Tôi đã đưa ngựa, tôi tiếc chi yên cương, nhưng chúng tôi vốn ở trong bể, đi sóng về gió, không quen cỡi ngựa làm chi có yên cương.

— Lão-trưởng vốn không thực thà, trước Lão-trưởng bảo tôi trong bể không làm chi có ngựa, như nếu thật không có ngựa thì tôi cũng thôi, bây giờ đã có ngựa lại bảo không có yên cương, tôi tin sao được.

Nam-hải Long-vương Ngao-Khâm nói : « Thôi Tiểu-Thánh không phải nóng tính, tôi có một bộ thượng-hảo đưa ngài đây. »

— Kìa Lão-trưởng thế sao bây giờ lại có ! !

Long-vương ngạc nhiên hỏi : « Ơ hay ! yên cương ấy em lấy ở đâu ? »

Ngao-Khâm nói : « Bộ yên cương ấy là của vua Chiêu-vương nhà Chu ; nguyên xưa vua Chiêu-vương đi đánh giặc phương nam, bị người nước Sở dâng một cái thuyền làm bằng keo, vua Chiêu-vương bị chết đuối cả con ngự-mã của ngài cũng chết chìm ở dưới sông, tuần-hải-dạ-thoa bắt được bộ cương ấy, biết là đồ ngự dụng, không dám dấu đi, đem dâng tôi, bởi thế cho nên tôi có. »

Tôn-tiểu-Thánh nói : « Thôi, không phải lôi thôi khai lý lịch nữa, đem mau ra đây. »

Ngao-Khâm vội vàng sai người về lấy đưa đến, Tiểu-hành-Giả trông thấy thật là một bộ cương rất đẹp, đem đóng vào ngựa, hình như làm sẵn đã tự bao giờ, thích lắm, nhẩy lên ngựa, chắp tay tạ rằng : « Dã ơn các vị hiền-vương chiếu cố đến sư-phụ tôi, bây giờ đã có cái đỡ chân rồi, để sư-phụ tôi đi cầu Chân-giải về, trả lại ngựa, sẽ tạ ơn một thể. » Nói rồi đi ra, các vị kia cùng đứng giậy tiễn tống.

Tiểu-hành-Giả vụt con long-mã thét một tiếng đi... thật là ngựa tài đi nước, người biết cỡi mây, chỉ nghe thấy vùn vụt như tiếng gió, mà đã rẽ làn sóng bạc, bay bổng lên mây xanh, một chốc đến ngay xứ Tràng-an, cửa am Bán-kệ.

Đường-bán-Kệ nhân Tiểu-hành-Giả nói chưa rõ ràng đã đi ngay, trong lòng nghi nghi hoặc hoặc, không biết thực

203

https://tieulun.hopto.org

hư thế nào, đương trông ngóng bội phần. chợt trông thấy Tiểu-hành-Giả cỡi một con ngựa trắng phi lại gần mình, gọi Đường-bán-Kệ hớn hở thưa rằng : « Bạch sư-phụ, sư-phụ xem con long-mã này có thể tải được sư-phụ lên Linh-sơn ra mắt Phật không ? »

Đường-bán-Kệ nhìn kỹ ngựa ấy thì thấy móng cao, khoản ngắn, hơi thở ra có ánh sáng như mống, như cầu vồng, khác hẳn với những ngựa thường, trong lòng mừng rỡ nói rằng : « Đồ-đệ, con đi chả mấy chốc mà đã tìm được con ngựa này ở đâu đẹp thế ? »

— Trước mặt sư-phụ con đâu dám nói đùa, thật là con mới hỏi xin ở bốn đức Long-vương đấy.

— Chốn long-cung chỉ có những thủy-tộc thôi, làm chi có ngựa đẹp này ?

— Kể ra giải lắm, con ngựa này thật không phải tầm thường, nó là một con long-mã *phụ-hà-đồ khai-văn-tự*, tự đời vua Phục-Hy, nhân nó có công với nho-giáo, xưa nay vẫn nuôi khống ở xứ long-cung, lão-long-vương bị con quấy rầy, không sao chịu được, mới chịu giắt ra đưa cho con.

Đường-bán-Kệ xem kỹ một lúc lại hỏi : « Đã là long-mã đời thượng-cổ, không để ai cỡi bao giờ, làm sao lại có bộ yên cương kỹ-lưỡng đẹp-đẽ thế kia ? »

Tiểu-hành-Giả gật đầu cười thưa : « Sư-phụ thật là người biết của, bộ yên cương ấy không phải có một chỗ với long-mã, nguyên là của vua Chiêu-vương nhà Chu, khi đi sang phương nam, bị người nước Sở đánh lừa chết đuối, ngựa của ngài thì chết chìm, cho nên vua Long-vương chỉ bắt được bộ yên cương ấy, thật là của của đế-vương nhân gian này.»

Đường-bán-Kệ nghe đầu đuôi biết là thật, vội vàng ngửng lên trời lạy tạ rằng : «Đại-Điên tôi là một người sư-thường, có đâu dám cỡi long-mã của đại thánh nhân, dùng những yên cương của cổ đế-vương, nhưng chỉ vì tôi phụng thánh-chỉ lên Linh-sơn để cầu Chân-giải, đường sá xa-sôi, ngựa thường không đi được, bất đắc dĩ phải chịu ơn đức Long-vương nhận những đồ này, bản tâm tôi không dám thế, xin trời soi xét tấm lòng son mà tha cho cái tội tiếm-việt.»

204

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả đứng bên nghe thấy thầy khấn thế, cười mà nói rằng : « Ngựa là loài súc-sinh, nếu cỡi ngựa mà có tội, thì bắt người ta khiêng kiệu tội đáng chết chém à ? »

— Không phải thế, lục đạo dẫu có chia ra người với thú, nhưng lương-tâm thì ai cũng như ai.

— Cứ như sư-phụ nói thế thì sao phật lại ngồi cả lên sư-tử và cả lên voi nữa.

— Phật mà ngồi lên sư-tử và voi là để cho sư-tử với voi được thấm ơn của phật, chứ như nay ta cỡi con long-mã này, thì con long-mã chỉ khó nhọc vì mình thôi.

— Sư-phụ nói câu nào cũng đã có ý Chân-giải cả, còn cần chi phải sang tận phương tây cầu phật tổ nữa.

— Đồ-đệ, con còn nói thế, cho nên đông-đỗ vẫn nguyên là đông-đỗ, mà phật tổ tây-phương thế nào cũng phải cầu cho được.

— Đã thế thời thầy trò ta nên sắm sửa mau mau đi, đừng lôi thôi nữa.

— Đồ-đệ này ! cứ như con mãnh-dũng-tinh-tiến thế, thật đáng là người nhà phật.

Hai thầy trò cùng nhau thu sếp hành-lý, Tiểu-hành-Giả trông thấy cái côn gỗ nhân hỏi rằng : « Cái này dùng làm chi mà đem đi. »

— Con chớ coi khinh, ấy là của báu nhà phật, như khi nào gặp tà ma ngoại đạo, chỉ cầm cái này quát một tiếng thì nó phải chạy cả.

— Đồ đánh người không đau này chỉ để dọa ma.

Hai thầy trò vào chầu từ tạ vua Hiến-Tôn, vua định cùng với văn võ các quan và sư các chùa sắp sửa nghi trượng, hương hoa tiễn tống, Đường-bán-Kệ nhất nhất chối từ, và nói đạo phật cốt lấy thanh tịnh, không nên phiền hoa như thế, vua Hiến-Tôn cũng cảm động lời nói là phải mà thôi.

Hai thầy trò trở về am, từ biệt sư Lãi-Vân ; Tiểu-hành-Giả đỡ Đường-bán-Kệ lên long-mã, tự mình quẩy đồ hành lý, lững thững lên đường. . . . . .

205

https://tieulun.hopto.org

nghề giảng kinh thuyết pháp để lừa dối dân ngu kiếm ăn, ngờ đâu năm nay đương lúc họp tăng đồ giảng pháp, phút đâu Tôn-đại-Thánh hiện hình, niệm phong giáo kinh lại, không kinh đâu mà giảng, chẳng biết tự cớ chi, chán nản quá chừng, phải cáo bệnh hẹn đến lần sau sẽ giảng... đã lâu kinh vẫn không mở được, đến nỗi chùa chiền lạnh lẽo, bố-thí không có, thầy trò gần đến lúc nguy cấp. Nay Tuệ-Âm thấy Đường-bán-Kệ nói mình phụng sắc chỉ nhà vua sang Tây-phương cầu Chân-giải, tựa hồ như có duyên cớ chi đây. Ngay đêm hôm ấy báo tin cho Điềm-Thạch biết, Điềm-Thạch nghe thấy nói thế nghĩ thầm rằng: « Hiện bây giờ giảng giải đương thịnh, làm sao lại còn vẽ truyện đi cầu giải, hay trong Đường-triều có biến cố gì chăng! Ngày mai ta thử mời hắn lại xem và ta hỏi hắn cái duyên cớ làm sao kinh tự nhiên không mở được, họa chăng hắn có biết căn nguyên.»

— Bạch-sư-phụ, Đường-bán-Kệ này tôi xem ra là người thanh tịnh nhạt nhẽo, không giống Hòa-thượng, dẫu có công với phật pháp nhưng thật vô ích với chúng ta, nếu cứ như hắn khổ hạnh tu hành, một mai đắc chí ra những đệ-tử nhà phật phải chết đói cả. Sư-tổ nên phải nghĩ lại cứu lấy lũ con cháu này!

Điềm-Thạch nói: « Kệ nó, lo gì, nó đã lấy khổ hạnh làm hay, ta chỉ lấy cực-lạc làm thích, để đến mai chờ khi hắn lại chơi với ta, ta sẽ truyền cho con cháu ta tề tập, đứa nào cũng phải sắc-tướng rõ trang-nghiêm, xem hắn có động tâm hay không động.»

Tuệ-âm mừng lắm truyền pháp chỉ ra đâu đấy sắp sẵn để ngày mai tiếp kiến. Thế mới gọi là:

Phật vốn chẳng là phật,
Ma đâu có tự ma,
Chỉ ai một bụng nghĩ,
Ấy phật ấy là ma.

Đến ngày hôm sau, trời tang tảng sáng. Đường-bán-Kệ và Tôn-tiểu-Thánh ăn cơm sáng, sắp sửa hành lý toan đi; Tuệ-âm vội vàng ngăn lại nói rằng: Xứ chúng tôi và xứ các ngài tuy mịnh linh không thông nhau lắm, nhưng cũng hãy

208

https://tieulun.hopto.org

Đã bán tại các hiệu sách.

QUYỂN THỨ 2

VẠN NIÊN THANH

Xin xem lên trang bìa trên.

LẠI CÓ BÁN

TRUYỆN SỬ TÍCH

ĐỨC THÁNH LÁNG

là truyện nước nhà

Giá mỗi quyển 0$08.

Ở xa thêm tiền gửi 0$03.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Sách A B C *mới*

QUỐC NGỮ

VỠ LÒNG

Của KIM-ĐỨC-GIANG soạn

SÁCH NÀY TRẺ CON DỄ HỌC

Đủ các vần, các dấu và các bài tập-đọ
Địa-dư, Cách-trí, Nam-sử, Vệ-sinh, Toán-pháp và ...n-lý.
Rất dễ học và có ích cho trẻ con.

Giá bán mỗi quyển 0$06

https://tieulun.hopto.org

M 3/26

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N°2076

Bộ số chẵn — Quyển thứ 28

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả: Thành-Ngọc-Duyện

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
N° 20197

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

In đủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

HIỆN ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ NHẤT và **QUYỂN THỨ HAI**

Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành dò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, hoạn nạn gỡ như không !

Trong quyển thứ hai có phụ chép truyện **Phương-thế-Ngọc đả Lôi-đài,** *Phương-thế-Ngọc là* **đứa trẻ con 14 tuổi** *mà* **địch nổi** *giết nổi* **Lôi-lão-Hổ** *là bực võ nghệ vô địch, tiếng lừng trong xứ Quảng-đông, xem trong truyện vui và hay lắm!!!*

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tính thêm tiền gửi nhà giây thép là 0$03 và xin gửi tiền trước về bằng timbre 0$04, hoặc 0$02, hoặc 0$01, xin lót bằng giấy bóng cho khỏi dính.

Bán tại nhà in KIM-ĐỨC-GIANG 83, Phố hàng Bồ và các hiệu sách.

TRUYỆN MỚI RẤT HAY

Thất hiệp ngũ nghĩa

Từ quyển 25 trở đi đã bắt đầu in liên hồi truyện **Thất hiệp ngũ nghĩa,** dịch ở sách Tầu ra. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án,** chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây ; và **lại chép** các thủ đoạn của **bảy người hiệp khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc, tiết-phụ nghĩa phu.* tâm trí rất là cao-thượng, sự tích lạ mà ly kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

https://tieulun.hopto.org

nhiên được ; nhưng con lại đây cũng không được việc chi ; cứ tính ngày ra dễ con đi trước khi Lương-Tài đến nhà ; ta đã biết mà, con nghe tin, tất nóng ruột hoảng hốt đi ngay, bởi thế cho nên ta sai Lương-Tài đi mau về kinh, là có hai lẽ : một là để ngăn con đừng đi nữa, hai là để bảo con đem những gia-sản bán đi, để lấy tiền cho ta đem bồi vào kho. Như bây giờ con lại đến đây, thì làm thế nào . . . ? »

— Thưa cha, con đã theo như ý của cha làm xong cả rồi.

— Con chưa gặp Lương-Tài, chưa trông thấy giấy của ta, con đã biết đâu mà làm ?

— Con cũng đã nghĩ, không còn cách nào hơn, bởi thế cho nên cả gan dám xuất chủ-ý mà làm như thế.

— Như thế thực cũng đáng thương cho con lắm, nhưng ta tính ngầm ra, dù có bán cũng chỉ được hơn hai nghìn lạng, vẫn là không đủ số. Tuy không có cả cái số bạc ấy, để rồi sẽ nhặt nhạnh sau vậy.

— Cứ như cái số bạc hiện có với cái số hiện phải dùng, con tưởng cũng chả hết bao nhiêu.

— Thằng này nói trẻ con quá, không biết đồng tiền bây giờ khó, hiện ta đây không có đủ một nghìn lạng, bán cả gia-sản được độ ba nghìn lạng, ta dẫu đã gửi thư cho Ô-khắc-Chai, nhưng hắn còn đi vắng chả biết có giúp ta được ít nhiều không ? Dù hắn có giúp, cũng chỉ độ nghìn lạng, tính cộng tất cả các số, cũng còn thiếu đến hơn nghìn lạng nữa, con tính lấy vào đâu, mà dám nói dễ như thế.

— Con đem ra đây ước chừng có hơn bảy nghìn lạng, chả phải chờ đến Ô-khắc-Chai cũng đã đủ dùng.

An-lão-gia nghe nói nghiêm nét mặt hỏi : « Con kiếm ở đâu được nhiều bạc thế ? Con không biết tính ta xưa nay đối với bạc tiền không dám luộm thuộm. Đến như những chỗ bè-bạn cũng phải tùy chỗ mà vay mà hỏi ; nếu con nhân có việc con đi đến những các nhà bạn hữu, bất cứ nhà nào, ai cũng hỏi vay hỏi xin, thì thật ta không bằng lòng. »

Công-tử lúc bấy giờ nghĩ thầm : « Thôi sự đã đến nơi, không nói rõ không được, huống hồ trước mặt cha mẹ, có đâu

https://tieulun.hopto.org

dám ẩn man, mình cứ nói thực ra, ngộ mình có làm nhầm, lại càng được cha mẹ dạy bảo, để bận sau biết mà chừa ». Liền nói : « Số bạc này con không xin ai, cũng không vay ai cả, nhưng nói ra đầu mối có nhiều tình tiết, con hãi xin cha đừng nóng tính để con sẽ dám thưa. »

An-lão-gia ngày thường tuy vốn là người phương-chính nghiêm-lệ, nhưng nay trông thấy đứa con yêu của mình, vị mình mà phải rãi nắng rầu mưa, đã đau lòng rồi, nhưng thương con để dạ, xưa nay vốn Lão-gia không nuông một chút nào, nay thấy Công-tử ăn nói ra có dáng sợ hãi, trong lòng bất nhẫn, chắc có nguyên cớ chi đây, mới bảo Công-tử rằng : « Con đừng sợ, cứ nói rõ cho cha nghe. »

Công-tử mới đứng lên thuật lại những truyện từ khi ở nhà được tin ra đi cho đến bây giờ đến đây, bao nhiêu đoạn khổ tình thương, vừa mới kể với mẹ lúc nãy, đem nói rạch-ròi vanh-vách, đến cả câu truyện Trương-kim-Phượng cũng không còn dấu lại một tý chi. Ôi ! Cha nghiêm mẹ lành, tình dẫu giống nhau, mà tính thì khác hẳn, huống hồ một người cha như ông An-lão-gia lại là một người có tài có học và có kiến-thức, đương lúc nghe lời con nói, cứ ngồi yên lặng lặng, lúc thì lắc đầu, lúc thì gật đầu, lúc cúi xuống, lúc ngửng lên, đại khái là vì trong tâm khi sợ khi mừng, khi cảm động và khi đau đớn, chờ mãi đến khi Công-tử kể hết rồi, mới không nhịn được cũng ứa hai hàng nước mắt.

An-lão-gia ngồi yên một lúc, định được thần-khi, mới thở giài mà bảo con rằng : « Cái việc ấy đầu đuôi ta nghe rõ rồi, con tưởng ta nghe thì không khỏi sợ hãi nóng nẩy; nhưng nóng cũng vô ích, mà sợ cũng không được nữa. Chỉ có khổ cho con lắm thôi, như thứ này con vị ta mà đi ra, là thiên-lý, là nhân-tình, không có điều chi lầm lẫn, huống hồ con lại bị hoạn-nạn trời nghiêng đất đổ như thế, ta còn dám trách chi con nữa ! Nhưng mà cái việc ấy, đều là tại con chưa từng-trải lắm mà sinh ra, con tưởng đường đất xa-sôi như thế, lại mang theo bao nhiêu bạc, giá Hoa-Chung đi với con cũng còn chả khỏi mất, huống hồ một mình con ? Vi dù giải kết đến đều, thì chẳng những một mình con có tội bất hiếu, cả đến ta đây cũng đeo tội

210

https://tieulun.hopto.org

bất-hiếu ấy nữa, tội bất-hiếu ấy đem so với số bạc con đưa cho ta thì đằng nào nặng hơn ; đến như khi con ở hàng cơm Duyệt-Lai, con gặp cô Thập-tam-Muội nào ấy, thật là con không có học vấn, không có kiến thức. Con thử nghĩ xem, những truyện con vừa kể với ta, người thiếu-nữ ấy rõ ràng là hiệp - khách chứ, há có phải là phường trong đám tài sắc, thế mà con không chịu nghe người ta, không chờ người ta đi với, thế cũng như trong kinh dịch đã nói : « *Hay dở xấu tốt tự mình làm mình cả.* » Còn như những truyện mấy người mã-phu và mấy vị Hòa-thượng, thì ai là chả mắc ; nói cho cùng, nếu con không đi thì tai vạ ấy làm sao cho có. Đến như những việc con nhận tiền của Thập-tam-Muội và con nhận lấy Trương-kim-Phượng, tự con cho là lầm, nhưng không lầm con ạ ! Con không lầm đâu, đương lúc con lên, lên không được, lui không được, dù con là một người luyện-đạt lão thành cũng phải như thế mới được, huống hồ trong lòng con cốt cứu lấy mạng già này ! Trời đất ơi ! thân già này không cho con nhờ được mà lại làm khốn khổ cho con ! Thôi những cái số bạc ấy cũng cho là có nghĩa, ta hãng dùng đi để thành cho một áng nghĩa-cử của người thiếu-nữ, và chút hiếu-tâm của con ta, sau này ta sẽ tìm đường mà báo phục ; còn như Trương-kim-Phượng thế là tự trời run rủi đưa duyên, con không nên chê nó, bố mẹ hèn hay là nhan sắc kém, phải trước sao sau vậy, để ta lo xong việc quan, ta sẽ cho đôi lứa vui vầy, tưởng mẹ con cũng phải bằng lòng đấy.»

An-công-tử nghe đến đâu dạ đến đấy, sau thừa thế thưa rằng : « Con xem ý mẹ con cũng đã bằng lòng, nhưng chưa được lời cha, cho nên không dám quyết. »

An-lão-gia nói : « Thế lại hay lắm, con ngồi nghỉ một lúc, rồi sẽ về thưa lại với mẹ con và nói với ông nhạc bà nhạc để cho mọi người đều được yên tâm. »

An-công-tử được cha ưng thuận, lòng nghĩ thầm không biết An-Kỳ này tu tự kiếp nào mà được mẹ cha quá thương đến thế nghĩ rồi cảm động, cảm động rồi khóc.

An-lão-gia nói : « Con còn khóc chi nữa, đừng có lôi thôi, hãy đi về nói để mọi người biết, thay quần áo đi rồi

211

https://tieulun.hopto.org

lại đây ăn cơm với ta, ngủ đây với ta, ta còn có nhiều việc muốn hỏi, còn như bên ông nhạc con thì để ta bảo Trình Tướng-công lại tiếp dỡ ta. »

An-công-tử được lời như mở tấc lòng, quay ngay lại chỗ mẹ ở hớn hở nói với mẹ rằng : « Cha con không mắng-mỏ chi cả, và bằng lòng ưng cho con cả » Dè đâu bà An-thái-Thái đã biết rồi, vì lúc sai Công-tử đi, sợ rằng An-lão-gia ngộ đương khi bực mình có quở trách chi con chăng, không đành lòng sai người đến nghe ngóng cho nên đã có tin về trước.

Công-tử lại nói : « Cha con giặn lại ăn cơm và ngủ đấy và nhờ Trình Tướng-công sang tiếp hộ Trương-lão. »

Bà An-thái-Thái gật đầu. Công-tử và họ Trình cũng chia nhau mỗi người đi mỗi ngả.

Thật là :

Đoàn-viên ba chỗ vui sao,
Cha con gặp gỡ biết bao ân tình.

Lý-thú nhất là bên cụ Trương-lão truyện tri-kỷ với ông Trình Tướng-công ; hai bên nói nói cười cười, bên lời vạn phúc, bên lời hàn huyên. Họ Trình giảng luận những ngang bằng sổ thẳng, chân, thư, triện, lệ, bốn lối làu thông. Cụ Trương-lão cũng phải phô tài : Cuốc bằng cầy sâu, gieo ươm giồng giọt. Lại đến bà Trương-lão ở bên này, hôm ấy cũng được ngồi ăn cơm với bà quan là An-thái-Thái, vui truyện quá say, chưa tối đã giục con đi ngủ ; Kim-Phượng thưa mẹ có mệt xin mẹ hãy cứ ngủ trước, để con còn hầu truyện mẹ chồng con đôi chút.

An-thái-Thái bảo Trương-kim-Phượng ngồi gần lại, tỉ tê hỏi truyện gần xa, nỗi nhà gia thế binh tình làm sao ?

Kim-Phượng bèn thuật lại đầu đuôi tự khi gặp Thập-tám-Muội, người đâu rứt mực quần thoa, không những hào hiệp mà lại thông minh, liệu việc chi cũng trúng.

Bà An-thái-Thái nói : « Cứ nghe như truyện thế thì Thập-tam-Muội thật là một người đại-ân-nhân cho các người, thật là một vị thiên thần, hay là một vị phật sống giáng xuống đời này, để cứu cho cả nhà ta được bình an vô sự ; đến mấy hôm nữa, ngày rằm ta sẽ đặt hương án giữa trời, thiết bài vị sống Thập-tam-Muội, thắp hương quỳ lạy để cho rõ là người tri ân báo ân.

212

https://tieulun.hopto.org

Kim-Phượng nói : « Mẹ chả phải sử quá thế, con chắc người ta cũng không dám nhận vì người ta đã kết với con làm chị làm em, nhưng con cũng đã lập tâm phát nguyện rằng, xin chọn đời con thờ sống người ta, và cầu trời khấn bụt cho được kiếp kiếp đời đời thác sinh với nhau cùng một nơi, ở với nhau cùng một xứ, mẹ tưởng có phải không. »

An-thái-Thái khen phải, hết truyện gần đến truyện xa, trời đã canh tư mới cùng đi yên nghỉ.

HỒI THỨ MƯỜI MỘT

Hậu-đạo sư sinh, chung của giúp thầy học,
Nhớ tinh thâm giao, từ quan tìm con bạn.

An-công-tử trở lại hàng cơm Tụ-hợp, đem những lời của cha mình nói lại với mẹ và trình với bố mẹ vợ, ai cũng vui mừng lạ thường, nhất là Trương-kim-Phượng lại càng cảm phục Thập-tam-Muội là một người liệu việc không sai.

An-công-tử vội vàng thay y phục lại sang hầu cha. Nghĩ cũng buồn cười nỗi thế-thái nhân-tình, những bọn theo hầu trước, thấy chủ mới thất-thế đã bỏ đi để tìm phương kiếm ăn ; đến lúc nghe thấy con chủ đã đến, chả những đến không mà lại mang theo nhiều bạc nữa, tất là chủ có thể bồi được, chức quan cũng có chiều mong khai phục được, đủ nhau đều lại, tán nhảm mấy câu để hòng chủ cũ lại thương mà dùng chăng. An-lão-gia thấy những hạng người ấy đã không có nhân phẩm lại mất cả thiên lương, ai đến cũng kiếm lời ngào ngọt từ hết. Trong bọn ấy có một người tên là Diệp-Thông vốn theo hầu từ ở kinh ra, hắn lúc bé có học được ít nhiều mà lại có tính dở người, từ khi theo hầu An-lão-gia thấy chủ mình là người thông minh hồn hậu, liền phát nguyện xin theo hầu chủ suốt đời, An-lão-gia có cho nó đi làm tạm vài chỗ, hắn nhất định không đi, chỉ cam bề nhạt nhẽo, An-lão-gia thấy hắn là người có tri khí thế, mới cho đi theo hầu An-công-tử. Đương lúc thu xếp công việc thì đã đến bữa cơm, bên hiệu Tụ-Hợp cũng đưa món ăn lại,

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia vốn uống được rượu, mới gọi Công-tử bảo rằng:

— Con cứ ngồi ăn cơm trước đi, để ta còn uống rượu thong thả, con ăn rồi, con sẽ ngồi đây, kể lại những tình hình trong kinh trong nhà cho ta nghe cũng là một món dồ nhắm tốt vậy

Công-tử vâng lời ăn xong hầu truyện, dạch dòi kể tóc chân tơ, khi nghe tin nọ, lúc cơ trời đầy. . . An-lão-gia nghe xong thở giài nói rằng:

— Ta đi học nửa đời người, chỉ một bề kinh cẩn, không dám có một tí sai lầm, ta có một nết xấu là *tính chấp nê*, chả ngờ đâu mới ra làm quan đã vị tính chấp nê ấy, một thì nữa thân danh hỏng cả và cha con lìa nhau, bây giờ may được tai qua nạn khỏi, việc quan cũng gần xong, thật là ơn nhờ trời đất. Ta xin phát nguyện từ giờ trở đi, càng chăm bề tu tỉnh, để tạ ơn to, đến như truyện con đi đường, mới ra khỏi nhà mà đã lưu ly điên bái, sống giờ liêm nghèo, há chả phải vị rằng nhà ta xưa nay hưởng thủ quá phúc, vị đức bạc nên tai vạ sinh ra, qua một bận này để tiêu bớt tội-chướng đi, thế chả cũng là phúc ư, thôi ta với con không phải còn phàn nàn chi nữa, chỉ còn có một truyện ta vừa mới nghĩ kỹ lại, như ở chùa Năng-nhân, những ác-tăng thương luân bại lý trời nào có dong, nó chết cũng chẳng oan chi, còn Thập-tam-Muội kia, làm điều nghĩa, sửa điều nhân, cũng không phải là quá, nhưng ta chỉ lo sự án mạng ấy ngộ gặp ông quan liêm minh tra-cứu ra thì làm thế nào?

— Việc ấy con chắc không hề chi, hôm nọ khi con đi đường, con có nghe thấy người ta lao sao đồn rằng: « huyện Nhâm-bình, chùa ở núi Hắc-Phong có một vị sư, một người tiểu và một người con gái vì dan dâm ghen nhau mà giết lẫn nhau, quan huyện ở đấy có hỏi tra ra, thì những dân ở xứ ấy, ai đã bị qua lũ ác ấy tàn hại, đều khen quan huyện là người công minh, vả thấy ác tăng chết thế ai ai cũng thích. »

An-lão-gia cười nói: « Thế chả qua là người ta đồn sằng đấy thôi, đã lấy chi làm chắc. »

Lúc bấy giờ Diệp-Thông đương đứng hầu cơm mới bẩm ngay rằng: « Truyện ấy chắc thật, nguyên con có một người cậu theo hầu quan huyện ấy, hôm nọ về chơi nhà cũng nói truyện như vậy, và lại bảo rằng quan tỉnh thấy quan huyện ấy

214

https://tieulun.hopto.org

dò xét công việc được kỹ lưỡng như thế có khen là ông quan chăm việc dân, đã tâu triều đình xin cho thăng chức.

An-lão-gia nghe phì cười, nói : « Thế mới gọi là trong khoảng trời đất rộng rãi thế này, chả thứ chi là thứ chẳng có, thì chả những Thập-tam-Muội khỏi tai vạ mà chúng ta đây mới yên lòng. »

Công-tử nhân thể thưa rằng : « Vâng ! Nhưng con chỉ còn một việc chưa được đành lòng. »

— Việc chi con cứ nói.

— Con còn bỏ quên cái nghiên ở chùa ấy.

— Đáng tiếc ! sao con lại bỏ quên thế ?

— Tại con đem cái nghiên ấy để Thập-tam-Muội viết vào tường, con mải xem lời lẽ trong mấy giòng chữ và vội đi, cho nên bỏ quên mất.

— Cô ta viết những bài gì con có nhớ không ?

— Có, con đã giáp ra mảnh giấy này đây....

An-lão-gia tiếp lấy xem rồi nói : « Người con gái này thật là kỳ quái. Xem như bài này dẫu chẳng hay nào, song nó vừa gỡ nó, nó lại gỡ cho con, chả những nó định sẵn tội danh cho lũ ác tăng, nó lại mở lối gỡ cho quan địa-phương ở đấy, nó khôn khéo thật, ta chắc cái nghiên ấy ắt không đến nỗi mất, chỉ có trong bài của nó, nó nói nó ở trong đám mây, ý nói hoang đường cho người ta không biết đâu mà tìm thôi, chứ sao nó lại không có nhà, chỉ tại con không chịu hỏi rõ ràng đấy thôi. »

— Con đã có hỏi, nhưng cô ta nói nhà ở dưới không đến đất, trên không đến trời, và con hỏi chữ *Thập-tam-Muội* nghĩa là thứ mười ba hay thế nào, cô ta cũng nhất định không nói rõ.

— Thế là thế nào ? Đã hay rằng người ta dấu tiếng dấu danh, nhưng mình cũng phải liệu mà cành tra ngọn hỏi, đã hay rằng người ta làm ơn mà không mong mình trả ơn, nhưng có lẽ nào cả nhà mình chịu ơn người ta lại không lo liệu báo đáp người ta ư !

Công-tử thấy cha mắng thế, không dám kể những truyện Thập-tam-Muội cử động như rồng như hổ nữa, chỉ nói rằng sau này muốn báo ơn thì sẽ chờ khi trả lại cái cung này đổi lấy cái nghiên, chắc cũng tìm ra được.

215

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia chỉ lắc đầu, vẫn ngâm nga cái câu tìm nhau trên không trong bài hát của Thập-tam-Muội, tay thì đem ba chữ Thập-tam-Muội viết đi viết lại ở trên bàn... tự nhiên mừng rỡ đập xuống bàn kêu to lên rằng: « Được rồi! ta biết rồi! » Nhân hỏi Công-tử rằng người con gái ấy có phải ở hai bên thái dương có hai cái nốt ruồi đỏ to bằng hạt gạo không?

— Con không biết, con không hề dám nhìn kỹ mặt cô ta.

— Mặt nó giống ai?

— Tướng mạo thật đoan chính, nhưng kỳ nhất là với tức-phụ (vợ của con) giống lắm, chả những hình như chị em ruột, lại hình như đẻ sinh đôi vậy.

— Sao mày hồ đồ thế, nàng dâu mới của ta, ta đã trông thấy mặt đâu?

Công-tử thẹn đỏ bừng...

An-lão-gia hỏi, việc gì mà thẹn cứ nói thật.

— Con nói bây giờ cũng không sao rõ ràng được, chờ khi cha trông thấy nàng dâu mới của cha, thì tự khắc cha rõ, nhưng đại ước cô Thập-tam-Muội chả những là một người đài-ý-u-nhàn mà lại thêm có vẻ anh phong lưu lộ.

— Ấy mày mới khéo đặt văn-chương chứ...

Công-tử cũng tủm tỉm.

Độc giả chư tôn thử nghĩ xem, thiên-hạ không bao giờ vui thứ nhất bằng nói truyện tâm sự! Không gì vui bằng cha con nói truyện tâm sự! Không gì thú bằng cha con gặp nhau ở đất khách! Lại không gì thú hơn là cha con ở đất khách mà đàm tâm với nhau! Như An-lão-gia với Công-tử lúc bấy giờ thật là một cảnh vui thú nhất trong thiên-hạ.

Công-tử thấy An-lão-gia vui mừng nức nở mới hỏi rằng: « Thưa cha, mới rồi cha nghĩ đến chữ Thập-tam-Muội, cha bảo được rồi biết rồi, chừng cha đã lượng ra được lý lịch của người con gái ấy hẳn? »

An-lão-gia nói: « Chả những ta liệu được, ta biết đích rồi; việc này con không biết rõ, cả mẹ con cũng chưa chắc đã biết được, để công việc xong rồi, ta sẽ bảo cho biết và ta sẽ liệu. »

Công-tử nghe nói, không dám hỏi nữa.

216

https://tieulun.hopto.org

còn là địa phận trung-triều, nay sư-phụ đã vâng sắc chỉ nhà-vua qua đây với sư-tổ chúng tôi, cũng là một môn trong phật giáo, có lẽ đâu chả vào chơi cùng nhau một lát ?»

Bàn-Kệ nói : « Vào chơi cũng được, nhưng vì tôi còn vội đi, không dám chậm trễ. »

— Sư-tổ tôi ở chùa Thiên-hoa cách đây cũng không xa, vả lại tiện lối lắm, nhân đi qua đấy vào một lát tưởng không mất bao nhiêu thì giờ.

— Có phải tiện thế. Vâng. Tôi xin đến. Bèn gọi Tiểu-hành-Giả giắt ngựa đi bộ cùng Tuệ-Âm, quả nhiên chẳng cách xa, mới một chốc đã đến chùa Thiên-hoa rồi. Xem ra chùa ấy thật là tề chỉnh muôn phần, chẳng những nguy nga lại thêm rực rỡ, đèn hương nghi ngút, chuông khánh bi-bôông, kể sao xiết phật tướng trang nghiêm, tinh phòng chỉnh-trện, lại còn nhiều cổ-thụ tùng lâm, thật đáng gọi là Tiểu-phật-quốc ; Đường-bán-Kệ xem thấy mĩ-lệ thế đã không muốn vào, nhưng ngặt vì Tuệ-Âm cố mời cho được, nể lòng khôn nhẽ cầm lòng, mới đi vào đến cửa từng thứ hai đã thấy ở trong mười phần sạch sẽ, mới bảo Hành-Giả giữ ngựa ở đấy, tự mình lên cửa tam-bảo lễ phật, yên xong tự khắc có một bọn tiếp khách ra đón rước mời ra chơi nơi nhà khách. Pha trà tiếp truyện.

Đường-bán-Kệ nói : « Bần-tăng phụng sắc mịnh nhà vua sang phương tây để cầu Chân-giải, tiện đi qua đường vào Bảo-am, sư huynh Tuệ-Âm có nói đến Điểm-Thạch pháp-sư là người đạo hạnh cao tăng, trong đời có một, vậy chúng tôi xin đến hầu. »

Các vị sư tiếp khách thưa : « À ! Sư-tổ tôi đương ngồi tĩnh-tọa ở tăng-phòng, chửa mỗi chốc đã ra tiếp khách, lão-sư đã là thiên-sứ, và có sư huynh Tuệ-Âm tôi vào bẩm, chắc thế nào sư-tổ tôi cũng ra tiếp, mời lão-sư hãy ngồi chơi thư thả. » Nói rồi liền bầy ra nhiều thứ ăn lót dạ mời chào. Ngồi một lát lâu lâu mới nghe thấy chuông trống khua kêu.

Các vị sư kia nói với Đường-bán-Kệ rằng : « Trên đến đã khua trống dễ sư-tổ tôi sắp ra đấy. » Ba hồi vừa rứt, nhã nhạc theo sau, rồi đến từng từng bảo cái tràng phan, hương bay ngào ngạt, kể có hàng trăm lượt, kéo

https://tieulun.hopto.org

đến trước thềm nhà khách, rồi đứng rẽ ra hai bên, chỉ một mình đức Điềm-Thạch pháp-sư và một hai người Hòa-thượng bước lên trên nhà khách trông thấy Đường-bán-Kệ mới hỏi các vị sư tiếp khách rằng : « Có phải vị này là thiên-sứ đường-triều không? » Các vị sư kia thưa rằng phải, Điềm-Thạch mời chào hỏi ân cần, Đường-bán-Kệ thấy Điềm-Thạch khệnh khạng như thế, trong bụng không bằng lòng, nhưng cũng phải đứng lên chào lại.

Điềm-Thạch hỏi : « Mới rồi những người hầu tôi nói lại không được rõ, chả biết lão-sư bây giờ phụng mịnh nhà-vua là định đi đâu ? »

Đường-bán-Kệ thưa : « Tôi phụng mịnh thiên-tử Đường-triều sang lễ phật ở chùa Đại-lôi-am cầu lấy Chân-giải để giải chân-kinh. »

— Kinh Tam-tạng lưu hành thiên-hạ đã lâu, các vị cao tăng giảng giải kinh đã rõ, còn làm chi có Chân-giải mà phải đi cầu, hẳn có duyên cớ làm sao, xin lão-sư bảo cho được biết.

— Chân-kinh dẫu đã lưu truyền, cao tăng dẫu đã giảng giải, nhưng chưa biết đến mục đích, có ý sai lầm, cho nên phật ta thương đời, đức Huyền-Trang pháp-sư thân đến hiện hình ở xứ Trường-an, hiển thần thông sai Đấu-chiến-thắng Phật đem niêm phong tất cả những kinh thiên-hạ lại và lại nói rõ rằng : Bên phật ta có kinh Chân-giải, chưa truyền sang, phải sai người đi cầu lấy như cầu kinh thứ trước, thì mới có thể cứu thế độ nhân, bởi thế cho nên nhà vua sai tôi đi, ấy sự tình như thế có lạ chi đâu.

Điềm-Thạch nghe nói, mới biết kinh không mở được là tại có thế, lại nghĩ thầm rằng : « Hiện môn-đồ ta bây giờ có 3, 4 nghìn người, chỉ nhờ về truyện giảng kinh thuyết pháp, mới đủ mặc, đủ ăn, nếu bây giờ để vậy thì nguy cho cả pháp hội, nhân nói rằng : « Cứ như lời lão-sư, câu nào cũng có nguyên ủy, nhưng cứ như ý tôi thời câu nào cũng là hoang đường.»

— Thế nào là hoang đường ?

— Nếu bảo kinh Tam-tạng là giả còn phải cầu Chân-giải, thế đức Huyền-Trang ngày xưa cầu lầm à ? Vả sao đức Huyền-Trang không xin cả Chân-giải về một lúc ? Để lại bắt

218

https://tieulun.hopto.org

người sau phải đi cầu, thế chả hóa ra phật ta ban chen lắm ru ! Chả qua là những lũ yêu tăng hiếu sự nó muốn làm hại phật gia, cho nên vẽ ra cái kế bỏ gần tìm xa để nga hoặc thiên-tử, như thế chả phải hoang đường là chi ?

— Pháp-sư Trần-huyền-Trang tới đàn phong kinh, ai ai đều trông thấy, há có phải là truyện hoang đường.

— Ta nghe pháp-sư Trần-huyền-Trang đã hóa ở chùa Pháp-môn lâu rồi, hiện còn có hài cốt để ở trong tháp, còn sống đâu mà tới đàn tràng niêm phong kinh lại chả qua là chò quỷ thuật của các yêu-tăng làm ra, lão-sư không nên tin, vả đi xa những vạn-thủy thiên-sơn, chả gì bằng lão-sư nên quay về triều đem những lời của bần-tăng tâu với Thiên-tử, lại mở hội giảng giải những các kinh sách, thì tự nhiên được nước thịnh dân yên.

— Thế mới biết là yêu ma bao giờ vẫn là yêu ma, mà yêu ma lại còn bảo chính đạo là yêu ma nữa, bởi thế cho nên đã có chân-kinh làm thế nào cũng phải đi cầu lấy Chân-giải, nếu không thì rát cổ bỏng họng mà lẽ trái phải cũng không bao giờ cho cùng được ; Tiểu-tăng phụng mịnh vua đi cầu giải, chỉ biết có một bề đi sang phương tây, còn không dám biết hơn nữa.

Nói rồi đứng lên cáo từ xin đi.

— Xin chớ vội chi, đây sang Linh-sơn đường sá còn xa, lão-sư vội thế cũng chưa đến ngay được, ngài đã đi qua đây, có lẽ nào tôi không kính ngài một bữa chai à !

— Cơm sáng tôi đã được lĩnh ở Bảo-am của học-trò ngài, vả lại tôi còn có đồ-đệ ở ngoài cửa chùa giữ ngựa đứng chờ tôi đó.

— Nếu có phải còn có đồ-đệ của pháp-sư ở ngoài kia, sao chúng bay không mời luôn vào đây để thụ chai một thể. Nói rồi liền sai người ra mời. Tiểu-hành-Giả mới đem ngựa buộc luôn vào gốc cây, còn những đồ hành lý và côn gỗ thì sách luôn vào để ở cạnh mình.

Đường-bán-Kệ bảo ra chào Điểm-Thạch. Hành-Giả chào xong ngồi phịch xuống ghế bên cạnh. Điểm-Thạch nhìn kỹ Tiểu-hành-Giả chợt nhớ ra lúc đương giảng kinh bị niêm phong kinh chính là cái thằng mặt đầy những lông và mỏ nhọn này, nhân tưởng ngầm rằng : « À ra niêm phong kinh

https://tieulun.hopto.org

chính là chú này làm phép quỷ thuật, nay đã gặp chú đây, khi nào chịu buông tha. » Một mặt bầy cỗ chay thết đãi hai thầy trò, một mặt họp những học trò đến hai ba nghìn người, chờ khi thụ chai xong, kéo ùa cả vào pháp đường, ép bắt thầy trò Đường-bán-Kệ phải mở kinh ra, người nhiều tiếng rầm rầm. Đường-bán-Kệ nghe không rõ, chả biết bọn ấy yêu cầu chi, mới hỏi lại Điểm-Thạch rằng : « Các vị cao tăng kia yêu cầu tôi mở kinh tạng chi thế ? »

— Chả dám dấu chi lão-sư, địa phương chúng tôi tuy là địa giới Hà-châu của Đường-triều, nhưng vì cách xa, lâu nay đã không chịu mịnh lịnh, chúng tôi đã đem xứ này thuộc về Tây-phiên rồi, quan dân xứ này ai cũng chuộng đạo phật, thích nghe giảng kinh, học-trò tôi có đến ba bốn nghìn con người, chỉ có nghề giảng kinh để kiếm ăn, ngờ đâu lão-sư sinh ra ý tưởng mới, muốn đi cầu Chân-giải, lão-sư hiển thần thông đem niêm phong tất cả kinh của thiên-hạ lại, nhưng lão-sư phong kinh cầu giải, chả qua chỉ vị Đường-triều, chứ xứ Tây-phiên chúng tôi có thuộc Đường-triều nữa đâu, cớ sao lão-sư nhất luật phong tất cả lại, để làm mất cả sự kiếm ăn của chúng tôi, bởi thế cho nên những học-trò con cháu tôi, chúng nó kéo đến yêu cầu lão-sư làm ơn bỏ cái phong niêm đi, để chúng nó được giảng giải như thường, mà lo đường no ấm, thì hai bên không can thiệp chi nhau cả, nhược bằng lão-sư cố ý không nghe, thì tôi sợ chúng nó sẽ sinh sự.

— Niêm phong kinh là việc của Phật-tổ-như-lai, có can thiệp chi đến tôi, tôi bóc cái đó sao được.

— Lão-sư đừng dấu giếm nữa, giữa lúc phong kinh, chính mắt tôi thấy đồ-đệ của ngài tay cầm phong bì đấy, sao lão-sư lại còn chối ?

Tiểu-hành-Giả nghe thấy cười nói : « Thử nhìn lại xem có phải tôi không. »

Điểm-Thạch nói : « Không sai ! không sai ! Mặt đầy những lông mỏ nhọn như ông thiên-lôi, tao vẫn nhớ đây mà. »

Tiểu-hành-Giả lại càng buồn cười và nói : « Mặt mũi dẫu rằng nhớ rõ ràng, nhưng tôi chắc không phân biệt người già người trẻ. »

220

https://tieulun.hopto.org

Điểm-Thạch nhìn kỹ Hành-Giả một lúc rồi nói : « Ử, người phong kinh trước tưởng ra hơi giả mặt hơn. »

— Này tôi nói thật cho mà biết, cái vị niêm phong kinh-điển ngày trước ấy chính là cụ tổ Đại-hành-Giả kia, làm sao lại đổ oan cho tôi ?

— Mặc kệ, dù ông dù cháu cũng là một môn, chỉ cốt phải mở cái niêm phong kinh đi thôi.

Đường-bán-Kệ nói tiếp rằng : « Không cần phải phân biệt là học-trò tôi hay không phải nó, dù nó nữa cũng chả qua là phụng mịnh của ngã-phật, phật đã niêm phong lại, chúng ta là đệ-tử nhà phật sao dám cưỡng mà mở ra.

— Phật đã làm ra kinh để lưu truyền thiên-hạ, có lẽ đâu lại niêm phong lại, chả qua là lũ yêu-tăng chúng bay làm trò quỷ-thuật đấy thôi !

Đường-bán-Kệ giận lắm nói : « Tam-Tạng chân-kinh của phật ta, là thứ báu thiêng liêng, yêu tăng nào, ma thuật nào, dám tự tiện niêm phong, ngài bảo phật là yêu, ngài thật là yêu của nhà phật. »

Điểm-Thạch nghe thấy bảo nó là yêu, mặt đỏ bừng lên, phát khùng nói : « Mày bảo tao là yêu, thế thì trong thiên hạ không có vị phật nào không phải là yêu nữa. »

Các sư thấy Điểm-Thạch phát khùng đều thét rầm lên nói : « Niêm phong kinh, mở kinh, cũng hãng thong thả, hãng hỏi nó dám bảo ai là yêu ? »

Đường-bán-Kệ lúc bấy giờ dẫu không động lòng, nhưng thấy chúng nó quây lại nhiều người cũng chịu không biết làm thế nào mà gỡ ra được.

Tiểu-hành-Giả thấy sư-phụ tức giận đã toan phát khùng lên, nhưng lại thấy lũ ấy đều là sác thịt phàm-trần, sợ chịu không nổi cái gậy sắt, chợt thấy trong gói hành lý, cái giùi gỗ cứ nhơn nhơn động dậy, nhân nghĩ rằng : « Bảo-bối này dễ nó muốn hiển linh chăng ! » Nhân lấy ra, hai tay dâng lên thầy mà nói rằng : « Bạch sư-phụ, tà ma ngoại đạo thịnh lắm, xin thầy hãy thử dùng báu nhà phật này một lát xem sao. »

Bán-Kệ trông thấy tỉnh ngộ, nhân đỡ vào tay, cầm chỏ Điểm-Thạch và các sư mà quát to lên rằng : « Những đồ cáo già này, không được hỗn, dễ chúng bay tưởng là phép phật không thiêng liêng à ! »

221

https://tieulun.hopto.org

Bán-Kệ quát một tiếng ấy, tiếng không to, mà làm sao hình như sấm vang kinh thiên động địa, cái giùi gỗ vẫn không rời tay, mà đầu Điểm-Thạch và các sư mỗi người đều bị đánh một cái, làm cho Điểm-Thạch và các sư sợ đến nỗi : tắt lòng sẳng, tan nghĩ bậy, mồm miệng đương leo lẻo, mà im bẵng ngay đi không dám cãi lại một điều, ai nấy đều ngẩn ngẩn ngơ ngơ, thụp lạy xuống đất mà kêu rằng : « Chúng tôi xin chịu lời dạy bảo của lão-sư. »

Đường-bán-Kệ thấy giùi gỗ thiêng thế, các sư chịu thế, cho nên trong lòng hoan-hỉ lắm, liền nâng Điểm-Thạch giậy mà bảo rằng : « Hễ hơi động một tí nghĩ tham sân thì sẽ nhập ngay vào tà ma ngoại đạo, nếu giữ được tấm lòng từ thiện thì thành ngay ra đạo hạnh cao tăng, Bần-tăng còn phải nói chi, chỉ cốt mọi người ai nấy đều phải cố sức quay đầu lại, sếp những cách phồn hoa, quy miền thanh tịnh là hơn thôi. »

Điểm-Thạch hồi tỉnh lại, thong thả hỏi rằng :

— Nếu lão-sư dạy chỉ cốt thanh tịnh thì sự cúng lễ đều bỏ cả đi ư ?

Đường-bán-Kệ nói : « Sao lại có bỏ, chỉ cốt sẵn lòng tiếc thể diện cho triều-đình, hà tiện bạc tiền cho thiên-hạ và dành phúc đức cho mọi người, thế là thanh tịnh đấy ; nếu trái thế thì ra phật ta lập giáo không phải cứu đời mà hóa ra hại đời đấy. »

Điểm-Thạch lại hỏi : « Cúng lễ đã không thể bỏ được, thế thì chỉ bỏ giảng kinh thôi à ? »

— Giảng kinh cũng không nên bỏ, nếu không có Chân-giải thì cũng nên bỏ.

Điểm-Thạch không dám nói gì nữa.

Các sư lại hỏi rằng : « Những lời cao luận của lão-sư vẫn là ý chính của nhà phật, nhưng nay lũ chúng tôi vài nghìn người, nếu không nhờ về sự giảng kinh lấy đâu mà ăn mặc.? »

Bán-Kệ nói : « Người ta vui lòng bố-thí thì mình tự khắc ấm no, nếu yêu cầu lắm cách thì khỏi tội sao được ; huống chi phật lực rộng rãi, tự khắc có nhân-duyên, các người cần chi lo xa. »

Các sư nghe nói ai nấy đều hoan-hỉ. Lâu lâu lại hỏi : « Cái côn gỗ của lão-sư sao mầu nhiệm thế ? »

221a
https://tieulun.hopto.org

Đường-bán-Kệ nói : « Có mầu-nhiệm gì đâu, chả qua là nhờ phật lực để phân ra tà chinh đấy thôi. »

— Đã phân biệt được tà chính, không biết có trừ được yêu không ? Bán-Kệ nhân gậy gỗ ấy chưa thử qua không dám trả lời. Tiểu-hành-Giả nói tiếp ngay rằng : « Gậy gỗ ấy sao lại không trừ nổi yêu ! »

— Yêu có thần thông, tôi tưởng nó không sợ cái gậy gỗ ấy.

Tiểu-hành-Giả nói : « Dù nó không sợ gậy gỗ, nó cũng phải sợ gậy sắt này. »

— Tôi không trông thấy sư-phụ có gậy sắt mà.

Tiểu-hành-Giả thò tay vào mang tai rút ra một cái kim thêu, thét biến, biến ngay ra cái gậy sắt bịt vàng, to bằng cái miệng chậu và giài hơn hai trượng cầm ở trong tay múa tít và nói với mọi người rằng : « Các chú xem cái gậy sắt này có thể trừ được lũ yêu không ? »

Điểm-Thạch và các sư ai nấy đều dựng mình sởn tóc gáy, đứng cả lên vái Bán-Kệ mà thưa rằng : « Xem ra thầy trò nhà ngài đều là phật sống cả, chúng tôi người trần mắt thịt sượng sột không biết chi, thật là đáng tội. »

Đường-bán-Kệ thấy Tiểu-hành-Giả có thủ đoạn giỏi như thế, mừng lắm và nói lại rằng : « Bần tăng nay đi xa mượn cách thế để độ thân, có đáng gì nặng nhẹ cho cửa nhà phật.

Điểm-Thạch nói : « Đức Hộ-pháp này thật khó tìm được, tiểu-tăng đây nhân không có được vị Hộ-pháp ấy, cho nên mới rồi mất một cảnh chùa to. »

Đường-bán-Kệ hỏi : « Mất cảnh chùa to nào ? »

Điểm-Thạch nói : « Chả dám dấu chi lão-sư, cách đây ba trăm dậm có một cái núi gọi là Ngũ-hành-dư-khi, núi ấy nguyên là long mạch tự Lưỡng-giới-sơn tung lại, trên núi có một tòa chùa gọi là chùa Phật-hóa rứt là giầu thịnh, tiểu-tăng vẫn tu ở đấy, mới rồi tự nhiên có một con yêu quái, mõm như mõm lợn, xấu si lạ thường, nó đến nói rằng nó mới đi tu, định tu nhờ ở đấy, để chờ một vị sư-phụ nào, tiểu-tăng không biết, tiểu-tăng không cho nó ở, nó phát khùng lên, nó khỏe quá, nó bẻ ngay cái cột phướn gẫy làm bẩy tám đoạn, rồi hai tay hai gậy sông đánh vào trong chùa, trong chùa ấy dẫu có hàng nghìn sư, nhưng

221b

https://tieulun.hopto.org

chẳng ai đến được gần nó, chạy tán lạc thất điên bát đảo, bây giờ chỉ còn có một mình nó ở trong chùa, bao nhiêu những tiền gạo còn chứa lại ở chùa ấy nó thụ hưởng tất; khốn nạn! Đương là một cảnh chùa chiền sạch sẽ, bây giờ hóa ra cái chuồng lợn rồi, giá có được người đồ-đệ như của lão-sư, pháp lực cao cường thế, thì chắc không sợ nó nữa.»

Tiểu-hành-Giả nghe rồi cười khì khì nói: «Đồ thô-bỉ thế sao gọi là yêu quái được, có phải nó ở về mạn tây, nhân tiện tôi đi qua đấy, các người bảo người dẫn tôi đi để tôi vào đuổi nó đi mà trả lại cho một cảnh chùa của các người, các người có bằng lòng không?»

Điểm-Thạch nói: «Giá cứ đuổi được nó đi, lại gọi sư khác cho ở tu, để cho khỏi bẩn chỗ đất phật, chúng tôi đã là bằng lòng lắm rồi, còn đâu dám nghĩ đến sự lấy lại.»

Tiểu-hành-Giả bảo thôi không cần, đi ngay đi, nói rồi sắp sửa ra đi, Điểm-Thạch và các sư cố giữ không được, mới chọn mấy Hòa-thượng rất bạo-gian cho theo đi.

Bán-Kệ vì lòng cần đi cầu giải cũng không chịu ở, mới bảo các người rằng: «Chúng tôi đi trước rồi, các người sẽ đi sau.»

Điểm-Thạch và các sư cũng tiễn ra cửa chùa, Tiểu-hành-Giả đỡ thầy lên ngựa rồi đi.

HỒI THỨ MƯỜI MỘT

Nhân quả sau không lầm bởi tại nhân quả trước,
Tà ma đều quy phục nhờ có đạo-chính sinh.

Đường-bán-Kệ với Tiểu-hành-Giả từ khi từ biệt chúng tăng, trong lòng thanh tịnh cứ thẳng phương-tây cử bộ. Điểm-Thạch lại cho hai mươi người sư khỏe mạnh đi hộ-tống để cầu xin thầy trò Tiểu-hành-Giả đuổi hộ con yêu ở chùa Phật-hóa đi, bọn ấy đi ba bốn ngày mới đến chân một quả núi, các sư kia chỏ bảo: «Đi vòng qua cái mỏm núi kia độ hai ba dặm đường thì trông thấy ngay chùa Phật-hóa.»

222

https://tieulun.hopto.org

Đã bán tại các hiệu sách.

QUYỂN THỨ 2

VẠN NIÊN THANH

Xin xem lên trang bìa trên.

LẠI CÓ BÁN

TRUYỆN SỰ TÍCH

ĐỨC THÁNH LÁNG

là truyện nước nhà

Giá mỗi quyển 0$08.

Ở xa thêm tiền gửi 0$03.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Bản quán có in bán các thức SỔ, SÁCH CAI LƯƠNG các làng, theo đúng mẫu Nhà-nước đặt ra.

Mua nhiều có trừ hoa-hồng.

Năm ngoái đã được nhiều tỉnh có lòng chiếu cố mua giúp, đều lấy làm vừa ý cả.

KIM-ĐỨC-GIANG

Cẩn bạch

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
VATIONAL LIBRARY

https://tieulun.hopto.org

M. 3526

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N°2076

Bộ số chẵn — Quyển thứ 30

I. **CÁT QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **TÂY DU** *(dịch sách "Tàu")*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
N° 2047

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

...sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

...NG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M 15
3526

https://tieulun.hopto.org

HIỆN ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ NHẤT và **QUYỂN THỨ HAI**

Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam)

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trăm phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, hoạn nạn gỡ như không !

Trong quyển thứ hai có phụ chép truyện **Phương-thế-Ngọc đả Lôi-đài,** *Phương-thế-Ngọc là* **đứa trẻ con 14 tuổi** *mà* **địch nổi** *giết nổi* **Lôi-lão-Hổ** *là bực võ nghệ vô địch, tiếng lừng trong xứ Quảng-đông, xem trong truyện vui và hay lắm!!!*

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tính thêm tiền gửi nhà giây thép là 0$03 và xin gửi tiền trước về bằng timbre 0$04, hoặc 0$02, hoặc 0$01, xin lót bằng giấy bóng cho khỏi dính.

Bán tại nhà in KIM-ĐỨC-GIANG 83, Phố hàng Bồ và các hiệu sách.

TRUYỆN MỚI RẤT HAY

Thất hiệp ngũ nghĩa

Từ quyển 25 trở đi đã bắt đầu in liên hồi truyện **Thất hiệp ngũ nghĩa,** dịch ở sách Tầu ra. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án,** chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây ; và **lại chép** các thủ đoạn của **bảy người hiệp khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc, tiết-phụ nghĩa phu;* tâm tri rất là cao-thượng, sự tích lạ mà ly kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia cơm xong lại cùng với Công-tử lo tính mọi bề, nào việc quan thế nào cho thanh thỏa, nào gia-quyến thu xếp thế nào cho êm đềm, mãi canh khuya hai cha con mới đi yên nghỉ.

Ngày hôm sau sáng mờ mờ, bà An-thái-Thái đã cho người đến Vấn-an, Công-tử ngồi cạnh cũng thưa cha số bạc ấy đưa vào đâu để việc quan được xong sớm một ngày là yên vui một ngày.

An-lão-gia nói : « Bây giờ chưa vội được, phải chờ vài ba hôm nữa, chắc Ô-khắc-Trai có tin lại sẽ hay.»

Công-tử vừa toan đi sang bên mẹ ở, Tấn-Thông thưa rằng « Xin Công-tử rồi hãng đi, mới rồi con ở bên nhà lại đây, hàng phố linh đương đi dẹp đường, nói rằng để quan Hà-đạo ra bến tiếp quan Khâm-sai nào đấy, Công-tử đừng đi vội, ngộ gặp lại phải tránh. »

An-lão-gia hỏi : «Tao không thấy tin có quan Khâm-sai nào mà ? »

Tấn-Thăng bẩm : « Con mới nghe thấy nói, quan Khâm-sai này ở Binh-bộ sai ra, không biết họ là Ngô hay Ô ấy, ngài đi nghiêm mật lắm, chỉ có hai người nhà với ngài đi một chiếc thuyền, đầu trống canh năm đêm hôm qua đến bến, trời chưa sáng đã sức hai đạo công văn : Một đạo đưa cho quan huyện Sơn-dương để sắp võng ngựa, và một đạo đưa cho quan Hà-đạo để báo tin đã đến. »

An-lão-gia ngẫm nghĩ không biết ông Ngô nào, hay ông Ô nào, ông Binh-bộ nào, hay ông Khâm-sai nào, lại làm chi, hay là lại để dục ta bồi khoản đấy. . ! Mặc ! ! ! . . . Ta bây giờ là người cục ngoại, việc chi mà tưởng mà nghĩ cho mất công... Đương nghĩ thế thì ngoài cửa thấy quân linh kéo đi, hết toán này đến toán khác, cuối cùng thì đến quan Hà-đạo, khua lịnh hét đường, tiền hô hậu ủng. An-công-tử chờ để cho đi hết rồi mới về bên điếm Tụ-Hợp được.

Tưởng quan Khâm-sai là ai, chính là người học-trò của An-lão-gia tên là Ô-minh-Kha, đương phụng chỉ thanh-tra ở Tích-giang, tiếp được công-văn do chức Các-học thăng Binh-bộ-thị-lang, bấy giờ công việc ở Tích-giang tra biện đâu đấy, sắp trở về kinh, để phục mịnh và tạ ơn, bởi đường thủy mới đi được một quãng, thì lại tiếp được mật

223

https://tieulun.hopto.org

chỉ sai nhân đi qua vào thanh-tra ở xứ Nam-hà. Ô-minh-Kha phụng mật-chỉ, không thông tư cho bên này biết, bỏ những quan thuyền của mình đi sau, tự mình giả hình làm một người lái buôn, cùng với hai người-nhà thuê một chiếc thuyền con, cứ ven đường sông vừa đi vừa mật-thám công truyện, đến mãi bến mới sai báo cho địa-phương quan, làm cho quan huyện Sơn-dương sợ mất vía, rối-rít cả người, sai quét công quán, sai sắp sửa võng ngựa. Chẳng những sắp sửa đồ thết đãi mà lại còn phải đi dò hỏi xem quan Khâm-sai vị việc chi mà đến, để trình lại quan Hà-đạo. Quan huyện đi đến bến nhờ người vào bẩm xin hầu, ngờ đâu quan Khâm-sai cáo mệt không cho vào vội, ở trên thuyền quan Khâm-sai chỉ có hai người nhà hầu, mà hai người ấy quan huyện đưa hoa hồng mừng mặt cũng không lấy, không còn thăm hỏi vào đâu, mới sai người tâm-phúc của mình gọi ngầm người lái thuyền cho tiền để hỏi.

Người lái thuyền nói : « Lúc người ta thuê thuyền tôi, tôi chỉ thấy người ta có ba thầy tớ bảo cùng nhau đi sang Hoài-an hỏi nợ, khi đi đường truyện trò lăng nhăng, lúc đến bến mới biết là quan, nghiêm mật như thế thì tôi biết đi việc gì. »

Người nhà nghe rồi cũng chịu, làm cho quan huyện Sơn-dương cũng hồ đồ khốn khổ. Một chốc các quan đến cả, quan Hà-đạo lên thuyền chào, đã thấy quan Khâm-sai mũ đai rực rỡ, mặt mũi tươi cười, đứng ở trong thuyền. Cứ lệ quan Hà-đạo phải quì lạy, cung thỉnh Thánh an (nghĩa là thăm hỏi vua bình an thể nào). Quan Khâm-sai phải đứng lếch ra một bên ban rằng : « Minh-thánh bình an » rồi hai người mới làm lễ tương kiến, mặt quan Hà-đạo thì hốt hoảng lúc sanh lúc vàng, gắng gượng hầu truyện, vẫn chưa dám hỏi quan Khâm-sai đến đây việc gì. Quan Khâm-sai nói trước rằng : « Tôi đến đây cũng không có việc gì khẩn yếu, ý nhà-vua nhân vì tôi về kinh, tất thế nào cũng đi qua lối này, mới sai tôi nhân tiện đường xem qua những tình hình trên sông, mà công việc ấy thì thật tôi không hiểu ti nào, khi trước tôi ở Tích-giang tôi xem ra các quan làm việc thật là vất vả muôn phần ; bây giờ quan lớn chỉ phải đem những công việc các đoạn sông bảo người ta khai qua từng tiết từng mục, để tôi cứ chiếu những tiết mục ấy xem qua một lượt, làm thành bản tâu lên Vua, thế

224

https://tieulun.hopto.org

là xong việc của tôi ; tôi đương vội về kinh tạ ơn, sợ không ở lâu được, ở xứ này tuần-tiếp không phải phi tổn, ở thuyền tôi đây cũng chật hẹp, không dám mời quan lớn, để chờ khi tôi về, sẽ mời quan lớn xuống chơi lâu lâu vậy. Quan Hà-đạo nghe bấy nhiêu câu mới được hơi yên lòng và lại thấy quan Khâm-sai khiêm-hòa thể-lượng thế, trong bụng đã định sẵn, bất quá ta mất độ ba nghìn bạc biếu, rồi ta sẽ nhặt nhạnh lại của những người khác cũng đủ. Bụng nghĩ thế, tán tụng quan Khâm-sai một hồi, rồi đi về. Còn các quan khác xin vào hầu, quan Khâm-sai đều truyền rằng trong thuyền hẹp quá, chờ vào công-quán sẽ hay. Ai nấy vâng lịnh ra về. Quan Hà-đạo đã sắp sẵn một cỗ kiệu mới của mình và cả những đồ lộ-bộ mình mới sắm, sai quan võ Tuần-bộ, đem quân lính lại đón quan Khâm-sai về công-quán. Quan Khâm-sai để một người nhà ở thuyền để thu hành-lý đem về công-quán, tự mình cùng với một người nhà đã có những quân linh phù dịch lên đường. Lúc lên kiệu, bến đò bắn ba tiếng súng chào, thật là lẫm liệt oai phong, đi đến đâu gà không dám kêu, chó không dám cắn, hùng hùng hổ hổ kéo về cửa đông thành Hoài-an. Khi đến cửa thành, quan Vũ Tuần-bộ đứng bên kiệu bẩm : « Quan lớn đến công-quán trước hay là đến chơi quan Hà-đạo trước ? »

Quan Khâm-sai truyền : « Hãng đến huyện Sơn-dương đã.»

Quan Tuần-bộ vâng lời, trong bụng lấy làm lạ, làm sao quan Khâm-sai lại đến huyện trước.

Quan huyện Sơn-dương thì vẫn chực ở công-quán kia, không có lẽ ở huyện, những đầy tớ vội vàng chạy ra quỳ trước kiệu kêu rằng : « Quan chủ tôi không dám để quan lớn đến » Quan Khâm-sai không dùng người nói truyền, ngồi trong kiệu truyền rằng : « Không phải tao đến chào chủ mày đâu » Đầy tớ quan huyện nghe thấy lại chạy đi báo với quan huyện. Quan huyện biết tin, liền tự công-quán tìm đường tắt chạy về. Khi sắp đến huyện, quan Khâm-sai hỏi rằng : « Có ông quan họ An đương bị cách lưu, bây giờ có phải ở trong nhà giam không ? »

Lính quỳ bẩm : « Ông ấy không phải giam, ông ấy ở đền Thổ-địa, trước nhà quan Điển-sử.

225

https://tieulun.hopto.org

Quan Khâm-sai lại truyền đi ra nhà quan Điển-sử, làm cho quan Điển-sử sợ đến nỗi run cầm cập, trong mồm kêu lẩm nhẩm : « Nào hoàng thiên, nào bổ-tác nhớ tự đức Chu-Công đặt lễ, không thấy bao giờ có lễ quan Khâm-sai chào quan Điển-sử, thế thì ra làm sao ? Vội vội vàng vàng vớ lấy mũ, sách lấy đai, vừa đi vừa sửa, lật đật chạy đến quì ở trước cửa nha, mồm kêu rằng : « Tôi Điển-sử huyện Sơn-dương đón lạy quan lớn » Nói rồi phủ phục thì kiệu quan Khâm-sai đã đi qua rồi, mà quan Điển-sử còn quỳ mãi chửa giậy, làm cho người hai bên đường ai trông thấy cũng không sao nhịn cười được. Quan Khâm-sai đi qua cửa nhà quan Điển-sử trông thấy đền Thổ-địa, mới truyền dừng kiệu, ngài bước xuống, người hầu đưa một chiếc thiếp danh ra ; những lính tráng lấy làm lạ và nói với nhau rằng : « Quan Khâm-sai này, dễ tin kinh quỉ-thần lắm, cho nên mới đến đây trước để vào chào thần Thổ-địa » Còn đương tán quẩn bàn quanh, thấy người nhà đưa vào trình An-lão-gia. An-lão-gia đương ngồi xem sách thấy Đái-Lặc chạy vội vào bẩm ; « Có quan Khâm-sai lại chơi. »

An-lão-gia dầu vốn là người chấn-tĩnh thế nào mặc lòng, nhưng cũng phải động lòng, lúc xem đến danh-thiếp mới biết là quan Khâm-sai chính là người học-trò mình Ô-minh-Kha đấy. Mừng lắm, vội vàng bảo người nhà đón vào. Ô-minh-Kha vào làm lễ sư-sinh, lạy xong ba lạy, chạy đến gần nhìn mặt thổn thức thưa rằng : « Con trông mặt thầy cũng được mạnh khỏe như thường, nhưng sao thầy làm việc quan hay vất vả như thế ?»

An-lão-gia mời ngồi, gọi pha trà uống.

Ô-minh-Kha thưa trước rằng : « Thưa thầy, tin của thầy, con đã nhận được rồi, cũng đã có ít bạc chưa tiện bảo người đưa đến, nay lại phụng mật-chỉ sai con đi qua đây, nhân tiện con mang số bạc đến đây một thể, chả biết số bạc thầy phải đền độ chừng bao nhiêu ? »

An-lão-gia không dám nói ngay rằng Công-tử đã mang lại, chỉ trả lời rằng : « Số bồi ấy, tôi cũng đã có gần đủ. »

Ô-minh-Kha nói : « Con đã vị thầy mang lại đây một vạn lạng ở thuyền sau kia, nay mai sắp mang đến công-quán. »

An-lão-gia vội gạt đi rằng : « Nhiều quá, nhiều quá, chắc dùng không hết, thầy trò ta dẫu rằng có nghĩa tiêu

226

https://tieulun.hopto.org

chung, nhưng người đương ở chỗ sai-thứ, làm chi có nhiều bạc thế ? »

— Số bạc ấy không phải của riêng một phần con, tự khi con được tin thầy bị việc ấy, thì con tức khắc báo tin cho những người cùng học với con, bảo họ tùy sức mà giúp thầy, nhân vì con ở chỗ sai-thứ cũng không lâu, cho nên con bảo họ cứ gửi bạc về kinh, con đương sợ nước ở xa không cứu được lửa ở gần, nhân tiện có người con nhà cậu, nhờ con mang một vạn bạc về kinh để mở hiệu rệt tơ lụa, con mới nói với hắn con hãng đưa thầy dùng, về kinh con sẽ trả lại ; trong số một vạn ấy, một nửa gọi là chút tình của con, còn một nửa thì là các anh em cùng học với con góp lại. Sau này họ gửi bạc cho con, họ gửi giấy cho thầy, thì thầy chỉ phải trả lời rằng nhận rồi là đủ.

— Không phải ta có hách-khí đâu, nhưng nay cháu-cả nó đã mang lại được ít nhiều, chỉ thiếu độ ba nghìn lạng thôi, bạc nhiều như thế cũng không dùng làm chi. Vả lại để người đưa người nhận, ai cũng yên lòng mới phải ?

— Các học-trò của lão-sư thành thân, giữ có phẩm hạnh, trên nuôi được cha mẹ, dưới đủ cho vợ con, ai là chả chịu ơn bởi lão-sư, ăn quả phải nhớ kẻ giồng cây, uống nước phải nhớ nguồn chứ ; con chịu ơn thầy nhiều lắm, nên con phải đứng thủ xướng. Như thế-huynh con vi bấy giờ đem ra một vạn lạng, thầy cũng không nhận hay sao ? Vả lại con nói câu này khi hỗn, như thầy giữ cổ đạo thế, ở xứ này là xứ không có mặt trời, tôi tưởng thầy cũng nên sắp sẵn lấy mấy nghìn lạng để phòng khi đền bồi chưa chắc đã đủ đâu ?

An-lão-gia thấy Ô-minh-Kha trù biện thỏa đáng và ăn nói khẩn thiết, không lẽ chối từ nữa mới cười ồ lên nói: « Người nói phải lý tôi chối thì không phải, mà nhận là tham. »

Ô-minh-Kha thấy thầy nhận bạc rồi, liền đưa mắt bảo người nhà lùi ra, và Đái-Lặc biết ý cũng dủ nhau tránh ra ngoài cửa uống nước ăn thuốc, nói truyện hão.

Quan Điển-sử từ khi thấy quan Khâm-sai vào chào An-lão-gia chẳng biết nghĩ thế nào, liền sắp một ấm nước cùng với thầy tớ đưa lại để nghe ngóng, gặp ngay lúc những

227

https://tieulun.hopto.org

người nhà ngồi cả ở ngoài cửa không vào được, sẵn ấm nước đấy mời họ uống, và lom khom muốn ngồi để hỏi truyện, Đái-Lặc đứng ngay lên trước và thưa rằng: « Xin quan lớn cứ đi làm việc quan, ngài ở đây chúng tôi không dám ngồi, ngộ chủ chúng tôi biết, tất bị quở trách, nước đã có rồi, xin quan lớn đừng bầy vẽ quá. »

Quan Điển-sử biết truyện không sao được, sẵn ấm nước thết cho những lính khiêng kiệu rồi đi.

An-lão-gia thấy Ô-minh-Kha đuổi mọi người ra, chắc có truyện gì, liền thấy Ô-minh-Kha hỏi sẽ rằng: « Con đến đây không phải chỉ vị một việc thầy, hiện con có phụng mật-chỉ để dò xét một việc rất quan trọng, khi con đi đường dò-la đã biết đại-khái được chút tình hình, nhưng chưa dám chắc, vậy con xin đến hỏi thầy. »

An-lão-gia hỏi, việc gì?

— Quan Hà-đạo ở đây bị Ngự-sử hặc tâu rằng: « Hắn ngược đãi những thuộc viên, ai nịnh hót thì cho làm hiền-năng, ai thành-phác thì chỉ làm vô-dụng. Nào ăn tiệc thọ, nào chịu của hối-lộ, sâm chiếm của công, ăn gian công sá, hặc thật là dữ quá, việc tra thật là quan hệ lắm; con mới phụng sai chưa quen việc, vậy xin thầy chỉ giáo cho. »

— Cứ như Khắc-Trai nói thế, ý Khắc-Trai cho là ngựa già biết lối, nhưng ta có mấy câu này không biết Khắc-Trai có tin không? Ta đến đây chửa bao lâu, ra coi ngay cái đập ở Lịch-châu, những cách hành chỉ của quan Hà-đạo ta không được biết rõ; còn như truyện ta bị cách là việc công, không uất ức tí nào; nhà ngươi đã phụng mệnh Triều-đình lại đây tra cứu, ta tưởng rằng: Phép nước phải giữ, quốc-thể phải coi, xét việc phải tình tường, sẵn lòng phải trung hậu.

Ô-minh-Kha trước tưởng An-lão-gia bị Hà-đạo đè nén tất là lắm nỗi bất bình, ngờ đâu lại không có một lời gì oán-trách, trong bụng lại phục thầy mình là rộng lượng... ngồi một lúc rồi đứng giậy xin về.

— Ta không dám đến chơi với ngươi, thôi xin để bận khác sẽ nói truyện lâu lâu. Nói rồi đứng giậy đi tiễn ra đến khỏi cửa trong mà thôi.

228

https://tieulun.hopto.org

Quan huyện Sơn-dương biết được tin ấy, sai người đến bẩm quan Hà-đạo rằng : « Quan Khâm-sai ở huyện nói truyện gì với An-lão-gia mãi mãi. » Hà-đạo rật mình, còn toan hỏi nữa, thấy ngoài cửa pháo nổ, quan Khâm-sai đã đến nơi, vội vàng mở cửa giữa ra đón, thấy quan Khâm-sai tươi cười nói : « Tôi nhân vì đến chào thầy học tôi cho nên lại khi chậm. » Nói rồi ngồi xuống, chớ hề hở môi nói đến việc quan, chỉ hỏi những thuốc cao xứ Hoài-an, hiệu nào tốt nhất, và thuốc viên hạ-đờm hiệu nào thực hơn ?

Quan Hà-đạo cứ nhận lời hỏi mà nói xuôi thôi, nhân tiện giả cách lờ mờ hỏi rằng : « Tôi dám hỏi ai là thầy học ngài ? »

Ô-minh-Kha nói : «. Thầy học tôi là An-lão-gia mới bị cách ấy. »

Quan Hà-đạo vội vàng thưa : « Ông An-thủy-Tâm ấy lão thành luyện đạt là một người khá nhất ở đây, nhưng hoạn bộ tầm thường gặp nhiều sự không may quá, hiện bây giờ chúng tôi đương dủ nhau giúp đỡ mỗi người một tý, số bạc phải bồi ấy, có lẽ cũng đủ được, chẳng bao lâu có thể tâu xin cho ngài lại khai phục. »

Ô-minh-Kha nói : « Việc ấy không phải quan lớn mất công nữa, thế-huynh tôi đã bán cả cơ nghiệp ở nhà, lấy bạc đem đến, cũng có thể bồi đủ vào kho, huống hồ thầy học tôi vốn là người lấy của ai một tỵ gì cũng rất phân minh, giá quan lớn có phi tâm, thầy tôi cũng chắc không dám nhận. »

Quan Hà-đạo nghe thấy, hờ hững cả người, quan Khâm-sai ngồi một chốc liền cáo từ đi vào công quán. Bấy giờ những thuyền-quan chầy đã đến bến, tỵ-tào theo lên, còn các quan ở địa-phương, quan Khâm-sai đều mời vào chỗ công-quán, công đồng tiếp kiến. Tiếp khách xong, ăn cơm đâu đấy, nghỉ ngơi một chốc, liền phát một đạo trát đi bắt những quan hầu (cả văn lẫn vũ) của quan Hà-đạo, bắt cả đến người coi cửa coi sổ, đem đến để tra xét. Khi đã giải đến đủ, lập tức đóng cửa nha lại, cứ chiếu những tich các khoản của quan Ngự-sử đã hặc, mà tra tấn ra, dẫu rằng lòng người như sắt, nhưng đương sao nổi phép quan như lò, huống chi lại những người đi theo với quán Khâm-sai, đều là những tay xét án đã thạo xưa nay, bởi thế cho nên không tốn bao nhiêu

229

https://tieulun.hopto.org

thì giờ mà đã tra ra được bao nhiêu những khoản tích tham-tang của quan Hà-đạo, tra đến đâu lấy khẩu-cung đến đấy, lấy khẩu-cung xong lại bắt người cung khai tử tế, có tang có chứng rõ ràng, mười tay cùng trỏ, mười mắt cùng nhìn, yên xong đâu đấy, quan Khâm-sai một mặt tư giấy ra tòa Hà-viện, và một mặt sai người đem danh thiếp lại mời quan Hà-đạo lại nói truyện.

Một chốc quan Hà-đạo đến, quan Khâm-sai vẫn đãi như là khách, mời ngồi và pha trà uống, mới đem những chỉ-dụ nhà vua, giấy hặc của quan Ngự-sử và những khẩu-cung mới lấy ấy, đưa cả cho quan Hà-đạo xem..... Điều đầu xét đánh ngang trời, quan Hà-đạo lúc bấy giờ mặt như chàm đổ, mình nhường dẽ-dun, lại trông thấy trong lời chỉ-dụ có câu rằng: «*Như xét ra thật có tang chứng thì lập tức cách chức, mà chức Tổng-đốc Hà-đạo ở Nam-hà ấy thì giao cho Ô-minh-Kha quyền tạm.*» Hắn trông thấy câu ấy vội vàng bỏ mũ quỳ xuống lạy hoài và kêu rằng: «Đứa phạm tội là Đàm-nhĩ-Âm này vì sự tham lam đến nỗi bội ơn nhà-nước đáng là phải tội nặng, nhưng xin quan lớn làm ơn mà cho tôi được phải phạt tiền, để tôi được sống, sau này sẽ báo ơn lại.»

Nguyên lúc bấy giờ có cái lệ các quan có tội được phạt tiền để giúp công việc nhà-nước, là vì Triều-đình vẫn biết quan Tổng-đốc hay là quan Tuần-phủ béo bở lắm mà những các quan lúc bấy giờ cũng không tránh tiếng, hễ có phải tội thì xin chịu tội nộp phạt bằng tiền bạc để đỡ tội mình, bởi thế cho nên quan Hà-đạo cũng muốn viện lệ ấy mà kêu. Quan Khâm-sai bảo quan Hà-đạo rằng: «Xin quan lớn viết nhời đoan cung đi, dù rằng ngài tự nhận xin phạt tiền, cũng được, nói rõ là bao nhiêu, để cho tôi tiện được cứ thực mà tâu lên lượng Thánh.

Đàm-nhĩ-Âm thưa: «Phạm tội này xin lo mười vạn bạc giao vào kho.»

Ô Đại-nhân nói: «Quan lớn đã biết tội chịu phạt tiền tôi không cần phải nói nữa, những phép nước vốn nghiêm, mà tội ngài thì hơi nặng cứ so như những các án này đã có mẫu-mực đấy, quan lớn cũng nên tự mình châm chước, chớ để về sau phải phàn nàn.»

230

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả e rằng ngộ yêu-quái làm động đến sư-phụ chăng, mới báo các người đứng lại chân núi đi tìm một cái nhà mời Bán-Kệ hãi xuống ngựa ngồi nghỉ và thưa với thầy rằng : « Xin thầy hãi ngồi đây nghỉ một chốc để cho con lên núi xem yêu-quái thế nào, con trừ nó đi, rồi con sẽ lại đón thầy đi.»

Đường-bán-Kệ nhận lời và dặn rằng : « Đồ-đệ phải cẩn thận nhé.» Tiểu-hành-Giả vâng lời cầm gậy sắt ở tay đi lên núi, đến trước cửa chùa Phật-hóa, chẳng thấy ai cả, vào đến trong chùa thì thấy chuông trống còn nguyên mà khói lạnh hương tàn, cảnh tượng tiêu điều quá. Đi khắp cả nhà tổ, các buồng sư cũng không thấy tăm hơi động dạng... Trong bụng nghĩ thầm : « Yêu-quái nó đi đâu, có lẽ nó không ở trong chùa này nữa chứ ! Chạy ra đến nhà bếp chợt nghe thấy tiếng ngáy ầm ầm, tìm kỹ thì lại không thấy người đâu cả, mà nghe mãi thì tiếng ngáy lại to hơn tiếng sấm vậy.»

Tiểu-hành-Giả tức mình vác gậy nện ngay vào cái chum nước... choảng !... chum vỡ tan tành, lại thét lên rằng : « Yêu-quái ẩn ở đâu sao không ra mà nộp mạng. Nói chưa rứt lời, thấy ở trong đống củi nhà bếp, một con yêu-quái sồ ra, mõm giài, tai to, vùng vùng vẳng vẳng chạy ra. Tiểu-hành-Giả chợt trông thấy cũng rật mình, phải lùi lại để vậy cho nó chạy ra. Nguyên là con yêu-quái đang ngủ say trong đám củi, bị Tiểu-hành-Giả làm động tỉnh giậy, tức giận chạy lên chùa, vác cái cột phướn định lại đánh Tiểu-hành-Giả, Tiểu-hành-Giả cũng đã theo đến trước mặt, rơ gậy sắt đánh lại, hai bên cùng không nói năng chi cả, chỉ hầm hầm đấu gậy, gậy thì giài cả, mà chỗ đấu chiến lại hẹp, sau cùng đưa nhau lên lửng-chừng trời. »

Tiểu-hành-Giả trông thấy cười mà nói rằng : « À ra bác quái này cũng hơi biết cưỡi gió thu mây, tao mà không nện cho mày một gậy thật lực là mày không sợ ! Hai bên đánh nhau đến hai mươi hợp, cái cột phướn của con yêu-quái là vật dụng thế-gian, địch sao nổi cái thần thông của gậy bịt vàng, đương đánh nhau say, thoáng có tiếng... rắc... thì ra cái gậy cột phướn bị cái gậy sắt đánh gẫy làm hai đoạn, yêu-quái mất binh-khí, cuống cả chân tay, cắp một đoạn gậy gẫy, hóa gió chốn sang phương tây... »

231

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả thét to lên rằng : « Mày chạy đằng nào ! » Liền cưỡi mây đuổi theo, gần đuổi kịp, yêu-quái quay lại hỏi rằng : « Đồ ác ma này. Tao với mày không có thù hằn gì cũ, tao cũng không có chêu ghẹo gì mày, làm sao mày cứ đuổi tao mãi ?»

— Đồ yêu-quái này ! mày chiếm chùa Phật-hóa, mày đuổi cả lũ sư ở chùa ấy đi, không ai dám nói động đến mày, bây giờ mày lại mắng tao rằng đuổi mày à !

— Tao có làm chi chúng nó, tự khắc chúng nó sợ tao chúng nó đi. Tao có phải là yêu-quái đâu. Tao là người đi tu-hành, bất quá tao chỉ ở nhờ đấy vài hôm rồi tao cũng sắp đi.

— Tu-hành gì mày ! Tao xem mặt mũi mày chả qua là một con lợn rừng, lâu ngày thành tinh, thế mà giám nói hai chữ tu-hành, chả bõ bẩn cả của phật.

— Mày ăn mặc dẫu có dáng Hòa-thượng, nhưng tao chắc mày cũng là một bác hồ-mang, chả kể tao đây là con cháu Phật-tổ, ngay như con chó cũng còn có tính phật, huống chi mày thấy mặt tao giống lợn mà mày bảo tao không tu hành được à.

— Mày chỉ quen nói láo, mày chỉ có thể nói rối được những sư mới đi tu, chứ mày nói rối sao được tao là người nhà trời, tao hãi hỏi mày, mày là con cháu phật-tổ nào. Nếu thật có căn-do thì tao sẽ liệu, nhược bằng mày nói rối tao, thì tao sẽ biếu mày một gậy này để hóa kiếp cho mày một thể.

— Hỡi thằng bé con kia, mày cũng biết nói rối, tao cọ nói tên phật-tổ nhà tao ra, tao chắc mày cũng không biết được.

— Đồ nói khoác ! Dẫu rằng thần thánh trên chín lần trời, các phật, các bồ-tát bên phương-tây, các vị tiên ở danh-sơn thắng-cảnh và các quỷ-quái ở u-minh địa-phủ, tao đây quen biết tất. Mày nói mau, hễ nói sai, tao sách cổ mày ngay đến tận nơi đối chứng.

— Nói khoác chưa ! Tao hãi thử cho mày một câu, thế mày có quen biết Tĩnh-đàn sứ-giả không ?

— Đồ lợn lòi ! Mày bảo mày là con cháu phật-tổ, phật-tổ thì trừ đức Như-Lai ra thì là phật Thích-Ca, phật Nhiên-Đăng, phật Định-Cuông, phật Gi-Lạc và phật Dược-Sư, tao chả thấy có ông Tĩnh-đàn-sứ-giả nào lại dám sưng là phật-tổ.

232

https://tieulun.hopto.org

— Đồ rốt ! Mày không biết người năm bẩy dứng, phật cũng có mấy hạng phật ư. Có hạng đã qua đi, (1) có hạng hiện tại, (2) và có hạng chưa đến. (3) Đức Tĩnh-đàn sứ-giả là một vị mới tu-hành thành phật đấy, mày biết sao được.

— Dẫu rằng là một vị mới tu thành phật, cũng phải có phật hiệu, cớ làm sao chỉ gọi là Sứ-giả ?

— Thế thì mày rốt thật ! Phật chẳng qua là cái tổng-danh, chứ trong đám phật có vị sưng là Bồ-tát, có vị sưng là Tôn-giả, có vị sưng là La-hán, cũng có vị sưng là Tổ-sư, cứ gì có phật-hiệu mới là phật ; mày đã chỉ biết phật-hiệu, thế mày có biết vị Thiên-đàn-công-đức-phật và vị Đấu-chiến-thắng-phật là ai không ?

— Sao mày lại hỏi tao đến hai vị ấy. Hai vị ấy là người nhà nhà tao, làm sao tao lại không biết.

— Đồ mày thật là chỉ nói liều, mày đã nhận hai vị ấy là người nhà nhà mày, thế mày có biết họ tên các ngài và sự tu-hành của các ngài thế nào không.

— À thế ra mày lại muốn khảo tao à ? Rỏng tai lên mà nghe ! Đức Thiên-đàn-công-đức-phật tức là Khâm-tứ ngự-đệ của vua Thái-Tôn nhà Đường, họ Trần, tên gọi Huyền-Trang, mà đức Đấu-chiến-thắng-phật tức là đồ-đệ thứ nhất của ngài, tên gọi Tôn-ngộ-Không, biệt hiệu là Tôn-hành-Giả, nhân cầu được chân-kinh cho nên chứng-phật-quả. . . có phải thế không ?

Yêu-quái nghe rồi mừng lắm, lại hỏi rằng : « Mày đã biết được Tôn-hành-Giả là đồ-đệ thứ nhất của phật Chiên-đàn, thế làm sao mày lại không biết đức Tĩnh-đàn-sứ-giả Chu-bát-Giới là đồ-đệ thứ hai của ngài ?

— Sao tao lại không biết, nhưng tao hãi hỏi mày, mày có can-thiệp chi với cụ Chu-bát-Giới ?

— Tao không nói thật, chắc mày không tin, cụ Chu-bát-Giới là ông thân-sinh ra tao.

— Mày dừng nói liều, ngài là phật, mày là yêu, sao lại cha con với nhau được ?

— Ông thân-sinh ta là Chu-bát-Giới lúc chưa theo đi lấy kinh, có làm rể nhà họ Cao, khi cha ta đi rồi, mẹ ta là Cao-thụy-Lan chửa ta mười bốn năm mới đẻ ra ta, nhờ phép phật

(1) Quá khứ.
(2) Hiện tại.
(3) Vị lai.

233

https://tieulun.hopto.org

thần thông quảng đại, ta cũng không xấu-hổ gì với người trước, nhưng ta chỉ dận cho ta, sinh ra hình-dạng xấu xí, tai mõm giống như tai mõm lợn, bởi thế cho nên ai cũng gọi ta là yêu-quái, có ý muốn giết ta, may ta cũng là tay giỏi mới sống được đến bây giờ, ấy mày nghe đấy, lý-lịch của tao thế. Thế có phải tao là con cháu phật-tổ không ?

— Mày đã là người có căn bản, làm sao mày lại làm những việc vô-liêm-sỉ thế ?

— Chả nói dấu chi mày, xưa nay ta giết người hại vật là thường, nhưng từ khi ta đã chịu lời của phật-tổ ta đi tu thì thực ta không dám làm càn nữa, dù bây giờ ta ở chùa Phật-hóa, là để ta chờ sư-phụ ta đây thôi.

— Ai là sư-phụ mày ?

— Ngày trước ta ở sông Hắc-phong nhân đói bụng bắt người ăn thịt, chẳng ngờ bị đức Chiên-đàn-phật trông thấy, hỏi biết ta là con đức Chư-bát-Giới mới thương ta vì ngu dại mà đến nỗi sa-ngã, bảo ta phải đi tu quy-y Tam-bảo, và lại dặn rằng : « Nay Đường-triều sai sư Bán-Kệ sang phương tây cầu Chân-giải, bảo ta đi theo mà làm đồ-đệ, bởi thế cho nên ta mới ở đây để chờ sư ấy ; không biết mày là đồ ác ma ở đâu đến, cứ nhất định đuổi ta thế này, ngộ ta lỡ dịp không gặp được thầy ta, có phải làm hỏng mất chính-quả của ta không!

Tiểu-hành-Giả nghe nói rõ ràng thích lắm, vội dụt gậy lại, vừa cười vừa nói : « Thế ra mày chờ tao !»

— Đồ ác ma này, tao chờ mày làm chi !

— Tao chính là đồ-đệ người đi cầu giải, thôi đi mau với ta, để chào sư-phụ.

— Sư-phụ ở đâu ?

— Sư-phụ bây giờ hiện ở dưới chân núi trước cửa chùa này.

— Đồ ác ma này, mày lại dánh lừa tao chứ gì ; có đâu lại may mắn gặp dịp như thế !

— Thật đấy, tao không đánh lừa mày đâu.

— Thôi tao chửa dám tin, có phải thật, mày đừng theo tao nữa, để vậy tao đến trước cửa chùa xem có sư-phụ tao đây không đã. Nói rồi liền cưỡi mây quay lại mà hỏi căn do cho tường.

Bán-Kệ với các sư ở chân núi trông thấy Tiểu-hành-Giả đương đánh nhau với yêu quái trên lưng chừng trời, sau

234

https://tieulun.hopto.org

yêu-quái thua chạy về phương tây, Tiểu-hành-Giả đuổi theo, các sư mời Bán-Kệ hãy quay về chùa ngồi nghỉ, còn các sư thì đứng cả ở trên núi trông ngóng, chửa được bao lâu thấy có một trận gió thì ra con yêu-quái vác hai đoạn cột phướn gẫy sông đến trước mặt các sư, làm cho ai nấy, hồn vía lên mây, bổ nhào chốn tránh. Yêu-quái nắm được một vị sư và quát to lên rằng : « Đồ khốn này, chúng bay đừng sợ, tao hỏi mày chứ cái vị Hòa-thượng đánh nhau với tao vừa rồi ấy, nó là sư mô ở đâu đến thế ?

Người sư bị bắt sợ nhủn người vừa run vừa nói : « Lạy Đại-vương, lạy cụ, nó là sư đi qua đường, nó liều sống liều chết đánh nhau với Đại-vương, chứ những chúng tôi ở trong chùa thật không dám ạ ! »

— Nó còn bảo nó có sư-phụ, thế thì sư-phụ nó ở đâu?

— Có, bẩm có, bẩm Đại-vương sư-phụ nó cùng đi với nó, nói là Đường-triều sai sang phương tây tìm phật sống để cầu Chân-giải, hiện bây giờ ngồi ở trước cửa Tam-bảo.

Yêu-quái nghe nói mới buông người sư ấy ra, chạy thẳng đến cửa Tam-bảo, quả thấy có một vị Hòa-thượng già đương ngồi nhắm mắt, yêu-quái liền vứt những cột phướn gẫy đi, quỳ lạy kêu rằng : « Sư-phụ ơi ! Đệ-tử con là Chư-thủ-Chuyết, chí thiết tâm thành chờ sư-phụ ở đây mãi.»

Bán-Kệ mở mắt nhìn thấy nó mỏ giài tai to mười phần xấu si, rật nẩy mình mới hỏi rằng : « Mày là yêu ma ở xứ nào, dám lại quấy nhiễu ta, ta nhờ có phép phật, ta không sợ đâu !»

— Đệ-tử thật không phải là yêu ma, cốt đến đây để xin làm đồ-đệ sư-phụ. Nói chưa rứt lời thì Tiểu-hành-Giả đã về đến nơi, mới đem những nhân quả trước sau của yêu-quái ấy kể lại thầy nghe.

Bán-Kệ mừng lắm đứng lên đến trước tượng-phật sụp lạy hai lạy khấn rằng : « Sư-phật ta thật là từ bi, lại cho tôi đồ-đệ, tôi có đâu còn dám không cố sức đi sang phương tây cầu lấy Chân-giải để gọi là báo đáp chút ngãi chút ân » Lạy rồi khấn rồi mới quay lại bảo Chư-thủ-Chuyết rằng : « Mày đã không quên nhân-quả về trước, mày quy-y phật-tổ ta là thầy, bây giờ thầy trò ta tự đây sang Linh-sơn còn cách muôn sông nghìn núi, mày không được nản chí nguội lòng, hễ khi cầu được Chân-giải rồi thì tự khắc được thành chính-quả.

235

https://tieulun.hopto.org

Chư-thủ-Chuyết thưa : « Bạch sư-phụ, đệ-tử con bề ngoài dẫu rằng xấu xí, nhưng trong bụng thực chân thành, chỉ có nhất-tâm không hề nhị-niệm, xin sư-phụ thương cho, không phải ngại lòng.»

Bán-Kệ thấy nó ăn nói thực thà dành giọt như thế lại càng mừng lắm, nhân bảo rằng : « Hay lắm, nhưng trong nhà phật-già, sư-huynh mày đây tên là Lý-Chân (làm điều thực) mày mày tên là Thủ-Chuyết (giữ phận vụng về) điều là giữ công phu ở sự thực thà như thế là phải, nhưng những tên ấy người ngoài gọi không tiện, để tao đặt cho mày một tên hiệu, mày có bằng lòng không ? »

— Tùy ý sư-phụ.

— Sư-huynh mày đây tên hiệu là Tiểu-hành-Giả, vì lão-tổ của sư-huynh mày tên gọi Tôn-hành-Giả ; Cha mày ngày xưa tên hiệu là Chư-bát-Giới là lấy nghĩa về ngũ vựng tam yếm (*ngũ vựng : hành, tỏi, mỡ, mắm-tôm và nước-mắm*). (*tam-yếm : sắc, dục, đời và thân ấy*).

— Tinh tôi ngu suẩn, không nhớ được lôi thôi xin sư-phụ cứ bảo thật cho là hơn.

— Đã thế thời cả sự *tham, sân, sắc* và *tướng* là nhất thiết phải chừa cả, thì ta đặt tên hiệu cho mày là Chư-nhất-Giới.

— Được lắm ! Được lắm ! Thế lại đỡ được linh tinh phiền toái, không còn quải niệm chi.

Các sư lúc bấy giờ đứng ngoài nghe trộm biết là yêu-quái đã quy y đức Bán-Kệ làm đồ-đệ đi cầu Chân-giải, ai nấy đều chạy ra dần dần, Tiểu-hành-Giả gọi mà bảo rằng : «Nó bây giờ đã là người nhà chúng tôi, các sư chớ có sợ nữa, bảo đứa nào vào báo mấy lão-sư, quét giọn trên chùa, thắp đèn hương lên, để sư-phụ tôi gọt đầu làm lễ quy y cho nó.»

Các sư ai nấy vâng lời, người thì đi báo sư-phụ, người thì quét giọn đèn hương, người thì khua chuông đánh trống. Bán-Kệ mới đem Thủ-Chuyết ra quỳ trước phật-tiền gọt đầu thụ giới.

Chư-nhất-Giới quỳ trước phật-tiền lễ rồi khấn rằng : « Na-mô lão-phật-tổ ! Thủ-Chuyết nay dẫu rằng đã được Bán-Kệ thu vào pháp-môn, nhưng ta vốn là loài chúng-sinh mê đắm dại dột, phàm các việc xin nhờ lão-phật trông lại mà thương riêng cho, chớ có chấp Thủ-Chuyết này. » Lạy phật rồi lại lạy Bán-Kệ mà thưa rằng : « Tôi dẫu đi tu nhưng phải

236

https://tieulun.hopto.org

giao hẹn trước, tôi chỉ gọi là sư mà thôi, chứ bảo tôi giảng kinh thuyết pháp thì miệng tôi vụng, mà bắt tôi đi khuyên giáo cầu duyên thì mồm tôi ngượng, bảo tôi tu luyện thì tính vốn lười, bảo tôi hà tiện thì tôi vốn ăn nhiều ; ấy tôi chỉ biết làm những việc nặng như đeo khăn gói và hầu ngựa mà thôi.»

Bán-Kê nói : «Nếu mày đeo khăn gói hầu ngựa theo ta đến được tây phương cầu Chân-giải, thế là công phu thượng thừa rồi, còn những công khóa khác có kể làm chi !»

Chư-nhất-Giới múa tay nói : « Sư-phụ, sư-phụ, thế mới thật là sư-phụ. »

Chư-nhất-Giới lại vái Tiểu-hành-Giả thưa rằng : «Sư-huynh ơi ! Tôi với anh là nghĩa anh em đã trong mấy đời, khi đi đường ngộ tôi có điều chi dại dột xin anh chỉ giáo cho ».

Tiểu-hành-Giả nói : « Cái ấy đã hẳn.»

Bán-Kệ lại bảo các sư đun nước nóng cho nó tắm và xin mấy bộ áo cũ cho nó mặc, yên xong đã đến bữa chai, ba thầy trò cùng ngồi vào thụ dụng. Bán-Kệ ăn xong định sắp sửa ra đi, các sư giữ lại và thưa rằng : « Bây giờ đã quá chưa rồi xin các ngài hãi nghỉ lại một bữa. » Nói rồi quét giọn thuyền đường mời ba thầy trò yên nghỉ để đến ngày mai đi sớm. Lúc bấy giờ trời còn sớm, ba thầy trò ngồi nói truyện nhàn đàm, Bán-Kệ nhân hỏi Tiểu-hành-Giả rằng : « Cái gậy sắt mấy ngày hôm nay mày vẫn cầm ở tay, sao mà dài và lớn thế, mày cất đâu ? Sao trong gói hành lý tao không trông thấy ?»

Tiểu-hành-Giả cười thưa : « Sư-phụ chớ coi thường cái gậy ấy, chính là bảo-bối của lão Đại-Thánh tôi, nguyên là một miếng sắt thần chấn-hải của đức Đại-Vũ trị thủy ngày xưa, lão Đại-Thánh tôi quấy rầy Long-vương mới lấy được, lúc đại-náo Thiên-cung không thần nào địch nổi, khi lão Đại-Thánh tôi đã thành phật rồi để lại chấn ở quê nhà cho nên tôi mới được, ấy là của qui đủ cả âm dương, muốn to thì to, muốn bé thì bé, lúc không dùng đến thì là một cái kim thêu cài ở mang tai, cho nên sư-phụ không trông thấy. » Bán-Kệ nghe nói vui vẻ muôn phần.

Chư-nhất-Giới nói tiếp rằng : « Cha tôi ngày xưa cũng có một thứ bảo-bối. »

237

https://tieulun.hopto.org

Bán-Kệ hỏi : « Bảo-bối chi ? »

Chư-nhất-Giới nói : «Bảo-bối của cha tôi là một cái đinh-ba có chín răng, khi cha tôi theo thầy Huyền-Trang, đi đường giáng yêu phục quái là nhờ về cái đinh-ba ấy cả, lúc cha tôi thành phật mới để tôi ra, tôi chưa biết dùng, ông ngoại tôi lại chết mất cả nhà, không biết ở đâu ? Cũng không biết cái đinh-ba ấy lưu lạc đến chỗ nào ; lúc trước cần dùng phải vớ lấy cái cột sắt cắm cờ phướn ở trước cửa chùa mà dùng tạm, cái cột sắt ấy nay lại bị sư-huynh tôi đánh gẫy ra làm hai đoạn thế là bây giờ tôi tay không ! Giá mà còn được cái đinh-ba của cha tôi ấy, khi đi đường tôi cũng có thể giúp sư-huynh tôi mà trừ yêu phục quái được. »

Tiểu-hành-Giả cười nói : « Chỉ sợ không có thôi, nếu có thật thì dù rằng cha mày chết rồi, ta cũng có thể xuống âm phủ bảo đức Diêm-vương hỏi linh-hồn cha mày xem cái đinh-ba ấy bây giờ ở đâu ; huống chi bây giờ cha mày đã thành phật lại càng dễ tìm, đã tìm thấy được cha mày thì cái đinh-ba ấy cũng có thể tìm được.»

Chư-nhất-Giới nói : « Đã hay rằng thế, trời thì to, phật thì nhiều, tôi lại không biết mặt cha tôi, thì tôi tìm sao cho được.»

Tiểu-hành-Giả bảo : « Chả khó chi ! Bây giờ trời còn sớm, mời sư-phụ cứ ngồi yên đây chờ chúng tôi đi tìm một chốc là thấy.»

Bán-Kệ bảo : « Nếu tìm được cũng là một việc hay, huống chi hôm nay đã không định đi, ta ngồi đây một mình cũng được, anh em mày đi đâu thì đi chong chóng mà về. »

Tiểu-hành-Giả với Chư-nhất-Giới đã được lời thầy cho đi, liền cùng đi với nhau, mới ra khỏi cửa chùa, Chư-nhất-Giới ngửng lên trời nhìn nói rằng : « Sư-huynh, bây giờ đi hỏi ở đâu ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Em chớ vội, để ta hỏi thăm tin tức thì tự khác dễ tìm.»

Chư-nhất-Giới nói : « Sư-huynh đừng nói liều, trên trời có ai đi lại mà hỏi tin tức ! »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Ta sẽ làm cho có người phải đi lại.» Liền rút cái kim trong tai ra, hóa ra cái gậy cứ ở lưng chừng núi, đập từ phương đông đến phương tây, lại khua lại từ

https://tieulun.hopto.org

Đã bán tại các hiệu sach.

QUYỂN THỨ 2

VẠN NIÊN THANH

Xin xem lên trang bia trên.

LẠI CÓ BÁN

TRUYỆN SỰ TÍCH

ĐỨC THÁNH LÁNG

là truyện nước nhà

Giá mỗi quyển 0$08.

Ở xa thêm tiền gửi 0$03.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Bản quán có in bán các thức

SỔ, SÁCH CAI LƯƠNG các làng,

theo đúng mẫu Nhà-nước đặt ra.

Mua nhiều có trừ hoa-hồng.

Năm ngoái đã được nhiều tỉnh có

lòng chiếu cố mua giúp, đều lấy làm

vừa ý cả.

KIM-ĐỨC-GIANG

Cẩn bạch

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

M. 3526

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

DEPOT LÉGAL
INDOCHINE
Nº 2076

Bộ số chẵn — Quyển thứ 32

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẢI TẶC TÂY DU** *(dịch sách lạ)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 2019

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

...sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M
3526

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Đàm-nhĩ-Âm vâng vâng dạ dạ đi xuống viết tờ cung khai, thì ngoài cửa dinh đã thấy quan Trung-quân nộp quan Khâm-sai quả ấn chức Hà-đạo, Ô-minh-Kha đứng lên vái ấn nhận chức, rồi phát một đạo trát giao quan huyện Sơn-dương giam Đàm-nhĩ-Âm lại.

Tin ấy đồn ra, dân tình vui xướng. Đàm-nhĩ-Âm khi bị giam thấy quan Khâm-sai ăn nói nghiêm nhặt, ngờ rằng Triều-đình còn có mật chỉ gì, ngộ mình nộp bạc ít, thì tội nặng chăng? Mà nộp nhiều ra thì thật là đáng tiếc, cò kè bớt một thêm hai, người làm lên của, người còn thì của hãi còn, lẫn thẫn thế nào viết ngay rằng xin nộp hai mươi vạn lạng. Quan Ô-khâm-sai cứ thế tâu lên. Nhà vua nổi dận lôi đình, ghét nhất là những lũ tham quan ô lại, nhưng ngoài phép ra ơn, chỉ truyền cách chức và bắt ra quân-đài làm linh... Chao ôi! kiếm củi ba năm thiêu một giờ, đồ tế nhuyễn, của kỳ-chân bán sạch sành sanh mới đủ nộp vào công khố. Gia-quyến cho về, còn Đàm-nhĩ-Âm thì lững thững một mình đi ra quân-đài hiệu-lực.

Ô-minh-Kha không chờ An-lão-gia đưa tiền, đã vì thầy nộp trước và tâu luôn xin khai phục.

Bà An-thái-Thái tự khi có Trương-kim-Phượng đến yêu đương chẳng khác chi con gái thân sinh; Trương-kim-Phượng được mẹ chồng tử tế thân mật có phần hơn mẹ đẻ vợ chồng Trương-lão tuy rằng quê kịch, khi mới lại ai cũng chê cười, nhưng thấy lòng rất thành thực, không từ sự khó nhọc, không có ý kiêu ngạo, thì bấy giờ chả những không cười lại còn kính nể muôn phần nữa, bởi thế cho nên hai nhà ở lẫn với nhau mà vẫn nhất đoàn hòa khí. An-lão-gia tuy được khai phục, nhưng lòng đã chán nản chỗ quan trường, liền làm giấy xin phép nghỉ hai tháng. Một nhà sum họp chúc mai huống chi sự sum họp ấy ở chỗ quê người lại sau khi hoạn nạn... *Nỗi mừng biết lấy chi cân, nghĩ nguồn cơn lại rật mình đòi cơn...* An-công-tử cố sức khuyên ngăn hai ông bà mới đổi sầu làm vui đôi chút. Bà An-thái-Thái gọi Trương-kim-Phượng ra chào, An-lão-gia trông thấy nhìn kỹ một hồi rồi nói với vợ rằng: « Những lời ta bảo Ngọc-Sách (tên chữ An-công-tử) tưởng bà đã biết cả rồi không cần phải nhắc lại nữa, thôi biết

239

https://tieulun.hopto.org

phúc đâu mà tìm, biết tội đâu mà tránh, trời đã đưa duyên, ta liệu xem ngày để cho trẻ nó vui chữ bách niên giai lão. Nói rồi Trương-kim-Phượng dâng chén trà lần lượt đến hai vợ chồng ông dâu gia bái yết, bên lời vạn phúc, bên lời hàn huyên, quan thì tạ ơn rằng khi đi đường đã trông nom cho Công-tử, dâu thì khiêm tốn rằng con gái vụng về sau này xin nhờ ngài dạy dỗ, vả lại nhà vốn nghèo hèn, tự hôm đến đến nay, chỉ ngồi ăn không trong lòng thật là áy náy. »

An-lão-gia cười nói : « Người dạy quá lời, con chung của chung, cớ sao lại còn ra bề khách khí. Hai bên đương trò truyện vui vẻ cùng nhau, chợt người báo có quan Khâm-sai đến, vợ chồng Trương-lão vội vàng tránh đi. Con đương nghe đánh lịnh thét đường, Ô-minh-Kha đã đến nói bái hậu. An-lão-gia mời ngồi, Ô-minh-Kha trước vái chào bà An-thái-Thái rồi lại trò truyện thân mật với An-công-tử một hồi. »

Ô-minh-Kha hỏi An-lão-gia rằng : « Con trộm xem lão-sư không phải có bịnh não gì, làm sao lão-sư lại xin phép ? »

An-lão-gia nói : « Giở chút việc nhà, vì nay mai có sự vui mừng cho Công-tử. »

Ô-minh-Kha đứng giậy chúc mừng, và nói với An-lão-gia rằng : Chức Hà-đạo ở đây đã bổ Đồng-tuấn-Phong ở Bắc-hà đến, hắn là người quen con. Khi lão-sư đã song việc nhà thì xin lão-sư ra nhận chức, để cho con sớm tối được nghe thêm lời dạy dỗ, và chờ Đồng-tuấn-Phong đến, con sẽ gửi hắn một vị lão-sư. »

An-lão-Gia nhận lời.

Ô-minh-Kha truyện trò hồi lâu cáo từ lui ra.

Khen thay thế-thái cũng kỳ, khi nên chả nọ là cầu mới nên, bao nhiêu hậu-bổ võ văn biết là quan Khâm-sai là học-trò quan An-lão-gia, sô nhau vào mà thù-phụng, nhân tiện có việc vui mừng, nào mừng hộp-yến nào bì hải-sâm, thậm chí đến báu ngọc gấm thêu, đưa biếu không biết bao nhiêu mà kể, An-lão-gia một mực từ chối, thù-ứng mất đến một ngày tổn tinh thần với những phường su-nịnh hão.

An-lão-gia bảo An-thái-Thái rằng : « Chúng ta công việc còn nhiều, nhưng có hai việc chinh phải lo đi trước : một là nhà ta vận hạn bao nhiêu, nhưng may vô sự cả, ấy là

https://tieulun.hopto.org

lòng trời phù hộ, ta nên phải thắp hương vái tạ ; hai là kiếm một chỗ ở để làm công sở và lo sự vui mừng cho Công-tử.

Bà An-thái-Thái thưa, hai việc ấy ông không phải nghĩ đến nữa, tôi đã bảo Tấn-Thắng tìm được một chỗ rộng rãi rồi.

An-lão-gia nói : « Một chỗ không được, phải mình ở một nhà và họ Trương ở một nhà thế thì giá-thú mới hợp lễ, Tấn-Thắng nghe nói liền đứng lên thưa, chỗ công-quán này rất là rộng rãi, tuy nhiên một tòa nhưng ra hai sở, ở giữa có cửa ngăn làm đôi. »

An-lão-gia nói thế mới tiện. Lập tức giọn sang, sửa sang buồng ghế. Mở lịch xem ngày, định đến rằm làm lễ tạ thiên-địa, một đoàn kẻ trước người sau, đốt nén tâm hương khấn vái Cửu-chùng thiên giám cách, mượn hoa dâng phật. Dủ cả vợ chồng Trương-lão cũng đến dập đầu, lại đặt riêng một đẳng để cái cung lên rồi cúng vái tạ bài vị trường-sinh của cô Thập-tam-Muội.

Hôm sau làm lễ cưới, vợ chồng Trương-lão tặng cho chú rể một trăm lạng bạc là cái tiền của cô Thập-tam-Muội cho mình ấy, rõ ràng bách lạng doanh môn, hoàn toàn lục lễ toàn bị ; trai tài gái sắc đặt giường thất-bảo vây màn bát-tiên ; hai vợ chồng Công-tử thật đã bằng đôi phải lứa, hai bên cha mẹ cũng đành lòng hữu thất hữu gia.

Ngày giờ thấm thoắt hạn nghỉ đã hết rồi, quan Hà-đạo mới đã đến nhận chức, Ô-minh-Kha đã trở về kinh, mẹ chồng và nàng dâu vội vàng sắm sửa mũ áo cho An-lão-gia giục hỏi ngày nào lại ra nhận chức.

An-lão-gia nói : « Hai mẹ con nhà bà tưởng ta lại ra làm quan nữa đấy chứ ! Tính ta nhạt nhẽo, vốn không thích sự phú quý công danh, huống chi đã từng qua sóng gió chỗ quan trường, thì lòng ta lại càng nguội lạnh lắm. Vả lại bây giờ hiện ta còn giở một việc to hơn việc làm quan, ta phải liệu lý trước đã ».

Công-tử thưa, hỏi có việc chi ?

Lão-gia nói : « Thế con bảo không nên đi tìm cho thấy cái người ân thâm nghĩa trọng đã cứu tinh-mịnh cho cả nhà ta ư? »

Thái-Thái nói bao giờ chả nhớ đến cái người ấy, nhưng khốn hắn không có chỗ ở đích, biết tìm vào đâu !

Lão-gia nói : « Ta đã có cách, các ngươi đừng lo ; bây giờ ta mới nói thật cho các ngươi biết, tự khi Ô-minh-Kha mời

241

https://tieulun.hopto.org

ta lại ra làm quan ta đã có ý muốn thôi, nhưng vị nể mặt hắn cho nên nấn ná mãi đến bây giờ ; nay hắn đã về kinh rồi, quan mới nhận chức rồi, ta cũng đã làm giấy xin thôi đưa đi rồi, ấy là ta đỡ được một cái gánh nặng, để ta làm việc chính-đích của ta. Ta nói thật, ta phải đi tìm Thập-tam-Muội, ta phải tìm cho thấy Thập-tam-Muội thì ta mới thỏa lòng, quản chi dốn bể gầm trời, làm thế nào cho ta gặp được người con gái đã ban ơn cho ta ấy, ấy mới là chi ân báo ân ? Ấy mới là người biết đường chung thủy ! !

HỒI THỨ MƯỜI HAI

An Tri-huyện từ quan đi tìm con bạn,
Lão anh-hùng vui rượu bàn người hiệp-nữ.

An-lão-gia cứ giữ thiên-lý nhân-tình, nhất định bỏ công danh phú qúy, dẫu rằng góc bể bên trời, cố tìm cho thấy người cân-quắc anh-hùng ấy để báo đền ơn nghĩa ; như người ấy thì chả những An-lão-gia muốn tìm, cả đến An-thái-Thái, vợ chồng Trương-lão và vợ chồng An-công-tử, ai là chả muốn, nhưng ngặt vì lực-bất-tòng-tâm, dù muốn tìm cũng không tìm vào đâu được, nay thấy An-lão-gia định thế thật là ý-hợp-tâm-đầu, liền bàn định với nhau thu sếp hành-lý và thuê xe cáng. May lúc bấy giờ Lương-Tài ở kinh đã đến, ấy chỉ có mấy người nhà, chồng Trương-lão và Trình-tướng-công mỗi người một việc, thu xếp rứt mau, cái lúc từ quan mà về này xem ra lại vui vẻ hơn lúc đi nhận chức.

Chọn ngày sắp gánh ra đi,
Bộ khôn bằng ngựa thủy khôn bằng thuyền.
Kể chi những nỗi gioc đường,
Vui chân vui truyện đường-trường sá chi.

Còn cách độ 40 dặm nữa thì đến huyện Nhâm-bình, tìm nhà trọ vào nghỉ chân, nhà trọ ấy lại chính là chỗ trọ của bọn ngộ nạn bữa nọ. An-lão-gia ăn xong trước, người nhà còn dở đương ăn, An-lão-gia buồn chạy ra cửa xem những người phu xe ăn

242

https://tieulun.hopto.org

uống, nhân mới hỏi bọn kia rằng : « Này các chú, chúng ta định đến huyện Nhâm-bình thì phải đi đường nào ? Vả có một xứ . . . gọi là xóm 28 cây liễu, xứ ấy cách huyện Nhâm-bình độ bao lâu ? »

Trong đám phu xe có vài người biết lối, mới trả lời rằng : « Muốn đến xóm 28 cây liễu làm sao lại đi ra huyện Nhâm-bình, có phải đi vòng cho thêm xa ra không ? Cứ rẽ lối này có một xứ gọi là xứ Đồng-khẩu, đi theo xứ ấy rồi rẽ ngang ra một tý là đến xóm 28 cây liễu, đến đấy rồi lại đi qua cửa nhà Đặng-gia-Trang, thì đến Thanh-vân-Bảo, lại đi mười dặm nữa là ra đến đường cái huyện Nhâm-bình, nhưng đường ấy không đi xe lớn được, phải cưỡi ngựa hay là đi xe tay kéo. »

An-lão-gia nghe biết đầu đuôi, mới bàn với Thái-Thái rằng : « Mới rồi tôi vừa hỏi thăm, biết gần đây có lối đi tắt, chi bằng các người cứ đi đường cái huyện Nhâm-bình chờ tôi, tôi đi đường tắt này cho tiện để tôi còn tìm người của tôi định tìm.

An-thái-Thái nói : « Ông đừng đi đường tắt, ông có biết truyện Ngọc-Cách mới rồi đấy không ? Người nói tin sao được, tôi xin ông đừng lấy tính mịnh làm bỗn ! »

An-lão-gia cười nói : « Bà hay lo xa quá, phải biết rằng người ta sinh ở đời, hay dở cốt ở trong tâm mình, nếu tâm điền mình bằng phẳng, tự khắc đến đâu cũng yên ổn ; còn như sự họa phúc là trời đã định, biết đâu mà tìm, biết đâu mà tránh, bà hãy xem như việc cha con tôi mới rồi thì bà biết. »

An-thái-Thái thấy Lão-gia không nghe và nói cũng có lý phải, mới nói rằng : « Đã hay rằng thế, nhưng ông có đi cũng phải mang nhiều người đi. »

Trương-lão nghe thấy liền nói : « Xin bà lớn cứ yên lòng, để tôi đi với quan lớn là chắc chắn ».

An-lão-gia cười nói : « Có dâu dám phiền thế, tôi đi đến đấy, ngộ còn dở việc một hai hôm, gia-quyến còn nhờ ngài trông nom. Để vậy tôi đi với Ngọc-Cách, Đái-Lặc, và Tùy-duyên-Nhi là đủ, tôi lại mang cả cái cụng của Thập-tam-Muội cho mượn ấy đi, há chẳng phải là một đạo-bùa hộ thân chắc chắn ư ! » Nói rồi liền chuyền bảo người nhà sắp sửa khăn gói và chia ra làm hai bọn, bảo Đái-Lặc đi

243

https://tieulun.hopto.org

thuê một cái xe và ba con lừa để đi đường tắt cho tiện, lại gọi vợ Tùy-duyên-Nhi hỏi rằng : « Ngày xưa mẹ con mày theo hầu cô-nương nhà mày, mày có biết cô-nương ấy sinh về ngày tháng nào không ? Mấy tuổi thì bó chân và mấy tuổi thì để tóc không ? Và mày có còn nhớ Cô-nương nhà mày có tinh gì khác nữa không ? »

Đái-Lặc thấy An-lão-gia sực hỏi lấy làm lạ và ngẫn người ra, nghĩ một hồi mới thưa lại rằng : « Cô-nương con gái ông chủ trước của con năm nay còn sống thì có lẽ mười chín tuổi rồi, tuổi chi chi... mà gọi là cầm tinh con rồng ấy... để đâu hôm mùng ba tháng ba thì phải ; ấy con nhớ phong phỏng thế !»

Con gái Đái-Lặc nói tiếp ngay rằng : « Giờ thìn, con còn nhớ ông thầy số bấm cho cô ta được bốn chữ thìn, rồi lại nhầm những thiên.... địa.... nhất khi.... bấm cho cô ta ngày sau chả những có phúc phận được phong nhất-phẩm-phu-nhân mà lại được giầu của giầu con, trăm đường lợi-lạc nữa. »

Vợ Đái-Lặc cũng nói : « Phải đấy, cô ta lên bảy tuổi bó chân, lên chín tuổi để tóc. »

Vợ Tùy-duyên-Nhi lại nói : « Khi trước con còn hầu cô ta đi chơi, cô ta khác tính lắm, hay ăn mặc con trai, hay nghịch những gươm, đao, cung, nỏ, học đến đâu hay đến đấy. Hai vợ chồng ông chủ con trước, thường mắng cô ta rằng: ngày sau về nhà chồng cũng cứ nghịch ngợm thế ư ? Cô ta thưa rằng cũng được, mẹ chồng tôi không bắt buộc tôi đâu? Mẹ chồng tôi thấy tôi thế lại càng thương tôi lắm ; con bây giờ đứng cạnh chế cô ta không biết thẹn, cô ta bảo đã là thân con gái phải có bố mẹ chồng, việc gì mà thẹn, vả lại bố mẹ chồng cũng như cha mẹ sinh ra mình vậy, thế ngộ bây giờ có ai chỏ bảo phụ mẫu sinh ra mày, kia kìa, mày cũng thẹn hay sao. »

Hai vợ chồng An-lão-gia nghe kể lại cùng gật đầu cười và cùng nói : « Nó nói phải đấy ».

Bà An-thái-Thái nhân hỏi rằng : « Ông hỏi truyện cô-nương nào mà kỹ thế ? Và cô-nương ấy là ai ? »

Trương-kim-Phượng nói ngay lên rằng : «Thưa mẹ, cha tôi hỏi truyện cô-nương ấy, ấy chắc là chị Thập-tam-Muội tôi đấy».

Lão-gia vuốt râu cười nói : « Mẹ con mày chớ có nóng ruột, khoan đã, chỉ độ ba ngày nữa, ta sẽ cho các người được trông thấy Thập-tam-Muội ».

244

https://tieulun.hopto.org

Trương-kim-Phượng mừng lắm.

Ngày hôm sau, Trương, Trình hai vị Tướng-công đi kèm với gia-quyến đi trước, đến điếm Duyệt-lai gần huyện Nhâm-bình trọ lại. Cha con họ An và hai người nhà thì đi tắt đường khác, để đến xóm có hai mươi tám cây liễu đỏ. Khi đi đường An-lão-gia ngồi xe, An-công-tử vai đeo cung cùng với hai người nhà cưỡi ba sinh khẩu đi theo kèm sau trước. Trời đương tiết : thu hết đông về, cảnh vật đìu-hiu, cỏ cây đổi sắc, nhưng mây quang núi sanh, vi cũng như thân ai mới khỏi vòng kiềm-thúc, khoái-lạc khác gì đăng tiên, thân yên là thể-mạnh, cảnh dẫu tiêu điều, cũng không động lòng được người kiến thức. Còn đương mải truyện dọc đường, chợt nghe thấy những người kéo xe nói : « Ô ! đến rồi ! » An-lão-gia nhìn ra thì chỉ thấy cây cối xanh ngắt, cỏ mọc đen sì, nghĩ thầm trong bụng : chả có nhẽ Đặng-gia-Trang mà lơ thơ tẻ ngắt thế này ư ! Đang nghĩ thế thì người kéo xe đã đặt xe xuống.

An-lão-gia hỏi : « Đã đến nơi rồi à ? »

Phu xe nói : « Mới được một nửa, đây là phố Nhi-thập ».

— Thế sao mày đã để xe xuống ?

— Bẩm ngài, chân tay đói không biết nói, nó đã rời rã cả ra rồi, nếu thằng mồm không biết tầm bổ cho nó, thì nó sẽ thiếm lại mà làm cho mồm cũng có khi không nói được ; Bẩm ngài, chúng tôi còn phải ăn đã mới đi được.

Tùy-duyên-Nhi sợ tối, toan không để họ ăn, cha con họ An gạt đi, mà bảo rằng mình cũng đáng muốn nghỉ.

Ăn đã no, đi càng khỏe, thoáng đã đến, Lão-gia xuống xe, ngửng nhìn thấy một tòa nhà cao lớn, tường bao sung quanh, bốn góc có bốn cái tròi canh, giữa có một cổng rộng hai bên cổng giồng 28 cây liễu đỏ, trong tường nhà cửa cao lớn, ngói lợp đỏ ngòm, nhưng cửa trong vẫn đóng. Đái-Lặc toan đập cửa gọi, Lão-gia không cho, thân-chinh đến khẽ gõ vài tiếng, liền nghe thấy trong nhà vang tiếng chó sủa, lại thấy có người mắng chó và hỏi cách tường rằng : « Ai hỏi gì ? »

An-lão-gia nói : « Tôi xin hỏi một lời, đây có phải là Đặng-gia-Trang không ? thì mở cửa cho tôi hỏi một tí. »

Người ấy nói : « Phải, hãi cứ đứng đấy. »

245

https://tieulun.hopto.org

Người ấy đi một lát, nghe thấy tiếng mở khóa, cửa mở toang ra, người ấy ra, tuổi độ ngoài 40, ăn mặc tề chỉnh, theo sau năm sáu người. Người ấy trông thấy An-lão-gia, chắp tay vào ngực, và hỏi rằng : « Khách ở đâu đến ».

An-lão-gia tưởng là Chừ-nhất-Quan, nhân hỏi lại rằng : « Qui hiệu là chi ? Đây có phải là nhà họ Đặng không ? »

— Thưa ngài tôi họ Lý, Đặng-cửu-công là ông chủ tôi, chủ tôi đi vắng, độ 4 hay 5 hôm mới về. Ngài có thư tín gì, hay là đồ đạc gì, ngài cứ đưa và giao cho tôi, không có suy chuyển, sau năm ngày nữa ngài sẽ lại đây lấy giấy trả lời ; dù ngài có việc cần phải gặp mặt mới được, xin ngài ra chờ ở hàng cơm ngay nhà này kia kìa, ăn ở hết bao nhiêu tiền, đến khi chủ tôi về, tự khắc chủ tôi xin nhận cả ; vả lại nhà trọ ấy giữ dìn cẩn thận, tính toán công bằng... Người ấy đương nói dở, thì bị những người khác gọi bảo mở khóa, để lấy thứ này thứ khác.

An-lão-gia thấy tìm Đặng-cửu-công không gặp, mới lại hỏi họ Chừ có đây không ?

— Ở đây có nhiều họ Chừ, chả biết ngài định hỏi ai ?

— Tôi muốn hỏi Chừ-nhất-Quan.

— Ông ấy không ở đây nữa, giọn sang trái phía đông rồi, ngài muốn hỏi ông ấy, sang bên ấy mà tìm.

Nói vừa xong thì lại bị những người theo sau giục vào để lấy thứ nọ thứ kia, Lý liền vái chào lùi vào và đóng cửa lại.

Lão-gia đứng cách tường mà hỏi với rằng : « Đông-trang ở đâu ? Nhờ chỉ giùm với ! Lý cũng nói với ra rằng : « Ở về mé đông cứ đi thẳng thì thấy. »

An-lão-gia còn muốn hỏi nữa, nhưng họ Lý đã đi xa rồi.

Tần ngần đứng đó chờ lâu,
Xem chiều ra ngại ra sầu mười phân.

Sơ tâm An-lão-gia muốn gặp kẻ nọ rồi dần già tìm đến người kia, ngờ đâu tính một đường đi một nẻo, hỏi đến ai cũng là không thấy, lấy làm buồn mới nói với Công-tử rằng : « Cớ sao lại chả may như thế này ? Còn đông-trang thì biết đâu mà tìm ? »

An-công-tử thưa : « Xin phụ-thân cứ đi ra đằng đông, gặp ai sẽ hỏi, có sợ gì không thấy ».

Lão-gia nói : « Đã hay rằng thế, nhưng ngộ không thấy, thế thì cứ đi về mé đông mãi, có lẽ đi đến bến bể đông ư ? »

https://tieulun.hopto.org

phương tây sang phương đông, mồm thì rêu rao rằng : « Thầy trò ta phụng thánh-chỉ sang phương tây lễ phật cầu Chân-giải, thiện duyên to biết nhường nào, đến đâu thánh thần nào cũng phải ủng hộ, chả biết những thằng nhép nào ở đây dám to gan không ra nghênh tiếp ?. . . » Nói chưa rứt lời, thì thấy bên núi hiện ra hai ông già run cầm cập quỳ ở dưới đất và kêu rằng : « Chúng tôi tiếp ngài chậm, xin Tiểu-Thánh thứ tội cho. »

Tiểu-hành-Giả thu gậy lại, mới hỏi : « Chúng bay là thần ở đâu ? »

— Chúng tôi là Sơn-thần và Thổ-địa.

— Đã là Sơn-thần Thổ-địa, trong địa phương mình có việc thì phải ra trông nom chứ !

— Bẩm có, chúng tôi vẫn trông nom.

— Trông nom chi chúng bay, tao đến đây tự bao giờ mà không thấy lại nghênh tiếp ?

— Chả dám dấu chi, dá chúng tôi được hầu ở chùa Phật-hóa này, thì chúng tôi đã đến ngay, nhưng vì chùa này bị Tiểu-thiên-Bồng chiếm mất, cho nên chúng tôi phải giọn ra ở đằng sau núi, mới rồi mới biết là Chư-tiểu-thiên-Bồng đã được Tiểu-Thánh dụ về làm đồ-đệ Đường-chưởng-lão sang phương tây đi cầu giải, chúng tôi đương định ra chào mừng, vì đến chậm đã bị ngài quở trách, xin ngài tha lỗi cho.

— Chúng bay đã nói rõ thế, tao cũng chẳng trách chúng bay nữa ; đứng lên, tao hỏi chúng bay một việc ; em ta là Chư-nhất-Giới, nay làm sao chúng bay lại gọi là Chư-tiểu-thiên-Bồng ?

— Thế ra Tiểu-Thánh chưa biết à ? Vốn ông ấy là con Chư-thiên-Bồng Nguyên-súy ở sông Thiên-hà.

— Nó nói cha nó là Tịnh-đàn sứ-giả kia mà, sao lại gọi là Thiên-Bồng Nguyên-súy ?

Hai Thần cười nói : « Chức Tịnh-đàn sứ-giả chính là phật-hiệu của đức Chư-thiên-Bồng sau khi đã chứng thành chính quả đấy. »

Chư-nhất-Giới nói : « Hai thằng nhép này nhớ truyện cổ tích khiếp ! May mà nhà tao hai đời tu hành, không có điều chi lai-lịch bất chính, giá có thì bị chúng bay kể sấu cả đấy hẳn. »

247

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả nói : « Em đừng vội trách người ta, danh giá mọi người cũng như bóng các loài cây cỏ, dấu ai được ; nhân lại hỏi hai vị thần kia rằng : « Các người đã biết lai-lịch đức Tịnh-đàn sứ-giả, tất các người biết chỗ ngài ở, thì các người bảo cho tôi biết. »

Hai Thần nói : « Các ông định tìm ngài, đến nhà ngài cũng vô ích. »

Tiểu-hành-Giả hỏi : « Làm sao lại vô ích ? »

— Đức Chư-thiên-Bồng có công đi cầu kinh, nhẽ thì thành phật, nhưng vì bụng ngài to, ăn nhiều, cho nên được thăng làm Tịnh-đàn sứ-giả để hưởng thụ những đồ hiến cúng trong khắp bốn bộ-châu. Độ này người ta ninh phật, cúng luôn, chả ngày nào không, bởi thế cho nên ngài bận về việc đi hưởng thụ, có công đâu mà ngồi ở nhà.

Tiểu-hành-Giả nghe nói lấy làm buồn và nói rằng : « Cứ như các người nói, thì không sao tìm thấy ngài được à ? »

— Tiểu-Thánh chớ vội buồn ; phàm những việc thiên-hạ bảo là khó thì khó, mà coi là dễ thì dễ, chúng tôi xin chỗ một lối, thì Tiểu-Thánh tìm ngài thấy ngay.

— Ở đâu ? bảo ngay, nếu ta tìm được, sau khi ta đã chứng được phật quả rồi, ta sẽ thăng bổ cho các người làm Sơn-thần Thổ-địa hạng nhất.

Hai thần mới kể rõ ràng ra.

HỒI THỨ MƯỜI HAI

Nhất-Giới nhận cha sinh,
Đinh-ba về chủ cũ.

Những Sơn-thần Thổ-địa nhân Tiểu-hành-Giả với Chư-nhất-Giới định tìm đức Tịnh-đàn sứ-giả, mới mách rằng : « Tự đây sang đằng tây bắc cách có nghìn dặm đường là nước Cáp-bi, đêm hôm nay vua nước ấy có làm chay ở chùa Vô-lạng, đức Tịnh-đàn sứ-giả chắc có ở đấy, hai ông muốn gập ra đấy mà tìm. »

Tiểu-hành-Giả nghe nói mừng lắm, có phải chắc ở đấy, được, thôi tôi cám ơn các người.

248

https://tieulun.hopto.org

Sơn-thần Thổ-địa cùng vái tạ lui về.

Sau khi Sơn-thần Thổ-địa đã lui đi rồi, hai anh em cùng nhau đi sang phia tây bắc, đi một lát trông thấy một tòa Thành-trì biết là nước Cáp-bí, nhân xuống mây tìm đến chùa Vô-lạng thì chùa ấy quả có vô-số sư đương tụng kinh hành-dạo, đèn hương cúng ràng, tề chỉnh mười phương, trên pháp-duyên các phật dáng lâm, vị nào vị ấy, tôn nghiêm chịnh trọng.

Tiểu-hành-Giả mới nói sẽ với Chư-nhất-Giới rằng : « Nghiêm-đường nhà chú bây giờ chưa thấy đến, không khéo lại đi đám khác rồi chăng ! »

Chư-nhất-Giới nói : « Đám này cúng chay cỗ to như thế, có lẽ nào cha tôi lại không đến, thường dễ chúng ta đến sớm, vậy thì ta hãy chờ một tí xem sao. »

Tiểu-hành-Giả nghe lời, lại dủ nhau cỡi mây đi chơi sung quanh, vừa xem phong cảnh vừa ngóng ; một lát quả thấy ở đẳng tây bắc có một đám mây, cuồn cuộn đi lại, Tiểu-hành-Giả nhìn lỗ mắt rồi bảo Chư-nhất-Giới rằng : « Vị nào sắp lại kia hình như phải đấy. »

— Sao anh biết ? Ngộ vị khác chăng !

— Những mây của các vị khác đi thường có ý hòa hoãn, chứ đám mây này tôi xem ra chỉ thấy ánh sáng mà không có ý hiền lành. Nói chưa rứt lời thì đám mây đã đến ngay gần trước mặt, Tiểu-hành-Giả trông thấy một vị thần thánh thật là kỳ dị quá, tuy công-thành-hạnh-mãn mà chưa hiển rõ kim-dung, dẫu pháp-lực-vô-biên mà hãy còn rõ bản-lại-diện-mục.

Tiểu-hành-Giả trông thấy tai to mõm nhọn có ý hơi dống, nhân đón đầu đám mây hỏi to lên rằng : « Ai đi đấy, có phải vị sư thúc tôi là Tịnh-đàn Chư-sứ-giả đấy không ? »

Vị Thần ấy hỏi : « Mày là Thổ-địa xứ nào, có cỗ mời ta đây ư ? Mày họ hàng gì với ta mà gọi ta là sư-thúc ? »

Tiểu-hành-Giả thưa : « Tôi không phải là Thổ-địa, cũng không phải có cỗ đến mời ngài, nhân vì đức Đấu-chiến-thắng-phật tổ nhà tôi với sư-thúc cùng là thầy tớ nhà phật, cho nên tôi lại chào chú. »

Chư-bát-Giới nói : « À cháu đấy ư ! thảo hèn ngày hôm nọ lão-tổ nhà cháu có nói truyện với chú rằng năm xưa có đi sang cầu chân-kinh về, nhưng kinh ấy bị lũ ngu

249

https://tieulun.hopto.org

tăng giảng giải sai lầm, để đến nỗi rối người hại đời, nay đức thánh-tăng có sai người sang phương tây để cầu Chân-giải, bảo ba anh em ta mỗi người tìm một người thay để cho trọn cái công-quả lớn-lao ngày trước. Ta dẫu có một người con sót lại, nhưng tự khi ta chứng cảnh phương tây, không có tin-tức gì và cũng không biết nó lưu-lạc ở đâu bây giờ, ta ngày đêm nóng ruột cũng vì việc ấy. Thế cháu đến đây làm chi ? Có phải cháu đến bảo chú cho người cùng đi cầu giải đấy không ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Chú không phải nóng ruột nữa, con chú tôi đã tìm đến đây rồi. Chư-nhất-Giới đâu ? Lại chào cha đi ! »

Chư-nhất-Giới vội vàng đến gần nắm lấy áo Tịnh-đàn sứ-giả vừa lạy vừa kêu rằng : « Ới cha ơi ! Ới phật-tổ ơi ! Con bất-hiếu là Chư-thủ-Chuyết này bây giờ mới biết mặt cha. »

Chư-bát-Giới vừa sợ vừa mừng hỏi rằng : « Mày đã là con ta, mày có biết ông ngoại ở đâu ? Mẹ mày tên là gì ? »

— Sao con lại không biết ông ngoại con ở động Vân-San, mẹ con tên là Cao-thúy-Lan.

Chư-bát-Giới nghe biết là phải, mừng lắm lại hỏi : « Ừ phải, mày chính con ta thật ; nhưng xưa nay mày vẫn ở đâu và làm sao mày lại cùng với sư-huynh mày cùng ở một chỗ ? »

Chư-nhất-Giới mới đem những truyện xưa nay kể ra, Bát-Giới nghe vui vẻ lắm nói rằng : « Hay ! con đã về chính-giáo, con đã có sư-phụ, con lại được có sư-huynh giắt dìu, con phải cố sức đi sang phương tây mà cầu lấy Chân-giải để cho trọn cái công việc của ta chưa làm xong. »

— Thôi ! bây giờ con không đi nữa,

— Con đã hứa với sư-phụ rằng đi, làm sao bây giờ con lại không đi ?

— Trước nhân con không biết đâu tìm cha, hễ đói chỉ ăn thịt người, gặp đức Chiên-đàn-công-đức-phật trông thấy khuyên bảo con mãi, bảo con quy y chính-giáo theo sư-phụ lên tây phương cầu được Chân-giải tự khác có ăn, bởi thế cho nên con bất đắc dĩ mà phải theo ; bây giờ con đã gặp được cha mà cha ngày nào cũng được đi hưởng thụ khắp thiên-hạ, con chỉ đi theo cha, ăn cỗ sẵn, có sướng hơn không, tội gì mà lẽo đẽo đi tận đâu cầu giải cầu kinh làm gì . . . . . .

250

https://tieulun.hopto.org

— Thế lại sai lầm lắm; tục ngữ có câu: «cha làm cha ăn, con làm con ăn » ngày xưa ta đi sang phương tây cầu kinh cay-đắng khổ-sở biết là nhường nào, bởi thế bây giờ mới được thụ-hưởng ; như mày một tị công lao gì không có, đã muốn những sự ăn không sao được ; huống chi các nơi hiến-cúng Phật-tổ với ta chỉ đều hưởng lấy hơi thôi, mày còn là phàm-thai ăn hơi thế sao chịu được. Thôi đừng thoái chi, nếu cầu giải thành công rồi mày sẽ được thụ-dụng chưa biết bao giờ hết.

Chư-nhất-Giới nghe thấy cha nói chỉ ăn bằng hơi, cho nên không đòi theo nữa.

Tiểu-hành-Giả thưa : « Thưa chú ! Em tôi đến đây không phải chỉ vị miếng ăn, nhân vì bây giờ sang phương tây đường đất nhiều yêu quái lắm, mà lại chưa có binh-khí thì chịu sao được ; cháu nghe nói chú có cái đinh-ba chín răng đã nổi danh trừ yêu tróc-quái, nay chú đã thành phật rồi còn dùng gì nữa, vậy xin chú cho lại em tôi để đi bảo-hộ sư-phụ, một là rõ cái oai-phong của chú đời đời, hai là toàn cái công-quả của chú ngày xưa. »

Chư-bát-Giới nghe nói phàn nàn rằng : « Đinh-ba có thật, nhưng bây giờ không có ở đây. »

Tiểu-hành-Giả hỏi : « Pháp-khí là gốc-dễ để tu-thân làm sao chú không để cạnh mình ? »

Chư-bát-Giới nói : « Độ này ngày nào chú cũng bận đi dẹp đàn, không dùng gì đến, vậy cho lão Tự-Lợi hòa-thượng mượn để đem đi sới đất Phật điền, (ruộng nhà phật).

Chư-nhất-Giới nói : « Cho người ta mượn, chứ có phải cho hẳn đâu, thôi cha đi đòi về cho con. »

Chư-bát-Giới nói : « Muốn đòi thì cũng chẳng khó gì, nhưng nay ta còn bận đi thụ-dụng có công đâu mà đi đòi về cho mày. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Lão Tự-Lợi hòa-thượng nó tu ở đâu ? Nó mượn để giồng Phật điền nào, chỉ cốt chú nói cho đúng, để anh em chúng tôi đi đòi, nó không trả không được. »

Chư-bát-Giới nói : « Phật điền nói ra thì thực rất rộng rãi, nhưng kỳ thực chỉ có một vuông một tấc thôi, nếu biết giồng ra, chỉ phải một giây một hạt thôi, nếu thiện-căn đã vun-vén thì thiện-quả tự khắc trưởng thành, bao nhiêu đời hưởng thụ không hết, cái đinh-ba của ta cũng không phải cần dùng đến lắm, ngờ đâu lão Tự-Lợi hòa-thượng ấy tinh khí tham-lam,

251

https://tieulun.hopto.org

không chịu dụng công tu tỉnh tự ở tâm-điền, cứ muốn nhờ cái răng sắc đinh-ba của tao để tủng-động những người ngu thiên-hạ, nay chỗ này, mai chỗ khác không biết nó đâu mà tìm, mà dù có tìm thấy nó nữa, ta chắc nó cũng không chịu trả.»

Tiểu-hành-Giả nói : « Có lẽ đâu thế ! Của nào của nó, thế ra nó định chiếm không à ? Thiên-hạ dẫu rộng thật, nhưng nó cũng phải có chỗ ở. »

Bát-Giới nói : « Cháu đã muốn thế, để chú bảo chỗ cho cháu, xưa nay nó vẫn ở đất Thanh-tịnh bên phương tây, nhưng nghe đâu độ này nó mới làm một cái chùa Quảng-tế dưới chân núi Vạn-duyên ở bên Chinh-Nam, giầu thịnh lắm ; cái lão hòa-thượng ấy nó hay sợ người ta kể sấu nó, cháu có đến đấy phải liệu mới được. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Việc ấy chú chả phải dặn ! »

Bát-Giới nói xong đã toan quay đi.

Chư-nhất-Giới nắm lại nói rằng : « Con sinh ra không được nhờ cha, nay con mới gặp cha, làm sao đã vội đi ngay.»

Chư-bát-Giới nói : « Con đã quy y chính-đạo chắc sau này cha con lại sẽ gặp nhau. Ta đã thành phật có đâu lại còn lưu-luyến phàm trần. »

Chư-nhất-Giới nói : « Rủ cha không thương con ra nữa, cha cũng dạy bảo cho con vài câu chứ ».

Chư-bát-Giới nói : « Ta dẫu thành-phật nhưng thật ta không biết phật pháp thế nào ! Chả biết dạy bảo mày làm sao, chỉ cốt mày cố sức theo thầy đừng có cứng đầu cứng cổ và lười biếng như ta ngày xưa, ấy thế là đủ . . . thôi ta phải đi đây . . . đám chay kia còn đương chờ ta đến . . .

Tiểu-hành-Giả và Chư-nhất-Giới bàn với nhau rằng : « Muốn tìm lão Tự-Lợi hòa-thượng bây giờ đêm cũng đã khuya rồi, đi không kịp nữa, thôi chúng ta hãy về nói với sư-phụ biết, rồi ngày mai lại xin đi. »

Chư-nhất-Giới nói phải. Hai anh em cùng cưỡi mây lại quay về chùa Phật-hóa.

Đường-bán-Kệ còn chưa ngủ, đương ngồi chờ, hai anh em đến : « Sư-phụ ơi ! chúng tôi đã về đây ! »

Ban-Kệ hỏi : «Sao anh em mày bây giờ mới về, có gặp được phụ-thân mày không ? Có xin được cái đinh-ba không ? »

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả nói trước rằng : « Sư-thúc thì chúng tôi đã gặp, nhưng đinh-ba còn chưa lấy được ».

Ban-Kệ hỏi : « Sao thế ? Hay là ông ấy tiếc ».

— Không phải ông ấy tiếc, vì ông ấy không dùng đến, ông ấy còn cho người khác mượn.

— Cho ai mượn đi đòi về chứ !

— Vẫn là phải đi đòi, nhưng sợ lâu, sư-phụ mong, cho nên chúng tôi hãi về trình và xin phép.

— Ừ, có phải còn đi đòi đinh-ba, thì chúng ta ở lại một ngày nữa cũng được. Bàn xong thầy trò cùng đi yên nghỉ.

Hôm sau, trời tang-tảng sáng, Tiểu-hành-Giả đã nói với sư-phụ, rồi cùng với Chư-nhất-Giới cùng cưỡi mây đi thẳng sang Chinh-nam tìm đòi. Đến chỗ có ngọn núi cao ngất trời bụng nghĩ thầm : « Chắc đây là núi Vạn-duyên rồi, » nhân nhìn kĩ, thấy quả núi ấy dẫu rằng cao lớn, nhưng chân không đến đất, ngọn chả đến trời, chỉ lơ lửng quãng giữa, sung quanh rộng độ vài nghìn dặm, người ở đông đúc, giữa có một tòa chùa to, hai người liền đến cửa chùa xem, thấy ngoài cửa có cái biển sáu chữ đề : « *Chùa Chứng-tế, núi Vạn-duyên* ». Hai người cùng mừng rằng mới tìm mà đã thấy rồi, cùng đi vào chùa, gặp đạo-nhân coi việc đèn hương. Đạo-nhân hỏi hai bác đi đâu thế : Tiểu-hành-Giả bảo tôi muốn gặp Tự-Lợi hòa-thượng để hỏi có việc. »

Đạo-nhân nói : « Hai ngài muốn gặp sư-phụ tôi, có phải để bố-thí giả không ? Sư-phụ tôi đi vắng, các ngài có cúng gì, cứ đưa cho tôi cũng được ».

Tiểu-hành-Giả nói : « Có ! chúng tôi có muốn cúng ít nhiều, nhưng phải chờ sư-phụ về mới đưa. Thế sư-phụ ngài đi đâu sớm thế ? »

Đạo-nhân nói : « Đầu trống canh năm sư-phụ tôi đã đi dục người bố-thí. Hai bác đã muốn chờ thì hãi đi chơi quánh một chốc, sư-phụ tôi sắp về ăn cơm sáng đấy ».

Tiểu-hành-Giả và Chư-nhất-Giới cùng đi ra chơi đằng trước đằng sau, rồi lên xem cả trên Tam-bảo thấy gian giữa dẫu có ba pho tượng phật thật lớn, nhưng lư không đốt hương mà đèn nến cũng không thắp. Rá đến hai bên hồi lang, có vô số buồng, nhưng không thấy có ai chụ-trì, lại đi ít nữa, thì thấy những kho thóc, kho gạo, kho nào kho ấy đều đầy chật nich.

https://tieulun.hopto.org

Chư-nhất-Giới bảo Hành-Giả rằng : « Chùa này sao mà lắm của thế ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Có lẽ vì ruộng của nhà phật tốt, cấy được mùa luôn, cho nên giầu thịnh thế. »

Nhất-Giới nói : « Nếu có phải vì cấy phật điền mà được lắm của như thế, thì cái đinh-ba của cha tôi cũng có công với nhà phật lắm đấy. Nhưng không biết ruộng ấy ở đâu chúng ta đi xem đi. »

Vào hỏi Đạo-nhân, Đạo-nhân chỉ bảo ở giữa núi kia kìa.

Hai người cùng mò ra xem, thì thấy phật điền ấy ẩn hình ở trong, rất là bằng phẳng không có cong queo lệch lạc tí nào.

Tiểu-hành-Giả bảo Nhất-Giới rằng : « Phật điền tốt thật, nhưng sao không có ai cầy cấy ở đấy. »

Hai anh em dủ nhau đến tận nơi xem.

Nhất-Giới nói : « Chả những không ai cầy-cấy, mà cũng không một hạt thóc mộng hay là hạt ngô hạt đậu nào còn sót lại ở đấy, hình như vẫn bỏ hoang ấy ; thế ra làm sao ? »

Tiểu-hành-Giả lấy làm nghi hoặc mà nói rằng : « Nếu bỏ hoang thế này, thì thóc gạo ấy ở đâu mà đến. »

Hai người lại cùng quay về định để gặp ai thì hỏi ; chợt thấy Tự-Lợi hòa-thượng đã về, và lại có nhiều người theo sau tải vô số lương gạo về, nào người gánh, nào xe chở, nào lừa đeo, lạc đà kéo, đầy cả một xân, Tự-Lợi hòa-thượng gọi sư Quản-gia ra bảo nhận lấy rồi sếp vào các kho các lẫm, đâu đấy yên rồi. Tiểu-hành-Giả, Chư-nhất-Giới mới dám đến gần chào hỏi. Tự-Lợi hòa-thượng tưởng là đến cúng tiền hay cúng gạo chi đây ! mới cười cười nói nói và hỏi rằng : « Hai ngài đi đâu ? Muốn bố-thí thế nào ? Bao nhiêu ? Biên vào sổ, hay là đưa ngay ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Chúng tôi chả có gì mà cúng mà bố-thí cả, chúng tôi lại đây là để đòi một thứ thôi ! »

Hòa-thượng thấy nói đến câu « *đòi* » liền dở mặt nói : « Chùa Chúng-tế núi Vạn-duyên này, một tí cỏ, một cây con, đều là tay ta giồng ra, một hạt thóc, một bắp ngô, đều là tự Phật điền sinh xuất ; ta có mượn cửa ai cái gì, mà các người lại đòi ! Sao các người dám mạo sưng thế ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Xin ngài chớ vội nóng, có mượn thì chúng tôi mới đến đòi, nếu không mượn thì ai đòi làm chi ? »

254

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Bản quán có in bán các thức SỔ, SÁCH CẢI LƯƠNG các làng, theo đúng mẫu Nhà-nước đặt ra.

Mua nhiều có trừ hoa-hồng.

Năm ngoái đã được nhiều tỉnh có lòng chiếu cố mua giúp, đều lấy làm vừa ý cả.

KIM-ĐỨC-GIANG

Cẩn bạch

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LÉGAL
INDOCHINE
Nº 2100

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 34

I. **CẬN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỷ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả: Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển: 0$06

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 2714

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC: Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M 15
3526

https://tieulun.hopto.org

HIỆN ĐÃ BÁN **QUYỂN THỨ BA**

Vạn-Niên-Thanh

(Cao-Tôn du Giang-Nam

Là pho truyện rất có giá-trị, vui xuốt tự đầu chí cuối. Truyện một vị chí-tôn, văn võ toàn tài, đổi tên đổi dạng, đi vi hành đò xem dân tình phong tục. Biết bao phen gặp những cơn nguy hiểm tầy trời, một phần sinh, trám phần tử, thế mà đức vua không chịu sưng mình là thiên-tử, hoạn nạn gỡ như không !

Trong quyển thứ hai có phụ chép truyện **Phương-thế-Ngọc đả Lôi-đài,** *Phương-thế-Ngọc là* **đứa trẻ con 14 tuổi** *mà* **địch nổi** *giết nổi* **Lôi-lão-Hổ** *là bực võ nghệ vô địch, tiếng lừng trong xứ Quảng-đông, xem trong truyện vui và hay lắm!!!*

In liên hồi từng quyển 32 trang.

Giá bán mỗi quyển 0$12

Ở xa mua, thì tinh thêm tiền gửi nhà giây thép là 0$03 và xin gửi tiền trước về bằng timbre 0$04, hoặc 0$02, hoặc 0$01, xin lót bằng giấy bóng cho khỏi dính.

Bán tại nhà in KIM-ĐỨC-GIANG 83, Phố hàng Bồ và các hiệu sách.

TRUYỆN MỚI RẤT HAY

Thất hiệp ngũ nghĩa

Từ quyển 25 trở đi đã bắt đầu in liên hồi truyện **Thất hiệp ngũ nghĩa,** dịch ở sách Tầu ra. Tích **Bao Long-Đồ tra** những kỳ **án,** chẳng khác chi lối trinh-thám Âu-Tây và **lại chép** các thủ đoạn của **bảy người hiệp. khách** với **năm người nghĩa-sĩ** toàn là những bực *trai tài gái sắc, tiết-phụ nghĩa phu,* tâm tri rất là cao-thượng, sự tích lạ mà lý kỳ. Từ đầu đến cuối chỗ nào cũng trú trọng về việc khuyến thiện trừng ác. Thật là một bộ truyện có giá trị vậy.

https://tieulun.hopto.org

Công-tử cười thưa : « Phụ-thân không ngại ! thế nào con tìm cũng thấy » Nói rồi liền cỡi lừa đi trước, đi khỏi Đặng-gia-trang, nhà ở ít dần đi, lúc bấy giờ cánh đồng đã gặt rồi, bốn bề bát ngát mênh mông, trông không biết đâu là cùng, và lại vắng chẳng gặp ai mà hỏi, đi cách hơn một dặm đường mới thấy đằng xa xa có một sóm con, ngoài sóm ấy có một cái xưởng to, chứa vô số thóc lúa, có mấy người đương đứng ở ngoài sân phơi thóc, Công-tử đi đến đó, nhân tiện hỏi rằng : « Trại Đông-trang ở đâu ? » Chưa ai trả lời, trong xưởng còn có ba bốn người ngồi nghỉ, có một người trẻ tuổi hơn hỏi lại rằng : « Có phải cậu hỏi đường không ? »

Công-tử nói phải.

Người trẻ tuổi nói : « Lừa hỏi đường, chứ cậu có hỏi đường đâu ?»

Công-tử vội vàng xuống ngựa xin lỗi.

Người trẻ tuổi nói : « À có phải cậu muốn vào Đông-trang thì cậu cứ đi sang đàng tây. »

Công-tử lấy làm lạ, hỏi : «Tôi muốn tìm Đông-trang, sao lại phải đi sang phương tây ? »

Có một người hơn tuổi vội vàng gạt người tuổi trẻ đi rằng : « Nói đùa người ta làm chi thế, để người ta đi cho nó khổ. » Người nói với Công-tử rằng : « Đây không có Đông-trang, cậu cứ thẳng ra đằng đông, tám dặm nữa là Thanh-vân-bảo, đến đấy sẽ hỏi. »

Công-tử lại chèo lên lừa, lúc ấy xe của An-lão-gia ngồi cũng vừa tới. Công-tử mới đem sự tình hỏi thăm trình thưa.

Lão-gia cười nói : « Cứ như những phương hướng người ta nói, thì Khổng-phu-Tử bao giờ cho gặp được Tràng-Thư và Kiệt-Nịt ! Nói rồi lại cùng đi một quãng nữa, quả nhiên thấy một phố lớn, đầu phố gặp một người. Công-tử không dám hỏi như trước nữa, xuống ngay lừa, nắm lấy tay áo mà hỏi rằng : « Bác bảo dùm tôi một tí, Đông-trang ở đâu ? »

Người ấy đương vác nặng, cúi đầu chạy, mồ hôi như tắm, bị Công-tử nắm lại rật nẩy mình, tưởng việc gì quan trọng, chả hóa ra hỏi đường, vừa lấy khăn soa mồ-hôi, vừa cười vừa nói : «Thưa ông, cũng là người đi đường đây» nói rồi lại cắm cổ chạy.

Công-tử thở dài, nói : « Sao mà hỏi thăm khó thế này ».

255

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia nói : « Cứ như cách con hỏi thăm thật là hỏi đường ở anh mù ; có muốn hỏi phải hỏi ở những người có nhà ngay đấy mới được. »

Hai cha con lại cùng đi vào phố, cửa phố có một cái miếu, cửa miếu có biển treo ba chữ *Tam-Thánh điện* cửa khóa trặt hình như không có ai ở, hai rẫy hàng buôn bán rất xầm uất. Công-tử vào hỏi hết nhà này đến nhà khác mà cũng không có ai bảo Đông-gia-trang ở đâu cả. Đi mãi đến chỗ ngã tư, trông thấy một hàng Cao-lâu, Lão-gia nhân khát nước, muốn vào nghỉ, cha con thầy tớ cùng vào, Tùy duyên-Nhi lấy trà nhà ra, gọi hiệu cho nước sôi, Lão-gia mới hỏi người pha nước xem có biết Đông-trang ở đâu không ? Nó cũng kêu rằng không biết.

An-lão-gia nói : « Có lẽ ở xa, cho nên không tường chăng ?» Ngờ đâu một câu vô-tình mà hóa hữu ích, người pha nước để kề ấm nước vào bàn rồi dơ chân dơ tay nói : « Ngài dạy chi thế, chúng tôi nhà hàng, khách xa, khách gần, đâu là chả có, đâu là chả biết ! Này tôi hãi kể tạm cho ngài nghe, ngay mé tay tôi chỗ đây này là Toàn-thôn, về phía đông này là Thanh-thôn, ở về chính bắc chỗ có một chòm cây xanh tốt ấy, là phố Hắc-gia, ngay ở gần đấy bên này cái sông con có tòa nhà gạch kia kìa, ấy là Tiểu-đặng-gia-trang, nguyên là nhà của ông Đặng-cửu-Công ở phố hai mươi tám cây liễu, cho người con rể là họ Chừ ở, cho nên cũng gọi là Chừ-gia-trang ..... Nói vừa đến đây, Lão-gia vội hỏi ngay rằng : « Họ Chừ ! Họ Chừ ! Có phải người ta quen gọi là Chừ-nhất-Quan không ? »

Người pha nước mới trả lời : «Lại còn ai nữa ! Tên ấy là tên hiệu riêng của ông đó. »

An-lão-gia nghe xong mừng lắm, nói với Công-tử rằng : « May quá, nhà người quen ở trước mắt rồi ! Thế mới gọi là ! Chống gậy sắt đi tìm không thấy, lúc gặp thì chả mất mấy công phu ! Thì ra nhà họ Chừ nay ở phía đông cái nhà ta hỏi lúc nãy, cho nên gọi là Đông-gia-trang. »

Công-tử nghe nói liền đặt chén nước xuống đứng lên nói : « Có phải thế ! Để con đến trước, xem người ta có nhà không đã.» Nói rồi, không cưỡi lừa nữa, gọi Tùy-duyên-Nhi, hai người cùng đi bộ, mới khỏi một tí, đã trông thấy

https://tieulun.hopto.org

Chừ-gia-trang, trong ấy dẫu chả lộng lẫy bằng Đặng-gia-trang nhưng cũng thanh nhã mười phần : Sung quanh ròng nước, tường trắng bốn bề, ở giữa một cái cửa cao hai bên cửa nách, cánh cửa sơn rầu, ngoài cửa giồng mấy cây hòe, hai bên xây hai cái bệ đá trắng phẳng lỳ, trên bệ đá ấy có ông già ngồi chơi, tay bồng đứa trẻ con, chỉ trông thấy đằng sau lưng gầy gò, mặt thì ngoảnh ra đằng kia, ngay trước mặt có một người trẻ tuổi đứng đương đùa với đứa bé ấy. Cách xa cửa nhà ấy một ít, có luồng nước chảy, bên trên có cầu. Công-tử mới đi đến đầu cầu, thấy một ông già ở bên cầu đương rửa rau ở dưới nước, Công-tử nóng ruột gọi ông già ấy hỏi thăm, ông già ấy không nói cũng không ngửng lên, Tùy-duyên-Nhi tức mình chạy đến tận nơi vỗ mạnh vào vai mà hỏi to lên rằng : « Đây có phải là Chừ-gia-trang không ? Chủ-nhà ngươi có nhà không ? » Tiếng hỏi to ấy làm cho người rửa rau phải ngửng mặt lên, mồm vẫn ngậm điếu hút thuốc lá, cười khì khì rồi chỏ vào tai, thì ra người ấy điếc. Ông già ngồi bệ đá bên kia nghe tiếng to ngoảnh cổ lại, tay che mặt trời, nhìn hồi lâu, rồi đưa đứa trẻ con cho người trẻ tuổi đứng cạnh ẫm, đứng lên, chạy rảo lại với Công-tử, gần đến nơi, hỏi to lên rằng : « Có phải Công-tử tôi đấy không ? »

Công-tử nhìn chửa ra ai, và Tùy-duyên-Nhi đi đấy cũng chưa nhận được. Ai thế nhỉ ?... Có phải người lạ đâu ! ấy là Hoa-Chung là bố nuôi Công-tử và là cha thân sinh ra Tùy-duyên-Nhi. Phụ tử thiên tính, sư đệ thâm tình, sao gặp nhau mà mãi mới nghe ra tiếng, mãi mới nhìn rõ mặt thế ? Tại vì Hoa-Chung bấy giờ tuổi đã ngoài 50, lại bị một trận ốm mới khỏi, đến nỗi đổi dáng thay hình, nay gầy nhưng xưa béo. Nỗi mừng còn có chi bằng ! Cha gặp con, đầy tớ gặp thầy, bên lời vạn phúc, bên lời hàn huyên, sướng quá ! Hóa khóc, kể lể nguồn cơn.

Hoa-Chung hỏi Công-tử rằng : «Công-tử ơi ! Chúng ta sa cách nhau gần ba tháng nay, tôi không có ngày nào là được yên tâm, sao bây giờ Công-tử lại còn ở đây ? Hay đến đây có việc gì ? Việc của Lão-gia bây giờ thế nào ? Tự khi tôi bị ốm nằm ở nhà trọ ấy, mấy hôm sau nhúc nhích được, lần mò đến đây, gặp Chừ-nhất-Quan hỏi có được thư tín gì của tôi, thì hắn nói không, lại càng nóng ruột, thật là vì tôi ốm

https://tieulun.hopto.org

mà làm lầm lỡ cả việc của Lão-gia tôi rồi ! Bây giờ ra làm sao ? Nói rồi nước mắt ràn rụa. »

Công-tử vội gạt đi và bảo : «Chi kể đường giài, Lão-gia ta bình yên, việc ổn thỏa, ngài ngồi ở nhà hàng kia kìa. »

Hoa-Chung hỏi : « Sao Lão-gia lại về đây ? Hay là lai kinh à?»

— Hãi thong thả ! Ta hãi hỏi Chù-nhất-Quan có nhà không?

— Hắn không có nhà đã hai ba hôm nay, chừng như bận có việc gì ấy ! Nhưng thế nào chốc nữa cũng về, bây giờ còn sớm. Lão-gia muốn hỏi hắn có việc gì ?

— Có việc cần, bây giờ không nói hết được, bõ hãi đến hầu Lão-gia đi, rồi tự khác biết truyện. Nói rồi cùng đưa nhau lại.

An-lão-gia trông thấy Hoa-Chung liền hỏi rằng : « Ô kia ! Mày ở đâu thế ? Ở đâu mà lại thế ! »

Hoa-Chung chả kịp hàn huyên, bỏ mũ ra, sụp lạy ngay xuống đất, mồm kêu rằng : «Nô-tài là Hoa-Chung này, vì ốm không theo hầu Công-tử được, để đến nỗi lầm lỡ việc của Lão-gia, Nô-Tài đáng tội chết, xin Lão-gia chiếu phép nhà mà trị tội cho.»

An-lão-gia nói : « Mày đừng làm thế ! Chả nhẽ mày tự ý muốn ốm, hay giả cách ốm ư ? Đứng lên ! » Hoa-Chung bấy giờ mới ngỏng cổ lên, đội mũ vào, ngồi một bên hầu truyện.

Những người ngồi ăn uống đấy, thấy thầy trò ăn nói như thế, cử động như thế, tưởng là quan huyện nào đi mật thám truyện gì chăng ! Sợ lôi thôi đến mình, đứng giậy đi cả, nhà hàng sợ mất khách mới nói với An-lão-gia rằng : « Chỗ này có lẽ tiết mạn quan chưởng, xin mời ngài vào nhà trong, nhà sau tôi có một cái giạp thông, ngài ngồi đấy vừa tĩnh mịch vừa thanh nhã. Lão-gia đương hiềm về chỗ ngồi huyên náo, nghe nói mới bảo Đái-Lặc ngồi lại trông hành lý, còn cha con thầy tớ cùng vào. . . Có giạp thông gì đâu ? Chả qua là bốn cây nứa giồng lên một tấm phên thưa, trên rải những cành thông con có lá, vừa để che mặt trời, vừa để khô dễ thổi, dưới đất thì chỗ ngồi chả có, phải lấy mấy cái mã-nhục rải ra mà ngồi, nhưng cũng vui vẻ vì gặp nhau trong chỗ đất khách quê người và gặp gỡ nhau sau khi hoạn nạn. »

An-lão-gia mới kể cho Hoa-Chung nghe những nỗi hoạn-nạn giữa đường của Công-tử, đau lòng từng đoạn, rật mình

258

https://tieulun.hopto.org

từng cơn, làm cho Hoa-Chung lúc thì khóc, lúc thì kêu, lúc thì mình lại đánh mình ; An-lão-gia cũng động lòng mà can rằng : « Thôi đi, mày bây giờ vô sự cả, làm thế cũng vô ích ; Công-tử lại nhân thế mà được có vợ rồi. « Hoa-Chung nghe đến chỗ Công-tử được có vợ rồi, vội vàng chùi nước mắt, đứng lên chúc mừng, và hỏi lấy con nhà ai ? năm nay bao nhiêu tuổi ? »

An-lão-gia nói : « Hãi thong thả, ta hãng hỏi mày làm sao lại còn quanh quẩn ở đây ? »

Hoa-Chung thưa : « Tự khi con ốm, để Công-tử đi một mình, vẫn tưởng mấy hôm thì khỏi, ngờ đâu con ốm đến hơn một tháng mới giậy được ; con tiêu hết cả hai mươi lạng bạc của Công-tử cho rồi, còn mấy cái quần áo cũng phải cầm bán đi cả, nhặt nhạnh còn được vài quan tiền, mới thuê lừa đi đến đây, nhờ xin họ may cho mấy cái quần áo, để đi đường ; ấy cũng việc trời, con gặp ngay đây, vừa định ngày mai đi, giá ngộ con đi rồi, có phải lỡ cả không ! »

An-lão-gia nói : « Ta định đến hỏi Chừ-nhất-Quan đây, chả biết y có nhà không hử ? »

Hoa-Chung nói : « Y lên huyện có việc, y nói y sẽ về ngay. »

Lão-gia nói : « Dù y đi vắng mặc lòng, chúng ta cứ đến nhà y mà chờ y, vì ta còn phải hỏi y một việc cần. »

Hoa-Chung thấy nói muốn đến nhà Chừ-nhất-Quan, tuy vâng vâng dạ dạ, nhưng mặt xem ra có ý ngại ngùng.

An-lão-gia trông biết ý mới hỏi rằng : « Mày với nó là chỗ rứt thân, ta muốn đến ngồi nhờ có được không ? Sao ta xem mày có ý ngần-ngại thế ? »

Hoa-Chung nói : « Chả phải con có dám ngần ngại gì đâu ? Nhưng vì có một chút tình riêng con xin nói trước ; nhà y dẫu ở đây, nhưng không phải là nhà của y, là nhà của bố vợ y cho y. »

An-lão-gia nói : « Vợ y là em gái mày, thì ông nhạc y có phải là thân-phụ mày không ? »

Hoa-Chung nghe nói cũng phì cười, thưa : « Số là em gái tôi chả may đã mất ngay độ ba tháng trước, ngày em gái tôi chết giữa vào hôm tôi với Công-tử còn ở điếm Duyệt-lai ấy. »

259

https://tieulun.hopto.org

An-công-tử nghe nói mới thưa An-lão-gia rằng : « Thảo hèn, Thập-tam-Muội bảo tôi rằng : Vợ chồng Chừ-nhất-Quan không sao đến được. . . »

Lão-gia gật đầu.

Hoa-Chung lại nói : « Sau khi em gái tôi chết còn lại một đứa trẻ tôi vừa bỗng đấy, không ai trông nuôi, y dương muốn nối giây, y có một ông thầy tên là Đặng-trấn-Bưu, ngoài quen gọi là Đặng-cửu-Công ấy, thầy trò đắc tình lắm, Đặng-Công năm nay tám mươi bảy tuổi, chưa có con trai, mới được một mụn con gái, Đặng-Công nhân yêu y, mới gả cho y làm vợ kế, nhà Đặng-Công còn một tòa nữa ở Tây-trang, mới đem Đông-trang này cho vợ chồng con gái ở. Đặng-Công hàng ngày vẫn ở chơi bên này, Đặng-Công tuổi già, tính khí cương cường, không coi ai vào đâu, tính hay chấp, đã định thế nào, không cho ai can gián chi cả. Chừ-nhất-Quan sợ như cọp, chỉ có con gái còn dám nói một hai điều ; mấy hôm nay Đặng-Công vẫn ở đây ngày ngày lên núi Thanh-vân, chả biết có việc gì, tôi xem ra dáng cơ mật lắm ; cứ hễ đi về, là thở dài, và khóc, khách nào cũng không tiếp, độ này gắt lắm, người nhà không ai dám đến gần. Lão-gia muốn đến nhà Chừ-nhất-Quan, bây giờ là lúc Đặng-cửu-Công sắp về, ngộ có thất thố đều chi, Nô-Tài này chịu sao nổi. Bởi thế cho nên Nô-Tài này có ý ngần ngại. »

An-lão-gia thấy nói có Đặng-cửu-Công cũng có ở đấy, có ý mừng, mới bảo Hoa-Chung rằng : « Ta hỏi Chừ-nhất-Quan là cốt để tìm Đặng-Công đấy. Bây giờ làm thế nào ? »

Hoa-Chung hỏi : « Bẩm Lão-gia, Lão-gia tìm Đặng-Công có việc chi ? »

Lão-gia mới chỏ vào cái cung ở vai Công-tử mà bảo Hoa-Chung rằng : « Ta tìm Đặng-Công để giao giả cái cung kia, và hỏi thăm một người khác nữa. »

Hoa-Chung nói : « Cứ như kiến thức của con, thì Lão-gia đừng đến nhà y vội, mà chỗ này cũng không nên ngồi giai, để con đi tìm một hàng nào sạch sẽ, mời Lão-gia và Công-tử tạm nghỉ, để đến khi Chừ-nhất-Quan về, con mày nó ra đây hầu Lão-gia, để Chừ-nhất-Quan nói truyện, chứ con tưởng Lão-gia không nên hỏi đến ông già điên ấy làm chi ! »

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia bảo: « Thôi ngồi đây cũng được, nhưng mày về mượn cho ta bộ chén uống nước, và cho ta một ấm nước sôi để uống là đủ. »

Hoa-Chung thưa: « Dạ! được! Người vợ kế Chừ-nhất-Quan này nó sử với con tử-tế quá, nó coi con như anh ruột nó, vì nó nói với Đặng-Công thì con mới được ở đây; để con về con nói, thì chả những trà uống, dễ đồ ăn lót gịa cũng có. » Nói rồi đi ngay.

Sau khi Hoa-Chung đi rồi, An-lão-gia ngồi nghĩ thầm một mình: « Cứ như lời Hoa-Chung thuật lại mới rồi, thì chả biết Đặng-cửu-Công là một người khó tính đến thế nào? Và nói mấy hôm nay bận việc cơ-mật, việc gì thế, khó lòng mà đoán ra được. »

Đương nghĩ vẩn vơ, trăm mối bên lòng, đã thấy Hoa-Chung đến, chỉ có chân tay không, Lão-gia trông thấy hỏi: Nhà chủ mày khó tính đến thế nào, dễ có khi một ấm nước cũng không cho mang ra ngoài ư? Hoa-Chung vội-vàng thưa rằng: Có, có, số là con về con kể đầu đuôi, vợ Chừ-nhất-Quan bảo ngay con rằng: « Có phải ngài đã đến đây là chủ anh, có phải khách tầm thường đâu, sao lại để ngồi ngoài ấy.» Con có nói đến việc đi trả cung, hắn nói việc ấy không cần, chỉ bảo con cứ mời Lão-gia và Công-tử vào nhà hắn uống nước, dù khi cha hắn Đặng-Công về có nói gì hắn xin nhận cả; đã thế thời mời Lão-gia và Công-tử quá bộ đến đó yên nghỉ.

An-lão-gia nghe nói, thầy trò mừng lắm, liền đứng giậy ra đi, sau khi trả tiền hàng, còn bao nhiêu sinh-khẩu và xe cáng là đem đến tất cả.

An-lão-gia đi đóng cửa trang, có hai người ra đón chào, Lão-gia chào giả, vào khỏi cửa thấy rộng thênh thang có một cửa buồng nách đi sang nhà bên cạnh thấy nhà ấy bốn buồng, lại có ba gian nhà khách và ba gian nhà ngang, An-lão-gia đi đến góc tây-bắc, ngồi nghỉ bên buồng cạnh để còn nghe ngóng; mới ngồi xuống, đã thấy có mấy người thầy tớ bé con, mang ra đủ thứ nào nước rửa mặt, khăn tay xà-phòng, nước súc miệng và nước uống đủ cả. Hoa-Chung đứng đấy hầu nước, trong bọn đầy tớ có một người gọi Hoa-Chung bảo rằng: « Cậu ơi! Mợ tôi bảo cậu pha nước mời quan lớn sơi xong, hãy vào cho mợ tôi bảo gì ấy. » Nói rồi

https://tieulun.hopto.org

mang những đồ-đạc đi, Hoa-Chung cũng theo ra, Lão-gia xem thấy chỗ ngồi chỗ ở, chả những sạch sẽ lại thêm thanh nhã lắm, mới nói với Công-tử rằng : « Con hãy xem ! Như nhà người ta thế này, thật là tiêu-dao khoái-lạc. » Nói chưa rứt lời đã thấy Hoa-Chung đến bẩm rằng: «Bẩm quan lớn, vợ Chừ-nhất-Quan muốn ra chào quan lớn. »

An-lão-gia nói : « Phụ thân và chồng người ta đều vắng nhà, sao mình dám để người ta ra chào mình. « Đương nói, Chừ-đại-nương đã đi đến nơi, An-lão-gia vội đứng giậy thi lễ. »

Chừ-đại-nương nói : « Xin mời Lão-gia ngồi chúng tôi là con gái nhà quê không thuộc lễ phép, xin Lão-gia rộng lượng cho. » Nói rồi thụp lạy.

An-lão-gia vội ngăn không được cũng phải vái đáp, nhân chỏ Công-tử mà bảo rằng : « Cha con tôi cốt đi đi tìm Chừ-nhất-Quan để hỏi một việc làm phiền đến cô-nương, xin mời cô-nương cứ đi nghỉ ?»

Chừ-nương-tử nói : « Nhà tôi đi vắng cũng sắp về, quan lớn đã là chủ anh tôi, tức cũng như cha mẹ tôi, tôi phải hầu hạ, vả lại tôi còn việc muốn hỏi xin ngài bảo cho.»

An-lão-gia nói : «Đã vậy, xin mời nương-tử ngồi, nương-tử hỏi gì tôi sẽ nói. »

Chừ-đại-nương nhất định không ngồi, nhưng ngặt vì An-lão-gia bảo mãi và Hoa-Chung cũng nài ép, Chừ-nương-tử mới kéo ghế ngồi nẻ một bên, rồi hỏi An-lão-gia rằng: «Mới rồi tôi thấy anh tôi nói, ngài đem đến trả cha tôi cái cung và muốn hỏi thăm cha tôi một người, vậy tôi dám cả gan hỏi ngài rằng, cái cung ấy từ đâu mà đến, và cái người ngài muốn hỏi ấy là người thế nào ? »

An-lão-gia thấy hỏi có ý tứ, mới trả lời rằng : « Cái cung này là của cô Thập-tam-Muội ở xứ này, nhân con tôi khi trước đi đường gặp giặc, nhờ cô ấy cứu cho sống, giúp thêm tiền lại cho mượn cái cung này để làm bùa chấn áp đi đường. Cha con tôi đều chịu ơn của cô Thập-tam-Muội, Cho nên tôi thân chinh đến đưa trả cái cung này, và lại nghe Đặng-tôn-ông và Thập-tam-Muội có nghĩa thầy trò, vậy tôi muốn đến tìm Chừ-nhất-Quan để dắt tôi dới-thiệu với Đặng-cửu-Công cho tôi hỏi chỗ ở của cô Thập-tam-Muội, để tôi đến từ-tạ. »

252

https://tieulun.hopto.org

— Đồ-vật gì chưa biết, như trông hai anh, tôi cũng không quen biết bao giờ ?

— Vâng, chúng tôi ngài không biết thật, nhưng ngài có biết đức Tịnh-đàn sứ-giả là Chư-bát-Giới không ?

— Ông ấy làm chi ta không biết, ông ấy chỉ cậy mình có chức đi rẹp các đàn tràng, chỉ ăn không của người ta, còn có cái thứ gì cho ai mượn, mà bảo các anh đến đòi.

Tịnh-đàn Chư-sứ-giả thứ gì thì không có, chứ cái đinh-ba chín răng vẫn dùng để trừ yêu tróc quái, dễ thường cũng không có hẳn.

— Có, mặc nó, can thiệp gì đến ta.

— Chú tôi bảo Hòa-thượng mượn đinh-ba ấy mà ! Sao Hòa-thượng lại chối rằng không can thiệp ?

— Ai bảo ta mượn ?

— Chính chú tôi nói chứ ai ?

— Nó nói thế, sao nó không lại mà đòi ?

Tiểu-hành-Giả chỉ Chư-nhất-Giới mà rằng : « Có con chú tôi là Chư-nhất-Giới đây ! Vì em nó lại theo thầy đi sang phương tây cầu Chân-giải, cần dùng đến cho nên mới lại đòi.»

Hòa-thượng nói : « Xưa nay ta chả nghe thấy ai nói ông Chư-bát-Giới có con bao giờ, mày là người ở đâu, dám vào nhận giả.»

Chư-nhất-Giới thấy nói hẳn nhận giả, nhảy ngay lên nắm lấy Tự-Lợi Hòa-thượng mà bảo rằng : « À lão Hòa-thượng này láo quá, đã mượn đinh-ba không trả, lại còn bảo ai nhận chẳng bà con ai ? mượn đinh-ba không trả còn lã việc nhỏ chứ bảo ta nhận chẳng thì là bậy lớn ; phải đến ngay với ta trước mặt cha ta, xem thực hay là rối ?»

Hòa-thượng nói : « Mày là con thực hay là con giả mặc kệ ! Chứ như cái đinh-ba có thể giáng phục được yêu quái ấy, mà ta đây lại không đi cầu kinh, thì ta mượn làm chi ? »

Nhất-Giới nói : « Chính cha ta bảo cho Hòa-thượng mượn để sới quốc ruộng Phật, làm sao lại còn chối ! »

Hòa-thượng nói : « Nếu nói mượn để sới ruộng Phật thì lại càng hoang-đường lắm. Phật-điền chả qua là đặt ra đấy thôi, để rử người ta bố thí, chứ có cầy cấy gì đâu ! vả lại ta nghe nói cái đinh-ba ấy nặng những năm nghìn bốn trăm cân, ai có sức đâu cầm nổi mà mượn. »

263

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả thấy lão Hòa-thượng cãi bay cãi biến chơn ngay như thế, liền đổi giọng nói rằng : « Thôi sư-đệ ơi ! Hòa-thượng đã nói phân minh như thế, dễ ngài không mượn thật ; chả qua là chúng ta nghe người ta đồn sai đấy thôi. »

Hòa-thượng nghe thấy Tiểu-hành-Giả nói vậy, thích ý lắm, liền bảo : « Ừ ! cái bác liền anh này biết điều nhỉ, mời ngồi đây sơi nước với tôi đã. »

Nhất-Giới còn muốn cãi cọ và đòi hỏi, bị Tiểu-hành-Giả mắng rằng : « Sư-đệ ngu lắm. Hòa-thượng đây có một tòa chùa to cảnh đẹp thế này, dễ thèm quỵt một cái đinh-ba hay sao ? Thôi chúng ta đi về !» Nói rồi, nước cũng không uống, liền cáo từ Hòa-thượng và lôi Nhất-Giới đi ra.

Hai người cùng ra đến cửa chùa. Nhất-Giới bảo Tiểu-hành-Giả rằng : « Sao sư-huynh quá tin lão Hòa-thượng ấy thế, tôi xem nó là một gã tham lam vô cùng, nó dấu cái đinh-ba ấy đi thật đấy, sao sư-huynh không cố đòi về cho em. »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Nó đã là có ý vỗ trắng như thế, mình lại không có cái gì làm tang chứng, sư-đệ định ngồi đòi vã đến bao giờ để cho nó trả, chi bằng sư-đệ hãi ẩn ở ngoài này, để ta biến-hóa vào đò tìm cho thấy cái đinh-ba ấy đã, xem nó dấu đâu ? Bấy giờ sẽ hỏi, thì nó không thể chối được.»

Nhất-Giới nghe nói mừng lắm, khen Tiểu-hành-Giả là người tinh, mới ẩn ở trong rừng. Tiểu-hành-Giả quay vào, đi xem các bịch gạo, thấy có nhiều bọ gạo đã có cánh bay đi bay lại, liền rùng mình biến ra bọ gạo, bay vào trong chùa, thì thấy lão Tự-Lợi Hòa-thượng đương bảo đồ-đệ mang cái đinh-ba ấy dấu kĩ đi.

Đồ-đệ nói : « Dấu thì dễ, nhưng chỉ sợ ngộ ông Chư-bát-Giới thân đến hỏi, thì chối sao được ? »

Hòa-thượng nói : « Nếu Bát-Giới thân chinh lại đây, thì ta chỉ lẫn mặt không tiếp, hắn còn phải đi rẹp đàn, có thì giờ đâu mà chờ ta mãi được .»

— Phật-điền đã không cầy cấy, dù có cầy cấy nữa, cái đinh-ba cũng nặng quá, không ai mang nổi, thế thì còn để làm chi, mà chả trả người ta ?

— Thế ra chúng bay tuy đi tu bấy lâu nay, mà chúng bay chưa tu biết chi cả. Thầy trò mình đi xuất-giá làm Hòa-thượng

https://tieulun.hopto.org

là chả qua chỉ nhờ hai chữ Phật-điền để làm mồi rử thiên-hạ bố thí, để mà ấm no, làm thế nào chả phải cầy cấy gọi là, bây giờ mà chưa làm, là chưa có thể.

— Bạch Hòa-thượng ! Phật-điền ấy muốn giồng lúc nào nên lúc ấy, sao sư-phụ lại bảo chưa có thể.

— Chúng bay ngu lắm ! Cách giồng ruộng nhà Phật với cách giồng ruộng của thế-gian khác nhau nhiều lắm.

— Ruộng nào chả là ruộng, làm sao mà khác.

— Số là đất ruộng Phật giắn chắc lắm, dẫu rằng xem ra cũng chỉ ít thôi, nhưng lúc mình muốn giồng thì cỏ lại mọc lên vô số, những giống cỏ ấy dễ lại giài và sâu lắm, nếu không có cái đinh-ba giáng yêu trừ quái ấy, thì sới sao hết cỏ mà giồng dọt.

— Đã có đinh-ba ấy, sao mấy năm nay sư-phụ không lấy đinh-ba ấy sới cỏ đi mà giồng dọt.

— Thế mày ngu thật, ta dẫu có cái đinh-ba ấy, nhưng còn thiếu một người có sức lực, cho nên ta còn phải để đấy. Nay ta nghe ở núi Quảng-mộ có một vị Khổ-Thiền Hòa-thượng là người có sức khỏe, có thể cầm nổi cái đinh-ba ấy, ta đã nhắn mời hắn lại, hắn cũng đã hứa với ta rằng lại, làm sao mãi chưa thấy đến. Nếu nay mai hắn đến giúp ta, ta sẽ giồng dọt cả những Phật-điền ấy, thì chùa Chúng-tế của chúng ta có lẽ lại giầu thịnh thêm lên nữa.

Phỏng một mình Khổ-Thiền Hòa-thượng giồng dọt được là bao nhiêu ?

Tự-Lợi Hòa-thượng cười nói : « Mày là sư mà si thế ! Ngốc thế ! Sự giồng dọt Phật điền chả qua gọi là có tiếng thôi. Cốt chỉ cần có người cầy cầy bừa bừa ở trên cái ruộng ấy thôi, chứ có quản chi có hoa, có quả thật. »

Tiểu-hành-Giả nghe hết đầu đuôi, vội vàng bay ra lại hiện nguyên hình kể truyện lại cho Nhất-Giới nghe, anh em mừng rỡ vô cùng.

Hai anh em bàn định với nhau, Tiểu-hành-Giả tự biến làm Khổ-Thiền Hòa-thượng, bảo Chư-nhất-Giới biến làm Ngạc-hóa-đạo-nhân, hai người ngất-nga ngất-ngưởng dủng đỉnh đi vào chùa.

Hương-hỏa-đạo-nhân trông thấy hỏi : « Mô phật, hai vị sư ở đâu đến thế ? »

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả bảo : « Mày vào nói ngay với Tự-Lợi Hòa-thượng rằng chúng ta là Khổ-Thiền Hòa-thượng với Ngạc-hóa-đạo-nhân đến chơi đây. »

Hương-hỏa-đạo-nhân vào báo, Tự-Lợi Hòa-thượng vội vàng ra đón mời vào thuyền đường cùng ngồi, nhân hỏi rằng vị nào là Khổ-lão-sư ?

Tiểu-hành-Giả thưa : « Chính tôi đây ! còn vị này là người cùng bạn với tôi là Ngạc-hóa-đạo-nhân. »

Tự-Lợi Hòa-thượng nói : « Lâu nay tôi vẫn nghe tiếng Khổ-lão-sư, chưa được ngồi tiếp, tôi vẫn gởi tin cầu mời, nay được ngài giáng lâm thật là duyên phúc mà lại được cả Ngạc-sư cùng đến thì còn may nào bằng ! »

Khổ-Thiền Hòa-thượng giả nói : « Tôi cũng vẫn nghe tiếng ngài, và cảnh ngài giầu thịnh lắm, lại được ngài có bụng yêu mà gọi, nhưng tôi bận lắm chửa đến ngay được, nay nhân dảnh phải vội đến hầu chả biết ngài có việc chi sai bảo thế ? »

Tự-Lợi Hòa-thượng nói : « Cũng chả có việc chi to tát, nhân vì cảnh tôi có mấy mẫu Phật-điền thật là tốt lắm, thiên-hạ đồn lầm, nhưng chẳng ngờ có tiếng không có miếng, ruộng ấy đất rắn và bỏ hoang đã lâu rồi.»

— Ruộng đã tốt mầu làm sao lại cứ bỏ hoang như thế ?

— Cũng có một lý duyên-cớ. Ruộng ấy đất cương lắm, người nông-phu giồng không được, phải có một người đại lực lưỡng mới có thể đương được, tìm mãi chưa được ai, nay nghe Khổ-lão-sư công hạnh đã thâm, lực-lượng lại khỏe, vậy dám cả gan cầu xin ngài giúp, nếu ngài sẵn lòng, thì công đức ấy thật vô biên vô lạng.

— Giồng nhiều ruộng Phật chính là bổn phận của tăng đạo chúng tôi, nếu lão-sư đã có lòng giao, chúng tôi xin cáng đáng ruộng ấy ở đâu ? Cho chúng tôi xem. . . . .

Khổ-Thiền Hòa-thượng xem rồi mới bảo Tự-Lợi Hòa-thượng rằng : « Ruộng này tốt thật, hai chúng tôi hết sức giồng dọt, rồi ra chùa này mỗi một năm hẳn thu được hàng nghìn hàng vạn thúng thóc, nhưng cỏ nhiều lắm, chả biết có cái điền-khí chi vừa tay không ?

Tự-Lợi Hòa-thượng mới gọi các tiểu-công mang ra vô số những thuổng cuốc sẻng búa để đầy cả dưới đất mời hai người đến chọn.

https://tieulun.hopto.org

Hai người trông thấy cũng cười ồ lên nói những đồ hủy liệt này dùng sao được ? Nhân cầm từng cái lên : cái nào giài bẻ làm hai, ngắn sé làm đôi còn những cái khác cũng đập cho tan nát cả.

Tự-Lợi Hòa-thượng xem thế mừng lắm nói : « Hai vị lão-sư pháp lực thật khỏe, đáng là đức La-hán cầy cấy Phật-điền ! Thiên-hạ đồn không sai thật ! May tôi có sẵn một thứ bảo-vật có thể vừa tay các vị La-hán sới cỏ mà giồng Phật diền ấy. »

Khổ-Thiền Hòa-thượng-giả giả cách hỏi bảo vật chi !

Tự-Lợi Hòa-thượng nói : « Lão-sư chớ vội hỏi để tôi sai trẻ mang ra đây chắc hai vị bằng lòng. » Nói rồi liền sai đến bầy tám mươi người làm công mang vô số thừng chão và reo hò ầm ầm mới khiêng nổi cái đinh-ba ra đặt ở dưới đất.

Tiểu-hành-Giả nom thấy cái đinh-ba ấy tia sáng lóng lánh, nhất là Chư-nhất-Giới không thể nhịn được mới nhìn thấy đã rú lên và hai tay cầm lấy múa may một hồi, vừa múa vừa khen rằng vừa tay rồi hiện lại bản-tướng, làm cho lũ thầy trò Tự-Lợi Hòa-thượng đều ngẩn người ra.

Chư-nhất-Giới mới nói với Tự-Lợi Hòa-thượng rằng : « Anh bảo anh không mượn cái đinh-ba của cha tôi, thế cái chi chi đây ? »

Tự-Lợi Hòa-thượng trông thấy là Chư-nhất-Giới, vừa sấu hổ vừa tức, lại không có thể giật lại được, mới nắm lấy Tiểu-hành-Giả mà kêu lên rằng : « Khổ-lão-sư ơi! Làm sao vị sư-phụ này lại là Chư-nhất-Giới biến hóa để đến đây mà lừa tôi ? »

Tiểu-hành-Giả cũng cười khúc-khích, lại hiện nguyên-hình mà bảo Tự-Lợi Hòa-thượng rằng : « Mày hãy xem, xem lại cho kỹ Khổ-Thiền Hòa-thượng nào. »

Tự-Lợi Hòa-thượng tức đến nỗi đờ cả mặt cứng cả người. Tiểu-hành-Giả rầy cho một cái ngã ngửa ra và bảo rằng : « Giã ơn sư-phụ chúng tôi chót quấy bữa chay còn cái đinh-ba này chờ sau khi chúng tôi sang tây-phương lễ phật cầu Chân-giải về, thì chúng tôi lại cho mượn để mà giồng giọt Phật-điền. » Nói rồi cùng Nhất-Giới vác đinh-ba cỡi mây đi. Tự-Lợi Hòa-thượng ngồi giậy được thì hai người bạn giả mình đã đi đâu cả rồi, thế mới thật :

Tham giả vô ích,
Sắc vẫn là không.

267

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ MƯỜI BA

Thiếu, lõm, lôi-thôi,
Giây dưa vướng víu.

Hai anh em Tiểu-hành-Giả dùng cách đánh lừa lấy lại được cái đinh-ba, làm cho lão Tự-Lợi Hòá-thượng tiếc đứt ruột, tức chết người, rồi cùng nhau cỡi mây về chùa Phật-hóa. Khi về đến nơi, Bán-Kệ mới thụ ngọ-trai xong, trông thấy những đồ đệ đã vác đinh-ba về, mừng lắm, nhân hỏi rằng : « Tự-Lợi Hòa-thượng cũng chung hậu thật, đã giả cái đinh-ba cho nhị đồ-đệ ta đây ư ! »

Nhất-Giới nói : « Lão Tự-Lợi ấy chả có một tí nào chung hậu, nó thấy chúng tôi nói đến đòi đinh-ba, nó chối bừa đi, sau nhờ có sư huynh tôi mưu mẹo biến hóa, mới lấy lại được. » Liền kể truyện đầu đuôi cho Bán-Kệ nghe.

Bán-Kệ thở giài nói : «Nếu nó ăn ở như thế, thì còn giồng giọt Phật điền làm chi ! »

Tiểu-hành-Giả thưa : « Phật điền dẫu có, nhưng nó có giồng giọt chi đâu, chả qua nó chỉ mượn tiếng thế để rử lấy tiền gạo thiên-hạ bố thi cho nhiều đấy thôi ».

Bán-Kệ lại càng than-thở nói : « Phật-giáo vốn từ bi, thế mà bị lũ ác tăng kia nó làm bại-hoại thành ra một pháp-môn hãm hại người ta, suy như thế thì sự đi cầu Chân-giải không nên chậm chễ nữa, thôi bây giờ thầy trò ta đã song công việc cả rồi liệu thu sếp đi thôi. »

Các sứ lúc bấy giờ thấy Tiểu-hành-Giả có thần-thông thế và Chư-nhất-Giới lại chịu làm đồ-đệ, ai nấy đều sợ hãi coi Bán-Kệ như Phật sống vậy, cùng nhau cố mời giữ lại nửa ngày để thết đãi.

Đến sáng hôm sau, sư Điểm-Thạch và Tôn-Đồ cùng ra lạy tạ, Tiểu-hành-Giả đem bao nhiêu đồ hành lý chia thành hai gói, bảo Chư-nhất-Giới quầy rồi đỡ Bán-Kệ lên ngựa, từ biệt chúng tăng, vui vui vẻ vẻ đi sang Tây-chúc.

Sưởng nhất cho Đường-bán-Kệ, lúc bấy giờ nhờ ơn đức Bồ-Tác thu được hai đồ-đệ có thần thông cả, để hộ vệ cho mình,

https://tieulun.hopto.org

trong lòng khoái lạc, không còn lo lắng chi, lại lúc thì đỉnh núi xem mây, khi đầu non thưởng nguyệt.

Đường-bán-Kệ hỏi Tiểu-hành-Giả rằng : «Ta nghe ngày xưa đức Quan-thế-Âm ngài có đi ám-đạc (1) tự xứ Trường-an đến núi Linh-sơn, lộ-trình có 10 vạn tám nghìn dặm, nếu cứ tính ra một ngày đi một trăm dặm thì chỉ ba bốn năm đến nơi, sao đức Phật Huyền-Trang lại đi mất mười bốn năm ? »

Tiểu-hành-Giả thưa : «Vì ngài đi đường cứ gặp yêu ma luôn, hết nạn nọ đến nạn kia, trải qua tám mươi mốt nạn mới được viên-mãn. » Bởi thế cho nên đi lâu.

— Ta tưởng thiên-hạ làm chi có yêu ma, chả qua chỉ tại mình nhiều bụng sẳng nghĩ bậy thì khắc sinh ra yêu ma thôi. Thầy trò ta bây giờ cứ chính-đinh mà đi, còn sự sống chết tùy ý trời đấy.

— Sư-phụ nói thế là phải.

Câu nói chưa rứt lời, thì đường cái bằng phẳng thế thành ngay ra một cái mảng lõm tụt cả chân ngựa, làm cho Bán-Kệ ngã lăn xuống đất.

Tiểu-hành-Giả vội vàng chạy đến nâng thầy lên và hỏi rằng: « Quái sao đường cái phẳng phiu thế này mà tự nhiên lại có chỗ lõm ? »

Chư-nhất-Giới quăng cả đồ hành lý, chạy đến nâng chân ngựa lên và nói : « À ra dưới đất có chỗ nẻ, sư phụ không trông thấy à ? »

Đường-bán-Kệ nói : « Ừ có lẽ ta vô-ý cho nên bị ngã.» Nói rồi đứng lên rũ áo, trông lại thì đất lại bằng phẳng như cũ.

Ba thầy trò nhìn nhau kinh ngạc mà nói rằng : «Thế thì tác quái thật ! »

Nghĩ một lúc chả biết đầu mối ra làm sao lại đỡ thầy lên ngựa mà đi.

Tiểu-hành-Giả lúc bấy giờ sợ còn sẩy ra việc chi chăng, bèn theo sát vào chân ngựa Bán-Kệ cùng đi, đi chưa được một dặm đường, tự nhiên trước lối đi lại biện ra một cái hố lõm thật to, tý nữa người ngựa đều ngã xuống, nhưng may Hành-Giả nhanh mắt, đỡ ngay Bán-Kệ xuống, và kìm ngựa lại, cho nên không việc chi, chứ mà ngộ ngã chẳng hại đến tính mịnh cũng dừ xương om thịt và con ngựa ấy

(1) Đo ước lượng

269

https://tieulun.hopto.org

vốn là nòi rồng cho nên nó cũng phi lên được không sứt sở chi cả.

Ba người vừa thu xếp đâu đấy, thì cái hố lõm ấy lại không thấy nữa. Sợ thật, Bán-Kệ không dám ngồi ngựa cùng đi bộ với hai đồ-đệ ; mặt trời bấy giờ đã sế về tây, Tiểu-hành-Giả bay lên lưng chừng trời trông thấy về bên tay trái đường có mấy cái nhà người ở, mới lượn xuống nói với thầy rằng: « Lối này có cái lạ, trời lại gần tối rồi. trong rừng đây có nhà người ở, chi bằng thầy trò ta hãy đến đấy ngủ trọ, hỏi cho rõ nguồn cơn, ngày mai ta sẽ đi cũng chưa chậm chi.»

Bán-Kệ bảo phải mới cùng nhau đi rẽ vào rừng thì là một sóm người ta ở chả thấy có chùa chiền nào, mới tìm một trang trại rộng, ba thầy trò cùng vào định hỏi ngủ nhờ một tối, chợt trông thấy ở dưới cây thông có hai ông lão đương ngồi đánh cờ, một ông trông thấy đứng giậy hỏi : « Ba vị sư-phụ ở đâu đến thế ? »

Bán-Kệ thấy có người ra, chắp tay vái chào, ông già ấy đáp lễ lại và hỏi sư-phụ hình như không phải người gần đây ?

Bán-Kệ nói : « Chúng tôi là người ở xứ Đại-đường trong Trung-hoa sang tây cầu giải, nhân đi qua đây trời tối mà lại không có chùa chiền nào vậy, xin ngủ nhờ trại ngài một tối xin ngài mở lòng phương tiện ».

Ông lão nghe thấy nói là người Đường-triều lại chẳng bảo cho ngủ hay không, cứ nhìn mãi Bán-Kệ, hết nhìn người lại nhìn ngựa, nhân hỏi rằng : « Tôi xem ba vị hình như chả phải mới lại ?»

— Thật chúng tôi mới lại làm sao không phải ?

— Có phải mới lại làm sao người ngựa không sứt-sở đâu cả?

Khi tôi đi đường cũng có ngã hai bận, nhưng may nhờ có đồ-đệ nâng đỡ cho nên không việc gì ; tôi nay đến đây chẳng những vì muốn ngủ nhờ và cũng cốt hỏi cái cớ làm sao tôi bị ngã.

Ông lão cười nói : « Có phải đã ngã qua thì phải, mời ngài vào trong này để dễ nói truyện.»

Ba thầy trò Bán-Kệ vào, ông lão lại gọi một ông lão khác còn ngồi ở gốc cây tòng ấy mà bảo rằng : « Này ông này ! Ba vị này là người Đường-triều, tất là cao-tăng, mời ông lại ngồi chơi với các vị ấy »

270

https://tieulun.hopto.org

Đã bán tại các hiệu sách.

QUYỂN THỨ 3

VẠN NIÊN THANH

Xin xem lên trang bìa trên.

LẠI CÓ BÁN

TRUYỆN SỰ TÍCH

ĐỨC THÁNH LÁNG

là truyện nước nhà

Giá mỗi quyển 0$08.

Ở xa thêm tiền gửi 0$03

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Sách mới xuất-bản

LƯỢC-KHẢO

Về bộ Luật mới Bắc-kỳ

có phụ thêm một bản

Pháp Luật danh từ giải nghĩa

là một quyển sách thích nghĩa về bộ Luật mới Bắc-Kỳ thi hành từ năm 1923;

là một quyển tự-vị để tra các chữ khó trong bộ luật ấy.

Quốc-ngữ và chữ Nôm

NGUYỄN-VĂN-ĐIỂN, NGUYỄN-HỮU-TIẾN soạn

Bán tại Hanoi

Nhà In Kim-Đức Giang, 83, Phố Hàng Bồ.

15, Phố Mới :

40, Phố hàng Bông.

Bán tại các tỉnh

Các Hiệu Sách đều có gửi bán.

GIÁ... 1$20

Ở xa thêm tiền cước.... 0$30

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2900

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 36

Acquisition 1924
Don de l'auteur

CAN QUẮC ANH HÙNG

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

N. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch Giả: Thành-Ngọc-Duyện

IMPRIMERIE - LIBRAIRIE KIM-ĐỨC-GIANG 83, Rue des Paniers HANOI
THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIET NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

Mỗi quyển: 0$06

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 21714

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M
3526

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Chừ-nương-tử nghe rồi thưa : « May là ngài nói truyện với tôi trước, chứ ví dù ngài hỏi đến nhà tôi, ngài cũng không thể hỏi được ; quái lạ ! Tôi không ngờ cái cung ấy lại ở tay Lão-gia ! Tiếc rằng : Lão-gia đến chậm một tý, có lẽ không gặp được Thập-tam-Muội.

An-lão-gia vội vàng hỏi : « Làm sao ? »

Chừ-nương-tử thở giài nói : « Nói đến cô Thập-tam-Muội thật là người lạ, việc cũng lạ, hai năm trước cô ta mang mẹ đến đây, ai có hỏi đến căn do lý lịch, cô ta chỉ nói : Vì xứ cô ta mất mùa cho nên mẹ con phải chốn-tránh. Về sau có kết tình thầy trò với cha tôi, cha tôi thấy cô ta nhà chỉ có hai mẹ con, muốn mời cô ta lại ở, cô ta nhất định không nghe, chỉ xin làm dùm có mấy gian nhà gianh ở góc núi Thanh-vân, mẹ con khuya sớm. . . »

An-lão-gia nghe nói đến đấy liền bảo Công-tử rằng : « Đấy câu : *Vân trung tương kiến* (1) là nghĩa như thế ! »

Công-tử đứng lên : « Dạ. »

Chừ-đại-nương lại nói rằng : « Lúc tôi còn ở nhà đi lại chơi bời với cô ta, cực là thân-mật, nhưng thân mật thế nào mặc lòng, chứ căn-dễ cô ta nhất định không nói, ngờ đâu mới mấy hôm nay bà mẹ cô ta mất, tôi và cha tôi bàn với nhau chờ khi tống táng xong, mời lại ở một nhà, tôi xin tôn làm chị gái tôi để rồi dựng vợ gả chồng cho cô ta. Lạ chưa ! Mẹ cô ta mất, cô ta không khóc, không đặt bàn thờ cũng không để tang, định sau khi bẩy ngày trôn mẹ ở một khu núi, rồi sẽ đi xa tuyệt-tích. . . »

An-lão-gia lấy làm lạ hỏi : « Thế cô ta định đi đâu ? »

Chừ-đại-nương thưa : « Nào biết ! Nguyên-cố ấy chỉ cha tôi họa có biết chăng, có biết ra nữa cũng mới tự khi mẹ cô ta mất, tôi xem khẩu-khiếu cô ta nói ra, hình như không phải việc tầm-thường. Tôi ngại quá, tôi ngại cho cô ta quá, dù khôn khéo thế nào mặc lòng, dù bản-lĩnh thế nào mặc lòng, nhưng đàn-bà con-gái đi vạn thủy thiên sơn, khỏi sao được có sự nguy hiểm. Bởi thế cho nên chúng tôi vẫn khuyên ngăn cô ta rằng làm việc gì phải kế-xuất vạn-toàn, phải ngỏ ý ra cho chúng tôi lo đỡ với, ngờ đâu cô ta cứ nhất-mực khăng khăng, vị thế cho nên cha tôi cũng buồn-bực,

(1) Tim ở trên mây.

https://tieulun.hopto.org

nay thấy quan lớn đến, lại thấy nói đến trả cái cung, bởi thế cho nên tôi lại động tâm. Động tâm gì ? Động tâm vì sau hôm mẹ cô ta chết, cô ta có bảo cha tôi rằng : Cái cung của cô ta cho một người mượn, nay mai cũng sắp đem trả, nhưng vì cô ta phải cần đi ngay, không thể chờ được, rồi cô ta lại đưa cho cha tôi một cái nghiên ngọc, dặn cha tôi rằng sau khi cô ta đã đi rồi, nếu có ai đưa cái cung lại thì cứ trả người ta cái nghiên, còn cái cung của cô ta, để đây làm kỷ-niệm, chứ cô ta chớ hề có nói đến quan lớn và Công-tử với lại truyện cứu giúp giữa đường. Cái nghiên ấy, cha tôi đưa cho tôi giữ đây, tôi không ngờ nguyên do ấy có can thiệp đến quan lớn và Công-tử ; nay nhân hai cha con ngài đã đến đây và cũng là chịu ơn hắn. Chính nên đi tìm cho gặp mặt hắn mà khuyên giải một đôi đều. . . . . »

An-lão-gia nghe bấy nhiêu câu, chính hợp với trong ý mình, bụng nghĩ thầm : « Ngờ đâu con gái nhà-quê mà ăn-nói kiến-thức như thế, con dâu ta là Trương-kim-Phượng đã là người thậm-minh đại-nghĩa, nay Chử-gia-nương này lại thông-đạt nhân-tình, thế mới biết cứ hễ đất quý là người khôn, chỗ nào chả có người khá, chả cứ những con nhà nói hay con nhà giầu, mới có công, dong, ngôn, hạnh. Vả lại ta nghe những nhời nói của cô-nương này mà ta đồ chừng thì cái căn-cước của Thập-tam-Muội, ta cũng đã hiểu tám chín phần rồi, nhưng thoag thả rồi ta hãi nói cho họ biết. » Nghĩ thế mới nói với Chử-nương-tử rằng : « Nương-tử chớ quá lời, ấy chính là bổn-phận của tôi, nhưng bây giờ tôi chỉ nhờ Nương-tử đưa tôi vào chào tôn-ông để chúng tôi bàn mưu lập kế, làm cho Thập-tam-Muội phải chuyển ý lập tâm. »

Chử-gia-nương nghe xong liền sua tay nói : « Xin ngài đừng nghĩ cách ấy ; cha tôi với cô ta dẫu có phận là thầy trò, nhưng cha tôi mấy năm nay biến tính vì già, vì hay uống rượu, hay nóng và hay gắt, lại còn thêm một tính cố-chấp như trẻ con, đến như việc cô Thập-tam-Muội, tôi còn biết rõ hơn, tôi còn có thể khuyên giải được một hai điều, chứ hỗ-đồ như cha tôi thì nửa câu nói cũng không lọt tai cô ấy được. »

An-lão-gia nói : « Nếu không có tôn-ông làm ngòi giắt, thì tôi dẫu hay tám vạn nghìn tư, ăn nói giỏi như Trương-Lương,

272

https://tieulun.hopto.org

Trần-Bình cũng không sao giải tỏ được ở trước mặt cô Thập-tam-Muội. »

Chừ-nương-tử cúi đầu nghĩ một hồi rồi nói : « Đã thế thời phải để quan lớn họp mặt với cha tôi, nhưng có một đều thực-tình, xin quan lớn đừng chấp. »

An-lão-gia vội hỏi : « Việc gì ? »

Chừ-nương-tử thưa : « Cha tôi tính khí dở hơi, ưa ngọt không ưa sẵng, uống được rượu mà lại hay ưa người ta phỉnh nịnh, bảo là anh-hùng hào-kiệt thì mới thích. Điều thứ hai là được người ta khen mình rằng già thế mà còn được khỏe mạnh thì mới bằng lòng. Điều thứ ba thì khó lắm, cha tôi uống rượu nhiều quá, tôi chưa thấy ai uống bằng, rượu uống rồi lại gàn tệ, như bức tường ai cũng sây bằng vôi, nhưng cha tôi nhất định bảo sây bằng do; mặt trời mọc từ phương đông, cha tôi cứ cãi mọc ở phương tây, thế đủ ngang chửa, mà lại hay ghét những người không hay uống rượu, hay là uống không bằng mình, quan lớn xem tính cha tôi thế có khó chịu không ? »

An-lão-gia nghe xong, cười nói : « Ba việc ấy đều là việc dễ chịu cho tôi cả. Điều thứ nhất : Cứ như bản lĩnh ông cụ cũng đáng khen là anh hùng ; điều thứ hai tuổi ông-cụ gấp rưỡi tuổi tôi, tôi tôn ông cụ là liền-anh cũng đáng ; còn như điều thứ ba là phải biết uống rượu, việc ý lại càng dễ lắm, nói thật ! Tôi cũng có thể ngồi hầu rượu được. »

Chừ-nương-tử mừng lắm nói : « Nếu được như thế, mới có thể trông mong, nhưng chạ tôi chốc nữa gặp Lão-gia, chả giữ lễ phép gì đâu, xin Lão-gia chớ có chấp trách mà bỏ quên những lời tôi vừa thưa. »

An-lão-gia nói : « Thôi tôi đã biết rồi, không phải Nương-tử dặn đi dặn lại mãi ; bây giờ hãi cất cái cung này cẩn-thận đi cho tôi. »

Nói chưa rứt lời thì Chừ-nhất-Quan về, tuy là một người dang-hồ xưa nay, song trông thấy An-lão-gia cũng có khép-nép kính-cẩn giữ lễ-phép.

Chừ-đại-nương mới thuật những truyện đầu đuôi cho chồng nghe và kể lại những câu đã bàn bạc và dặn dò mới rồi, thì thấy chồng tuy ừ ừ ào ào mà trong bụng xem ý ra

273
https://tieulun.hopto.org

lo thom thỏm. Vợ bảo : Không việc gì đến nhà mà nhà lo, các việc đã có tôi.

Chừ-nhất-Quan nói : «Ta chả sợ gì, nhưng ông gia nhà ta ngộ khi nóng tính, giở ngọn quần-thảo ra thì vợ chồng mình biết can giữ thế nào ?

— Chả đến nỗi thế đâu ; nhà cứ ở đây ngồi hầu Lão-gia, để tôi đi dọn đồ-ăn lót dạ, nói rồi ra đi. »

An-lão-gia với Chừ-nhất-Quan ngồi lại nói truyện với nhau những phong-thổ nhân-tình và sơn-suyên hình-thắng. Vợ bưng đồ điểm-tâm lại An-lão-gia và Công-tử cũng ăn uống gọi là. Nói truyện đương vui thì thấy tiếng trẻ reo rầm rầm : Ô ! Lão-gia ta đã về ! A ! Tiếng reo hình như xét đánh lưng trời.

Chừ-nhất-Quan chạy trước, Hoa-Chung đi sau, cả những đứa đầy tớ hầu cũng lẫn mất tăm mất tích. . . . .

HỒI THỨ MƯỜI BA

Uống rượu vui, kết nghĩa với Đặng-cửu-công,
Nói phải lẽ, thu phục lòng Thập-tam-Muội.

An-lão-gia đương ngồi nói truyện với Chừ-nhất-Quan, nghe nói Đặng-công đã về, ai nấy đều đứng giậy ra đón, An-lão-gia nghĩ thầm : « Đặng-cửu-công mọi người đều kêu là khó tính, chả biết ông lão này khó tính đến thế nào, và chả biết hình giáng người ra làm sao. » Nghĩ vậy rồi mới lấy mũ đội, ra đứng ở cửa nách dòm xem, thì thấy Đặng-công đi từ cửa giữa chính-đông lại, quần áo rứt lịch sự, người cao hơn sáu thước, râu giài ngoại hai thước, bạc trắng sóa, gió phất phơ tỏa chòm khắp sung quanh người, mặt đỏ, mắt sáng, mi sắt, mũi to, tai lớn, dẫu rằng đã ngoại tám mươi, mà coi hình như độ 60 tuổi vậy, tay cầm hai cái thiết-cầu bước vào. Mới đến cửa, đã nghe tiếng quát tháo om-sòm. »

Đặng-công vừa nói : « Lũ ranh con này ! Khó bảo quá, ta đã dặn mày thế nào ? Ta đã bảo mấy hôm nay ta có chút việc riêng, không được vui lòng, nội những họ hàng bè bạn

274

https://tieulun.hopto.org

ta, không cứ là ai, có đến là bảo ta không tiếp cả, còn những người thường, dừng cho ai đến cửa. Sao hôm nay chúng mày để cho xe cáng và sinh-khẩu của ai vào thế ? Cô-gia ơi ! (1) Hay Cô-gia bảo ở đây là nhà của Cô-gia, tôi đây làm chủ tạm không được sao ? »

Chử-nhất-Quan vội vàng thưa : « Sao ngài dạy quá thế ? Ngài là chủ trong một nhà, ngài bảo thế nào, ai chả phải nghe ; những người khách đến hôm nay, không phải là người ngoài đâu ? Người họ hàng nhà cậu nó đấy, chả nhẽ lại không cho vào ngồi nhờ một lát, và lại không mời được một chén nước ư ? »

Đặng-cửu-công nói : « Nề mặt cậu ư ? Tự khi cậu đến ở đây, Đặng-cửu này có dám thất lễ đâu ? nhưng nhà ai là không có khi có việc, chả có lẽ vì có khách của cậu, mà không nói được câu gì ư ? Cậu có họ hàng thân thích nào, thì cậu cứ mời đến nhà cậu, tha hồ cho cậu thết đãi, ai còn dám nói chi ? »

Hoa-Chung nghe nói, bụng bảo dạ : « Hỏng rồi ! Ông lão này rầy đến mình rồi. » Nhân vừa cười vừa nói : « Bẩm lay Lão-gia. Lão-gia cho tôi nói, giá là một người tầm thường, tôi cũng không dám mời vào, nhưng đấy là ông chủ tôi, xin Lão-gia rộng lượng cho. »

Đặng-cửu-công nghe nói, cau lông-mày, lừ mắt nói : « Ai là chủ ! Ai là ông chủ ? Đặng-cửu này cha mẹ sinh ra, trời đất nuôi lớn, ăn cơm gạo và uống nước của nhà vua, ta là ông chủ, chứ còn ai là chủ nữa, hử ? »

Chử-nhất-Quan sợ An-lão-gia nghe thấy không nhã, vội vàng gạt đi rằng : « Lão-gia ơi ! Chớ nên nói thế. »

Đặng-cửu-công thấy Chử-nhất-Quan can mình, liền bỏ Hoa-Chung quay lại mắng Nhất-Quan rằng : « À ! Mày bảo ta ăn-nói lắm lần à ! Mày vẫn quen thói cũ, mày khinh ta già-nua không còn sức lực gì ; ta thử choảng cho mày một trận ! » Nói rồi vén tay áo chực đánh.

An-lão-gia ở trong khe cửa trông thấy nghĩ thầm : « Nếu để người ta sinh truyện thì mình chẳng được việc chi nữa ». Liền vội chạy ra ngăn trước mặt Cửu-công mà nói rằng :

---

(1) Cô-gia = chàng-rể.

275

https://tieulun.hopto.org

« Đặng-công ơi ! Hãi xin thong thả để vãn-sinh này nói một câu đã! »

Đặng-công vừa toan giơ tay đánh, chợt thấy một người từ cửa nách chạy ra can mình, liền nhìn xem thì thấy người ấy ăn mặc ra dáng quan mà lại nho nhã lắm, mới dừng tay lại hỏi Chừ-nhất-Quan rằng : « Người này là ai ? »

Hoa-Chung vội vàng thưa : « Đây là Lão-gia tôi. »

An-lão-gia mắng gạt rằng : « Bác này mới xuẩn chứ ! Lại còn sưng Lão-gia mãi. » Chắp tay nói với Đặng-công rằng : « Vãn-sinh đi qua đây, gặp người họ Hoa này, nhân họ Hoa này mới biết Chừ-nhất-Quan, đã gặp Chừ-nhất-Quan nhân biết tiếng ngài là Đặng-cửu-công vẫn ở đây, vãn-sinh xưa nay vẫn nghe tiếng ngài như xấm rót vào tai, muốn vào lạy chào, họ nhất định ngăn can, nhưng lỗi tại vãn-sinh không biết tiến thoái, nhất định muốn chực ở đây để chào ngài, sự ấy không can thiệp chi đến hai người ấy lỗi tại vãn-sinh cả ; nếu ngài không bằng lòng thì vãn-sinh lập tức xin ra, không nên nhận ta là người ngoài mà làm hại đến tình nghĩa cốt nhục trong nhà. » Nói rồi lại vái.

Đặng-công trông thấy An-lão-gia cử chỉ nho nhã, phong độ quan gia, mà lại tăng bốc mình thế, hợp với tính tự đại của mình, đã có vài phần bằng lòng, liền nói : « Khoan đã ! Ta nghe đâu cậu nó vốn xưa nay theo một quan nào kia mà ; thế thì tên họ ông là chi, ông hãi nói cho tôi nghe đã ; chứ hỏi cái tay tôi này nó không nể ai, huống chi lại còn hai cái thiết-cầu ! sẽ thứ tự phô bầy ra cả. »

An-lão-gia nói : « Vãn-sinh họ An, tên gọi Học-Hải. »

Nói chưa rất lời, thấy Đặng-công mắt lừ-đừ, chép miệng một tiếng rồi nói : « Ông là An-học-Hải à ? Có phải đã làm quan Tri-huyện Nam-hà, bị Đàm-nhĩ-Âm thằng-toi ấy nó hạch cho một chuyến, người ta thường tôn là An-thanh-thiên (nghĩa là chong như da trời xanh, hay là An-Thái Lão-gia đấy phải không?»

— Không dám, vãn-sinh cũng có làm mấy ngày Tri-huyện coi về công-việc sông, nhưng bây giờ từ quan cáo về, không phải là quan huyện nữa.

Đặng cửu-công nghe xong vỗ tay nói : « Ta đã bảo mà, lũ trẻ ranh này không biết chi cả ! Chúng bay thật không đáng cái khăn lau mũi. »

https://tieulun.hopto.org

Chừ-nhất-Quan hỏi : « Cụ già lại mắng chúng tôi gì thế ! »

Đặng-công trừng hai mắt tròn soe mà nói : « Căn cước vị này, chúng bay chả biết được ; ngài là con cháu nhà nguyên-huân quốc triều ; khi ngài làm quan huyện Nam-hà chả ăn bớt một đồng tiền nào của nhà vua, cũng không làm hại một ti gì đến dân, thật là một ông quan trong như nước và sáng như gương ! Thật là một người đời nay ít có ! thế là một lẽ, lẽ thứ hai là ta sinh ở đất Hoài-an, ngài làm quan huyện ở đấy, ngài tức cũng như cha mẹ ta ; bây giờ ngài hạ cố đến nhà chúng ta, tức cũng như mặt trời chiếu đến nhà ! Làm sao chúng bay cửa giữa không mở ? Nhà khách không mời ngồi ? Để ngài ngồi só sỉnh thế ! (*Khốn nhưng chúng nó sợ hai quả đấm của ông*) chả còn ra thể-thống gì, ấy đều là tại chúng bay cả ! »

Chừ-nhất-Quan nghe được bấy nhiêu câu mắng, mát ruột như ăn trẻ đường, vội nói : « Bẩm cụ già, chúng tôi đương sửa soạn kia, không dám để cụ bận lòng ạ ! » Nói rồi, đưa mắt cho tráng khách bảo lên mở cửa Đại-đinh.

Đặng-cửu-công mới bỏ tay xuống mời Lão-gia cùng đi lên Đại-đinh, đến nơi, Lão-gia cất mũ (1) đưa cho Hoa-Chung cầm, Đặng-công cũng mới bỏ hai cái thiết-cầu vào trong túi (*giữ mình cẩn thận nhỉ !*) Quay vào An-lão-gia nói rằng : « Lão phụ-mẫu, tử dân tôi Đặng-trấn-Bưu lạy trào ! Nhưng dân con ngài vì lưng thẳng dùi cứng, không thể lạy toàn lễ được, xin lão phụ-mẫu thứ cho ! » Nói rồi vái xuống. An-lão-gia cũng vái đáp lại. »

An-lão-gia lúc bấy giờ đã biết Đặng-công là một người trọng dao-tình yêu nghĩa-khí, chỉ nói miệng, không lòng nào, tuổi đã cao mà còn hay hiếu-thắng, mới lựa nhời mà nói : « Cửu-công ơi ! Học-Hải tôi lần này mới đến đây thấy ngài anh hùng khí khái như thế ! tuổi đã cao mà còn tinh thần tráng kiện như thế ! thật là tiếng đồn không sai ! An-học-Hải này được gặp một người như thế, thật là thỏa lắm, vậy tôi xin lạy ngài một lạy. » Nói rồi cúi mình vái xuống đất mà lạy.

Đặng-công vội vàng quì xuống vái lấy vái để, kêu to lên rằng : « Lão phụ-mẫu ! ! Lão phụ-mẫu làm thế, chả làm

(1) Đời Thanh bên Tầu có mũ đội

277

https://tieulun.hopto.org

cho tồn thọ của dân con là Đặng-trấn-Buu này ư ! » Hai tay đỡ An-lão-gia lên, và hai chân quỳ xuống lại còn nhanh hơn An-lão-gia vậy.

An-lão-gia đứng giậy nói : « Mới rồi chúng ta nói truyện với nhau, những câu *phụ-mẫu tri-dân* là lời nói sáo ở đám quan trường ; tôi dám hỏi ngài, dù khi tôi đương làm quan, đã có công-đức gì đáng gọi là phụ-mẫu dân ? huống chi bây giờ tôi thôi rồi, tôi là người vành ngoài, nếu còn gọi nhau thế, thì thành ra tục lắm ; cứ kể tuổi trời, ông hơn tôi ba mươi tuổi, nếu ông không khinh tôi, tôi xin nhận ông là anh tôi, có được không ? »

Đặng-công nghe nói, bụng xướng mê, ngoài miệng vẫn nói ra bộ khiêm tốn : « Chả dám ! Lão phụ-mẫu là người có căn cước thế nào ? Tôi tuy có lớn hơn mấy tuổi, nhưng vốn nhà tầm thường, có đâu dám hỗn thế ! »

An-lão-gia nói : « Ông đừng nói thế ! Chúng ta người lớn, làm việc chi cũng phải người lớn, vả lại người trong bốn bể, đều là anh em cả, cần gì mà so gốc gia. »

Nói rồi lại lạy. Đặng-công cũng lạy giả, rồi nắm lấy tay An-lão-gia cười mà bảo rằng : « Lão-đệ ơi ! Lão-đệ đã có lòng quá yêu đến ngu-huynh, ngu-huynh nay sống lâm mươi bẩy tuổi rồi, ba năm nữa là chín mươi đây ! Thiên-hạ có mười bẩy tỉnh, ngu-huynh cũng đã đi qua quá nửa rồi ! dao du cũng đã nhiều người, ngờ đâu bây giờ lại mới kết nghĩa được với Lão-đệ, đời người như ngu-huynh, thật không sống uổng ! xướng quá ! ! ! ! » Nói rồi mặt mũi tươi cười, chân tay hoa múa.

Chử-nhất Quan đứng bên cũng lấy làm thích.

Đặng-công mới bảo Chử-nhất-Quan rằng : « Người đã quá yêu mà kết với ta làm anh em, nhẽ thì ta không dám, nhưng sách có chữ rằng : « Đối với người trên, cung kính không bằng nghe lời » vậy thì bây giờ là em ta rồi ; Cô-gia phải ra chào chú-hai mày đi !

Nhất-Quan vâng lời đứng lên, Hoa-Chung vội vàng đi lấy nệm ra để Nhất-Quan quỳ lạy, và phủ những bụi áo của An-lão-gia đi, Lão-gia gạt đi rằng : « Thôi ! Tôi không dám phiền cậu, nhờ cậu gọi Công-tử nhà tôi ra đây, để chào bác. »

Đặng-công nói : « Thế ra Công-tử cũng có ở đây à ! Hay ! hay ! mời ra đây ! »

278

https://tieulun.hopto.org

Ông lão kia cũng hớn hở cùng vào trong trang, đến nhà khách, ngồi chia tân chủ, lễ đặt dầu trà, ông lão chủ mới hỏi rằng : « Tôi dám hỏi ba vị qui hiệu là chi ? »

Bán-Kệ thưa : « Bần-tăng tên gọi Đại-Điên, vua cho hiệu là Bán-Kệ » Nhân chỏ Tiểu-hành-Giả mà rằng : « Đây là đại-đồ-đệ Tiểu-hành-Giả, đây là Chư-nhất-Giới nhị-đồ-đệ của tôi. Tôi cũng xin hỏi cao tinh đại-hiệu của hai vị lão-cư-sĩ. »

Ông lão-chủ trả lời : « Tôi họ Cát tên Căn và ông này là thân-gia với tôi, họ Đẳng tên Bản. Bên đông thôn chúng tôi ở đây gọi là Cát-thôn, cách đây về phía tây độ hai mươi dặm cũng có một thôn gọi là Đẳng-thôn ; hai thôn chúng tôi số người có đến hơn một vạn, chỉ là họ Cát và họ Đẳng thôi, không có họ nào lẫn vào nữa ; phàm có cưới xin bao giờ, chỉ hai họ lấy nhau thôi, dắt-díu lôi-thôi, thành ra giây rễ đời đời giàng buộc. »

Bán-Kệ nói : « Cứ kể thế, thì ra hai cụ là thông-gia thế-nghị. Bần-tăng dám hỏi vì cớ gì mà khi tôi vừa đi qua đây, đường cái phẳng-phiu mà thỉnh-thoảng tự nhiên thành có hố-lõm, để cho người đi suýt những ngã. »

Cát-Căn nghe hỏi, ngần ngại chưa trả lời.

Đẳng-Bản nói : « Đường-lão-sư có muốn đi sang phương tây, nên kiếm vật chi hiến cùng đức Đại-vương, để ngài thông báo đi khắp mọi nơi, thì mới có thể đi được. »

— Đức Đại-vương nào ?

— Chỉ vì hai họ chúng tôi sinh sản ra nhiều người nhiều truyện, tự nhiên sinh ra ít nhiều những con cháu bất-hiền, chúng nó không chịu làm ăn cầy cấy, tự nhiên cùng khổ, nào hóa, bụa, nào đói, rách, sống khổ, sống sở, nó không biết trách mình nó lười biếng, nó thấy người ta được vợ chồng song toàn no ăn đủ mặc, nó lại oán trách trời đất ăn ở không công. Như những nhà hiền lành tử-tế có xảy ra truyện chi, thì chúng nó lấy làm vui xướng lắm, gần mực thì đen, gần đèn thì sáng, trước có một đứa, truyền nhiễm ra thành hai, hai thành bốn, đến bây giờ hai họ chúng tôi hóa ra có đến già nửa những hạng người như thế. Cho nên cái khi quái-lệ ấy đầy lấp cả núi nọ sông kia, kết lại hóa ra một con yêu quái, con yêu quái ấy thần thông quảng đại, ở một quả núi Bất-mãn, về phía chính-tây

https://tieulun.hopto.org

kia, tự sưng là Khuyết-Hãm Đại-vương. Lúc mới chúng tôi còn chưa biết Đại-vương ngài oai linh, ngài liền hiển phép thần thông, làm cho những người trong hai làng chúng tôi thất điên bát đảo.

— Điên đảo thế nào ?

— Như những nhà phú-quí, có đủ cho con cháu ăn sung mặc xướng, thì ngài chả làm cho tuyệt-tự, cũng làm cho có tàng tật, để đến nỗi ăn không ngon, ngủ không yên, mà những nhà nghèo khổ, thì lại đẻ được trai gái đầy đàn, bồ nheo bồ nhóc ; vợ chồng ai tốt đôi, thì làm cho dẫy dụa nhau ra ; anh em nhà ai sum họp, thì làm cho kiện tụng lẫn nhau. Sau chúng tôi bói ra khoa thấy, biết là ngài làm, mới họp nhau lại, cũng đến khấn cầu, hứa nguyện cứ năm năm tháng tháng là mang trâu dê hiến cúng, thì hai làng chúng tôi mới được ở yên, nhược bằng trái lời hay sai hẹn, liền sinh ngay ra mất mùa màng, chết trâu bò, có khi ngài bắt cả đến người mà ăn thịt nữa ; bởi thế cho nên trong hai thôn chúng tôi, nhà nào nhà nấy sợ ngài như cọp ; còn những khách đi qua đường, ai mà không biết phép ngài thì ngài làm cho đi đường gặp những hố nọ cạm kia, chỉ những vấp ngã vỡ đầu sát tai ra. Người nào bướng bỉnh, không chịu cầu ngài, thì ngài hiện ra cho một cái hố sâu đến vạn trượng, làm cho ngã lăn xuống đấy, không bao giờ lên được. Vậy các sư-phụ xem thế, có đáng sợ không ! Nay sư-phụ nếu muốn đi sang phương tây, tôi tưởng cũng nên hiến cúng mới phải.

Bán-Kệ nghe, không nói chi cả.

Tiểu-hành-Giả hỏi ngay rằng : « Muốn hiến cúng ngài, phải dùng những thứ gì ? »

Cát-Căn nói : « Tất phải trâu dê, đã cố nhiên rồi, nhưng còn một việc, chúng tôi không dám nói. »

— Sự gì, cứ nói.

— Đức Đại-vương, ngài rất ghét những sư, cho nên trong hai thôn chúng tôi, tịnh không có một cái chùa nào, hay là một cái am nào sốt cả.

— Tại làm sao mà đức Đại-vương ấy lại hay ghét những sư ?

280

https://tieulun.hopto.org

— Ngài thường nói : Những sư là đồ chả ra gì, chúng nó chỉ tạ khẩu nào Phật-tổ nào Bồ-tát để nói khoác mà lừa dối người ta đấy thôi.

— Có thật thế không ? Ông già đừng có nói dối, ngày mai ta sẽ bắt đức Khuyết-Hãm Đại-vương đến đây đối chứng.

Cát-Căn nghe thấy Tiểu-hành-Giả gọi đến tên đức Đại-vương, chừng mắt lên nhìn và bảo rằng : « Sư-phụ Tiểu-tôn này sấc quá, tôi nói thật cho biết, sao sư-bác lại coi là chò cười ! Đức Đại-vương tôi đương ngồi ở nhà, để chờ đi đến thời bắt đấy ; thảo hèn ngài chỉ ghét những sư-tiểu, vì thần hay nói khoác. »

Tiểu-hành-Giả lại cười khúch-khích nói : « Lão tưởng ta không bắt nổi nó à ? » Liền quay nói với thầy rằng : « Bạch sư-phụ, sư-phụ đã có người chủ-nhân đây tử-tế tiếp đãi, vậy sư-phụ cứ xin yên tâm nghỉ ở đây, để con đi xem, xem yêu quái thế nào ? Nếu nó vừa vừa, con bắt ngay lại, hay là đánh chết đi, để ngày mai thầy trò ta đi đường cho được thanh-thản. »

Bán-Kệ nói : « Ừ ! Đi thì đi, nhưng phải cho cẩn-thận. »

Tiểu-hành-Giả xin vâng, Nhất-Giới cũng đòi đi ; Tiểu-hành-Giả không cho, bảo phải ở nhà để hầu-giữ sư-phụ.

Đẳng-Bản nghe thấy thầy trò bàn định với nhau rằng muốn đi, muốn đi xem, ngồi ngứa cả tai, mới bựt miệng nói : « Cái vị sư họ Tôn này ra khỏ đứa ngu, từ đây đến núi Bất-mãn cách hàng bầy tám trăm dặm, thế mà lại nói những đi xem, nói những xem rồi mai sẽ đi. Gớm nhỉ ! »

Tiểu-hành-Giả cười thưa : « Hai cụ là tiểu-lão thiên-hạ, chả phải đại-lão, còn có hiểu gì ? Tôi thất lễ hai cụ, tôi đi đây. Nói xong thoáng biến mất. . . . . »

Hai cụ già ngồi ngẩn người ra, mặt nhìn mặt, bảo nhau rằng : « À ra vị này là đức La-hán biết đằng vân biến hóa, chúng ta người trần mắt thịt, nhận không ra được. Nói rồi xin lỗi với Bán-Kệ, và làm trai để thết đãi. »

Tiểu-hành-Giả lên đứng trên không xem thấy một quả núi con cao ngất, nhưng nhìn kỹ ra, thì lồi lồi lóm-lóm, thủng lỗm vô-số, bụng nghĩ thầm : « Đây chắc là núi Bất-mãn liền đến tận nơi xuống xem, đến đỉnh núi, thấy ở giữa núi có một tòa cổ-miếu thật là tề chỉnh, ngoài cửa có cái biển

251

https://tieulun.hopto.org

đề bảy chữ. « *Khuyết-hãm Đại-vương uy-linh miếu* » khi vào đến miếu, thấy có những trâu dê sống buộc nằm ở cả dưới đất, trên đại-điện chả có ai cả thì ra những người hiến-cúng, cứ đến buổi sớm họp nhau hàng trăm người, mới dám đến miếu cúng cấp, dù có đến miếu nữa, cũng chỉ đứng ở ngoài sân, khấn lễ xong là chạy, ai còn dám đến gần mà xem mặt đức Đại-vương ra thế nào bao giờ ! Lúc bấy giờ trời đã tối, cho nên không còn ai ở đấy nữa. Tiểu-hành-Giả tìm mãi, chả thấy gì, mới đi ra sau miếu, chạy lên núi xem, ở trên đỉnh núi có một tảng đá bằng và to lắm, trên đá ấy có một con yêu quái ngồi, đầu cọp miệng sài, dữ tợn lạ thường, đương ngồi đem những trâu dê sống, xé tươi ra mà ăn, máu chảy ròng ròng, hai bên có đến răm ba mươi yêu con đứng hầu.

Tiểu-hành-Giả trông thấy giận lắm, rút ngay cái kim cài bên tay hóa thành cái gậy cầm ở tay, quát to lên rằng : « Đồ bát-ma này ! ăn uống ngon lành nhỉ ! Mày chỉ quen làm khuyết hãm người ta, bây giờ đến chuyến mày phải khuyết hãm đấy. » Nói rồi đơ gậy phang vào đầu yêu quái.

Yêu quái đương ngồi ăn, nghe tiếng quát, ngoảnh cổ lại thấy Tiểu-hành-Giả đánh mình dữ tợn quá, vội chỉ ngay tay xuống đất, thì ở dưới chân Tiểu-hành-Giả thụt xuống một cái vũng sâu đến nghìn muôn trượng, làm cho Tiểu-hành-Giả suýt nữa cũng ngã sấp xuống, nhưng may nhanh mắt, nhẩy ngay lên được, vừa cười, vừa mắng yêu quái rằng: « Đồ bát ma này ! Mày dám làm phép đánh vực để làm ngã ông cha mày ; mày chỉ biết làm thụt ta, ta chỉ biết choảng cho mày mấy gậy, không được chạy, thử sơi một gậy ! » Nói rồi lại đơ tay lên vụt.

Yêu quái thấy mình làm thụt không nổi, lại thấy gậy sắp choảng xuống đầu mình, tay không không chống lại kịp, liền chui ngay xuống đất, những quái con cũng theo thầy cùng chui xuống đất cả.

Tiểu-hành-Giả không đánh ai được tức lắm, sẵn tay cầm gậy, nện vào viên đá lớn của yêu quái ngồi, tan ra mấy mảnh. Mồm thì mắng rằng : « Đồ yêu ma khốn nạn kia ! mày đã ở vùng này làm yêu quái, quấy nhiễu người ta, đã kiếm ăn, thì mày phải dơ đầu ra chịu một hai gậy của ông-cha

282

https://tieulun.hopto.org

mày, mới là đứa giỏi, chứ cớ sao mày không dám chống cự với ta một hợp nào, mày chui ngay vào só sỉnh nào ? Thế ra mày sợ dao sợ gươm, đồ nhát đởm thế, còn mặt mũi nào dám sưng là yêu quái nữa, dám sưng là Đại-vương nữa ; mày còn lần nữa ta sẽ phá cả cái miếu của mày ở đi, ta xem mày còn mặt mũi nào trông thấy ai nữa. »

Yêu quái phục ở dưới đất nghe thấy Tiểu-hành-Giả mắng nhiếc, cũng tự biết mình không đang, mới phải lấy một cái roi gân-bò và một đôi gậy gỗ vòng ra đằng sau núi đi lại mà mắng rằng : « Mày là thằng nào ? ở đâu mới đến, hử Giã-hòa-thượng kia ! Mày dám to gan mà nói hỗn hào với đức Đại-vương nhà mày ? »

— Thằng khốn kia ! Ta không nói, mày không biết, ta là con cháu đức Tôn-đại-Thánh tên là Tiểu-hành-Giả. Bây giờ ta đi theo phù-giá Đường-sư-phụ sang tây cầu Chân-giải, chứ có phải là Giã-hòa-thượng nào đâu, mà mày dám nói láo.

— Mày đã là Khâm-sai của Đường-triều, thế thì mày là đứa đi qua đường, sao mày không đi lấy đường của mày, mày lại đây làm chi, để chực chết hay sao ?

— Phật-tổ ta từ bi, muốn cho thiên-hạ ai cũng được vuông tròn, mày làm sao chỉ chuyên về nghề khuyết-hãm, làm hại người ta ?

Yêu quái cười nói : « Phật-giáo nhà mày, thật là dị-đoan, cho nên không biết đạo của trời, trời bất-mãn đông tây, đất bất-mãn nam bắc, sự khuyết-hãm là lẽ tự nhiên, ta chả qua chỉ thay trời làm việc, làm sao mà mày lại oán ta ? »

— Đã thế cũng thôi, nhưng làm sao mày lại đánh ngã sư-phụ ta ?

— Chả những ta đánh ngã sư-phụ mày mà thôi, ta còn định ăn thịt sư-phụ mày nữa.

Tiểu-hành-Giả nghe nó nói định ăn thịt sư-phụ, giận lắm, dơ gậy đánh liền, yêu quái đơ roi lên đỡ, hai bên đánh nhau đến hai mươi hợp. Cái roi mây của yêu quái đỡ sao nổi cái gậy của Tiểu-hành-Giả, đã sắp bị thua lại chui liền ngay vào đất ; Tiểu-hành-Giả không tìm vào đâu được lại mắng nhiếc một hồi, yêu quái chỉ giả cách điếc.., Tiểu-hành-Giả không biết làm thế nào vả trời đã gần tối, phải quay về nhà họ Cát.

283

https://tieulun.hopto.org

Lúc bấy giờ hai ông lão họ Cát và họ Đẳng còn đương ngồi hầu truyện Bán-Kệ, chợt thấy Tiểu-hành-Giả tự trên lưng chừng trời rơi xuống, đều quỳ xuống đón, và thưa rằng : « Tôn lão-gia đã về đấy ư ? »

Tiểu-hành-Giả vội vàng chạy lại đỡ lên cười mà nói rằng : «Hai vị cư-sĩ trước sao khinh tôi thế bây giờ lại trọng quá vậy ?»

Hai ông lão nói : « Chúng tôi quê mùa người trần mắt thịt không biết ngài là vị La-hán phi đẳng xin ngài tha tội cho. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Hai cụ chủ là người tử-tế thế tôi còn dám trách oán gì đâu. »

Bán-Kệ hỏi : « Đồ-đệ ! Mày đã xem thấy gì chưa ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Thưa sư-phụ : Núi Bất-mãn này có một yêu quái thật, nó trông thấy tôi nó chỉ ngay xuống đất nẩy ngay ra một cái vực thật xâu thật to, định để đánh ngã tôi, ngờ đâu tôi nhanh mắt nhanh chân nhẩy ngay lên được và vác gậy đánh nó, rồi nó chui vào đất mất, sau nó bị tôi nhiếc mắng nhục nhằn, nó nhịn không được, nó phải mang hai cái roi mấy chui ra đánh nhau với tôi đến hơn mười hợp, vì gậy tôi nặng nó chịu không nổi, nó lại chui vào đất, lần sau này tôi nhiếc mắng nó thế nào mặc lòng, nó nhất định không thò ra nữa, tôi không biết làm thế nào dử nó ra được và tôi lại sợ sư-phụ mong, cho nên tôi phải về đây bẩm bạch để đến ngày mai tôi sẽ liệu kế bắt nó. »

Hai cụ nghe thấy đều lắc đầu le lưỡi chịu là thần thông, phục là La-hán.

Tiểu-hành-Giả nói : « Chả có đáng gì, để đến mai tôi bắt nó về đây hai cụ xem. »

Bán-Kệ nói : «Nó cứ chui vào đất thế mày bắt thế nào được.»

Tiểu-hành-Giả nói : « Ấy chỉ vì thế thôi chứ yêu quái này võ nghệ hèn lắm chỉ có một nghề chui vào đất là tài. »

Nhất-Giới nói : « Nếu nó tài chui vào đất thế có lẽ nó chỉ là loài cáo hay là loài thỏ, nó phải có sào-huyệt, ngày mai sư-huynh cho tôi đi với để tôi tìm sào-huyệt nó đâu, tôi lấy cái đinh-ba của tôi, nện cho nó một cái, để nó chết cho tuyệt căn. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Em nói vậy cũng có lẽ nó hoặc là loài cáo loài thỏ hay loài mộc-yêu, vì mộc khắc thổ cho nên nó chui vào đất dễ ; ta tưởng kim khắc được mộc để ta lên trời bàn với Thái-bạch-kim-tinh xem liệu cách nào để bắt nó.»

https://tieulun.hopto.org

Hai cụ nói : « Thái-bạch-kim-tinh là vị sao trên trời, sao Tôn-lão-gia lại bàn với vị ấy được ? »

Tiểu-hành-Giả cười nói : « Trên trời là quê mẹ tôi sao tôi lại không lên được. »

Hai cụ nghe nói lại càng kinh trọng lắm.

Một chốc cỗ chay xong bưng lên, cụ Cát-Căn mời ba thầy trò ngồi vào thụ dụng. Tiểu-hành-Giả chạy ra ngoài sân xem thấy mặt trời đã lặn về tây, sao Thái-bạch đương sáng quắc giữa trời. Mới nói với Bán-Kệ rằng : « Mời sư-phụ cứ yên nghỉ để con nhân đêm nay lên bàn định với Kim-tinh rồi về ngay.»

Bán-Kệ nói : « Mày đi mày cứ đi, ta ngồi đây đã có hai vị cư-sĩ, mày không phải lo. »

Tiểu-hành-Giả được lời sư-phụ, bèn đạp mây lên tới cửa tây phương thấy sao Kim-tinh và sao Thủy-tinh đương phóng hào-quang rực rỡ, mới gọi to lên rằng : « Cụ Thái-bạch đẹp nhỉ ?»

Kim-tinh trông thấy Tiểu-hành-Giả mới hỏi rằng: « Mày đã theo lời của ông mày quy y phật giáo, làm đồ-đệ Bán-Kệ sang cầu giải phương tây sao mày còn có công-phu thong thả đến chơi đây ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Chính vì tôi làm đồ-đệ cho Bán-Kệ trưởng lão cho nên tôi phải vội lên đêm hỏi ngài một việc. »

— Việc gì thế.

— Trước tôi nhờ ngài khuyến-thiện và tổ tôi cũng bảo đừng chơi nhăng, vậy tôi mới quy-y đầu phật theo Đường-Bán-Kệ đi cầu giải tây phương, ngờ đâu phương tây khó đi quá, mới ra khỏi cửa đã mắc miu lôi thôi rồi, cho nên tôi phải đến đây cầu hỏi mưu kế.

— Thầy trò anh mắc miu gì vậy ? Nói cho ta biết !

HỒI THỨ MƯỜI BỐN

Kim được khí, lập Bằng khuyết-hãm,
Im không nói, chém đứt giây dưa.

Tiểu-hành-Giả lên cửa Tây-thiên bàn với Kim-tinh, Kim-tinh hỏi lại căn-do.

Tiểu-hành-Giả nhân kể lại đầu đuôi rằng : « Tôi theo sư-phụ tôi sang Linh-sơn cầu giải, mới đi đến thôn Cát-đẳng

285

https://tieulun.hopto.org

gặp một yêu quái, tự sưng là Khuyết-Hãm Đại-vương, chỉ chuyên nghề làm hố đánh ngã người ở trên mặt đất phẳng. Sư-phụ tôi từ khi bước vào địa-phương ấy, đã bị ngã đến ba bốn lần, nếu không phải chúng tôi có thủ đoạn giỏi, thì chả sao giữ nổi. Sau chúng tôi vào trong sóm, hỏi thăm ra mới biết tự yêu quái nó làm hại, tôi đi tìm nó ở trong rừng, để bắt nó, hễ nó địch với tôi không nổi, tức thì nó chui ngay vào đất, tôi nói tức thế nào mặc lòng, nó nhất định không ra, tôi không làm thế nào được, sư-phụ tôi cũng không sao đi qua được địa-phận nó, sau tôi nghĩ ra nó hay chui vào đất, chắc là mộc-yêu, vả kim lại khắc mộc, cho nên tôi đến đây nhờ Lão-tinh ra phép giúp tôi bắt nó, để sư-phụ tôi đi qua được. »

Kim-tinh nói : « Vẫn là mộc khắc thổ, ấy thế mà thổ có thể tải được cả núi nọ non kia mà không biết nặng, đựng được cả sông kia bể nọ mà không rò chảy, tại sao thế ! Vì đất rộng và dày, duy có sức rộng và dày, hóa chỉ chịu mộc khắc mà không chịu mộc làm hại, là vì thổ sinh được kim, mà kim lại khắc được mộc. Nay yêu quái ở thôn Cát-đằng hay chui vào trong đất, và hay đánh hầm hố để làm sa ngã người ta, là chỉ tại thổ-địa phương ấy kém đức rộng dày không sinh được kim, để khắc lại mộc ; Tiểu-Thánh đã đến mời ta lẽ thì ta đi giúp, nhưng vì bận việc quan và chưa được sắc chỉ, cho nên không dám bỏ đi, mà chả nhẽ để Tiểu-Thánh về không ; Thôi, ta có một hạt kim đan, cho Tiểu-Thánh mượn đem chôn ở phương kiền về mé tây bắc, chỉ độ một giờ ba khắc thì kim khí tự nhiên đầy đủ, nhược bằng nó có phải là mộc-yêu, dẫu nó thần thông đến thế nào, cũng không thể ở được dưới đất, làm ngã người ta nữa. » Nó đã phải chạy ra, Tiểu-Thánh hẳn dễ bắt nó.

Tiểu-hành-Giả hỏi : « Phép ấy Lão-tinh-quân đã thử qua chưa ? Có thấy hiệu-nghiệm không ? »

Kim-tinh nói : « Có hiệu nghiệm lắm chứ ! Nếu không thì phật ta dùng vàng đỏ giải đất làm gì ? »

Tiểu-hành-Giả cười gật đầu nói : « Có lẽ phải ! Có lẽ phải ! Lão Tinh-quân đưa mau cho tôi mượn nào. »

Kim-tinh cũng cười nói : « Đời thuở nào đi xin bảo-vật của người ta, mà lại nóng nẩy như thế ! »

286

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Sách mới xuất-bản

LƯỢC-KHẢO

Về bộ Luật mới Bắc-kỳ

có phụ thêm một bản

Pháp Luật danh từ giải nghĩa

là một quyển sách thích nghĩa về bộ Luật mới Bắc-Kỳ
thi hành từ năm 1923;
là một quyển tự-vị để tra các chữ khó trong bộ luật ấy.

Quốc-ngữ và chữ Nôm

NGUYỄN-VĂN-ĐIỀN, NGUYỄN-HỮU-TIẾN soạn

Bán tại Hanoi

Nhà In Kim Đức Giang, 83, Phố Hàng Bồ.
15, Phố Mới :
40, Phố hàng Bông.

Bán tại các tỉnh

Các Hiệu Sách đều có gửi bán

GIÁ... 1$20

Ở xa thêm tiền cước. . . . 0$30

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 2700

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 38

I. **CẦN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả: Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBLIOTHEQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE N° 2171-4

BIBL. CENTRALE HANOI M 15 3526

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA
THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIETNAM

TIỂU-THUYẾT

CỌ KIM

M. 3596

An-Ký đương đứng nghe ngóng ở bên kia, nghe được câu ấy, vội vội vàng vàng đem cả Đái-Lạc và Tùy-duyên-Nhi ra một lượt.

An-lão-gia chỏ Đặng-công mà bảo Công-tử rằng : « Đây là Cửu-công, con ra trào bác đi. »

Công-tử cung cung kính kính vái lạy hẳn hoi.

Đặng-công thích ý đỡ Công-tử giậy mà bảo rằng : « Cháu ngoan ! Con nhà có phép lắm ! » Lại nhìn An-lão-gia nói rằng : « Lão-đệ ! Trời cho lão-đệ xướng quá, anh xem bộ dạng thằng cháu này, thật là hạng người ngồi kiệu bát-cống tám người khiêng đấy ! »

Đương nói truyện, Nhất-Quan bưng một cái khay sơn đỏ ra, trên có ba cái chén to đựng nước. Cụ già trông thấy, có ý không bằng lòng mắng Nhất-Quan rằng : « Cô-gia hãi xem những đồ này có đáng để mời nhị-thúc uống nước ư ? Cô-gia làm thế, có phải thò ra cái ý-tứ lũ chúng ta không biết kính khách không ? Ngày trước khách Cửu-giang có cho ta mấy cái chén có vẽ bài thơ ngự-chế (vua làm) và khách ở Tô-châu đưa cái ấm pha trà đẹp lắm, mấy lại những trà đầu-xuân của chúng ta đâu, đem cả ra đây, để mừng mặt nhị-thúc và hiền-điệt ! »

Chử-nhất-Quan vâng lời, vừa toan đi lấy.

An-lão-gia vội gạt đi rằng : « Đừng lấy nữa ! Chúng tôi không khát ; bây giờ tôi chỉ muốn một thứ, nói ra, Lão-huynh đừng cười, mà thứ ấy chưa chắc ở đây đã có sẵn. »

Đặng-công ngẫn người hỏi : « Thứ gì ? hay lão-đệ muốn hút thuốc-phiện à ? »

— Không phải ! Không phải ! Tôi sinh bình không có thích chi cả, chỉ nghiện rượu thôi, mà rượu ngon mới uống được, chả biết nhà lão-huynh đây có sẵn không ?

Đặng-công thấy hỏi chính vào cái món sở-thích của mình, liền vỗ tay vào bàn, sẽ nghiêng mình hỏi : « Nhị-thúc biết uống à ? uống được độ bao nhiêu ? »

— Tôi uống chả mấy, đương lúc còn trẻ, tôi chả được uống bữa nào say ; Bây giờ kém rồi, chỉ uống độ 20 hay 30 cân, là đã có ý choáng váng rồi !

Đặng-công mừng quá, nhẩy lên nói : « May quá ! May quá ! Thú thật ! Thú thật ! không ngờ bây giờ ta mới gặp được một

287

https://tieulun.hopto.org

người tri-kỷ, (*tri-kỷ thực*) để ngu-huynh uống đối với, may cũng không đến nỗi thua ! Khi trước ngu-huynh khi buồn có muốn uống năm ba chén, thì gặp những phường không biết uống, uống chả bõ súc miệng, mà đã rở những ngón loạn tính để cho người ngoài chê là uống lắm thi phạm bệnh tỳ-thấp ; chứ như ta uống rượu chốc tám mười năm nay chả thấy cái gì là loạn tính, ngu-huynh mà có uống say ra nữa, có đánh, là chỉ đánh mình, dù có mắng, cũng chỉ mắng mình thôi ; ấy bao nhiêu những nết sấu của người uống rượu, đều là tại những người không biết uống, thêm lời đặt truyện ra cả. » Nói rồi bảo Nhất Quan rằng : « Các vị ấy đã không muốn uống nước, dừng lấy ra nữa : Ta nghe ta còn có bốn chóe rượu nhất hạng « Đại hoa-điêu » ấy, Cô-gia lấy cho tôi một chóe, để tôi uống chơi với nhị-thúc. »

Chử-nhất-Quan thưa : « Cụ bảo người khác thôi, nội những công việc của cụ, cụ bảo gì, tôi cũng có thể làm hầu được, nhưng duy có việc hầu rượu cụ, là tôi chịu thôi, tôi không dám mó máy đến bao giờ, vì nào còn phải pha pha, lọc lọc, hay là hâm nấu thế nào, tôi không quen, mà tôi cũng không biết uống, vậy tôi không biết làm, để tôi gọi nhà tôi lại, cụ muốn thứ rượu gì, xin cụ bảo nó . . . Phần hơn nữa có nhị-thúc ở đây, cũng phải ra trào chứ ? »

Đặng-công nói : « Phải, mày đi đi. »

Chử-gia-nương từ khi hứa với An-lão-gia mà nhận trách-nhiệm, nhưng trong lòng vẫn phấp phỏng, sợ ngộ cụ già mình có nóng nẩy gì chăng ! Cho nên vẫn ẩn ở đằng cửa sổ để nghe ngóng, phòng có xảy ra truyện gì, thì ra mà can cha, nay nghe thấy chồng nói đến mình, cha gọi đến mình, liền ra trước chào cha, sau chào nhị-thúc và thưa rằng : « Thưa cha, không phải nghĩ đến, những rượu và đồ uống rượu con đã sắp sửa sẵn sàng rồi. Vả lại đã uống rượu, phải có nói truyện, ngồi đây không tiện ; Nhị-thúc cũng là người trong một nhà, nên mời vào trong nhà ngồi ; huống chi trời gần tối rồi, chả nhẽ lại để nhị-thúc đi ngủ đâu ư ? Tất là phải giữ nhị-thúc ở đây chơi vài ba hôm, cha có bận việc cha cứ đi, ở nhà đã có hai vợ chồng con tiếp đãi nhị-thúc cũng được.

Đặng-công nói : « Phải ! Phải ! May có mày nhắc ta. » Nhân lại nói với An-lão-gia rằng : « Lão-đệ ! anh nay sống thêm mấy

288

https://tieulun.hopto.org

tuổi có lắm đều sai lầm, nhờ có cháu nó nhắc và chữa cho nhiều lắm. Chúng ta cũng nên ở chơi với cháu mấy hôm, uống say mấy bữa rượu, để tỏ tình thương cháu. »

An-lão-gia nghĩ thầm : « Công việc này còn to và còn lâu, mình còn phải nhiều thì giờ, ngày hôm nay không đi được đâu. » Mới nói với Đặng-công rằng : « Như thế cũng hay, nhưng thế thì quấy quả lắm nhỉ ! » Liền gọi người ra mang đồ hành-lý vào và trả cho phu xe và tiền thuê sinh-khẩu. Yên song cùng với Đặng-công đi vào nhà trong, trải bao chái nọ gian kia, mãi đến gian thứ ba, chỗ ấy xem ra bài-trí nửa thanh nửa tục ; Cửu-công mời An-lão-gia ngồi cùng gian giữa, còn Công-tử nghỉ ở gian bên, Chừ-gia-nương trông nom thừa tiếp hai cụ, trước mời trà, rồi nói với cha rằng : « Để con bảo dì con ra đây chào mời nhị-thúc, và giúp con ít việc nhé ! »

Đặng-công nói : « Thôi, phiền quá, gọi nó ra, chả bõ nhị-thúc cười. »

Chừ-gia-nương nói : « Nhị-thúc không cười đâu ? Thưa nhị-thúc ! Nguyên cha tôi chỉ để có một mình tôi là phận gái. Đã không có anh trên em dưới và cũng không có ai là họ-hàng. Tuổi cha tôi một ngày một già và tôi một ngày một lớn, tất sự hầu hạ có nhiều điều không tiện và không chu-chí được, vậy tôi có khuyên cha tôi nên kiếm một vài người nàng hầu, cha tôi đã chọn lấy mấy người đều không bằng lòng cả, sau này tìm được một người là người xứ Hoài-an chúng tôi, dong-nhan chẳng được đẹp đẽ là mấy, mà ý-tứ khôn khéo cũng không có cả, nhưng chỉ được một điều là nhiệt-tâm về phụng-sự cha tôi, thật là may cho tôi quá, để tôi gọi ra đây cho nhị-thúc trông xem. »

An-lão-gia nói : « Phải lắm ! Cụ-già tất phải có riêng một người hầu hạ, và người như thế mới hầu hạ được, vả lại ta cũng cần phải chào vị nhu-tẩu của ta. »

Chừ-gia-nương liền sang dan bên tây gọi dì ghẻ, đi chưa đến cửa nách, đã thấy cánh cửa mở sầm... một người ở trong bước ra, chạc ba mươi tuổi, nhan sắc tầm thường, ăn mặc cực kỳ trang-sức, ngọc deo sủng-siểng, hương sực ngạt ngào . . .

Chừ-gia-nương ngạc nhiên hỏi ngay rằng : « Quái lạ ! ngày hôm nay có việc chi mà dì trang sức như vậy? »

289

https://tieulun.hopto.org

Thím này cười nói : « Có khách lạ mới đến, ta tưởng chắc cụ-già thế nào cũng bảo ta ra chào khách, cho nên ta phải sắm sửa sẵn sàng. »

Chừ-nương-tử trông thấy ở trước ngực đeo vô số là túi đựng hương : Túi hương kỳ-nam, hương kim-đĩnh, nước hoa, đều là của Đặng-cửu-công đi áp tải các nơi kiếm về cho thị ấy, Chừ-đại-nương phì cười hỏi : « Dì ơi ! dì làm người ta cười . . . chết sặc mất . . . . thế nào ! có bao nhiêu thứ túi dì đeo cả ra thế ! »

Thị ấy cũng cười khúc-khích nói : « Đây tinh những túi đựng các thứ hương, mỗi thứ một mùi, cô-nương bảo tôi bỏ thứ nào ? »

Chừ-gia-nương cũng cười nói : « Trẻ con quá ! thôi đi ra đây với tôi. » Nói rồi dắt tay thị ấy ra chào An-lão-gia.

An-lão-gia nhìn kỹ thì thấy người có dị tướng, tóc tuy đen hung cứng, da tuy trắng nhưng nợt nhạt, lông mày rậm, mũi dọc dừa, còn ẩn-tướng chi chi không biết.

Đặng-cửu-công trông thấy thị ra, cười híp mắt, lúc thị sắp đến gần, thị lại định chạy ra đứng cạnh An-lão-gia lập tức, ông già gọi thị ấy lại bảo : « Tống tả, giận đã, ông này là quan người họ tôn-thất, mến ông ấy yêu ta mới kết với ta làm anh em . . . »

Thị nghe đến đấy liền nói : « Thế là nhị-thúc đấy à ? »

Cửu-công mắng : « Ấy mới kỳ ! Ai là nhị-thúc mày ! Mày có ra chào phải gọi là lão-gia. »

Thị nghe nói liền chào rằng : « Ô lão-gia ôi, tôi xin chào lão-gia ! » Nói rồi hai chân đứng sừng sững.

Cửu-công lại mắng : « Sao mày không lạy hẳn xuống ? »

An-lão-gia liền đứng giậy vái lại và chúc tụng rằng : « Vị di nhưng-nhưng này thật là phúc hậu, có tướng-mạo đa tư nghi-nam. »

Cửu-công nói : « Ấy lão-đệ đừng gọi thế, nên gọi thị ấy là cô hai. »

An-lão-gia mới nói đùa Cửu-công rằng : « Cụ già bảo gọi thế dễ thường còn cô lớn nữa đấy à ! »

Cửu-công trả lời luôn rằng : « Tôi có ai nữa đâu ! Nhưng tôi một, nó một có phải là hai đầu không. »

Chừ-đại-nương phải nói chữa rằng : « Ấy nhị-thúc nghe xem, chúng tôi ăn nói chẳng đâu vào đâu cả, thật là gập đâu

290

https://tieulun.hopto.org

nói đấy. » Nói rồi mới bảo thị ấy rằng: « Những thứ tửu quả tôi đã sắp tử tế cả rồi, dì về dì bảo chúng nó bưng ra đây, rồi dì ra đây mà hầu giúp đỡ tôi với..... Còn những đứa hầu rượu đã đến chực đấy chưa? » Ngoài nghe một tiếng dạ dan thì đã thấy tiến vào bốn thằng nô-con, mỗi đứa một vẻ: Đen như sơn, béo như tượng, sấu như ma, và đỗ như băm bầu.

Nguyên bốn đứa nô-con và một vị nàng hầu của Đặng-công điều là cụ già đã tự trọn lấy làm nghi-tụng, rời một khắc không được, cho nên khi đến nhà con gái ở cũng mang đi đủ cả. Chử-đại-nương gọi bốn đứa bảo chia mỗi đứa một việc.

Sắp vào gồi uống rượu, An-lão-gia lại gọi Công-tử bảo rằng: « Công-tử, con ra chào dì và mợ-hưng cho dì! »

Công tử vâng lời ra lại chào, thị ấy cũng chào lại, vừa cười vừa nói: « Ô hà! Cậu này đẹp lắm thay! »

Chử-đại-nương nói: « Ấy chết! Dì nói thế ấy. »

Thị ấy lại cười nói: « Cô bảo tôi nói làm à! Cô hãi xem dạ mặt cậu ấy trắng như ngọc ấy là đó, thực như con đức thánh mẹ ở ngoài đền! »

Đặng-cửu công và Chử-đại-nương nghe thấy đều cười ồ cả lên, chỉ có ẩn để An-lão-gia cũng không nhịn cười được, làm cho Công-tử đỏ mặt... *Ông Cửu-công, vợ lẽ ông ấy và 4 đứa hầu trẻ con, thường gọi là tam tuyệt, những hạng ấy trời đất sinh ra đều một cách riêng).*

Tiệc rượu bày xong, Chử-đại-Quan chào mời một lượt rồi đi, Đặng-công mang ra một đôi chén lớn, cùng với An-lão-gia vừa uống rượu vừa nói truyện. Thật là:

Rượu cùng tri-kỷ nghìn chung ít,
Nói chẳng hợp nhau chỉ nửa nhời.

An-lão-gia mỗi uống rượu, bụng nghĩ thầm: « Ông già này dẫu rằng lão thật, nhưng vốn là người từng trải việc đời, ta tất phải giữ dừng để hở một tị nào mới có thể giữ được sự thực của hắn. » Rượu xong vài lượt, Đặng-công hỏi trước An-lão-gia rằng: « Lão-đệ vừa nói lão-đệ từ quan không làm nữa? Tôi lại vừa nghe bạn tôi ở Hoài-an lại nói truyện rằng Đàm-nhị-Âm bị quan Nội sử nào mắc tâu, triều-đình có sai một ông Ngô-kiểm-sai lại bắt lão tra hỏi, quan cứ

291

https://tieulun.hopto.org

của lão-đệ vì thế mà được khai-phục rồi mà ! Tôi tưởng như lão đệ tuổi còn trẻ, nên vì nhà-nước hết sức làm việc, làm sao lại cáo mà về, đã về làm sao lại đi đến đây có việc chi ? »

An-lão-gia nói : « Cửu-huynh chưa biết, em tưởng như thân em, khi trẻ cố học, thi đỗ tiến-sĩ, ra làm Tri-huyện, chưa được nửa năm, đã bị những biến-cố to như thế, ấy những mùi đời làm quan, đại khái như thế ; thôi chi bằng về ở sớ nhà, làm quen với mấy người anh-hùng can-đảm, cùng nhau uống rượu nói truyện tri-kỷ còn xướng hơn. »

Đặng-công nghe câu ấy, rót một chén to, uống một hơi cạn, rồi giơ lên một ngón tay mà nói : « Thế mới là thanh-cao ! »

An-lão-gia lại nói : « Còn như tôi không về quê tôi vội, tôi đi đến đây, là vì khi con tôi ở kinh đi ra Hoài-an rồi, Hoa-Chung đi với, chả may ốm ở giữa đường, đến lúc con tôi đã đến Hoài-an rồi, mà chưa thấy nó đâu cả. Tôi đến đây, là để tìm Chử-nhất-Quan là người họ thân với hắn, vì tìm Nhất-Quan thì biết tin Hoa-Chung, mà về tìm Nhất-Quan lại biết được ngô-huynh có nhà ở sớm 28 cây liễu đỏ, đến đấy hỏi, mới biết lão-huynh ở chơi bên này, tôi trộm nghĩ đã đến Linh-sơn phải vào lễ phật sống.c o nên cố len-lủi mà tìm đến đây. Ngờ đâu bây giờ chả những được gặp mặt ngô-huynh mà lại được kết với lão-huynh làm anh em ! thật là duyên trời rủi rủi, đệ thật sung xướng ! »

— Thế ra lão-đệ đã đến nhà tôi, thế mà tôi đi vắng, chả tiếp được lão-đệ, lấy làm không phải lắm.

— Chúng ta người lớn sao còn cứ bo bo những lễ-số vật thế ? Tôi vừa ngồi nói truyện với quý-tế, chỏ Chử-nhất-Quan nói những truyện anh-hùng hào-kiệt hữu danh bây giờ, hắn chả biết ai cả. Tôi tưởng cứ lời thánh-hiền đã nói : Chỉ có người anh-hùng mới biết những anh-hùng, nói đến ngô-huynh, tất là có thú.

Cửu-công vuốt râu nói : « Phải ! cháu nó còn ít tuổi, đã quen biết được bao nhiêu, cho nên không trả lời lão-đệ được, những người mà lão-đệ đã khen là anh-hùng hào-kiệt, tất không phải người vừa, lão-đệ cứ hỏi ta này, dù là những người ở đông, tây, nam và bắc, khắp trong gầm trời, ta có thể biết được gần hết, vậy chứ lão-đệ hỏi ai ? »

292

https://tieulun.hopto.org

— Người anh-hùng ấy ở gần đây mà !

Cửu-công nghe nói bĩu môi : « Tưởng là người ở xa, ta ngộ còn có sót chăng, chứ như ở vùng ta đây, trừ ta ra, lão-đệ ở đây bảy tám năm nữa, cũng chưa chắc tìm ra được ai là anh-hùng ! »

An-lão-gia nghiêm sắc mặt nói : « Ngô-huynh ơi ! sách có chữ : trong làng nhỏ độ mười nhà, còn có người trung tín ; lại có chỗ nói : người chân-tài không lộ-tướng ; ở đâu không có người giỏi, Cửu-huynh ! chớ có nghĩ rằng đã từng ra bể, không còn đâu đáng gọi là nước cả. Cứ như người này, tôi nói tên ra, thì chả những ngô-huynh chịu là anh-hùng mà ngô-huynh cũng không dám coi thường người ấy nữa ! Phần hơn nữa là trừ ngô-huynh ra, thì chả còn ai biết được người anh-hùng ấy đâu ! »

Cửu-công nghe nói, nghiêng đầu nghĩ mãi không tưởng ra ai, mới hỏi : « Ai thế ? lão-đệ thử nói xem, xem tôi có thể biết được không ? »

An-lão-gia đủng-đỉnh tay vuốt râu, mắt nhìn chòng-chọc mà nói với Cửu-công rằng : « Người ấy tên là. . . . . Thập-tam-Muội. . . .

Cửu-công nghe đến ba tiếng Thập-tam-Muội bỏ ngay chén rượu xuống bàn, hỏi An-lão-gia rằng : « Lão-đệ ! Sao lại biết được người ấy ? »

— Ngô-huynh đừng hỏi tôi vội rằng : Làm sao tôi lại biết được người ấy ! Tôi hãy hỏi ngô-huynh rằng : Như người ấy có đáng cho là anh-hùng hào-kiệt không ? và ngô-huynh có biết người không ?

Cửu-công nghe hỏi liền thở giài nói : « Lão-đệ ! Kể như người ấy, tuy rằng vấn tóc, cài châm, chả những là một đứng anh-hùng trong đám son phấn, mà cũng là một vị hào-kiệt đầu-vai-tai-quạt trong đám tu-mi ; nội những người con trai thiên-hạ, coi thấy hắn đều đáng sấu hổ cả ; còn như hắn với ta, chả những là quen biết mà thôi, lại là một người làm ơn cho tôi nữa. »

An-lão-gia nghe nói, bụng nghĩ thầm : « Được rồi ! » Hỏi luôn rằng : « Sao ngô-huynh lại nói thế, hắn là một người con gái còn trẻ tuổi, lão-huynh hơn hắn gấp mấy tuổi, cho rằng hắn có oai-danh thế nào mặc lòng, là tri-kỷ thì phải, chứ

293

https://tieulun.hopto.org

làm sao lão-huynh lại gọi bất là ân-nhân được. Câu nói ấy tự hồ có cớ, xin lão-huynh dạy rõ cho.»

Cửu công nói: «Còn lâu, rãi uống đã, truyện còn giài...» Cửu-ông gọi người nhà bảo thay rượu đi, vì để lâu đã nguội rồi, lại vừa lúc Chử-đại-nương sai người bưng đồ ăn lại, một bà hầu với bốn tiểu-đồng thay nhau hầu hạ, rứt là nhanh chóng, và rứt là sạch sẽ.

Hai ông mời nhau ăn, An-lão gia chỉ uống ít nắm, còn Cửu-công thì cứ ừng ực rượu đã trào mà sức ăn lại khỏe,... Như hổ như beo nuốt, chẳng bỏ sót thứ đồ-ăn nào, hình như sợ mất lòng cô dâu là người con gái nấu nướng.

Chử-gia-nương thấy ở dưới bếp, thưng bụng vẫn ngay ngáy lo rằng hai ngài quá rượu, nếu khi tửu-hậu nói sơn sơn, thì công-việc giở bét, cho nên xong việc rồi cũng lên ngồi một bên mà nghe truyện.

Đặng-công nhìn An-lão-gia mà bảo rằng: «Mới rồi lão-đệ hỏi tôi làm sao một người con gái trẻ tuổi mà lại là ân-nhân cho ông-già nhiều hơn gấp mấy tuổi lão-đệ có biết đâu, anh cũng như là một đứa trẻ con vậy. Sở là anh lúc bé ơn cha nhờ mẹ cho ăn cho đi học, lúc bấy giờ chữ được chữ chăng, võ ếch-nhái, chơi lăng nhăng về của vẽ cò, cho qua ngày tháng mấy lâu đi vậy, lại anh cứ ở dưới anh Tôn-sơn, mà anh Tôn-sơn lại là người đỗ đội bảng ấy. (1) Sau khi ông già bà già ta về châu phật rồi, thôi bấy giờ ta như ngựa không cương, như chó sổ sích, chơi bời với những đứa chả ra gì, tập đấu gậy, tập múa dáo, còn như rượu chè, thuốc phiện, trai gái, cờ bạc, không thứ gì là anh không lầu thông, chả cách mấy tí nữa mà anh đã sa ngã vào nơi hắc ám. Nhưng may quá, cũng là phúc tiền nhân để lại, gặp được mấy ông bạn của ông già tôi, khuyên bảo tôi rằng: «Ở đời chả làm việc này thì làm việc khác, văn anh đã dốt có lẽ võ anh lại giát ư, tôi xem anh có sức khỏe, có võ nghệ, sao anh không đi thi võ mà anh lại cứ làm những nghề ăn mày thế. Lúc bấy giờ tôi cũng đã hơi biết nghĩ, mình tưởng mình là con

(1) Có chữ rằng: danh lạc Tôn-sơn, nghĩa là tên ở dưới anh Tôn-sơn. Anh Tôn-sơn đã đỗ cuối bảng mà tên lại ở dưới anh Tôn-sơn thế là ý nói không đỗ.

294

https://tieulun.hopto.org

— Ai xin hẳn làm gì, chỉ mượn đi để bắt yêu-quái song là trả ngay, Lão-tinh-quân đừng có rụt rè làm như trẻ-con, chả bõ người ta cười !

Kim-tinh nhân thò vào trong tay áo, lấy ra một hạt kim-đan đưa cho Hành-Giả giặn rằng : «Hạt kim-đan này là sinh kim chí bảo, ta vì nể là người lớn, cho nên cho mượn, chớ có coi là khinh-thường. »

Tiểu-hành-Giả tiếp nhận vào tay xem ra bằng hạt đậu sanh, mà là đất, chả phải vàng, mới cười nói với Kim-tinh rằng : « Tôi tưởng cho tôi mượn bảo bối chi, chả hóa là một viên đất ! »

— Thổ mới có thể sinh được kim, đấy chính là bảo bối đấy.

Tiểu-hành-Giả hiểu ý liền nói : « Vâng ! Vâng lĩnh ! »

— Kim-đan tôi cho mượn để bắt yêu-quái thôi, chớ có bắt chước như nhà tu-tiên lấy kim-đan ấy đi chỏ đá hóa vàng nhé !

— Tôi có phải lũ tham của đâu ? Nói rồi liền dắt kim-đan vào mình, từ giã Kim-tinh, lại cưỡi mây quay về nhà họ Cát.

Bấy giờ Bán-Kê với hai cụ già còn ngồi nói truyện chưa ngủ. Tiểu-hành-Giả chạy đến trước mặt thưa : « Sư-phụ, con đã về ! »

Bán-Kệ nghe thấy mừng lắm hỏi : « Đồ-đệ về nhanh thế ! Có gặp sao Tràng-canh không? Có tìm được mưu kế gì không?»

— Kim-tinh bảo tôi rằng yêu-quái nó hay làm khuyết-hãm người ta, là vì thổ-địa xứ này lỏng và mỏng, cho nên nó chui ra chui vào được ; Kim-tinh có đưa cho mượn một hạt kim-đan, bảo đem về chôn ở dưới đất, để hóa ra nước, và làm cho thổ khí dày và chặt lại, yêu tinh dẫu có thần thông đến đâu, cũng không thể chui vào đất được nữa, nó đã phải chui ra, thì những chỗ khuyết-hãm tự nhiên điền-bằng.

— Kể lý ra thì cũng phải, nhưng không biết có kinh-nghiệm không ?

Nhất-Giới nói : « Linh-nghiệm hẳn chứ ? »

— Sao mày biết ?

— Bạch sư-phụ ! Con xem khắp thế-giới bây giờ, hễ chỗ nào có hơi vàng bạc, tức không còn khuyết-hãm gì cả.

— Dẫu nói chả phải chính đích, nhưng cũng có nhẽ.

Bán-Kệ cùng với hai cụ kia vào buồng khách nằm nghỉ.

295

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả có việc đương nghĩ, không sao ngủ được ; đầu trống canh năm đã giậy gọi Chư-nhất-Giới giậy bảo rằng : « Chúng ta giậy sớm, sắp sửa sẵn sàng, để rồi bắt yêu-quái. »

Nhất-Giới nhỏm giậy hỏi bây giờ chúng ta đi đâu ?

— Em chớ hỏi vội, cứ vác đinh-ba đi với ta, phải sè-sẽ chứ ! Chớ có làm động để cho sư-phụ ngủ !

Nhất-Giới tuân lời, sẽ vác đinh-ba cùng đi với Hành-Giả ra núi Bất-mãn ; đã đến bên núi, mới cứ theo phương-vị bát quái tìm đến phương kiền gọi Nhất-Giới bảo : « Anh em ơi ! Đào hộ tôi tí ! »

Nhất-Giới vác đinh-ba đào ra một cái hố lớn, bảo Tiểu-hành-Giả rằng : « Ứ, sư-huynh ơi ! Đất xem ra sốp lắm thật ! »

Tiểu-hành-Giả lấy kim-đan bỏ xuống, rồi bảo Nhất-Giới lại lấp đất lên cho phẳng, đứng một lúc nhân nghĩ rằng : « Bảo bối này một giờ ba khắc mới có ứng-nghiệm, chúng ta hãi về, đánh thức sư-phụ giậy đã, rồi sẽ ra tìm yêu-quái cũng chưa chậm gì. » Bèn cùng nhau cưỡi mây quay về nhà họ Cát, nghỉ ngơi một lát ; trời đã tang-tảng sáng, Bán-Kê vừa thức giậy, trông thấy Tiểu-hành-Giả và Chư-nhất-Giới đứng hầu hai bên, mới hỏi rằng : « Sao các ngươi bảo sáng mai đi đâu sớm ? Bây giờ còn đứng cả ở đây ? »

Tiểu-hành-Giả thưa : « Chúng tôi đã đi về đây, chỉ chực nói để sư-phụ biết, rồi để Nhất-Giới ở nhà trông nom sư-phụ, tôi thì đi bắt yêu-quái. »

— Như yêu-quái ấy nó đã có thể chui ra chui vào dưới đất, làm khuyết-hãm người ta, tất là nó có thủ-đoạn cao-cường, một mình con sợ bắt không nổi, chi bằng bảo cả Nhất-Giới đi giúp một thể.

— Nếu cả sư-đệ cùng đi với tôi càng hay, chỉ sợ sư-phụ ngồi một mình ở đây, ngộ có sầy ra việc chi chăng ?

— Chẳng ngại chi ! Ta ở đây một mình, chắc không việc gì ?

Hai người cùng nhau lại đi ra núi Bất-mãn, trời đã sáng rõ, hơi mẹ vàng đã đầy dẫy cả trong trời đất, những yêu-tinh ở dưới đất đều bị kim-khí sông tới dần dần, gia xương bị thương, không thể chịu được, đều phải n..ô ra, mới một lúc mà đầy núi khắp đồng, đều có yêu-quái.

Tiểu-hành-Giả trông thấy mừng lắm, reo lên rằng : « Kim-đan có thiêng thật ! Yêu-quái đã phải ra cả kia kìa ! Nhân

296

https://tieulun.hopto.org

gọi Nhất-Giới bảo rằng : « Anh em ơi ! Lúc này không ra tay, thì còn đợi đến bao giờ ? »

Nhất-Giới nghe thấy nói ra tay, liền hầm hầm hè hè, tay cầm đinh-ba khấn rằng : « A-di-đà-phật, cái đinh-ba này mới sông sởi hôm nay đây ! » Khấn thế rồi, cứ trông chỗ có yêu-tinh chém lấy chém để, những yêu-tinh thấy cái đinh-ba chém giết dữ-dội quá, toan chui vào đất mà tránh-ẩn, chả ngờ đất rắn chắc cả, dẫu có đầu sắt cũng không thể chui được, phải chạy tứ tung ngũ hoành chốn tránh, nhưng chạy làm sao cho kịp, đều bị đinh-ba sóc chết cả, vẫn chưa thấy yêu-quái ; đâu những sác yêu-tinh con đã chết hiện hình lại thì đều là loài chó-sói.

Tiểu-hành-Giả cười nói : « Hèn nào mà nó dũi đất khỏe thế ! Chưa thấy chủ quái, hai ảnh em chia nhau đi tìm. »

Lão yêu-quái ẩn ở trong đất, mong cho Tiểu-hành-Giả đi rồi, thì lại chui ra sinh yêu tác quái, ngờ đâu kim-khí thịnh lên, mình đau khó chịu, chạy ẩn các nơi, chỗ nào cũng vậy ; thậm chí sát da rức xương, không sao chịu được ; bụng nghĩ thầm : cái đất này vốn là sốp bở, mặc sức ta chui ra chui vào, làm khuyết-hãm mọi người, bây giờ sao tự nhiên chắc rắn lại thế này, chắc là lũ Hòa-thượng kia làm phép thần-thông, nó đã phá miễu thờ của mình để mất hương khói, bây giờ lại thổ kim-khí để bức mình, thật là đáng giận mười phần, muốn ra mà đối địch với nó, thì địch không sao nổi. Phần hơn nữa, nó đi hầu sư-phụ nào sang phương tây cầu giải, sư-phụ ấy chắc cũng như thầy Đường-Tăng ngày xưa, giá mà bắt được sư-phụ nó ăn thịt mà rửa hờn thì hay quá, nhưng không biết sư-phụ nó ở đâu ? Bụng thì nghĩ vậy, mình thì bị kim-khí sâm nhiễu quanh mình, bức không chịu được, phải lòi đầu ra, tay cầm hai roi, bỗng gặp Nhất-Giới đương vác đinh-ba đuổi quốc các yêu-con, yêu-quái trông thấy những thủ-hạ chết nằm đầy cánh đồng, trong lòng giận lắm, quát to lên rằng : « Thằng mõm giài tai to nào kia, mày ở đâu đến đây thế ? » Hầm hầm dơ hai roi đánh luôn. . .

Nhất-Giới trông thấy cười nói : « Sao mày chả cứ ẩn ở trong đất cho khỏi chết ? Tội gì mà ra, ý hẳn đến lượt mày khuyết-hãm, mày lẫn không được nữa đấy sao ? »

Hai bên đánh nhau, đến vài mươi hợp, yêu-quái biết mình địch không nổi, chợt lại nghe tiếng Tiểu-hành-Giả

297

https://tieulun.hopto.org

thét Nhất-Giới cỡ đánh, đừng để chốn mất. . . Lại càng sợ, phải tháo thân chạy, Nhất-Giới nhất định đuổi theo, yêu-quái sợ quá, đâm đầu xuống đất dũi quàng, nhưng toạc cả đầu, bươu cả chán, không sao vào được phần nào, lại phải quay lại đánh liều, Tiểu-hành-Giả vừa đến nơi, yêu-quái cuống cuồng, mượn trận gió chốn mất . . . Yêu-quái chốn đi đâu ? Chốn về đẳng đông-nam, đẳng đông-nam lại là thôn Cát-đẳng. Lúc bấy giờ Bán-Kệ chưa thấy đồ-đệ về, nóng lòng sốt ruột, đương cùng với hai vị Trưởng-lão ra đứng trước cửa trang ngóng trông, xẩy gặp yêu-quái chốn đi qua trông thấy, nghĩ thầm rằng : « Địa phương này xưa nay có sư đâu, sư này chắc là sư-phụ hai thằng kia hẳn, nay gặp nhau đây, tha thế nào được mà chả bắt ! » Liền lượn xuống bắt Bán-Kệ đè gió đem đi, làm cho hai cụ già sợ mất vía, ngã lăn ra đất.

Một chốc hai đồ-đệ đến, thấy hai cụ già hoảng-hoảng hốt-hốt, hỏi duyên do thời hai cụ già thưa : « Thưa hai vị La-hán, hỏng mất rồi ! hai vị La-hán ạ ! Đường-trưởng-lão bị yêu-quái bắt mất rồi ! »

Tiểu-hành-Giả nghe nói, bẫm hầm nổi giận : « Ta vẫn bảo để Chư-nhất-Giới ở nhà coi giữ, sư-phụ không nghe, cho nên đến nỗi ! »

Nhất-Giới nói : « Bây giờ sư-huynh cáu cũng vô ích, phàn nàn cũng vô ích, đẳng lo lắm, sư-huynh ạ ! yêu-quái nó ăn được trâu dê sống, có lẽ người nó ăn cũng được. Chúng ta nên đi tìm mau đi. »

— Bây giờ dưới đất đã có kim-khí, khuyết-hãm bình rồi, yêu-tinh còn chui sao được ; hẳn nó còn có sào huyệt ở đâu, phải để hỏi thổ-quan mới được.

Liền gọi hai cụ già hỏi miếu Thổ-địa ở đâu ?

Cát-Căn nói : « Xứ chúng tôi không có thổ-địa. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Lạ chưa ! Ở dưới gầm trời, có đất là có người, có người là phải có lễ giao, lễ xã, sao lại không có thổ-địa ? »

Đẳng-Bản nói luôn rằng : « Tôi nghe đâu trước kia cũng có Thổ-địa, vì tự khi có khuyết-hãm đại-vương lại, ông Thổ-địa không ở nữa. »

Nói chưa rứt lời thì thấy một ông lùn, già bạc đầu, đầu đội mũ rách, mình mặc áo tàng, chạy vội ra quỳ ở trước

298

https://tieulun.hopto.org

mặt Tiểu-hành-Giả tự sưng là thần Thổ-địa ở thôn Cát-đẳng lại chào.

Tiểu-hành-Giả nói : « Ta vừa mới hỏi sao xứ này không có Thổ-địa, vậy bác ở đâu mới ra thế ? »

Ông già kêu: « Đã có Thổ-địa, phải có Thổ-thần, địa phương mới được yên ổn ; như hai thôn này, đất nó mỏng mẻo lắm, lúc yêu-quái chưa lại, cũng đã bị giày sắu chẳng chịt bối rối, nay lại thêm có yêu quái ấy, cứ nó ỷ nào nó cũng mang những con cháu nó chui ra chui vào, nó làm đất bở ra không sinh trưởng được thứ chi cả, cho nên Tiểu-thần không dám ngồi mà ăn không, bởi thế không có Thổ-địa ; nay được pháp-lực của Tiểu-Thánh khua trừ yêu-quái, mượn được kim-đan chôn vào đất, khuyết-hãm bình cả ; Tiểu-thiên-Bồng lại đánh chết được nhiều yêu ma, Lão-quái không dám ra nữa, cho nên tiểu-thần lại về cung chức như cũ, xin ngài thứ lỗi cho, vả tôi vội vàng ra chào, áo mũ lam lũ, chả có oai nghi gì. . . . »

— Cứ như lời bác nói, thì ra chúng tôi đã điền bình cả những chỗ khuyết-hãm rồi ; nay sư-phụ ta bị nó bắt mất, thế ra chúng ta tự làm cho chúng ta khuyết-hãm đó. Bác hãi đứng lên, để tôi hỏi bác một việc ; dẫu rằng xưa nay bác không coi ở đấy, nhưng tôi xem ra bác cũng là một người có ý tứ, thế thì những tông-tích của yêu-quái, chắc là bác biết, như bây giờ nó bắt sư-phụ ta đi thế, vậy có biết nó đem dấu chỗ nào không ?

— Tôi không biết rõ, nhưng tôi nghe ngày trước Cát Đẳng hai họ lôi thôi rắc rối, đồng thành một cụm quấn quít, bởi thế cho nên ở về phía đông nam trên núi Vô-định kết thành vô số giây rễ, cành lá dao nhau um tùm đến vài mươi dặm, không ai còn dám đi lại nữa. Ở dưới rễ-cái có một cái hầm, yêu-quái chắc ẩn nấp ở trong ấy, nhân núi Vô-định ấy là tổ-mạch của hai thôn, vì trên núi mọc nhiều gai góc, phá mất phong-thủy hai làng, cho nên yêu-quái nhân thế mà lại quấy nhiễu hai làng đây, làm khuyết-hãm người ta để thụ hưởng những lợn dê, nay bị hai ngài đánh đuổi nó, nó chạy rồi nó nhân tiện bắt luôn Đường sư phụ, tôi chắc nó lại quay về động cũ hẳn, nay Tiểu-Thánh muốn tìm sư-phụ, nên tìm đến đấy có lẽ tìm thấy.

299

https://tieulun.hopto.org

— Hai thôn có nhiều nhà nhiều người, đã biết vì những giây rễ mọc ở trên núi mà phá mất phong-thủy, sao không bảo người đem dao cắt đứt đi ?

— Ai cũng biết thế, nhưng chỉ nhiều người nhiều đều, vả lại không có gươm sắc, và không có sức khỏe thì chém đứt sao được ? việc ấy nhờ hai ngài thương cho.

— Có phải thế, để ta chém đứt giây, bắt sống yêu-quái, sẽ bảo dân nó lấp miếu thờ ; thôi bác lui ! . . . Ông Thổ-địa già từ tạ rồi biến mất.

Hai cụ già thấy vậy, hết vía kinh hồn, chắp tay cả lại niệm : « A-di-đà-phật. Đức Tôn-hành-Giả này thật là thần-thông quảng-đại, ngài đức rộng đạo cao, cho nên quỉ thần cùng kinh phục.»

Tiểu-hành-Giả nói : « Thôi, hai cụ đừng tán-tụng vội, nhờ hai cụ trông nom cẩn thận những ngựa và hành-lý cho tôi, để tôi cùng với sư-đệ đi cứu sư-phụ tôi và bắt yêu-quái. »

Nói rồi hai anh em cùng cưỡi mây đi về phia đông-nam, đến núi Vô-định, quả có vô số giây rễ kết thành một khóm.

Khuyết-hãm đại-vương từ khi bắt Đường-bán-Kệ đem về trong động, đặt phịch xuống đất và mắng rằng : « Hòa-thượng này giỏi thật ! Mày bảo đồ-đệ mày đi bắt ta, nay hóa ra ta bắt được mày, mày bảo làm sao ? »

Trưởng-lão ngồi dưới đất, chữa mình ngồi cho ngay ngắn . . . ngồi nghiêm không nói chi cả.

Yêu-quái trông thấy thế, lại cười mà bảo : « Ta bắt mày đến đây, cốt để ta ăn thịt, chứ có phải ta tỉnh mày đến tụng kinh niệm phật cho ta đâu, mà mày cứ ngồi nghiêm-nghiêm chỉnh chỉnh, giả cách phật hay Bồ-tát, có dễ làm bộ ra thế để ta tha cho mày hay sao ? »

Bán-Kệ cũng nhất định không nói gì.

Sơ tâm yêu-quái định bắt để ăn thịt, nhưng thấy nguyên thân của Bán-Kệ tụ mà không tán, chưa dám hạ thủ ; nhân nghĩ ra kế hãi đem phật-pháp hỏi căn hỏi vặn để Bán-Kệ phải nói, rồi nó đánh cho Bán-Kệ tan hồn lạc phách, thì mới hạ thủ mà ăn thịt được.

Yêu-quái nghĩ vậy tay cầm roi mây chỏ Bán-Kệ hỏi : « Mày đã đi tu, làm con cái nhà phật, thế thì có phật hay là không có phật ? Nói phải thì thôi, nhược bằng không phải lý, ta sẽ cho mày một roi ! »

300

https://tieulun.hopto.org

Bán-Kệ không trả lời.

— Có lẽ mày chỉ là đồ tu hú, chưa biết được những câu ấy, ta hãi tha đánh cho. Nhưng ta hãi hỏi mày, lũ Hòa-thượng chúng mày động há miệng ra là niệm « Nam-vô-phật » đã là phương nam không có phật, cớ sao đức Quan-thế-âm-bồ-tát lui ở về bên nam ?

Bán-Kệ lặng ngắt.

— Nhà phật đã tự sưng là thanh-hư không nhiễm chút trần-ai, cớ sao trong kinh Hoa-nghiêm lại khoe rằng có bát bảo trang-nghiêm, muốn ăn có ăn, muốn mặc có mặc ?

Bán-Kệ cứ ngồi im.

— Nhà phật dạy người ta nuốt kim, đến nỗi mở cái cửa hiếu sắc ; dạy người ta cắt thịt, đến nỗi thành tai hại vợ bỏ chồng, ấy đạo nhà phật mày hão huyền như thế, còn có thứ gì hay ?

Bán-Kệ hình như điếc.

Yêu-quái thấy vậy tức mình, thét rằm : « Đồ mày chừng là sư tu rở rang, cho nên những sự tích cổ điển, mày không có thuộc ; như bây giờ mày muốn đi sang phương tây, cầu Chân-giải, thế thì cái việc Đường-tam-Tạng lấy kinh, mày hẳn phải biết rõ . . . Cửa phật đã gọi là cửa phương tiện, nhược bằng có chân-kinh, cứ gọi Tôn-hành-Giả, Chư-bát-Giới và Sa hòa-thượng ba người đến lấy đem về cũng được, sao lại cứ bắt Đường-tam-Tạng đi khổ đi sở, vạn thủy thiên sơn, đi hàng mười vạn tám nghìn dặm đường, thế thì phương tiện gì ? Đã gọi là từ-bi, sao lại còn để Đường-tam-Tạng phải chịu qua những nạn nghìn yêu trăm quái, thế thì từ-bi đâu ? »

Bán-Kệ cứ ngồi ngay như câm.

Yêu-quái nói, hỏi, đến nỗi mồm ráo họng khô mà Bán-Kệ nhất định không nói nửa lời.

Yêu-quái đương tìm phương pháp khác, sực nghe ngoài cửa động có tiếng réo rắc, hầm thét : Bắt yêu-quái ! Bắt yêu-quái ! Bấy giờ yêu-quái sợ quá vội ẩn vào một só, không dám đánh tiếng, không dám thở hơi, bỏ mặc Bán-Kệ cứ ngồi đấy. . .

Hai anh em tìm đến đỉnh núi, thấy một cụm những giây kia rễ nọ chằng chịt với nhau, biết là sào huyệt yêu-quái ở trong ấy, Tiểu-hành-Giả lấy gậy nện, Nhất-Giới đem đinh-ba cuốc, nhưng những giây sắn rẻo quá, nện không chuyển, chém

301

https://tieulun.hopto.org

chả đứt, có lúc nó lại cắn cả răng đinh-ba lại, Nhất-Giới nóng tính bực mình mắng hão một mình rằng : « Yêu-quái, mày ràng rịt những cái giây gì thế này ! » Lại cố sức quốc, chém, giây vẫn không chuyển, buông tay ra lại y nguyên như cũ.

Tiểu-hành-Giả bảo Chư-nhất-Giới rằng : « Sư-đệ ơi ! Hãi khoan tay, để chúng ta bàn định đã mà ! »

Nhất-Giới hỏi : « Còn bàn định gì nữa ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Ta nghe sách có chữ « nhu năng chế cương » nghĩa là những thứ mềm chống nổi lại những thứ cứng ; những binh-khí của chúng ta là những thứ cứng và sắc quá, mà những cành lá kia thì rẻo mà mềm, cho nên chém không đứt, lại có câu « nói rai như giây sắn » chúng ta vừa mới rồi, nói nói thét thét, cho nên cảm-khí nó, nó mọc thêm giây mãi ra. Bây giờ chúng ta phải thế này : Thứ nhất là chúng ta phải tìm cái rễ cái rõ rắn thì hãi chém, và thứ hai phải ngậm miệng nín hơi mới được.

Nhất-Giới ngậm miệng thì tức hơi, khó chịu, nhưng còn có thể theo được, chứ tìm rễ cái bụi này thì khó lắm.

— Cứ lần cái thân cây to nhất mà tìm kiếm, thì tự khắc thấy.

— Nhất-Giới vâng lời, cùng Tiểu-hành-Giả im hơi lặng tiếng cứ lần theo giây lớn tìm đi, quanh quanh quéo quéo mãi mới thấy một cái rễ thật to, giài độ một trượng, trên mặt những cành cội đã ra da-vàng, Tiểu-hành-Giả biết đích ở đấy rồi, mới cầm giây đè những rễ con ra một bên, rồi ra hiệu cho Nhất-Giới bảo lấy răng mà cắn. Nhất-Giới hiểu ý, dơ nanh ra cắn thật mạnh . . . một tiếng sật. . . liền đem răng đinh-ba cuốc theo, bấy giờ rễ mới đứt hẳn, bụi cây đổ sầm ra một bên ; mặt dưới hở ra cửa động. Tiểu-hành-Giả mừng lắm, cắt cho Nhất-Giới giữ ngoài cửa động, giặn hễ yêu quái có chốn ra, bắt lấy kỳ được, chớ để sổ mất.

— Cái ấy đã hẳn !

Tiểu-hành-Giả liền buông mình nhảy vào trong động, thấy Bán-Kệ ngồi sếp bằng tròn, nhắm mắt cúi đầu, ngồi ra dáng nghiêm-chỉnh lắm. Chẳng thấy yêu-quái đâu, mới gọi một tiếng rằng : « Sư-phụ ơi ! Con đã lại đây ! Yêu-quái ở đâu ? »

Bán-Kệ nghe tiếng đồ-đệ gọi, mới mở mắt nói : « Yêu-quái, chừng nó ẩn vào mé sau rồi hẳn ! »

307

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN TIỂU LUẬN

Các sách của **Vũ-đình-Long** đã in bán

TRUYỆN CÔ GIÁO QUÝ

(tức là Tòa Án Lương-Tâm)

Truyện một cô giáo thì ai là không muốn mua xem ? sách gần một trăm trang, giá có. . . . . 0$ 30

TRUYỆN THẦY THÔNG THU

(tức là Chén Thuốc Độc)

Chỗ vui cười vỡ bụng, chỗ buồn thương chảy nước mắt, giá. . . . . 0$ 40

TRUYỆN THÔI TRƯƠNG

(tức là Tây Sương Tân Kịch)

Truyện một đôi giai-nhân tài-tử là nàng Thôi Oanh Oanh với chàng Trương-quân-Thụy, hay lắm. Cùng soạn với ông Nguyễn-đỗ-Mục. . . . . .0$ 40

Bán tại nhà in Kim-đức-Giang và các hiệu sách

SẮP XUẤT-BẢN

KIM VÂN KIỀU KHẢO-LUẬN

(1° Chú thích — 2° Nhân-vật — 3° Văn-chương)

có nhiều bức vẽ người và cảnh.

Tiểu-học QUỐC-VĂN Độc-bản

(có nhiều bức vẽ)

Tiểu-học TOÁN-PHÁP

THIÊN PHƯƠNG NHẬT ĐAM

(Tiểu-thuyết)

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2900

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 40

CÂN QUẮC ANH HÙNG

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

HẬU TÂY DU *(dịch sách tầu)*

Thanh-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển: 0$06

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 21714

BIBL. CENTRALE
HANOI
M 15
3526

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

ác sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

TIỂU LUẬN

CỠ KHÍ

M. 3576 (15)

nhà bồ côi, nay có người bảo cậu phải như thế thật là ít có, bấy giờ mới đi thi, thứ nhất thi bắn cung, thứ nhì thi sách quả tạ, thứ ba thi múa giáo và thứ tư thi bắn tên, thôi thì anh mã bộ đều tài, bắn tên chúng cả, chắc là đỗ đầu rồi, ngờ đâu đến kỳ phúc hạch, lại phải ám-tả một đoạn Tôn-vũ binh-thư, Lão-đệ nghĩ xem anh viết làm sao cho được, đành phải chịu nộp quyển trắng... Có người nhà quan đốc-học đến bảo anh rằng : « Quan lớn thấy anh võ nghệ toàn thắng có ý yêu, muốn cho đỗ đầu nhưng chỉ vì anh kém ít chữ, vậy sai tôi đến hỏi anh có chịu tốn 500 lạng bạc thì chắc công việc song. Lão-đệ ơi ! Lão-đệ thử nghĩ cho anh, gia tình lúc bấy giờ còn lấy đâu được 500 lạng nữa, vả lại mình nghĩ mình là kẻ trượng-phu, tự lấy tài sức mà làm nên công danh mới đáng chứ ! Bây giờ buổi mới, mới thò đầu ra đã phải mất tiền, thế thì còn có thể-diện nào ? Dù có đỗ cũng mất danh giá. » Nghĩ thế mới trả lời người kia rằng : « Thôi, đỗ hay hỏng là tự trời định, tôi không đi đường tắt..... »

An-lão-gia nghe đến đấy tán ngay một câu rằng : « Phải, thế mới là chính-nhân quân-tử, nhưng chỉ sợ tài-cán của mình bị họ vùi rập đi mất thôi ! »

Cửu-công nói : « Họ có đánh hỏng đứt đi mà thôi đâu ? Họ lại cho đỗ cái cuối bảng, Lão-đệ tính nhà nước mở khoa thi cốt chọn lấy chân-tài, ai ngờ họ làm tức như thế, ngu-huynh chịu sao được ; ta tức ta bỏ, thế là đường công-danh của ta, không còn mong mỏi chi nữa ; những bạn ta thấy ta ngồi buồn ở nhà, mới dủ ta đi vào đẳng hành tiêu, (*nghĩa là mình có tài có sức đi kèm để giữ cho những người buôn bán, khỏi bị cướp*) ta theo họ đi vài năm quen rồi, đi một mình, nhờ về một ngọn giáo, một con ngựa, du lịch khắp đông tây, sáu mươi năm trời, từng qua bao nhiêu những anh-hùng hào-kiệt, không đến nỗi kém ai ; đến bây giờ có được cửa cao nhà rộng, ăn no, mặc ấm, đều là của trời thưởng cho đấy. Đến năm ta đã 80 tuổi, ta định nghỉ không làm nữa. Ta mới viết thư đi nói tất cả các nơi, nói nhất định từ sang năm trở đi là nghỉ. Bởi thế cho nên những anh em xa gần đều cho đồ mừng, lại có người cho một cái biển có bốn chữ « *Danh-chấn giang-hồ* » ; vả lại nhà ta ở sóm hai mươi tám cây liễu, hàng sóm láng riềng sớm tối cùng nhau đã lâu,

303

https://tieulun.hopto.org

nay nhân thể tuổi đã 80, mới làm một bữa tiệc thật to, tiệc ăn hàng nửa tháng, ngoài lập bàn đấu võ, trong nhà tiệc mở ngày hai buổi, để tiếp đãi những thân-bằng hàng sóm. Ngày thứ nhất không có việc chi, ngày thứ hai vẫn yên, ngày thứ ba là ngày vui nhất, nào trèo, nào há, người ngoài bán hàng đông lắm ; đương khi vui vẻ bội phần, chợt thấy có trang-khách chạy vào báo rằng : « Có một người kỳ dị đến đưa đồ mừng, hỏi đến họ tên, nhất định không nói, bảo cứ hễ chủ ra thì biết », ta tưởng đương lúc nhiệt-náo thế này, có khách đến chơi là qui, mới bảo trang-khách cứ ra mời vào đây, không cứ là ai, để cùng uống rượu vui một thể. Trang-khách ra mời, lúc người ấy vào thì thấy cằm én, mày ngài, vai năm thước rộng, lưng mười thước cao, đường đường một đứng anh-hào, vai đeo một bọc, tưởng là đồ mừng chi, chả hóa ra một gói binh-khí, theo sau người ấy có một người bưng một cái hộp sơn son, không biết trong đựng những gì, hai người cùng bước lên nhà khách, dơ tay chào một tiếng, rồi đứng giữ miếng võ ngay, ta nghĩ bụng bảo dạ rằng : « Người này đến mừng một cách lạ quá. » Nhân hỏi rằng : « Túc-hạ ở đâu đến thế ? » Hắn nói : « Họ Đặng ơi ! Nhà ngươi và ta há có lạ nhau đâu ! Sao nhà ngươi lại giả cách tờ mờ thế ! Vì ta nghe thấy nhà ngươi ăn mừng, cho nên ta nhất định đến họp mặt với nhà ngươi đây ! » Tôi nghe hắn nói sượng sột thế, có ý nhìn kỹ, mãi chả nghĩ ra, nhưng chỉ hơi quen-quen ; mới nói với hắn rằng : « Túc-hạ tha lỗi cho tôi, tôi nghĩ mãi chưa biết Túc-hạ là ai ! Hắn bấy giờ mới sưng tên là Hải-mã Chu-Tam, chúng ta đã cùng nhau giao tình bằng một roi ở núi Mang-ngưu đấy mà ! » Câu nói của hắn làm cho tôi nhớ ngay ra : Năm năm về trước, tôi đi tự kinh ra, bọn tôi có một người tên là Kim-chấn-Thanh đi tự Nam lại, đến núi Mang-ngưu, những hành hóa và tiền-của của bọn họ Kim bị Chu-Tam lấy mất cả, tôi thấy thế tôi thương, tôi đuổi theo hắn, đánh cho hắn một roi, rồi lại lấy lại được cả, vì thế sinh thù, nhân bấy giờ nhà có việc, hắn định đến quấy xấu ta một mẻ. Ta liền nói nhũn với hắn rằng : « Túc-hạ ơi ! Anh em đừng có giận nhau, bọn cùng đi với nhau phải cứu lẫn nhau là lẽ chi thường, huống chi việc đã qua lâu, xin Túc-hạ quên đi ; Bây giờ

https://tieulun.hopto.org

Túc-hạ đã có lòng chiếu cố đến tôi, mời Túc-hạ ngồi chơi sơi nước rồi uống rượu với tôi, kết bạn với nhau làm tri-kỷ, có hay không ? Những người ngồi đấy, thấy ta nói thế, ai cũng tán tụng bài hòa hộ. . . » Lão-đệ xem ta nhịn hắn thế có đã quá đáng lắm chưa ? Ai ngờ hắn không biết điều, hắn trả lời tôi rằng hắn không thèm ăn uống chi cả. Tự lúc từ giã nhau ở núi Mang-nguru, hắn vẫn rình mò tôi, mà chưa gặp tôi, nay thấy tôi thôi nghề, nếu làm sự bất thình lình, thì chả phải hảo-hán, vậy đến đây bây giờ, hiện có các ngài làm chứng, hắn muốn vay tôi một vạn tám nghìn lạng bạc, để bù vào cái số tiền hắn đã kiếm được ngày xưa, mà lại bị tôi lấy lại ấy, nếu biết điều thì phải tươi cười hai tay bưng ra đây ; nếu có tiếc của, hắn cũng không bắt cái gì khó, hắn có mang cái hộp đỏ kia, trong có những sáp yên-chi và sáp thơm, với một đôi hoa thông-thảo, hắn bảo tôi phải đánh phấn ấy và cài hoa ấy làm thằng hề đi riễu trên rạp kia vài lượt, thế là hắn bằng lòng, hắn đi ngay, hắn không thèm động đến một ngọn cỏ . . . Lão-đệ thử nghĩ xem ! Hắn xử như thế, dẫu là bụt đất cũng phải tức giận !

An-lão-gia nói : « Người ấy bướng vô-lý lắm nhỉ ! »

Cửu-công cầm cốc rượu uống cạn, rồi nói : « Lão-đệ ! Em chớ khinh nó, nó giỏi quá, nó biết lên biết lui, biết quyền, biết biến. » (Lúc bấy giờ, hai ông uống soàng, cũng đã mỗi vị năm bảy mươi cốc rượu vào bụng rồi). Chư-đại-nương ngồi bên, thấy thế sợ, nói : « Ngày hôm nay cha uống nhiều quá rồi đây ; vả lại Nhị-thúc tôi chỉ hỏi có Thập-tam-Muội, làm sao cha kể lể lôi thôi, đồ-rắu rế-rách ra thế ! »

Cửu-công bảo : « Có dễ cô tưởng tôi nói giọng say rồi đấy chứ ! Nếu không kể rõ từng ngọn từng ngành, sao cho tỏ được những cách anh-phong nghĩa-khí của cô Thập-tam-Muội. »

An-lão-gia lại giục rằng : « Thế rồi sau sao nữa ? »

Cửu-công nói : « Bấy giờ cái tinh nóng của anh nó bốc lên ngùn-ngụt, nhưng vì đông khách, không giám phát-tác, tôi phải cười mà nói với hắn rằng : Tôi nghĩ bác muốn lấy một trăm vạn lạng, thì khí khó cho tôi, chứ một vạn lạng thì chả là mấy ! chẻ đâu ! mang bạc ra đây. » Các khách ngồi đấy, ai ai cũng ngăn tôi rằng : « Hai vị ơi ! chả nên thế, có

https://tieulun.hopto.org

chúng tôi ngồi đây, chả giám để hai vị sinh sự với nhau đâu ? » Ta mới nói : « Thưa các ngài, các ngài cứ yên tâm, Đặng-Bưu này dẫu rằng hèn hạ thế nào mặc lòng ! Tôi cũng có thể sếp yên được ; ngộ có xảy ra việc gì nữa, tôi cũng không giám để lôi thôi đến các vị. . . . . Một vạn bạc đã mang ra, bầy đầy cả bàn. . . » Ta mới bảo hắn rằng : « Túc-hạ ơi ! Bạc đủ một vạn, mang ra kia rồi, bạc ấy là bởi tinh-thần mịnh-mạc của thân-già này kiếm ra, Túc-hạ lấy dễ như thế, chỉ sợ mang đi không nổi ; vả lại tôi là chủ, Túc-hạ là khách, tôi sợ mang tiếng là khách lấn chủ, vậy thì chúng ta giao hẹn với nhau rõ ràng : không được lấy ai giúp, cứ một chọi một, hễ Túc-hạ đánh ngã được tôi, dù chết, dù bị thương, thì Túc-hạ cứ lấy một vạn bạc ấy đi, tôi mà còn ngắc ngoải, cũng phải gượng giậy soa son phấn làm mặt hề, để đi tiễn Túc-hạ, nhưng ngộ binh-khí của tôi nhỡ đánh ngã Túc-hạ, cũng xin Túc-hạ đừng có phàn-nàn, thế là công-bằng... » Nói rồi tôi sắn quần áo, và cầm cái roi thép đánh nó trước, đôi bên cùng ra đấu võ, cái roi thép của hắn, cũng chả kém chi của tôi, thì ra tự khi nó bị tôi đánh một roi rồi, nó tức, nó đi tìm thầy tìm thuốc luyện võ nghệ thêm, người theo nó cũng nhiều, nhưng giả là người xem đứng quanh cả ở hai bên, tôi thì thực lòng, chót đã giao hẹn, cho nên những người nhà không ai ra cả, không ai dám đến gần ; Hai bên chạm tay nhau, cũng rở binh-khí ra, đánh nhau vài hợp, mới biết rằng Chu-Tam ngày nay không phải như Chu-Tam ngày trước nữa, đương lúc quẫn bách khó gỡ được, tự nhiên có một người nhẩy lên tay cầm con dao ngắn, lấy sống dao mà gạt hai cái roi của chúng tôi ra hai bên, miệng vừa gạt vừa nói : « Thôi hai vị hãy nghỉ tay, để tôi phân một lẽ công bằng. . . Nực cười thay lúc bấy giờ hắn tưởng là người giúp tôi, tôi tưởng là người giúp hắn, hai bên cũng nhảy ra ngoài vòng nhìn xem thì thấy người mặc đồ tang-phục, vai đeo cung, mà là một người con gái. . . . . »

An-lão-gia nghe đến đấy, nói luôn rằng : « Chắc người con gái ấy chính là Thập-tam-Muội rồi ! »

Cửu-công tay vuốt râu rồi nói : « Phải, còn ai nữa. Đương lúc ấy tôi và Chu-Tam sắp toan hỏi lại cô ấy, thì ở đằng

306

https://tieulun.hopto.org

tây có ngay một cái tên-thuốc bắn ngầm lại vào ngay giữa bụng cô ta, tôi toan kêu lên, thì cô ta chỉ hơi né mình, tên thuốc ấy lụt ra ngoài ; lại có luôn tên thuốc thứ hai bắn đến, cô ta không thèm tránh nữa, cứ đứng sừng-sững sẽ thò tay ra bắt ngay được, tên thuốc thứ ba đến luôn, thì cô ta cầm cái tên thứ hai ấy mà hất băng ra ngoài... » Bấy giờ những người đứng xem và người nhà tôi cùng nhau vừa thét bắt vừa tìm người bắn ngầm, người đứng bắn ấy sợ lẫn mất. Thế mà cô ta cứ điềm nhiên không thèm ngoảnh lại tìm ai bắn, chỉ hỏi chúng tôi rằng : « Các ngươi đấu võ với nhau, ta chả cần hỏi ai phải ai trái vội, nhưng ta hãi thấy một đẳng cậy gần nhà, một đẳng cậy có ám-khí, dù đẳng nào được ra nữa cũng bị anh-hùng thiên-hạ cười chê, phần hơn nữa, cớ làm sao mà ai thua phải bôi son phấn với đeo hoa, thế ra các người vẫn yên chi rằng những hạng tô-son điểm phấn và đeo hoa không phải là anh-hùng hay sao ? Thôi bây giờ tôi bảo này, hai vị đừng đánh nhau nữa, cái số vạn bạc ấy để ta lấy cả, các vị cứ hãi một người một ra đấu võ với ta, xem ai hơn ai kém ? xem ai được đánh phấn đeo hoa ?... » Lão-đệ thử nghĩ xem, may ngu-huynh sống hơn Chu-Tam, ăn cơm của trời nhiều hơn Chu-Tam, cho nên khôn hơn Chu-Tam, thấy cô ta lạ thế, không dám coi thường ; đương sắp từ tạ, ngờ đâu Chu-Tam tưởng khinh cô ta là con gái, đơ roi thép lên để đối cự với cô ta, cô ta chả thèm đỡ dao, lén mình vào thò tay xuống dưới gót chân rút dao găm ra, chém đứt cái roi của Chu-Tam ra làm hai đoạn, lúc ấy những tùy-tòng mai-phục của Chu-Tam kêu rầm cả chung quanh, cô ta chả coi vào mùi, một tay chém đứt roi thép rồi, thì một chân đá ngã Chu-Tam xuống đất, gót chân đè lên ngực, tay cầm dao chỏ những đứa kia mà bảo rằng : Chúng bay lên đây ! Tao hãi mổ con Hải-mã này làm mẫu chúng bay xem, chúng sợ hại đến chủ, đều lui ra cả. Cô ta mới bảo mọi người ngồi đấy rằng : « Tôi nhờ các ông các bà đưa hộ cái hộp son phấn cho đức Đại-vương tôi dận chân đè đây bôi son làm hề chơi ! » Chu-Tam nằm phục ở trước mặt cô ta mà kêu to lên rằng : « Anh em chúng bay chớ có hỗn với vị nữ anh-hùng này ; tôi chỉ giận tôi là Chu-Tam nhưng mang

307

https://tieulun.hopto.org

tiếng là hảo-hán, mà còn chưa biết hết thiên-hạ anh-hùng, để đến nỗi bây giờ bêu xấu, chả còn mặt mũi nào trông thấy ai nữa. Vậy xin cô chém tôi đi, tôi chết ở tay cô, cũng là đáng kiếp. » Lão-đệ ng ẹ, như cô Thập-tam-Muội có đáng là một vị anh-hùng trong đội son phấn, có đáng là một vị đứng đầu trong đôi anh-hùng không ?

An-lão-gia vỗ tay vào bàn reo lên rằng : « Thú quá ! Rồi tay cầm cốc rượu uống một hơi hết . . . »

Chừ-đại-nương hỏi : « Sao Nhị-thúc chỉ uống không nhắm ? »

— Truyện Thập-tam-Muội đánh ngã Chu-Tam ấy là đồ nhắm tốt rồi !

Cửu-công cũng cười nói : « Lão-đệ đã biết nghe truyện thế, để rồi ngu-huynh nói cho nghe, còn vô số câu truyện hay, để cho Lão-đệ uống luôn mấy mươi cốc rượu to, cũng không biết say. . . . . »

HỒI THỨ MƯỜI BỐN

Người nóng tính chịu cùi đầu cầu kế,
Kế liên-hoàn sẵn thâm-ý giả ơn.

An-lão-gia nghe câu truyện anh-hùng của Thập-tam-Muội xướng đến nỗi quên cả uống và ăn, khi thấy Chừ-đại-nương nhắc mời, thì nói rằng, đã có truyện ấy cũng đủ làm đồ nhắm tốt đưa cay.

Đặng-cửu-công lượng rượu vốn hào, mỗi một cốc chỉ một hơi là hết, thấy Lão-gia nói thế lại càng thích ý và nói, nếu nghe hết đầu đuôi, thì Lão-đệ sẽ uống được mười cốc một lúc !

An-lão-gia liền hỏi : « Thế nào nữa ? »

Cửu-công vuốt râu nói : « Lão-đệ ơi ? lúc bấy giờ cô Thập-tam-Muội nghe Chu-Tam nói thế, tôi chỉ tưởng cô ta thưởng cho nó một lưỡi dao là song, mà tôi cũng đỡ tức, nhưng lại còn ngại rằng những thân-bằng, cố hữu ngồi vui trong đám tiệc ấy, giữ sao khỏi lôi-thôi vì sự án mạng, sự khó nghĩ. . . đương vẩn vơ trăm mối bên lòng, phần e nỗi khách, phần ngăm nỗi mình. . . can ai không dám, cứu ai cũng không

308

https://tieulun.hopto.org

dám. . . ngờ đâu những bọn kẻ cướp kia thấy thầy nó bị thế, đứa nào, đứa ấy, bỏ cả binh khí, và quỳ cả xuống đất, đầu lạy, miệng van kêu với cô Thập-tam-Muội rằng việc đó bởi tại thầy chúng không biết kẻ hay người rở, chót mạo phạm đến hổ oai chúng xin hãi khoan tay, để giữ thể-diện cho thầy trò của chúng, thì chúng không bao giờ dám quên ơn ; Cô Thập-tam-Muội cười nhạt nói : « Bây giờ, chúng bay muốn giữ thể-diện, thế như lúc nẫy thầy mày đánh ngã ông-già chín mươi tuổi đầu, thời ông ấy còn có thể-diện gì ? Lại như vừa rồi nếu tao đây không có cái tài biết tiếp bắt ám-tiến, ngộ nhỡ tin phải, thì tao đây còn giữ được thể-diện nữa ư ? Thể-diện mình mình biết giữ, không nghĩ đến thể-diện cho ai cả, lẽ công bằng ở đâu thế ? » Mọi người nghe hỏi, đều câm như hến, chỉ việc vừa lạy vừa nhận lỗi. Cô Thập-tam-Muội coi như không biết, một chân chận lấy Hải-mã Chu-Tam, một tay cầm dao, tươi cười nói với mọi người khách đương cuộc rằng : « Thưa các ngài, các ngài chớ có nghĩ nhầm rằng, tôi với Đặng-cửu-công đây có họ hàng hay bạn-hữu gì, tôi là khách qua đường, xưa nay không có quen biết bao giờ ; vả lại tính tôi xưa nay hay đánh những quân ngang ngược vô lễ, nay gặp đương trường sự coi trái mắt, ra tay giúp đỡ đấy thôi, chứ không phải có ý để kiếm số bạc kia đâu. » Nói rồi lại quay đầu lại bảo những lũ kẻ cướp rằng : « Nhẽ thì giết ngay anh này, nhưng vì các anh đã có lời kêu xin, tôi cũng có ý rộng dong ; nhưng muốn cho tôi tha-thứ người đầu đảng các anh phải nghe tôi giặn ba điều : Một là phải xin lỗi những người ngồi đây và ông chủ, từ đây trở đi, gặp ông ấy ở đâu, cũng phải kính trọng ; Hai là những địa-phận khu này nội trong trăm dặm, không được bén-mảng quấy-nhiễu ; Ba là phải nhận kỹ lấy con dao ngắn và cái cung của ta này, hai thứ ấy sau này đi đến đâu, không cứ lúc nào, người nào cầm, là phải cứ y như lời truyền mà làm ; nếu nghe ta cả ba điều ấy, thì vạn sự thôi cả, các người bàn định với nhau đi, tôi chờ các người trả lời mau lên ! ! » Những đứa kia chưa kịp nói, Hải-mã Chu-Tam ở dưới chân cô ta đã kêu lên rằng : « Miễn là cô đừng bắt tôi đánh phấn đeo hoa, còn việc gì tôi xin nghe như thế

309

https://tieulun.hopto.org

cả, chả có dám phàn-nàn. Các người kia cũng đồng thanh mà kêu rằng: « Xin vâng lệnh » Cô Thập-tam-Muội mới nhấc chân buông tha Chu-Tam, Chu-Tam đứng giậy được, liền cùng với mọi người đi đến trước mặt chúng tôi mà xin nhận lỗi, rồi xin đi về. . . Lão đệ ơi! Cổ-nhân có câu: *lúc đã được chịch không nên làm quá*, lại có câu: *thù-hằn nên giải không nên kết*, bởi thế cho nên Lão-cửu này lúc bấy giờ biết sử nhũn, ra ôm lấy Chu-Tam lên, và bảo rằng: « Các ông chưa đi được, xưa nay được thua là thường, vả lại biết đều mới là người tuấn-kiệt; từ giậy trở đi, cái sự ban nãy nửa câu không nói đến nữa. » Xin mời các ngài ngồi chơi, đã sẵn mâm rượu; chúng ta cùng ngồi cùng uống, kết thành một bọn *bầu bạn vì đánh nhau mà hóa ra quen nhau*, thế có hay không? Hải-mã Chu-Tam cũng là thiệp-liệp, liền không chối từ, và nói rằng: « Nếu các ngài đã có lòng tử-tế thế, nhân tiện chúng tôi được mượn hoa cúng phật, mà từ tạ cô kia. . . . Lão-đệ nghĩ xem, lúc bấy giờ uống rượu lại vui thú hơn trước, mà ai là người đáng ngồi cỗ nhất lúc ấy, chắc Lão-đệ cũng biết, vả đến ai cũng phải nghĩ thế, phi cô Thập-tam-Muội thì còn ai nữa. » Tôi đứng giậy có mời, và thân rót một chén rượu thật đầy, để kính mời cô ấy, cô ấy nói: « Như tôi Thập-tam-Muội này bây giờ lẽ phải ở đây, để cốn chứng kiến xem hai bên mới nhau thế nào, xin lỗi nhau thế nào mới phải, nhưng ngặt vì tôi có chế, chả lẽ ngồi ăn tiệc, phần đơn nữa là trai gái không nên ngồi một mâm, thôi tôi xin thất lễ, để đến bận sau. » Nói rồi bước xuống thềm. . . vút. . . từ đất nhảy lên mái nhà, nhà nọ truyền nhà kia, thoáng không thấy đâu cả, thế là cô Thập-tam-Muội đi mất mà cũng vì thế tôi và Hải-mã Chu-Tam mới được biết tên cô ấy là Thập-tam-Muội, Lão-đệ thử nghĩ xem, nếu ngu-huynh không nhờ có cô ta, thì có phải mất cả danh-giá trong một đời! Như cô ta đã đáng làm một người ân-nhân của ta chưa? Bởi thế cho nên sau khi tan khách, ngu-huynh không dám nghỉ, liền đi tìm cô ta, những người nhà nói cô ta mới đến đây ba hôm, nhân vì hôm cô ta mới đến ấy, nhà ta đương rở tiệc, cho nên cô ta còn ra ở trọ đằng hàng cơm kia, tôi nghe biết, mừng lắm, liền đến đấy chào hỏi, thì ra cô ta chỉ có hai mẹ con, mẹ vừa điếc vừa ốm, xem phong

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả vội vàng tay cầm gậy lùng ra sau động.

Yêu-quái nghe tiếng hai người lại tìm đã giật nẩy mình, nhưng còn cậy có giây rễ chẳng chịt, may không tìm được chăng ! Sau nghe những giây ấy đã đứt, sợ run cả chân tay, hiện lại nguyên-hình thành một con chó sói rứt lớn, dũi bậy dũi bạ, nằm nép xuống đất.

Tiểu-hành-Giả ra đến đằng sau động, tối mù tối mịt, chỉ lấy gậy khua liều khua lĩnh, may sao một gậy chúng ngay đầu yêu-quái, yêu-quái đau quá không chịu được, kêu rú lên, vùng té chạy, Tiểu-hành-Giả đuổi theo, yêu-quái đau quá, sợ quá, trông ra cửa động, thấy sáng quang, mới chạy liều ra đấy, ngờ đâu Nhất-Giới đương giữ riết cửa động, thấy chó sói chạy ra, biết là yêu-quái, dơ ngay đinh-ba nện vào đầu, nện một cái thật mạnh. Lúc nhấc đinh-ba lên thì yêu-quái đã đổ máu mà chết.

Tiểu-hành-Giả theo đến cửa động gặp Nhất-Giới hỏi rằng : « Em có bắt được yêu-quái không ? »

— Bắt thì bắt được, nhưng nó chết rồi. Sư-phụ có thấy ở đấy không ?

— Có !

— Yêu-quái đã chết rồi, sao không thỉnh sư-phụ ra về ?

— Sư-phụ còn đương ngồi tham-thuyền, chớ có kinh động ngài.

Thầy Bán-Kệ nghe hai đồ-đệ bảo nhau thế, phì cười, đứng lên gọi, bảo đồ-đệ rằng : « Không phải ta ngồi tham-thuyền ; ta ngồi cốt để lấy chính phục tà, lấy sự không nói gì mà cai-trị lại những sự làm nhiều đấy thôi. »

Tiểu-hành-Giả nghe nói vui mừng, cõng thầy ra ngoài cửa động, và bảo Nhất-Giới xuống những nhà dưới chân núi kiếm mồi lửa đến, nhặt nhạnh những cỏ nát lá khô, cho lửa vào đốt lên, làm cho những giây rễ cháy sạch . . . song rồi, Tiểu-hành-Giả bảo Chư-nhất-Giới sách sác con yêu-quái, mình thì cõng thầy Bán-Kệ cùng cưỡi mây về . . .

311

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ MƯỜI LĂM

Dã-sa-Gi hãm thầy mặt nước,
Tiểu-thiên-Bồng tác quái đáy sông.

Hai cụ lão và dân-cư trong hai thôn Cát Đằng đương nghi nghi hoặc hoặc, chả biết hai người đồ-đệ có thể cứu được sư-phụ và bắt được yêu-quái không ? . . . Chợt thấy ở lưng chừng trời giơi xuống ba thầy trò, cùng vào nhà hai cụ già. Nhất-Giới vứt sác con yêu-quái ở dưới thềm, hai cụ vừa sợ, vừa mừng nói rằng : « Hai vị cứu được sư-phụ ra, đã là may lắm rồi, làm sao lại bắt được cả yêu-quái hại người nữa, như thế thật là Phật sống ! Như thế thật là La-hán. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Phật là chỉ chuyên cứu khổ cứu nạn, có nhẽ nào lại cứ để yên yêu-quái hại người sao ! Không đánh chết nó đi, còn để làm chi ! »

Hai cụ già nói : « Ngài đánh được nó, may cho chúng tôi lắm ; nhưng yêu-quái nó dữ tợn lạ thường như thế, hai vị tài đến thế nào mà bắt được nó và đánh chết nó ? »

Tiểu-hành-Giả kể lại cho hai cụ nghe những sự đã làm vừa rồi và bảo rằng : « Bây giờ chả những đã trừ được yêu-quái, lại vì các cụ lấp phẳng những nơi khuyết-hãm và chém đứt hết những giây thị-phi ở trên núi Vô-định, từ rầy trở đi, hai thôn các cụ được mọi sự bình-yên, không có lôi-thôi chi nữa. »

Hai cụ nghe nói mừng lắm, tuyên bá cho mọi người đều biết công-đức. . . Ngươi ngươi lạy tạ, nhà nhà hiến cúng, thầy Bán-Kệ không muốn phiền, nhất thiết từ chối, chỉ bảo hai cụ rỡ bỏ miếu cũ làm miếu mới để thờ thần Thổ-địa, rồi bảo hai đồ-đệ thu xếp đi ra.

Ba thầy trò từ biệt hai cụ, trong lòng rất bình-bình thản-thản, chả có quản-ngại chi.

Thầy Bán-Kệ bảo hai đồ-đệ rằng : « Những công-đức đã làm ở hai thôn Cát Đằng thật là nhờ về công-sức của hai con, thế mới biết đời không có phật thì không tôn, phật mà không có người giúp thời không hiển. »

312

https://tieulun.hopto.org

Thầy trò ba người vừa đi vừa nói truyện, mải vui quên cả đường trường, chả biết đã mấy ngày cũng chả biết đã đi được bao nhiêu đường đất.

Chợt một hôm, đương đi, tai nghe tiếng nước reo ầm, Bán-Kệ gọi đồ-đệ hỏi tiếng sóng ở đâu, hay là gần đây có sông ngăn đường đi chăng?

Tiểu-hành-Giả xin đi xem trước . . . Liền nhảy lên trên lưng chừng trời, trông xa ra trước mặt, quả có một con sông mặt nước mông-mênh, ngăn cách trước mặt, xem chừng rộng lắm, rộng độ hơn mười dặm, ở bên kia bờ lại không có một sóm nào và cũng không có một cái nhà nào ở. Trong lòng lấy làm ngần ngại, liền quay về bẩm với Bán-Kệ rằng : « Thưa sư-phụ đằng trước có cái sông thật. »

Thầy Bán-Kệ hỏi : « Sông ấy rộng chừng bao nhiêu? »

— Xem chừng ra, sông ấy giài và rộng lắm, chả đến nghìn dặm, cũng đến bảy tám trăm . . .

— Chúng ta đi qua đến vài nghìn dặm rồi, tịnh-vô sông lớn nào ; hay là sông Lưu-sa, như ở trong sách đã chép đấy !

— Dễ thường phải, chả có thế sao ở chỗ này lại có sông to thế ?

— Phải hay không phải, cứ tìm một người thổ trước mà hỏi thì tự khắc biết.

— Tịt mù nào thấy bóng hồng vào ra. . . có ai đâu mà hỏi.

— Nếu vậy biết mượn hay thuê thuyền vào đâu để sang qua sông.

— Sư-phụ dừng nóng ruột, đã có câu tục-ngữ : Hễ đã đến gần chết, tự nhiên có lối lại sống ; để vậy tôi tìm xem thế nào rồi sẽ liệu.

Nói rồi liền cưỡi mây đi tìm khắp, chả những không có nhà nào, cả đến cây cối cũng không có, mới phải chạy lại trông ra đằng đông thấy một đống đất trên có một cái miếu, mừng quá vội quay về nói với Bán-Kệ rằng : « Sư-phụ, thầy trò ta có chỗ yên thân rồi. »

— Yên thân vào đâu ?

Tiểu-hành-Giả chỏ cái miếu nhỏ, nói : «Kia kìa »

Thầy trò trông thấy mừng lắm vội vàng cùng nhau dắt ngựa và mang đồ hành-lý cùng đến cái miếu nhỏ ấy, phong cảnh tiêu tụy lạ thường, tường siêu vách nát, khói lạnh hương

313

https://tieulun.hopto.org

tàn, ba thầy trò vừa vào đến nơi, có một người chạy ra, người ấy mắt lỗ mày sầu, người khô như hạc, mình gầy tựa ve, đón thầy Bán-Kệ hỏi rằng : « Bạch sư-phụ, có phải ngài là người bên Đại-dương sai sang phương tây lễ phật đề cầu Chân-giải ? tên là Đường-bán-Kệ đấy không ? »

Thầy Bán-Kệ nghe hỏi, vừa mừng vừa sợ, nói : « Phải ! Chính tôi đây ! Sao sư-huynh lại biết được rõ ràng thế ? »

— Đã phải là Đường sư-phụ, xin mời ngài vào trong miếu nghỉ ngơi, để rồi đệ-tử này được lạy chào và kể lại đầu đuôi.

Thầy Bán-Kệ y lời vào miếu, trong miếu không có một vật gì, đồ đạc không, và giường ghế không, vị Hòa-thượng khốn nạn kia phải đi khuân một viên đá, để mời thầy Bán-Kệ ngồi, rồi khúm núm trình rằng : « Con là đệ-tử vị Kim-thân La-hán, tên con là Sa-Gi, con vâng chỉ của đức Đường-tam-Tạng phật-sư, giặn năm xưa đi cầu chân-kinh về, bị những lũ tục-tăng giảng lầm, làm hại người đời, cho nên lại phải đi tìm sư-phụ để sai đi tìm Chân-giải, nhưng lại lo cho sư-phụ đi có một mình, đường xá sa xôi, bắt ba đồ-đệ cũ mỗi người tìm lấy một người thế chân, hộ-vệ với ngài cùng đi, cho chòn công-quả ; Con nghe rằng đức Đấu-chiến-thắng-phật đã có một vị Tiểu-Thánh, đức Tĩnh-đàn-sứ-giả đã có vị Tiểu-thiên-Bồng, còn bản-sư La-hán con chưa có ai thay, cho nên bản-sư sai con là Sa-Gi đến đây chờ ngài đón ngài, để cho được gọi là cũng có người thế-chân theo thầy, sang cầu Chân-giải. »

Thầy Bán-Kệ nghe nói không còn hồ nghi gì, liền nói : « Đức Phật-sư tôi quả thương tôi như thế, tôi biết lấy gì báo đáp, tôi chỉ phải cố sức đi cầu cho được Chân-giải thôi ! »

Thầy Bán-Kệ nhân lại hỏi rằng : « Mày đã chực ta ở đây, thế mày có biết cái sông lớn trước mặt này, là sông nào đấy không?»

Dã-sa-Gi thưa : « Sông này là sông Lưu-sa-hà, chính bản-sư tôi xuất thân ở đây ; tự khi bản-sư tôi quy-y đức Đường phật-sư, sau rồi được chứng quả làm kim-thân La-hán ; cho nên người sứ này lập miếu hương-hỏa này để ghi chuyền thánh tích ; nhân vì lâu năm, cho nên chỉ còn miếu không. »

— Thế ra sông này chính là sông Lưu-sa à ! Ta nghe đâu sông ấy rộng những tám trăm dặm, bây giờ không có thuyền bè gì cả, qua sông sao được ?

https://tieulun.hopto.org

— Xin sư-phụ cứ yên lòng, bản-sư bảo con chờ sư-phụ ở đây, vì bản-sư con ngày xưa ở đây, quen biết thủy tinh, cho nên chuyển lại cho con, bảo con chở sư-phụ sang qua sông, gọi là đầy chút công quả.

Thầy Bán-Kệ nghe nói mừng lắm, lại hỏi rằng : « Đã hay rằng như thế ! Song nhưng mày có một cái thân không, thuyền đâu ? chèo đâu ? và cầu đâu ? vậy mày làm thế nào chở ta sang qua được ? »

— Sư-phụ chưa biết, sông này trước đã có bi ký : Sông Lưu-sa tám trăm dặm, nước nhược thủy ba nghìn ; rộng xa như thế, bắc sao được cầu ? « Lông gà không đựng nổi, hoa lan nhẹ cũng chìm, » yếu ướt như thế, dù có thuyền đi sao được ?

Thầy Bán-Kệ nói : « Thế thì sang sông bằng gì ? »

— Chả khó gì, bản-sư con có chuyền cho con một phép mượn gió đi trên mặt nước, chỉ phải ra đấy theo đuổi sóng gió, đi nhẹ như tên, nếu cứ cậy mình hay chấp-tính-mình, thì khó qua được.

Thầy Bán-Kệ nín lặng không nói.

Dã-sa-Gi lại nói : « Sư-phụ chớ có hồ nghi, nếu ngài không tin, để con đi thử trên mặt nước, sư-phụ xem ! »

Thầy Bán-Kệ nhân nóng muốn đi, mới cùng với Tiểu-hành-Giả ra bờ sông xem, quả thấy sông ấy : mênh mông ra vẻ chứa nổi cả ngũ hồ bốn bể, thu vào như không, sóng gió dữ dội..

Thầy Bán-Kệ chỏ bảo Dã-sa-Gi rằng : « Mày xem nước sông này sóng to gió mạnh như thế kia, mày đi sao được ? »

— Sao lại không đi được. . . . nói rồi nhẩy ngay xuống sông, đi đi lại lại, như ở trên mặt đất, nhanh như thuyền kéo buồm vậy.

Thầy Bán-Kệ xem thấy thế mừng lắm, liền niệm : «A-gi-đà-phật ! Thật là phép phật nhiệm mầu, thôi không lo gì rằng không sang qua được sông này nữa ! »

Tiểu-hành-Giả nói : « Sư-phụ chớ vội mừng, để còn bàn định xem đã ! »

Thầy Bán-Kệ hỏi : « Còn bàn định gì ! »

— Đại phàm phật và bồ-tát cử-động, hẳn phải mây lành rực rỡ, hạng vừa ra nữa cũng phải có ý hòa-hoãn ; Tôi xem như vị Hòa-thượng này có nhiều âm-khí buồn bã, chả ra dáng người tử-tế.

315

https://tieulun.hopto.org

— Nó là người của đức Sa-Tăng bảo lại chờ ta, làm sao mà không tử-tế ?

— Biết là có phải đức Sa-Tăng bảo nó lại, hay là không phải, vả lại không biết rõ gốc tích nó ; những tà ma bây giờ chỉ hay giả mạo đi đánh lừa người ta, nếu cứ nghe lời nói thì chắc chi là thực.

— Nếu cứ đa nghi như đồ-đệ, thì dễ nửa bước không dám đi, thế thì bao giờ đến được Linh-sơn !

— Nếu cứ cẩn thận, giữ được tính-mệnh, tự khắc đến được Linh-sơn !

— Sống chết đã có mệnh số, mệnh số ta có tự trời !

Nói chưa rứt lời, Sa-Gi đã ở trên mặt nước đi nhanh như xe gió chạy đến bờ nhảy lên, giầy và tất không ướt một tí, nói với thầy Bán-Kệ rằng : « Thưa Lão-sư, có phải đệ-tử không biết nói dối không ? Thôi, xin mời ngài cùng đi với đệ-tử, chỉ độ một giờ, có thể lên được bờ bên kia rồi ! »

Thầy Bán-Kệ nói : « Mày dẫu không biết nói dối, nhưng cái phép mượn gió đi trên nước thế, xưa nay chưa có, ta e rằng là ngoại-đạo, ta nhát đởm lắm. »

Dã-sa-Gi thưa : « Ngày xưa đức Đạt-ma-tổ-sư từ phương tây lại, lấy một ngọn cỏ làm thuyền để đi qua sông, con chả biết sư-phụ có bảo là ngoại-đạo không ? Chả biết đức Tổ-sư có nhát đởm không ? »

Thầy Bán-Kệ gật đầu bảo phải.

— Đức Tổ-sư ngày xưa đi qua sông, nhân bấy giờ ở bờ sông sẵn có bụi lau bụi lác, cho nên bẻ một cành để làm bè mà đi ; nay vùng này đất cát không mọc lau lác, cho nên đệ-tử cứ séo nước mà đi, cũng như thế thôi ; có phải sư-phụ có tính nhát, con có một cái nệm-cỏ cũ ở trong miếu kia, để con lấy ra cho sư-phụ đứng, thì tự khắc sư-phụ vững lòng.

— Như thế lại hay lắm, lấy mau ra đây !

Dã-sa-Gi vội vàng chạy vào trong miếu lấy ra một cái nệm-cỏ rách thả xuống mặt nước, mời thầy Bán-Kệ bước lên.

— Một cái nệm-cỏ cỏn con, chỉ có thể một mình ta đứng, thế còn hai đồ-đệ và hành-lý với ngựa của ta, thì làm thế nào ?

316

https://tieulun.hopto.org

— Hai sư-huynh con đã biết cưỡi mây, không cần phải lo, còn như ngựa và hành-lý, để con đưa sư-phụ sang rồi, con lại sang chở chuyến nữa vậy.

Tiểu-hành-Giả nói : « Thôi, những hành-lý và ngựa thì chả cần chi đến mày, chỉ có sư-phụ là quan-hệ nhất, mày đã muốn nhận, ta cũng giao cho mày, sang đến bờ bên tây, mày phải giao trả lại cho chúng tao một vị sư-phụ tử-tế; ngộ có sai nhầm, chắc ta không tha mày đâu nhé ! »

Dã-sa-Gi cười nói : « Đại sư-huynh nói làm chi thế ? Tôi phụng pháp-chỉ của bản-sư tôi mà đến chờ đây, chả qua chỉ muốn làm công làm cán, tôi phải giữ sư-phụ cho cẩn-thận, có đâu dám để sai-suyễn. »

Thầy Bán-Kệ nói : « Các người chớ có cãi nhau vã, chỉ cốt ai cũng phải cố sức, hết lòng. . » Nói rồi, liền nhẩy lên cái nệm-cỏ mà phát nguyện rằng : « Muốn nhờ phật lực, cố-sức cố-lòng, nếu không lên bờ tây phương kia, tôi thề tôi không quay cổ lại ! »

Tiểu-hành-Giả can rằng : « Sư-phụ chả nên chấp tính thế ! Sư-phụ phải biết rằng quay đầu lại ấy là bờ đấy sao » (1)

Thầy Bán-Kệ nửa muốn nghe, nửa muốn không nghe . . . . Dã-sa-Gi sợ ngộ nhỡ việc chăng, cũng nhẩy theo thầy Bán-Kệ, một tay nắm lấy nói rằng : « Thôi sư-phụ cũng đừng lắm điều nhiều nhời làm chi, cứ theo con cùng sang phương tây.... » Nói rồi cũng đi như chớp.

Tiểu-hành-Giả thấy tình cảnh nhiêu khê, mới bảo với Nhất-Giới rằng : « Thằng này xem ra có ý bất chắc, em nên ở đây, giữ hành-lý với ngựa, để ta theo đi xem, ngộ nó có sinh lòng gì chăng ? »

Nhất-Giới nói : « Phải đấy ! Tôi thấy nó cũng có ý lạ, anh đi đi, tôi chờ ở đây ! »

Tiểu-hành-Giả theo lối trên mặt nước đi theo, chả thấy tăm tích, trong lòng đã sốt ruột, nhẩy lên trời, nhìn khắp tứ phía cũng chả thấy tăm hơi, Tiểu-hành-Giả nóng tính gầm thét như sấm, quay về bờ bên đông nói với Nhất-Giới rằng : « Đương ban ngày ban mặt thế này, thế mà thầy chúng ta bị ma rủi mất rồi ! »

---

(1) Phật thuyết có câu : Hồi đầu thị ngạn, quay đầu lại ấy là bờ đấy, ý nói biết quay lại xét mình, ấy là cái bờ để noi thành chính đạo.

317

https://tieulun.hopto.org

— Chứ thôi thì nóng cũng vô ích, sư-huynh ạ, chúng ta phải đi tìm ngay đi.

— Chả có tông tích gì, đi tìm vào đâu ?

— Thằng cha ấy nó biết đi trên mặt nước, và mới rồi nó cũng mới biến đi ở trên mặt nước, chả chắc nó là loài yêu-quái ở dưới nước !

— Em nghĩ thế cũng phải, những sông này rộng rãi như thế, còn biết nó ẩn ở đâu mà tìm !

— Rộng thì rộng thật, cũng phải có chỗ tụ hội tiềm-tàng để làm sào-huyệt, tôi vốn sinh trưởng ở sông Thiên-bồng, về phần thủy-tinh tôi cũng thạo một đôi chút, anh nên thay tôi giữ hành-lý và ngựa, để tôi lặn xuống tìm xem tin tức, rồi sẽ khu-sử.

— Thế thì hay lắm, nếu em tìm được sư-phụ, kể cho là công nhất trong việc cầu giải này.

— Sao anh nói thế ! Cốt tìm được sư-phụ, thoát được hoạn nạn là sung xướng cả cho mọi người, chứ còn kể chi công với hạc !

Nói rồi cởi quần-áo ra, tay vác đinh-ba nhảy xuống nước, rẽ sóng mà đi, lúc chưa lặn xuống, vẫn tưởng rằng yêu tinh đã có thần thông thế, chắc có sào huyệt dễ tìm, ngờ đâu lúc lặn xuống, thế nước mông mênh như bể, không còn biết mò vào đâu, tìm mãi hồi lâu, chả thấy tăm hơi, đã muốn quay về, nhưng ngặt vì chót nói khoe tài với Tiểu-hành-Giả, nếu bây giờ quay về không, còn ra chi nữa, bụng nghĩ thế, tức sung máu lên, chân dẫm xuống tận đất, rêu rao nói rằng : « Đồ xúc-sinh khốn nạn kia ! Mày to gan thật, mày dám biến làm Hòa-thượng, mày đánh lừa sư-phụ tao, nếu mày mà biết đều ra, mày đã biết tay tao, mày đem trả ngay sư-phụ tao đi, ấy là phúc cho mày, nhược bằng mày chấp-mê một mực, cái đinh-ba này tao sẽ choảng cho mày và nòi giống mày sẽ không còn sót một mống ! »

Miệng réo róc, tay vác đinh-ba sới từ đông đến tây, từ nam đến bắc.

Nguyên-lai cái sông Lưu-sa này là một chỗ để cho các loài thủy-tộc sinh-kim dưỡng-thánh, chả có thuyền bè nào đi lại ở đấy được, cho nên những giống thuồng-luồng ba-ba, rùa, giải, cá, tôm, cua, ốc sinh-trưởng rất đông, từng

318

https://tieulun.hopto.org

https://tieulun.hopto.org

VIỆN NGHIÊN CỨU PHẬT HỌC VIỆT NAM
INSTITUTE OF BUDDHIST STUDIES

Các sách của **Vũ-đình-Long** đã in bán

TRUYỆN CÔ GIÁO QUÝ

(tức là Tòa Án Lương-Tâm)

Truyện một cô giáo thì ai là không muốn mua xem ? sách gần một trăm trang, giá có. . . . . 0$ 30

TRUYỆN THẦY THÔNG THU

(tức là Chén Thuốc Độc)

Chỗ vui cười vỡ bụng, chỗ buồn thương chảy nước mắt, giá. . . . . 0$ 40

TRUYỆN THÔI TRƯƠNG

(tức là Tây Sương Tân Kịch)

Truyện một đôi giai-nhân tài-tử là nàng Thôi Oanh Oanh với chàng Trương-quân-Thụy, hay lắm. Cùng soạn với ông Nguyễn-đỗ-Mục. . . . . .0$ 40

Bán tại nhà in Kim-đức-Giang và các hiệu sách

SẮP XUẤT-BẢN

KIM VÂN KIỀU KHẢO-LUẬN

(1° Chú thích — 2° Nhân-vật — 3° Văn-chương)

có nhiều bức vẽ người và cảnh.

Tiểu-học QUỐC-VĂN Độc-bản

(có nhiều bức vẽ)

Tiểu-học TOÁN-PHÁP

THIÊN PHƯƠNG NHẬT ĐAM

(Tiểu-thuyết)

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2100

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 42

IMPRIMERIE KIM-ĐỨC-GIANG
83 Rue des Paniers
HA-NOI

TAN QUẮC ANH HÙNG

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *Dịch thuật*

HẬU TÂY DU *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển: 0$06

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 2114

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

ác sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M 15
3576

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

M. 3576

cảnh ra trăm phần thanh bạch, tôi muốn biếu cô ta những số bạc của Chu-Tam không lấy nổi ấy, nhưng cô ta không chịu lấy một đồng nào cả, sau tôi mời cô ta đến ở nhà tôi cho tiện, ô ta cũng cứ chối hoài. Tôi hỏi tại làm sao mà đến đây, thì cô ta nói tự phương xa lánh nạn mà đến, sợ chỗ này quê người đất khách, mẹ góa con côi, trộm nghe tôi là người có tiếng, và đã nhiều tuổi, cho nên mới đến nhờ, nhờ cái tiếng để che đậy tiếng tăm, chỉ cầu nhận tôi là thầy, còn chả cầu chi cả. Mẹ con cô ta đưa nhau lên ngọn núi Thanh-vân, làm cái nhà để ở, chỉ nhờ về một con dao nhọn, kiếm nuôi mẹ già, tôi chỉ thuỷnh thoảng đưa biếu được ít nhiều những gạo củi sì-sằng, còn ngoài ra đưa gì, cô ta cũng không lấy, chỉ có một hôm vay tôi một số tiền, đến nửa tháng trả ngay, ấy mãi đến bây giờ, tôi cũng vẫn chưa từng báo ơn được chút nào cả đấy !!!

— Cứ như Lão-huynh nói, người con gái ấy chả những là anh-hùng về giáo giài gươm ngắn, mà cũng là hiệp-khách cứu người, giết người nữa đấy, đệ không mấy khi đến đây, vả Lão-huynh với cô ta lại có nghĩa khí cao-thượng như thế, giá mà Lão-huynh làm ơn đưa đệ đến chào người ấy một tí, thì hay lắm.

Đặng-cửu-công nghe câu ấy, ngẫn người ra rồi nói :

— Cứ như Lão-đệ với người con gái ấy, hai bên cũng nên đến chơi với nhau, mới đáng là không uổng sống ở đời này, nhưng chỉ tiếc cho Lão-đệ lại chậm mất một bước, vì nay mai cô ta sắp cao bay sa chạy, đi những nơi góc biển bên trời, thì Lão-đệ còn trông thấy cô ta thế nào được nữa.

An-lão-gia làm ra bộ giật mình hỏi : « Thế cô ta sắp đi đâu? »

Đặng-cửu-công chưa trả lời, hai mắt đã đỏ hoe, nước mắt giòng giòng, cả bộ râu bạc nước mắt cũng sa bám vào hình như ngọc châu vậy, rồi thở giài, nói : « Lão-đệ ơi ! ngu-huynh là người có tính thẳng, chả có sự gì chứa ở trong bụng được, nhưng chỉ có việc này, đến nhà tôi, tôi cũng chớ hề có ngỏ hở một lời, chả tin Lão-đệ cứ hỏi ngay con cháu, thì biết nguyên cố, nhân vì cái việc của Thập-tam-Muội phải bí-mật lắm, không thể nói hở được. Lão-đệ đã hỏi đến, thì ta chả còn dấu chi Lão-đệ nữa. Nguyên ra nhà cô con gái ấy, trong mình có cái thù to sát phụ, nhân

349

https://tieulun.hopto.org

vì còn mẹ, không ai nuôi cho, cho nên phải ẩn-nhẫn, chưa đi trả thù được, chả ngờ mấy hôm nay, mẹ cô ta bị chứng xuyễn đờm chết rồi, bây giờ cô ta tang chẳng để, ma chẳng làm, định để quá bẩy ngày chôn mẹ rồi, thì đi lo liệu việc chinh-kinh của mình, hôm nay đã là bốn ngày rồi, chỉ còn có hai ngày nữa thôi, cô ta bây giờ ruột rối như tơ, còn đương muốn tránh mặt cả mọi người, tôi nào còn dám đưa Lão-đệ lại chào. Hôm nọ tôi có đã hỏi cô đi thế bao giờ cô về, thì cô ta nói nếu xong việc thì cô ta sẽ về ngay, nhưng ngặt vì cơ hội chưa định trước được, hoặc hai tháng, hoặc ba tháng không biết chừng, như thế phỏng Lão-đệ chờ sao được, ấy như ngu-huynh mấy ngày hôm nay không được yên lòng, sinh ra gắt gỏng, cũng chỉ vì việc ấy. »

An-lão-gia lại trả cách hỏi : « Thế à ? Nhưng chả biết phụ-thân người ta là ai ? Trước làm gì ? Bị ai hãm-hại ? Người làm hại ấy là ai ? Ở về xứ nào ? »

Cửu-công xua tay nói : « Những sự bí-mật ấy ngu-huynh không được biết cả. »

— Ngô-huynh nói thế là nói rối tôi đấy, anh với người ta đã có nghĩa thầy trò, người ta đã chịu đem những việc thân-mật ấy mà nói với anh, có lẽ nào anh lại không biết nguyên do tường-tế của người ta ?

Câu hỏi ấy làm cho Cửu-công phát khùng lên, dương hai con mắt tròn soe, kêu to lên rằng : « Thế ra Lão-đệ nghi ta còn dấu Lão-đệ câu gì ư ! Lão-đệ chưa biết, nó như sinh-long hoạt-hổ, nó muốn làm gì thì làm, nó muốn nói gì thì nói, chả ai can ngăn được, nó đã không muốn làm, không muốn nói, thì hỏi nó cũng vô-ích, vả lại nó chưa báo được thù, thì tên người thù, sao nó có chịu nói, mà ta cũng không dám hỏi, chỉ phải chờ khi nó xong việc trở về, thì ta sẽ biết được những việc thú-vị ấy. »

An-lão-gia nói : « Cứ kể như thế, thì ra bây giờ còn chưa biết người thù ấy là ai, nhà ở xứ nào ? Thế như mà thân gái dặm trường, một người một ngựa, một mình đi thế, đã chắc báo nổi thù ư ? — Sao mà liều thế ? Như cô ta bụng non dạ trẻ, chả trách làm chi ! Chứ như anh đã là người lão thành luyện-đạt, anh đã chịu ơn cô ta thế, cô ta với anh cũng gọi là có chút nghĩa thầy trò, thế tôi tưởng anh nên khuyên ngăn cô ta mới phải. »

320

https://tieulun.hopto.org

Cửu-công nghe xong cười ồ lên, nói : « Lão-đệ nói thế, thật là chả biết suy tính, cứ như tâm-địa thủ-đoạn của cô ta, chả nói giết một người thù-hằn, dẫu rằng đánh nhau trong đám đại-quân, cũng chả cần người ngoài lo hộ, thế là một, hai nữa là từ xưa đến nay thù của cha là không đội trời ở chung, và có câu : *Quân-tử thành nhân chi mỹ,* (1) dẫu là bạn hữu soàng thôi, cũng còn nên sui dục nhau đi, huống hồ tôi với cô ta ! bởi thế tôi cũng nghĩ rằng sự sum họp với nhau là việc nhỏ, sự báo-hiếu sát cừu là sự nhớn, hóa ra tôi cố giúp cô ta chôn song mẹ cô ta, để rồi cô ta đi làm những sự to tát của cô ta, gọi là tấm lòng ta dĩ đức báo đức ; bây giờ ta chỉ có giục cô ta, cớ sao Lão đệ lại cự ta rằng không ngăn cô ta đừng đi ! »

An-lão-gia khéo phô bầy thứ tự, cứ từng từng một mà tiến thâm mãi vào, dử cho Cửu-công rãi hết chân tình, bụng mới nghĩ thầm rằng : « Bây giờ được rồi, để ta hãng thả một cái chòng lọng, thả ngầm làm ngòi, lo gì con nghiệt-long này chả phải cụp tai mà nghe lời ta dạy bảo, để đến lúc đã chịu nghe ta, có phải là toàn cái hiếu cho nó, thanh được cái nghĩa cho ông-già này, và cũng hạ được lòng biết ơn của cha con mình ! Bụng nghĩ thế mới nói với Cửu-công rằng : « Đã là anh-hùng kiến thức, bao giờ cũng giống nhau, em nay dẫu không dám tự sưng là anh-hùng, nhưng trong việc này đối với kiến-thức của Lão-huynh hơi có một chút không giống nhau. Đã là tình anh em, không có lẽ biết mà không nói, nhưng có nói, xin Lão-huynh đừng gắt, như Lão-huynh sui cô ta đi báo cừu, thế là dĩ oán báo đức, (2) chứ chả phải dĩ đức báo đức (3) được, rõ ràng cái mạng của cô Thập-tam-Muội bị anh tác thành mà hóa ra làm hại cô ta. »

Cửu-công nghe nói thế ! Ngạc-nhiên hỏi : « Lão-đệ ơi ! Thế là thế nào ? »

An-lão-gia nói : « Cô Thập-tam-Muội là người anh-hùng thế nào, tôi mới nghe tiếng, chứ chưa được biết mặt, nhưng cứ như những nhời của Lão-huynh đã kể ra, đại khái con người ấy có một thứ chí-tánh, một thứ kỳ-tài, người có

---

(1) Người quân-tử giúp người làm cho xong việc hay.
(2) Đem lòng độc-ác báo đền ơn sâu.
(3) Trái lại nghĩa câu trên.

321

https://tieulun.hopto.org

chi-tánh thì hay nghĩ lấy phải một mình, người có kỳ-tài thì hay quá về hiếu thắng, ngò-huynh phải biết hễ ai dã có chi-tánh và kỳ-tài, tất trời lại bắt phải làm những sự-nghiệp quá thương tình, nhược bằng không thì cũng lại không gặp thì, không thỏa chi, uất-ức thành một người làm việc gì cũng quá và mất mực thường, chẳng coi ai ra gì, tự mình cao quá, cao hơn cả thánh hiền, coi việc đời chả thứ gì bằng lòng, mình muốn làm một thứ suất sắc, rõ thật xưa nay không ai làm nổi, việc can-hệ đến mình làm đã cố-nhiên, cả đến việc không can-thiệp gì đến mình cũng làm, chả ngại gì mình thiệt thòi, chả thèm chịu ơn của ai, chỉ cầu lấy thỏa chí một lúc, chả nghĩ chi đến sự tai hại sau này, lâu rồi hóa quen, chi-tánh và kỳ-tài hóa thành hùng-tâm hiệp-khí, thậm chí thù hằn một ly một tí cũng lo toan mà giả lại, phải trái quá ư rõ ràng; những con người ấy nếu không gặp được thầy giỏi bạn hiền, tác thành cho họ, gọi họ tỉnh lại, thì sau này có lúc đến nỗi mất cả tăm người và danh giá, ấy như Khuất-nguyên, Giả-nghị, Kinh-kha và Nhiếp-chính ngày xưa, lối dâu không giống nhau, nhưng cùng một bệnh thế cả, thật không sai lời của thánh-hiền đã dạy : *Có chất tốt mà không có học-thức.* Đệ lại có một câu thi dụ, nói để Lão-huynh nghe : nay có một người nuôi một con vọ, đem thả ra, nó bay lên lưng chừng trời, nó thấy nào cáo, nào thỏ, đương chạy man mác, vọ tưởng dễ lắm, vọ mới lượn xuống định bắt lấy đem về cho chủ, cho hết bổn phận mình, cho rõ cái tài-cán của mình, ngờ đâu giống cáo giống thỏ rứt là tinh khôn, thấy vọ lượn xuống, liền giúc chặt vào trong dám gai góc, vọ ta cũng chả tiếc gì thân, chả nghĩ gì đến lông đến cánh, cố theo mà coáp lấy cho được, ngộ mà coáp hỏng, vọ liền có ý thẹn, thế là vọ cút thẳng một mạch, dành chết già ở một sở rừng, muốn thế nào cũng không bay về mà chịu để người ta nuôi khống nữa, ấy con vọ ấy chính là cái ảnh tượng của cô Thập-tam-Muội. Cứ như ý Lão-đệ, thì cô ta đã đi tất không về nữa đâu, chứ Lão-huynh còn mong rằng sau hai ba tháng, có thể được nghe biết câu truyện khoái-tâm ấy ư ?»

Cửu-công ngẫn người ra nói : « Sao lại không về nữa ? Lão-đệ nói thế, không có lẽ nào. »

322

https://tieulun.hopto.org

— Người thù của cô ta, ngu-đệ chưa biết hẳn là ai, nhưng chắc chả phải là người tầm-thường, nếu có dễ báo thù, cứ như bản-lĩnh cô ta, thì đã báo thù lâu rồi, chả phải tránh nạn đến đây. Ngu-đệ nay đoán rằng người ấy tất là người có cước-sắc, có danh-giá, có thể cứu người, cũng có thể hại người, thứ này cô ta đi, ngộ khó hạ-thủ, lúc bấy giờ công việc không xong, tất là thẹn với mọi người không thèm quay về nữa, ấy thế là một, hai là dầu cô ta có thể hạ thủ báo thù được ra nữa, nhưng vây cánh của người ta tất cũng nhiều, đã dễ mỗi chốc mà thoát được, huống chi đương lúc thái-bình thế-giới, phép vua nghiêm mật, đã dễ mỗi một chốc thoát mà về được, cho rằng có phép biến hóa chạy tránh được thoát, nhưng thân là thân phận liền-bà con-gái, có nhẽ gọt đầu đi tu hay sao ? Huống hồ ta nghe như những ý tứ của cô ta, ra khổ coi sự sống thác như thường, sau khi đại sự đã hoàn-toàn, còn có thiết chi nhân thế ! Cứ như lời cô ta nói : *Song việc là về ngay*, thế có phải về ngay là về mất hẳn tăm tích không ? Cứ xét kỹ trong ba lẽ ấy, đệ dám nói là cái tính-mệnh của cô ta, tự tay ngô-huynh hãm hại đấy.

Cửu-công nghe An-lão-gia đãi bầy mọi lẽ, trước còn gật đầu, sau rồi cúi mãi đến bàn, nín lặng chả nói chi cả, và chỉ thuỳnh thoảng ngửng lên nhìn bình rượu nguội và đồ nhắm dở rồi thở giải.

Chử-đại-nương ngồi bên cạnh thấy tình cảnh như thế, tưởng là say mà nhẫng mất câu truyện, mới nhắc lên rằng : « Cụ già ơi ? Cụ có nghe thấy nói những gì không ? Tôi cũng vẫn bảo một người con gái, không nên đi một mình đường xa dậm thẳng, cụ lại mắng tôi là người chỉ quen ăn, không hiểu việc đời, bây giờ cụ thử nghe lời nhị-thúc nói đấy, có phải cũng một nghĩa ấy không ? »

Cửu-công đương lúc nghe lời An-lão-gia nói, trong lòng đã thấy sôn sao khó chịu, lại thêm mấy câu của cô con gái, càng thêm tức lên, những hơi rượu bốc cả lên, mặt đỏ bừng, tai tía ngắt, đầu bốc lên ngùn ngụt, mồ-hôi chảy rỏ rọt, lấy khăn lau mãi không hết, mồm há hốc, thở hồng hộc nhìn An-lão-gia mà hỏi rằng : « Lão-đệ nói có lẽ lắm, bây giờ làm thế nào ? Chỉ còn hai ngày nữa thôi, đến ngày thứ ba là cô ấy sẽ đi rồi. »

323

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia nói : « Thôi công việc đã đến thế thì chỉ nhờ trời thôi, còn có cách gì mà co lại được. »

— Có lẽ đâu thế ! Người ta sử với tôi ân-tình biết là nhường nào ! Tôi không báo đền lại được một tí thì chớ, hiện người ta đương sống hẳn-hoi, tôi giục người ta vào chỗ chết, thế thì tội tôi to thật, giá mà trời lại cho tôi sống tám mươi bảy năm nữa, thì trong cái lương tâm của tôi cũng không có một lúc nào được yên !

Chừ-đại-nương thấy cha mình nổi tính nóng thế, mới nói rằng : « Cha không nên sốt ruột, để ngày mai sẽ mời cả chú hai đi với cha mà lại khuyên ngăn cô ta một lần nữa, họa may ra thì được. »

Cửu-công gắt, nói : « Khéo chị này nữa ! Nhị-thúc chưa biết cô ta, chứ chị lại chưa biết à ! Cô ta có tính chấp là nhường nào, Nhị-thúc là người lạ, can ngăn thế nào được cô ta ? »

An-lão-gia nói : « Cái ấy cũng chửa chắc, chỉ sợ Lão-huynh không thèm dùng đến tôi, chứ nếu Lão-huynh khiến tôi, tôi xin đi với Lão-huynh một lần xem, tục-ngữ chả có nói : *Thiên hạ chả có việc gì khó, chỉ sợ bụng người không được gan.* Khi tôi đến đấy, tôi liệu đều khuyên ngăn, may ra mà ngăn được cô ta cũng nên ! »

Cửu-công nghe thấy nói thế, vội vàng nhẩy xuống đất, quỳ xuống, lạy lấy lạy để nói rằng : « Nếu Lão-đệ có tài khuyên bảo ngăn lại được, thì chả những là cứu cô Thập-tam-Muội thật là cứu cho ngu-huynh này đấy. »

An-lão-gia cũng vội vàng quỳ xuống lạy và thưa rằng : « Lão-huynh không nên thế, tôi có làm được việc ấy, chả phải là vì Lão-huynh đâu, chính là vị tôi, Lão-huynh chỉ biết cô Thập-tam-Muội là ân-nhân của Lão-huynh, chứ Lão-huynh chưa biết cô ấy lại là ân-nhân của tôi nữa ? »

Đặng-cửu-công lại càng kinh hãi, vội vàng mời An-lão-gia ngồi lại và hỏi rằng : « Thế nào cô ta lại cũng là ân-nhân của Lão-đệ nữa thế ? »

An-lão-gia lúc bấy giờ mới kể lại những truyện từ đầu chí cuối. Từ khi Công-tử tự kinh ra, với Thập-tam-Muội gặp nhau thế nào ở hàng cơm Duyệt-lai. — Nhâm-bình. — Cứu cho Công-tử ở chùa Năng-nhân và núi Hắc-phong thế nào. —

324

https://tieulun.hopto.org

Tặng tiền và làm mối vợ thế nọ ! — Cho mượn cung để đi đường thế kia. — Hải-mã Chu-Tam trông thấy cung ấy mà chu tất và tiễn tống Công-tử đến tận Hoài-an. — Công-tử bỏ quên cái nghiên ở chùa. — Thập-tam-Muội hẹn tìm giúp và giặn hễ ai đưa cung đến thì trả lại cái nghiên. — Nay tự mình cầm cái ân nghĩa ấy mà từ quan chức đi tìm. — Rõ ràng kẽ tóc chân tơ, nghĩa đền ân báo mới là trượng-phu !

Đặng-cửu-công bấy giờ mới tỉnh ngộ và nói rằng : « Quái chửa ! Hôm nọ cô ta mới đưa cho tôi một cái bảo nghiên nói là của người ta gửi và giặn rằng sau khi cô ta đi, chắc là có người lại đòi và giao trả cái cung, hễ người ta có đưa cung lại thì cứ trả cái bảo nghiên cho người ta, còn cái cung thì để lại đây làm kỷ-niệm ; ta có hỏi người ấy là người nào thì cô ta không nói, ngờ đâu cô ta với cha con Lão-đệ lại có một đoạn cơ-duyên thế, làm cho tôi vui xướng đến nỗi quên cả phiền não ! Mang rượu đây, chúng ta uống liền ba cốc rõ lớn ! ! »

— Thôi chúng ta uống nhiều rồi, giọn đi, để còn lo liệu công việc ngày mai.

Chừ-đại-nương vâng lời triệt tịch, tuy vậy cụ già cũng còn uống hậu bôi năm cốc lớn nữa.

Khi An-công-tử cùng Chừ-nhất-Quan ăn cơm xong, cùng đi lại đấy. An-lão-gia mới kể truyện lại đầu đuôi cho hai người nghe, Công-tử thưa rằng : « Cái việc ấy đại khái đã có tin tức rồi, nên cho Đài-Lặc đi báo với mẹ con biết, cho được yên lòng.

Cửu-công nói : « Thế ra cả thím ấy, cũng cùng đi đấy à ? Bây giờ còn ở đâu ? »

Chừ-đại-nương cũng nói : « Sao nhị-thúc không bảo sớm, để thím cháu chúng tôi được thân-nhiệt với nhau sớm một chốc, thím tôi đã đến đây, có lẽ nào tôi không mời lại sơi chén nước ư ? »

Cửu-công bảo phải đấy, cho người đi mời ngay đến đây.

An-lão-gia nói : « Đừng vội thế ! Bây giờ cô Thập-tam-Muội đã có tin tức, giá cô-nương chả cho gọi đến, thì mẹ con cũng phải đến đây, trước là chào cô-nương, sau để nhờ cô-nương đưa đi chào cô Thập-tam-Muội, huống chi bây giờ trời chưa sáng vả lại cũng không nên rầm rĩ quá, sợ

325

https://tieulun.hopto.org

bở tiếng tăm. Lại quay lại giận Công-tử rằng : « Đừng bảo Đái-Lặc đi, để nó đây, tao có việc dùng đến, sai Hoa-Chung và Tùy-duyên-Nhi đi, bảo nó sẽ nói cho mẫu-thân con biết, và thông báo cho vợ chồng Trương-lão được tin mà mừng ; rồi mời mẫu-thân con ngồi se đi đến đây, để vợ chồng ông nhạc con ở đấy mà coi hành-lý, chỉ cho vợ Tùy-duyên-Nhi và người vợ Đái-Lặc cùng đi với, sáng mai đi cho rõ sớm, mà đừng nói rõ đi đâu, chỉ nói đi tìm người họ hàng thôi nhé ! »

Nói rồi lại bảo gọi Hoa-Chung đến để giặn lại, lúc Hoa-Chung đến, Lão-gia lại hỏi Chừ-nhất-Quan rằng : « Đằng nào đi se được, tôi nhờ bảo Hoa-Chung hộ cho. »

Chừ-đại-nương nói : « Đấy có một lối đi tiện, song nhưng ngõ rẽ nhiều, phải cho hai người nhà đi mới được, vả là người ta sai đi mời thim tôi một thể, lại nên đem se lớn đi, để tải cả những chăn nệm lại, vì ở đây không có bộ mới, chả phải là lễ tiếp đãi qui-nhân. »

Chừ-nhất-Quan nói : « Đã thế thì cho mang cả hai ngựa đi, để hai người đi đón bây giờ có cái đỡ chân. » Nói rồi liền đi cả, mỗi người một việc.

Cửu-công cũng gật đầu luôn bảo được, mới lại nói với Lão-gia rằng : « Lão-đệ xem, công việc gì của tôi, cũng là nhờ có cô nó trông nom nhắc-nhỏm cho cả, không thì khốn. »

Chừ-đại-nương nói : « Phải, việc gì cũng phải có tôi, duy có việc lưu cô Thập-tam-Muội là tôi chả được việc gì cả. »

Cửu-công nói : « Thế là cô rỗi rồi ! » Ai nấy đều cười ồ...

Các việc yên xong, ai nấy ngồi nghỉ. Cụ già nhịn chả đặng lại hỏi Lão-gia rằng : « Lão-đệ ơi ! cái cách Lão-đệ ngày mai định hạ thuyết từ thế nào, bảo cho ta biết trước với nào ! »

An-lão-gia nói : « Ngô-huynh muốn nghe trước cũng được, đã thế thì chúng ta ngồi cả lại, ai nấy đều biết cả, cho khỏi nghi ngờ và lỗ mỗ... Bấy giờ An-lão-gia ngồi đối diện với Đặng-cửu-công, rồi đến Công-tử và Chừ-nhất-Quan, Chừ-đại-nương thì ngồi ghé một bên, để mà nghe truyện. »

Vừa mới ngồi xong, Chừ-nhất-Quan nói trước rằng: « Tôi xin nói trước, ngày mai mà gặp mặt cô ta, ông-già ta chớ có nóng nẩy nói chi vội, thế cũng nên nhường để nhị-thúc nói trước. »

326

https://tieulun.hopto.org

đội từng đàn, nghênh ngang tùy thích, ngao du tinh đã quen rồi, nay chợt bị Nhất-Giới vác đinh-ba sới cuốc bừa lên, con nào tránh không kịp chạm phải, thì hoặc chết hoặc bị thương, đinh-ba nện đến nỗi nước sông sôi lên sùng sục, các loài thủy-tộc tán lạc như nước chảy hoa chôi.

Gia-soa đi tuần sông thấy vậy vội báo với Hà-bá, Hà-bá giật mình đem binh tướng ra ngăn đón và nói to lên rằng: « Ngài ở đâu đến, xin bảo tên! Có việc gì mà ngài giận dữ thế? Xin hãi khoan tay, nói cho tôi biết! »

Nhất-Giới nghe thấy có tiếng người ra, bụng nghĩ thầm giá ta không cuốc sới thế, nó đã chịu ra đâu, lại làm bộ cứ giở đinh-ba ra mà phang liều phang lĩnh, làm ra bộ điệu oai phong lẫm liệt.

Hà-bá sợ quá, phải lại nói rằng: « Bẩm đức Thượng-tiên! Ngài có việc gì xin ngài chỉ phán cho, làm sao lại cứ giở vũ thế? »

Nhất-Giới bấy giờ mới chịu dừng tay hỏi Hà-thần rằng: « Chú là thằng nhãi ở đâu, dám vô cố lại đây hỏi ta? »

Hà-bá nói: « Tôi là thần sông này, tôi thấy ngài ra bộ giận dữ, đánh đập những loài thủy-tộc của tôi, cho nên tôi phải hỏi, ấy là bổn-phận của tôi, sao ngài lại bảo tôi vô cố đến hỏi ».

— À, thế ra chú là Hà-thần, chú có biết Thiên-Bồng nguyên-súy coi sông Thiên-hà không?

— Đức Chư-thiên-Bồng nguyên-súy là Hà-thần trên trời, tôi là Hà-thần coi sông dưới đất, dẫu cao thấp không giống nhau, nhưng cùng là một chức coi sông, sao lại không biết?

— Chú đã biết Chư-thiên-Bồng nguyên-súy, sao chú lại để đồ súc-sinh nó đến khinh ta là Tiểu-thiên-Bồng?

— À thế ra đức Thượng-tiên là con cụ Chư-thiên-Bồng! Hèn nào cái đinh-ba của ngài dữ-tợn thế, nhưng nào ai dám khinh ngài?

— Chả biết loài súc-sinh nào, nó dám chá hình làm Hòa-thượng, nó biết mượn gió đi trên mặt nước, đánh lừa đưa sư-phụ ta sang sông, sang đến giữa sông, nó đem sư-phụ ta đi đâu mất. Chú đã làm thần ở sông này, chắc là chú biết đi bảo ngay nó, muốn sống! muốn tốt! đem ngay trả

327

https://tieulun.hopto.org

sư-phụ cho ta, nhược bằng lần lút, cái đinh-ba này ta sẽ đánh cho chúng bay chết sạch.

Hà-bá nghe nói, ngẫm nghĩ hồi lâu rồi thưa : « Việc ấy xin ngài xét kỹ lại cho, chớ nên đổ oan cho người ; trong sông tôi coi này, vài trăm năm trước, họa-giả còn có một vài loài thủy-tộc vì vô học sinh làm bậy, chứ tự khi đức Sa-la-hán quy-y phật giáo rồi, sang phương tây lễ phật cầu kinh, sau được thành chính-quả kim-thân, cái sông này thành ra chốn sinh-kim-dưỡng-thánh, dù giống rùa, giống giải, con tép, con tôm, cũng đều có phật-tính, chả hề sinh sự hại người ; có lẽ đâu còn giả làm Hòa-thượng mà đánh lừa sư-phụ ngài ? »

Nhất-Giới giận lắm quát rằng : « Nói láo ! chính mắt ta trông thấy, làm sao chú lại chối không ? Thôi chả qua chú cũng một đảng với nó, cho nên chú che đậy cho nó chứ gì, huống chi phép việc quan bây giờ, không tấn không sưng ; để ta cứ nện chàn, nện riết mãi cũng phải lòi ra thằng thủ-phạm ».

Nói thế rồi lại dơ đinh-ba cuốc sới. Hà-bá vội ngăn lại rằng : « Khoan đã mà ! Vị Hòa-thượng ấy có phải sắc mặt tái mét, hình như người sắp chết, trắng bủng trắng xanh ấy không ? »

— Chính phải nó ! Chính phải nó ! Vừa rồi chú bảo không có, sao bây giờ lại có ?

— Vị Hòa-thượng ấy thật không phải nòi thủy-tộc.

— Nó chả phải là loài thủy-tộc, còn là loài gì ?

— Nó là chín cái đầu-lâu tác quái.

— Đầu-lâu là những sọ người chết chưa nát hết, sao lại sinh yêu tác quái được ?

— Số là khi đức Sa-la-hán (tức là Sa-Tăng) chưa quy-y, thường ngày ở con sông này bắt người ăn thịt, bao nhiêu xương chìm cả ở đáy nước, chỉ có chín cái đầu-lâu không chìm, (chín cái ấy là chín cái đầu-lâu của chín nhà-sư) Đức Sa-la-hán thấy lạ vậy ngài mang sâu cả lại làm bộ tràng-hạt đeo cổ, sau ngài quy-y đạo phật, theo đức Đường-huyền-Trang, vì qua sông này không có thuyền, phật Quan-thế-âm bảo lấy chín cái đầu-lâu ấy với một cái hồ-lô kết thành pháp-thuyền chở Đường-Tăng qua sông, cái sâu đầu-lâu có công như thế cho nên sau này tụ được, tán được, tụ ở dưới sông này, thành được hình người, tự sưng

328

https://tieulun.hopto.org

là My-Âm Hòa-thượng ; ấy bây giờ bắt sư-phụ của ngài, chả phải nó thì ai?

— Chú đã là thần ở sông này, những yêu-quái ở đấy chú phải đuổi đi chứ, sao chú còn dong túng để nó đi làm hại người ?

— Cũng vì nhiều nhẽ, một là của bỏ sót của đức La-hán, hai là nó chỉ tiềm tu ở dưới đáy sông, ba là xưa nay nó chả từng làm hại ai, không biết làm sao bây giờ nó lại bắt sư-phụ của ngài ?

— Thôi thế bây giờ không nói lôi thôi nữa, chú cứ đi bảo nó trả sư-phụ ta đây.

— My-Âm Hòa-thượng tuy là yêu-quái đầu-lâu, nhưng nó nhờ có một tí thiêng liêng của nhà phật, cũng có giỏi một đôi chút, tiểu-thần này cai quản .nó chả nổi !

— Thế thì đưa ta đi ngay !

— Nó xưa nay vẫn ở giữa sông tiềm-dưỡng, độ này nó đi nhặt nhạnh đem những xương vụn của mọi người chết chôi, xây thành một cái am gọi là am Chuân-tịch để làm chỗ tu hành, thường nghe có tiếng chuông tiếng khánh, chỉ nỗi không ai vào được.

— Nói mới lạ chứ ! đã có am, sao không ai vào được ?

— Tiểu-thiên-Bồng chưa biết, cái am ấy toàn những xương người xây thành, vị Hòa-thượng ấy lại là những cái đầu-lâu tu thành, cho nên âm khí nặng nề, chả những loài thủy-tộc không đến đấy, tiểu-thần mà đến, cũng lạnh tê cả người, dù ai xương đồng da sắt, nhiệt tâm nhiệt huyết đến thế nào, vào đấy cũng phải chết cứng cả, còn ai dám vào ?

— Hay lắm, mấy hôm nay trời nóng luôn, ta vì gánh hành-lý nặng, bức nực lắm, đương muốn đến đây cho lạnh bớt đi, đi ! đi !

Hà-thần ngăn không được, mới phải đem binh tướng cùng đi, đến xứ bắc-cực, lấy tay chỏ bảo cái chỗ trắng bạc và đen mù tít kia là chính thị am đấy, mời ngài vào thôi, tôi dương khí mỏng mẻo, xin chờ ngài đây.

Nhất-Giới hăm hở vác đinh-ba đi vào.

My-Âm Hòa-thượng vốn là những bộ xương khô, vì có phật-lực, tu luyện thành hình, nhưng vì khô héo đã lâu,

329

https://tieulun.hopto.org

chưa có dương-huyết, không mọc thịt được, dẫu đã có giết mấy người, lấy máu bôi vào mình, nhưng đều là phàm phu tục-tử chả có ích chi ; nay nhân đức Sa-la-hán sai Sa-Gi đến chờ thầy Bán-Kệ ở đấy, nó nghe biết thấy Bán-Kệ có huyết thuần-dương, hễ bôi vào xương là mọc thịt ngay được, mới đánh lừa Sa-Gi rằng ngày xưa lúc đức Đường-Tăng đi qua sông, dẫu là lấy chín cái đầu-lâu này kết thành cái bè, nhưng kỳ thực là nhờ về cái hồ-lô của đức Quan-thế-âm đặt ở giữa, lấy khí dương làm nhớn cho khí âm, cho nên mới có thể chở được cả người và ngựa, nếu chỉ có chín cái đầu-lâu này, cũng chả ăn thua gì.

Sa-Gi tin lời nó, sợ ngộ nhỡ việc ra, mới quay về hỏi lại Sa-bản-sư để xem có phải đi mượn cái hồ-lô của đức Quan-thế-âm không, ngờ đâu Sa-Gi vừa mới đi, thì thầy trò Bán-Kệ vừa đến, bởi hai thứ vừa ấy, nó mới đánh lừa thầy Bán-Kệ, giả làm Sa-Gi, phô ngón thần-thông, đi trên mặt nước, để đến nỗi thầy Bán-Kệ quá tin, bị nó bắt xuống am nó, nó đặt thầy Bán-Kệ ngồi trên mặt thớt, rút dao ra sáng quoác, dơ trước mặt bảo rằng : « Lão-sư ơi ! chả phải tôi dám thỉnh-cầu càn rỡ, nhưng vì tôi là xương người tu-luyện thành hình, nếu chả được cái huyết thuần-dương của thánh-tăng thì dù vạn kiếp cũng không có da có thịt được, tôi đã đi tìm khắp mọi nơi chả được ai, duy có ngài vốn có khí chân nguyên, và cái huyết thuần-dương, dám xin ngài bắt chước sự từ-bi như đức phật cắt thịt cứu người, cho tôi được bồ ích sống lại, nay ngài đã đến đây, xin ngài thương cho. »

Bán-Kệ biết bị lừa, chỉ nhắm mắt ngồi im, chợt nghe thấy nói thế, mới mở mắt trả lời, nói : « Mày là khô-cốt đã tu thành, vốn là việc hay, nhược bằng bảo lấy máu của bần-tăng để mà sinh thịt ; về phần bần-tăng dù sống chết cũng chả làm gì, nhưng chỉ sợ cái thịt mày tưởng càn, chửa chắc đã sinh được thịt, mà cái cốt tu được, đã tan như vôi như bột rồi ! »

Mỵ-Âm Hòa-thượng nghe vậy, lấy làm kinh tâm, mới hỏi làm sao ?

— Mày chỉ biết rằng ta đã sa ngã vào hầm-hố của mày, cũng như con cá trong nồi, miếng thịt trên thớt, nhưng mày phải

https://tieulun.hopto.org

nghĩ xem hai đồ-đệ tao thần-thông nhường nào, quảng-đại nhường nào! há rằng chúng nó đã chịu tha không cho mày; cho nên ta khuyên mày nên tiếc cái công trình tu luyện xưa nay, cứ tu dần đi, may ra phép phật không ngần, còn có hy-vọng, nhược bằng đem sự chết của ta, đổi lấy sự sống cho mày; thế là làm hại người, để ích riêng cho mình, ta tưởng trong đạo-phật không có phép tu nào lại tu như thế!

My-Âm Hòa-thượng còn đương ngẫm nghĩ rỏ-rang, chợt nghe tiếng Nhất-Giới quát tọ như sấm rằng: « Trả sư-phụ tao đây. »

HỒI THỨ MƯỜI SÁU

Bị âm-phong nhiệt tâm suyết chết,
Rầy thánh-huyết khô-cốt lỗi xuân.

My-Âm Hòa-thượng bắt được Hầy Bán-Kệ đem xuống am Chuân-tịch, muốn giết đi lấy huyết để mình được sinh dưỡng khí, bị thầy Bán-Kệ mắng dọa nọ kia, còn đương do-dự, chưa biết nghĩ ra làm sao, chợ nghe tiếng Chư-nhất-Giới réo róc đòi sư-phụ, bụng nghĩ rằng: « Ừ ra thầy Bán-Kệ nói thật đấy, họ giỏi thật, họ tìm được đến nơi, nhưng sự đã chót rồi, non tay không được, để ta hãng thở những âm-phong và âm-khí làm chết nó trước, rồi ta hãng sử-chi đến thầy nó sau, cũng chả vội chi. Bụng nghĩ thế, chân đi ra xem, thì thấy Nhất-Giới mình chần, tay cầm đinh-ba, đương hung hung hăng hăng đi đến cửa am, mình mẩy đầy những xương giá và khói lạnh mà vẫn không sợ. »

My-Âm Hòa-thượng nói: « Thằng sư này giỏi thật, nếu để yên, nó sấn vào am mình, thì những tường vách bằng xương vụn này, chịu sao nổi với mấy nhát đinh-ba của nó. » Liền chạy ra đón và gọi Nhất-Giới bảo rằng: « Chư sư-huynh ơi! Chỗ này là chỗ thế nào? Mà sư-huynh dám đến đây mà liều chết. »

Nhất-Giới nói: « Liều chết! Liều chết! Mày là chín cái sọ đầu-lâu biến hóa, vừa đúng với chín cái răng đinh-ba

331

https://tieulun.hopto.org

của ta, chớ có nói láo, dơ đầu ra đây ! » Nói rồi dơ đinh-ba..... cuốc.

Mỵ-Âm Hòa-thượng thấy Nhất-Giới hăng hái quá, vội vàng nghểng đầu lên, mồm thở ra một hơi âm-khí thật là dữ dội : u-khí kết thành đoàn, lạnh sao lạnh vậy ! âm-phong sôi từng chậu, rét ghớm rét ghê ! như dao tuyết cắt da ! như vũng xương tầm cốt ! hễ chạm phải, người không động đậy mà tự nhiên dung, ngộ thoảng qua, thân không rét mấy mà cũng giá cóng, chả có một tị nóng hơi, cũng không gio tàn ấm chút, xưa nay rứt thảm là âm-phong, chả có bao giờ tệ thế !

— Chư-nhất-Giới bị Mỵ-Âm Hòa-thượng thổi cho một hơi âm-khí, đã hắt hơi ngay mấy lần, hơi thứ hai, đứng không vững, run lên cầm cập, đến hơi thứ ba, lạnh thấu đến suốt người, hai tay cứng đờ, đến nỗi đinh-ba cầm cũng chả nổi ; Nhất-Giới sợ quá, phải cắp đinh-ba chạy về, chạy đã xa đến hai ba dặm đường, còn cứ run đây dẩy, mồm kêu lên rằng : « Ối chao ơi ! Thật là hàn-băng địa ngục ! » Lại chạy hai ba dặm nữa, gặp Hà-thần đứng đón hỏi rằng : « Đức Tiểu-thiên-Bồng ơi ! Ngài định đến am ấy để hóng mát kia mà ! Sao lại chạy về thế ? »

Nhất-Giới lắc đầu luôn nói : « Chịu thôi ! Thà là nóng chết ! Chứ chỗ ấy hóng mát không được ! »

Nói thế rồi, rẽ nước lên bờ, Tiểu-hành-Giả trông thấy, vội hỏi rằng : « Em tìm sư-phụ thế nào có thấy không ? »

Nhất-Giới chả trả lời, cứ so người lại, lấy quần áo mặc xong, vẫn còn run lên về rét.

Tiểu-hành-Giả lại hỏi : « Đồ khốn kia, mày làm bộ gì thế ? »

Nhất-Giới rụt đầu rụt cổ một lúc, mới tỉnh người lại, nói to lên rằng : « Úi chà ! Úi chà, ti nữa chết rét ! »

— Nói láo ! trời ấm thế này, làm sao lại kêu chết rét ?

— Nói ra anh chả tin nào ; khi tôi tìm đến đáy sông, tôi tưởng nó chỉ là loài thủy-quái, tôi cứ vác đinh-ba nện liều, mồm thì réo róc, sau lòi ra một vị Thủy-thần, vị ấy mách tôi rằng : Yêu-quái ấy là chín cái đầu-lâu biến ra Hòa-thượng, Thủy-thần lại dẫn cho tôi đến chỗ am nó ở để tìm, khi mới đến gần, đã thấy hơi có khí lạnh lẽo, sau tôi réo mãi, cái lão Hòa-thượng ấy ra thật, nó thấy tôi đến, nó liền thở ra

332

https://tieulun.hopto.org

mấy hơi âm-khí, làm cho tôi rét cuống, rét cuồng, nếu chả phải tôi chạy tài, có lẽ bây giờ chết cứng ra rồi, chả còn được trông thấy anh nữa !

— Ử thế mày chạy nhanh được về đây, thế còn sư-phụ thì làm thế nào ?

— Tôi ở ngoài am nó ở, mà còn rét như thế, huống chi sư-phụ bị bắt ở trong am, có lẽ chết cóng rồi !

— Sư-phụ ta nguyên-dương sung thực, dù rét thế nào cũng chả chết cóng ; nhưng cần phải nghĩ cách để cứu sư-phụ ngay mới được.

— Tôi vốn người yếu, mà lại ăn chay, cho nên sợ lạnh quá, cái chỗ ấy thì tôi chịu, chả sao đến được nữa ! chỉ có họa sư-huynh pháp lực cao cường, họa may cứu được sư-phụ chăng ?

— Yêu-quái nó có một mình mà em còn sợ thế, đồ lười ! Thôi hãi mang những ngựa và hành-lý về miếu kia ngồi nghỉ, rồi em ở đấy coi giữ, để ta đi tìm sư-phụ, xem ta có chết rét không ?

— Sư-huynh đi đến đấy mới biết, chứ nói mồm, ai nói chả được !

Tiểu-hành-Giả dắt ngựa, Nhất-Giới quẩy hành-lý, cùng đi về miếu. Khi vừa đi đến cửa, ở trong miếu có một vị Hòa-thượng đen sì đen sịt chạy ra, trông thấy hai người này liền chào và hỏi rằng : « Hai ngài có phải là người bên nước Đại-đường sai sang phương tây cầu Chân-giải đấy không ? »

Nhất-Giới thấy hỏi thế, liền mắng om lên rằng : « Đồ ma quỉ này giỏi thật, mày vừa mới sếp một bài đánh lừa sư-phụ tao, bắt mất sư-phụ tao rồi, bây giờ mày lại rở chò khác để đánh lừa chúng tao nữa hay sao ? »

Vị Hòa-thượng đen ấy nói : « Chú sư này láo toét ! Ta mới gặp mày đây, ta đánh lừa sư-phụ mày bao giờ ? Sao mày đã vội mắng tao thế ? »

Nhất-Giới nói : « Mày vừa mới thổi âm-phong vào tao, làm cho tao suýt nữa chết cóng ! chả mắng thôi đâu ! tao còn muốn đánh cho mày một mẻ. »

Nói buông nhời, vác đinh-ba cuốc liền.

Vị Hắc-hòa-thượng cũng phải dơ thuyền-trượng đỡ, và bảo rằng : « Đồ sư hồ-mang này, không được hỗn thế ! chả

333

https://tieulun.hopto.org

phải tao sợ mày đâu, nhưng tao xem thấy cái đinh-ba ấy ra khổ có lai-lịch ! »

Tiểu-hành-Giả nhân lấy gậy kim-táp ngăn đôi hai bên ra và bảo rằng: « Hãi khoan tay, ta hãi hỏi lại cho rõ, mày là người ở đâu ? Sao mày lại biết chúng ta từ Đại-đường sai lại ? »

Hắc-hòa-thượng nói: « Ta là đệ-tử đức Kim-thân La-hán tên là Sa-Gi, ta phụng pháp chỉ thầy ta đến chực đây, để đi hầu thầy Bán-Kệ sang phương tây cầu Chân-giải, vả thầy ta có nói truyện rằng thầy Bán-Kệ đã có hai người đồ-đệ, nay ta trông thấy hai anh hơi giống, cho nên ta mới hỏi, nào ngờ sư hồ-mang kia nó không hiểu xanh đỏ vàng trắng, cứ việc làm bộ ; người ta sợ nó, chứ cái gậy thuyền-trượng này của Sa-Gi chỉ chuyên về trừ yêu chóc quái, còn có sợ chi ! »

Tiểu-hành-Giả nói : « Ta hãy hỏi mày, đức Kim-thân La-hán có mấy Sa-Gi ? »

Sa-Gi cười nói : « Đội trời đạp đất ở đời, chỉ có một mình Sa-Gi này thôi, có đâu là hai ? »

— Đã không có hai Sa-Gi, làm sao lại có một thằng nào trắng nhợt, trắng nhạt, tự sưng là Tiểu-sa-Gi đánh lừa sư-phụ ta và bắt sư-phụ ta đem xuống nước mất.

— Ta chả tin lời ấy, làm gì lại có một Sa-Gi nào nữa ?

Nhất-Giới nói : « Sư-huynh đừng tin nó, lúc buổi sớm nó vẫn trắng, nay nó biến ra đen ; nó chỉ là một thằng Sa-Gi, nó chỉ đổi đầu đổi mặt. » Nói rồi lại quát vị Hòa-thượng rằng : « Người ta chả nhận được mày, chứ ta vẫn nhận được mày, mày muốn biến đổi thế nào mặc lòng, mày cũng vẫn là chín cái đầu-lâu hóa ra. »

Sa-Gi thấy nói đến chín cái đầu-lâu, giật mình hỏi : « Thôi thế thì thằng Mỵ-Âm Hòa-thượng rồi, các ngài nhầm rồi. Chín cái đầu-lâu ấy, sao sư-huynh lại biết ? »

Nhất-Giới nói : « Bây giờ nó bắt sư-phụ ta, nó để ở am Chuân-tịch. »

— Đường sư-phụ đã có hai sư-huynh giữ gìn, làm sao lại để nó bắt được ?

Tiểu-hành-Giả bảo : « Ấy nó cũng nói như nhà ngươi nói : nó nói nó là Tiểu-sa-Gi của Kim-thân La-hán sai lại để đi hầu Đường sư-phụ sang tây, nó lại bảo nó biết cưỡi gió đi trên mặt nước, vụt chốc có thể sang qua sông, sư-phụ cần đi sang tây,

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Các sách của **Vũ-đình-Long** đã in bán

TRUYỆN CÔ GIÁO QUÝ

(tức là Tòa Án Lương-Tâm)

Truyện một cô giáo thì ai là không muốn mua xem ? sách gần một trăm trang, giá có. . . . . 0$ 30

TRUYỆN THẦY THÔNG THU

(tức là Chén Thuốc Độc)

Chỗ vui cười vỡ bụng, chỗ buồn thương chảy ước mắt, giá. . . . . 0$ 40

TRUYỆN THÔI TRƯƠNG

(tức là Tây Sương Tân Kịch)

Truyện một đôi giai-nhân tài-tử là nàng Thôi Oanh Oanh với chàng Trương-quân-Thụy, hay lắm. Cũng soạn với ông Nguyễn-đỗ-Mục. 0 40

Bán tại nhà in Kim-đức-Giang và các hiệu sách

SẮP XUẤT-BẢN

KIM VÂN KIỀU KHẢO-LUẬN

(1° Chú thích — 2° Nhân-vật — 3° Văn-chương)

có nhiều bức vẽ người và cảnh.

Tiểu-học QUỐC-VĂN Độc-bản

có nhiều bức vẽ)

Tiểu-học TOÁN-PHÁP

THIÊN PHƯƠNG NHẬT ĐAM

(Tiểu-thuyết)

THƯ VIỆN QUỐC GIA
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
NATIONAL LIBRARY OF
https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 2100.

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 44

I. **CẨM QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *Dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

Mỗi quyển: 0$06

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
N° 21714

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

à các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BL. CENTRALE
HANOI
M 15
3526

https://tieulun.hopto.org

DÉPÔT LÉGAL
N°

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

M. 3526

An-lão-gia nói : « Cái ấy đã hẳn, đám hát bội này, tôi phải giáo đầu trước, rồi đến ngô-huynh Đặng-cửu đỡ theo, nhưng thế nào cũng phải nhờ hai vợ chồng cô-nương cùng đi nữa mới được, mà bây giờ hãng phải lo liệu đến một thứ hàng trước nhất. »

Cửu-công hỏi hàng ấy là thứ gì ?

— Mới rồi các ngài chả đã nói rằng cô ta nhất định không phát phục đấy ư ? Nên sắp sẵn sàng, để đến lúc bấy giờ có cho được tiện dụng.

— Chừ-đại-nương vội nói : « Đã có dủ rồi, mấy hôm nọ tôi sang chơi, thấy bà cụ ra giáng yếu quá, thì những đồ dùng trong mình cho chí chăn-màn nệm-cỏ, sắm sửa sẵn sàng tất cả, nhưng cô ta nhất định không dùng, chỉ chăm chăm đi báo thù, cho nên còn bỏ đấy. »

— Thế thì hay lắm.

Cửu-công nói : « Lão-đệ ơi, Lão-đệ phải cố nhịn mới được, cô ta chả có nóng soàng như Ngu-huynh này thôi đâu, những tinh khoảng-khoái của cô ta, ta sợ Lão-đệ chịu không nổi. »

— Chả cần gì ? Nếu chả có sông pha sóng gió, thì lấy sao nổi hạt ngọc ở hàm giồng, Ngô-huynh xem, tôi chỉ nói vài câu, là tự nhiên cô ta thôi hẳn cái bụng nghĩ đi báo thù, tự nhiên cô ta phát tang theo lễ, tự nhiên cô ta đưa linh-cữu về làng ! tự nhiên cô ta hợp táng song thân, chả những thế mà thôi đâu ! tôi còn vì cô ta mà dựng vợ gả chồng, thế mới là xong việc của Ngô-huynh đã sai đến em đây, và mới toàn được bổn-phận báo ân của Ngu-đệ.

— Lão-đệ nói thế, chả hóa ra nói khoác lắm ư ?

— Không phải thế đâu ? Nguyên có căn do, tôi nói rõ ra, thì ai cũng phải tin, nhưng truyện còn dài, chả phải một hai nhời nói hết được ; vả lại việc còn phải thận-mật, đã đành rằng ngồi đây tinh những người nhà, nhưng ngộ có đứa bé con nó bép sép, tai vách mạch rừng, cô ta lại thần-thông biến-hóa nhỡ có thế nào, cô ta biết trước mà đi mất, thì có phải vô-ích. Chi bằng lấy nghiên bút ra đây, chúng ta nói truyện với nhau bằng chữ, nhưng chả biết cô-nương có biết chữ không ?

Chừ-nhất-Quan nói : « Nhà tôi có biết chữ, biết nhiều hơn tôi, biết cả viết nữa. »

335

https://tieulun.hopto.org

-- Thế càng hay lắm !

Chừ-nhất-Quan đứng lên đi lấy bút mực.

Tự xưa đến nay, trong một khu này, người lớn trẻ con, nam-giới, nữ-giới, chỉ biết người con gái như thần long biến hóa, như mãnh-hổ xuất-quần ấy tên là cô Thập-tam-Muội. Nếu không có người sẵn lòng về bạn, để ý báo ơn, thì còn ai tỏ được tấm lòng kiên-trinh, cái tên bí mật và cái việc bí mật của cô Thập-tam Muội. Nay An-lão-gia một ngòi bút dầm mực mấy tờ thảo chỉ, bầy mưu lập kế thành toàn được vô số con người, An-lão gia âm-đức to thật, trời nào chả chứng người hiền, cho nên sau này dâu thảo con hiền, phúc sau đầy đặn, liên miên thọ chàng. . . . .

Khi đã có bút mực, An-lão-gia vội vàng mài ngay, mực đã nhiều, tẩm ngòi rõ đẫm, tay thì viết, mồm thì nói : « Cửu Lão-huynh ơi ! Lão-huynh muốn biết rõ căn để cô Thập-tam-Muội thì Lão-huynh hãi nên biết rõ tên họ cô Thập-tam-Muội đã. . . . . Khi nói hết thì viết vừa xong, đưa tất cả cho mọi người xem và bảo : Cô ấy không phải là Thập-tam-Muội, chữ Thập-tam-Muội là chữ cô ấy nhặt, nhưng nét viết trong tên thật ra mà đặt riêng đấy thôi ! »

Mọi người xem xong đều reo lên rằng : « À ra như thế ! »

An-lão-gia lại viết mấy hàng nữa, và chỏ cho mọi người rằng : « Đây là tên họ ông thân-phụ cô ta, đây là chức quan của ông ấy, cô ta là con nhà gia-thế ! »

Cửu-công nói : « Phải, hèn nào ta coi phong độ cô ta, ta vẫn bảo không phải con nhà thường mà ! ra quả có như thế !»

Chừ-đại-nương nói : « Như thế thì tôi lấy làm lạ quá ! Có đâu con gái một nhà cao qui, mà lại ăn bận thế ư ? »

An-lão-gia nói : « Thế thì cô chưa biết ! . . . » nhân lại viết mấy hàng nữa, chỏ cho mọi người xem mà nói rằng : « Gia-thế nhà cô ta cũng hầu như gia-thế nhà tôi, tôi mới ra làm quan đã bị một người ghét, cũng như nhà cô ta bị một người thù, người thù ấy là ai ? là người này . . . .

Cửu-công lắc đầu le lưỡi nói : « Gớm nhỉ ? dám chêu vào những tay ông Thái-tuế thế à ? »

An-lão-gia nói : « Phụ-thân cô ta với người này (chỏ vào tên viết trên giấy) là quan coi mình, có đâu dám chòng ảnh, nhưng vì con quan ấy muốn lấy cô ta, ngặt vì thân-phụ

336

https://tieulun.hopto.org

cô ta là người rõ đạo-lý, chuộng khí tiết, chả thèm su-phụ, thấy quan trên dọa dẫm như thế ! thấy cậu cả nhà quan lêu lổng như thế ! nhất định không nhận lời, quan kia vì thẹn quá hóa dận, mới vẽ truyện nọ truyện kia, bắt phụ-thân cô ta bỏ ngục, ông ta tức quá hộc máu mà chết, cô ta đã thương rằng cha mình bị oan, lại thương rằng oan ấy vì mình mà sinh ra, cho nên nhất định báo thù, mà căn-dể cái sự báo thù, không ai can được là tại thế. . . . »

Cửu-công nghe xong, dơ cái bàn tay hộ pháp thẳng lên, nện một cái xuống bàn như sấm như sét, mặt đỏ bừng, mồm thở hộc, quát to lên rằng : « Như thế ai nhịn được, tôi chỉ dận cho tôi, tuổi già, nhà không cho đi đâu nữa, nếu không thì nhân lúc này tôi theo cô ấy đi, đến đấy tôi biếu cho nó dăm cái quả-thủ hay là vài ba cái đạp, cho đi đời nó đi, để làm chi những quân bất nhân độc ác ấy ! »

An-lão-gia nói : « Lão-huynh đừng nóng. . . hãy xem đây. . . » Viết luôn một giòng giải chỏ cho Cửu-công mà bảo rằng : « người ấy đã đến thế này rồi ! »

Cửu-công cười hip mắt nói : « Phải ! Phải ! ngày trước tôi cũng nghe thấy có người nói truyện đến quan ấy bị như thế, nhưng việc không quan hệ gì đến tôi, cho nên tôi chả hỏi kỹ, thế mới thật là trời có mắt, quỉ thần linh-thiêng ! cứ kể thế ra, thì cô ta chả cần phải đi nữa. »

Chừ-đại-nương cười hỏi : « Đã thế nhưng mà tính cô ta xưa nay vẫn tự đại là anh hùng, là hào-kiệt, là đại trượng-phu, nhất định muốn làm ra oanh oanh liệt liệt, để có tiếng sau này : Bây giờ nói thế ! cô ta nào đã tin, lại còn nghi cho chúng ta là có ý-tứ gì chăng ? Xin phụ-thân đừng nóng. »

Cửu-công cũng cười khì-khì nói : « À thế ra ta nông-nổi thật, nhiều câu ta nghĩ chưa đến ! »

An-lão-gia nói : « Cái ấy cố-nhiên, nếu tôi chưa đến đây, chưa kể ra, thì còn ai biết, nếu tôi không giữ được có chứng cớ, thì sao tôi dám nói. Vả lại tôi đến đây bây giờ, không phải chỉ vị sự cảm ơn cô ta cứu cho con tôi ở chùa Năng-nhân mà thôi đâu ! Hai nhà chúng tôi, chút nghĩa cũ-càng ; cứ như cô ta, từ thủa trẻ, tôi vẫn có ôm-ấm, thấm thoát đến nay đã mười bẩy năm trời, tự khi phụ-thân cô ấy mất đi, tuyệt hẳn tăm-hơi. Tôi vẫn mơ tưởng, đi đến đâu dò-xét đến

337

https://tieulun.hopto.org

đấy, gặp ai cũng hỏi, chim trời cá nước, chả biết vào đâu? Lòng trời dun dủi, tự khi con tôi đến Hoài-an, nói cho tôi những sự nó đi đường, tôi nghe tôi nghi là cô ta, bây giờ tôi đến đây, thì là cô ta thật; nếu tôi đến đây sớm mấy hôm, hay là mẫu thân cô ta chưa mất, thì cũng không khó lắm, may mà còn vài ngày nữa cô ta mới đi, thế có phải lòng trời sui khiến, không sớm, không muộn, cứ ngẫm mà xem, cái việc ngày mai, tôi có thể chắc đến tám phần ấy.»

Chừ-nhất-Quan nói: «Chả những tám phần, tôi tưởng chắc được cả mười phần hẳn!»

— Cái ý chửa chắc, ngày mai còn phải mỏi mồm tốn hơi ở trên sân khấu. Bây giờ mới là cuộc diễn tập soàng đấy thôi!

Cửu-công nói: «Thôi bây giờ gốc tích người này chúng ta đã rõ ràng cả rồi, nhưng chỉ còn ngày mai Lão-đệ định dùng kế-sách nhường nào cho thật mầu nhiệm để cho người ấy phải cúi đầu mà nghe lời giáo-hối?»

— Xưa nay ai cũng chỉ nghĩ mưu-kế báo oán, chứ chả có ai nghĩ mưu-kế báo ơn. Nhưng mà vì có hay tinh-khí khoảnh-khắc, nếu không dùng diệu-kế, thì chả trị nổi cô ta. Đã không trị nổi cô ta, thì báo cô ta chả được, như thế có phải phụ cả tấm lòng thành và nhiệt-huyết của chúng ta, vậy để chúng ta nghĩ những phương lược thể cách thế nào, viết cả ra đây, để mọi người bàn định.

An-lão-gia nói rồi lại viết ra một trang giấy giải, nhìn cụ Đặng-gia và vợ chồng Chừ-nhất-Quan mà nói rằng: «Những công việc ngày mai, như ta thì làm thế nào cũng phải bởi sự đem giả cung mà dáo đầu, nhưng ngộ cô ta chỉ lấy cung mà không chịu ra, thì ta dẫu muốn nói, cũng chả nói vào đâu được, vậy thì các người phải mượn việc mà chia nhau mỗi người đến một lúc, đến chờ tôi trước đi, rồi tôi mới giả cách thế này....., mà đến sau; Lúc bấy giờ Cửu-công nói thế này..... tôi nói thế này..... Cô-nương thì sẽ sui dục thế này..... chắc là cô ta tự khắc phải ra. Sau khi cô ta đã ra nhận cung, tôi nhân tiện hỏi xa hỏi gần, chắc là cô ta cứ nhạt nhẽo, ít nói ít nhời, thế thì tôi cũng lại khó nói được, vậy thì khi tôi trông thấy cô ta, tôi phải nhắc ngay một việc cốt-tử, chắc là cô ta hỏi lại ta

https://tieulun.hopto.org

tường tận, khi muốn hỏi tôi kỹ càng, thì tôi định sử như thế này..... chắc là cô ta chối, lúc ấy Cửu-công phải tán tụng hộ cho, để cho tôi được vào đến nhà trong, khi tôi trông thấy linh-tọa, tôi hành lễ, ngộ cô ta đáp lễ lại như mọi người khác cứ nằm ỳ dưới đất không chịu giậy nữa, thì tôi cũng không lôi cô ta giậy để nói vào đâu được, ấy lúc bấy giờ phải nhờ đến cô-nương điều độ, và chỉ điểm cho. Cụ Cửu làm ra bộ tiếp khách, là tôi được ngồi đấy mà cao đàm hùng luận..... Khó nhất là lúc ấy nói làm sao cho cô ta tức mà phải phì ra câu *"đi báo thù"*, tôi tưởng bấy giờ cả ba vị phải mỗi người một câu, nhất là cô-nương phải chiếu cố; Ối! chao ơi! chả vào hang hùm, sao bắt được hùm, nhưng chỉ cốt để cô ta phải lỡ ra ý muốn đi báo thù, cho nên không phát phục mới xong...»

Đặng-cửu-công nói: « Được, lúc bấy giờ ngộ có xảy ra đều gì, đã có già này đứng ra hòa giải hộ cho. »

— Ấy cụ chớ có đứng ra mặt hòa giải, cụ cứ việc làm ra bộ phát tác, mà cụ phải làm cho thật hệt mới được, thế để tôi nói chọc tức cô ta một câu, là tự khắc cô ta phải nói ra những ý báo thù!

Cửu-công nói: « Thế ngộ cô ta nhất định không nói; thì làm thế nào? »

— Lão-huynh chưa biết: cô ta vốn là hiếu-thắng, hễ bị ai chê trách một câu, thì tâm sự tự-nhiên phun phè phè ra cả, nhưng cô ta chỉ nói muốn đi báo thù, chứ còn đến tên họ người cừu-nhân, thì thế nào cô ta cũng chẳng chịu nói, bấy giờ tôi hỏi một hai lần, mà cô ta không nói, thì tôi nói phăng ra.

Cửu-công vỗ tay khen khéo....

— Ngô-huynh chớ có khen vội, cô ta là người có mưu cơ chấn tĩnh, những tâm sự báo thù và họ tên người thù, chả bao giờ là chả đinh ninh ở trong dạ, nay chợt một cái có người biết rõ, hình như sét đánh lưng trời, chắc thế nào cô ta cũng có lòng nghi tôi và phát tác với tôi, ấy bấy giờ thì ngô-huynh hãng nên đứng lên mà hòa giải hộ.

Cửu-công nói: « Cái ấy chả việc gì, hắn tuy khó chêu, nhưng không sử bậy, Lão-đệ hãy xem những việc hắn đã làm rồi, thì đủ hiểu cô ta thế nào đấy! »

339

https://tieulun.hopto.org

— Chỉ cốt thành-toàn cho cô ta được, thì chúng ta ngộ có thiệt thòi gì, cũng chả cầu, nhưng sau khi đã qua tấn tuồng ấy rồi, tên cừu-nhân đã tỏ ra rồi, tôi còn phải kể lể mỏi mồm, để cho cô ta bình tâm dáng khi, nói cho có nguyên có uỷ, kể cho có chứng có cớ, rõ ràng mười mắt trông vào, thế là cô ta phải tin, chả có lẽ nào cô ta đã biết thế là thực, mà còn định đi báo thù hay sao ?

Cửu-công nói : « Phải ! đến thế là xong. »

— Đã xong đâu ! còn nhiều đều chưa xong ở về sau này ; Lão-huynh chớ thấy cô ta hiệp khí như thế, mà bảo cô ta không có liệt-tâm đâu ? chỉ vì thù cha mẹ chưa báo được, việc to tát chưa xong, cho nên cô ta lộng-vũ thần-thông, làm như du-hý Tam-Muội ; bây giờ chả may mẹ mất rồi, thù cha không phải báo nữa, chúng ta nên lưu ý lúc này phải giữ, ngộ cô ta buồn quá sinh biến, ngộ toan tự tận cho xong đời, sự thế lúc ấy là quan-hệ nhất !

Chừ-đại-nương nói : « Được, tôi xin chịu trách-nhiệm mà bảo thủ cô ta lúc bấy giờ, tôi xin khuyên-giải được ! »

— Cô-nương cứ việc bảo-thủ, sóng gió bất kỳ một lúc thôi, chứ cô-nương không thể khuyên giải cho tỉnh ngộ lại được, lại đến tôi phải như thế.... như thế.... là tự khắc những hùng-tâm hiệp-khí của cô ta, lập tức đổi ra gan ruột mềm mỏng, bấy giờ mới có thể khuyên bảo cô ta an thân lập mạnh ở xứ vạn toàn được.

Đăng-cửu-công nghe kể hết toàn bộ kế cẩm-nang, nào gật đầu, nào chép miệng, lúc vỗ tay, lúc vuốt râu, hồi lâu rồi nói : « Lão-đệ ơi ! Ngu-huynh nhất sinh chả có phục ai, nay gặp Lão-đệ thật cũng như ông Tôn-đại-Thánh gặp đức Đường-tam-Tạng vậy. »

An-lão-gia cẩn thận, nhặt những mảnh giấy viết mới rồi, giao cho Chừ-nhất-Quan đem đốt đi, cho mất tích, để khỏi tiết-lộ. Công-tử đứng lên đi qua ngoài ngồi nghỉ, chỉ có vợ chồng Chừ-nhất-Quan cứ ngồi yên, lặng ngắt chả nói gì.

An-lão-gia hỏi : « Thế nào ? Sao cô-nương chả nói gì cả, hay là cô-nương không muốn cho thế-muội (con thầy học gọi học-trò của cha mình là thế-huynh hay là thế-muội) về làng nó hay sao ? »

Chừ-đại-nương nói : « Nếu cô ta được yên thân về đến làng nước, chả hơn là lưu lạc làng người ! nhưng Nhị-thúc

340

https://tieulun.hopto.org

ơi ! Nhị-thúc vừa rồi nói rằng rồi khuyên cô ta an-thân lập-mịnh ở một xứ vạn-toàn, thế thì Nhị-thúc định cho cô Thập-tam-Muội an thân vào đâu? Lập mạnh thế nào? Xin Nhị-thúc làm ơn mà nói cho chúng tôi biết nốt, để chúng tôi yên tâm. »

— Cái việc ấy, chả qua là chờ khi việc xong, ta sẽ tìm cho cô ta một nhà môn-đăng hộ-đối, một người dễ có sắc có tài, thế là lo cho cô ta được an-thân lập mịnh : Chứ cô-nương còn muốn thế nào ?

Chử-đại-nương nói : « Cháu cũng có một cái ý nghĩ riêng như thế này. . . . . » Nói rồi sẽ nói nhỏ với cha là Đặng-công và An-lão-gia. . . . . Ấy con tính như thế, có phải là lưỡng toàn không ?

Đặng-cửu-công nói : « Ừ phải đấy ! Ừ phải đấy ! Ta chưa nghĩ được như thế ! Thôi ngày mai, công việc cứ lần lượt mà làm, mãi đến việc cuối cùng bao nhiêu phí tổn, là Lão-huynh này giúp tất ! ! ! !

An-lão-gia vội vàng đứng lên nói với Chử-đại-nương rằng : « Cháu ơi ! những tâm sự của ta, bị cháu lượng mà hiểu rõ cả, nhưng mà việc ấy thật là khó quá, không nên vội vàng.»

An-lão-gia nhân lại nói với Cửu-công rằng : « Lão-huynh ơi ! Lão-huynh phải cẩn thận, ngày mai chớ có hở rõ một tí ; nếu ngộ cô ta biết ý, thì những tâm thần mưu kế của chúng ta bấy lâu, đều thành ra bánh vẽ cả, quan-hệ chả có nhỏ đâu, việc ấy để sau này sẽ liệu.

Thế mới thật :

Chỉnh đốn lồng vàng lừa ngọc-phượng ?
An bài bắt ngọc khoán kim long.»

HỒI THỨ MƯỜI LĂM

Dấu họ dấu tên, giả làm thầy dạy học,
Mượn cung đòi nghiên đánh lừa người hiệp-nữ.

Cha con An-lão-gia từ khi đến nhà cụ Đặng-cửu-công mới tỏ được tin tức cô Thập-tam-Muội và biết rằng mẹ cô ấy mới mất, mà sau khi cô ấy đã chôn mẹ rồi cô ấy sẽ đi báo

341

https://tieulun.hopto.org

thủ, chửa biết bao giờ lại về, hay là chả chắc có về được không, tình cờ chẳng hẹn mà nên, hai nhà cũng chịu ơn-thâm của cô ấy, cùng sẵn lòng lo liệu để báo ơn cô ta, nhưng ngặt vì cô ta là người có hiệp-tràng, có liệt-tính, chả ai nói nổi, chả ai giữ được, chừ phi đặt kế lưu-hành, mỗi người đóng một vai, họa may chuyển được lòng kia, bởi thế bàn định xuốt đêm, rồi mới đi nghỉ.

An-lão-gia có việc trong lòng ngủ không yên giấc, tuy còn nằm, nhưng tai vẫn nghe : Nào chuông chùa đánh sớm, gà gáy om làng, tiếng chim dìu dịt trên cành, mình chưa giậy mà nghe cụ Đặng-gia đã om sòm dục người nhà, nào thả trâu dê, nào quét nhà cửa... tiếng quét lá... tiếng quát bò... trong bừng tấp nập, thật có khi tượng như đào-nguyên lạc thổ.

.... Mới ra uống nước, cơm đã sẵn rồi, cùng ngồi ăn uống qua loa, vừa toan đứng giậy ra đi, thấy Tuỳ-Duyên vai đeo khăn gói, tay cầm roi da, chạy vào trình bạch.

An-lão-gia hỏi : « Mày đã về đấy ư ? bà và mợ đã sắp đến chưa ? »

Tùy-duyên-Nhi thưa : « Đã đến cả rồi, đêm hôm qua hồi mới canh tư, bà lớn và mợ tôi đã dục giã ra đi, nay se các ngài đã đến cửa kia rồi. »

Công-tử vội vàng đứng giậy ra đón, thứ hai đến hai ông già, thứ ba Chiêu-đại-nương và Gi-nương với lũ nữ-tì theo ra đón cả. Cụ bà An-thái-Thái đã cố kỳ-nhiên, còn như cô Trương-kim-Phượng sa sa mới thoảng hình dung, ai nấy đều cùng lấy làm kỳ dị, tại làm sao thế, vì Trương-cô trời sinh ra sao giống Thập-tam-Muội thế, đến lúc nhìn kỹ, mới có thể phân biệt, cách phong lưu tuy cũng giống nhau, nhưng về tinh thần thì có bề hơi kém.

An-lão-gia đón An-thái-Thái vào, vừa đi vừa hỏi : « Hôm qua tôi bảo gọi Hoa-Chung, nó đã đến chưa ? »

Thái-Thái thưa : « Đã, đã đến kia. »

— Việc cô Thập-tam-Muội tất chúng nó đã kể lại cho bà nghe, tôi định làm như thế, có phải không ?

— Phải, phải như thế mới được.

— Thế mới là hết bổn phận mình, lương-tâm mình mới được yên,

342

https://tieulun.hopto.org

tin nhời nó là thật, nó lại thả cái nệm cỏ rách xuống nước làm bè, mời sư-phụ đứng lên trên, đi đến giữa sông, ta thấy khác ý, vội vàng đuổi theo, thì đã bị nó bắt xuống dưới sông rồi.

Sa-Gi nghe thấy nói thế giận lắm, nói : « Cái đồ thây chết ! Nó to gan thật, nó dám giả danh hiệu của ta, đánh lừa thánh-tăng, tội nó thật đáng chết ! »

Nhất-Giới nói : « Sư-huynh chờ có tin nó, nó đã là Sa-Gi thật, nó phụng pháp chỉ Sa-sư-thúc lại để hộ chì Đường sư-phụ ta, sao nó chả ở đây mà chờ, nó lại đi đâu, để cho mấy cái đầu-lâu ấy giả danh hiệu mà đánh lừa sư-phụ ta ? »

Sa-Gi nói : « Sư-huynh trách thế là phải, nhưng vì tôi ngu dại, nên cả tôi cũng bị nó lừa nốt. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Mày bị nó lừa thế nào ? »

— Chín cái đầu-lâu ấy, vốn là chuỗi chàng hạt của bản-sư tôi vẫn đeo, tự khi bản-sư tôi dùng nó làm thuyền chở Đường-tam-Tạng sang tây, có công nhà phật, lại tu mất hai trăm năm nữa, mới thành được hình người ; Hôm nọ nhân dò biết rằng tôi phụng pháp chỉ bản-sư tôi, đến để chờ thầy Bán-Kệ, ra nó khởi ngay lòng bất lương, nói dối tôi rằng : « Ngày xưa chở đức Tam-Tạng qua sông, vẫn là chín cái đầu-lâu thật, nhưng còn phải nhờ có đức Quan-thế-âm giải một cái hồ-lô mới có thể sang được, thì bây giờ cũng phải đi cầu đi, để đến lúc ấy khỏi nhỡ việc ; ta tưởng thế là phải, ta mới quay về để hỏi bản-sư ta chả ngờ ta vừa đi khỏi, thì thầy Bán-Kệ và hai sư-huynh vừa đến, nó mới giả làm ta, để đến nỗi phạm tội đáng chết thế ! »

Nhất-Giới nói : « Tội hay chả tội, chết hay chả chết ! Ta chả biết đâu ? Nhưng hiện bây giờ sư-phụ ta đã chết cóng mất rồi ! »

Tiểu-hành-Giả nói : « Mày đã là Sa-Gi thật, thì không việc gì đến mày, mày ở đây mà coi hành-lý và ngựa, để ta đi tìm và cứu lấy sư-phụ ra, rồi ta sẽ liệu. »

Sa-Gi nói : « Tôi vốn phụng mạnh của bản-sư tôi, đến để chở thầy Bán-Kệ qua sông, nay thật hãm sư-phụ là tội của tôi, thôi hai vị chả phải khó nhọc, để tôi đi bắt thằng chết toi ấy, bắt nó phải cõng sư-phụ lên bờ giả, bấy giờ tùy hai vị sử chí. »

343

https://tieulun.hopto.org

Nhất-Giới nói : « Nếu mày cứu được thầy ta, bắt được thằng chết toi kia, thì ta mới tin cho mày là Sa-Gi thật. »

— Chả khó gì ! Chả khó gì ! Thò ngay vào trong tay áo, lấy ra một pho tượng Kim-thân La-hán ra, chạy đến bờ sông chiếu xuống, một chốc thấy có một đạo kim quang như lửa đỏ rừng rực bắn thẳng xuống đáy sông, làm cho những âm khí ở am Chuân-tich tan nát gần hết, còn My-Âm hòa-thượng thì mình mẩy gần bị cháy sé, mới phải phục ở trước mặt Bán-Kệ lạy mà kêu rằng : « Lão-sư ơi ! Cứu tôi với ! »

Bán-Kệ hỏi : « Mới rồi mày thị hùng muốn giết ta, sao bây giờ mày lại cầu ta cứu mày ? »

My-Âm hòa-thượng nói : « Bây giờ sự đã bại lộ, chả dám dấu sư-phụ nữa, vì Sa-Gi thật trở về, cho nên tôi mới giả làm Sa-Gi, lừa dối sư-phụ, nay Sa-Gi thật đã tìm đến, biết tôi làm bậy thế, cho nên lấy chân hỏa đốt tôi, khốn nạn cho tôi, là một đống khô-cốt, thì chịu sao được, vậy xin sư-phụ cứu cho. »

Bán-Kệ hỏi : « Chân hỏa thiêu mày, thì ta cứu thế nào được. »

— Lão sư-phụ chân thánh-thủy vốn sung túc, chân hỏa dẫu nóng nầy đến thế nào mặc lòng, cũng không thể phạm đến ! Nhược bằng sư-phụ có lòng thương, cứu cho tôi ẩn ở dưới chỗ ngài ngồi, là tự nhiên tôi sống được.

— Ngồi cạnh ta, mà sống được mày, thì ta cũng chả tiếc gì, nhưng bây giờ ta còn hãm ở dưới vực xâu, mày phải nghĩ phương kế thế nào, để đưa ta lên bờ ?

My-Âm hòa-thượng thưa : « Đưa sư-phụ lên bờ, cũng chả khó gì ? Nhưng tôi chỉ sợ hai vị đồ-đệ của ngài, chả tha tôi nào ? Dẫu rằng tôi là xương-khô, lại vẫn là xương khô, chả mất địa vị cũ, nhưng chỉ tiếc cho tôi khổ chi tu-hành một hai trăm năm nay, đã được thành-hình, mà lại sa ngã, thì đáng thương cho tôi lắm. »

Thầy Bán-Kệ nói : « Mày quy y ngay đi, mày đưa ta lên bờ, tự khắc ta cứu cho mày, mày đừng sợ ! »

My-Âm hòa-thượng nói : « Đức Thánh-tăng vốn là đức từ-bi, tất không làm nhầm nhỡ tôi. »

Nói rồi liền cõng thầy Bán-Kệ từ trong ánh sáng chạy vọt lên bờ.

344

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả và Nhất-Giới cùng ra đón cùng reo lên rằng : « À ! Sư-phụ ta đã lên đây rồi ! Hòa-thượng yêu quái cũng đã phải nhô lên đây ! »

Sa-Gi mới cất pho tượng nhỏ ấy đi, rồi chạy đến trước mặt thầy Bán-Kệ lạy chào vừa thưa rằng : « Đệ-tử Sa-Gi này phụng-mịnh bản-sư đến để hộ trì sư-phụ, chả may bị đồ chết dẫm này nó đánh lừa tôi, cho nên tôi quay về hỏi lại bản-sư, nhân dịp ấy nó dám mạo sưng mà hãm hại sư-phụ, tội ác nó thật thâm trọng đáng chết muôn phần, tôi đương phóng hào quang của phật để đốt chết nó đi, là đáng lắm, sao sư-phụ lại còn cứu nó ? »

Thầy Bán-Kệ nói : « Phật ta vốn là từ-bi, ta mà che chở cho nó, có phải ta cứu nó đâu, là vì phật ta suy rộng đức từ-bi đấy, huống chi vạn kiếp khó tu, nhỡ một tí là mất không cả, nghĩ như thế há chả nên mở một lối cho người ta tự chữa lấy du ? »

Sa-Gi nói : « Sư-phụ từ-bi như thế, thật là may cho đồ nghiệt-chướng ấy. » Nói rồi quay bảo My-Âm : « Đồ khốn kia, sao mày chưa lại mà lạy tạ sư-phụ đi ư ? »

Nhất-Giới nói : « Ta bị lãnh khi nó, suyết nữa chết cóng, nay dẫu rằng sư-phụ từ-bi mà tha cho nó, nhưng ta chẳng tha nó được. »

Bán-Kệ bảo : « Đồ-đệ ơi ! Hắn vốn là một bộ xương khô, tu biết bao nhiêu công trình mới thành được hình người như thế, có lẽ nào vì mày rét cóng một tí, mà làm mất cả tiền trình của hắn. »

Nhất-Giới nói : « Sư-phụ vẫn nghĩ đến tiền trình cho nó, nhưng mà nó có nghĩ đến tiền trình của sư-phụ đâu ? »

Bán-Kệ nói : « Nó dẫu chả nghĩ đến tiền trình cho ta, mà ta vẫn nghĩ đến giữ tiền trình cho nó, thế tức là nghĩ đến tiền trình cho ta đấy, mày cũng nên ở trong hai tiền trình ấy, mà tìm lấy tiền trình của mày, chứ sao mày lại còn cứ bỏ cái hay của mình mà bắt trước đều rở của người làm gì ? »

Nhất-Giới nghe thầy nói thế, chả dám nói gì nữa.

My-Âm hòa-thượng thì cứ phục ở trước đầu gối thầy Bán-Kệ lạy mãi không thôi.

Sa-Gi bảo : « Đồ xúc-sinh kia, chả nên tử tế giả nữa ! Muốn sống thì hiện ngay nguyên hình, kết làm pháp thuyền, để chở sư-phụ ta sang qua. »

345

https://tieulun.hopto.org

My-Âm không dám trái lịnh, liền nhảy xuống sông, hiện ra chín cái đầu-lâu kết lại với nhau thành một cái pháp thuyền to, Sa-Gi dựng cái thuyền-trượng để pho tượng Kim-thân La-hán lên trên, hình như buồm và cột buồm, mời Đường-Bán-Kệ xuống thuyền, Tiểu-hành-Giả và Chư-nhất-Giới vội vàng chạy vào trong miếu giắt ngựa và quẩy hành-lý cùng lên pháp-thuyền, lúc bấy giờ lại hây hẩy gió đông, sóng chả to mấy, thầy trò bốn người, bình bịnh ồn-ồn đi giữa ròng sông, chả bao lâu đã sang đến bên bờ tây ngạn, thầy trò ai nấy đều mừng, Sa-Gi thu gậy thuyền-trượng và tượng nhỏ vào trong tay áo, cái bè đầu-lâu ấy lại biến ra My-Âm hòa-thượng, chả có suy chuyển ti nào.

Thầy Bán-Kệ nhân gọi My Âm bảo rằng : « Hôm nay sang qua được sông Lưu-sa nầy, vẫn là nhờ ơn đức-phật Sa-la-hán và cái sức của Sa-Gi hộ trì, nhưng cũng là nhờ cái sức của My-Âm kết thành cái bè, cho nên mọi người đều được sang cả, công đức ấy chả có nhỏ đâu ! Vả lại mày làm ra tội lỗi, là chỉ tại mày muốn lấy cái máu nóng của ta, để mà sinh dưỡng, ta dẫu rằng chưa dám vì mày mà hại mình ta, nhưng ta nếu phụ cái ý sở cầu của mày cũng không được. »

My-Âm hòa-thượng vội vàng qui xuống dưới gối thầy Bán-Kệ mà thưa lại rằng : « Kẻ có tội nầy thật là đáng chết, đã được sư-phụ từ-bi không bỏ đến nữa, để toàn được nắm xương khô, đã là may lắm rồi, có đâu lại còn dám mong nhẩm ! »

— Nghĩ nhẩm thì sinh tội lỗi, nhưng chân tu bao giờ có mất, ta nay chả thèm xét đến sự nghĩ nhẩm của mày, chỉ nghĩ thương đến đường chân tu của mày thôi ! Liền lấy tay trái mình soa lên đầu nó, mà cắn ngón tay út bên bàn tay phải rỏ ra mấy rọt máu rỏ vào giữa đỉnh đầu cho nó, và phát nguyện rằng :

Nhành cỏ còn thành thể,
Hoa-sen cũng kết thai,
Xin lấy một rọt nầy,
Rưới khắp các chi hài.

My-Âm hòa-thượng được máu và nhời phát nguyện của thầy Bán-Kệ, liền thấy tia nóng tự óc thấu đến rốn, một lúc tan ra khắp tứ chi trăm xương, lại lúc nữa mặt mũi tươi tỉnh và hồng hào ngay lên, mừng lắm, múa chân tay lên,

346

https://tieulun.hopto.org

chỉ là lạy mãi, và tạ rằng : « Nhờ ơn đức từ-bi của thánh-tăng, thật là làm cho khô-cốt được có huyết nhục, ơn đức ấy dẫu vạn kiếp cũng chưa chắc đã báo đền lại được. »

Thầy Bán-Kệ cũng lấy làm mừng cho nó và khuyên bảo rằng : « Tu lấy thành thân người thì dễ, chứ tu cho có tu tâm thì khó, thôi từ rầy mày chớ có nghĩ sằng mà lại sinh ra sa ngã nữa, thôi đi đi. »

Mỵ-Âm hòa-thượng vâng lời lạy tạ cả bốn thầy trò rồi nhảy xuống sông mà đi.

Thầy Bán-Kệ lại hỏi Sa-Gi rằng : « Đức Sa-la-hán cho anh đến hộ tống tôi đi qua sông Lưu-sa này thôi, hay là cho anh đi hộ tống tôi sang đến phương tây ? »

Sa-Gi thưa : « Bản-sư tôi nhân vì công hạnh đi lấy kinh trước chưa được toàn vẹn, cho nên mới cho tôi đến hầu dưới pháp tọa sư-phụ làm đồ-đệ mà cùng với hai vị sư-huynh tôi đi hộ-trì sư-phụ đến tận Linh-sơn lễ phật cầu được Chân-giải về, mới là chọn về cái công quả trước sau. »

Thầy Bán-Kệ nghe nói mừng lắm, nói : « Ngày xưa đức phật-sư Huyền-Trang sang tây phương, được ba đồ-đệ hộ-trì ; Ta tự lúc phụng khâm mạnh, vẫn tưởng đi có một mình, ai ngờ chưa ra khỏi Tràng-an, đã được ngài chỉ điểm cho, có được Tôn-lý-Chân, Tôn-lý-Chân lại tìm cho được con long-mã, bấy giờ một thầy một trò, đã là may lắm, chả nhẽ đến núi ngũ-hành-dư-khí, thì con đức Tĩnh-đàn là Chư-thủ-Chuyết lại phụng pháp chỉ quy y, nay lại có Sa-Gi là người của Sa-la-hán bảo đến hộ-trì, nghiễm nhiên tôi cũng được giống như đức phật-sư ngày xưa, dẫu rằng bốn vị rộng lượng từ-bi, nhưng Đại-Điên gặp gỡ quá hậu, tôi chỉ phát nguyện xin cố sức đi, để toàn thiện quả của các vị. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Thưa thầy, chúng tôi lại tuy mỗi người một lối, hình như có ý, nhưng nói cho phải, thì là tự-nhiên. »

Bán-Kệ hỏi : « Thế nào là tự-nhiên ? »

Tiểu-hành-Giả thưa : « Vi như người ta đã có cái thân ấy, thì phải có một bộ ruột, tay và chân, phối hợp với nhau mà thành công, như thế có phải là tự-nhiên không ? »

Bán-Kệ gật đầu khen rằng : « Mày nói phải, nhân quay lại hỏi Sa-Gi rằng : « Mày đã có pháp danh chưa ? »

347

https://tieulun.hopto.org

Sa-Gi thưa : « Đệ-tử đã có tên gọi là Sa-Gi, còn pháp danh gì nữa ? »

Bán-Kệ nói : « Đại sư-huynh mày pháp hiệu là Tôn-lý-Chân, nhị sư-huynh là Chư-thủ-Chuyết, còn mày bây giờ thì ta đặt cho là Sa-chí-Hòa vậy. »

Sa-Gi mừng rỡ nói rằng : « Hay lắm ! Hay lắm ! Tôi nhất sinh chỉ sợ người ta ganh khi, vạn tạ những ý dạy bảo của sư-phụ nói rồi, thụp xuống lạy bốn lạy. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Chí-Hòa thì vẫn hay, nhưng cốt phải hòa mà chả lưu. »

— Sông Lưu-sa vừa mới đi khỏi, còn nhác đến làm gì nữa.

Bán-Kệ nói : « Nhà thuyền-môn chớ có nói khôi hài thế, các đồ-đệ nên cố gắng lấy tiền trình đi. »

Tiểu-hành-Giả liền giắt ngựa lại, mời sư-phụ lên yên.

Nhất-Giới thu sếp hành-lý

Sa-Gi nói : « Những hành-lý để phần tôi gánh cả. »

Nhất-Giới nói : « Ai lại để một mình ai gánh cả, chúng ta chia nhau, mỗi người gánh một nửa, thế có phải không ? »

Sa-Gi nói : « Vâng, xin tùy sư-huynh. »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Đừng ! chia ra hai gánh linh-tinh khó coi, chi bằng cứ để vậy, rồi thay đổi nhau mỗi người gánh một lượt là hơn. »

Nhất-Giới nói : « Sư-huynh bảo thế là phải, hôm nay hãi để ta gánh trước. »

Bốn thầy trò cùng hớn hở trông chừng phương tây mà tiến bộ. Thế mới là :

Cõi phật còn xa lắm,
Chân tu bao giờ xong,
Thầy trò cầu diệu giải,
Gắng sức cứ đi đi.

Lúc bấy giờ đương vào tiết xuân giáp-hạ, bên đường cây cối xanh biếc đỏ thưa, thật là xướng mắt, bốn thầy trò vừa đi vừa nói truyện : Hoặc bàn về đạo phật, hoặc nói tích đời xưa, mải vui đi được dặm trường, chợt đến một chỗ khói xanh chạm mặt, khi núi hun người ; ngất ngưởng một ngọn núi cao, ngay đằng trước mặt.

Bán-Kệ ngồi trên mình ngựa, trông thấy đường đi hóc-hiểm, gọi các đồ-đệ mà bảo rằng : « Đường núi này dẫu chả

348

https://tieulun.hopto.org

chắc chở là mấy! Nhưng các đồ-đệ ơi! Nên phải tiểu-tâm, chớ có đại-đởm. »

Tiểu-hành-Giả thưa : « Tiểu-tâm cũng phải đi qua, đại đởm cũng phải đi qua, cứ việc mà đi đi, tiểu-tâm gì ? »

Bán-Kệ bảo : « Chả phải ta cố làm ra tiểu-tâm đâu ? Nhưng ta chỉ sợ trong núi này ngộ có yêu ma nào chăng ! »

Tiểu-hành-Giả nói : « Có yêu ma cũng đi, chả có yêu ma cũng đi, cần gì mà lo, xin sư-phụ cứ đại-đởm theo tôi này ! Nhân rút cái gậy sắt bịt vàng ra, tay khua mồm hét đi trước mở đường. Bán-Kệ thấy Tiểu-hành-Giả hăng hái thế, cũng vui vẻ tế ngựa đi theo. Thật là :

Nhất-tâm mãnh-dũng,
Trăm thể phải theo.

Ngọn núi ấy tên là núi Giải-thoát, trong núi có một yêu-quái, nó tự sưng là Giải-thoát Đại-vương, tụ hội có hơn một nghìn tiểu-yêu, gặp người giết người, gặp thú giết thú, bao nhiêu những người và cầm thú ở ba bề bốn bên núi ấy nó giết hết sạch, cho nên trong núi tuyệt-nhiên không có tiếng chim kêu và trẻ khóc, cho nên những yêu con đi tuần núi, chả có việc gì, chỉ ngủ hay là chơi ở các bụi cỏ.

Hôm ấy Tiểu-hành-Giả đi qua núi, tay cầm gậy khua, hầm hầm hĩ-hĩ, rầm cả góc núi, những bác yêu đi tuần đương chơi hay là ngủ nghe thấy lấy làm lạ, bảo nhau rằng : Đứa nào dám to gan thế ? Nhân trèo lên ngọn cây xem thấy có bốn người đương đi hăng hái, mà người đi trước nhất thì tay khua mồm hét, các cậu yêu chả ai dám bạo ra, chạy cả về, hớt-hơ, hớt hoảng báo với đức Đại-vương rằng : « Bẩm ngài, chúng tôi đi tuần, thấy có sự lạ, cho nên về đây bẩm bạch ! »

Đại-vương hỏi : « Bẩm việc chi ? »

Yêu con nói : « Bẩm việc lạ lắm. »

— Việc lạ ấy thế nào ?

— Tự khi đức Đại-vương ở đây, gặp ai là giết, cho nên không ai còn dám đi qua, ngộ bất-đắc-dĩ mà phải đi, thì cứ vào hồi canh năm hay là nửa đêm, đi lại dón rén, chả dám thở mạnh ; Bây giờ chả biết ở đâu đến có bốn vị Hòa-thượng dám cứ đường hoàng đi qua, thế chả là lạ lắm du ! Chúng tôi thấy vậy, về để bẩm ngài biết !

349

https://tieulun.hopto.org

— Ử ! Thế thì lạ thực ! Nhưng mà bọn Hòa-thượng có bốn đứa, chúng bay bao nhiêu người, sao không bắt lấy và chói lại đem về nộp ta, mà lại về báo với ta không thế ?

— Giá chúng tôi có thể bắt được, thì bắt ngay, nhân vì thấy có dáng khó bắt, cho nên không dám bắt, phải về báo Đại-vương.

— Bốn Hòa-thượng ấy, hình dáng thế nào, mà kêu khó bắt.

— Bốn vị ấy : Một vị cưỡi ngựa, người trắng chẻo, hiền lành, xem ra bắt cũng dễ, một vị mõm dài, tai to, mặt như mặt lợn, vai quẩy hành-lý, đi đứng nhung nhăng, lại một vị đen sì-sì tay cầm thuyền-trượng đi kèm, hai bác ấy đã là khó chêu, mà dữ tợn nhất là một vị đi trước, mặt với mồm như ông thiên-lôi, tay cầm gậy sắt, gầm gầm thét-thét, hình như muốn tìm người đánh, cái gậy ấy vừa to vừa dài, chả biết rằng nặng bao nhiêu cân, trông thật là ghê, ngài bảo như thế, còn ai dám ra mà bắt, mà chả về để báo với ngài.

Đại-vương nghe thế giận lắm, nói : « Đồ nói láo ! Trên núi Giải-thoát của ta có ba mươi sáu hố, và bảy mươi hai cạm, dù là thần tiên cũng chả dám đi qua, chứ thằng sư mô nào dám cả gan vô lễ như thế, chả qua là đồ chúng bay chỉ là đồ ăn hại, việc thường mà báo rằng to ; nào thằng nào dám đi bắt bốn thằng hồ-mang ấy về đây cho tao ? »

Nói chưa rứt lời, thì trong bọn tướng yêu có một người đứng lên nói to rằng : « Tôi xin đi bắt, tôi xin đi bắt ! »

Thế mới gọi là :

Giẫn muốn nuốt voi,
Bọ-ngựa dở trò.

HỒI THỨ MƯỜI BẢY

Tiểu-đại-Thánh cố đánh cái hầm chặt lưng,
Lão-ma-vương thả ngầm cạm tinh dục.

Giải-thoát Đại-vương nghe nói có bốn vị Hòa-thượng cứ đường-hoàng tự-nhiên đi qua núi mình ở, lấy làm giận lắm, mới hỏi trong những tiểu-yêu xem có đứa nào dám đi bắt những vị Hòa-thượng ấy không? Trong bọn yêu có một đứa

350

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Đã xuất bản

VAN NIEN THANH

Quyển thứ 4

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
NATIONAL DE VIỆT NAM
LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

DEPOT LEGAL
« INDOCHINE »
N° 2900

Cổ Kim Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 46

BIBLIOTHEQUE NATIONALE DU VIET-NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET-NAM

CÀN QUẮC ANH HÙNG

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *Dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

MERCERIE - LIBRAIRIE KIM-ĐỨC-GIANG 83 Rue des Paniers 83 HANOI TONKIN

Mỗi quyển : 0$06

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE N° 2174

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

ic sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE HANOI M (15) 3526

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Cụ Đặng-gia nghe thấy hai vợ chồng quan nói truyện với nhau như thế, chả hiểu đầu đuôi, cứ ngơ ngơ ngẩn ngẩn.

Hai bên nữ-quyến gặp nhau, người tuy lạ nhưng lòng vẫn quen, tự khắc thân thân nhiệt-nhiệt.....

An-lão-gia dặn bảo Thái-Thái và Trương-thị hãi cứ ở yên đấy, chờ giáp cô Thập-tam-Muội xong rồi, sẽ cho người lại đón.

Đặng-cửu-công dặn Gi-nương tiếp An-thái-Thái ở nhà, còn mình cùng với vợ chồng Chừ-đại-nương phải đi ra núi Thanh-vân trước hết.

Lại kể truyện cô Thập-tam-Muội từ khi mẹ mất, tính ra đã đến ngày thứ năm, còn cách một hôm, hôm sau cất đám, cất đám mẹ rồi, nhất định đi lo liệu việc báo thù.

Sáng hôm ấy giậy sớm, thu sếp cửa nhà, bao nhiêu đồ đạc nọ kia, trừ một khăn gói theo mình, còn sếp cả vào ba cái hòm to, những đồ lặt vặt.... chĩnh mắm... vại cà.... gạo nước còn thừa, gà vịt còn lại, với mấy chục quan tiền, phân phát cho những người làm và những liền bà xưa nay vẫn hầu hạ bà mẹ. Thu sếp đâu đấy, trong lòng đau đớn bội phần, vừa mới ngồi yên, đã thấy cụ Đặng-gia giẫn đến.

Thập-tam-Muội đứng lên chào, hỏi rằng: « Thưa thầy, sao hôm nay thầy chả ở nhà nghỉ một hôm, thầy lại làm gì sớm thế? »

Đặng-cửu nói: « Tôi cũng vẫn muốn nghỉ, nhưng chợt nghĩ đến sự cần dùng ngày mai, nào thừng, nào đòn, sợ ngộ có cái gì còn khiếm-khuyết chăng! ngày mai an-táng là một việc quí nhất trăm năm, đã hay ở đây chả thiếu người làm, nhưng phỏng có điều gì không được chu đáo, thì tôi không phải với cô-nương lắm, cho nên tôi bảo chúng nó hôm nay cùng đến đây liệu-lý trước, cho khỏi ngày mai vội vàng! »

— Vâng, công việc mọi sự đều nhờ ngài cả, cẩn thận như thế, còn nói gì nữa.

Nói chưa rứt nhời, đã thấy Chừ-đại-nương đến, theo sau mấy người vú già, vài người lực-lưỡng, nào khiêng từng quộn, nào đội từng bọc, trong ấy chả biết những thứ gì.....

Thập-tam-Muội trông thấy liền nói: « Kìa cô đã đến đấy ư? Mang sang những gì thế? Những đồ đạc ở đây, tôi còn

351

https://tieulun.hopto.org

đương hiềm vì thu-sếp chưa gọn, cô lại mang sang làm gì thêm bộn ! »

Chử-đại-nương nói : « Tôi tưởng ngày mai nhiều người đến phúng lễ, chị còn rở đáp lễ, chả quản cố được việc ngoài, cho nên tôi sang để đỡ chị, vả lại nay mai chị sắp đi xa, chưa biết một tháng hay hai ba tháng mới về, tình bạn gái với nhau, tôi muốn đến hoan-hủy với chi, cho nên tôi có mang cả những chăn màn đi, để ngủ đây vài tối. »

— Cảm ơn lòng cô, nhưng đến khi dọn về, lại bận lòng cô ra, chứ cô thử nhìn xem nhà tôi, tôi đã thu sếp thế nào kia !

Chử-đại-nương nhìn đi nhìn lại, quả thấy gọn ghẽ, đâu vào đấy cả rồi, mới hỏi rằng : « Sao chị vội thế ? Chị đi thế có đành lòng không ? »

— Có gì mà chả đành lòng, này ba cái hòm tôi đã khóa đây, trong đây những đồ đạc, hòm thứ nhất thì để cô và Gi-nương dùng, thứ hai chia cho những nữ-tỳ và thứ ba thì cho những nam bộc gọi là đền ơn chúng nó hầu hạ và chầu chực mẹ tôi bấy lâu nay.

Đặng-công nghe nói thốn thức hỏi : « Cô đi độ ít lâu lại về, sao lại phân phát thế ? thế đến khi về thì lấy gì mà dùng ? »

— Chả phải thế ! Hòm thứ nhất đựng những quần áo và giầy dép cũ của mẹ con tôi, không nên để qua tay người khác, còn như khi tôi có về, chả lẽ một mình tôi còn ở chỗ thâm sơn cùng cốc này nữa, tất là phải về trại với cụ, tôi có thiếu thứ gì, lo gì cụ chả cho tôi sao ?

— Đã đành rằng thế, nhưng cô cũng phải đem một ít tùy-thân chứ ?

Thập-tam-Muội chỏ tay nói : « Cụ xem ! Một cái nệm để cưỡi ngựa, một cái gói quần áo kia, trong có hai ba mươi lạng bạc, một con dao và một con lừa, ấy là đồ hành lý của tôi đó, còn cần gì nữa ? »

Đặng-công thấy cô ta khu sử rành rọt, như chém sắt như chặt vàng, quyết tuyệt làm vậy, nghĩ đến mưu kế của An-lão-gia, lại càng kinh phục cái ông thâm-nho ấy. Đã toan muốn nói gì nữa, nhưng Chử-đại-nương đấy sợ cha mình bép sẹp nhỡ nhời, mới gạt đi rằng : « Thôi, cụ nhà chả phải nói lôi

352

https://tieulun.hopto.org

thôi với chị tôi nữa, chị tôi nói thế nào, cha cứ đi làm như thế cho chị tôi là hơn ! còn những việc khác, để vậy chị em tôi bàn tính cùng nhau ! Thôi cha, đi xem hộ công việc đi ! »

Thập-tam-Muội nghe được câu nói ấy bằng lòng lắm, đưa cả chìa khóa cho Chừ-đại-nương nhận lấy.

Ngoài cửa nghe có tiếng ồn ào, tưởng là ai, chả hóa ra Chừ-nhất-Quan mang những thừng dòn đến. Hắn vào đến cửa, nói với Cửu-công rằng : « Thưa cụ, người nhà đến cả rồi, cụ bảo họ làm gì, làm ở đâu ? »

Cửu-công bảo : « Để cỗ đòn cái ở ngoài, còn những đòn con và giây hay thừng, bảo mang cả vào trong nhà, các người ngồi nghỉ một lúc, rồi chúng ta sẽ cùng làm. » .

Chừ-nhất-Quan nói : « Còn nghỉ gì nữa ! chả còn bao nhiêu thì giờ là tống táng cụ, chúng tôi phải ra làm ngay đi mới kịp. »

Nói rồi đứng lên, bảo mọi người khuân vác đồ dạc vào, người làm giúp ở đấy đã đun cho ấm nước to bưng ra để mọi người cùng uống.

Cửu-công với Chừ-nhất-Quan người nào người ấy, bỏ mũ sắn áo, vừa mó tay, vừa chỉ bảo mọi người, Chừ ở ngoài mà Đặng ở trong, tay tuy làm, mà bụng vẫn còn nghĩ ngợi ở tận đâu đâu. . . . . .

Đương lúc dộn dịp, có một người nói với Chừ-nhất-Quan rằng : « Ông hãy nghỉ tay, ngoài kia có ai hỏi gì ông đấy ! Có những ba người » .(1)

Chừ-nhất-Quan cứ việc tay rút thừng, chân đạp dòn, trả lời trang-khách rằng : « Anh không biết tôi còn rở làm đây à ? Ai đấy, anh cứ bảo người ta vào đây, có sống không ? »

Trang-khách nói : « Nhưng không phải người ở làng này. »

— Người vùng này ! hay là người sung quanh đây ! thế nó không vào đây bao giờ à ?

— Người ở xa mới đến !

— Người ở xa là người nào ?

— Tôi không biết là ai ? Hỏi tên, người ấy không chịu nói, cứ bảo hễ ông ra, thì tự khắc biết.

---

(1) Xin độc-giả chư tôn lưu ý : Kế cẩm-nang của An-lão-gia thi-diễn tự đây.

353

https://tieulun.hopto.org

Chừ-nhất-Quan làm ra bộ nghĩ ngợi một lúc rồi mới hỏi trang-khách : « Người ấy già hay trẻ ? Dáng dấp thế nào ? »

— Một người đã có tuổi, còn hai người trẻ, hình như con hay là thầy-tớ vậy, vai có đeo một cái cung, hình như một cái cung của cụ nhà vẫn dùng ấy.

Chừ-nhất-Quan cố ý nói to lên rằng : « Có đeo cái cung à ? Thế những người theo sau có đeo cung không ? » Nói rồi liền gọi cụ Đặng-cửu.

Lại nói truyện cụ Đặng-gia đứng ở mé sau xem hai người làm việc khi nghe thấy trang-khách nói với Chừ-nhất-Quan, thì cụ lại càng nhay tay mắm miệng, rức lác nói rõ to, mãi đến lúc Nhất-Quan gọi, cụ mới quay ra hỏi : « Cái gì mà gọi ? » nói rồi lại cứ giả cách mài miết làm việc...

Chừ-nhất-Quan gọi to nói : « Có ai đến đây, vai có đeo cái cung gì đấy... »

Cửu-công ngẫm nghĩ một lúc mới trả lời : « Ai thế ? Hay là Mã-tam-gia đến đấy à ? Nhưng người ấy chừng bao nhiêu tuổi ?

Trang-khách thưa độ 52 tuổi ? »

Đặng-công nói : « Thế không phải Mã-công rồi, ông ta tuổi sửu, năm nay 71 tuổi, kém tôi một tuổi, vả rằng ông ta đã thôi nghề hai năm nay, còn đi đâu đến đây ? chả biết ai thế ? ai mà lại đeo cung thế ? »

Nói rồi lại cũng cứ cúi đầu làm việc...

Chò đời, có tật thì hay rật mình, Thập-tam-Muội nghe có khách, chả nói chi, sau thấy Chừ, Đặng, hai cha con hỏi nhau, nào người đeo cung, nào người ấy độ ngoài năm mươi tuổi, nhân nhớ lại truyện cái cung của mình, bèn nói với Đặng-công rằng : « Cụ giả ơi ! Ai thế ? Ở đâu lại thế ? »

Đặng-công chỉ giả cách điếc..

Thập-tam-Muội lại nói : « Hay là cái cung của người ta mang giả tôi đấy, cụ có còn nhớ rằng tôi đã gửi cụ cái nghiên, tôi đã dặn cụ hễ ai đem giả cái cung của tôi thì cụ giả người ta cái nghiên không ? »

Đặng-công bấy giờ mới giả cách nhớ lại, nói : « Ừ phải, có phải thế thì may lắm, một cái cung là của gia-truyền chi bảo của cô-nương, tôi độ này đã thôi nghề rồi, có cần gì mà dùng đến, nếu người ta giả, cô-nương mang đi dùng được việc,

https://tieulun.hopto.org

nhưng cái nghiên của người ta, tôi lại để tận bên nhà tôi kia, thì làm thế nào ? »

Chừ-đại-nương ngồi bên nói gọp rằng : « Cái ấy chả cần gì, cha cứ bảo nhà tôi ra đón người ấy vào đây, bảo người ấy để cái cung dây, nhờ khi cha xong việc rồi, đưa người ấy về bên nhà cha mà giả lại cái nghiên cũng chả muộn gì ? »

Thập-tam-Muội cũng bảo : « Như thế là phải. »

Đặng-công bảo Chừ-nhất-Quan rằng : « Anh cứ ra bảo người ấy để cái cung đấy ta, lấy làm phiền lắm, không muốn ra làm gì ? »

Chừ-nhất-Quan vội vàng đội mũ, mặc áo, để ra đón khách. vợ là Chừ-đại-nương lại cười bảo rằng : « Cần gì mà phải sắm sửa thế ? Cứ ra bảo người ta để cái cung đấy là song, chớ có để người ta vào đây nhé ! »

Chừ-nhất-Quan nói : « Nào có phải họ hàng nhà tôi đâu ? Nếu có phải, thì sẽ phải cho vào chứ sao... » nói rồi đi ra... Được một chốc, lại rở về không, hai tay buông sõng mà nói rằng : « Không song rồi ! không song rồi ! Người ấy cha những tôi không quen, mà lại lạ mặt lắm, cứ đứng sừng sững ! Tôi hỏi họ tên hắn, thì hắn sưng là họ Doãn, đi từ Hoài-an lại, nói đến giả cung lấy nghiên, thì hợp lắm, tôi bảo hắn đưa cung cho tôi, thì hắn lại diễn thuyết cho tôi nghe một đoạn văn-chương giải thắng dãng, chả những hắn không chịu đưa cung, mà lại chỉ đòi vào chào cụ họ Đặng kia ! »

Đặng-công bảo rằng : « Thế anh ra mời người ấy vào nhà ngoài ngồi, trong này ta còn đương rở bận, chưa thể tiếp được, chốc rồi ta sẽ ra. Anh hãi tiếp người ta hộ vậy. »

Chừ-nhất-Quan vâng lời.

Đặng-công thu sếp xong, rửa mày mặt, mặc áo đội mũ sắp đi ra.

Chừ-đại-nương hỏi Thập-tam-Muội rằng : « Chốc nữa cha tôi ra tiếp khách, chúng ta ra dòm xem người ấy thế nào ? và nghe xem nói những truyện gì ? »

Thập-tam-Muội nghe theo.

Đặng-cửu-công ra tiếp khách, hai cô dón đén ra sau vách, rồi dùi một lỗ thủng để dòm, Thập-tam-Muội thấy người ấy đoan chinh thanh kỳ, chả gầy, chả béo, râu thưa nửa đen, nửa bạc, đầu đội mũ, vai đeo cung, chính là cái cung

355

https://tieulun.hopto.org

gia-truyền chi bảo, đồ binh khí rứt là tâm-ái của mình, bụng nghĩ người này trọng hậu thế này, có lẽ chả phải là người tầm thường !

Đương nghĩ thế, thì Chừ-nhất-Quan chỏ Đặng-công mà bảo người ấy rằng : « Tiura ngài, đây là ông nhạc tôi cụ họ Đặng đấy ! »

Người ấy đứng lên vái chào.

Đặng-công cũng chào lại, hai bên cùng ngồi, dâng trà uống, Đặng-công nóng tính hỏi ngay rằng : « Túc-hạ là họ Doãn, nhưng chả biết tên ngài là gì, quê ở đâu ? Từ đâu đi lại đây ? Đã hỏi tôi, sao không đến đằng nhà, mà lại đến đây ? Và tại làm sao mà lại biết có tôi ở đây ? »

Người ấy tươi cười đáp rằng : « Tiểu-đệ họ Doãn, tên Kỳ-Minh, vốn là người ở xứ Đại-hưng, Bắc-kinh, cùng với An-học-Hải là chỗ anh em bạn chi thân, nhân trước ông ấy được bổ ra Hoài-an, tôi có cùng đi với ông ấy, để dỡ việc giấy má. . . . . »

Mới nói đến đấy, Đặng-công nói sấn một câu rằng : « Thế ra ngài là Doãn-kỳ-Minh tiên-sinh. »

— Dạ ! . . . . nay tôi nhận những nhời ký-thác của cha con ông chủ tôi, bảo tôi mang cái cung này, đến nhà ông Đặng-cửu mà tìm Chừ-nhất-Quan, nhờ họ Chừ đưa đến hầu cụ, giao giả cái cung này, lấy lại một cái nghiên, và lại nhờ cụ bảo cho biết tin tức và chỗ ở nhà cô Thập-tam-Muội để tôi đến chào, chả ngờ tôi đến chỗ dấy 28 cây liễu, tìm Chừ-nhất-Quan thì nói họ Chừ đã dọn sang ở bên đông-trang, và cụ cũng không ở nhà, tôi có hỏi cụ bao giờ về, người nhà nói chả biết chừng. Tôi lại phải tìm đến đông-trang, họ Chừ cũng đi vắng, người nhà nói, chủ tôi bận việc đi rồi, chưa biết bao giờ về, nhà chả có ai, không dám để khách ở đấy ; Tôi phải ra hàng nước ngồi chờ, thấy ở bên đường có hai đứa chăn dê, chỉ vì đá cầu, một bên được, một bên không chịu giả, cãi nhau rồi đánh nhau, tôi ngồi buồn nhân chạy ra phân giải, rồi tôi lại giả hộ tiền, cho thêm tiền, mới thăm hỏi, dê của ai, thì hắn nói là dê của họ Chừ, tôi mới hỏi họ Chừ đi đâu ? thì chúng nó nói họ Chừ sang bên nhà Thạch-gia vắng, tôi dỗ chúng để hỏi nhà Thạch-gia ở đâu, hai đứa chăn dê bảo tôi cho tiền thì chúng sẽ đưa tôi đến,

https://tieulun.hopto.org

tôi bằng lòng cho tiền, chúng lại chỉ dặn cứ đi thế này... thế này... là tự khắc tới nơi, tôi cũng chưa dám chắc nhỡi trễ làm thực, thôi cũng đi liều, may đến được đây, và lại may sao, gặp được cả hai vị ở đây, thật là thiên-duyên kỳ ngộ ; vậy tôi xin cụ nhận lấy cái cung này, giả lại cho tôi cái nghiên, sau nữa hai ngài chỏ cho tôi biết hay là bảo những tin tức cô Thập-tam-Muội để tôi còn phải trở về cho kịp.

Đặng-công nói : « Thế ra tiên-sinh đã đến đằng nhà, tôi xin lỗi chưa được tiếp ngài, thực là không phải ; việc trả cung lấy nghiên, cũng là đúng cả, nhưng chỉ vì cái nghiên ấy bây giờ không có đây, để ở bên nhà tôi kia, nay tiên-sinh đã đến đây, thì cứ để cái cung đây, tôi còn bận việc chưa về nhà được, mời túc-hạ cứ sang ở bên đông-trang mấy hôm, chờ tôi công việc song về, tôi sẽ đưa túc-hạ về nhà tôi ở chỗ có 28 cây liễu, lấy nghiên giao giả, chả dám nói sai. Còn như chỗ ở của cô Thập-tam-Muội ấy, túc-hạ không cần phải hỏi, cũng không cần đi tìm, dù túc-hạ có đến đấy chăng nữa, cô ta cũng chả ra tiếp đâu, đừng đi mà mất công ! có muốn nói gì, cứ bảo lão Đặng này là đủ ? »

Doãn-kỳ-Minh ngồi ngẫm nghĩ giờ lâu rồi nói : « Cái sự như thế, tôi chả dám nghe ! lúc Công-tử nhà tôi giao cho tôi cái cung này, cứ ở cái cung này mà lấy lại cái nghiên, cũng bởi cái nghiên ấy mà giao trả cái cung này, nay cái nghiên không có đây, thì tôi chả dám đưa cung. »

Đặng-công cười cười nói nói : « Túc-hạ với tôi tuy là mới biết nhau, nhưng ngài thử ra ngoài hỏi tất cả mọi người, xem tôi xưa nay là người thế nào, và chả có nhẽ Đặng-cửu này bấy nhiêu tuổi đầu, còn đánh lừa tiên-sinh để lấy một cái cung hay sao ? »

— Chả phải thế đâu ? Cái cung này ông chủ tôi thường có nói truyện với tôi, là của qui của cô Thập-tam-Muội, mà cô ta là một người hào kiệt có đủ cả hiếu, nghĩa, nhân, và dũng, cô ta đã từng dùng, cái cung ấy mà cứu sống cho tính mịnh cả một nhà, nhân thế nhà ông chủ tôi, kính cô ta như thần, có đặt bài-vị trường-sinh-lộc-vị của cô ta, xớm tối hương hoa đỉnh lễ thờ phụng, cái cung này vẫn để trước bài-vị ấy, chân-trọng biết là nhường nào ? Nhân coi tôi là một người

357

https://tieulun.hopto.org

bạn chắc chắn như núi Thái-sơn, cho nên mới dám giao cho tôi; sách có chữ : sĩ vị tri-kỷ dả tử « người học-trò đáng vị người tri-kỷ với mình mà chết » thế thì tôi cũng phải vị ông chủ tôi mà cẩn thận thêm một từng nữa mới phải ; vả lại ông chủ tôi với tôi chia nhau mỗi người đi một ngả, tôi ra đây, ước chừng bây giờ ông chủ tôi cũng đã hộ-trì gia-quyến đến hàng cơm hiệu Duyệt-lai ở huyện Nhâm-bình chờ tôi rồi ; tôi những mong chóng song việc này để gặp mặt nhau ở chỗ hàng cơm ; nay bảo tôi chờ lại vài ngày, chả kể chi những phi tổn xe cáng hàng trọ, nhưng cha con người ta luống những mong đợi, thế có phải tôi là người hão hu, ền chả được việc gì không ! Thôi có phải rằng cái nghiên bây giờ chưa có ở đây, thì tôi còn có cách này cũng tiện. Dá như tôi đến đây mà chả gặp được hai ngài, chả nói làm chi, nay đã gặp nhau, đã biết nhà nhau, lo gì cái sự đổi chác chả được thanh thoát, chi bằng tôi hãy xin về, về đằng hàng cơm nói rõ đầu đuôi với cha con chủ tôi. Tôi hãy ở lại đấy hai ngày, chờ Cửu-công song bận rồi về nhà, tôi sẽ lại về đằng nhà mà giao cung và lấy nghiên, thế là hai bên được việc cả ; Đến như tin tức cô Thập-tam-Muội thế nào cũng xin ngài chỉ giáo cho ?... » Nói rồi lấy mũ đứng giậy làm ra bộ muốn đi.

Thập-tam-Muội ngồi trong có ý nóng ruột. Tại sao mà nóng ruột, cái cung ấy vốn là một thứ binh-khí không bao giờ rời khỏi mình được, nguyên vì mẹ mất rồi, mình cần đi báo thù cho cha, đương muốn cần đến cái cung ấy, nhưng chưa biết bao giờ An-công-tử giả, mà lại không thể đợi được, cho nên mới dặn cho ông Đặng-gia ; may sao mình chưa đi, cái cung đã đem đến kia, cung của nước Sở, thì nước Sở phải lấy, còn ai dám để người lại đem đi, nhân thế nghe nhời Doãn tiên-sinh muốn đi, sợ Cửu-công giữ lại không nổi, mới phải nói cách bức rằng : « Thầy ơi ! Thầy chớ để tiên-sinh đi vội, tôi ra đây ! » (1)

Đặng-công ngoài này đương ngăn lại nói : « Mời Tiên-sinh hãi thong thả, để chúng tôi liệu xem ; nay nghe bên trong nhời Thập-tam-Muội nói thế, vội nói ngay rằng : « Hay lắm ! Chính chủ nhà đã ra kia !!! »

(1) Cô Thập-tam-Muội không chịu ra tiếp khách lạ, kế cẩm-nang của An-lão-gia đã lòi cô ta ra. Kế hoạch cũng thần-tình !

358

https://tieulun.hopto.org

đứng ra nói to rằng : « Đã có tôi đây ! Đã có tôi đây ! » Con yêu ấy xem ra : ngất ngưởng nhọn đầu, cổ cứng như gang thép, long lanh lồi mắt, thô lố như thể ốc-nhồi, đã cao lại gầy, thế mà tự đắc là đội trời đạp đất, chả to chả bé, người đều khinh là luồn-lọt trước sau ; đi đứng dung-rinh, như hoa lê như sà-mãng, nói năng sượng sột, như sắt nguội, như vàng nguyên, cứ tự tinh mình, chả e trời đất.

. Lão-quái Giải-thoát trông biết tướng ấy tên là Sà-chượng-Bát, nguyên là một đứa đầu-mục ở hầm chặt lưng, nhân bảo rằng : « Được lắm ! Được lắm ! Mày đi bắt chúng nó về đây cho ta, nhưng chớ có chém đứt đôi mà giải thoát cho chúng nó ngay, mày cứ bắt sống cả chúng nó lại đây, để ta còn tra hỏi xem là Hòa-thượng ở đâu mà to gan như thế, rồi ta sẽ cho nó phải chịu qua cả những cái khổ sở 36 hầm và 72 cạm, bấy giờ mới cho chúng nó hưởng cái phúc của pháp-môn giải-thoát chúng ta. »

Tướng Sà-chượng-Bát được hiệu-lịnh mừng lắm, nói rằng : « Tưởng gì thì khó, chứ muốn bắt sống dễ lắm. » Nói rồi mới đem một đội tiểu-yêu, tay cầm giáo giài đi ra mé Đông-sơn đón bắt, quả nhiên có một vị Hòa-thượng mặt như ông thiên-lôi, tay cầm cái gậy sắt bịt vàng, gầm gầm thét thét, vừa đi vừa nện liều, theo sau có một vị Hòa-thượng mặt trắng cỡi ngựa, một vị Hòa-thượng đầu như đầu lợn quẩy đồ hành-lý, tập hậu lại có một vị mặt tối sầm, tay cầm thuyền-chượng đi kèm.

Sà-chượng-Bát trông thấy thế, chả dám khinh chiến, gọi những yêu đội dàn trận ra trước giữa đường, cầm cái giáo trường đứng lên trước quát to lên rằng : « Những thằng sư sắp chết kia ! chúng mày đừng đi vội, Đại-vương ta bảo phải bắt sống kia mà, chúng bay biết điều thì vứt cả binh-khí đi, xuống ngựa để chịu chói, khỏi phải ta ra tay, ngộ nhỡ ra đứa nào chết, thì trái với lịnh truyền của Đại-vương ta. »

Tiểu-hà h-Giả cười sằng-sặc nói : « Muốn bắt sống là phải, bốn vị chúng ta đây mấy vạn năm cũng chả khi nào chết ! Vậy đừng lo trái lịnh của đức Đại-vương nhà mày ! Còn như hiệu lịnh của ông Lão Tôn bay, thì chúng bay là những đồ yêu-quái non cũng đừng có trái mà chết nhé ! »

Sà-chượng-Bát nói : « Đồ sư hổ mang này nói thực đáng nực cười, đức Giải-thoát Đại-vương tao là chủ một khu rừng này cho nên mới có hiệu lịnh, chứ như mày là một thằng Hòa-thượng đi

359

https://tieulun.hopto.org

lưu lạc giữa đường, cái thân ấy còn chả có chỗ nương dựa, làm chi mà có hiệu lịnh? Nào hiệu lịnh chi? Nói mau cho ta nghe? »

Tiểu-hành-Giả nói: « Hiệu lịnh của chúng bay là muốn bắt sống, chứ hiệu lịnh của tao là chỉ đập chết; hiệu lịnh của chúng bay tao đã theo rồi, còn hiệu lịnh của tao bay chả theo cũng chả được! Nào chúng bay đứng ra! Tự nhớn chi bé! Tự già chi trẻ! Tự cao đến thấp, nhất thiết đứng bầy hàng ra mà chịu chết! »

Sà-chượng-Bát nghe nói chưa kịp trả lời, những yêu con đứa nào yếu sức và nhát-đởm, đều chốn chạy tứ tung.

Sà-chượng-Bát trông thấy vội vàng ngăn lại bảo rằng: « Ấy là vị Hòa-thượng này nói khoác, sao chúng bay đã vội tin là thực, này để tao bắt nó cho chúng xem... » liền tay cầm giáo giải, đâm ngay vào mặt Tiểu-hành-Giả, và nói rằng: « Đức Đại-vương tao dẫu rằng cầu bắt sống mày, nhưng mày ra khỏ đã vào sổ cửa đoản-mịnh rồi, dù tao muốn để cho mày sống cũng không được! »

Tiểu-hành-Giả dơ gậy sắt đỡ lại và nói rằng: « Đồ yêu-quái này chả biết ai hay ai dở, chưa biết ai sống ai chết, hãng sơi một gậy, hai bên đánh nhau đến sáu bầy hợp. Tiểu-hành-Giả thấy yêu-tinh thủ đoạn hèn hạ mới lấy gậy ngáng giáo lại mà hỏi rằng: « À! Tao hỏi mày! Chỗ này là núi chi? Tên mày là yêu-quái chi? Nói rõ cho tao biết, để sau khi đánh chết mày bằng cái gậy này rồi, tao còn phải đến báo rõ rằng với thầy tao để biên công vào sổ. »

Yêu-quái cười nói: « Hòa-thượng này chết đến nơi còn muốn hỏi họ tên tao làm chi, thế có lẽ mày là thằng tinh-tế-quỷ! Ử tao cũng nói cho mày biết, để mày có chết vào tay tao, mày cũng cam lòng. Núi này gọi là núi Giải-thoát chung quanh rộng tám trăm dặm, trên núi có ba mươi sáu cái hầm, dưới núi có bầy mươi hai cái cạm, người hèn chả dám đi qua, dẫu thần-tiên cũng bay chả thoát. »

Tiểu-hành-Giả cười bảo: « Mày chớ nói láo! Đã có núi tất có đường đi, đã có đường đi tất có người qua lại, làm sao mày lại bảo không ai dám đi hử! »

Yêu-quái nói thế ra mày chưa biết, đức Đại-vương núi Giải-thoát ta đã từng đối với trời phát nguyện giải thoát (1) hết cho chúng-sinh thiên-hạ rồi ngài mới thành phật; cho nên

(1) Giải-thoát = Chết đi gọi là giải-thoát.

360

https://tieulun.hopto.org

từ khi đóng ở núi này, gặp ai giết người ấy, dữ tợn như thế còn ai dám đi qua !

Đại-vương nhà mày đã quen giết người, thế dễ người chả biết giết Đại-vương mày ư ?

-- Giải-thoát Đại-vương tao mình mầy cao lớn, hai cánh tay có sức khỏe vạn cân, hay dùng một thanh bảo đao vô tình, dao ấy cắt gân chặt xương như chẻ củi khô vậy, lại dựa có ba mươi sáu hầm và bầy mươi hai cạm hiểm trở như trời, dẫu rằng ai anh hùng hảo hán đến đâu, đi đến núi này cũng xương mềm gân nhủn, và thần hồn ý loạn, chỉ việc dơ cổ ra để tùy Đại-vương ta muốn chém giết thể nào mặc lòng, chứ có dám địch lại đâu !

— Thế ra Đại-vương mày chỉ nhờ có cái hiểm trở hầm cạm thì ta đã hiểu rồi, thế nhưng những hầm cạm ấy hiểm trở đến thế nào mày hãng kể ra cho tao nghe !

— Những chỗ hiểm ấy mày chớ có đến nhé ! Này tao hãng kể tên qua ra mày nghe, chỉ sợ mày nhủn người ra đứng không vững !

— Mày thử đọc, tao nghe, xem tao có dùng mình không ?

Yêu-quái lúc bấy giờ mới bấm đốt ngón tay mà kể, kể như sau này :

1· chém đầu, 2· chọc tiết, 3· chặt chân, 4· cắt mũi, 5· lột da, 6· róc xương, 7· sẻo thịt, 8· sé da, 9· khoét mắt, 10· đốt lông mi, 11· chém ngang lưng, 12· chặt cánh tay, 13· cắt cổ, 14· bổ óc, 15· hút tỷ, 16· mổ ruột, 17· móc tim, 18· khoét dốn, 19· mổ bụng, 20· dâm cuống họng, 21· móc mật, 22· làm hang ở bụng, 23· bẻ gẫy nách, 24· kìm lưỡi, 25· bẻ nanh, 26· cắn dốn, 27· bắn bóng, 28· rút gân, 29· móc con ngươi, 30· phanh thây, 31· đóng dàm miệng, 32· đánh vào lưng, 33· khoét mất, 34· lột móng chân, 35· băm gan, 36· dần từng miếng thịt. . . . . Ba mươi sáu hầm ấy, khắp núi chỗ nào cũng có, nhược bằng ai đã sa ngã vào hầm nào, dù vạn kiếp cũng chả còn là người nữa ; Lại còn 72 cái cạm còn hiểm hơn, ta thử đọc cho mà nghe nốt này. . . . .

Tiểu-hành-Giả sua tay bảo thôi đừng đọc nữa thầy trò ta còn đương vội sang tây-phương, có công đâu đợi đây mà nghe hết. Thôi mày cứ bảo tên mày là gì, mày là yêu tinh ở hầm nào, thế là đủ thôi mà !

361

https://tieulun.hopto.org

Yêu-quái nói : « Ta là đầu-mục coi về hầm chặt ngang lưng tên là Sà-chượng-Bát. »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Được ! mày đã coi cái hầm chặt ngang lưng, thì ta chặt ngang lưng cho mày vậy ! » Nói rồi dơ gậy đánh liền, gậy thứ nhất còn đỡ kịp, đến gậy thứ hai, yêu-quái chả kịp kêu, đã đứt đôi ra làm hai đoạn ngã lăn trên đất.

Tiểu-hành-Giả cười nói : « Trước mày là Sà-chượng-Bát, bây giờ thành hai đoạn, mỗi đoạn chín thước vậy ! »

Các tiểu-yêu vốn trước đã muốn chạy, nay lại thấy giết mất quan Sà-tiên-phong vùng té chạy chốn, còn một vài tên chạy về động báo với Lão-quái rằng : « Đại-vương ơi ! Hỏng mất rồi, Sà-tiên-phong..... đánh chết rồi ! »

Lão-quái còn nói mơ-hồ rằng : « Ta bảo bắt sống, cớ sao lại đánh chết, ý hẳn những Hòa-thượng ấy chả quen đòn, cho nên mới đánh đã chết ngay ! »

Tiểu-yêu bẩm : « Những Hòa-thượng ấy chịu đánh lắm ạ ! »

— Uả ! nó chịu được đánh, làm sao lại đánh chết ngay ?

— Có phải là Hòa-thượng bị đánh chết đâu ? Là Sà-tiên-phong bị Hòa-thượng đánh chết kia mà !

— Lão-quái chưa nghe rõ thì chớ, chứ đã nghe tường, liền cau mày nghiến răng, kêu to lên rằng : « Ta tức chết mất ! thằng Hòa-thượng này hỗn đến thế là cùng ! dám to gan như thế ! chẻ đâu ! mang dao ra đây cho ta, để ta thân ra bắt lấy những thằng Hòa-thượng ấy. »

Các tiểu-yêu vâng lệnh, vác dao ra.

Lão-quái cầm dao ở tay, gọi tất cả 35 đầu-lĩnh kia bảo cùng theo ra, và dặn rằng : « Hễ khi tao bắt được chúng nó rồi, chúng bay mỗi đứa một việc, phân thây sẻ sác chúng nó ra mà báo thù cho Sà-chượng-Bát ! Các tiểu-yêu vâng theo cùng đi ra với lão-quái. »

Lúc bấy giờ Tiểu-hành-Giả đã đi với thầy Bán-Kệ sang đến nửa núi, chợt nghe tiếng hò hét như sấm, tự trong núi kéo ra, đi đầu có một vị lão-quái : đầu to mồm rộng, mặt thẳng liền my, râu rối dưới cằm, nửa vàng nửa đỏ, sắc da, tai, mặt, vừa tia, vừa sanh, hai tay nổi gân sanh, như giây buộc xương, hét một tiếng trời long đất lở, đi đến đâu trời đất

362
https://tieulun.hopto.org

tối tăm. Tay đã cầm dao, giết hết người đời còn bảo ít, lòng sinh ác cảm, làm nghiêng trời đất cũng chưa yên.

Lão-quái hầm-hầm tự trong núi chạy ra, trông thấy Tiểu-hành-Giả đương hớn hở múa gậy đi lại, giận quá, hung hăng chả hỏi chả rằng : dơ dao chém liền, Tiểu-hành-Giả lấy gậy đỡ lại, và hỏi rằng : « Đồ ma già này, không được hỗn thế ! ta hãng hỏi mày một câu, mày có phải là Giải-thoát Đại-vương đấy không ? »

— Đồ Hòa-thượng chết toi này, mày đã biết tiếng ta, thì mày phải bó tay chịu chết, làm sao mày dám đánh chết Sà-tiên-phong của tao, đừng có chạy, sơi một lưỡi dao của tao, để đền mạng cho nó.

Tiểu-hành-Giả cười khúc khích nói : « Mày đã tự sưng là Giải-thoát Đại-vương, tao tưởng mày là một thứ yêu ma có một thứ phật-tính, và thông hiểu kinh-điển, ngờ đâu ra mày chỉ là đồ giả-quái, giả danh tế ác, bây giờ mày có phúc gặp Lão-Tôn này cho mày một gậy, để cho mày biết cái diệu-đế (1) thế nào là chân chính giải-thoát, nói rồi nhân hoa gậy niệm : « A-gi-đà-phật ! phật làm chứng cho tôi cái gậy này là gậy làm phúc cho nó, chứ chả phải là làm hại chúng sinh đâu ! » Phát nguyện thế rồi, phang ngay vào đầu Lão-quái. . . . . »

Hai bên đánh nhau hơn hai mươi hợp... Lão-quái dở hết tài sức của mình, chả hề kiếm được một tỵ phần hơn, càng lấy làm tức, lại càng không địch nổi.

Tiểu-hành-Giả thấy thế Lão-quái non không bằng mình mới dở ngọn chò đùa khua gậy đánh lối Tiền-tam-hậu-tứ, tả-ngũ-hữu-lục, Lão-quái núng thế mới hút còi cho những ba mươi nhăm tướng tiểu-yêu súm sít cả lại, vây bọc Tiểu-hành-Giả. Tiểu-hành-Giả thấy thế lại càng mừng bảo rằng : « Chúng bay lại cho nhiều thật là được việc cho tao lắm, đừng để ngọn gậy của tao phải chống-không cái nào ». . . . Đâm ngang đánh giọc, hăng hái càng thêm, Lão-quái phát khùng lên dơ dao chém bậy.

Chư-nhất-Giới và Sa-Gi trước trông thấy Lão-quái đánh nhau với Tiểu-hành-Giả không nổi thì cứ yên lòng đứng hộ vệ sư-phụ, sau thấy có những tướng tiểu-yêu đến vây bọc,

(1) Diệu-đế = chữ kinh phật (ý nói những điều bí-mật).

363

https://tieulun.hopto.org

ngỡ rằng Hành-Giả rối rit chăng, mới nói với thầy Bán-Kệ rằng : « Chúng nó còn nhiều người giúp, có lẽ nào chúng tôi lại cứ để một mình sư-huynh xuất lực, xin thầy cứ ngồi yên trên mình ngựa này, để chúng tôi giúp sư-huynh tôi một tay ! »

Bán-Kệ bảo : «Phải lắm ! phải lắm! Thế mới gọi là tình anh em hoạn nạn có nhau, và cũng tỏ ra rằng ai cũng cố sức. Chúng bay đi đi, để ta ngồi im trên mình ngựa này xem ! »

Hai người được nhời thầy mới cùng ra đi, nào đinh-ba nào thuyền-chượng, muôn đạo hào quang, nghìn tầng thủy-ái, hai thứ binh khí săm săm sắp đến. Các tiểu-yêu dẫu nhiều nhưng là chỉ đứng ngoài hò hét hão huyền, địch sao nổi những miếng võ thần-suất-quỷ-một, Lão-quái thấy có chợ lực, liệu địch không nổi, cũng bỏ chạy trước, các tiểu-yêu bị ba người đánh cho một trận lạc hoa lưu thủy... Nhất-Giới đương hăng còn muốn đuổi chém giết nữa, Tiều-hành-Giả ngăn lại bảo rằng: « Trong binh pháp có câu : Chớ đuổi quân cùng ! Anh em chúng ta, đi qua núi đi, ấy là việc chính-kinh của chúng ta đấy, chúng nó đã thua chạy cả rồi, không cần phải đa sát lắm ! »

Sa-Gi bảo phải, mới lại cùng quay về, người quầy hành-lý, người phò sư-phụ, cùng đủng đỉnh mà đi.

Giải-thoát Đại-vương họp những binh tàn tướng bại về đến trong động, vội vàng điểm lại thì ra mất quá nửa, đau đớn lắm, bực tức lắm, nói với các tiểu-yêu rằng, từ khi ta giữ núi này muốn giải-thoát cho chúng-sinh, hễ gặp ai là giết người ấy, chớ hề bỏ sống sót một người, nay ở đâu có ba thằng ác Hòa-thượng nó đến, nó làm sai cả phương-giáo của ta, chả những nó thị cường cứ đi qua núi mà nó lại còn đánh chết của ta mất bao nhiêu là binh tướng, chả có nhẽ ta chịu nó, vả ta muốn giải-thoát cho nó, ta cũng không làm thế nào được... Có một tiểu-yêu đứng lên thưa rằng: « Đại-vương chớ có phiền não, tôi có một kế bắt được Hòa-thượng để báo thù. »

Lão-quái vội nhìn thì là tên yêu coi Hàm-khẩu tên là Bế-bất-Chú, mới hỏi rằng : « Bế-hàm-Khẩu ơi ! xưa nay mày vẫn đóng ràm miệng không chịu nói chi, sao bây giờ mày lại phá lệ thế? »

https://tieulun.hopto.org

Bế-bất-Chú thưa : « Tôi nghe sách có chữ : chúa lo thì bề tôi phải phục, mà chúa nhục thì bề tôi phải chết, hiện bây giờ bị lũ Hỏa-thượng nhung nhăng thế, Đại-vương đi đánh thua, các tướng điều thúc thủ, tướng chém đầu chả chém được đầu ai, quân rạch cổ cũng chả rạch cổ nổi, nếu tôi lại còn cứ đóng ràm miệng niu lặng, còn ai lo đỡ Đại-vương chứ ! »

Lão-quái nghe rồi vỗ tay mừng, nói : « Như anh mới thật là sich đởm chung can, thế thì nay anh bảo tôi dùng kế chi bảo được thủ ấy ? »

— Hễ cứng không được thì phải giả cách mềm mà sửa : Tôi nghe như lũ Hòa-thượng kia đứa gậy sắt, đứa đinh ba, đứa quen dùng thuyền chượng, nhưng còn một Hòa-thượng mặt chẳng cưỡi ngựa ấy, xem ra hiền lành, có thể dễ bắt, nếu bắt được một thằng chủ, thì những thằng tùy-tòng lo chi mà chả bắt nổi, ấy cũng như câu tục ngữ có nói, hễ bắt được bồ-tát đến bát-bộ-kim-cương cũng phải chịu hàng.

Lão-quái mừng hỏi : « Kế ấy hay ! kế ấy hay ! Nhưng có 36 tướng của ta thì đã chết mất bảy, còn cũng bị thương, lấy ai là người ra chinh chiến mà địch nổi ba thằng ác-tăng kia và ai bắt thằng ngồi trên ngựa ? »

Bế-bất-Chú thưa: « Sao Đại-vương lại bảo không còn ai thế, những tướng bảy mươi hai cạm là bù nhìn cả à ? »

Lão-quái bảo : « Ba mươi sáu tướng của ta biết chém biết đâm, còn chả làm chi được, huống chi những 72 tướng nọ, chỉ là thông-minh vặt, bài bố hão, giả bi-thương, oai phong hống hách, kỹ nghệ lèm-bèm, biết đâu được bắt người trên mình ngựa ! »

— Thế thì Đại-vương chưa tường, cường không chế được cường, duy nhu mới chế nổi. Ấy những thông minh nhỏ nhen, bị-thương giả-hão, thế mà xưa nay đã làm hại quá biết bao nhiêu anh hùng thiên-hạ, bõ chi mấy thằng Hòa-thượng nhép này ? mà lo chúng chả vào chòng. Đại-vương cứ đem 29 tướng còn lại, dử 3 thằng kia ra xa xa đánh lộn, rồi mới sai 72 ma-con này ra đằng sau mà bắt lấy thằng Hòa-thượng đẹp đẽ ấy, chả nói một thằng, chứ mười thằng cũng có thể, thế gọi là điều hổ ly sơn, (1) định thế nào được thế.

(1) Điều hổ ly sơn = dử cọp bỏ dừng.

365

https://tieulun.hopto.org

Lão-quái nghe nhời, cho đòi cả 72 yêu ma các cạm đến :

1• mừng, 2• giận, 3• thương, 4• vui, 5• rượu, 6• sắc, 7• tài, 8• tức, 9• thương, 10• đau, 11• đớn, 12• than, 13• yêu, 14• tiếc, 15• gân, 16• ăn-năn, 17• sầu, 18• khổ, 19• oán, 20 rỗi, 21• mơn, 22• nghĩ, 23• nhớ, 24• tưởng, 25• thẹn, 26• sấu hổ, 27• cười, 28• thẳng, 29• nguyền, 30• rủa, 31• thù, 32• rèm, 33• ngờ, 34• lo, 35• tối mè, 36• lo, 37• tham, 38• gàn, 39• cuồng, 40• sằng, 41• tà, 42• râm, 43• ngược, 44• hoặc, 45• siểm, 46• nịnh, 47• mỵ, 48• nói liều, 49• bạo, 50• cồ, 51• tàn, 52• nhẫn, 53• biển, 54• chá, 55• hãm, 56• hại, 57• kiêu, 58• ngạo, 59• căng, 60• khoa, 61• kinh, 62• hoảng, 63• hoa, 64• quỉ, 65• thảm, 66• khắc, 67• hủy, 68• dự, 69• dữ, 70• não, 71• dục. 72 mộng..... Bầy mươi hai tướng các cạm nghe lịnh ra hầu.

Lão-quái gọi bảo rằng : « Nuôi quân nghìn ngày, cốt để dùng một lúc, núi Giải-thoát này, xưa nay dẫu có bầy mươi hai chúng bay ở dưới quyền ta, nhưng tự khi ta giữ núi này, gặp ai là giết, không có ai dám đến gần, cho nên chả phải dùng đến các người bao giờ : nay chả ngờ có bốn vị Hòa-thượng ở đâu mới đến, có ba thằng hung tợn lắm thì để ta và những thượng tướng các hầm địch lại, còn một vị mặt trắng thuần thiện kia ngồi ở trên ngựa, hễ khi nào ta đã dử được ba thằng kia ra xa rồi, thì chúng bay nên kéo cả tự sau núi mà ra bắt lấy nó, ta kể cho bay công nhất ! »

Các tiểu-yêu đều hớn-hở nghe lịnh, chỉ có hai yêu tinh là tướng cạm *nghi* và tướng cạm *lự* đứng lên thưa rằng : « Vị Hòa-thượng nếu quả vô tài vô dụng, sao lại áp phục và làm thầy được cả ba vị kia ? »

Lão-quái nói : « Tay nó không có một tí gì làm binh khí, dẫu có tài năng gì nữa, chả qua chỉ là tu luyện tự ở trong mình, can chi mà sợ. »

Các tiểu-yêu nói : « Nếu có phải nó chỉ có công phu tu luyện tự trong mình ra, anh em chúng tôi bầy tình sáu dục, súm lại công kích, tự nhiên nó phải đổ... nói rồi dủ nhau ra sau núi mai phục... còn Lão-quái đem 27 thượng tướng đi lên mặt trước đón đánh.

366

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Đã xuất bản

VAN NIÊN THANH

Quyển thứ 4

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 48

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2933

II. VÂN QUẮC ANH HÙNG

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *Dịch thuật*

III. HỈ VÕI TÂY DU *(dịch sách tầu)*

Thánh-Giả : Thánh-Ngọc-Duyên

IMPRIMERIE KIM-ĐỨC-GIANG 83 Rue des Paniers HANOI

Mỗi quyển : 0$06

BIBLIOTHEQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 2RBOY

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

Sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M (15)
3526

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT-NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET-NAM

https://tieulun.hopto.org

M. 3596 (13)

Nói chưa rứt lời, Thập tam-Muội đã ra đến cửa sau đứng đấy.

Doãn tiên-sinh cũng đứng lên, cố làm bộ lấy làm lạ mà hỏi rằng : « Vị này là ai ? » Mồm nói thế, nhưng mắt thì nhìn kỹ, thấy cô ta lúc bấy giờ đã nhớn, tuy người mặt hoa da phấn, tinh thần như dã-hạc nhàn-vân, nhưng vẫn còn tửa tựa hình-thù ngày thủa bé, hai bên thái dương còn hai cái nốt ruồi đỏ rành rành.

Đặng-công chỏ cô ta nói rằng : « Đấy chính là cô Thập-tam-Muội mà tiên-sinh muốn hỏi đấy ! »

Doãn tiên-sinh giả cách giật mình lói: « Vị này là cô Thập-tam-Muội à ? Doãn-kỷ-Minh hôm nay sao may thế ? Ở trong đám không ngờ mà được gặp người anh-hùng son phấn, người hào-kiệt khăn-yếm thế này, thật là một sự sung sướng nhất trong đời người ; nhưng chả biết hôm nay sao cô lại ở đây ? »

Chử-nhất-Quan cười nói : « Đây là nhà cô ấy mà ? »

Doãn tiên-sinh lại làm ra dáng tỉnh ngộ mà nói rằng : « Thế ra nhà cô-nương ở đây ! thế mà những trẻ chăn dê nó lại cứ bảo tôi là nhà họ Thạch ; nay đã gặp cô-nương đây, chưa cần đi vội... » Nói rồi vái chào, cô ta cũng nghiêng mình chào giả.

Doãn tiên-sinh nói : « Cha con ông chủ họ An tôi có dặn rằng : « Hễ có gặp cô-nương thì nhờ tôi vị cha con nhà ấy mà lạy tạ ; vì cha con chủ ông tôi còn phải trông nom gia quyến, cho nên không đến được ; lại có dặn tôi rằng, nếu cô-nương là người anh-hùng chả mong báo, hay là con gái còn trẻ tuổi, chả chịu nhận lễ, thì cô-nương có một vị Lão-từ (mẹ già) nhờ cô-nương đưa tôi vào lạy, để cũng như lạy cô-nương vậy. Cụ bà chắc ở trong nhà, xin cô-nương cho tôi vào bái yết ! »

Thập-tam-Muội thấy hỏi thế mới đáp lại rằng : « Tiên-sinh hỏi thăm đến gia-mẫu tôi à ? giã ơn ngài, Gia-mẫu tôi đã qua đời rồi. »

Doãn tiên-sinh giả cách ngơ-ngác nói : « Chao ơi ! thế ra cụ bà đã qui-tiên chầu phật rồi à ? Thật là đáng tiếc ; khốn nạn cho cha con nhà họ An, dinh ninh dặn tôi rằng thế nào cũng phải lạy mừng cụ bà, để tỏ cái tình báo đáp ; nay

367

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE

https://tieulun.hopto.org

chả may cụ đã về rồi, chả ngờ Doãn-kỷ-Minh không có duyên được lạy cụ một lạy; nhưng thôi cũng được, chả được lạy lúc sống, thì mộ cụ ở đâu, cho tôi ra lạy vậy, khỏi phụ cái công tôi!

Đặng-cửu nói: « Cụ tôi chưa chôn, còn để cữu (quan tài gọi là cữu) ở trong nhà kia! »

Doãn tiên-sinh nói: « Như thế may quá, để tôi đề cái cung này lên trước bàn thờ, khấn khứa một phen, cho tỏ cái lòng báo đáp của cha con ông chủ tôi ». Nói rồi đứng lên chực đi vào.

Thập-tam-Muội ngăn lại nói rằng: « Thôi tôi xin tiên-sinh, tiên-sinh xưa nay vốn không quen biết bao giờ, nhà hèn nay chả dám nhận đại lễ ấy! »

Đặng-công vuốt râu nói: « Cô-nương nói thế chả phải, tục ngữ có câu, có tiền khó mua được người đến viếng trước linh-sàng, huống chi như ông Doãn tiên-sinh này đã chịu nhời người ta ký-thác, thì phải làm hết bổn phận của mình, cô-nương cứ để cho tiên-sinh vào lễ cụ là phải. »

.... Nói thế rồi, bảo Chử-nhất-Quan vào sắp sửa đèn hương, dục cô-nương đi vào trước, rồi sẽ tiếp tiên-sinh vào làm lễ.

Thập-tam-Muội nghĩ bụng: « Cái cung đã đem đến đây rồi! cứ để cho người ta vào viếng cũng chẳng sao? » Vâng một tiếng, rồi đi vào.

Đặng-công xướng quá, cười tủm tỉm, lấy tay bấm vào vai ông Doãn giả khẽ khẽ nói: « Lão-đệ giỏi! Lão-đệ liệu thế nào... chúng thế cả... »

Được một chốc, thấy Chử-nhất-Quan chạy ra thưa với cụ Đặng rằng: « Đã song cả rồi, thế là cụ *An thật Doãn giả* được cùng đi với cụ Đặng vào tận nhà trong! »

Vào đến nơi, trông lên linh vị bầy trước quan tài, đèn hương rực rỡ, màn trướng cheo che. Cô-nương quỳ ở bên hữu linh-sàng, Chử-đại-nương đứng ở đằng sau để giúp đỡ.

Doãn tiên-sinh trông thấy linh-vị, vô số cảm tình, bao nhiêu cảm súc mà chưa dám phát-lộ. Chử-nhất-Quan đưa hương, Doãn tiên-sinh đỡ lấy tay châm ba nén, cắm vào bình, rồi mới tháo cái cung ở vai ra, hai tay nâng cao, nước mắt ràn rụa đối linh-tiền khấn rằng: « Lão thái thái a! hi!!! hi!!! hi!!! Đoãn-kỷ-Minh!!!

368

https://tieulun.hopto.org

Cô-nương xem thấy, lấy làm phiền, trong bụng nghĩ thầm rằng : « Chả biết tiên-sinh này có tinh dở hơi hay làm sao, mà thở ra những tiếng chả đâu vào đâu ! Khấn khứa gì thế ? và sao lại nhanh nước mắt thế ! »

Doãn-kỷ-Minh khấn lại rằng : « Tôi Doãn-kỷ-Minh chịu nhời ký-thác của cha con ông chủ tôi, đến hỏi thăm và xin lịnh-ái cho vào lạy tạ cụ và dưa giả cái cung này, lấy lại cái nghiên. Chủ tôi có dặn nếu được giáp mặt cụ chả những thay mặt An-học-Hải và An-ký, lạy mừng cụ vả còn có nhiều nhời tâm-phúc thưa trình cụ, ngờ đâu tôi mới đến đây thì ra cụ đã cưỡi hạc về tây phương rồi còn bảo tôi nói với ai được ; may rằng tiếng tăm cụ tuy cách xa, nhưng thần linh cụ còn ở đây, xin cụ xét tấm lòng thành nhận lấy lạy này của tôi... » Nhưng nói rồi để cái cung trên bàn thờ, thụp lạy ba lạy, nước mắt chứa chan.

Cô-nương đáp lễ bụng nghĩ thầm thế là xong rồi ! cũng đã để đây rồi, không còn lôi thôi gì nữa, đuổi anh này ra đi ! ... Thập-tam-Muội sắp đứng lên ngờ đâu Chử-đại-nương đã giật cô-nương mà bảo rằng : « Cô-nương còn phải ra đây lễ tạ khách...» Liền gọi giải một cái nệm, bắt cô-nương quỳ xuống nói với Doãn tiên-sinh rằng : « Cô-nương chúng tôi lễ tạ ngài. »

Doãn tiên-sinh đứng ra một bên không dám nhận và cũng không đáp lại, cô-nương đứng lên... toan tiễn khách ra ... chả may lại có một người bưng nước đến mời Doãn tiên-sinh xơi... người ấy là ai, chính là Chử-nhất-Quan... tay bưng một cái khay trên có ba tách nước trà... để xuống nói rằng : « Cô-nương nhà tôi đương có chế, không dám tay bưng nước mời, xin mời tiên-sinh ngồi xơi nước ».

Đặng-cửu-công và Doãn tiên-sinh ngồi đối diện chưa uống nước đã hoi rằng : « Lão thái thái mất dễ đã quá tuần chung thất rồi đấy nhỉ? »

Đặng-cửu-công thưa : « Chưa để tôi tính... Bấm tay đếm mãi : mồng năm, sáu, bẩy, tám và mồng chín... hôm nay mới là ngày thứ năm, ngày kia mới cất đám. »

Thập-tam-Muội nói : « Cụ già ơi ! Cụ cứ nói lôi thôi làm gì thế ? »

Doãn tiên-sinh nhìn cô-nương bỉ mắt nói rằng : « Có đâu hôm nay mới là ngày thứ năm ! Ta nghe ở sách cổ-lễ, liệm

https://tieulun.hopto.org

rồi thời thành-phục, lúc đã tống táng rồi mới chừ phục, nay mới có năm ngày, chưa đến hạn ngày chừ phục, làm sao tôi không thấy cô-nương ăn mặc đồ hiếu-phục ? »

Cô-nương thấy tiên-sinh hỏi đến câu ấy chưa chịu nói là vì tôi vội đi báo thù, mà cũng không nỡ mắng rằng việc gì đến anh, cô-nương chỉ kiếm nhời chống chế rằng : « Phong tục xứ này xưa nay như thế ».

Doãn tiên-sinh nói : « Uả ! có lẽ nào thế ! dẫu rằng phong-tục mỗi nơi một khác, nhưng quan hôn táng tế, đâu là chả giống nhau ! Con cái vì cha mẹ để tang, tự vua cho chí dân, không cứ sang hèn, ai ai cũng thế, làm sao lại bảo phong-tục xứ này xưa nay như thế ? »

Thập-tam-Muội nói : « Thói quen của người ta thế, tôi ở đây cũng phải theo thói người ta vì cũng như thuyền vào sông cũng phải theo khúc cong khúc thẳng. »

Doãn tiên-sinh chép miệng nói : « Có lẽ đâu thế ? Giá bảo rằng chỗ này thâm sơn cùng cốc, chả biết lễ nghĩa, nhưng có một người như cô-nương ở đây, thì phải làm mẫu cho mọi người, để biến hóa dân lành cho thành mỹ-túc mới phải, chứ sao cô lại nói câu tùy khúc và tùy-tục làm gì. Cứ như thế xem ra, nghe tiếng chả bằng trông thấy, câu ấy thực đúng lắm. Cứ như lời Công-tử nhà tôi kể ra thì cô Thập-tam-Muội là người hiếu nghĩa thế nào ? Anh hùng thế nào ? Ông chủ tôi chỉ lấy tai làm mắt, mà đã vội tin, chứ cứ như Doãn-kỳ-Minh này xem ra chỉ là một người con gái tầm-thường ; khốn nạn cho Doãn-kỳ-Minh xưa nay vốn có ngạo-cốt, dao du khắp thiên-hạ, đã mấy khi chịu hạ lễ với ai, hôm nay nào lạy... nào vái... một người tầm-thường thế ! Công-tử nhà ông chủ tôi thực là một người không có ruột, không có mắt làm phí mất cả cái công của Doãn-kỳ-Minh. »

Thập-tam-Muội xưa nay vốn là một người hùng tâm hiếu-thắng, có chịu đâu là một người con gái tầm-thường, mà cô ta cũng tự biết mình rằng nếu không phát-phục cho mẹ thế là bất hiếu, nhưng ngặt vì mình còn nóng đi báo thù cho cha, cho nên phải quyền-nghi như thế, vả lại sự quyền nghi ấy lại không thể nói với ai được. Ngờ đâu ông Doãn tiên sinh này câu nói chả nói, cứ nhè-nhẹ ngầm-ngầm mà chê làm tầm thường, làm cho cô ta không thể nhịn được, tay vịn vào bàn,

https://tieulun.hopto.org

người dã dứng phắt lên vừa toan đối đáp, thì ông Đặng-cửu-công dã hớt trước rằng : « Ơ hay ! cái lão Doãn tiên-sinh này thật không biết chi cả ; anh mang một cái cung đến đây, tôi bảo anh để đấy, anh chả để, anh bảo anh đi về rồi anh cũng chả đi, hình như anh sợ người ta ăn cướp mất cái cung của anh; đến lúc chủ nhà ra, anh giao cái cung ấy thế là song việc, anh lại còn muốn thay chủ anh lay vong-linh nào ? Vì anh lắm đều cho nên cũng cho anh vào, đến lúc người ta tạ khách mời ngồi uống nước, nhẽ thì anh nên nể nhà có hiếu mà tránh đi, anh cũng chả tránh ; nhà người ta phát phục hay chả phát phục có việc chi đến anh, mà anh giảng những chi hồ giã giả chi chi thế?»

Doãn tiên-sinh nói : « Tôi giảng là giảng những đều lễ, lễ thánh-nhân đặt ra là bắt buộc ai cũng phải theo, ai mà không hợp lễ thì ai nói cũng được, chả có nhẽ bảo rằng tôi đến đây là địa phương của các bác không học lễ, thì bắt tôi phải theo các bác và cấm tôi không được giảng lễ hay sao ? . . . . » Những nhời nói ấy làm cho Đặng-cửu-công nổi giận đứng lên quát rằng : « Lão họ Doãn kia không được đến đây mà hỗn thế ! chả phải già này hay nói dâu ! tôi coi cái bộ anh chỉ cơm thừa canh cặn ! quen lối hầu tào ! giảng những luật-lệ láo để dọa những người ngu dát ! tốt lắm ! tôi hãi thử cho anh sơi mấy quả thủ này ! . . . . »

Doãn tiên-sinh cứ ngồi yên không động, vênh mặt lên nhìn Đặng-công nói rằng : « Doãn-kỳ-Minh này chỉ là một người học-trò yếu đuối, tay không buộc nổi con gà, chả dám tự sưng là anh-hùng hào-kiệt, nhưng cũng đã họp mặt qua nhiều anh-hùng hào-kiệt rồi ; như cái việc hôm nay ta nói như thế mà đến nỗi được lĩnh của bác mấy quả thụi, thế thì ta cũng dám kể cho anh là anh-hùng hào-kiệt thật . . . . . » Nói rồi giơ ngực ra xin mời ngài thụi cho !

Thập-tam-Muôi thấy Doãn tiên-sinh ăn nói giấn rỏi thế, chả muốn để ông già rở ngón dã-man, nhân gạt ông Đặng-công rằng : « Thầy chớ sử như thế ! người là khách, chúng ta là chủ, dẫu đánh đấm một vài cái, cũng chả bõ tay, huống chi người lấy đều lễ mà đến đây, mình càng chả nên lắm ; nếu hắn đã chuyên về nghề giảng lễ nghĩa, chúng ta lại cứ lấy lễ nghĩa mà vặn lại, chờ đến lúc hắn cứng họng ra, bấy giờ ta sẽ choảng cho hắn một chận, cho hắn biết tay ! »

https://tieulun.hopto.org

Đặng-công nói : « Chĩ tại cô-nương thôi, cứ như tôi, tôi cứ để cho nó đi đi là xong. » Mồm nói thế. . . . mình ngồi xuống. . . . mũ bỏ phịch. . . . hai tay áo sắn lên, thở hồng hộc, bộ dạng thật hệt, chả hở chút nào ?

Thập-tam-Muội ngăn được Cửu-công rồi, tự mình cũng ngồi xuống, mắt nhìn chòng chọc Doãn tiên sinh, chỉ thấy tay vuốt râu, miệng tủm-tỉm cười.

Thập-tam-Muội lại càng tức, nhân khoan thai mà hỏi Doãn rằng : « Tiên-sinh ơi ! Tiên-sinh thấy thế nào mà bảo tôi là tầm-thường nữ-tử ? »

Doãn tiên-sinh nói : « So sánh với anh-hùng hào-kiệt, thì còn là tầm-thường nữ tử thật, anh-hùng hào-kiệt vốn là ở trung, hiếu, tiết, và nghĩa ; nay cô mẹ chết không phát phục, thế thì hiếu ở đâu ? thế có phải là tầm-thường nữ-tử không ? »

Thập-tam-Muội nghe nói thế, toan không tỏ sự báo thù của mình, nhưng khốn bực vì bốn chữ *Tầm-thường-nữ-tử* nhịn chả được, cho nên phải cãi, nhân lại hỏi rằng : « Tôi xin hỏi ngài cách giữ hiếu với cha mẹ, cha với mẹ, ai nào trọng hơn ? »

Doãn tiên-sinh giả cách nghĩ một lúc rồi nói : « Cha sinh, mẹ dưỡng, cũng trọng bằng nhau ; nhưng cũng có một lẽ nữa. »

— Lẽ chi nữa ?

— Một lẽ là cha chỉ một cha thôi, chứ mẹ thì còn nhiều mẹ, như các cô là phận gái, nào mẹ đẻ, mẹ dích, mẹ thứ, mẹ nuôi và mẹ chồng, cứ như nhẽ ấy mà suy, thì cha có lẽ trọng hơn ! huống chi mẹ thuộc về quẻ khôn, cha thuộc về quẻ kiền, sách có chữ kiền đạo đại sinh, khôn đạo quảng sinh, thế thì cha trọng hơn thật.

— Tiên-sinh đã biết là cha trọng hơn mẹ, thế thì tiên-sinh thử nghĩ một đường vì thân phát phục là hiếu, hay là vì thân báo cừu là hiếu.

Doãn tiên-sinh vội vàng nói : « Cái ấy còn phải hỏi chi nữa ! bao giờ sự báo thù chả cần hơn ! nếu cứ coi việc phát phục là cần, thế ngộ đương khi chiến trận mà gặp đại-cố, cũng phải mặc tạm đồ thâm mà đi đánh giặc, khi yên song về mới phát phục cũng được, đến như ngộ đi làm quan cũng thế ; cô hãi nghĩ xem, ngày xưa đức Khổng-tử khen vua

https://tieulun.hopto.org

Đại Thuấn là đại hiếu, vì ông ấy chọn đời vẫn mến cha mẹ, vả lại có làng đặt tên là Thắng-mẫu (nghĩa là hơn mẹ) thì thấy Tăng-tử chả thèm vào, lại có làng gọi là làng Triều-ca, mà ông Mặc-tử quanh xe lại, như những ông ấy tuy đã mãn phục rồi, nhưng trong lòng có bao giờ quên chữ hiếu đâu? Ở trong lễ nói : Tang phục ngoại chừ, cũng là dạy người ta rằng bề ngoài tuy chừ phục, nhưng trong tâm chả bao giờ chừ cả ; còn như vị cha mẹ mà báo thù, sách cũng có dạy : Thù của cha chả chịu đội trời ở chung, chả có lúc nào nhãng được, tục ngữ đã có câu : Muốn báo thù, lúc chưa gặp dịp, dụt dè như con gái, mà lúc được dịp, thì làm việc gì cũng nhanh như con thỏ, để cho người thù của mình, chả dở mình kịp, hình như sét đánh chả kịp bưng tai, chả thế thì cơ hội nhầm nhỡ, quá rồi còn làm thế nào được ; thế thì cừu, tức là giữ đạo hiếu. Báo cừu là cần nhất. »

— Ừ, tiên-sinh đã biết báo cừu là hiếu, và báo cừu là cần nhất, thế thì ta nay chả phải là con gái tầm-thường ?

— Cô nói thế, tôi chả chịu ! chả có nhẽ một người con gái có hiếu có nghĩa như cô-nương mà lại còn có ai kết thù kết oán với cô hay sao ? chả qua là cô-nương muốn dũ sạch bốn chữ *Tầm-thường-nữ-tử*, nhưng dũ sao được, lý của cô-nương khuất mất rồi.

Lúc bấy giờ Thập-tam-Muội chỉ ngồi búng móng tay, tha hồ cho Doãn tiên-sinh hỏi thế nào thì hỏi, nói tức thế nào thì nói, chứ cô ta chả thèm nói nửa nhời.

Đặng-cửu-công thấy thế cũng bực mình phải nói lót rằng : « Chúng tôi chả công đâu mà nói truyện với anh được ; cô-nương nhà tôi có cái thù lớn « sát-phụ », trước kia chưa báo, là vì còn chút mẹ già ; nay chả may bà mẹ trầu giời, cho nên cô-nương chả nghĩ đến sự phát tang thành phục, chờ cho xong bẩy ngày, chôn được mẹ rồi, là cô-nương nhà tôi đi báo thù ! Thôi tôi nói đến thế, là anh hiểu rõ tâm tích nhé ! »

Doãn tiên-sinh nói : « Ừ, thế ra có ẩn tình như thế, Doãn-kỳ-Minh này hiểu sao được ; nhưng mà tôi lại dám hỏi cô-nương một câu này : Cô-nương đã là người có bản-lĩnh như thế ? hào-hiệp như thế ? đứa nào còn dám to gan mà sinh sự thù oán với cô ấy và nỡ lòng nào mà còn kết oán với cô ấy ? ai thế ? cho tôi biết với ! »

373

https://tieulun.hopto.org

Đặng-cửu-công nói : « Tôi chả biết ! »

— Cụ già ơi ! Thôi cụ nói dối tôi rồi ! Tôi vừa thấy hai bên nói truyện với nhau, có cái nghĩa thầy trò, có lẽ nào mà cụ lại không biết ?

— Ta không biết là vì ta không hỏi, ta không hỏi, vì chả can thiệp đến ta, ta chả như ai, can thiệp đến mình hỏi, chả can thiệp đến mình cũng hỏi.

— Cái sự báo thù cho cha mình, là việc quang minh chính đại có thể đối với trời đất quỉ thần, việc gì mà phải che che đậy đậy, như thể vụng chộm gì ! vả lại đã gọi là anh-hùng muốn báo thù ai, bảo cho mà biết, tha hồ giữ dìn cẩn thận thế nào mặc lòng, hễ đã ra tay là không thoát được, thế mới là anh-hùng thủ đoạn ! Thôi cụ già đã có tuổi rồi, chả làm gì được, cho nên cô-nương chả thèm bảo, còn Doãn-kỳ-Minh này, cô-nương cứ chực tính bảo cho tôi biết, họa chăng tôi có nghĩ được mưu kế gì mà giúp cô-nương cũng chưa biết chừng ?

Thập-tam-Muội vẫn định bụng chả nói gì cả, xem anh này còn nghị luận vào đâu, nay nghe đến đấy, hình như đã có ý khinh mình là người không có thủ đoạn, mới cười nhạt mà nói rằng : « Người thù với ta, có can thiệp chi đến ai, mà ta phải nói cho biết, vả lại ta có nói ra nữa, thì sợ anh lại rụt cổ lè lưỡi, thế thì nói làm gì ? »

— Cô-nương ơi ! Cô-nương chớ có coi khinh Doãn-kỳ-Minh này vội ! tôi tuy không giỏi nghề gươm sắc giáo trường, chả biết leo tường đi mãi, nhưng có chút can đảm. Cô-nương thử nói ra, có lẽ tôi cũng có thể giúp cô-nương được một hai ti đấy chả chơi !

Cô Thập-tam-Muội nói : « Thôi tôi kiếu. »

Doãn tiên-sinh nghe đến hai tiếng « tôi kiếu » liền cười nói rằng : « Cô-nương ta chả chịu nói, để Doãn-kỳ-Minh này sẵn lòng làm bài khải tấu hộ cô-nương mà tuyên đọc cái họ tên người thù của cô-nương ra, nhưng xin cô-nương chớ có giận. »

Thập-tam-Muội thấy Doãn ăn nói ly-ly kỳ-kỳ, quắc-quắc-thước-thước, có ý sinh nghi liền đứng lên hỏi : « Nói đi ! »

Doãn tiên-sinh chỏ Thập-tam-Muội nói rằng : « Người thù của cô chính là một ông quan kinh-lược bẩy tỉnh, chức đại-tướng-quân tên gọi Kỷ-hiến-Đường chứ gì ? Cô-nương bảo có đúng không ? »

374

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ MƯỜI TÁM

Đường trưởng-lão tâm tán vi ma,
Tiểu-hành-giả phân thân bắt quái.

Giải-thoát Lão-quái với Hàm-khẩu yêu-tinh bàn định nhau mưu kế để bắt Đường-bán-Kệ, rồi chấn khởi tinh thần, dẫn hai mươi chin tướng yêu lại quay ra trước mặt bốn vị Hòa-thượng để đón đánh. Sau khi đã bại chận rồi, nay dẫu cố ra mà đón, nhưng trong lòng đã vẫn nhát đởm, trông thấy Tiểu-hành-Giả gầm gầm thét thét, tay cầm gậy vừa đi vừa đập, Lão-quái vội ra ngăn đón, nhưng chân đi vẫn muốn lùi, còn những các tiểu-yêu chỉ hò hét hão, có ai dám đến gần đâu, Tiểu-hành-Giả thừa thế đuổi chàn đi hai ba dặm.

Sa-Gi thấy thế mới bảo với Nhất-Giới rằng : « Bọn yêu-tinh kia vừa đánh vừa lùi, có lẽ nó định lừa Đại-sư-huynh ta đấy chăng ? »

Nhất-Giới nói : « Cái ấy chả cần, hai anh em cùng lên đem đinh-ba và thuyền trượng này đánh chết tất cả chúng nó đi, xem còn đứa nào mà lừa dử nữa không ? »

Sa-Gi nói : « Anh nói phải đấy. »

Hai người cùng nói với Đường trưởng Lão rằng : « Xin sư-phụ cứ ngồi yên trên mình ngựa này, để chúng tôi đi đánh chết một ít yêu-quái nào ! Rồi chúng tôi về ngay. »

Nói rồi hai người cùng đi.

Vừa mới đi khỏi, ở trong hầm núi, bỗng hiện ra bầy mươi hai con yêu ma, đứng dàn thành chận vây bọc lấy cả Đường-bán-Kệ và reo : « Tốt lắm ! tốt lắm ! »

Đường-trưởng lão ngồi trên mình ngựa, ngắm xem các yêu ma thời thấy : « Có mấy đứa bĩu mỏ mà cười, tự hồ như ma, cười mình đã mắc vào vòng ; có mấy đứa cau mày mà nghĩ, hình như buồn rằng nó chả có thể làm dảm được oai-nghi ; có vài anh thở hồng hộc lên, dơ tay muốn đánh ; có mấy người mặt hầm hầm dận, dương mắt mà nhìn ; những gọi mình là chó là lừa, mắng chả mỏi miệng ; nào tán mình là bồ tát lão-sư, khen ngợi nhiều nhời ; đứa chỉ-chỉ trỏ-trỏ, người đỡ-đỡ nâng-nâng, như thẹn, như sầu, hóa buồn, hóa giận, tuy rằng thế nọ thế kia, chẳng khỏi thất tình lục dục.....

375

https://tieulun.hopto.org

Đường-bán-Kệ biết ngay là ma, liền định chắc nguyên thần, dữ vững bản-tính, cứ ngồi yên trên mình ngựa, nhất định chả nói chả rằng, bị một lũ yêu tinh kia, nhảy, múa, reo, hò, một câu cứng, một câu mềm, đứa thì bảo lôi bừa xuống ngựa, đứa thì rằng chói phắt đem đi, dẫu rằng chả phạm đến mình nhưng cũng bị cướp đồ hành-lý, dắt dắt, lôi lôi, cả ngựa cả người đem về trong động. Thế mới gọi là : « Một điểm linh đài, ma vạn chượng, coi thường nửa bước khó đi qua, » chớ nói thấy quái mà không quái, lúc chả làm gì cũng chịu thôi !

Đường-bán-Kệ bị chúng yêu vây bọc rồi đẩy vào trong hang, xuống ngựa cứ ngồi lặng yên, dẫn rằng vẫn chả sợ gì, nhưng mà đồ đệ không có ở dấy, cũng tự nghĩ một mình vô chụ, lại bị chúng yêu rức lác om sòm, làm cho Trưởng-Lão như dại như ngây, chả rằng chả nói, hình như gỗ tạc bùn tô, nhưng chúng yêu cũng nhất định chả chạy, và một mặt sẽ cho người đi báo với Đại-vương Giải-Thoát.

Lão-quái đương chống chọi với ba người chả nổi ? Lúng túng chửa biết nghĩ phương sách nào, chợt nghe có tiểu-yêu báo tin đã bắt được vị Hòa-thượng cưỡi ngựa rồi, lão quái mừng lắm, mới vờ hoa dao lên, cùng với các tiểu-yêu chốn sang đường tắt, lần về động cả.

Tiểu-hành-Giả thấy Lão-quái thua chạy, mới nói với hai người kia rằng : « Lão-quái này vốn sức yếu, lúc mới đánh nhau còn hăng hái, về sau chỉ đỡ không song, giá cứ để một mình tôi cũng là phải được, lại thêm hai người đến, cho nên nó mới chạy ngày

Nhất-Giới nói : « Sa-tam-đệ thấy Lão-quái chỉ việc lùi dần, sợ nó có mưu kế dụ-địch gì chăng, cho nên chúng tôi cùng lại giúp anh, ngờ đâu nó thủ đoạn tầm thường, chỉ mới bổ cho có vài cái đinh-ba, mà nó đã chốn rồi ! »

Sa-Gi nói : « Phen này nó đã chốn thế, chắc chả dám lại nữa, chúng ta nên quay về để đưa sư-phụ đi đường qua núi là cần hơn ! »

Tiểu-hành-Giả khen phải, ba người cùng về lối cũ, tìm sư-phụ chẳng thấy sư-phụ đâu cả ?

Sa-Gi nói : « Dễ thường sư-phụ ngồi một mình buồn, cho nên cưỡi ngựa đi chơi quanh đâu đấy chăng ! »

376

https://tieulun.hopto.org

Nhất Giới nói : « Rõ ràng gánh hành-lý tôi đặt ở đây ; mà bây giờ cũng không thấy, có nhẽ hành-lý cũng biết đi à ? »

Tiểu-hành-Giả bảo ? « Thôi đừng nói nữa, chúng ta mắc mẹo nó rồi ! »

Nhất-Giới hỏi : « thế nào là mắc mẹo nó. »

— Thế gọi là dử hổ lìa rừng, chúng nó biết rõ rằng đánh nhau với chúng ta chả lại, nhưng nó vẫn cố gắng sức đua chen dử mình ham đánh, vừa đánh vừa chạy, dắt chúng ta đi sa, nó lại sai các tiểu-yêu đánh chống rco hò, để dụ nốt hai em ra chợ chiến, nó đã phục sẵn binh mã ở gần đấy, chờ cho chúng ta đi rồi, đổ ra bắt sư-phụ, thế chúng ta chả phải chúng-kế là gì !

Sa-Gi nới: « Sư-huynh nói phải đấy, thế thì bây giờ chúng ta lo liệu thế nào ?

— Còn có lo liệu gì nữa, nó đã bắt sư-phụ ta, tất là nó để ở hang tổ nó, chúng ta phải đi tìm cho kỳ thấy hang tổ của nó, tự nhiên biết tin tức sư-phụ.

Nhất-Giới nói : « Sư-huynh dậy thế là phải, mau ! Chúng ta chia nhau tìm, mỗi người đi một ngả mới được ;

Nhất-Giới vác đinh-ba cuốc tự đấy cuốc ra đằng chước núi..

Sa-Gi cầm thuyền-chượng lùng từ chỗ ấy ra đằng sau...

Tiểu-hành-Giả thấy hai người đi tìm hai ngả, liền nhẩy lên lưng chừng giời, nhìn khắp mọi chỗ.

Lão-quái khi trở về đến động hỏi ngay yêu-tướng các cạm rằng : « Chúng bay bảo ta rằng đã bắt được vị Hòa-thượng cưỡi ngựa ấy, đem nó ra đây chứ ! »

Các yêu-tướng thưa: « vị ấy chúng tôi tuy đã lừa được về đây, nhưng thực chửa đã chói.

Lão-quái hỏi : « Làm sao chả chói ? »

Yêu-tướng nói : « Bầy mươi hai chúng tôi, chỉ những nghề ranh vặt, thực chả có cầm được gươm dao, huống chi vị ấy nhờ có tuệ lực của nhà phật, chửa đã dễ mà đến gần được, hay là mó vào mình hắn, cho nên chúng tôi chả thể chói được. Xin mời Đại-vương thân chinh đến sau động mà khu sử.

Lão-quái nghe nói giận lắm, nói : « bốn vị Hòa-thượng này thật là tác quái, ba thằng kia hung tợn chả kể làm chi, còn một thằng hiền lành này mà muốn chói cũng còn khó

377

https://tieulun.hopto.org

thế à... Liền cầm con dao to, măm-mổ chạy về sau động, bảo ta sẽ lấy dao này mà giải-thoát thực ngay cho hắn. »

Khi đến nơi, trông thấy các yêu-tinh đương vây bọc một vị Hòa-thượng mặt trắng ngồi nghiễm nhiên ở dữa, Lão-quái vẫn định đưa ngay một nhát làm hai, nhưng chợt thấy có tướng lạ, trong lòng kinh hãi, mới đuổi cả mọi người ra, rồi quát to lên rằng: « Mày là yêu-tăng ở đâu mới đến đây, nói mau tên mà chịu chết ! »

Đường-bán-Kệ đương nhắm mắt mà ngồi, nay thấy Lão-quái hỏi mình mới mở mắt nhìn chắp tay mà thưa rằng: « A-di-đà phật, bần-tăng tên gọi Đại-Điên, đi từ nước Đại-Đường đến đây. »

Lão-quái lại hỏi : « Còn ba thằng ác-tăng kia, tên chúng nó là gì ? đối với mày là thế nào ?

— Đấy là ba đồ-đệ của tôi : « Đại-đồ-đệ tên Tôn-lý-chân hiệu là Tiểu-hành-Giả, nhị đồ-đệ tên Trư-thủ-chuyết hiệu là Trư-nhất-Giới và tam-đồ-đệ tên là Sa-chi-Hòa thượng gọi là Sa-Gi.

— Ta nghe nước Đại-Đường mày oan khiên nghiệt-chướng, vô đề, vô biên, nên ẩn thân một chỗ mới phải, sao chúng bay chả sợ đường sá sa xôi, đi đến núi Giải-thoát này làm gì ? Hay là chúng bay muốn cầu thanh bảo-đao của ta đề giải-thoát cho bay chăng ?

— Bần-tăng lại đây, vì năm xưa vua Thái-tôn nhà Đại-Đường có lòng mộ phật, đã sai thánh-tăng Trần-huyền-Trang sang xứ Linh-sơn cầu lấy kinh Tam-tạng, chỉ mong đề cứu đời, nhưng vì chưa có chân-giải, bị lũ ngu tăng sau này giảng-sai, nhầm vào tiểu thừa, nay có vua Hiến-tôn cũng nhất tâm mộ phật, lại sai ta sang tận Linh-sơn cầu chân-giải đề giải chân-kinh cho nên bần-tăng chả quản sa xôi, phụng mịnh qua đây, vả lại Đức Đại-vương lại đón mời đến đây, muốn vì bần-tăng mà giải-thoát cho. Giải-thoát là nghĩa cần nhất của nhà chùa, nhưng chả biết Đại-vương vị bần tăng giải-thoát cách nào?

378

https://tieulun.hopto.org

Lão-quái cười bảo : « My muốn giải-thoát có khó gì đâu, cách ấy rất là giản tiện, chỉ cho một nhát giao, làm cho mày vạn-duyên đều hết.

— Giải-thoát như thế, càng thêm dắt buộc, bởi thế cho nên Đức Đại-vương bao giờ cũng là yêu-quái thôi !

Lão-quái giận lắm mắng : « Đồ thằng ngốc này, làm sao mày giám mắng ta là yêu ? »

— Tôi có dám mắng đâu ? nhưng vì cách giải-thoát của Đức Đại-vương khác hẳn với nhà phật, phật đã là phật, thì tự nhiên Đại-vương phải là yêu chứ ! bần-tăng chả dám nói dối tí nào ? đã nói thực hóa ra khêu cái sự giận của Đại-vương. Xin Đại-vương giải-thoát một cách chân chính hơn !

— Mày hãy kể cái cách giải-thoát của nhà phật thế nào ?

Đường Bán-Kệ nói : « Cách giải thoát của nhà Phật vi với cách giải-thoát của đại-vương lại là giản dị hơn ! đại-vương chỉ phải hồi tâm lại, ném con dao xuống, chả những ba mươi bẩy và bẩy mươi hai cạm tức thì tiêu duyệt, và những sự dắt buộc lôi thôi vạn kiếp của đại-vương cũng giải tán ngay lập tức.

Lão-quái chả lấy làm tin, nhân nói : « Vị Hòa-thượng nhất thị nói liều, mày giậy ta vứt dao đi, thì là giải thoát, thế sao mày chả hãng bảo ba đồ-đệ mày vứt những gậy sắt, đinh-ba và thuyền-chượng đi đã ?

Đường Bán-Kệ nói : « Chúng nó vị nhà phật chừ yêu, không vứt đi chính là vứt đi, đại-vương lấy yêu chừ phật, giả mà vứt ngay đi, cũng còn sợ chưa rứt, sao lại so sánh được ?

Lão-quái lắc đầu luôn nói : « Nói láo, nói láo ! những nhời sáo ngữ ấy ai đã tin mày ?

— Nếu đại-vương chả tin nhời bần-tăng, tôi ở đây cũng vô ích, gì bằng tha cho bần-tăng, để bần-tăng đi cho được chóng chóng lễ phật, đại-vương được giải thoát thực đấy !

Lão-quái nghe nói, còn đương ngẫm nghĩ chả nói. . . . ở bên thò ngay ra tướng Hàm-khẩu tiên-phong Bấ-bất-chú đứng lên nói : « Hòa-thượng này nó chỉ nói mép thôi, đại-vương chớ có nghe nó, nếu có phải nhà phật nó có cái cách giải thoát. Đại-vương đừng giết nó, cứ đem chói nó một chỗ, nếu mà nó tự giải-thoát được, thì chúng ta mới tin rằng phép phật thần thông quảng đại thực, nhược bằng nó chả giải thoát

379

https://tieulun.hopto.org

được, thi như vị Hòa-thượng béo mép này, không nên để nó còn hoặc chúng !

Lão-quái nghe nói mừng lắm : « Ấy chỉ có anh nói là hợp lý thôi, »..... Liền sai người đem một cái giây, vật đường Bán-Kệ xuống chói chân tay lại, treo cao ở trên lưng chừng động... chói song, treo đoạn, nhân cười bảo Bán-Kệ rằng : « Hòa-thượng ? cái nghĩa giải-thoát của nhà phật mày thế nào ?

Đường-trưởng-lão dẫu rằng phải chói, bụng vẫn như không, liền ứng khẩu nói : « Giải-thoát là gì ? chói buộc vì ma ! ma tan thì chói sổ ? diệu nghĩa còn gì hơn ! »

Lão-quái nghe nói, còn muốn hỏi nữa, chợt có mấy vị tiểu-yêu vội vàng vào báo rằng : « Thưa đại-vương ! hỏng rồi, ba vị hòa thượng giữ tợn kia, nó tìm đến cửa kia rồi !

Lão-quái sợ lắm nói : « Động phủ ta sao nó lại tìm được ?

Tiểu-yêu nói : « Vì lúc đánh nhau, còn một đứa bị thương chạy chả được, bị nó bắt được, cho nêa đưa chúng nó lại đây.

Lão-quái nghe nói lo sợ, nhân nhìn tướng hàm-khẩu yêu mà nói rằng : « Bế tiên-phong ơi ! trước sao mày bảo hễ bắt được bồ-tát, chả sợ kim-cương chả phục, như bây giờ đã bắt được Bồ-tát rồi, sao những kim-cương ấy nó vẫn không phục ?

Bế-bất-chú nói : « Đại-vương đừng sợ, chúng nó dẫu giữ tợn, nhưng chỉ có ba người đại-vương nếu điểm cả binh ở trong động này còn được hơn một nghìn, đem tất cả ra nghênh địch, lo chi bắt nó chả đặng ! Đại-vương cần gì phải rối rít như thế ?

Lão-quái nghe nói lại to gan lên, mới truyền lịnh tất cả yêu tinh trong động đều ra hội chiến, tự mình cầm một con dao to, đi cùng với binh tướng đi ra, quát to lên rằng : « Hỡi ba thằng Hòa-thượng kia, chả biết sống chết nhường nào ? Ta trước nhân trong mình khó ở, muốn về nghỉ ngơi, cho nên chưa buồn bắt chúng bay, đã để cho chúng bay đi, thế là phúc cho chúng bay rồi, chúng bay lại mò đến đây làm chi ?

380

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả nói « Mày đã muốn lần chết thì thôi, chứ sao mày lại còn dùng mẹo điều hổ ly sơn, bắt sư phụ ta đến đây, thế là mày tự mình muốn chết, mua lấy tai vạ ; nếu mày có linh tinh mà biết đều ra, thì mày đưa giả sư phụ ta đây, đưa đi qua núi, chúng ta sẽ giảng hòa, ai nấy cứ lo lấy tiên trình của mình, nhược bằng mày chấp-mê chả tỉnh, dám đánh nhau với ta, chỉ một gậy này là đủ làm cho mày tuyệt tích. »

Lão-quái nói : « Cái thằng sư-mô này, chỉ hay đổ oan cho người ta ! ta còn ở đằng trước núi đánh nhau với mày, lúc nào ta rảnh đi bắt sư-phụ mày ? chả qua hai thằng kia nó chả cẩn thận, để sư-phụ mày đi đâu, chứ ta bắt bao giờ?

Nhất-Giới và Sa-Gi đứng đấy nghe thấy lão-quái nói tại hai đứa không cẩn thận, giận quá, cùng dơ đinh-ba và thuyền-chượng nóng tiết phang liều, chả cứ đâu cả, bảo rằng : « Sao mày biết chúng tao không cẩn thận ; đồ bắt-ma này, cứ đánh chết mày đi, tự khác thấy sư-phụ ta. »

Lão-quái chống lại, chả được năm sáu hợp, lão-quái địch sao lại, mới gọi tất cả tướng yêu cùng lên chợ chiến.

Tiểu-hành-Giả sợ hai người kia không chống kịp, mới hoa gậy sắt lên bảo hai người kia rằng : « Các em đừng sợ, đã có anh đây !

Hai vị thấy Tiểu-hành-Giả đến giúp, vững lòng lại càng đánh hăng.....

Binh tướng của lão-quái dẫu có hơn nghìn thực, nhưng đều là giã-thú biến thành hình, đương sao nổi ba ban binh khí ấy, các tướng yêu thua chạy chết lăn cả ra, lão-quái thấy thế đã núng, nhân lúc đông người, mở cửa chui vào động-mất..., Quân vô tướng, hổ vô đầu, chận thế của lão-quái cũng tan tành ra do cả

Ba người ngoài cửa động, dủa mắng tha hồ, lão-quái chỉ bưng tai giả điếc, lại mắng Hàm-khẩu tiên phong rằng : « Chỉ vị anh sui tôi bắt Hòa-thượng hiền lành kia, cho nên dây-dưởng đến ba thằng giữ tợn này bây giờ làm thế nào ? »

Bế-bất-Chú bảo : « Đại-vương oanh liệt ở ngọn núi này, giả danh là giải-thoát, có phát minh-thệ, hễ gặp ai giết người ấy, muốn giải-thoát cho người ta, nay mới gặp ba vị Hòa-thượng này hơi giữ tợn một tí ; mà đã oán đến tôi !

381

https://tieulun.hopto.org

— Chả phải là ta nhát đâu ! nhưng phàm công việc gì cũng phải tùy thời tùy thế, ta có phát thệ thật, nhưng muốn giải-thoát cho thiên-hạ, tỏ cái oai phong của mình, nay có ba thằng ác nghiệt này, chả những đinh ba và thuyền trượng nó, khó mà chống được, lại còn cái gậy khốc-tang kia, chả biết chừng bao nhiêu cân, nếu nó đánh một gậy, nặng như núi Thái-sơn, ta lấy dao đỡ lại cũng chồn cả xương thịt, nếu ta không kiếm cơ chạy ngay đi, cái tính mịnh này đã bị nó giải-thoát cho ta rồi, còn gì là phát-thệ ? còn gì là dứt-nhát ! ấy chỉ tại mày sui rục ta làm ra họa căn, sao mày lại còn kêu ta hay oán trách mày ?

Bế-bất-Chú thưa : « Cứ như nhời đại-vương nói thế, ra chỉ cốt giữ lấy tính mịnh, chứ chả nghĩ gì đến thể-diện!

— Sao lại không nghĩ đến thể diện, nhưng chết đến nơi, giữ sao được nữa ?

— Nếu đại-vương chả nghĩ đến thể diện, đại-vương tha Hòa-thượng này ra, đưa ra ngoài động, van lạy chúng nó, tự khác chúng nó đi ngay, nhưng sau rồi đại-vương còn có thể diện nào, đối với mọi người nữa ?

Lão-quái đỏ mặt nói : « Thế thì xấu hổ lắm nhỉ ! Bế-tiên-phong ơi ; anh thử nghĩ hộ, xem còn mưu kế gì chăng ?

Bế-bất-Chú nói : « Mưu kế cũng có, lại hay cả mọi bề nhưng chỉ sợ làm chả đúng, rồi ngài lại oán chách đến tôi.

— Tôi đương lúc nguy cấp, ăn nói sượng sùng, nếu anh, có kế gì cho được lưỡng toàn, xin anh đừng tiếc.

— Như bây giờ giết nó chả giết được, tiễn nó ra cũng chả muốn tiễn, vì sợ xấu hổ, chi bằng sai một đứa nói khéo ra xin hòa, mời nó bỏ đồ binh khi vào đây, để giải-thoát cho sư-phụ, cứ một người một thôi, nếu nó thật có bản-sự khi vào đến đây, chả xa ngã vào tình dục, giải-thoát được sư-phụ nó ra, thế là phúc nhà chúng nó, bấy giờ để cho chúng nó đi, đại-vương không mất thể diện. Nếu chúng nó căn hạnh còn nông-mỏng, bị sa ngã với bầy mươi hai tướng nhu-gian kia, ngài cứ việc ngồi cao ở trong động, sắp nhiều những giây thừng sẵn để chói thôi ; cứ lại thằng nào chói thằng ấy, lúc đã chói đủ bốn đứa rồi, bấy giờ tùy đại-vương theo nhời phát thệ

382

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Ai thích đọc tiểu_thuyết Tàu ???

HỠI CÁC NHÀ SÀNH TIỂU-THUYẾT !

Ký-giả đố các nhà biết trong rừng tiểu-thuyết Tàu, bộ truyện nào hay hơn cả, vui xuốt từ đầu đến cuối, ai xem cũng phải thích phải mê, ai đã đọc mấy trang đầu, tất phải quên ăn quên ngủ đọc cho đến hết. Chắc có người bảo là bộ..... Nhưng không phải ! Các nhà sành-sỏi tất bảo là bộ. . . .Cũng không phải !! Ký-giả xin đỡ nhời : bộ Tiểu thuyết Tàu hay nhất ấy là bộ truyện

Anh-Hùng Náo

VŨ-ĐÌNH-LONG dịch-thuật

Đã xuất-bản quyển thứ nhất, 12 hồi, 70 trang, rộng bằng khổ quyển Cổ-Kim-Tiểu-Thuyết, bìa có vẽ rất đẹp, mà giá bán chỉ có 0$25 mà thôi. Toàn bộ có 5 quyển, quyển thứ nhì đã in tiếp theo ngay, tháng sau sẽ có bán.

Truyện « **Anh-Hùng Náo** » cũng có một nàng **Mạnh-Lệ-Quân** như truyện **Tái-Sinh-Duyên**, nhưng không phải nàng **Mạnh-Lệ-Quân** văn-sĩ, ngồi trong nhà múa bút gọt văn, mà là một nàng **Mạnh-Lệ-Quân** anh-hùng cải-thế, võ-nghệ tuyệt-luân, giả-dạng nam-nhi, trổ tài gái ra tay giúp nước, trăm trận sông tên lướt pháo, lập được rất nhiều công to, giữ vững được giang-sơn cho nhà Đại-Minh, thực là một đứng « Nữ trung hào-kiệt ».

Truyện « **Anh-Hùng Náo** » là truyện 8 vị kiếm-tiên. 7 người hiệp-khách, 16 người nghĩa-sĩ, nên cũng gọi là

TRUYỆN BÁT KIẾM, THẤT HIỆP, THẬP LỤC NGHĨA

Chỗ vui có, chỗ thương có, có chỗ khiến cho độc-giả nghiến răng vỗ án, có chỗ khiến cho đọc-giả khúc-khích cả cười. . . . . những cái hay trong truyện thực kể không sao xiết, các nhà thích Tiểu-thuyết Tàu thử mua xem sẽ rõ.

Ký giả dám nói quyết rằng những Tiểu-thuyết Tàu đã dịch-thuật ở nước ta, chưa có bộ nào xánh được với bộ **Anh-Hùng Náo** *này vậy.*

Truyện « **Anh-Hùng Náo** » có bán tại các hiệu sách Hà-nội tạm kể như sau này : Kim-Đức-Giang, Mạ -Đinh-Tư, Cát-Thành, Nghiêm-Hàm, Thụy-Ký, Văn-Hưng, Đông-kinh ấn quán vân vân.

NAMDINH : Hội-ký, Từ-sơn.

HAIPHONG : Nam-Tân, phố Bonnal

Ai mua buôn xin lại hỏi nhà in Kim-Đức-Giang.

Một nhà sành Tiểu-thuyết giới-thiệu.

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim

Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 50

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 2733

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÀY DU** *(dịch sách lầu)*

Dịch-Giả: Thanh-Ngọc-Duyện

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

...c sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC: Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M
3526 (19)

https://tieulun.hopto.org

MỚI XUẤT BẢN

ĐỊA-DƯ CÁC TỈNH BẮC-KỲ

có phụ chú sự-tích các nơi danh-lam thắng-cảnh

Soạn giả :

ĐỖ-ĐÌNH-NGHIÊM
Nam-Sư-Phạm
Thực-Hành tràng, Giáo-học

NGÔ-VI-LIỄN
Đông-Pháp
Văn-Thư viện, Tham-tá

PHẠM-VĂN-THƯ
Hàm-Long phố
Nữ-học-sinh tràng, Giáo-học

Ông PHẠM-QUỲNH, Chủ bút « Nam-Phong tạp-chí » đề tựa.

Trong sách có bản-đồ xứ Bắc-Kỳ và từng tỉnh

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Giá bán : 0$75

Tiền gửi độ 0$15 tỉnh ngoài

Nếu ai muốn mua xin gửi mandat hoặc mua timbre (lót giấy bóng) về bản-quán sẽ gửi sách đi ngay, không gửi cách giao ngân lĩnh hóa.

KIM-ĐỨC-GIANG

cẩn bạch

https://tieulun.hopto.org

Nói chưa rứt nhời, thì thấy Thập-tam-Muội mặt tái mét dứt ngay dao ra cầm ở tay chỏ Doãn-kỷ-Minh quát rằng : « Thằng này, ta chắc mày chả phải là Doãn-kỷ-Minh, hay Doãn-thất-Minh nào, mày chỉ là người nhà Kỷ-hiến-Đường, muốn do thám ta, cho nên chả biết lập mẹo gì mà lấy được cái cung này vào tay, để thám thính ta xem có đi báo th hay không, có thế thì mày phải thú nhận đi, không th cô mày sẽ thử cho mày một nhát dao này trước ! ! »

HỒI THỨ MƯỜI SÁU

Giả làm khách, kể rành truyện họ Kỷ,
Trước có hiếu, bằng lòng thờ mẹ cha.

Cô Thập-tam-Muội nghe Doãn tiên-sinh nói vỡ họ tên người thù của mình, trong bụng nghĩ : (*việc của ta chả ai biết, dù có ai biết Kỷ-hiến-Đường ra nữa, thì cũng sợ cái thế lực của nó, chả dám chêu, chứ chả có ai dám tự nhiên vô cố gọi đến tên nó bao giờ ? vả lại nghe nhời Doãn tiên-sinh này dẫu rằng tán-dương nó, mà lại có ý phỉ bạc nó, chắc là nó chả quên thù mẹ con mình, nó cho người này do thám, lại chả biết làm sao nó lại kén được cái đàn-cung, đến tận đây mà thám-thính hành tàng của mình, và làm thuyết khách, chính là gặp được người thù !*) Nghĩ vậy, tức thì nóng tiết, cầm dao ở tay, hăm hồ chực lấy đầu cái ông họ Doãn-giả ấy, chả ngờ nước cờ ấy đã bị An-lão-gia liệu trước, đã bàn với cha con họ Đặng và vợ chồng họ Chừ rồi, cho nên bọn họ thấy cô-nương tay cầm dao, nét mặt hầm hầm sông ra, cụ Đặng-gia đã vội vàng đứng lên ngăn đẳng trước mặt, bảo rằng : « Sao cô-nương làm thế ? Sao mới rồi, cô-nương khuyên tôi chớ có thô xuất kia mà ! »

Chừ-đại-nương cũng chạy đến, nắm lấy tay Thập-tam-Muội, đẩy đẩy, lôi lôi, đem về chỗ cũ, bảo ngồi xuống và nói rằng : « Sao cô-nương đã vội gì mà dùng đến dao, để vậy hỏi cho rõ đã mà, cần gì *đường trắng* hay là *đường đỏ*, cứ hỏi cho đến đầu đến đuôi, nếu thật là người do thám của Kỷ-hiến-Đường, bấy giờ chúng ta sẽ : nào gây

383
BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
https://tieulun.hopto.org

nào dao ! tùy cô-nương muốn thế nào nên thế, nó đã đến đây, có sợ bay lên trời ! »

Thập-tam-Muội cũng phải nghe, ngồi xuống bỏ con dao dựng đẳng sau lưng, bên cạnh có cái gối rựa, cô ta ngồi rựa tay chái vào đấy, mắt nhìn Doãn tiên-sinh chòng chọc ...

Đặng-cửu-công ngồi tiếp...

Thập-tam-Muội bảo Doãn tiên-sinh rằng : « Còn chi chi nữa nói hết đi ! »

Doãn tiên-sinh chả giả lời, chỉ ngồi vuốt râu cười.

Đặng-công hỏi : « Tiên-sinh mới lạ chứ ! Nói chả nói, chỉ ngồi cười, cười chi ? »

Doãn tiên-sinh nói: « Ta chả cười ai, ta chỉ cười cô này thật là con gái tầm thường. »

— Tiên-sinh chớ nói hoài, thế nào là tầm-thường nữ-tử chứ ?

Doãn tiên-sinh không thèm nói với Cửu-công chỏ cô Thập-tam-Muội hỏi rằng : « Thôi, ta chả nói đến truyện khác vội, ta hãi nói như người cừu-nhân của cô ấy, oai quyền thế nào ? Cước-sắc thế nào ? hùng binh mười vạn, kiện tướng ngàn viên, mãnh tướng như mây, mưu sĩ như mưa, trong hổ-chướng nó biết bao nhiêu quan tham-mưu, tinh những hạng người trên biết thiên-văn, dưới thông địa-lý, thao lược cơ-mưu, chăm đường thần-diệu, đến những thầy-tớ hầu nó, cũng là cửa treo tướng nhảy nước, đi gió, về mây cả, nếu cô muốn thăm thính hành-tàng cửa cô-nương đây, nó thiếu chi người sai, mà nó lại phải sai đến cái thằng tôi này là đứa đi không vững ấy, chỉ một điều ấy, mà cô còn nghĩ chả đến, còn hồ-nghi, tầm thường như thế, há chả đáng cười ru ! »

Thập-tam-Muội nghe bấy nhiêu câu, cúi đầu nghĩ ngợi : « Ừ, như thế cũng có nhẽ, ta mới rồi nóng quá, nóng vô-vị thực ; dẫu thế nhưng mà ta thua lý, chả nên thua khí, dù thua khí chả nên thua nhời » Nghĩ vậy lại nộ-nạt hỏi rằng : « Người nói không phải là người tư-hành của Kỷ-hiến-Đường sai đi, thế sao người lại biết được nó là thù của tôi, mà người biết được rõ ràng đến thế ? »

Ân-lão-gia nói : « Thôi cô đừng hỏi tôi rằng làm sao tôi biết nó là người thù của cô vội, cô hãng nói cho

3824

https://tieulun.hopto.org

tôi biết rằng có phải chính nó là cừu-nhân của cô-nương không đã ? »

Câu hỏi ấy giả dụ cô Thập-tam-Muội chỉ nói một câu rằng « *phải đấy* » thế là xong, nhưng nếu chỉ nói thế thôi thì thua khí mất, Thập-tam-Muội biến ngay nhời mà hỏi lại Đoãn tiên-sinh rằng : « Như ngộ người ta bảo phải, thì làm sao nữa. »

— Nếu mà không phải, thì còn nói gì nữa ! Nhưng mà phải, thì cái thù chả đội giời chung ấy nên báo sớm đi, sao lại còn để đến bây giờ. Bây giờ thì chậm quách rồi, còn làm chi nữa, ta khuyên cô-nương nên thôi ý-nghĩ ấy đi là phải, nếu cô-nương chả nghe tôi can, khi có đi đến đấy, chả những chả lấy được thủ-cấp của người cừu-nhân, mà cũng chả động được một sợi tóc của nó, đường đất xa xôi, chỉ vất vả hão thôi cô ạ !

— Cứ như nhời người nói, nó có cường sắc thế, có oai quyền thế, cho nên giả ta có đi báo thù, ta cũng chả làm chi nổi nó phải không ?

— Chả phải thế đâu ! cứ người có trí khí như cô-nương, có sợ chi cường sắc và oai quyền của nó.

— Hay là người báo nó có nhiều mưu thần và mãnh tướng, cho nên ta không động được đến nó chăng ?

— Thế cũng chả phải nữa, cứ như bản lĩnh của cô-nương dẫu bao nhiêu mãnh tướng mưu thần mà cô-nương có động tâm. Mới rồi ta bảo cô-nương nên thôi đi, có phải là ta bảo đừng đi báo thù đâu, ý ta nói chả cần đến cô-nương đi, đã có mọi người anh-hùng hơn đời, dẫu trời đất cũng chả to bằng, đã bảo thù hộ cho cô-nương rồi !

— Thế mới rõ mơ-hồ ! cái đoạn oán thù của ta đây, xưa nay ta chớ hề hở môi với ai, dù đến thầy học ta kia, cũng đến mấy hôm nay mới biết, người ngoài còn ai biết đâu mà báo thù hộ ? vả lại trên đời này đã có mấy mặt anh hùng, mà càng đáng những mối bất bình ấy ?

Cô-nương đừng tự kiêu quá, nỡ lòng đem những anh-hùng thiên-hạ một ngòi bút xóa hết ! Cô-nương phải biết rằng núi Thái cao thế còn có núi Thiên-sơn cao hơn, Hoàn-hải rộng thế, lại còn có bể Bột-hải rộng hơn ! vả lại người anh-hùng ấy, giả ta có nói tên ra, chắc cô-nương cũng phải rùng mình lè lưỡi.

385

https://tieulun.hopto.org

Thập-tam-Muội nghĩ thầm : « Ta chả dám tin là đời này có người anh-hùng như thế ! làm sao lâu nay ta không biết, để ta cố hỏi xem họ tên là gì, và có bằng-cớ gì là thực không ? bấy giờ ta sẽ liệu, bèn hỏi An-lão-gia rằng : « Ta muốn biết người anh-hùng to hơn trời đất ấy là ai ? »

— Cô-nương ngồi cho vững nhé ! người anh-hùng hơn cả đời bây giờ ấy chính là đức Kim-Thượng (1) bây giờ ?

Thập-tam-Muội nghe nói mỉm cười : « Có lẽ đâu tuế, càng nói càng mơ-hồ, đức Vạn-tuế sao có hiểu một đoạn kỳ oan của ta, mà vị ta là một đứa tiểu-dân báo thù bao giờ? »

Doãn tiên-sinh nói : « Cô-nương muốn biết nguyên-cớ việc ấy, thì truyện còn dài bằng quyển sách Hán. Cô-nương chớ nóng nầy, để ta kể lại cho mà nghe, rồi mới biết là chả phải ta nói mơ-hồ. »

Thập-tam-Muội vốn là người chả chịu nhịn ai, nhưng không biết vì cớ gì mà nghe đến câu ấy, tự nhiên như nước chầy lửa phiền, mồm tủm tỉm cười, nói với Doãn tiên-sinh rằng : « Có phải như thế, xin tiên-sinh đừng ngại dườm nhời mà kể lại cho tôi nghe với ! »

Doãn tiên-sinh mới thung rung nói :

« Kỷ-hiến-Đường là một vị chức trọng quyền cao, kinh lược bảy tỉnh, đeo ấn Cửu-đầu-sư-tử, chức phong đại-tướng-quân, người ở Hán-quân, cha tên là Kỷ-duyên-Thọ, ở trong triều làm đến chức Thị-lang, ra ngoài làm đến chức Tuần-phủ, sau vì con có nhiều quân-công, cha được gia làm Thượng-thư, tặng Thái-phó, bởi thế cho nên người ta tôn mà gọi là Kỷ-thái-phó. Kỷ-thái-phó bày sinh được hai con giai : con cả là Kỷ-vọng-Đường, con thứ là Kỷ-hiến-Đường, Hiến-Đường cũng sinh được hai giai : Kỷ-thành-Võ, và Kỷ-da-Văn. »

Vọng-Đường vốn người thuần thục, yên phận chăm học. Còn Kỷ-hiến-Đường lúc mẹ sinh ra, đã có điềm quái gở, trong nhà tự nhiên nổi chận cuồng-phong, chận gió đổ lộc rung cây, bay cát bốc đá, gió đến nỗi những cánh cửa trong nhà đều lung lay muốn đổ cả. Lúc ấy bà Kỷ-thái-phó sắp sửa ở cữ, trong khi hoảng-hốt thấy một con hổ-đen

(1) Vua đang chị vì sưng là Kim-Thượng.

386
https://tieulun.hopto.org

chán trắng, chạy vào trong buồng, cả nhà đương run sợ... thoáng cậu Kỷ-hiến-Đường đã ra đời, bà đỡ đỡ cậu, tiếng khóc the-thé, tướng mạo khôi ngô, đến năm lên năm lên sáu đi học, thông minh lạ thường, chỉ phải cái tính gân-guốc, cứng cổ, khó giậy, lúc đã gắt hay rồi đều gì, chả những người ngoài không thể can ngăn, dù phụ huynh cũng chịu không nói nổi. Năm lên bảy tuổi, Kỷ-thái-phó cho ra nhà-học, để học với anh, thầy-đồ bấy giờ vào bực lão nho, thấy Hiến-Đường học sáng như gương, mắt nhìn môi lượt được mười ròng, đọc đến đâu nhớ đến đấy, cũng có ý mừng, đến năm mười một mười hai, đã học khắp các sách, thầy-đồ tắc lưỡi khen thầm mới cho cùng nghe sách với anh. Hiến-Đường tuy có một chút thông minh, nhưng tính tình lại hay kiêu ngạo, biết được một tí nghĩa-lý, đã có ý khinh người, hay hỏi vặn người, lắm lúc hỏi vặn thầy, đến nỗi thầy cũng chịu không trả-lời nổi.

Có một hôm tiên-sinh giảng sách Chung-rung đến câu *thiên-mệnh chi vị tính*, đoạn ấy có mười lăm chữ cái, tiên-sinh cứ theo như thế-chú mà giảng giải, giảng xong, Hiến-Đường hỏi ngay rằng: « Tiên-sinh bảo trời đất lấy âm-dương ngũ hành mà hóa sinh vạn vật, cái ấy tôi chịu rồi, nhưng đến câu: người và vật cũng đều được tính phú giữ của trời, mà có đực ngũ thường kiện-thuận, thế chả hóa ra loài vật cũng có đủ nhân, nghĩa, lễ, trí và tín hay sao? »

Tiên-sinh chừng mắt nhìn hắn, bảo rằng: « Loài vật bao giờ chả đủ ngũ thường! ví như: dê biết quì mà cho cha mẹ sữa, quạ biết mớm lại cho cha mẹ già, thế chả là nhân à? con giải biết húc chết người gian hiểm, con chim-oanh biết đi tìm bạn, chả là nghĩa à? con giải-cá biết tế, chim hồng-nhạn biết giữ hàng, thế là lễ đấy, con cáo biết nghe vàng nước (giơi tuyết) chim thước biết làm tổ, thế là trí đấy! thế còn như chó biết coi đêm, gà biết gáy sáng, có phải là tín không? làm sao mày dám bảo loài vật không có ngũ-thường? »

Hiến-Đường nói: « Cứ như nhời tiên-sinh giảng thế, thế thì còn như bài dưới nói người và vật đều được cái tính tự nhiên của giời cho, và cái câu « *tu đạo chi vị giáo* » nghĩa là sửa những đạo gọi là giáo, giáo nghĩa là như lễ, nhạc,

387

https://tieulun.hopto.org

hình, chinh, thế thì ra loài cầm thú, cũng biết lễ, nhạc, hình, chinh, hay sao ? »

Câu hỏi ấy làm cho tiên-sinh cuống, ngài chỉ dựa nhời thể-chú mà giảng xuôi rằng : « Loài người là khôn hơn vạn vật, người với vật tuy một mà hai, tuy hai mà vẫn là một vậy. »

Kỳ-hiến-Đường cười khanh khách nói rằng : « Có phải thầy giảng như thế, thế thì như tiên-sinh vốn là người, bây giờ tôi chả gọi là người, tôi gọi tiên-sinh là vật, phỏng tiên-sinh có thưa hay không ? »

Tiên-sinh giận run cả người, quát to lên rằng : « Mày dám ví tao với loài vật, láo quá ! hỗn thực ! » Tay cầm roi chực đánh, bị Hiến-Đường đá luôn một đá, ngã lăn xuống đất và mắng lại rằng : « À ! mày dám đánh cậu mày à ? Tiên-sinh như mày chỉ là người đẻ trước, học trước thì biết trước, để mà nhắc lại những người sau, hạng tiên sinh ấy thuê đâu chả được. » Nói rồi rằng lấy roi ném xuống đất, đá luôn tiên-sinh ngã ngửa. . . . . .

Người anh là Kỷ-vọng-Đường vội vàng chạy đến đỡ tiên-sinh giậy, mắng em chớ có hỗn láo, nhưng em (Hiến-Đường) có sợ đâu, lại còn quay lại toan sự đánh nữa.

Tiên-sinh nếu là ôm sòm, đương lúc biến-cố phi thường thế, kỳ-thái-phó vừa nhân tiên khách rở vào, đi qua nghe tiếng, liền chạy vào buồng học, hỏi rõ nguyên do, liền xin lỗi mãi với tiên-sinh và trách mắng con thứ hai thật lực, lại xin tiên-sinh lấy cách « bất tiết » (1) mà dạy bảo cháu cho.

Tiên-sinh vội xua tay nói : « Sư chủ chúng ta ở với nhau bấy lâu, chả có điều tiếng chi, nhưng mà như hạng này tôi không sao dạy được, và chả thể ngồi đây được nữa tôi xin về. »

Kỷ-thái-phó cố nài ép và van lại mãi.

Nể lòng, tiên-sinh bảo, đã thế thì để cậu cả Kỷ-vọng-Đường đi theo tôi học thôi, còn như cậu hai để ngài tìm ông minh-sư dạy bảo, chứ tôi thì chực thôi !

Nói rồi liền đứng giậy cáo từ, làm cho Kỷ thái-phó bực tức vì con, nhưng đã chót đẻ ra, đành phải chịu vậy.

---

1) Ý nói bỏ mặc không thèm dạy dến = tức là dạy đấy.

https://tieulun.hopto.org

Kỷ-thái-phó mới chỉ cho Kỷ-vọng-Đường theo học ông thầy cũ, còn Hiến-Đường thì để tìm thầy khác. Lạ gì việc tìm thầy dạy học cho con, có đã dễ đâu ! Huống chi Kỷ-thái-phó còn bận nhiều việc, khi lên triều, khi vào tòa, có mấy khi ở nhà, mà bà Thái-phó thì ở nhà trong, coi sóc sao được đến việc ngoài, nhân thế cho nên Hiến-Đường được nghỉ học, chỉ lêu-lổng chơi bời, chó săn gà chọi, guốc guốc, gân gân, Kỷ-phủ vốn là họ to, những hạng trẻ con bằng tuổi Hiến-Đường, ước có đến hai mươi đứa, cùng họp một chỗ, chơi với nhau, chỉ những : quần thảo, đánh gậy, mà học với nhau chỉ những bầy trận, đánh nhau tập nhảy, tập trèo, leo tường, đi mái. Trong nhà sẵn có một vị võ giáo-sư, cũng giỏi võ nghệ, thấy cậu hai thích chơi, mới chỉ bảo một đôi tí, cậu hai cao-hứng, có lúc họp cả người nhà, đem những đồ binh khí thật ra rèn trận đấu chiến với nhau, rồi cũng có khi sếp những gạch ngói thành đống một, bầy ra chận thế : nào ngũ-hoa, nào bát-quái, xuất sinh nhập tử, tường, vượng, thừa, trừ, cậu hai với lũ người nhà, ai ai cũng lấu thông thao lược. Cậu hai thứ nhất thích ngựa, nhà có hơn mười con ngựa đã là hạng tốt, ấy thế mà cậu đều cho là vô dụng, cách cậu hai trọn ngựa thật là khác người, cậu cứ ném một nắm tiền ở dưới bụng ngựa, rồi cậu ngồi xuống mà trọn tiền hay nhặt tiền, hễ con ngựa nào không sợ, thì cậu mới dùng... ngựa nhà không vừa ý, ra chợ để mua, quái lạ hễ ngựa nào thấy Hiến-Đường là run, là sợ, thậm-tệ có con sợ đến nỗi mướt mồ hôi, bởi thế cho nên cậu tuy thích chơi ngựa mà vẫn chưa mua được con ngựa nào vừa ý. Loài thần-vật chờ người có thần oai, có một hôm, cậu hai đứng chơi ở cửa, thấy có một con ngựa dắt se muối, ngựa ấy lông quăn, mắt lồi, dọc mũi điểm trắng, toàn thân đen như mầu do vậy, cậu trông thấy thất kinh nói rằng : « Hoài của, con ngựa tốt thế kia, mà đem dùng việc thường. » Nói rồi, chả hỏi người chủ ngựa có bán hay không, đem trả ngay một trăm lạng bạc, rồi lấy con ngựa ấy. Con ngựa ấy từ khi về tay cậu ta, thật là đắc chủ, tha hồ cho cậu soa vỗ, nó cứ đứng yên chả động đậy, cậu yêu quá, nào tắm, nào

329

https://tieulun.hopto.org

chải, cho ăn, cho quần, tay cậu làm lấy cả, và i ba tháng trời, con ngựa ấy đã rõ ra loài thần-tuấn, sau nầy giúp được có nhiều chiến-công, cũng là bởi có con ngựa ấy.

Kỷ-thái-phó có mời được ông thầy nào để dạy cậu hai học, ông thi một tháng, ông thì mười lăm hôm, sau trước đến hơn mười ông, đều bị cậu chòng gẹo, hay cậu đánh mà bỏ đi cả, ba năm trời buồng học bỏ không, ai nghe thấy quan Kỷ thái-phó mời dạy cậu hai, thầy đều lang-lảng vọng-phong bái-ngảnh . . . sinh con ai nỡ sinh lòng . . . Kỷ-thái-phó rứt là buồn bực.

Kỷ-thái-phó một hôm đi trầu về, xuống kiệu, sắp vào nhà, thấy có một người đứng ở mã-thai (chỗ để có ai cưỡi ngựa đến thi buộc) ăn vận thê-lương, tinh thần quắc thước, để dựa bên mình một gói hành-lý, và một cái cháp tre trong thấy Kỷ-thái-phó vái chào, phu kiệu tưởng hỏi gì, mới đỡ kiệu xuống, quan Thái-phó lúc bấy giờ, còn đương làm Thị-lang bộ Công, tưởng là một thuộc-viên ở đâu mới giải vật-liệu đến, bảo ngay rằng : « Có phải anh là thuộc-viên giải vật-liệu đến đó, đây là nhà tư của ta, không có, nhận việc quan, có giấy mà gì cứ đưa sang bên nha ta mà đầu đệ. »

Người ấy nói : « Tôi chả phải là thuộc-viên ngài, tôi là tường-sinh (tú-tài) lâu nay vẫn nghe tiếng quan lớn có lượng hay thương người, cho nên muốn đến chào, chả biết ngài có lượng hải hà, để được vào mà bái ấp không ? »

Kỷ-thái-phó vốn trọng người văn chương, nay thấy người ấy tự sưng là tú-tài, liền bước xuống kiệu, bảo người coi cửa, coi hộ đồ đạc, rồi mời ông Tú-tài cùng vào với mình, mời ngồi, dâng nước, nhân hỏi rằng : « Tiên-sinh từ ở đâu lại, có điều gì muốn chỉ bảo cho ta ? »

Ông Tú-tài nói : « Tôi họ Cố, tên Chiêu, hiệu là Khẳng-Đường, người ở Cối-kê, phủ Thiệu-hưng Tích-giang, xưa nay vẫn lưu-lạc giang hồ, chả cầu tiến-thủ, tôi chợt đi qua đến kinh-đô, có nhiều người mách nhà ngài có cậu Công-tử thứ hai, tìm thầy dạy học, văn-sinh có nhờ người ta bảo cử, nhưng họ đều kêu : chỗ này họ chả dám cử, dẫu có tiến cử, cũng chưa chắc tôi có ngồi được không ? bởi thế cho nên hôm nay tôi chả tự xét mình là quê kệch, tôi học lối

390

https://tieulun.hopto.org

Lão-quái nghe kế ấy mừng lắm, nói : « Kế ấy rất hay' tôi xin sắp sẵn giây thừng để chói, nhưng bây giờ người ra giảng hòa, ở đây chỉ tinh đồ độn-khẩu, phải anh đi mới được. »

Bế-bất-Chú biết mình chối chả được, phải liều đi, ra gọi to lên rằng : « Ba vị thần tiên ơi ! chả phải đánh nhau nữa ; tiểu tướng nay phụng mịnh Đại-vương ra đây giảng hòa. »

Tiểu-hành-Giả đương đứng ngoài cửa động mắng rủa, thấy yêu tinh ra cầu hòa, mới hỏi rằng : « Mày muốn hòa cách thế nào, nói mau cho ta biết. »

Bế-bất-Chú nói : « Ngọn núi này ở phương tây người ta đi lại như thường, sau này vì người nhiều vật thịnh, nghiệt-chướng khiên-chiều, đức Đại-vương tôi thấy thế sinh lòng bất nhẫn, ngài mới phát thệ rằng : gặp ai giết người ấy, gặp vật nào hại vật ấy, để giải thoát cho hết nghiệt-chướng đi giả lại cái diện mục thanh-tịnh cho núi này, nên ngài mới đổi tên núi này là núi giải-thoát. Đại-vương tôi ngày nào cũng ở đây giải-thoát cho vô số người ; chả ngờ ngày nay có ba vị thần-ăng đi qua đây, Đại-vương tôi tưởng là tầm thường, đem bắt sư-phụ của các ngài, chói ở đằng sau động, cũng toan giải-thoát như mọi người, nhưng thấy ba vị pháp lực cao cường, cho nên sai tôi ra giảng hòa, đừng đánh nhau nữa, cứ xin mời từng vị một, vào tay không ; nếu ngài nào có tài giải thoát ra lấy, Đại-vương tôi tình nguyện tiễn ra, chả dám ngăn trở, nhược bằng giải thoát không được mà lại buộc vào, chớ trách Đại-vương tôi vô tình ! »

Tiểu-hành-Giả nhận lời toan vào.

Sa-Gi ngăn lại rằng : « Đại sư-huynh chả nên khinh thân như thế, ngộ yêu tinh nó đánh lừa thì sao, để tôi vào trước, phỏng có xảy ra việc gì, sư-huynh sẽ lấy gậy đánh chết nó đi, để cứu mọi người. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Em nay tay không vào động, chúng nó nhiều người, sợ em địch không nổi ? »

Nhất-Giới nói : « Các người đừng lo, để một mình ta vào cứu sư-phụ ra cho mà xem ! nói rồi, bỏ đinh ba lại, nhẩy bừa vào động. »

Bế-bất-Chú cũng toan đi theo, bị Tiểu-hành-Giả nắm lại bảo : « Mày không đi được, phải ở lại đây làm án-quỹ » Bế-bất-Chú phải đứng lại.

391

https://tieulun.hopto.org

Chư-nhất-Giới chạy vào trong động, rêo to lên rằng : « Sư-phụ tao dàu ? dẫn tao đi dề tao giải cứu. »

Các tiểu-yêu trông thấy đều tránh cả, bị Nhất-Giới bắt một đứa dẫn ra sau động, nguyên lai ở trong động đứng đầy những yêu tinh sùm sit. Nhất-Giới chả cần hay rở, cứ rẽ ra mà đi, vào đến trong nhà, quả thấy Đường-trưởng-lão bị chói treo ở trên cao, Nhất-Giới vội vàng chạy đến gần gọi tỏ lên rằng: « Sư-phụ ơi ! tôi đã lại đây ! »

Trưởng-lão đương mê mê, mẩn mẩn, tai chả nghe thấy gì, mắt chả trông thấy gì, và miệng cũng chẳng trả lời.

Nhất-Giới lấy làm sợ, bụng bảo giạ rằng : « Sư-phụ ta xưa nay tinh tế, sao bây giờ mới bị chói thế, mà đã như thế ! »

Mới vội vàng đứng lên cởi chói cho sư-phụ, chúng yêu chạy ra lôi lại tán rằng: « Ngài có phải là cụ Chư-lão-gia không? »

Nhất-Giới nghe thấy tán thế đã lấy làm sung xướng mới hỏi rằng: « Sao chúng mày lại biết được ta ? »

— Chư-lão-gia hai tai như quạt cỏ-bồ bóng gió, một cái mõm như cái gương sen mới nẩy ở trong nước ra, trông mà biết ngay ngài có tướng-tinh khác người, cho nên chúng tôi dễ nhận.

— Ừ! chúng bay đã biết mặt ta, tất là biết tên ta và biết cái đinh-ba của ta dữ tợn là nhường nào ?

— Cái ấy còn phải nói ! lúc đương đánh nhau, ai trông thấy cái đinh ba của ngài, chả phải sợ khiếp.

— Chúng bay đã sợ cái đinh ba của tao, thì cởi mau sư phụ tao ra, khỏi phải tao mó tay đến.

— Việc cởi chói cho sư-phụ đã cần gì, Chư-lão-gia chả mấy khi vào đây, thật là thiên-tải-kỳ-phùng, hãng mời ngài ngồi chơi, trong động tôi sẵn có thứ rượu ngon nhất mời ngài hãi uống chơi một chén, và có vô số mỹ nữ, để ra hầu rượu ngài, rồi có cả tiền bạc mời ngài muốn lấy bao nhiêu thì lấy, khỏi phải đi xin cùng đường.

— Các ngươi đã có lòng tốt thế, nhẽ ra ta chả có chối từ, song nhưng tửu, sắc và tài, ba thứ ấy nhà-chùa ta nghiêm cấm, quyết là không dám phá giới, giả có cơm chay, thì ta quấy quả một bữa vậy.

— Cơm chay thì dễ lắm, để chúng tôi đi dọn ngay, nhưng xin mời Chư-lão-gia hãng ngồi chơi thong thả một tí.

392

https://tieulun.hopto.org

— Ta ngồi thong thả cũng được, nhưng bãi cởi sư-phụ ta xuống đây, để cùng thụ-chai.

Các tiểu-yêu dẫu rằng dạ dạ, vâng vâng, nhưng chả có đứa nào đứng cởi chói cả.

Chợt lại một đứa tán : « Chư-lão-gia có tính tốt, thật là từ bi. »

Đứa khác thêm : « Ngài thật có oai phong, ai cũng phải sợ »

Đứa thì hót: « Chư-lão-gia có tướng lạ, thật là ròng dõi nhà-phật. »

Mỗi đứa nịnh một câu, phỉnh cho Chư-lão-gia thích nhủn cả người ra.

Lão-quái ngồi trên trông thấy Chư-nhất-Giới đã đâm mê, mới truyền lịnh cho các tướng đẻ ra chói lại.

Lão-quái mắng rằng : « Đồ sư tham ăn này, mày chớ hòng ăn cơm chay nhà tao vội, mày hãng ăn tạm nắm thừng này. »

Chư-nhất-Giới bấy giờ muốn cựa cũng chả cựa được, phải chịu cùng treo lên cạnh Đường-trưởng-lão.

Tiểu-hành-Giả với Sa-Gi đứng chờ mãi chả thấy gì, Tiểu-hành-Giả có ý nghi, kêu rằng : « Cởi chói cho sư-phụ, thì có khó gì, sao lâu thế, chưa thấy người ra ?»

Sa-Gi nói : « Trước tôi cũng đã nghi, vì nhị-sư-huynh tôi vội vàng, để tôi vào giúp sức một tí. » Nói rồi vác thuyền chượng toan xuống. »

Bế-bất-Chú vội bảo rằng : « Sa-lão-gia sao nóng tính thế! hai bên đã giảng hòa, đao hẹn rằng không dùng đến binh khí, làm sao ngài lại còn đem theo binh khí. »

Sa-Gi giận lắm nói : « Đã có ý muốn giảng hòa, sao Chư-lão-gia vào chả thấy ra? »

Bế-bất-Chú nói : « Chỉ là Đại-vương tôi giữ lại mời chay, ý hẳn Chư-lão-gia bụng to ăn nhiều, chưa đứng lên được. »

Sa-Gi càng giận nói : « Đã là Hòa-thượng có nhẽ nào còn tham ăn. »

Nói rồi, dẫy Hàm-khẩu ra mà đi xuống, vào đến nơi, chả thấy một ai, bụng nghĩ : có dễ sư-phụ và nhị-sư-huynh ta được chúng nó mời ăn chay cả, nếu ta còn cầm binh khí vào, thì chúng nó sẽ khinh ta là nhát; mới để thuyền-chượng dựng ở só cửa, khè khẽ chạy vào trong động, ngơ ngác nhìn quanh ; chả ngờ bầy mươi hai tướng trông thấy cùng

393

https://tieulun.hopto.org

đồ ra lôi lôi kéo kéo mà bảo rằng: « Tốt lắm, lại một vị nữa đến kia. »

Sa-Gi tưởng nó lại mời mình ăn chay thật, mới bảo rằng: « Thôi vẽ mãi lôi kéo gì thế tôi mới vừa dùng chay rồi. » Các tiểu-yêu cố sống cố chết lôi lấy được, vừa đến sau động, Lão-quái quăng ngay giây gai xuống chòng lọng vào đầu, các tiểu-yêu thừa thế kéo ngã lăn ra, rồi lấy thừng chói lại.

Sa-Gi còn nói: « Mời nhà sư ăn chay, là việc thiện sự, cứ mời tử tế tôi cũng chiều lòng, làm gì mà phải chói buộc thế? »

Các yêu bảo: « Chả phải, chả phải, chúng tôi thật sẵn lòng tử tế, định mời các ngài sơi chay, nhưng sợ sư-phụ và sư-huynh ngài chạy mất chăng? » Nói rồi, khiêng vào sau động lại treo luôn gần hai vị kia một lượt.

Sa-Gi trông thấy tỉnh ngộ, biết là chúng kế, liền kêu to lên rằng: « Yêu quái, mày giỏi, sao mày dám lấy sự mời ăn chay mày dánh lừa tao? »

Lão-quái nói: « Mặc mày, mày tham ăn cho nên mắc lừa tao, đã bị tao bắt, chết đến nơi rồi, còn om sòm chi nữa? »

Sa-Gi nói: « Hai chúng tao tuy bị mày đánh lừa, nhưng còn đại sư-huynh tao, thì mày chả lừa nổi; nếu anh tao biết tình hình thế này, anh tao sẽ nện cho một gậy thì cả người và núi của chúng bay tan ra bột tất, chứ chúng bay đừng có hi hởn! »

Lão-quái nghe nói rùng mình, bụng nghĩ thầm: « Vị hòa-thượng này nói cũng có lý, Lão-sư có mở như mở thiên-lôi nó có cái gậy xem ra dữ tợn thật đấy! » Lại ngồi nghĩ một mình rằng: « Hai thằng này đều bị đánh lừa vì mời ăn chay, thế dễ thường những nhà sư toàn thị tham ăn chay cả, vậy rồi ta cũng dử nốt thằng này bằng cách ấy thôi! »

Lão-quái nhân gọi mấy đứa tiểu-yêu khéo nói đến giặn: « Chúng bay cứ ra mà nói như thế... như thế!... »

Các tiểu-yêu vâng mịnh, vội vàng chạy ra cửa động, quỳ cả xuống thưa với Tiểu-hành-Giả rằng: « Đức đại-vương dộng chúng tôi, nhân vì chót thất lễ với các vị Lão-gia, gọi là có một tiệc cỗ chay, đã mời Đường-trưởng-lão, Chư-lão-gia và Sa-lão-gia ngồi tiệc rồi, chỉ còn chờ Lão-gia xuống để cùng hưởng thụ. »

394

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả bảo : « Đã muốn mời ta, sao Đại-vương mày chả tự thân chinh đến ? »

Các tiểu-yêu nói : « Đại-vương tôi vốn muốn tự ra mời, ngặt vì còn phải ngồi tiếp ba vị kia, cho nên sai chúng tôi ra mời hộ. »

Yêu Hàm-Khẩu lại ở bên đưa câu rằng : « Một tấm thành tâm của Đại-vương chúng tôi, Tôn-lão-gia dẫu có bất bình, cũng nên vào chơi một tị, cho Đại-vương tôi vui lòng ! »

Tiểu-hành-Giả nghĩ thầm : « Yêu-quái này nếu nó thực tình ra, ta không vào thì sư-phụ bao giờ ra được; nếu có phải nó đánh lừa, hai em ta đã mắc cả rồi, còn một mình ta ở ngoài, mà lại mắc vào chòng, thì còn ai cứu nữa. Lại nghĩ một lúc nữa, định được kế rồi, mới ung ngay nói rằng : « Ta đi vào đây ! ta vào đây ! chúng bay đi trước đưa đường, làm cho các tiểu-yêu đều hớn hở đi trước, Tiểu-hành-Giả sẽ dòn đến chỉ tay vào một viên đá nhớn bảo biến, viên đá ấy biến ngay ra hình giáng Tôn-lão-gia, tự mình thì biến ra một con nhặng xanh đậu ở đầu viên đá ấy theo vào. »

Lão quái trông thấy Tiểu-hành-Giả tay không, ngất-nga ngất ngưởng đi vào, trong lòng mừng lắm, tưởng là trúng kế, vội vàng ra đón đưa vào sau động, đến nơi, Lão-quái thét : « Chúng bay đâu ! tức thì yêu các động sùm lại bắt, ba bốn cái thừng to chăng ngang, chẳng dọc, chói lại, Tiểu-hành-Giả cứ để yên nó chói, Nhất-Giới và Sa-Gi trông thấy, báo với sư phụ, sư-phụ vẫn mê chưa tỉnh, hai người chỉ ngầm-ngầm kêu khổ. »

Lão-quái thấy tiểu-yêu chói chắc rồi, mừng lắm, mới nói với Hàm-Khẩu yêu rằng : « Bế tiên-phong mưu kế thật giỏi, nay đã bắt được đủ rồi ! » Liền bảo các tiểu-yêu khiêng nốt Tiểu-hành-Giả vào treo lên một chỗ để ta sẽ giải thoát dần cho chúng nó.

Các tiểu-yêu vâng lịnh khiêng khiêng vác vác, chả chuyển chút nào.

Tiểu-hành-Giả xem được rõ ràng mới mừng thầm : may ta có mưu mẹo, chả mắc lừa nó, mới bay đổ vào bụng Đường-trưởng-lão gọi một tiếng « sư-phụ ơi ! » tôi đã đến đây ! Đường-trưởng-lão đang lúc mê mẩn, nghe thấy

395

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả gọi một tiếng liền tỉnh ngay lại hỏi rằng : « Đồ-đệ, mày dã lại dấy ư ? mở mắt ra nhìn, thấy Nhất-Giới và Sa-Gi cũng bị treo ở cạnh, mới hỏi rằng : « Hai chúng bay bị chói bao giờ thế ? »

Nhất-Giới nói : « Lúc chúng tôi mới bị treo, đã gọi luôn sư-phụ, thế ra sư-phụ chả trông thấy, cũng không nghe thấy à ? »

Bán-Kệ nói : « Lúc bấy giờ dễ bụng tao chả ở dấy, cho nên nhìn mà chả thấy, nghe mà chả biết, mới rồi tao nghe thấy đại sư-huynh mày gọi tao một tiếng, thì tao mới tỉnh ra. »

Tiểu-hành-Giả cũng nghĩ bụng mừng thầm rằng : « Mấy ngày hôm nay, ta xa cách sư-phụ, ta cũng hờ hờ hững hững, như người mất vía, ai ngờ sư-phụ ta xa ta cũng thành một người ngu, thế mới biết thầy trò ta có duyên mới ở với nhau được » Đã toan đi cởi chói cứu sư-phụ ngay, nhưng lại nghĩ : « Nếu bây giờ ta cứu ngay thầy ta, các yêu-tinh trông thấy, tất nó cướp lại, chi bằng ta hãng đi bắt yêu-quái, rồi ta sẽ cứu sư-phụ cũng chưa chậm gì ! »

Lại bay ra, thấy các tiểu-yêu đương súm nhau lại khiêng cái thân giả của mình, chả làm sao cho nổi được.

Lão-quái thấy các tiểu-yêu cố mãi không khiêng được, nóng tiết lên mắng rằng : « Chúng bay đồ khốn cả, một thằng sư ranh này nặng được bao nhiêu, mà chúng bay khiêng chả nổi, đồ hèn quá ! chỉ ăn thôi ! để tao sách một tay cho chúng bay xem ! »

Lão-quái hăng hái chạy lại cúi nghiêng mình để chực sách. Tôn-lão-gia nhân lúc ấy liền thu phép biến thân giả lại là viên đá, mà viên đá ấy lại đè sấn ngay lên lưng lão-quái, làm cho lão-quái cựa chả được, Hàm-khẩu-yêu trông thấy thế vội vàng dơ hai tay định đỡ viên đá ấy cho lão-quái. Tiểu-hành-Giả liền hiện nguyên thân, tay rút cái gậy sắt ra, nện vào đầu Bế-bất-Chú một gậy, bảo rằng : Ai cho mày há miệng, lúc nhìn lại thì ra Bế-bất-Chú đã hàm khẩu bế thiệt (1) rồi. Mới quay mình lại chỉ vào lão-quái bảo rằng : « Mày chói tao đã chắc chưa ? Mày cứ thong thả,

(1) Mím mồm cứng lưỡi.

396

https://tieulun.hopto.org

mày hãng chịu đá đè đó, để tao đi cứu thầy ta và hai em ta, rồi ta sẽ bảo cho mày ! » Liền chạy đến, tay cởi chói cho ba vị xuống. »

Đường-trưởng-lão thoát khỏi ma, định lại tinh, mới lạ đại đồ-đệ rằng : « Nếu con chả cứu hộ được thầy khỏi, thì hầu như phép phật không thiêng ! »

Nhất-Giới và Sa-Gi đứng bên cũng sưng tán rằng : « Pháp lực của đại sư-huynh, thực là thần-thông biến hóa. »

Tiểu- ành-Giả nói : « Ta có pháp lực gì đâu ! Chả qua ta chỉ nhân cái sự ma của ma, mà ta chị giả ma đấy thôi. »

Nhất-Giới nói : « Đừng nói truyện lôi thôi vội, chúng ta cùng ra xem thằng lão-quái bây giờ ra làm sao ? ... Xem ra thì lão-quái đã bị viên đá to đè bẹp, ô hô giải thoát bồ tát ! Còn những tiểu-yêu đi đâu mất cả, thực là : »

Tâm sinh nhiều thứ ma,
Tâm tĩnh mà cũng tịch.

Bốn thầy trò thấy trong động lúc bấy giờ đã thanh tịnh, mới ngủ lại một tối, sáng mai cũng đi tìm kiếm những gạo nước rau cỏ, làm một bữa cơm chay, mấy thầy trò cùng ăn với nhau, rồi nhặt nhạnh những binh khi (Đinh-ba và thuyền-chượng) thu sếp những hành-lý và dắt ngựa ra cửa động theo đường cái đi sang p' ương tây, thế mới thực là :

Vô ý mới ra ngoài giải thoát.
Sẵn lòng lại ngã bể chầm luân.

HỒI THỨ MƯỜI CHÍN

Đường-trưởng-lão ngồi khốn ở lâu Hóa-vân,
Tiểu-hành-Giả đại náo quán ngũ trang.

Đường-bản-Kệ với Tiểu-hành-Giả, bốn thầy trò tự khi đã giải-thoát ra đi, trên đường chả có quản ngại gì nữa, lững thững đi được vài ngàn dặm, chợt có một tòa núi cao chắn đường. Bản-Kệ ngồi trên mình ngựa trông thấy mới hỏi Tiểu-hành-Giả rằng : « Trước mặt này làm sao lại có núi cao thế ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Từ Đại-đường đi đến núi Linh-sơn tính đường ra có hơn mười vạn tám nghìn dặm xa, những

397
https://tieulun.hopto.org

núi cao non nhớn biết bao nhiêu mà kể, cứ coi như đường phẳng mới được, chứ bây giờ chúng ta mới đi qua được độ dăm ba chỗ, mà đã đại-kinh tiểu quái làm gì thế ? »

— Có phải là ta khinh quái đâu, ta chỉ khinh ở núi ấy ngộ lại có yêu ma thôi. »

— Núi non là chỗ thu chứa những khí thiêng liêng của trời đất, chắc chả có núi nào bỏ không, phi yêu ma chiếm cứ, thời thần phật tu hành ; ta xem cái núi này tuy rằng cao thế, nhưng có khí lành ánh sáng, ngùn ngụt bốc lên, chắc là chỗ thánh hiền ở, sư-phụ cứ yên lòng mà đi, chớ có sợ hãi.

Bàn-Kệ nghe nói, mới có ý xem kỹ ra, thấy mây khói trong núi ấy, có khi ôn hòa, những chim chóc trên cây đều có tiếng kỳ dị, mới khen rằng : « Ai ! Lý Châu, mày xem đã sành, mày nói rứt phải, nhưng chả biết đây là đâu, đi vào một nhà người ở trong núi này mà hỏi sẽ rõ. »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Sư-phụ nói phải đấy, nhân lấy roi vút con long-mã một roi, ngựa tế chạy lên, ba trò cùng theo, đến chỗ hai cánh núi giáp nhau, trông thấy những nóc nhà gạch có nhiều đầu thú, bụng biết ngay hẳn là chùa hay là quán, mới men đường tắt, đến trước cửa xem, thật là một chỗ tiên quán, Bàn-Kệ vội vàng kìm ngựa lại, nhảy xuống, chờ khi ba đồ-đệ đến đủ, đưa ngựa cho Sa-Gi dắt rồi cùng vào trong quán ấy, còn đương ngẩn-ngẩn ngơ-ngơ, đi đến cửa thứ hai thấy có câu đối thích với đá rằng :

Trời động núi vạn-thọ (1)
Đất phúc quán ngũ-trang. (2)

Bàn-Kệ xem song câu đối, tỉnh-ngộ ngay bảo : « À ra chỗ này, vẫn là chỗ của thánh hiền ở ! »

Nhất-Giới cười nói : « Thế ra sư-phụ đã từng đi qua đây à ? »

— Ta có đã đi qua đây bao giờ đâu ?

— Sư phụ chả đã đi qua, sao sư-phụ lại nhận được.

— Ta đã nghe có người đồn, núi này là xứ của Chấn-nguyên-đại tiên tu chân dưỡng tính, ngày xưa lúc đức

---

(1) Vạn thọ sơn động-thiên
(2) Ngũ trang quán phúc địa

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir tiré 1200 exemplaires de
Cô-Kim Tiểu Thuyết fascicule 50
Hanoi Le 10 Juin 1924

IMPRIMERIE - LIBRAIRIE
KIM-CỔ-GIANG
Rue des Pavillons Noirs
HANOI TONKIN

KÍNH TRÌNH CÁC NGÀI

Ngài nào muốn mua sách hoặc truyện, xin cứ gửi mandat hoặc connièm về cho. Bản quán sẽ xin gửi sách hầu ngài. Ngài nào mua rưới số 1$00 mà bảo gửi lối lĩnh hóa giao ngàn (Contre Remboursement) thì Bản-quán không gửi sách đâu mà không trả lời, vì mua ít mà gửi lĩnh hóa giao ngàn thì các ngài bị trả đắt quá.

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
https://tieulun.hopto.org

VAN NIÊN THANH

Dã xuất bản

Quyển thứ 5

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim

Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 52

DÉPÔT LEGAL
INDOCHINE
N° 2739

I. **CÀN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÀY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả Thanh-Ngọc-Duyên

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIETNAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Mỗi quyển: 0$06

BIBL. CENTRALE
HANOI
M (19)
3526

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Mao-Toại tự mình tiến cử lấy mình vậy, nếu ngài coi tôi có thể làm thầy được Công-tử, thì tôi xin ngồi dạy giúp, may ra cũng chả đến nỗi mang tiếng ăn không để nhầm nhỡ con ngài.

Kỷ-thái-phó đương khổ vì con thứ hai mình chưa có người dạy, thấy người này ăn vận tuy tầm thường, mà ăn nói xem ra xuất sắc, trong lòng đã có ý thuận, mới thưa lại rằng : « Tiên-sinh tự nhiên đến cho, thật là phóng đạt, đủ biết là người có bản-lĩnh ; nhưng cháu thứ hai của tôi, dẫu có tư chất thông-minh một tí, song gàn guốc lạ thường, chẳng sao kể siết ; nếu tiên-sinh có bụng tác thành cho cháu, thực là phúc nhà tôi quá ; dám hỏi tiên-sinh trọ ở đâu, để mai tôi đến chào, rồi sẽ chọn ngày đến đón cho phải phép. »

Cồ-khẳng-Đường nói : « Trong thiên-hạ không có ai là chả dạy được, chỉ sợ người làm thầy chả có bản lĩnh dạy người, lại đem cái nghề dạy người ấy, coi làm cách kiếm ăn, thì tự nhiên không có công hiệu được, như bây giờ ngài đã có tin dùng đến tôi, tôi xin chắc rằng chỉ độ năm sáu năm văn-sinh này có thể đẩy cậu ấy vào nơi hàn-uyển, thành-tựu được sự-nghiệp một đời cho cậu ấy, tôi chỉ xin có một điều là từ giầy trở đi, công-khóa của Công-tử, ngài chớ hỏi đến ; còn những lễ đón mời, ngài cũng dừng thêm hình tích, sau này chỉ mỗi ngày hai bữa, không dám quấy quả chi cả, ngày hôm nay là ngày hoàng đạo, xin quan lớn cứ cho người ra khuân những hành-lý của tôi vào đây, tôi xin khai trường ngay, việc gì lại còn phiền đến quan lớn đến chào hỏi nữa. »

Kỷ-thái-phó nghe nói mừng lắm, vội sai người nhà ra khuân hành-lý, quét rọn nhà cửa, làm cơm rượu, may quần áo mới. Lùi vào nhà trong, mặc đồ công-phục, để tiếp Cố tiên-sinh đến nhà học, lập tức gọi Kỷ-hiến-Đường sắp sửa ra chào thầy, nhất diện bầy tiệc rượu. Thái-phó tay nâng một chén rượu mời Cố tiên-sinh, rồi mới gọi con ra lạy. Tiên-sinh ngồi nghiêm-trỉnh nhận lễ, và nói với quan Thái-phó rằng : « Xin ngài cứ tự tiện, để cho thầy trò tôi nói truyện cùng nhau ! »

Kỷ-thái-phó theo nhời, đứng lên còn vái lại Cố tiên-sinh mà nói rằng : « Từ giầy trở đi, tiểu-đệ chả dám hỏi đến

399
BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
N° 22304
https://tieulun.hopto.org

những công-khóa của thầy trò nữa, miễn là tiên-sinh cứ sẵn lòng mà tác thành cho cháu ». Nói rồi lùi ra.

Kỷ-hiến-Đường đương nghĩ chả biết ở đâu có vị tiên-sinh ngất-ngưởng khốn nạn này, lại đây làm gì, thật là khả-ố, khả-yếm, mới rồi vì ở trước mặt phụ-thân, chả dám lếu láo, đến lúc ngồi hầu tiên-sinh ăn cơm, mới hỏi nhạo rằng : « Chú có biết đã bao nhiêu là thầy dạy tôi trước, tại làm sao mà bước cả đấy không ? »

Cố-khẳng-Đường nói : « Chừng chả chịu được cậu đánh, cho nên bước chứ gì ? »

Kỷ-hiến-Đường nói : « Thế sao chú còn dám đến đây ! ý hẳn chú không sợ đòn ta đánh sao ? »

Cố-khẳng-Đường nói : « Ta chắc cậu chả đánh ta ; những người kia tinh là đồ-dại, cứ cố ép cậu học, cho nên cậu mới đánh, chứ như tôi thì khác lắm, tùy ý Công-tử, hôm nào muốn đến học, thì có tôi đấy, để mài mực, để gập giấy, làm người bạn đọc sách với Công-tử, Công-tử không muốn đến nhà học, thì lại càng xướng cho tôi, tôi tha hồ được ngủ yên ; như thế còn việc gì đến nỗi bị Công-tử đánh ? »

Kỷ-hiến-Đường nói : « Ấy tự xưa đến nay, chỉ có tiên-sinh là người biết điều thôi ! » Nói rồi lại dắt mấy thằng nhỏ con đi chơi. . . . mất.

Kỷ-hiến-Đường tự bấy giờ trở đi, tuy chả có ngang trái như trước nữa, song như trong một tháng đến nhà học chỉ độ tám ngày hay mười ngày là cùng, mà có đến nhà học ra nữa, cũng chỉ độ nửa khắc đồng hồ.

Một ngày kia, vào hôm rằm hay mười sáu, chiều giời mát mẻ, trăng sáng như gương, Hiến-Đương dủ một lũ người nhà, cùng họp nhau ở chỗ vắng người đùa nghịch, nào leo đu, nào tế ngựa, nào nhảy vô, nào đánh vật, đương chơi đùa cao hứng, chợt có một chận gió, thoảng đưa văng vẳng tiếng đàn tì-bà. . . . ! khúc đâu viên lịch thanh kỳ, lòng người dù sắt cũng ngây vì tình ! Hiến-Đường hỏi : « Ai gẩy đàn ở đâu hay thế ! » Một thằng nhỏ con thấy cậu hỏi, mới nịnh cậu, vội vàng đi nghe, thoáng chốc chạy về, bẩm với cậu rằng : « Có ai biết gẩy đâu ? tiếng đàn ấy là đàn của ông Cố sư-gia ngồi một mình buồn mà gẩy đấy. »

400

https://tieulun.hopto.org

Hiến-Đường cười nói : « Nó cũng biết gẩy đàn tì-bà ư ? để chúng ta đi xem !» Nói rồi liền bỏ chỗ ấy, đi đến nhà học đề nghe, Cố-khẳng-Đường thấy Hiến-Đường đến liền bỏ đàn đứng giậy mời ngồi.

Hiến-Đường hỏi : « Thưa tiên-sinh, tôi chả ngờ tiên-sinh lại cũng biết chơi thứ ấy, xin tiên-sinh lại gẩy đi, cho tôi nghe với !»

Cố-khẳng-Đường mới lại nắn giây mà gẩy.....

Khúc đâu thiết-mã kim-qua,
Nghe ra tiếng sắt tiếng vàng chen nhau !
Khúc đâu lưu thủy lạc hòa,
Nghe ra thực cũng hao hao lòng người !

Hiến-Đường nghe xướng đến nỗi múa chân hoa tay, hỏi rằng : « Tiên-sinh ơi ! như đàn này tôi có thể học gẩy như thế được không ?»

— Nếu đã muốn học, làm gì mà chả gẩy được ?..... Thế này là lên giây.... thế này là nắn phim, những bực này là *sế, cống sàng sê*, những bực nọ là *sừ hồ liu ú*, năm cung là *cung thương dốc chủy vũ*, phối với sáu *lữ* sáu *luật*, đánh ra ngoài là *ti*, gẩy vào trong là *bà*, hễ lúc vào đàn, thì chả những mắt tai tay mồm và tâm ý mình cũng phải lưu vào đấy.

Cậu hai (Hiến-Đường) thông-minh thực, chỉ học mất công độ nửa tháng, mà những bao nhiêu bài : xuất-tái, hàm-giáp, tầm-dương gia-nguyệt, cho đến cổ-bản, hành-vân, cậu đều lầu thông tất cả.

Phải một tính lạ, hễ thấy cái gì mới là muốn học, tư chất lại cao, động học là hiểu và chóng thành nghề lắm, nhưng học tinh rồi lại chán. Bởi thế cho nên ti, chúc, quản, huyền, yết-cổ, phương-hướng, bao nhiêu nhạc-khi chả thứ gì là thứ chả lành nghề ;

Dần dà học đến cả đánh cờ, đánh trống, vẽ sơn-thủy, khắc đồ-chương, ấu chiện, hỏi đến tiên-sinh, không thứ gì là tiên-sinh không biết mà cũng chả thứ gì là tiên-sinh không sành.

Cậu hai thì một khiếu thông, trăm khiếu đều thông, thứ gì cũng học, học thứ gì cũng chóng biết và chóng giỏi, hễ đã giỏi rồi lại muốn học thứ khác, không thì chán nản, thế mới là lòng người không biết thế nào là cùng, cũng như giắn muốn nuốt voi vậy.

Được nửa năm vì cậu ham học các thứ, cho nên không ra khỏi buồng học một bước, cha mẹ mừng thầm, chịu ông

401

https://tieulun.hopto.org

Cố-khẳng-Đường là người kì éo dạy, nào có biết đâu thầy trò họ còn dạy nhau những thứ ly-kỳ, chứ như sách vở thì chớ lề mó đến.

Có một hôm hai thầy trò đương đứng chơi với nhau ở giữa sân, nhìn xem mặt trăng lưỡi liềm, Hiến-Đường hỏi thầy rằng : « Độ này buồn quá, tiên sinh có thứ gì mới dạy tôi học, không thì khó chịu quá. »

Cố tiên-sinh nói : « Những bản-lĩnh dải buồn của tôi, Công tử học hết cả rồi, còn có thứ gì là thứ mới nữa. Bây giờ chúng ta dạy và học sự lợi-ích lẫn nhau, vậy Công-tử có bản-lĩnh chi, bảo cho tôi một hai tí, để chúng ta cùng đỡ buồn. »

Kỷ-hiến-Đường nói : « Những bản-lĩnh của tôi khác với tiên-sinh xa lắm, của tiên-sinh chả qua là những nghề tinh vặt đùa chơi, chỉ để tiêu khiển dải buồn thì được, chứ như bản-lĩnh của tôi là tôi giảng về sự gươm sắc, giáo dài, sông phong phá địch, tiên-sinh học thế nào nổi được ? »

Cố tiên-sinh nói : « Những nghề ấy tuy tôi không biết, nhưng vẫn có chí muốn học lắm, sao Công-tử chả thử phô tài cho tôi xem, để tôi trông thấy hay mà thích, họa may có học được một hai tí ! »

— Tiên-sinh muốn học, còn chi hay bằng ! nhưng bây giờ trời tối, gươm giáo và gậy gục lại là những thứ chả có mắt, những thứ không biết ai là thầy trò, ngộ tôi nhỡ tay mà đau tiên-sinh, thì làm thế nào ? Để ngày mai tôi sẽ làm cho tiên-sinh xem !

— Trời tối có việc gì, thế giả-sử ngày sau Công-tử làm đến đại-tướng-quân gặp khi đêm quân giặc nó áp đến tận nơi, lúc bấy giờ Công-tử cũng nói với giặc rằng đêm tối không đánh nhau được, để đến mai ư ?

Kỷ-hiến-Đường nghe thấy tiên-sinh tán thế, mới càng-cao-hứng, liền dủ tiên-sinh cùng ra chỗ giáo-trường, gọi tất cả gia đinh, bảo mang cả đồ binh khí của cậu lại, nhân vừng trăng non đã mọc, cậu phô tài cậu, trước nhất múa một hồi quần-thảo, thứ hai đến múa roi, rồi gọi cả gia đinh lên cho lần lượt mà đối địch với mình, đều là phải chắp tay chịu cậu tất cả, cậu có ý nhìn tiên-sinh ra bề tự đắc lắm. »

— 1 —
402

https://tieulun.hopto.org

Cố tiên-sinh cười thầm trong bụng, nói với Hiến-Đường rằng : « Để tôi quần thảo với cậu mà học lấy một vài miếng, nhưng tôi vốn học lối táp-băm và vụn-vặt, xin Công-tử đừng cười ! »

Kỷ-hiến-Đường trông thấy bộ giạng tiên-sinh so vai rụt cổ, lẩy-ba, lẩy-bẩy đi ra, đã chả thể nhịn cười được, nhưng vì tiên-sinh cứ một hai đòi học, bất đắc dĩ cũng phải đứng lên mà ra bộ miếng, tự mình dơ tay nọ quệt chân kia, múa thuận, múa nghịch, rồi quay lại chực đánh tiên-sinh, ngờ đâu Cố-khẳng-Đường tránh rồi, gậy cậu đánh hụt, chỉ thấy một vật gì vù vù. . . khi ở đỉnh đầu, lúc ở mang tai, muốn nắm lấy mà không sao nắm được, muốn lùi ra thì nó lại cứ quấn sát lấy mình, gì thế ? ấy là cụ khù-khờ Cố tiên-sinh đấy, tiên-sinh lượn ra đằng sau Công-tử, nắm ngay vào gáy, Công-tử tránh không kịp, cựa không được, tức quá, cậu quày tay đấm lại và dơ chân đá hậu, nhưng tay đấm trái không tin mà chân đá hậu lại bị tiên-sinh nắm được, mà bảo cậu rằng : « Công-tử ơi ! nếu ta đá giả, hay ta dẫy cái này, chắc Công-tử phải ngã đau hẳn, nhưng là đùa dấy thôi ! »

Công-tử còn chưa tỉnh ngộ, hăng máu lên, vớ ngay lấy một cái côn sắt trường hơn hai chượng ở gần đấy, hoa lên mà bảo tiên-sinh rằng : « Lại đi ! dám lại đi ! »

Cố tiên-sinh tìm hai cái côn bằng gỗ mà ngắn, cầm vào tay chống xuống đất, sua tay mà bảo Công-tử rằng : « Khoan đã mà ! nếu đấu gậy, chỉ có hai ta thì chả được thích lắm, người quản-gia nhà cậu cũng biết múa gậy, và còn thầy-tớ đứa nào biết đánh gậy, sao cậu chả bảo nó ra cả đây, đùa bỡn một lúc cho vui ! »

Được nhời như mở tấc lòng, Công-tử liền đi chọn lấy bốn người gia-đinh xưa nay vẫn là giỏi về nghề đánh gậy, năm người chia nhau đứng cả sung quanh ; cậu cũng là người có nghĩa-thực, cậu định bụng để cho Cố tiên-sinh phen này giải-thoát hẳn, chứ chả như mấy ông thầy trước mà chỉ được hưởng quả thủ thôi đâu ?

Ngũ phương đả lại, hóa ra lại đả ngũ phương ! Cố tiên-sinh thủng thẳng cầm gậy gạt quanh, mà đã quay cho bốn gậy của gia đinh đều phải dời tay người cầm, nằm lăn ra đất, anh nào anh ấy, mồm những kêu đau ! . . Kỷ-hiến-Đường

403

https://tieulun.hopto.org

trông thấy tiến lên vài bước, cầm gậy hăm-hở định đâm vào vai Cố tiên-sinh, tiên-sinh chả thèm gạt gậy của Công-tử chỉ khẽ quỳ chân trái, lùi chân phải, và hơi cúi đầu một tí, thành ra gậy của Công-tử đâm hụt, tiên-sinh liền sấn lên lấy gậy ngắn của mình sẽ nện vào đùi Công-tử, là Công-tử đứng không vững, ngã lăn xuống đất.

Cố tiên-sinh vội vàng ném gậy đi, đỡ cậu giậy nói rằng : « Xin lỗi, xin lỗi ! » Kỷ-hiến-Đường nhổm giậy được, liền vái mà nói rằng : « À ra tiên-sinh có bản-sự thực, đệ-tử này có mắt mà không biết, thực là hư ! thực là hư ! Vâng tôi cúi đầu xin tiên-sinh chỉ giáo cho tôi được nhờ ! »

Cố tiên-sinh nói : « Chỗ này không phải là chỗ giảng cứu, chúng ta nên cùng về buồng học sẽ nói truyện. »

Nói rồi cùng về nhà học, Kỷ-hiến-Đường phải tính nóng ruột chả chờ được đến ngày mai liền cứ hỏi tiên-sinh luôn câu này câu khác.

Cố tiên-sinh nói : « Thôi anh đừng hỏi lắm nhảm lắm, những tài vụn vặt chả đáng là mấy, sao anh không nhớ nhời Tây-sở-bá-vương có câu rằng : thứ gì địch được một người chả nên học, nên học những thứ địch muôn người kia ! »

Hiến-Đường nói : « Cái thứ học để địch được muôn người có dễ học không ? »

Cố tiên-sinh nói : « Cậu muốn học địch được muôn người thật dễ như nhổ cải, chả có gì khó đâu, cứ học chữ là được. »

Kỷ-hiến-Đường cãu lông mày thưa : « Sách bao giờ tôi không học, nhưng sách chỉ là một thứ nói được mà không làm được, vậy thì làm thế nào được những việc to trong thiên-hạ ? »

Cố tiên-sinh nghiêm nét mặt mắng rằng : « Công-tử nói thế là lầm ! Đại đạo của thánh hiền làm sao Công-tử lại bảo chỉ nói hão thôi ! Giời thánh-đạo ra sao gọi là người giỏi được, đã không phải là những người giỏi thì làm sao làm được những việc to trong thiên-hạ. Công-tử hãi xem như Hàn-Tín, như Trương-Lương, như Lưu-bá-Ôn và Gia-cát-Lượng, đấy có phải là những hạng người địch nổi muôn người không ! Và có ai là không học đạo thánh hiền?

404

https://tieulun.hopto.org

Huống chi dẫu có tài cũng phải có học. Ta xem tướng cậu cằm én đầu hầm chắc sau này sẽ được phong hầu tứ tước, huống chi cậu lại sinh ở nhà phiệt-duyệt, chắc sự làm nên là dễ như chơi ; nếu cậu có chí học, tôi xin hết lòng bảo, sau này chắc có ngày sẽ được vào cửa kim-mã, đứng nhà ngọc-đường, đeo ấn vàng và dựng cờ tướng, chứ học những cái nghề võ nghệ đi-báu-giao ấy làm gì, Công-tử thử nghĩ xem chớ để sau này còn phàn nàn.»

Kỷ-hiến-Đường vốn là người có lai lịch, nghe nói hiểu ngay, bắt đầu từ ngày hôm sau nhất định dùi mài về kinh sử, năm sau hương-thi đỗ cử-nhân, thi hội lại đỗ liền tiến-sĩ, thăng đến chức Nội-các-học-sĩ, triều-đình thấy bẩm cường cán tinh minh có thể dùng hơn được mới cho ra chức Tuần-phủ. Ấy một đời, Kỷ-hiến-Đường làm nên được công nghiệp đều bởi có ông Cố-khẳng-Đường, xưa nay một bước không giời nhau cho nên lúc phó nhiệm cũng mời tiên-sinh đi mấy, Cố tiên-sinh cũng chả chối từ.

Kỷ-hiến-Đường vào bệ-từ, định chưa hôm sau cùng đi, đến hôm sau buổi sáng sớm mới đây, thấy người nhà đưa một cái thiếp và một bộ sách bẩm rằng : « Cố-sư-gia, đầu chống canh năm thuê một cái xe con bảo chúng tôi rằng ta hãy đi trước ít dường để chờ quan Tuần-phủ, và có dặn chúng tôi đưa hai thứ này lên trình quan lớn. »

Kỷ-hiến-Đường nghe thấy lấy làm lạ, cầm lấy thư xem thì thấy ngoài phong bì đề mấy chữ rằng « thư này đệ lại giã từ quan đại-tướng-quân », trong bụng nghĩ thầm : thầy ta chả đến nỗi bất-thông thế ! Ta mới được làm Tuần-phủ làm sao đã gọi ta là đại-tướng-quân, lại xem đến bộ sách, thì tinh giấy trắng chả có chữ gì, vội vàng bóc thư ra xem trong thư có những câu này : Hữu-sinh Cố-Triệu đề thư để lại trình đại-tướng-quân soi xét.

« Tôi với túc-hạ họp nhau mười năm nay tôi cũng tự « biết mình tôi như con ngựa già biết lối mà giắt túc-hạ « thành đạt được, bây giờ túc-hạ mới đeo thẻ ngà làm thủ- « hiến, từ đây trở đi túc-hạ còn có khi cầm mười vạn tinh « binh làm nửa vách phương tây-nam, dựng thành đại nghiệp « phong tước thưởng. công, không có thứ gì đáng lo cho « túc-hạ cả, nhưng đều đáng lo nhất cho túc-hạ là thiên

405

https://tieulun.hopto.org

« tư quá cao, lòng muốn quá thịnh, tài dẫu có hơn mà « học không đủ để nuôi lại cái tài ấy, túc-hạ nên nghiêng « mình sợ hãi tu tỉnh lấy thân, giữ làm sao cho ra ngoài « làm thuần-thần vào trong làm hiếu-tử. Tự đây trở đi hai « mươi năm nữa túc-hạ đến hội không vượng thì nên lập « tức thu cương quay lại, lấy hiếu làm trung, ngộ có nguy « cấp điều gì tôi sẽ chờ túc-hạ ở chỗ nhạn-am núi Thiên- « thai ấy, nhớ nhé ! nhớ nhé !

« Như tôi hạc nội mây rừng, cho nên không muốn cùng « đến chỗ quân môn với túc-hạ, ngày xưa tự nhiên tôi đến, bây « giờ tự nhiên tôi đi, cơ hội gặp nhau ấy chả phải tình cờ đâu, « túc-hạ nên để lòng suy nghĩ ; một pho sách bí mật, túc- « hạ nên xem kỹ những văn không chữ ấy, mà chớ lấy « những nhời nói của tôi làm bão huyễn. »

Nay kính thơ.

Kỷ-hiến-Đường xem thơ ấy in lặng chẳng nói gì, bụng nghĩ lấy làm sợ hãi, bấy giờ mới hiểu vị Cố tiên-sinh là người rứt có lai-lịch, nay đã đi thế dù cho người đón lại cũng không được nào, và đem pho sách bí mật kia không dám phô phang cho mọi người biết.

Ngày lành tháng tốt, vào lạy tạ từ-đường và cha mẹ, ra nhận chức Tứ-xuyên, tự đấy giở đi nhờ giáo huấn của Cố tiên-sinh đánh được tây-tạng, bình Trác-tử-sơn, hai lần định được Thanh-Hải vị có công phong đến nhất-đẳng công-tước, ông đẻ ra được tăng chức Thái-phó, hai con thì được phong tước tử, tước nam sau lại được vua cho chức Kinh-lược bẩy tỉnh đeo ấn vàng sư-tử chín đầu, gọi là quan Đại-tướng-quân, làm quan đến thế là cực phẩm, nhẽ ra nên chi ân báo ân, nhược bằng không cũng nên nhớ nhời thầy mà lui về điền rã, ai ngờ nó cậy công cao quyền trọng coi nhời của ông thầy dặn như một nắm giấy bỏ đi, bao nhiêu những liệt tình kiều tình, dần dần phóng-túng ra cả, lại thêm thằng con thứ hai hắn là Kỷ-đa-Văn hay sui hắn làm sự ngang ngược biết bao nhiêu sự sâm bạo tham tàn, kể sao cho siết, quan dân chết oan sáu bẩy nghìn người, của cải tham tàng ba bốn trăm vạn, đánh thuế tư những muối những che, buôn bán riêng những gỗ những gạo, tư tàng đạn-rược, biển tạo yêu-thư, định chi

406

https://tieulun.hopto.org

đức phật-sư Trần-Huyền-Trang đi lấy kinh có đi qua đây, tổ Đại-Thánh mày vì thù hờn nhỏ mọn, sử cách giả-man, chặt đổ cả những cây nhân-sâm trong vườn, đức Đại-tiên nhất định bắt đền; sau nhờ đức Quan-Âm chữa được sống cả bao nhiêu cây, rồi mới yên việc; cho nên ta mới biết. và ở trong hành trình đi thủy, cũng có chép rằng có núi Vạn-thọ, chúng ta nay đã có duyên đi qua đây, nên vào lạy chào, cho bõ công đi xa.

Tiểu-hành-Giả vui mừng nói: « À thế ra tổ Đại-Thánh ta với ngài ở đây là chỗ quen biết cũ, để tôi cũng phải vào chào. »

Bốn người cùng đi đến đại-điện, trong điện có hai đạo-đồng ra đón, chợt trông thấy bốn thầy trò, cứ nhìn đi nhìn lại rứt là kinh hãi.

Đường-bán-Kệ hỏi: « Hai vị tiểu sư-huynh ơi! sao trông thấy chúng tôi đến đây mà kinh khủng thế? »

Hai đạo-đồng thưa: « Chúng tôi trông các ngài, tựa hồ như quen, lại tựa hồ như không quen, cho nên chúng tôi lấy làm nghi, chưa dám hỏi ngay. »

Tiểu-hành-Giả cười nói: « Các anh nói lạ thực, có phải quen thì là quen, mà không quen thì là lạ, cớ sao lại rở rang thế? ăn nói nhiêu-khê tệ. »

Hai đạo-đồng nói: « Chả phải thế đâu! Tôi còn nhớ hai hay ba trăm năm về trước, có một pháp-sư Đường-tam-Tạng ba đồ-đệ hình dáng mồm miệng cũng như các ngài, cho nên tôi tưởng là quen, sau tôi xem kỹ ra, thì nhời ăn tiếng nói và bóng dáng giả trẻ có ý coi khác, cho nên tôi lại không dám nhận, vậy mới nghi nghi hoặc hoặc. »

Đường-bán-Kệ nói: « Hai vị sư-huynh trông tinh mắt thực, thế hai vị có phải tên là Minh-Nguyệt và Thanh-Phong không? »

Hai đạo-đồng thưa phải, sao lão sư-phụ lại biết?

— Nhân các người nói ra, cho nên tôi nhớ lại: năm xưa có bốn vị đi cầu kinh, bây giờ đã thành phật cả rồi, bốn chúng tôi bây giờ là mới phụng mịnh Đường-thiên-tử đi Linh-sơn cầu giải, tuy rằng với các vị trước cũng là cùng một nguyên phái với nhau, nhưng lại có sau có trước, đẳng thì cầu giải, đẳng thì cầu kinh, cho nên các người nghi hoặc là phải.

407

https://tieulun.hopto.org

— Dù chả phải người quen cũ, thì là khách mới. Nhưng chúng tôi dám hỏi : như ngày xưa Đường-tam-Tạng đã đi cầu kinh về, đã toàn thiện quả, sao bây giờ lão sư-phụ lại còn phải đi sang Linh-sơn cầu giải gì nữa ?

— Chỉ vì những chân kinh của Đường phật-sư cầu về, người đời không hiểu, dần dần hóa ma, cho nên đức Thượng-vị bây giờ lại sai chúng tôi sang Linh-sơn để cầu chân-giải.

Hai đạo-đồng cười nói : « Đại-đạo ai không sợ, và ai không biết ; kinh đã nhiều rồi, mà kinh tức là giải, lại phải cầu giải gì nữa? Người nước ngài sao mà ngu-suẩn thế, để đến nỗi lão-sư lại phải đi lại vất vả, cứ như chúng tôi ở đây không có kinh, mà cũng chả có giải lại hóa xong. »

Chư-nhất-Giới nghe nói giận lắm, bảo : « Hai thằng đạo-đồng này thực là lười lĩnh, khách đến chả biết tiếp đãi, chỉ rèm nọ bỉu kia, chúng bay biết đâu việc nhà chùa tao? »

Hai đạo-đồng thấy Nhất-Giới phật khùng càng lừ mắt nhìn.

Bán-Kệ vội vàng quát Nhất-Giới bảo im, và nói với hai đạo-đồng rằng : « Thế mới gọi là đạo không giống nhau, thì không lo hộ cho nhau, thôi chả cần phải bàn đến thêm phiền. Bần-tăng nay nghe biết đức Chấn-nguyên đại tiên là tổ địa-tiên, đạo pháp cao diệu, nay nhân tiện đi qua đây, muốn vào bái yết, xin nhờ hai vị thông báo hộ một tiếng. »

Thanh-Phong và Minh-Nguyệt nói : « Ngài đã muốn vào chào sư-phụ tôi, mời ngài hãy vào ngồi trong điện ; nhưng gia-sư tôi độ này tĩnh dưỡng ngồi ở lầu Hỏa-vân luôn, không hay tiếp khách, hôm nọ có đức Nguyên-Thủy Thiên-tôn đến, cũng không ra tiếp ; Bây giờ chưa chắc có ra không ? »

Bán-Kệ nói : « Ngài tiếp hay không, ta chả dám ép, nhưng chỉ nhờ các vị thông báo cho một tiếng ! »

Hai đạo-đồng bảo : « Cái ấy được. »

Minh-Nguyệt mời mời Đường-bàn-Kệ vào ngồi trong điện. Thanh-Phong vào báo với Đức Chấn nguyên Đại-tiên rằng : « Ở ngoài kia có bốn vị hòa-thượng đến, nói là người của Đường vương sai sang Tây-trúc cầu chân-giải, tiện đi qua đây, muốn vào cầu yết sư-phụ, một thầy ba trò, hình dáng như bọn cầu kinh năm xưa. »

408

https://tieulun.hopto.org

Chấn-Nguyên Đại-tiên nói : « Vị Tạm-Tạng ngày xưa là Kim-thuyền chuyển thế, với ta là bạn cũ, Tôn Hành-Giả lại với ta kết nghĩa làm anh em, cho nên ta mới phải thết đãi ân cần, còn như bốn vị này, biết rằng nó có lai lịch gì không, có đâu ta đã khinh thường ra tiếp họ, mày liệu mà từ đi, như có nghĩ đến tình cũng là thiện môn cả, thì mày đãi họ một chén nước, một bữa cơm là đủ. »

Thanh-Phong vâng mịnh thầy ra nói với Đường-bán-Kệ rằng : « Thầy tôi độ này tĩnh dưỡng không ra tiếp ngài được, nhược bằng ngài muốn gặp mặt thầy tôi, để đến khi về hãng hay ; như ngài chưa sơi cơm, để chúng tôi đi dọn cơm chay các ngài dùng vậy ».

Đường-bán-Kệ nín lặng chả nói gì !

Tiểu-hành-Giả nộ nạt nói : « Sư-phụ mày thực là tự cao quá, chúng tao có phải vì muốn xin một bữa chay đâu ? Chúng tao nhân tiện qua đây, muốn vào chơi với sư-phụ mày một lát, ấy là chúng tao có lòng thành kính, sao sư-phụ mày dám tự tôn tự đại như thế ? »

Thanh-Phong nói : « Vị này nói mới nực cười chứ ! các người học thích đáo, chúng ta giữ đạo đáo, xưa nay không quen biết nhau bao giờ, và cũng chả phải cốt chỉ đến chơi với sư-phụ ta, thế thì sư-phụ ta tiếp cũng được, chả tiếp cũng được, việc gì mà vội trách ai ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Mày đã bảo đạo với thích không quen biết nhau, thế sao ngày xưa mấy vị thầy trò Đường-tam-Tạng ở đây lâu thế, chúng bay lại làm tiệc nhân-sâm để thết, bây giờ chúng bay lại bạc đãi chúng tao như thế này ? »

— Anh nói thế lại càng nực cười lắm ! mỗi người có một địa vị khác, sao lại bì được !

— Bọn trước có cái địa vị gì mà khác ?

— Thế ra mày không biết : Tiền-thân đức Đường-tam-Tạng là Kim-thuyền-tử, với thầy ta đã từng cũng mời nước nhau ở chỗ phật tiền, thế có phải là bạn cũ không ? Tôn-Hành-Giả trước đầu không quen, vì nó hành hung, bị thầy ta bắt đánh lại bỏ vạc rầu, nhân nó biết đi mây, nó có tài, nó có thể diện, biết mời được đức Quan-âm đến chữa sống cho những cây nhân-sâm của thầy ta, thầy ta thấy nó giỏi thế mới kết với nó làm anh em ; vì nhân duyên thế,

409

https://tieulun.hopto.org

cho nên mới ở lâu, các ngài có lai-lịch gì, có danh-phận gì, mà dám phân bì ?

— Nếu có phải thế, ta đây với thầy các anh lại là chỗ thông-gia với nhau !

Thanh-Phong cười nói : « Mày nói thế mới hoang đường chứ ! Ta hãng hỏi như các người là đồ sư-mô đi dong, nhà còn chả có, chỉ nhờ ở cửa không, có vườn, có quán nào, mà dám bảo thông-gia. »

Tiểu-hàng-Giả nói : « Ta nay là con cháu chính tông chính phái cụ Tôn Đại-Thánh, cụ ta đã kết làm anh em với thầy anh đây, thế như ta chả phải thông gia là gì ? »

— Cái ấy giả mạo chả được ! Đức Tôn-Đại-Thánh thủ-đoạn cao cường đã bị thầy ta bắt mà còn chạy được, nay mày có muốn nhận là con cháu ngài, cũng phải có một hai bản-sư mới phải.

Minh-Nguyệt cũng nói tiếp rằng : « Chả những là vị Tôn-đại-Thánh có bản sự cao cường hay dùng cái gậy sắt bịt vàng nặng đến vạn cân, lại còn như nhị đồ-đệ là Chư-bát-Giới có cái đinh ba, và tam đồ-đệ nó là Sa-Tăng dùng cái thuyền-chượng, cũng là dữ tợn cả. »

Tiểu-hành-Giả cười, bảo : « Thế ra chúng bay chỉ quen thù phụng thôi ! Tôn-đại-Thánh ta đã có gậy sắt bịt vàng, dễ thường ta không có hẳn » mới dút ngay cái kim ở mang tai ra, biến thành cái gậy chạy ra ngoài điện múa một hồi, rồi dựng ở cạnh điện mà bảo hai đạo-đồng rằng : « Chúng bay xem có phải giả mạo không ? »

Chư-nhất-Giới với Sa-Gi thấy đại-sư-huynh mình khoe tài như thế cũng rở những đinh-ba và thuyền-chượng ra để ở cạnh mà nói : « Mời các chú xem xem, vì với những binh khi năm xưa có giống không ? »

Hai đạo-đồng xem thấy thất kinh nói rằng : « Thế ra bốn vị sư-phụ chả phải người vừa, đã là người có lai lịch thế, xin chớ nóng vội. »

Thanh-Phong mới bảo Minh-Nguyệt rằng : « Anh nên dọn mau cơm chay ra đây, để mời các vị hãng dùng tạm ; để ta vào báo với sư-phụ ta, ngộ may ra có ra tiếp chăng, cái ấy chưa biết chừng ? »

Bán-Kệ vội vàng nói : « Như thế thì cám ơn hai vị sư-huynh lắm ! »

https://tieulun.hopto.org

Minh-Nguyệt mời thầy trò ra ngồi nhà khách thụ lại, còn Thanh-Phong chạy lên lầu Hỏa-vân kể hết duyên do sau trước với thầy là Chấn-nguyên-đại-tiên.

Đại-tiên nói : « Ta đương tĩnh dưỡng, nhưng lại lịch của chúng nó, ta đã biết cả rồi, cứ như vị Tôn-đấu-chiến-thắng phật với ta có tình nghĩa anh em, con cháu nó tức cũng như con cháu ta, nhẽ ra ta cũng nên sử tử tế với nó, nhưng nó chỉ biết cậy cái sức khỏe về hậu thiên, không biết cái huyền diệu của tiên thiên, nếu không làm cho nó phải tổn ít hơi sức, nó vẫn coi thường diệu-dụng của tiên-gia. . . . mới bảo Thanh-Phong rằng : mày cứ ra, chỉ mời riêng một sư-phụ nó vào đây thôi, tự khắc ta có cách. »

Thanh-Phong chạy ra, chờ cho bốn vị sợi chay xong, mới thưa rằng : « Gia sư chúng tôi nghe thấy các ngài đều là chỗ bạn thân cả, nhẽ thì ra tiếp ngay, nhưng nhân độ này tĩnh dưỡng, không muốn phá lệ, cho nên sai tôi ra mời một vị sư-phụ vào chơi. »

Nhất-Giới bảo : « Thế có dễ chúng ta không được vào à ? »

Thanh-Phong nói : « Mời thầy trước, mời trò sau, là lẽ đấy, cậu chớ nóng tính, rồi các cậu cũng sẽ mời cả mà ! »

Nhất-Giới còn muốn nói nữa, bị thầy Bán-Kệ mắng gạt đi rằng : « Đại-tiên cho một mình ta vào chào, đã là quá phận, mày còn nói gì nữa. » Nhất-Giới phải nín.

Thanh-Phong mới đưa thầy Bán-Kệ đến lầu Hỏa-vân, khi đi đến dưới lầu, lại có một đứa đồng-tử đứng đấy, mở đỡ mành mành, mời Bán-Kệ vào.

Bán-Kệ đi đến trước lầu trông thấy Đại-tiên đương ngồi cao ngất ngưởng, nhân chắp tay quỳ lạy nói : « Bần-tăng Đại-Điên xin lạy chào tổ-sư. »

Đại-tiên trông thấy lạy vội vàng đứng lên đỡ giậy và nói rằng : « Ta với nhà ngươi, theo thích, theo đạo mỗi đường một khác, cứ nhẽ ra nên chào nhau là khách là chủ, làm sao lại khiêm tốn quá thế ? »

— Đại-tiên là một vị tổ-sư, Đại-Điên chỉ là một đứa phàm tăng, được vào chiêm ngưỡng đã là may một vạn phần, dám đâu chả tham bái, để tỏ chút lòng thành.

— Thế lực chúng ta dẫu khác nhau, có thánh, có phàm, nhưng tu tỉnh không có cao hạ, nhà thầy đã cố sức sang

https://tieulun.hopto.org

Linh-sơn lễ phật, rồi sẽ cũng thành phật được, chả nên phân biệt quá thế, cứ coi như khách đối với chủ là hơn.

Bán-Kệ không dám nhận, hai bên khiêm tốn mãi, sau cùng lấy lễ là đệ-tử mà chào Đại-tiên vậy.

Đại-tiên mời ngồi, sai đồng-tử pha trà, uống trà xong, Đại-tiên mới hỏi rằng : « Năm trước đức Đường-chiên-đàn cố sức đi cầu kinh, là vì có tiền nhân, cho nên mới cố sức chịu nhiều ma chướng, để biển phép phật, bây giờ nhà thầy dẫu không có tiền nhân, chỉ tu ở nhà cũng thành được chính quả, làm sao lại xin đi Tây-trúc làm gì ? »

Đường-bán-Kệ nói : « Nếu muốn cố sức mà phải đợi có tiền-nhân, thế thì ra chỉ phật mới thành phật, còn những người phàm phu, vạn kiếp chả ai thành được phật nữa. Bần-tăng cố đi thứ này, chả dám cầu thành phật quả, chỉ muốn bỏ cái thân phàm phu thôi. »

Đại-tiên gật đầu nói : « Cương giới thánh phàm, nhà thầy một nhời thấu hết, thực là giống nhà phật ! Nói rồi sai đồng-tử bầy đồ tửu quả vô số, mời Bán-Kệ ngồi chơi. »

Ba anh em Tiểu-hành-Giả ở ngoài chờ mãi không thấy ra, nóng lòng sốt ruột, nói rằng : « Giời còn sớm thế này, và thiên khí lại thanh hòa, chả chịu đi lấy độ đường, ngồi trong ấy mãi làm gì thế ? »

Lại chờ một hồi nữa, chả thấy nhúc nhắc. Tiểu-hành-Giả mới nói với Minh-Nguyệt rằng : « Tôi nhờ anh vào dục hộ sư-phụ chúng tôi ra để đi lấy độ đường, làm gì mà cứ ngồi mải miết ở trong ấy. »

Minh-Nguyệt nhận lời, vào một chốc, ra bảo rằng : « Gia-sư ta bảo sư-phụ anh rằng những đường đất đi sang phương tây, yêu ma nhiều lắm, chưa chắc đã đi đến Linh-sơn được, không khéo lại chết uổng thôi, chi bằng ở lầu Hỏa-vân mà tu hành với gia-sư, hoặc giả có ngày xuất đầu được, Đường sư-phụ tỉnh ngộ ra, tình nguyện ở lại tu hành không đi nữa, cho nên bảo ta ra bảo các người cứ đi đi thôi. »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Nói láo, có đâu như thế ».

Minh-Nguyệt nói : « Mày chả tin, thì mày vào lấy, vào hỏi đến sư-phụ mày, thì mày tự khắc rõ ».

https://tieulun.hopto.org

— Tao vào, tao vào, tao hỏi xem căn do. Nói rồi chạy ngay đến dưới lầu Hỏa-vân, chỉ nghe thấy sư-phụ mình với Đại-tiên đương nhàn đàm kim cổ. Nhịn không được mới nói to lên rằng : « Sư-phụ ơi ! Đại-tiên đã tiếp qua rồi, đi xuống để đi lấy độ đường, vả tôi nghe đại đạo không bay nói, cần gì mà nói nhiều thế ? »

Đường sư-phụ chưa kịp trả lời.

Đại-tiên hỏi ngay rằng : « Ai thế ? ai mà đến đây rức lác thế ? »

Đường sư phụ vội đứng lên xin lỗi rằng : « Đấy là đồ-đệ tôi tên là Tôn-lý-Chân, nó dục tôi ra đấy, nó quê mùa lắm, không thuộc lễ phép, xin Đại Tổ-sư thứ cho.

Đại-tiên nói : « Đã là đồ-đệ của ngài, cho nó vào đây, để ta bảo rõ nó. »

Minh-Nguyệt mới vén mành mành lên cho Tiểu-hành-Giả vào. Vào đến trên lầu, hắn trông thấy Đại-tiên hắn không chào, chỉ dương mắt nhìn.

Đại-tiên hỏi : « Mày là người ở đâu ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Tôi đã nói với đạo-đồng của ngài rằng : « Vị-Tôn đại-Thánh là anh em kết nghĩa với ngài ngày xưa ấy là gia tổ tôi, vị ấy là người thế nào, thì tôi là người thế ấy ! »

Đại-tiên nói : « Mày đã là chi phái của nhà phật, mày phải biết giữ lễ-phép chứ. »

— Lễ-lễ phép-phép đều là hư văn tạp sáo, tập làm chi, chỉ có thế dọa quỉ.

— Cái ấy cũng thôi, chỉ là như bây giờ sư-phụ mày đạo hạnh dầu cao, nhưng chỉ là phàm thai, đường đi sang tây có những nghìn ma trăm quái, làm thế nào mà đi được, là muốn giữ ở lại đây tu hành với ta, cho được toàn sinh, còn chúng bay mỗi đứa đi một nẻo, tìm chỗ kiếm-ăn, đứng chầu chực ở đây làm gì nữa ?

— Đại-tiên ơi ! ngài dẫn có vài phần tiên khí, nhưng mà chả có một tí đức hạnh gì ; sư-phụ tôi phụng mịnh Đường-vương sang phương tây lễ phật để cầu chân-giải ; thế mà ngài đón giữa đường giữ lại tu hành, ta chả biết như lòng giáo rở thế, thì tu gì ? hành gì ? chả gì bằng ngài đốt cái quán ngũ-trang này đi, dẫn cả những người trong

413

https://tieulun.hopto.org

quán này theo với sư-phụ tôi đi sang phương tây lậy phật thế-tôn, xin sám-hối, như thế dẫu chưa chắc đã được chính quả, nhưng cũng chả mất cái diện mục tử tế, nếu cứ lần lữa ở chốn bàng môn, thì có ích gì?

Đại-tiên nói: «Mày đã muốn để sư-phụ mày đi, ta cũng chả cố giữ làm gì, nhưng ta chỉ sợ mày chả có tài giúp hắn đi được.»

Tiểu-hành-Giả cười nói: «Chả phải là tôi dám nói khoác, ơn nhờ cái gậy gia truyền của tổ Đại-Thánh, dù ở đường đất đi sang tây có bao nhiêu yêu ma mặc lòng, tôi cũng chẳng coi vào mũi cả, huống chi tôi còn có hai người em! Một là Chư-nhất-Giới có cái đinh-ba; Hai là Sa-Gi thì có thuyền-chượng, đều chả sợ đến cả quỉ-thần, can chi Đại-tiên phải lo hộ cho chúng tôi!»

Đại-tiên bảo: «Nếu chúng bay tài như thế thật, thì có thể đi được, nhưng ta chỉ sợ chúng bay chỉ nói khỏe mà làm không khỏe.»

— Nếu ngài chả tin, mời ngài ra ngoài lầu này với tôi, thử xem gậy của tôi thế nào?

Đại-tiên lại cười mà nói rằng: «Cái trò đánh gậy của mày cũng như bọ chó múa bấc, tao thử làm chi. Thôi tao bảo mày thế này này, ta giữ sư-phụ mày ngồi ở trên lầu này, ta chả có ra tay gì cả, mày thử đem được sư-phụ mày ra, thì tao mời cho là tài, tao cũng sẽ làm như năm xưa nghĩa là làm tiệc nhân-sâm mời thầy trò nhà mày; ngộ nhỡ ra mày làm không nổi, có xảy ra việc, thì tao chắc đồ khỉ-con mày chả sống được đâu? bấy giờ mày chớ kể với tổ mày là phật Đấu-chiến rằng tao vô-tình.»

Tiểu-hành-Giả cười nói: «Đại-tiên chớ có nói dối, để tôi đi gọi hai em tôi đến làm chứng.»

Đại-tiên gật đầu nói: «Ừ! mày cứ đi, gọi cả chúng nó lại đây càng hay.»

Tiểu-hành-Giả vội vàng chạy ra nhà khách gọi cả Nhất-Giới và Sa-Gi đến, kể truyện lại cho nghe.

Nhất-Giới mừng lắm nói: «Ta đương thèm cái quả nhân-sâm, chưa biết hương vị nó ra thế nào? để chúng ta cùng vào cõng lấy sư-phụ ra, lo gì nó chả phải mời chúng ăn một bữa nhân-sâm cho thích; đi mau lên! đi mau lên!»

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir tiré 1.200 exemplaires de
Cô-Sinh Cieu Thuyết fascicule 52
Hanoi le 27 Juin 1924
l'imprimeur

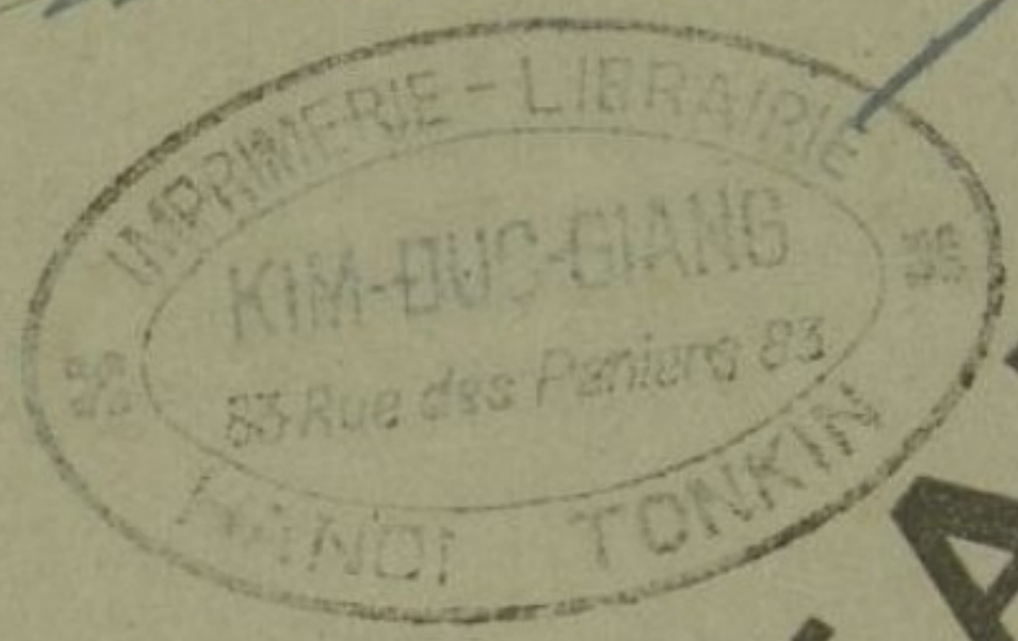

THƯ VIỆN KHOA HỌC TỔNG HỢP
COLLECTION DE LA BIBLIOTHÈQUE DU CENTRE
LIBRARY OF VIETNAM

Dũ xuất bản

VĂN NIÊN

Quyển thứ 5

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim

Tiểu-Thuyết

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 2733

Bộ số chẵn — Quyển thứ 54

1. **CÀN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M (15)
3526

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

mưu điều kia nọ, sao nó không nghĩ, nhà nước hồng phúc to thế nào, nhà vua thánh thần thế nào, mà nó dám nghĩ bậy thế, gian mưu đã lộ ơn trên mật mật phòng-nhàn, trong nội-các hoàn thiềng, ngoài đốc-phủ đề chấn xúm nhau vào hặc nó có đến chin mươi hai tội nhớn, mặt rồng thịnh nộ, cách chức bắt về, giao tòa tam pháp nghị tội, chiếu luật định: ai đại-nghịch bất đạo là minh phải đại-tích mà nhà phải chu ri, nhưng thánh thượng nhân từ gia ân cho tấm lụa đề tự tử, cha là Kỷ-duyên-Thọ, anh là Kỷ vọng- Đường điều cách chức mà tha tội, con giai từ mười lăm tuổi giở lên tha chết cho nhưng phải đi đầy, chỉ đem một thằng Kỷ-da-Văn là một đứa hay sui giục thì lập tức trảm quyết, cái đêm hắn bị xử giảo thì trong ngục có một trận gió lốc trong đám đen đen có một con hắc hổ chạy đi, ấy là một tiểu truyện của Kỷ-đại-tướng quân đấy. Cái lúc nó đương làm kinh-lược bầy tỉnh, thì phụ-quân có Thập-tam-Muội đương làm chức tham-tướng, hắn biết có có sắc có tài, muốn hỏi làm thiên phòng cho con thứ hai, giá những người tinh hay su nịnh thì làm gì mà chẳng ừ. nhưng ông Tham-tướng ấy là người có kiến thực, chuộng khi tiết, kiếm cách chối rằng: « Môn-hộ không được ngang chả dám chơi trèo thế ; » Kỷ Đại-tướng-quân ngỡ thực, có ý muốn dàng buộc, thăng cho làm Tổng-binh, lại nhờ những quan tỉnh như Đốc Phủ làm mối hộ, làm cho nóng tiết ông ta lên, ông ta liền trả lời bằng tích cũ ở tam quốc rằng con hổ đâu lại lấy đến con chó, cậu ấy động đến tai Đại-tướng-quân, xấu hổ quá hóa giận, mới mượn một việc quan, tâu hặc quan Tổng-binh tính hay ương gàn tự đắc, cho nên làm nhỡ việc quân. Các ngài thử nghĩ xem lúc bấy giờ ông Đại-tướng-quân mà hặc một ông Tổng-binh, thì thế như đá đè chứng vây, kham khổ cho một vị hảo hán như sắt như vàng, liền bị cách chức bắt hỏi, dam ở thiên-lao, chửa được mấy hôm bị tức mà chết, ấy nó làm cho nhà cô, nhà tan người chết, lạ cho một vị nhỏ thế, đương lúc Kỷ-đại-tướng-quân oanh liệt, hống hách thế ! sao đã biết trước con nhà nó là đồ bất-thiện-chung, (1) chịu thiệt thòi một mình, chả chịu tham chỗ thế quyền, để đến nỗi nhỡ nhầm sư chung thân của nhi-nữ.

(1) Chết chém

415
BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
N° 22304
https://tieulun.hopto.org

Doãn tiên-sinh kể hết đầu đuôi nhà họ Kỷ, và cả vì thế mà Kỷ mới kết thù với nhà cô Thập-tam-Muội.

Cụ Đặng-gia và vợ chồng họ Chừ hôm trước tuy đã nghe qua, nhưng vẫn là biết đại khái thôi, chứ căn để nguyên do mãi đến bây giờ mới hiểu rõ.

Cô Thập-tam-Muội trước thấy Doãn tiên-sinh nói cái thù ấy đã có đức thượng-vị bây giờ báo hộ, vẫn tưởng là câu nói hoang đường, ăn tục nói khoác, đến lúc nghe nói về sau có gốc, có nguồn, có bằng, có cớ, chả dám chả tin, nhưng lại hỏi rằng: « Đã đành như thế, nhưng nó bị xử đảo, là vì nó có tội đại nghịch, chứ có phải vì việc nhà tôi đâu, mà tiên-sinh bảo là vạn-tuế vị tôi báo-thù ? »

Doãn tiên-sinh nói : « Cô-nương ơi ! sao cô là một người thông minh mà còn lờ mờ như thế, như ở trong chín mươi hai khoản nó bị tham hặc ấy có một khoản kể về tội ky khác, thế chả phải là việc nhà cô là gì ?»

Thập-tam-Muội hỏi : « Việc tham hặc ấy có thực không? »

Doãn tiên-sinh nói: « Nhời thánh-dụ đường hoàng, ai dám nói mạo sưng? »

— Chả phải là tôi chả tin lời ngài, mà tôi cứ hỏi mãi đâu ? nhưng vì sự ấy, rứt có quan hệ cho tôi, xin tiên-sinh chớ nói rối tôi một tí nào ?

— Chả kể vội chi Doãn-kỳ-Minh này là người quang minh lỗi lạc, chả chịu nói rối bao giờ ? và cô-nương thử nghĩ xem, việc oan thù của nhà cô, có can thiệp gì đến Doãn-kỳ-Minh này, ai chả có cha mẹ, mà lại đi ngăn trở người ta đừng đi báo những thù chả đội giời chung ấy, nếu cô-nương không tin, nghe đâu sau đây tôi có sao lại những nhời thánh dụ ngày hôm ấy, đưa cho cô xem, nhưng chả biết cô-nương có biết . . . . Cô-nương có biết chữ không ?

Đặng Cửu-công nói : « Cô ấy có biết, biết giỏi lắm đấy. »

Doãn tiên-sinh mới móc trong túi ra một tờ giấy thật to, đưa cho Cửu-công, Cửu-công đưa lại cho Thập-tam-Muội.

Cô-nương xem xong, để tờ giấy xuống bàn, mặt đương trắng hóa đỏ, hai tay bế má, khủy-tay chống xuống bàn mắt nhìn lên linh-tọa mẫu-thân chừng chừng, nín lặng hồi lâu chả nói chi cả . . . .

https://tieulun.hopto.org

Tại sao thế, các ngài phải biết rằng cô Thập-tam-Muội dẫu là con nhà tướng võ, xưa nay chỉ chuyên về gươm sắc giáo dài, nhưng không phải là bản tâm của cô ấy, chỉ vì gia vận dan chuân, một tấm tình oan khổ chua cay hóa thành một thủ-đoạn du hí Tam Muội, nay đã biết cừu-nhân chu lục, oán hận toàn tiêu, thì ngắm lại phong cảnh của mình, lại hóa thương tâm vô số, thổn thức bội phần, đắng cay nghìn nỗi, cái hiện tình của cô ta lúc bấy giờ, ai ai cũng biết, chỉ chực khi cô ta rỏ hai hàng nước mắt, hay một tiếng khóc oà, là cùng nhau khuyên giải.

Nhưng cô ta chả thế, ngồi lặng đi một lúc, rồi thở dài một tiếng thực to, mà nói: «À! thế à!» mới sóc áo buông siêm ngửng lên trên không vái trời một cái, rồi nói: «Ta ơn trời đất, làm cho cha con nhà Kỷ tặc cũng đã có ngày phải như thế?»

Rồi quay lại nói với Doãn tiên-sinh rằng: «Tiên-sinh ơi! tôi giã ơn tiên-sinh đã nói cho tôi biết nguyên ủy cừu-nhân, để tôi khỏi bôn ba vô ích, chả những vẽ dắn thêm chân, thì thế gian cười ỏi!.... lại quay nói với Cửu-công rằng: «Thầy trò ta ba năm nay sớm tối cùng nhau, ơn thầy ấy trò này đã ghi lòng tạc dạ, để rồi sẽ báo.»

Đặng Cửu-công đương muốn hỏi, sao cô-nương lại nói như thế? Thì cô ta chả có trả lời, ngồi xuống cười nhạt một tiếng nhìn lên trời mà kêu to rằng: «Mẹ ơi! cha ơi! hai ngài có đã nghe biết rằng cha con nhà Kỷ tặc đã bị triều-đình chính pháp cả rồi đấy, thế mới biết lưới trời rộng rãi, tuy thưa mà chả ai lọt được! nhưng vì hai ngài sinh tôi ra là phận gái, chả có báo đáp chút nào! vị tôi một chút tài hèn, đến nỗi kết thành một đoạn ác nhân duyên như thế, đến nỗi cha bị thác oan, mẹ bị lưu lạc, trước kia con chưa dám chết, vì còn phải nuôi mẹ mình già, nay mẹ đã mất rồi, cừu-nhân của cha đã bỏ đời rồi, những việc nhớn của ta đã song cả rồi; con bây giờ chả áy náy chả biết hai ngài ở dưới cửu toàn có được yên vui không? Hai vị Lão nhân ơi! có khôn-thiêng, chờ con đi mấy!»

Nói rồi, quày tay ra đằng sau toan cầm lấy con dao dựa đấy mà tự tận.

417

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ MƯỜI BẢY

Ẩn oán rạch-ròi, quyên sinh khẳng khái,
Cơ mưu biến hóa, cứu chết khoan thai.

Cô Thập-tam-Muội nghe rằng người thù của mình đã chết, việc nhớn thế là đã xong, còn chơ lại một mình, chả còn lưu-huyến chi nữa, quay tay toan dờ đoản-đao định đưa vào cổ mình một nhát, để cái mặt hoa da phấn ấy..... ngọc nát châu chìm..... nhưng trời nào nỡ hại người ngay may mà khi cô ta quày tay lại hai lần, mà bảo-đao ấy đã bị ai cất đi tự lúc nào chả biết; Cô ta kêu: ơ hay! bảo-đao vừa ở đấy đâu rồi?

Chừ-đại-nương bảo: « Chị hỏi con dao ấy làm gì? Tôi thấy chị mới rồi sừng-sộ với Doãn tiên-sinh, tôi sợ ngộ chị nóng tính lên, thất lễ với tiên-sinh chăng! cho nên tôi đã cất hộ đi cho chị rồi!»

— Khéo chị này! thật nhanh nhẩu đoảng! đưa giả tôi đây! làm nhỡ cả việc của tôi đi!

— Tôi vừa đưa nhà-tôi bảo người mang về cất bên nhà, có phải chị cần, để tôi bảo người về lấy giả chị, nhưng mà bây giờ chị cầu bảo-đao làm chi?

— Ta muốn theo cha mẹ ta cho xong!

Chừ-đại-nương khóc thổn thức nói rằng: « Chị nói dại, chị xem có đời thuở nhà ai, có cha mẹ chết, mà chết theo cha mẹ không? chị nghĩ sao mà vẩn vơ thế? chị làm thế sao mà hồ-đồ thế? »

Đặng Cửu-công thì phát điên lên, nói: « Cô-nương! Cô-nương nghĩ làm gì thế, cô-nương! Tôi tưởng như cô-nương trước khi chưa biết đích người thù ra làm sao, còn chả tìm đoản-kiến thế, còn muốn để thân ấy để đi báo cừu, huống chi bây giờ cừu-nhân đã bị giời kia báo ứng rồi, chúng ta nên lấy làm sung sướng thì phải, rồi cùng lo liệu việc tảng-tế cụ bà mới phải, chứ sao cô-nương lại động rồ mà khẳng khái như thế? »

Chừ-nhất-Quan đứng đấy cũng khuyên giải mọi điều....

Thập-tam-Muội chả để vào tai câu nào, chỉ dục Chừ-nương-tử, một hai nhất định đòi dao.

https://tieulun.hopto.org

Chừ-đại-nương nói: « Chị nói lạ thật! chị bảo tôi xưa nay câu gì tôi cũng tuân theo; chứ bây giờ có đời thuở nào mà tôi lại đưa dao để chị tự tử bao giờ, thôi việc ấy tôi xin kiếu! »

Thập-tam-Muội nói gắt lên rằng: « Cô giữ được tôi à? Tôi không cứ có dao ấy mới xong! »

Độc-giả thử nghĩ xem; Đức Khổng-tử có nói: sát thân thành nhân, thầy Mạnh-tử có câu: sả sinh thủ nghĩa, một chữ *thành* và chữ *thủ* thận trọng biết là nhường nào? bao nhiêu những trung thần nghĩa sĩ, và ngu phu ngu phụ đã mấy người hiểu thấu được những chữ ấy đâu? như cô Thập-tam-Muội mới rồi mà vớ được dao... mà đưa một nhát ...• đời người thôi thế là song, dẫu có một người như Doãn tiên-sinh nữa, cũng vô tòng hạ thủ. » Nhưng may dao đã cất từ bao giờ rồi, lại thêm ba cha con họ Đặng giải kết câu này câu khác, làm cho cô Thập-tam-Muội phát bẳn lên chả thèm trả lời. Đặng Cửu-công thấy nói chả chuyển, quay đầu lại toan nói nhờ Doãn tiêu-sinh nói hộ, thì thấy tiên-sinh đương ngồi vuốt râu mà cười, cụ già ta lộn tiết lên trách rằng: « Cái ông này, thật chỉ tại ông cả, thế mà ông chả can hộ một câu nào, rõ thật đem người rẩy xuống giếng khơi, nỡ lòng nào ông cứ ngồi điềm nhiên vuốt râu mà cười thế? hay là ông lại chê người ta là tầm thường nữ tử chăng? »

Cửu-công nói câu ấy như khêu nhời cho Doãn tiên-sinh.

Tiên-sinh mới nói tiếp ngay rằng: « Bây giờ tôi chả những cười một mình cô ấy là tầm-thường nữ tử, tôi cười cả ông là một ông lão hồ-đồ. »

— Tôi hồ-đồ cái gì?

— Ông với cô ta có tình nghĩa thầy trò, vả lại ông bấy nhiêu tuổi, giá cô ta có đều gì chưa nghĩ siết, còn nhờ có ông chỉ bảo! Tôi hãng hỏi ông từ trước đến giờ, cô ấy định đi báo cái thù chả cần phải báo, thì ông chả bảo người ta rằng chả cần phải báo nữa, thế là lúc nên ngăn ông không ngăn. Đến bây giờ người ta đã biết rõ ràng chả phải đi nữa, người ta phải tìm vào cái lối phải thế, nên để vậy cho người ta, thì ông lại ngăn. Sao ông không nghĩ hộ cho cô ta, dẫu rằng thù nhớn đã báo, việc nhớn đã xong, nhưng mà trên không chẳng dưới không dễ, tình cảnh

419

https://tieulun.hopto.org

éo le, tấm thân cô-khổ, tôi dám hỏi ông: chả để cho cô ấy làm cách ấy, thì còn làm cách nào hơn?

Đặng Cửu-công tức quá đến nỗi kêu to lên rằng: « Ới ông tiên-sinh ơi! ông lại nói thế à? chả có lẽ trông thấy người ta chết mà ngồi yên không cứu hay sao? ông nói sằng quá. »

Thập-tam-Muội trước nghe thấy Cửu-công cầu cứu đến Doãn tiên-sinh, tưởng tiên-sinh lại sắp giở một chàng văn-chương gì ra.... dỗ rành mình,.... nạn đảo mình.... mình lại thêm phi một phen khẩu-thiệt, đương oán trách Cửu-công bép-sép, nay thấy tiên-sinh chả những không can mình mà lại những câu nói của tiên-sinh nhời nào cũng động thấu đến tâm can tì phế của mình, làm cho mình nở từng khúc ruột, suôi những khi tức đi, mới thở một hơi thật dài mà nói rằng: « Ấy dấy các người xem, có phải bao giờ những người có học-thức, nói năng vẫn phâu mình, các người thử nghĩ xem, tôi làm thế,... tôi muốn thế... là phải lắm, chứ có sai đâu? »

Đặng-công chưa kịp nói, Doãn tiên-sinh đã đỡ nhời ngay rằng: « Cô nghĩ thế dẫu rằng không sai, nhưng cũng còn nhầm mất một tí, tiếc rằng cô muốn chết bây giờ hãi còn sớm quá!... »

Giời sinh ra cô Thập-tam-Muội, giời đã phú tính riêng cho là nhất sinh chả chịu kém ai, và chả chịu rằng nhầm sai câu nào.

Nay nghe tiên-sinh nói thế tức quá mới hăng sếp cái việc dòi dao, mà còn đi cãi với tiên-sinh những lẽ sớm muộn ấy, mới hỏi ngay rằng: « Mới rồi tôi muốn lo đi báo thù cho cha tôi, tiên-sinh chê là muộn ư, cái thế tại tôi chưa biết căn do; như bây giờ ta muốn chết theo mẹ ta, sao tiên-sinh lại chê là hãy còn sớm? Tôi dám hỏi tiên-sinh bảo đến bao giờ là vừa! »

— Chà! Cô-nương là người thông-minh, chả cần phải giảng kỹ, lại còn phải hỏi à? Cô bây giờ tuy rằng thù cha đã báo, mẹ già đã về, nhưng chả có nhẽ còn linh cữu của cha mình cứ để gửi ở nơi phá-miếu kia, chả lo mà hạ thổ cho ngài ư? lại còn linh-cữu của vong-mẫu kia, nỡ lòng nào táng ở một chỗ rừng này, không lo mà hợp táng cho

420

https://tieulun.hopto.org

hai ngài hay sao? cha mẹ sinh con ra, chỉ mong nhờ con khi tuổi yếu mình già, giai cũng thế mà gái cũng thế. Hai vị đại-nhân nhà cô, còn có một ti khi thiêng, ta chắc rằng mắt dương chòng-chọc chỉ mong ở một mình cô... cô nếu là một người con gái tầm thường, ta chả cần nói làm chi! nhưng cô là một người anh hùng khăn-yếm có đủ chí, nhân, dũng, ba điều, cứ xem như đương lúc Kỷ-hiến-Đường oai-thế đến đâu, cô còn có can-đảm chi-mưu, sai người mang được gi-thể của cha về cố-lý, mẹ con toàn được thân và tránh được hại, huống chi như bây giờ băng-sơn kia đã đổ rồi, cô lại đã nhớn rồi, sao còn chưa biết nghĩ giữ lấy đại nghĩa, cứ học những lối của sất-phụ sất-phu, muốn làm những sự cơ hèn yếu như thế? thế có phải là chết sớm quá không? và những đều: chí, nhân, dũng, của cô ở đâu cả?

Một thiên văn-chương dài của An-lão-gia, có thu, có phóng, có khép, có mở, làm cho cô ta thịnh khi phải chiết xuống, hùng tâm phải mạnh lên, ngồi ngẫn người ra, mắt không buồn chớp, bụng nghĩ thầm: « Ông ấy nói phải đấy; ta nhầm rồi, chả nên để người ta coi thường mình đi, mình cũng hãng nên đưa linh-cữu của mẹ mình về đến quê đến quán đã, rồi bấy giờ mình sẽ tuận-nghĩa, cũng chưa vội gì; nhưng lại nghĩ rằng: vẫn biết như thế là phải, nhưng nếu thử này ta có hộ tống linh-cữu mẹ ta về kinh, chả đã như khi ta lánh nạn với ta được, dẫu rằng ta có bản lĩnh thế nào mặc lòng, nhưng những khi đi đường, ngày đi, tối trọ, sang sông, qua cầu, há có phải một người làm được; lại còn như khi trước ta còn có mẹ, chả cứ việc nhớn nhỏ thế nào, mẹ ta giao cả cho ta, ta cũng lại đã có mẹ ta để mà giao cái thân của ta, bây giờ thì ta giao thân ta cho ai được. Hiện-tiền hoãn cấp nhờ nhau được, chỉ có mấy cha con nhà họ Đăng và họ Chử, nhưng ông già chín mươi tuổi đầu, dám đâu mong rằng người ta chịu khó đi với mình ư! người ta chả đi được, tất con gái người ta cũng chả nỡ để cha già một mình ở nhà mà lận lội đi với ta, chả có nhẽ mình đi với Chử-nhất Quan mà thôi ư! cho rằng ba cha con nhà ấy vì nghĩa mà cùng đi hộ tống với mình, đến lúc về đến nhà mình, cũng chưa có đất mà táng ngay, chả những sây mộ trồng cây, không có người nhà

421

https://tieulun.hopto.org

giúp việc, lại hai bàn tay trắng, biết tính vào đâu? nghĩ quẩn nghĩ quanh, khó ơi là khó, cái cách khó nghĩ ấy với cái ý hiếu thắng kết thành một khối chả nói với ai được, cũng chả chịu để đến người ta khen chê được mình, mới lựa nhời nói lại rằng: « Tình cảnh người ta, mỗi lúc một khác, tiên-sinh chả nói thế được! »

Doãn tiên-sinh nhìn mặt cô ta lúc bấy giờ cũng đã thấu hết những mối tình khó nghĩ mới nói ngay rằng: « Có khó gì đâu, chỉ sợ không có tiền, tục ngữ đã có câu « một đồng tiền đánh đổ được anh-hùng hảo-hán » hay chỉ sợ không có người, tục ngữ cũng có câu « hoa mẫu-đơn dù đẹp, cũng phải có cành có lá phù vào » hai thứ ấy cô-nương không phải lo cả, tiền! đã có cụ Đăng-gia và hai vợ chồng họ Chử giúp sức, người! đã có vợ chồng ông chủ tôi là An-học-Hải, cô-nương phải biết ấy vị ai mà người ta bỏ quan chả làm, nhất định tìm cho thấy cô-nương để gọi chút đền ơn báo đức, vì người ta còn phải đi kèm gia quyến, cho nên sai tôi đây là Doãn-kỷ-Minh đến trước, nếu đã biết địch ở đây, tất cả nhà kéo đến, khi đã đến đây mà lại thấy nhà có việc cụ bà như thế, những việc đi đường đã rách nhiệm ở các cha con nhà ấy! thế có phải bao nhiêu công việc, đâu có đấy rồi, cô-nương còn có lo gì? »

Thập-tam-Muội liền sua tay nói: « Tiên-sinh! tôi xin đừng nói thế! khi trước ở chùa Năng-nhân núi Hắc-phong mà ta du-hi-tam-muội thế, chả qua là chỉ vì những mã-phu và lũ hòa-thượng tự nhiên làm hại người lành, ta mới động lòng nghĩa phẫn, thi thố ác khí đấy thôi, vốn chả phải có sẵn lòng cứu cha con nhà ông An-học-Hải, chả những rằng ta xưa nay có làm ơn cho ai, chả mong báo bao giờ, huống chi việc cha mẹ mình là trọng nhất, có lẽ nào lại trông cậy ở người ta! »

Doãn tiên-sinh lại cười nói luôn rằng: « Cô-nương! tôi xem cô-nương nhất sinh hay nhầm chỉ vì nhẽ ấy và câu nói ấy. Cô bảo làm ơn chả mong báo, đại ý cô định chỉ để thiên-hạ phải nhờ cô, chứ cô nhất định không đi cầu thiên-hạ, cái bịnh căn ấy chỉ tại thông-minh và hiếu-thắng, ấy bao nhiêu người thông-minh hiếu-thắng là hay coi những học-vấn

https://tieulun.hopto.org

Ba người cũng dủ nhau chạy vào đứng dưới lầu Hỏa-vân, lúc ngửng đầu lên xem, thấy lầu ấy : Khói là cột, lửa là cửa, bốn mặt tường đều cháy dùng-dùng, ba từng gác lửa bốc ngùn-ngụt, thế lửa cháy to, như cung Hàm-dương bị đốt, muốn tắt chả được, như đền A-phong đương thiêu, chớ bảo bao khách vô tình, ấy là tiên-gia tam muội.

Tiểu-hành-Giả trông thấy thất kinh nói : « Chết rồi ! chết rồi ! sư-phụ chết cháy mất thôi ! toan niệm chú tị-hỏa vào xem, nhưng thấy cái lửa ấy khác lắm, đứng tận đàng xa cũng nóng đến nỗi xương tê gân nhủn, chả dám đến gần ; quay đầu lại thấy Minh-Nguyệt chỉ bưng miệng cười. Tiểu-hành-Giả ôm lấy hỏi rằng : « Ai đã đốt lầu này mà chóng thế ? hai vị sư-phụ bây giờ tránh ở đâu rồi ? »

Minh-Nguyệt cười bảo : « Rõ rành rành lầu nóc vẫn thế, lại bảo ai đốt. »

— Chả có người đốt, sao lại cháy dùng dùng thế ?

— Mày không biết, cái lầu này gọi là Hỏa-vân-lầu, tự khi có lầu này, là có ngay lửa ấy, ai làm gì mà đốt ! hai sư-phụ đương ngồi ở trong ấy nói truyện với nhau, chứ có tránh đi đâu ?

Tiểu-hành-Giả nghe nói, nửa tin, nửa không, nhân bàn với Chư-nhất-Giới và Sa-Gi rằng : « Cái việc thế bây giờ khu sử thế nào ? chỉ sợ giầy già đến sư-phụ chăng ? »

Chư-nhất-Giới nói : « Đại-tiên đã đánh cuộc với anh, chả thả sư-phụ ra, có lẽ cái lửa ấy là Đại-tiên làm ra đấy, sư-phụ chắc chả việc gì đâu ; bây giờ chỉ có kiếm cách chi chi để tắt lửa ấy đi, chả những cứu được sư-phụ, mà lại có nhân sâm ăn nữa. »

Sa-Gi nói : « Muốn tắt lửa ấy có khó gì đâu ! ai chả biết nước tưới thì lửa phải tắt, chỉ phải mượn hai cái thùng để đi lấy nước, lo gì lửa ấy chả tắt ! »

Tiểu-hành-Giả nghe nói mừng lắm, nói : « Sa-đệ nói phải đấy, nhưng chả cần phải mượn thùng, tốn sức và phí thì giờ, để tôi gọi Long-vương đến, nhờ giáng cho một trận mưa, lửa ấy tự nhiên tắt. »

Nhất-Giới nói : « Ừ ! giá được trận mưa còn hơn gánh nước, anh để chúng tôi ở đây trông nom sư-phụ, anh đi gọi Long-vương mau lên. »

423

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả nhảy lên trên không, niệm câu chú ngữ một chốc có Đức Tây-hải Long-vương đến, nói với Tiểu-hành-Giả rằng: « Chả biết Tiểu-Thánh có việc gì mà gọi đến tôi thế?»

Tiểu-hành-Giả bảo : « Nếu không có việc gì tôi chả dám quấy ; vì có vị Chấn-nguyên Đại-tiên ở quán Ngũ-trang ép giữ sư-phụ tôi ở trên lầu, phóng hỏa bốn mặt, tôi không thể cứu được, vậy bất-đắc-dĩ phải mời ngài đến giáng cho một trận mưa, để làm tắt lửa ấy. »

Long-vương bảo : « Làm mưa có khó gì, nhưng không có phong-bá và lôi-thần để giúp thời không có oai. »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Nếu có sấm thì sợ làm động đến sư-phụ, có gió thì sợ ngộ cháy lan ra, khó mà tắt hết, cứ mưa xuống là công to của ngài đấy. »

Nói chưa rứt nhời, Đông-hải Long-vương cũng đến, hai vị dủ nhau cùng phủ mây xuống gần quán Ngũ-trang mưa như chút nước.

Tiểu-hành-Giả xem thấy mừng lắm nói : « Mưa như thế này, giá đến thiên hỏa cũng phải tắt, huống chi là một gian lầu kia ! mời nói với hai vị Long-vương rằng : « Mưa nhiều rồi, xin thôi đi, nếu mưa nữa, sợ ướt mất những hành-lý của chúng tôi. »

Long-vương nghe nói, mới thu mây dừng hạt, dừng ở giữa trời, Tiểu-hành-Giả nói : « Thôi, cám ơn hai ngài, xin mời các ngài về, bận khác tôi sẽ tạ, tôi còn phải đi cứu sư-phụ ; Long-vương chào rồi đi về. »

Tiểu-hành-Giả tưởng lửa đã tắt rồi, mới buông mây xuống ngay nóc lầu Hỏa-vân, ngờ đâu lửa vẫn đùng đùng như cũ.

Tiểu-hành-Giả vì xuống vội hòng để cứu sư-phu, dừng mây chả kịp, rơi ngay vào đống lửa, thân thể bỏng cả, kêu lên một tiếng vội vùng nhảy ra, cháy nhẵn cả lông, may nhờ có Nhất-Giới và Sa-Gi đỡ giậy, đập những tàn cháy trong mình, và trách mắng Tiểu-hành-Giả rằng : « Lửa cháy to như thế, sao mà chả trông thấy, nhảy ngay vào làm gì? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Mưa to như thế, tôi tưởng lửa đã tắt rồi, biết đâu rằng còn cháy dữ như thế, thế thì những nước mưa chảy đi đâu cả rồi ? »

Nhất-Giới nói : « Nước mưa vào lửa, như đổ thêm dầu, giời càng mưa, lửa càng cháy, chả được ích lợi tí gì. »

424

https://tieulun.hopto.org

Sa-Gi nói : « Lửa này mà nước chả tắt nổi, ắt là phép của nhà tiên, nhưng lửa chả có mồi, phải mượn gỗ làm mồi, chi bằng chúng ta đem những đinh ba và thuyền chượng bầy đồ cái lầu này đi, lửa không mượn vào đâu, lửa tự khắc phải tắt. »

Nhất-Giới bảo : « Bầy đồ lầu ấy, ngộ chết bẹp sư-phụ thì làm thế nào ? »

Sa-Gi bảo: « Nếu cứ sợ đầu lo cuối mãi, dụt dè thế thì lửa ấy bao giờ cho tắt ? »

Nhất-Giới nói : « Lửa đã không làm thế nào cho tắt, Đại-tiên nó lại cứ ẩn ở trong ấy, chả chịu ra, chi bằng lấy lửa đánh lửa, cho ngay một mớ lửa, đốt cả những các nhà cửa nó lên, tất là Đại-tiên nó phải ra để chữa cháy, bấy giờ chúng ta bắt lấy nó, thì tự khắc cứu được sư-phụ. »

Tiểu-hành-Giả ngẫm nghĩ hồi lâu chợt tỉnh-ngộ ra rằng: « Trong binh-pháp có nói : biết lượng tài người và tài mình, đánh đâu sẽ được đấy, chả biết lượng ra, thì trăm trận thua cả, vì Đại-tiên này với Tổ-đại-Thánh ta vì đánh nhau; mà thành quen, thế thì đạo-pháp của vị này tất là rỏi lắm Thôi mới rồi ta lầm rồi, ta chả nên cãi nhau với hắn, để hắn động hỏa lên, hắn đã động hỏa, mình cũng động hỏa, chưa biết cháy đến đâu ! há chả làm nhầm nhỡ mất việc của sư-phụ ta du ! Ngày trước Tổ ta chả đã có dặn : hễ có cấp nạn đến nói với ngài thì ngài cứu, chi bằng giờ ta đi cầu cứu đến ngài, để ngài đến giảng giải với Đại-tiên cho song việc, há chẳng hay lắm ư ! »

Nhất-Giới nói : « Anh bảo anh đi tìm Tổ-đại-Thánh của anh, anh đã biết chắc ở đâu không ? biết đâu mà tìm. »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Ngài với ta vốn là một gốc, dù lên trời xuống đất, cũng chả khỏi ở trong vuông tất thôi, nghĩa là xa cũng như gần, tự khắc ta đã có chỗ tìm. »

Nhất-Giới bảo : « Có phải anh đã chắc có chỗ tìm, anh đi đi, nếu để lâu sợ sư-phụ bị khổ ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Ừ, ta đi ta về ngay, nói rồi liền nhảy lên trên không, cứ tâm mình hỏi mình, cưỡi mây đi về tây phương mà tìm tổ, thật là như đá nam châm soay trăm vòng cũng vẫn tí ngọ, chưa bao lâu đã đến một nơi đất phật, thực là :

Ưu-đàm cây cối nở hoa,
Từng từng lầu các đan hà phô phang.

425

https://tieulun.hopto.org

Đường vòng tường nhiễu pha lê.
Tòa sen chăn chắn gần kề phật cung.

Tiểu-hành-Giả trông thấy mừng lắm, chả hỏi rằng phải hay không, cứ chạy liều vào trong, coi như nhà mình vậy, quả nhiên Tổ-đại-Thánh ngồi ở trên linh-đài, mừng rỡ, mừng rỉt, nhân thụp lạy xuống đất kêu rằng: « Cháu Tôn-lý-Chân kính chào lạy phật tổ ? »

Đức Đấu-chiến-thắng-phật trông thấy mới hỏi rằng: « Mày đã quy y, sao không phò thầy đi tây phương, quay về với ta làm gì? »

Tiểu-đại-Thánh nói: « Con theo nhời dạy của tổ, con theo Đường-bán-Kệ sang tây cầu giải, chả ngờ đi đến quán Ngũ-trang, bị Chấn-nguyên-đại-tiên giữ sư-phụ ở trên lầu Hỏa-vân không cho đi, cháu có cãi nhau với hắn, hắn tức mình phóng hỏa chùm cả lầu ấy, cháu chả sao vào được, phải đi gọi Long-vương làm mưu để tắt lửa, ngờ đâu mưa xuống lại như tưới lửa bằng dầu, cháu định lấy gậy này mà bẩy đổ gác lầu, hay là lại lấy lửa trị lửa, đốt cả quán lên, nhưng lại sợ tốn công, và thương tâu đến sư-phụ chăng, cho nên lẵng nhịn; nhân cháu có nghe rằng Đại-Tiên với Phật-tổ ngày xưa có kết nghĩa với nhau, vậy đến kêu ngài liệu cho, một là ngài ra tay pháp lực để tắt lửa ấy, hai là ngài đến giảng giải để Đại-Tiên buông tha sư-phụ chúng tôi, mà giải cái kết ấy, để chúng tôi cùng đi tây-phương, mới có thể hoàn toàn những đại-nguyện của phật-tổ? »

Đấu-chiến-thắng-phật nói: « Đức Chấn-nguyên-đại-tiên là tổ địa tiên, pháp lực rộng lắm, dù Đức Quan-âm Nam-hải cũng còn phải nhường hắn vài phần, sao mày dám chòng-ẩnh với hắn? cái lầu hỏa-vân của hắn là tam-muội chân-hỏa luyện ra, nước mưa nào tắt được lửa ấy! ta mà đem cái nước thiên-nhất-chân-thủy tưới vào, cũng có thể tắt được, nhưng lại sợ hắn tức mà sinh ra kế sách khác chăng! ta mà đi nói với hắn, thì hắn lại thêm hợm mình, làm cho ta mất thể diện, chi bằng ta bảo mày sang cầu Nam-hải Quan-âm, nhờ ngài có phật lực vô biên, tự khắc giải cứu được. »

Tiểu-hành-Giả nói: « Tổ bảo tôi đi cầu Đức Quan-âm à! tôi có quen ngài đâu, làm sao ngài có dủ lòng thương mà cứu cho. »

426

https://tieulun.hopto.org

Tổ-đại-Thánh bảo: « Bồ-tát từ bi, hay cứu khổ cứu nạn, không cứ rằng quen với lạ đâu ! ngài có chối từ, mày cứ kể những nhân duyên cầu kinh cầu giải ra, tự khắc ngài dủ lòng lân-mẫn. »

Tiểu-hành-Giả vì vội cứu sư-phụ, lĩnh pháp chỉ Phật-tổ, chả dám đứng lâu, mới cáo từ lùi ra, lại cưỡi mây quay sang Nam-hải. Đi một chốc đã trông thấy Phả-đà thắng cảnh, thực là :

Kiền chuyển khôn tuyền hợp mấy hồ,
Không-không nhất khí bể giời cô,
Ba đào hiển-hiện Quan-âm động,
Ai bảo nam-vô phật hữu-vô !

Tiểu-hành-Giả xem thấy xuống mây, sắp vào tìm cửa động, chợt thấy trong rừng Từ-lâm có Hắc-hùng Đại-thần chạy ra, đón hỏi anh có phải là Tôn-lý-Chân không ?

Tiểu-hành-Giả nói : « Phải, chính tôi đây ! tôi muốn vào lạy đức Quan-âm, để nhờ ngài một việc, dám nhờ anh dẫn vào ! »

Hắc-hùng Đại-thần lại hỏi : « Có phải anh muốn cầu đức Bồ-tát giúp anh tắt lửa ở lầu Hỏa-vân, để cứu sư-phụ cho anh không ? »

Tiểu-hành-Giả gật đầu bảo : « Phải, phải. »

Hắc-hùng thần bảo : « Có phải vì việc ấy, chả phải vào nữa. Đức Bồ-tát đã có pháp chỉ đây, nhân lấy ra một cành liễu dài năm sáu tấc, trên cành liễu ấy có bám hai ba giọt nước, đưa cho Hành-Giả bảo rằng : « Bồ-tát có dặn anh đem nước cam-lồ ở trên cành liễu lấy dầy vào lầu Hỏa-vân, lửa ấy tự khắc tắt. »

Tiểu-hành-Giả nhận lấy, trong lòng nghi ngại, nghĩ thầm : « Mưa to thế nào còn chả tắt nổi, huống chi vài dọt nước này thì làm chi được, bụng nghĩ thế chả dám nói ra, chỉ kêu rằng : « Tôi tự xa đến đây, muốn vào hỏi Bồ-tát, cho được rõ ràng. »

Hắc-thần nói : « Bồ-tát đã bảo thế, nếu anh chậm ra, sợ hại đến sư-phụ chăng ! nhược bằng anh muốn vào lạy chào ngài, để khi đã tắt lửa ấy rồi, cứu được sư-phụ rồi, đem trả cành liễu, bấy giờ sẽ vào mà lạy chào. »

Tiểu-hành-Giả thấy Bồ-tát việc gì cũng đã biết trước, không dám cố gân, mới tạ từ Hắc-hùng Đại-thần, quay về

427

https://tieulun.hopto.org

quán Ngũ-trang, thấy lửa vẫn cháy đùng đùng như cũ, lại nghĩ vẩn vơ rằng: « Mới rồi tại ta chưa được gặp mặt Bồ-tát, không khéo bị Hắc-hùng-thần này nó lừa chăng! nhưng bây giờ còn làm thế nào, ta hãng thử xem! mới sẽ rẩy một dọt, một chốc xem, thấy thế lửa tắt được một nửa, Tiểu-hành-Giả mừng lắm mới rẩy luôn mấy giọt nữa, lửa tự nhiên tắt hẳn, lại hiện ra lầu Hỏa-vân. Nhất-Giới và Sa-Gi trông thấy mừng rú cả người, thấy Tiểu-hành-Giả đến, nhân hỏi rằng: « Đại sư-huynh dùng pháp lực gì mà thần diệu như thế? »

Tiểu-hành-Giả bảo: « Truyện còn dài, nói một lúc không hết được, hãng đi cứu lấy sư-phụ ra, rồi sẽ nói truyện. »

Ba người cùng mở mành-mành vào, thấy Đường-bán-Kệ vẫn ngồi nguyên như trước, ai nấy cùng mừng, Nhất-Giới mới chỏ Đại-Tiên nói rằng: « Thế là tiên-sinh thua cuộc rồi nhé! thế bây giờ ngài bảo làm sao? »

Đại-Tiên thấy Tiểu-hành-Giả tắt được chân-hỏa cũng lấy làm thích, mới nắm lấy tay hỏi rằng: « Khỉ-con này, mày cũng có tinh ma đôi chút, chả để nhục cho sư-phụ mày, nhưng mày có mời sư-phụ mày đi tây phương, thì mày phải nói thật với ta, mày đã mời ai đến giúp mày thế? »

Tiểu-hành-Giả bảo: « Ta có bao nhiêu bản-sự! làm gì một tí lửa này, mà phải mời ai tắt giúp? »

Đại-Tiên nói: « Đồ khỉ-con kia! dù mày có tài thế nào, mày cũng chả tắt nổi chân hỏa của ta, chắc có ai giúp, nếu mày không thú thực, tao sẽ lại phóng hỏa mà hãm cả mày ở đây, xem mày ra thế nào được. »

Tiểu-hành-Giả cũng sợ ngộ Đại-Tiên lại đở pháp thuật gì nữa chăng, nhân cũng cười nói rằng: « Lão tiên-sinh chớ có nóng tính, để tôi nói thật cho mà nghe; tôi vốn chả có cầu ai giúp, nhưng người ta nghe tiếng tôi, đều vui lòng mà lại giúp tôi cả. »

Đại-Tiên hỏi: « Mày hãng nói cho ta biết, ai đã giúp mày thế? »

Tiểu-hành-Giả nói: « Có phải ai đâu? chính là tổ ta cùng với Đức Quan-âm Nam-hải vừa đi qua đây, dương thấy ba anh em tôi cùng nhau đem những gậy sắt, đinh-ba và thuyền-chượng, định bầy đồ cái lầu của ngài, Đức

428

https://tieulun.hopto.org

Bồ-tát có quen ngài, tử tế với ngài lắm, cố khuyên ngăn chúng tôi, mới cho mấy dọt cam-lồ này, để tắt cái lửa vô-minh của ngài ; chứ tôi có đi cầu ai đâu ? »

Đại-Tiên gật đầu nói : « Ta tưởng là ai ! chả hóa lại là Đức Từ-bi-quan-thế-âm, thôi ngài đã giải cứu, ta phải để thầy trò các người đi. »

Đường-bán-Kệ nghe nói vội-vàng đứng giậy tạ rằng : « Đại-Tiên đã có lòng tử tế, tôi thật lấy làm cám ơn lắm, nói rồi đứng giậy toan đi. »

Nhất-Giới và Sa-Gi cùng nói : « Sư-phụ đừng đi vội, tiên-sinh đã có nhời đánh cuộc với chúng tôi, nếu giải cứu được, ngài sẽ cho ăn nhân-sâm ; ngài là chính-nhân quân tử, chắc chả sai nhời, mời thầy ngồi lại, sơi một tí cho nó khỏe, để mạnh lên mà đi. »

Đại-Tiên cười bảo : « Ừ, cũng là duyên hội ngộ, tôi xin có nhân-sâm để thết các người, mới bảo Thanh-Phong và Minh-Nguyệt đi lấy năm con nhân-sâm vào, mời bốn thầy trò bốn con, còn mình ngồi tiếp khách ăn một nửa con, còn nửa con thì chia cho Thanh-Phong và Minh-Nguyệt với các tiên-đồng. Tiệc xong thầy trò vui vẻ lên đường. »

Tiểu-hành-Giả bảo Nhất-Giới và Sa-Gi bảo hộ Đường sư-phụ hãng đi thong thả, tự mình lại cưỡi mây đi sang Nam-hải vào lạy tạ Đức Quan-thế-âm-bồ-tát, giao giả cảnh liễu, nhân hỏi Bồ-tát rằng : « Long-vương làm mưa không sao tắt được, sao Bồ-tát chỉ cho có mấy dọt cam-lồ thế, mà lửa lại tắt ngay ? »

Đức Bồ-tát bảo : « Mưa dẫu dũng mãnh, nhưng vẫn không bằng cam-lồ từ bi. »

Tiểu-hành-Giả lúc bấy giờ mới tỉnh ngộ, liền lạy tạ về, lại quay mây về đi hầu sư-phụ và kể những sự mới rồi những nhời Bồ-tát nói cho mọi người đều nghe, ai nấy đều khen ngợi lại càng cố sức . . .

429

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ HAI MƯƠI

Bị gió mù thổi vào nước quỉ,
Trong đường hẹp gặp phải oan gia.

Từ khi bốn thầy trò Đường-bán-Kệ nhờ được nước cam-lồ từ bi cửa đức Nam-hải Quan-thế-âm, tiêu tai giải ách, thoát khỏi vũng lửa, lại đi như trước, mọi người vừa đi vừa khen pháp lực của Đại-Tiên và cảm tạ đức từ-bi của Bồ-tát, đi đường được hơn một tháng giời về tháng qui-đông, đêm dài ngày ngắn, thầy trò đương đi, tự nhiên thấy giời tối sầm lại, chả biết phương hướng nào cả, cũng chả biết sớm tối nhường nào ! Thầy Bán-Kệ ngồi trên mình ngựa bảo : « Đồ-đệ ơi ! các anh nhìn xem chung quanh ta tối om cả lại, còn biết đường nào mà đi, các anh nên hãi tìm một chỗ nào để nghỉ đã chứ ! »

Tiểu-hành-Giả thưa : « Chỗ này đồng không mông quạnh, làm gì có người ở, mà tìm chỗ nghỉ, trừ khi phải cố đi lên ít nữa. »

Thầy Bán-Kệ nghe nhời, mới thúc ngựa đi lên, quay lại thấy Nhất-Giới với Sa-Gi còn đủng đỉnh đằng xa, nhân dục và mắng rằng : « Các người đi đường phải trông giời chứ ! giời mỗi ngày một tối đi, làm sao còn lững thững ở đằng xa ấy ! »

Nhất-Giới nói : « Sư-phụ chả biết thương đến ai cả, ngài cưỡi ngựa, sư-huynh tôi đi tay không, sao mà chả đi nhanh được, chứ như hai chúng tôi còn vai gánh nặng oè cổ ra thế này, chả nói sắp tối, giá đêm rồi cũng đi được có thế thôi. »

Đường-chưởng-lão nói : « Ta dục mày đi nhanh lên, chả qua là ta muốn cho mày cố lên, thế mà mày lại oán ta ! »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Ai nấy đều có tiền trình người ấy, thầy dục họ làm gì, thầy cưỡi ngựa, tôi đi không, đi được nhanh ta cứ đi, chúng nó đã lười biếng, mặc kệ họ, tùy họ theo được thì theo. » Nói thế rồi tay vỗ vào mông ngựa, ngựa phi tế lên, Tiểu-hành-Giả cũng chạy

430

https://tieulun.hopto.org

QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG

IN LẦN THỨ HAI ĐÃ XONG

GIẤY TỐT

CHỮ TO TRẺ CON DỄ HỌC

Giá bán : **0$05**

MUA BUÔN ĐƯỢC GIÁ HẠ

Đã bán

Cân-quắc Anh-Hùng

dịch tiểu thuyết tầu ra

QUYỂN THỨ NHẤT

Từ hồi thứ **1** đến hồi thứ **14,** dầy **164** trang

và

Hậu Tây-Du

cũng dịch tiểu thuyết tầu

QUYỂN THỨ NHẤT

Từ hồi thứ **1** đến hồi thứ **16,** cũng dầy **164** trang

Hai quyển tiểu-thuyết này, mỗi quyển giá bán **0$60**, gửi đi xa tính thêm **0$14**, xin gửi tiền về trước, bản quán mấy gửi sách đi, mua buôn xin tính giá rất rẻ.

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir tiré 1.200 exemplaires de
Cô-kim Diễn-Thuyết fascicule 54
Hanoi le 12 Juillet 1924

Đã xuất bản

VĂN TIÊN

(thứ 5)

Quyển

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim

Tiểu-Thuyết

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
Nº 1733

Bộ số chẵn — Quyển thứ 56

I. **CÀN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MÔNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả: Thanh-Ngọc-Duyên

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

Mỗi quyển: 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

Có sách, giấy mà việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC: Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
M (1)
3526

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT-NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET-NAM

https://tieulun.hopto.org

của thánh hiền đều cho là thường cả, tự mình muốn cao hơn một từng, hóa hay chuyển thành quái-tich, xem bao nhiêu những tình lý việc đời phải thế, thì bảo là tầm thường, muốn lập riêng một lối, cho nên hóa sai. Cứ thực mà xem ra thì bao nhiêu những nam-tử đội giời dạp đất ở đời, ai là chả phải cầu người giúp mời làm nổi những việc kinh thiên động địa, huống chi cô là một người con gái, cô vẫn bo bo giữ ba chữ *bất cầu nhân* ; Cô hãi xem trong xã-hội, trừ ra cha con, anh em và vợ chồng là không nói đến chữ cầu, chứ như trong hương đảng chẳng cầu ai sao lại có cái tình bè bạn, trên chốn miếu-đường chả cầu người sao lại có nghĩa vua tôi, chả những thế thôi, còn như giời, nếu chả cầu ai, lấy ai mà phân biệt âm-dương, thì thành đời hỗn mang mất, cả đến đất nữa, nếu chả cầu ai, lấy ai mà kinh lý sông núi, có lẽ lại là cảnh hồng-hoang mất, vả lại cái tình làm ơn chả có mong gì giả ơn, vẫn là tình hay, nhưng chỉ cốt mình không đi đòi ơn mà thôi, chứ cấm sao được những người chịu ơn đừng đến báo ơn, cô-nương thử nghĩ xem bao nhiêu những tạo-nhân kết-quả trong đám nhân quần là trời đã sinh ra một đạo trong công cộng, cô-nương có lẽ nào giữ làm của riêng, chả cho ai bước vào một bước ; cô-nương đã tự mình là anh-hùng, cô-nương chớ có hiểu nhầm hai chữ anh-hùng ấy. »

Cô Thập-tam-Muội năm bấy giờ đã 19 tuổi, từ khi mới nhớn lên, đã chả may bị tai bay vạ gió, đến nỗi người chết nhà mất, mẹ con đưa nhau đi lánh nạn trong một sở rừng này : đã bao giờ được nghe một đoạn văn học thế bao giờ, may mà cô ta có cái tư chất hơn người, cho nên nghe nói tỉnh ngộ ngay, trong lòng rứt thâm phục những nhời nhẽ của Doãn tiên-sinh, cái dũng mãnh khi huyết liền đã tan ra mà phải thú những lời chân thực : mới nói với Doãn tiên-sinh rằng : « Tôi chả phải chỉ vị thế mà thôi đâu ! Tôi với nhà họ An xưa nay chưa từng quen biết nhau, và cũng chả biết tinh tình người ấy ra làm sao ? huống chi nhà người ta đương yên lành, gia quyến đề huề cùng đi với nhau, ai đã chả kiêng mà chịu cùng đi với tôi là một nhà có hung khí ; ngộ như người ta có nghĩ đến nghĩa cũ tình xưa, mà bằng lòng hộ tống, nhưng đường sá xa

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
https://tieulun.hopto.org

xôi, nhiều ngày hóa nản, lúc bấy giờ ngộ người ta có một chút mầy may gì ra chiều miễn-cưỡng, người ta là một vị quan-chưởng, tôi là một gái cơ-hàn, lại còn có linh-cữu mẹ tôi ở đó, thôi lúc ấy tiến thoái lưỡng nan,... có rở cho tôi không? Tiên-sinh có chắc được ông chủ nhà tiên-sinh cũng là một người thể tất nhân tình, biết người biết của như tiên-sinh chửa!»

Đến lúc bấy giờ những nhời nói thổ lộ can tràng của cô Thập-tam-Muội làm cho cụ Đặng già hai tay sát một, bụng nghĩ: « Chả ngờ được nghe những câu nói ấy, xướng quá, nhịn chả được nhẩy lên nói to rằng: « Này cô-nương ơi! tôi bảo thật cho cô-nương biết, cái... cái... ông này đương nói với cô-nương ấy, chính là ông An-học-Hải, chứ chả có tiên-sinh nào cả? Doãn-kỳ-Minh nào cả?»

An-lão-gia bấy giờ sợ cụ già nói nhỡ nhời chăng! vội bảo cô Thập-tam-Muội rằng: « Cô-nương! Cô-nương chớ có vội trọng Doãn-kỳ-Minh, và lại coi khinh An-học-Hải, cái người bây giờ đương đối đáp với cô-nương ấy có phải là Doãn-thất-Minh, Doãn-bát-Minh nào đâu, chính là thân-phụ An-Kỷ, là bố chồng cô Trương-kim-Phượng và là quan huyện An-hà bị hặc tên là An-học-Hải đây, ta mượn truyện đem giả cái cung, để hỏi cho đến chốn đến nơi, ta còn có nhiều việc phải nói bàn với cô-nương nữa!»

Thập-tam-Muội ngẩn người ra một lúc, nhìn kỹ An-lão-gia và nhìn cả cha con cụ Đặng rồi mới vái chào lại An-lão-gia mà nói rằng: « Thế ra ngài là một vị quan-chưởng, có lòng hạ cố, dân-nữ này không được biết, xin ngài sá cái lỗi mạo muội cho!»

An-lão-gia từ tạ lại ngồi xuống, chỉ thấy cô-nương cứ nhìn chòng chọc An-lão-gia mãi, rồi lại nói rằng: « Quái lạ! tôi xem ra những nhời ăn nói, cách cư sử, cũng đã tưởng rằng chả có người mặc-khách nào được như thế, quả nhiên là một vị quan-chưởng thật; nhưng sao quan-chưởng đã đến thì phải nện đường-hoàng quan-niệm, chính đại quang minh, làm sao thầy ta là Đặng thị với vợ chồng Chừ gia kia, cũng chả ai bảo ta, cứ tờ mờ úp úp mở mở, như thế là có ý tứ gì?»

Đặng-cửu-công đứng lên đỏ mày say mặt, hoa chân hoa tay, nói với Thập-tam-Muội rằng: « Cô-nương này, ta nói

432

https://tieulun.hopto.org

thật cho mà nghe, vị Lão-gia ngày hôm qua mới đến đấy ; người ta vị nghĩ đến sự tử-tế của cô, người ta cheo ấn từ quan, đến đây tìm kiếm cô-nương, khi chưa đến nhà cô, đến ngay nhà tôi trước, tôi không có nhà, mới hỏi sang nhà họ Chừ, may quá hôm qua tôi mới về qua nhà, ta mới gặp ; ta nghĩ người ta đã có lòng thành tự xa đến đây, ta mới kết nghĩa làm anh làm em ; Lão-gia nghe thấy nói nhà cô mới có đại-cố muốn đến viếng thăm, thế thì chả quang minh chính đại là gì ? Hắn nói truyện với chúng tôi, hàng nửa ngày trời, vẫn là An-lão-gia, chứ có giả làm Doãn tiên-sinh nào đâu ? »

Chừ-đại-nương thấy cha mình nói không gẫy khúc, mới nắm lấy tay cô Thập-tam-Muội bảo ngồi xuống ghế và mình cũng ngồi cạnh nói rằng : « Em ơi ! chị em ta sớm tối cùng nhau chốc ba bốn năm nay, tuy rằng bốn bể như con một nhà, tôi có nỡ nói rối cô em một nhời nào bao giờ ! vị quan-chưởng này đến đây mà phải dấu diếm cô-nương là vì lắm lẽ : ngài khi mới đến, cha tôi chưa về ; cha tôi tự khi thấy nhà cô em chả may có đại-cố đã buồn, lại thấy cô-em nhất định đi báo cừu, lại càng buồn nữa, đi thì chớ, về nhà gắt gỏng lạ thường ; may sao khi gặp mặt Lão-gia, trước tuy cũng có giao-cát một đôi đều, nhưng sau này vì yêu cô em, vì muốn thành toàn cho cô em mà hai cụ thành ra anh em mạc nghịch, nhưng lại ngại cô-nương tính khí khác người cho nên ủy-khúc nhiều bề, ấy một phiến nhiệt-thành, một đoạn khổ tâm, chỉ có trời và hai vị tiên linh soi sét, nói thế rồi kể lại những sự tình bàn định tối hôm trước, đầu cua tai nheo kể ra từng thứ cho cô-nương nghe, và bảo rằng vị quan-chưởng ấy còn muốn nói truyện hay là bàn định với cô-nương đều này đều nọ nữa, kia đấy ... »

Thập-tam-Muội nghe Chừ-nương-tử tỏ rãi sau sưa, mới tỉnh giấc mộng, bụng nghĩ thầm : « Như vị An-quan-chưởng này sao mà lại có kiến-thức đại anh-hùng và tâm tràng nhi-nữ như thế, thực là đáng kính đáng phục », tự nhiên cô ta lúc bấy giờ đương hăng-hái mà hóa ra thùy mị, đương gân-guốc mà hóa ra ôn hòa, các ngài thử xem ở đời này các có ai lại được chịu khó, nhậm trách, bài nạn, giải phân, có ý thành toàn cho bè bạn, sẵn lòng thương sót đến cô đâu, và chi ân-báo-ân, lạc thiện, hiếu nghĩa như An-học-Hải

433

https://tieulun.hopto.org

này chưa? giá như người khác đã biết rõ ràng như thế, tất nhiên đến lạy ta dập đầu, sống chết cũng theo, bảo đứng thì đứng, bảo ngồi thì ngồi, nhưng không, cô Thập-tam-Muội này gan to hơn người, lòng nhỏ hơn tóc, đem lòng nghĩ ngợi một mình, bụng bảo dạ rằng : « Mới rồi vị quan-chưởng nói đến truyện ta cho người đưa linh cữu cha ta về kinh, thì vì ta có đã kể qua ở chùa Năng-nhân cho vợ chồng Trương-kim-Phương nghe, cho nên khi cha con trong nhà đàm đạo có nói đến chăng mà vị An-lão-gia này biết được, chứ còn như nhà ta vốn ở kinh và linh cữu của cha ta còn để ở trong miếu, đến thầy Đặng già và vợ chồng họ Chừ ta cũng chả nói truyện bao giờ, làm sao người ta cũng biết, lạ quá, thật là quái lạ, để ta hỏi lại cho biết đoan đích, rồi sẽ định liệu, mới hỏi An-lão-gia rằng : « Quan lớn đã có lòng cao nghĩa như thế, chưa chắc Thập-tam-Muội này có phúc phận mà theo ngài, hay là không có phúc phận mà chả được theo ngài, nhưng cũng đã lọn đời chả dám quên ơn đức ấy ; chỉ có những việc nhà cửa dân-nữ, sao mà quan-chưởng biết được rõ ràng cẩn thận như thế, xin ngài dạy cho, để dân-nữ khỏi bề nghi hoặc. »

An-lão-gia nghe đến câu ấy cười ha hả nói : « Cô-nương muốn hỏi rõ tôi à? Tôi chỉ sợ tôi có nói ra, chả những tôi chả phải là Doãn-kỷ-Minh, mà cô cũng không nên gọi tôi là quan-chưởng, chả những cô chả phải là dân-nữ, mà cô cũng chả phải tên là Thập-tam-Muội nữa. »

Thập-tam-Muội khi ấy tâm khí đã bình, nói năng đã nhụt, nghe nói thế mới dịu dàng nói với An-lão-gia rằng : « Quan chưởng không tin dân-nữ này tên là Thập-tam-Muội thì còn tên là gì ? »

An-lão-gia nói : « Cô-nương đã nói thế, thôi bây giờ tôi mới nói thật cho cô nghe, nhưng mà cô chớ có thẹn và cũng đừng phát khùng! Cô chả là Thạch-hành-Tam, cũng chả phải là Thập-tam-Muội. Nhà cô vốn họ Hà, cũng như nhà tôi dòng dõi chính hoàng kỳ Hán quân, nhà cô ba đời con-một, cụ tên là Hà-đăng-Doanh, xuất thân Hàn-lâm, làm đến Thiêm-sự-viện chánh Thiêm-sự, và đến chức Học-viện Giang-Tây thì mất ; Cụ tổ tên là Hà-Chắc chỉ đỗ Hiếu-liêm thôi, thân phụ tên là Hà-Kỷ, làm chức võ đến nhị-phẩm, chính

434

https://tieulun.hopto.org

là chung quân phó tướng của Kỷ Đại-tướng quân đấy, bà mẹ cô là con nhà dòng dõi họ Thượng phiên-vương ; khi còn ở kinh, chúng tôi là chỗ thông-gia, thường hay đi lại chơi bời, dù như cô lúc bé tôi cũng vẫn bỗng luôn, cho nên bây giờ tôi biết cô, mà cô thì không biết tôi được. Cụ tổ nhà cô tức là thầy dạy học của tôi, đến phụ thân cô đương học để hòng thi tiến-sĩ, nhưng nhân nhà cô tập ấm Ky-đô-úy, tổ nghiệp-sư tôi không muốn ra làm quan mới để cho phụ-thân cô tập chức, phụ-thân lúc bé đi học, lúc nhớn ra bổ thụ ngay tam đẳng thị-vệ, cụ tổ nghiệp-sư tôi tự bấy giờ chả thiết tiến-thủ, chỉ cả ngày giảng sách làm văn, học-trò ngày một nhiều ra, ta là một người học-trò ngài yêu nhất, phận dẫu thầy-trò, tình hơn cốt nhục, ấy ngày nay có chút kiến thức gì, đều là ơn của thầy tôi dạy bảo; khi nghiệp-sư tôi bất hạnh bị đau, tôi và phụ-thân cô sớm tối hầu hạ thuốc thang, chả rời nửa bước, mãi đến lúc qui tiên mới về. Khi gần hấp hối, cụ gọi hai chúng tôi đến cạnh mà rối rang rẳng: « Bịnh này ta chắc chả khỏi được đâu ! sống gửi thác về, cần gì mà ngại, nhưng trong đời ta có hai việc còn ân hận : Một là ta đi học đi thi mà chưa đỗ được tiến-sĩ, tuy ta chả đỗ tiến-sĩ nhưng học-trò ta chắc sau này cũng có nhiều tiến-sĩ, còn nhân phẩm tâm điền, thì chỉ có họ An là hơn cả, nhưng tiếc cho hắn, có thanh mà chả có qui, hoặc giả trời đã rành phần, sau này chắc là sinh qui tử ; Hai là con ta tuy ra làm quan võ, nhưng chả có cốt cách phong hầu, ta nhà có con một, không anh em họ hàng nào, vậy thì nhân lúc ta còn thoi thóp này, một con trai, một học-trò, hai đứa giao kết nhau làm anh làm em, để sau này phù trì nhau trong khi hoãn cấp, bởi thế cho nên tôi và thân-phụ tôi lại thân thượng gia thân. Phần hơn nữa là ta chưa có chút chán nào, hiện bây giờ nàng dâu ta đương có mang may mà sinh đặng con trai, thì nên cho học họ An để cầu kia khác, chớ có quen mui chờ tập ấm lại chức vũ-biền ; ngộ bất hạnh mà sinh con gái, thì đến lúc chưởng thành cũng nên tìm người học-trò mà gả, cho bõ công ta khi sống sây-dựng đạo thánh hiền, hai chúng mày nên nhớ lấy nhời ta nhé ! ấy hai nhà chúng ta uyên nguyên là thế, liên lạc là thế, thế bây giờ cô-nương có rở những tiếng quan-chưởng và tiếng dân-nữ nữa thôi ? »

435

https://tieulun.hopto.org

Thập-tam-Muội nghe bấy nhiêu câu cứ nín lặng chả nói chả rằng, chỉ ngây mặt ra mà nhìn ông An-học-Hải.

An-lão-gia lại nói luôn rằng : « Sau khi nghiệp-sư ta đã qui tiên chầu phật, đến mùng ba tháng ba giờ thìn, thì thế huynh ta sinh ra cô-nương, năm ấy cũng năm thìn, tôi còn nhớ tay tôi biên vào sổ tràng biên và tôi có khen rằng : « Năm, tháng, ngày giờ đều là thìn cả. » Đến khi đầy tuổi tôi, tôi đến mừng, nhà cô bầy đồ bách mỹ, (1) vú thả cô vào, lạ quá, thứ gì cũng gạt xuống đất, chỉ tay giáo tay gươm, cầm mà vũ lộng, song đường nhà cô và tôi cùng nói rằng : « Gái này có lẽ sau này sẽ học Hoa-mộc-Lan mà thay cha ra trận, nói rồi cả cười, cô bấy giờ cũng hí hởn mà theo tôi, sau khi tôi bỗng, vú đến đón thế nào cũng không đi, nhất định ngồi chơi với tôi, được một lúc cô làm nhơ bẩn áo tôi, vú vội vàng đến bỗng dỡ ra, tôn-đường lấy áo ra đưa tôi thay, tôi nhất định không thay nói để làm kỷ-niệm, ai ngờ câu ấy bây giờ phải nhắc đến ; tôn đường xin lỗi với tôi và bảo tôi rằng sau này Phượng nhi khôn nhớn sẽ đền ơn báo đức. Tôi hỏi sao tên lại gọi là Phượng ? Thế-huynh ta (2) nói : kể ra đáng nực cười, nguyên trước khi hôm sinh cháu, nằm mộng thấy một con chim phượng trắng như ngọc dỗ ở trên lưng chừng giời, lại có một con phượng khác sắc vàng choi chói cũng đến đua múa, hình như dủ phượng ngọc xuống, rồi hai phượng cùng múa với nhau một hồi, cùng bay tít vào trong mây cả, chả biết hay rở nhường nào, nhân thấy chim phượng trắng như ngọc trước, cho nên khi sinh cháu mới đặt tên cháu là Ngọc-Phượng... đấy tên ấy của cô tôi biết từ thuở ấy. Còn như tên mới là Thập-tam-Muội, vì khi lánh nạn, chiết tự mà đặt ra, chữ ngọc (玉) bỏ nét sổ giữa, là tam (三), bỏ hai ngang trên và dưới là thập (十) ; ấy cháu thử nghĩ xem, ngu bá-phụ đoán thế có phải không ? »

---

(1) Bên tàu có lệ, cứ ngày đầy tuổi-tôi, bầy đủ các thứ vật-dụng, cúng mụ cho đứa bé xong, thả đứa bé vào chỗ các thức đồ chơi, xem đứa bé thích thứ gì, để chiêm nghiệm sau này thế nào.

(2) Thân phụ Thập-tam-Muội cùng An-lão-gia nghĩa thế-huynh thế-đệ (Phàm con thầy dạy mình học gọi là thế-huynh.)

436

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia nói bấy nhiêu câu, bình đạm mà thôi, chả có thứ gì là đáng kinh-động, nhưng biết đâu, cùng bình-đạm lại càng cảm động, càng đau đớn, cô-nương vốn là người đa sầu đa cảm, có lẽ nào lại không cảm giác được; liền đỏ bừng mặt lên chạy đến gần thụp ngồi vừa lạy vừa thưa rằng: « Tôi tưởng là ai, chả hóa ra là một vị bá-phụ có ơn có nghĩa và bạn thân ba đời của Hà-ngọc-Phượng này, cháu biết sao được! »

An-lão-gia vội gạt đi, bảo: « Cháu hãi thong thả, để bác nói nốt đã mà. Thế-huynh ta sau khi hết chế, thăng chức nhị-đẳng-thị-vệ, bổ ra ngoài làm Tham-tướng, đem cả cháu đi, mười bảy năm trời, chúng ta biết bao nhiêu thư đi giấy lại, thư của ta chả cái nào là chả hỏi thăm đến cháu, thư của lịnh tôn-đường có phô với bác rằng: vì chửa có con trai, cho nên coi gái như trai, độ này nhờ trời cháu đã lớn, tuy chả khéo nghề kim chỉ, nhưng lại thích học văn, với hay chơi những cung tên gươm giáo, cưỡi ngựa vũ tài; nhẽ ấy khiến cho ta lại nhớ đến tình cảnh ngày hôm đầy cữ. Sau được tin thế-huynh ta thăng phó tướng, lĩnh chức chưng-quân cho Kỷ Đại-tướng, và được bảo cử thăng Tổng-binh, ngờ đâu tin cuối cùng lại thấy nói muốn cáo về cố-lý, thủy chung khác thế! thương hải biết đâu! ta đương ngẩn ngơ ngẩn, mãi mãi mới được biết rõ là vì Kỷ Đại-tướng biết cháu có võ nghệ thế, có nhan-sắc thế, muốn kết làm dâu-gia, nhưng phụ-thân cháu biết nhà ấy chả phải là nhà thi lễ, và con hắn cũng lêu lổng lạ thường, cho nên nhất định từ chối, muốn cáo về cho được để tránh nơi hầm hố, ta đương mong về cho được gặp mặt. Chao ơi! chả cách mấy hôm, đã thấy tin hung-phỗ, ta liền sai hai người nhà đi luôn đêm ấy để tiếp mẹ con cháu và linh-cữu của thế-huynh, ta đến lúc về, mới biết là mẹ con nhà cháu lánh nạn phương xa, còn vú-giả và liễu-hoàn thì giả làm mẹ con nhà cháu đi kèm linh cữu, hai ba năm trời, ta gặp ai cũng hỏi, đến đâu cũng tìm, nhưng cả nước chim giời, người một nơi, tìm một nẻo, mãi đến lúc vợ chồng An-Ký về đến Hoài-an, nói lại với ta những tình hình cháu cứu chúng nó giữa đường, và tên là Thập-tam-Muội với tướng mạo của cháu, ta bảo chử phi là cháu thì còn là ai? bởi

437

https://tieulun.hopto.org

thế cho trên ta dẫu được khai phục nguyên quan nhưng cũng nhất định không làm nữa, cốt để đón cả mẹ con nhà cháu về kinh ; chả may bây giờ còn có một mình cháu, giả thử cha con họ Đặng chả cho ta đưa cháu về, ta cũng chả khi nào dám bỏ, vì sao thế, nghĩa là ta nghĩ đến thầy ta thì ta phải lo cho hết cái nghĩa vụ của ta, chứ chả những vì muốn báo đức đền ơn về nỗi ở chùa Năng-nhân mới rồi mà thôi đâu ! Hiện bây giờ bác gái cháu mấy em Kim-phượng cháu vì chưa biết chắc ở đâu còn chờ ta ở nhà trọ giữa đường kia, linh cữu phụ-thân cháu, trước cháu bảo đem về kinh hãng ký tạm ở phá miếu nào, nhưng ta biết tiên-phần nhà cháu cũng chả còn đất để mai táng, cho nên ta lo liệu mà chôn ở trong tiên-phần nhà ta rồi, chỉ chờ cho gặp cháu, bấy giờ sẽ chọn chỗ cải cát, những vợ chồng Đái-lặc (vú nuôi Thập-tam-Muội) Tống-quan-nhi và đứa liễu-hoàn (người hầu của Thập-tam-Muội) ở cả nhà bác bây giờ ; nhà bác liền ông có mấy dâu, cha con bác, ông Trương-lão bố Kim-Phượng, và mươi người nhà, há lại chả đủ hộ tống linh cữu của mẹ cháu về kinh, cho rằng khi đến nơi còn phải mua đất hợp táng, sây mộ, trồng cây, có tốn kém của bác ít nhiều cũng chưa tiêu hết những tiền của cháu giúp cho ấy, công việc yên rồi, cháu sẽ bầy đồ lễ vật trước mộ song thân khóc mà khấn rằng : « Cha mẹ ơi ? con đã lo liệu được hợp táng các ngài rồi đấy, thế có phải là anh hùng không ? việc gì đến nỗi phải nghĩ quẩn nghĩ quanh, làm những thói tầm-thường-nhi-nữ thế ! cháu thử nghe nhời bác nói có phải không ? »

Cụ Đặng già ta nghe đến thế, lại xướng nhầy lên nói to rằng : « Lão-đệ ơi ! ta xướng chết thôi ! thế mới gọi là có nhân-tâm ! thế mới là tình bằng hữu ! »

Chừ-đại-nương bảo : « Cụ già làm gì thế ? sao cụ hay nói dâm ngang thế ? cụ hãng để nhị-thúc nói nốt đã mà ! »

Đặng công nói : « Còn gì nữa ? còn gì hơn nữa ? mà lại chả cho tôi nói cho đỡ xướng ư ! » . . . . . Nói rồi cười ầm lên !

Mặc ai nói, mặc ai cười, Hà-ngọc-Phượng chỉ nghiêm nét mặt thưa với An-lão-gia rằng : « Bá-phụ ơi ! bá-phụ dạy đến như thế, thật là tận tình, tận tình, nếu cháu chả tuân theo, thì là chả nghĩ ơn cha mẹ, gọi là bất hiếu, không

438

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả thưa : « Đi bộ có xe có ngựa, đi thủy phải dùng đến đò, lẽ thường xưa nay vẫn thế, bây giờ đã có sông cách, để tìm đò mà sang, chứ sao ! »

Thầy Bán-Kệ nói : « Vẫn biết tìm đò, nhưng ta sợ chỗ này chả phải đường cái, và cũng chả có người ở, tìm đâu có đò ? »

— Sư-phụ đừng ngại, để tôi ra bờ sông xem đã mà !... Nhân chạy ra xem thì con sông ấy đi quanh đi quẩn, mà lại rộng ngút ngàn, chả biết đâu là bờ ! Còn đương nghĩ ngợi ngần ngơ, chợt trông thấy một cái thuyền chôi lênh đênh giữa dòng, liền dơ tay vẫy và gọi bảo rằng : « Đò ai đấy ! ghé vào đây cho chúng tôi sang với ! gọi mãi chả thấy ai thưa, Tiểu-hành-Giả sợ sư-phụ nóng ruột mới cưỡi mây nhẩy vọt ra xuống thuyền, thì ra thuyền không, chả có chèo, sào, và bánh lái, chỉ có cột buồm và buồm kéo sẵn, theo chiều gió đưa đi đâu thì đi, bấy giờ đương đứng gió, cho nên lênh đênh giữa dòng nước vậy. Tiểu-hành-Giả mới dút cái gậy sắt bịt vàng hóa làm cái sào mà đẩy vào bờ, rồi gọi sư-phụ thưa rằng : « Sư-phụ, sư-phụ, đã có đò đây rồi, xuống mau ! xuống mau ! »

Bán-Kệ đứng đằng xa nghe thấy, vội vàng dắt ngựa lại, vừa toan xuống đò, thấy Nhất-Giới và Sa-Gi chạy hộc tốc rốc gan, vai gánh hành lý cũng vừa chạy đến nơi, thấy thầy Bán-Kệ đã ngồi trong thuyền, Tiểu-hàng-Giả đương dắt ngựa xuống : trong lòng căm tức mới oán thán rằng : « Các người rõ thực chả có công bình tí nào ! tìm được thuyền, cứ việc đi với nhau, chả có đợi chờ chúng tôi nữa. »

Đường-chưởng-lão nghe thấy cũng giả cách điếc, Tiểu-hành-Giả chỉ việc cười. Sa-Gi trông thấy thuyền sắp đẩy ra, vội vàng gánh hành lý xuống, Chư-nhất-Giới cũng theo bước theo, nhưng hắn có ý bực, chả thèm vào khoang, cứ ngồi ở mũi thuyền mà bĩu mỏ. Tiểu-hành-Giả sẽ cầm gậy chỉ vào bờ, đò liền ra giữa sông, nước sâu quá, gậy không đến nơi, thuyền không lái, thuyền cứ lênh đênh giữa dòng, vừa quay, vừa chôi, Bán-Kệ lấy làm ngại lắm, Tiểu-hành-Giả với Sa-Gi vội dùng những gậy sắt và thuyền-chượng làm bơi chèo mà bơi với nhau, chỉ có Chư-nhất-Giới vẫn ngồi bĩu mỏ và rức lác rằng : « Giời đã tối rồi, đi mau lên,

439

https://tieulun.hopto.org

sao chả đánh ngựa cho nó tế lên, còn cứ quay quay cuồng cuồng ở đây làm gì thế ! »

Đường-bán-Kệ đương lúc bực mình, lại thấy Nhất-Giới ăn nói khích bác thế, giận lắm, mới quát to mắng rằng : « Đồ nghiệp súc, không có phép tắc gì cả ! Mắng chửa rứt nhời, tự nhiên ở trên giời, dùng dùng một chận bắc phong, giời đất u ám, thuyền gặp gió đi như bay, nào biết đông tây nam bắc là đâu, bên tai chỉ nghe tiếng gió ù ù, một lúc hình như đã đi đến nghìn dặm vậy, Bán-Kệ dẫu lòng vẫn định được, nhưng sóng gió bất kỳ, cũng phải nhủn người ra, may có Tiểu-hành-Giả và Sa-Gi hộ chì, Đường-bán-Kệ cứ ngồi yên nhắm mắt, Chư-nhất-Giới ngồi ở mũi thuyền, bị sóng đánh thuyền lắc, ngồi chả vững, cũng ngã lăn xuống khoang thuyền, sợ dờ người ra, miệng niệm những : Cứu-khổ cứu-nạn Quan Thế-âm bồ-tát ! được một lúc gió yên, mở mắt ra nhìn, thấy thuyền đã dạt vào bờ bến. Bán-Kệ định được nguyên thần mới hỏi rằng : « Chỗ này là chỗ nào, có phải đường đi sang tây phương không ? phải hỏi rõ mới được ! »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Giới tới như mực thế này, biết hỏi ai được, chả bằng hãi lên bờ, tìm vào nhà người ta ngủ nhờ đã, rồi hãng thăm hỏi đó là, có vội gì. »

Bán-Kệ thuận theo, cùng nhau lên bờ, sư-phụ cưỡi ngựa, khỏi bờ sông, đến đường cái, trông ngút ngàn chả thấy bóng người, đi mãi thấy tự hồ như có thành quách, nhưng chỉ lờ mờ, chả rõ ràng cho lắm, lại đi một quãng đường nữa, sa sa trông thấy có một cái xe trâu, trên chở vô số người ngồi, đương đi ở đằng trước mặt, mọi người cùng mừng rằng đã có người để hỏi, Bán-Kệ tế ngựa chạy lên, xe trâu ấy tự nhiên không thấy. Bán-Kệ kinh hãi hỏi : « Các người có trông thấy xe trâu đâu không ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Có, chúng tôi cũng trông thấy cả, vụt chốc lại biến mất, thế có quái không ? »

Chư-nhất-Giới nói : « Hay là chúng ta gặp ma rồi ! »

Sa-Gi bảo : « Ma gì mà ma, kia kia chả phải xe trâu là gì ? mọi người cùng nhìn, quả có một cỗ xe trâu, đương đi ở đằng xa kia thật ; vội vàng chạy đến, thì lại chả thấy, may chỗ ấy đã có đông người, xem ra là một nơi thành tri, thành dầu cao nhớn, nhưng bỏ hoang toàng không được

440

https://tieulun.hopto.org

tề chỉnh, cửa thành nửa khép nửa mở, cũng có một vài người đi lại, nhưng cổ-cổ quái-quái, xuẩn-xuẩn si-si, tự hồ như chả can thiệp gì với thế giới, chả muốn hỏi những đồ khốn ấy, bốn thầy trò, cứ việc dắt ngựa quầy hành-lý đi vào trong thành, hàng họ buôn bán khác với ngoài thành, nhưng khí tượng xem ra âm-âm hối-hối, trông thấy bọn bốn thầy trò, hung-hung hăng-hăng, đi đi đứng đứng, súm nhau lại hỏi : « Lũ chúng bay là những sư mô ở đâu dám to gan mà vào trong nước chúng tao thế ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Đường cái của thiên-hạ, chỉ để cho người thiên-hạ đi, làm sao chúng tao không đến được ? »

Lại có mấy người khác hỏi : « Bốn anh hòa-thượng này là người sống tất cả đấy chứ ? »

Tiểu-hành-Giả cười bảo : « Các anh này hỏi mới nực cười chứ ! chúng tớ chả sống, thì chạy lại đây sao được ! »

Mấy đứa khác lại nói : « Các người đã sống cả, chứ đến đây làm gì ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Chúng tôi không phải cốt đến đây đâu ! vì nhỡ ra bị gió lạc đến đây, giời lại gần tối, đi sợ nhỡ chỗ trọ, cho nên vào đây, muốn tìm chỗ chùa quán ngủ tạm, ngày mai sẽ đi, ở đây có chùa chiền nào, nhờ các người chỏ giúp. »

Mấy anh khác lại bảo : « Nước chúng tao đây nhờ giời, chả sinh, chả tử, không có phật, cũng không có tiên, làm gì có chùa có quán, chỉ có một tòa Nữ-la-sát hành-cung ở phố Từ-ân kia kìa, chúng bay có muốn ngủ nhờ, ra đấy ngủ tạm một tối vậy. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Đã có chỗ ngủ là được, cám ơn các người ? »

Cũng có mấy người nữa bảo : « Chúng bay ngủ trọ thì ngủ trọ, nhưng chỉ sợ ở đây có nhiều tiểu nhân, chúng nó thấy chúng bay lạ mặt, tất chúng nó đến chêu ghẹo, chúng bay phải mạnh bạo lên, chớ có nhát đởm ! »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Nếu nói cái sự mạnh bạo, thì chúng tôi chả ai rát cả. »

Chư-nhất-Giới nói : « Họa chăng có tôi là rát nhất. »

Ba người nói nói cười cười rồi cùng phò sư-phụ ra phố Từ-ân, đến phố ấy, quả có một tòa cung điện, u lệ

491

https://tieulun.hopto.org

mười phần : *Một dẫy hồng tường, vây bọc mấy cây tòng cổ, ba gian bệ đỏ, giồng dầy ngũ-sắc hoa đàm, ở giữa chỉ có chính diện nguy nga, hai bên tịnh vô buồng the nào nữa! Đằng sau có cái lầu cao, cũng có chạm rồng vẽ phượng, tả chuông hữu trống, biết là chính chỗ phần tu, trước chàng sau phan, thật là một nhà thiện tin, đã là cửa phật, sao trước cửa chả có kim-cương, hay là huyền môn, ở đại điện lại không thờ Lão-tử. Âm khí đằng đằng, ma vương thế giới, mây lành phất phới nữ-sát hành-cung.* »

Bốn thầy-trò đi vào đến trước hành-cung, thấy trời đã tối, chả cứ là chùa là quán, cứ thẳng tới Đại-điện, Bán-Kệ chả thấy ai để hỏi, vừa sắp sửa lên lễ phật, chả thấy có pho tượng nào, chỉ có một cỗ khám, trong thờ một tượng liền bà, Đường-chưởng-lão xem thấy, chả biết xuất thân nhường nào : mới không dám lễ, chỉ chắp tay vào chào, rồi vẫy đồ-đệ chạy vào nhà sau, thấy có một đạo-bà đương ngồi ở một cái giường thấp, mồm lẩm bẩm, chả biết tụng kinh niệm chú gì, chợt trông thấy bốn thầy trò lại, nửa sợ, nửa mừng, đứng ngay giậy dón hỏi rằng : « Các vị ở đâu đến thế? »

Đường-chưởng-lão vội vàng đáp rằng : « Bần-tăng, người bên nước Đại-Đường sai sang phương tây cầu giải đây, nhân vì gió to, lạc đường đến đây, không có chỗ nằm, vậy đến ngủ nhờ một tối, sáng mai sẽ đi. »

Lão-đạo-bà nói : « Ử ta trông các vị chả giống như người nước này, các ngài sao chả tìm đến chỗ khác mà ngủ, lại đây làm gì, chả nhẽ đã đến đây, mà ta chả cho ở, các ngài đã từ chung quốc lại đây, để đi sang tận nơi phật-tổ, chắc là những vị có đạo hạnh, tưởng cũng chả việc gì, nhưng trong chỗ hành-cung này tịnh vô những buồng the gì cả, thôi các ngài cứ dải chiếu ở gác sau nằm tạm vậy. »

Đường-chưởng-lão nói : « Chỉ cốt được một cái chiếu, vừa đủ dong thân mà thôi. »

Lão-đạo-bà mới chỉ dẫn bốn người lên lầu sau. Nhất-Giới chạy đến dưới lầu, thấy thang cao lắm, mới nói rằng : « lầu cao như thế, thang mảnh thế này, thân thể tôi bé nhỏ thế này, tôi lên sao được? thôi tôi ở dưới lầu, kiếm

492

https://tieulun.hopto.org

nắm cỏ đủ dải làm nệm ngủ cũng song, lại vừa coi được ngựa. »

Bán-Kệ nói : « Tùy anh, tùy ý anh, trên dưới cũng thế ! Nói rồi, toan chèo lên gác, Lão-đạo-bà ngăn lại bảo rằng : « Các vị lạc đường đi đến đây, chắc là chưa cơm, để tôi nấu ít cháo lỏng, các ngài sơi tạm cho đỡ đói lòng rồi hãng đi ngủ. Đường sư-phụ chắp tay tạ ơn, rồi ngồi ở dưới lầu chờ ; Lão-bà đi xuống bếp một chốc rồi bưng một bát cháo to lên, để ở trên bàn, bảo : « Bốn vị chỉ mỗi vị có một bát cháo thôi, đồ ăn chả có gì cả. »

Sa-Gi bưng ngay một bát đưa cho sư-phụ, Bán-Kệ tiếp lấy miệng niệm « A gi đà phật » rồi lấy đũa ăn cháo, Sa-Gi và Tiểu-hành-Giả cũng mỗi người ăn một bát, duy Chư-nhất-Giới tay bưng bát cháo, mồm cầu nhầu cầu nhầu nói « Chùa chiền to thế này, đã bố thí bữa trai, sao chả có một bát đồ ăn gì, sao khinh bạc đến thế ? »

Đạo-bà nói : « Có đâu tôi dám khinh dể các ngài ! nhưng ngặt vì chỗ hành-cung này, có ai cúng cấp gì đâu ! ấy mấy hạt gạo nấu cháo ấy, cũng là của trên núi mang lại đấy ! thôi các ngài ăn tạm cho đỡ đói vậy ! »

Nhất-Giới bảo : « Ta vừa đi qua ngoài phố kia, thấy những hàng bán bao nhiêu thứ đồ ăn, sao lại bảo chả có ai cúng ? »

Đạo-bà nói : « Ấy là những đồ ăn của quỉ, các ngài ăn sao được ? »

— Sao mà chả ăn được, dù rằng chả ngon, cũng còn hơn ăn mấy bát cháo hoa này !

Bán-Kệ nghe nói, quát to mắng rằng : « Đồ xúc-sinh tham ăn kia ! Lão bồ-tát đã có lòng tốt, nấu cháo bố thí thế đã là công đức lắm rồi ! lại còn dè ra bỉu vào à ? »

Nhất-Giới mới thôi chả dám nói nữa, thấy hai người ăn chả hết, liền chút cả vào bát mình húp nốt, và nói khẩy rằng : « Cháo tốt, hình như uống nước vậy. »

Lão-bà thấy vậy cũng phải nực cười, nhặt nhạnh bát đũa đi xuống dưới bếp.

Chưởng-lão thì lên gác với hai đồ-đệ, trên ấy có ba gian, gian giữa treo một cái đèn pha-lê, thờ một cái khám trong có một vị nữ-tiên, Sa-Gi mở chăn nệm ra toan định dải

443

https://tieulun.hopto.org

ở gian đằng đông cho sư-phụ nằm ngủ. Bán-Kệ bảo : « Trên này không có giường phản gì cả, đứng ngồi chả tiện, gì bằng đem cái nệm cỏ-bồ dải ở dưới ngọn đèn pha lè để ta ngồi, còn các người cứ việc đi ngủ. »

Sa-Gi vâng lời, liệu lý như mình, Bán-Kệ mới sắm sửa ngay ngắn ngồi tham thuyền, còn hai người kia cứ việc đi ngủ.

Nhất-Giới chạy xuống bếp xin Đạo-bà một ôm cỏ cho ngựa ăn, còn thừa dải cả xuống đất ngồi dựa vào vách vừa toan đi ngủ, tự nhiên đau bụng muốn đi ra ngoài vội vàng chạy ra ngoài cửa cung, tìm chỗ . . . đi song, lúc ấy giời mới tối, ở các phố đèn đốt sáng chưng, Nhất-Giới thấy vậy mới chạy đi chơi xem phố, thấy những nhà cao-lâu, những người ăn uống, kẻ ra người vào, vì với ban ngày có phần nhiệt náo hơn, mắt nhìn, mồm nuốt nước dãi, lại đi được vài bước, thấy một hàng bán thứ quà nóng hổi hổi, người mua đứng vòng trong vòng ngoài, vội vàng chạy đến gần xem thì ra bánh bao của người ta bán mới ở chảo hấp ra, các người kia, người mua đem về, người mua ngồi đấy ăn, Nhất-Giới miệng rỏ dãi dài dãi vắn, nhịn chả được, cũng theo mọi người nói rằng : « Khuyên giáo hai cái ! người bán bánh tưởng là mua, đưa ngay hai chiếc, hắn cầm lấy bỏ vào mồn, nuốt chửng ngay đi, hình như chưa được ăn vậy, lại dơ tay hỏi hai nữa, người bán cũng đưa, Nhất-Giới ăn rở miệng chạy vào gần quầy (bàn người bán ngồi) có ý muốn xin thêm mươi lăm chiếc để ăn cho thích khẩu, nhưng người bán tưởng là vào giả tiền, mới hỏi nịnh rằng : « Ông khách sơi bánh có ngon không ? »

Nhất-Giới bảo : « Ngon thì có ngon, nhưng sao lại có hơi đất và vị bùn. »

Người bán bánh nói : « Anh sư này ra khổ vị khẩu chết rồi hay sao ? bánh ngon thế mà lại bảo có khi vị đất bùn ! »

— Chả nói dấu chi, vì tôi đương đói, nuốt vội, cho nên chưa nghiền ngẫm được, anh đã có lòng tốt thế, bố thí cho tôi mươi chiếc nữa.

Người bán bánh nói : « Sư-phụ đừng nói đùa, bánh của tôi bán lấy tiền, sao lại bảo bố thí ? »

https://tieulun.hopto.org

Chư-nhất-Giới cũng nói : « Thi chủ cũng đừng nói dỡn, lũ hòa-thượng chúng tôi xưa nay chỉ có nghề đi khuyên-giáo, chứ còn làm gì có tiền mà mua ? »

Người bán bánh nóng ruột nói : « Ta bán hàng bao lâu nay, chả thấy có sư mô nào chây lười thế, mày đánh lừa người ta lấy bánh ăn rồi, lại bảo là khuyên-giáo. Mày lại chưa biết phép luật của quốc-vương ở đây, hễ ai lừa lọc của ai cái gì, bắt đi bành tội ngay. »

Nhất-Giới bảo : « Chúng tao là kẻ tu-hành, đến gặp Hoàng-đế cũng còn khuyên giáo đề ngài bỏ-thí, huống chi là quốc-vương ? vả lại ta đây không phải là người trong nước này, phép luật của quốc-vương mày bắt buộc thế nào được tao ! »

Người bán bánh lại càng tức mình, nói : « À, thế ra mày chả phải là người trong nước ta à ?... » Nói rồi nhẩy ngay ra, nắm lấy, quát to lên rằng : « Giả tiền bánh tao đây ? »

Nhất-Giới bảo : « Tao nếu có tiền mua bánh, tao đã chả làm hòa-thượng ! »

— Mày làm sư hay chẳng làm sư, mặc kệ mày, tiền bánh của tao là phải có.

— Có phải mày nhất-định đòi tiền, tao ăn chưa được no, cho tao ít nữa để thật no, ngày mai tao giả một thể !

— Mày đã chả phải là người nước tao, tao bán chịu cho mày, rồi tao hỏi tiền vào đâu ?

— Tao ở trong Nữ-sát hành-cung kia kìa, ngày mai tao sẽ giả.

Mày vừa mới nói làm sư chả làm gì có tiền, bây giờ mày bảo mai đến đấy mà đòi, mày sẽ giả, thế thì mày giả ngay bây giờ có hơn không ?

— Mày chưa biết, khi tao đi đường, cũng có một vài người cúng tiền, nhưng sư-phụ giữ cả, cho nên ta mới hẹn ngày mai mày lại đấy đòi thì tao sẽ giả.

Người bán bánh nhất định không buông. Nhất-Giới bị nó dằng lôi mãi tức mình, mới lấy tay gỡ ra, bản tâm chỉ để chạy, ai ngờ vì sức khỏe quá, làm cho người bán bánh bắn ra tận xa, xa đến hơn một chượng, người bán bánh bị đẩy ngã, không gượng lên được, chỉ ngồi ở dưới đất, kêu giời kêu đất, mọi người thấy thế sùm nhau lại đỡ. Nhất-Giới nhân dịp ấy lẫn được về vào chỗ dải cỏ nằm ngủ ngay.

445

https://tieulun.hopto.org

Đương lúc người bán bánh kêu la rầm rĩ, có Thái-tử quốc-vương là Hắc-hải-Nhi đi chơi với một bọn thủ-hạ vừa qua đến đây, nghe thấy có người kêu, liền dừng lại hỏi : « Mày làm gì mà kêu ca thế ? » Người bán bánh vừa khóc vừa thưa : « Dân-con nhờ về bán bánh để kiếm ăn, chả may hôm nay gặp phải một thằng sư ở đâu, chả biết tên họ là chi, đánh lừa lấy bốn cái bánh, ăn rồi chả giả tiền, lại đánh dân-con đau quá. »

Thái-tử bảo : « Thế sao mày chả kể cho nó biết rằng phép luật của quốc-vương nghiêm ngặt là thế nào. »

— Dân-con cũng đã bảo nó, nhưng nó cãi rằng : nó là người chung quốc, quốc-vương đây cai quản nó chả được.

Thái-tử giận lắm, nói : « Nó người đâu mặc lòng, nhưng nó đã đến nước ta, ắt là phải chịu ta cai-trị chứ sao nó dám nói láo thế ! thế bây giờ nó ở đâu ? »

— Nó ở bên hành-cung.

Thái-tử sức truyền cho thủ hạ đi ra hành-cung bắt lấy thằng sư ăn lường bánh ấy đem lại đây, và dẫn người bàng bánh đi chỉ mặt.

Những thủ-hạ được nhời Thái-tử bảo thế, kéo ngay vài mươi người đèn đuốc sáng quắc, dẫn người bán bánh, cùng kéo ra hành-cung, ở trên đại điện không thấy, sau về hậu lầu tìm, vừa đi đến dưới lầu, đã nghe có tiếng ngáy, mọi người soi đèn xem, người bán bánh chỉ bảo, thấy Nhất-Giới đúc đầu vào trong đám cỏ ngủ lỳ, nằm chòn hình như con chó vậy, mọi người thấy thế, liền sùm sit lại, người nắm đầu, kẻ lôi chân, nhưng Nhất-Giới thân thể to lớn, chả sao lôi nổi, chỉ lăn đi lăn lại mãi.

Nhất-Giới từ khi ăn bốn cái bánh, tức thì mê mẩn, gục đầu ngủ đi, đương cơn ngủ say, chợt bị các người sô đẩy, làm động tỉnh giậy, tức mình vươn vai duỗi cẳng, đã làm cho mọi người lăn long-lóc, rồi lại nhỏ đầu lên, phồ hai tai quạt phành phạch, các người kia vừa nhổm đầu lên, thấy thế lại càng run sợ, ù té chạy mất, sô đẩy tắt cả đèn lửa. Chu-nhất-Giới mở mắt ra nhìn, chả thấy ai cả, chép miệng nói : « Quái quái, lạ chửa ! lạ chửa ! mình tưởng là ma, chả hóa ra mộng à ! chạy ra sân đi dải, rồi lại ngủ. »

446

https://tieulun.hopto.org

QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG.

IN LẦN THỨ HAI ĐÃ XONG

GIẤY TỐT

CHỮ TO TRẺ CON DỄ HỌC

Giá bán : **0$05**

MUA BUÔN ĐƯỢC GIÁ HẠ

Đã bán

Cân-quắc Anh-Hùng

dịch tiểu thuyết tàu ra

QUYỂN THỨ NHẤT.

Từ hồi thứ **1** đến hồi thứ **14,** dầy **164** trang

và

Hậu Tây-Du

cũng dịch tiểu thuyết tàu

QUYỂN THỨ NHẤT

Từ hồi thứ **1** đến hồi thứ **16,** cũng dầy **164** trang

Hai quyển tiểu-thuyết này, mỗi quyển giá bán **0$60** gửi đi xa tính thêm **0$14**, xin gửi tiền về trước, bản quán mấy gửi sách đi. mua buôn xin tính giá rất rẻ.

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir tiré

1.500 exemplaires

Hanoi, le 29 Juillet 1924

Imprimerie KIM-DUC-GIANG

VAN MIEN
Quyển thứ 6

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 58

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM
BIBL. CENTRALE HANOI
N° 2905

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyên

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

lủ các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBL. CENTRALE
HANOI
15
M
3526

https://tieulun.hopto.org

Nom d'auteur .....//.....

Titre de l'ouvrage: .....Co-Kim-Tieu-Thuyet.

(Romans anciens & modernes.) 1 fasc.

58

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Nº 290

nghe nhời nói phải, gọi là bất nhân, nhưng cháu còn muốn làm nũng mà vòi xin bá-phụ vài đều nữa, nếu bá-phụ quả có lòng thương sót đến cháu mà chuẩn y cho, thì Hà-ngọc-Phượng này sẽ tử-tâm mà theo bá-phụ.» Cứ như Hà-ngọc-Phượng (1) nói câu ấy, ai chả bảo được voi đòi tiên, được đẳng chân lân đẳng đầu, nhưng chả phải thế, chao ơi ! thân gái giá đáng nghìn vàng, một sớm mai, theo người ta cũng phải hãng chiếm địa bộ, hãng lập thân phận đã mới khỏi bị người ta sau này coi thường coi khinh...

An-lão-gia thấy cô ta hỏi thế, liền nói : « Cháu muốn gì ? cháu cứ bảo bác ! »

Hà-ngọc-Phượng nói : « Như bày giờ cháu nghe nhời bá-phụ đưa linh cữu mẹ cháu theo bác về kinh, từ rầy trở đi, cháu xin kính giữ đạo nhi-nữ, chả còn làm những sự lộng-hiểm như trước nữa, khi đi đường, cháu chỉ biết ở bên linh-cữu, trừ những bạn gái ra, cháu chả còn tiếp ai nữa, thế là một ; Sách có chữ « tử đắc táng vi vinh, (2) khi đã đến kinh, chỉ cần độ năm ba mẫu, để đủ hợp táng cha mẹ cháu, chứ bá-phụ chớ có vẽ vời hoang phí quá, làm cho kẻ-sống người-còn nhà cháu, đều không yên tâm cả, thế là hai ; Còn đều thứ ba khi cháu đã yên phần mộ cho cha mẹ cháu rồi, xin bá-phụ cho cháu làm một cái miếu nho nhỏ ở gần phần mộ, để làm một chỗ tu, cháu tuy chả róc tóc đi tu, chả sả thân tiến phật, nhưng cháu nhất định thủ chí ở thờ cha mẹ cho đến lọn đời, ấy là bác an thân lập mịnh cho cháu là Hà-ngọc-Phượng đấy.»

Cứ xem như những nhời yêu-cầu của Hà-ngọc-Phượng chính đính là nhường nào ? chắc chắn là nhường nào ? nếu không nghe thế thì hắn chả chịu đi, mà nghe như ba đều ấy thì ra những bút đàm của An-lão-gia, những ý tưởng của Chừ-nương-tử và những bộ-tịch của cụ Đặng già ra phí mất cả ư . . . không ! ! ! . . có lo gì, có ngũ hành sinh nhau cũng phải có ngũ hành khắc nhau, có cửu-tử-ma-mẫu, là phải có khóa vàng của vua Thần-vũ, có Đại-thánh Tề-thiên tự khắc có thần chú đai đầu cho Đường-tam-Tạng, khuôn thiêng kia đã định rồi, làm thế nào dố cũng phải vào ngoàm mới thôi.

(1) Thập-tam-Muội chính tên là Hà-ngọc-Phượng
(2) Chết được chôn là vinh-hạnh

447

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE Nº 22469

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia thấy Hà-ngọc-Phượng xin minh ba dều ấy, mặt sa sầm xuống, nhưng vẫn tự nhiên rồi bảo Hà-ngọc-Phượng rằng : « Cô-nương muốn thế nào, bác cũng ư cho như thế, cô-nương có sợ bác nói không có bằng-cớ, thì để bác xin thề ở trước linh-sàng. . . » Nói rồi, đứng lên, đến trước linh tọa gọi lấy một chén nước trà nguyên, rót xuống dất mà khấn nguyện rằng : « Lão-đệ và Lão-đệ-phụ ơi ! hai vị khôn thiêng xin chứng chút nhời này, An-học-Hải với Hà-ngọc-Phượng vừa rồi nói với nhau những gì, bằng lòng sử chi cho nhau những thế nào, nếu tôi sau này chả giữ được như nhời, xin nguyện như chén nước đổ này ». Khấn thế rồi nước mắt ràn rụa dầy mặt.

Hà-ngọc-Phượng bấy giờ thấy Lão-gia chi thành như thế, mới chạy đến gần lạy và nói rằng : « Bá-phụ thề tất cho cháu thế, thành-toàn cho cháu là thế, xin bá-phụ ngồi lên, để cháu lạy mấy lạy. . . » Cha con vợ chồng họ Đặng và họ Chử, cả đến mọi người thân-phụ ai trông thấy cũng rất cảm động.

Hà-ngọc-Phượng lạy song An-lão-gia rồi, chạy đến bàn thờ mẹ khóc rằng : « Mẹ ơi ! mẹ có biết không ? ông này chả phải là Doãn tiên-sinh, cũng chả phải là An-quan-chưởng, chính là một vị bá-phụ có nhiều ơn nghĩa, ba đời thâm-dao của con đấy, bây giờ định đem con phù cữu mẹ về kinh và hợp táng với cha con một thể đấy ! mẹ nghĩ có thỏa không ?.. cha ơi !.. mẹ ơi ! . . hai ngài khôn thiêng sao con gọi mãi chả thưa ? chả giả lời con một câu gì thế ? . . . » Khấn thế rồi ôm lấy áo quan mà khóc, vật mình mà khóc, khóc đến nỗi tượng gỗ đau lòng, phỗng đá giỏ nước mắt, khóc đến nỗi gió thảm mưa sầu, chim sa vượn ngã. . . .

HỒI THỨ MƯỜI TÁM

Hà-ngọc-Phượng phát tang toàn đạo hiếu,
An-long-Môi để chế báo ơn sâu.

Hà-ngọc-Phượng tự khi thỏa dạ yên lòng, lương tâm sinh ra cảm súc, ôm lấy quan tài mẹ mà khóc, khóc nức, khóc nở, khóc đến nỗi thiên thảm địa sầu, khóc đến nỗi

https://tieulun.hopto.org

thần xầu quỉ khấp. Đặng cửu-công thấy cô-nương khóc thống-thiết thế, mới gọi con gái mình là Chừ-đại-nương bảo ra mà khuyên giải, Chừ-đại-nương nói : « Hãng thong thả, dừng can vội, trong lòng người ta biết bao nhiêu sự ủy-khúc, không để cho khóc mà dãi thở bớt những sự đau đớn đi, để uất ức mãi, ngộ sinh ra bịnh thì khốn. » Nói rồi sai người đi lấy nước nóng và khăn mặt đến sẵn, rồi mới sẽ khuyên đỗ dần dần . . . Bấy giờ cô-nương mới nín, mọi người súm lại bảo cô ta ngồi xuống nghỉ một tí. Nhưng cô ta dã chịu ngồi đâu, cô-nương hỏi ngay Chừ-đại-nương rằng : « Những đồ sô gai hiếu phục mà chị sắm cho tôi ấy, bây giờ có còn không ? »

Chừ-đại-nương bảo: « Trước tại chị nhất định không dũng, bắt tôi mang về ngay, cho nên tôi cũng phải nghe, nay tôi dã mang sẵn cả lại kia, chả thế thì bây giờ tôi đến chơi với chị, làm gì mà lại mang một bộc to tướng thế ? . . . » Nói rồi, mới dắt tay Hà-ngọc-Phượng vào nhà trong để thay mặc hiếu phục, toàn thân trắng toát, càng nhìn càng sinh, như hạc nội, như mây rừng, tuy mộc mạc mà nghê thường nào ăn đứt. . . . Đại-nương lại bảo người dải nệm cỏ, hắn mới ngồi mà thủ chế. Cụ Đặng già công việc đã yên, chả còn bực tức, trong bụng đã thấy đói mới gọi con gái bảo : « Tìm đồ ăn cơm chứ, và cũng lo sự đói thay cho An-lão-gia nữa. »

Chừ-đại-nương thưa : « Con đã sắm sẵn cả rồi, bảo người nhà mang đến kia! cả đến rượu con cũng không dám quên của cụ. »

Cơm bầy hai chỗ, ngoài những liền-ông, trong thì nữ-quyến, Đặng-cửu-công háu-đói, dục giã đi ăn, Chừ-thị thì mời cô Ngọc-Phượng. Cô ta tuy xưa nay vốn là người ăn được, nhưng lúc bấy giờ công việc bộn bề, nghĩ gì đến sự ăn uống, cứ ngồi lặng ngắt, mang những tâm sự của mình lần lượt nghĩ dần : Thứ nhất là nhớ đến Trương-kim-Phượng, hai nữa là mong gặp mặt bà An Thái-thái để xem tính tình phẩm hạnh thế nào ? . . . Thốt-nhiên hỏi An-lão-gia rằng : « Thưa bá-phụ, ngài vừa giậy rằng bá-mẫu con và em Kim-Phượng đương chờ ở giữa đường kia, chả biết bao giờ cháu được gặp mặt nhỉ? »

449

https://tieulun.hopto.org

An-lão-gia bảo : « Chả những cháu mong mẹ con nó, chính mẹ con nó lại mong được gặp mặt cháu hơn ! Trừ ra hai vợ chồng ông dâu gia tôi (vợ chồng Trương-lão) còn phải coi hành lý, chưa đến ngay được, còn thì ở cả đằng nhà kia, để nhờ Chừ-nhất-Quan đi gọi. »

Lúc bấy giờ Chừ-nhất-Quan, nghe tiếng nói đến mình mới chạy vào, Lão-gia mới kể nguyên-do, Chừ-nhất-Quan thưa : « Các người ấy đến đã lâu rồi, vì trong này còn rớ câu truyện, cho nên chưa dám để vào, tôi còn phải mời lão Thái-thái và Trương-cô-nương hãng vào ngồi tạm bên nhà Lâm-thị cạnh đây, mới rồi bên ấy cho sang hỏi ba bốn lần, để tôi giả nhời một tiếng là đến đây ngay. » Chừ-nhất-Quan nói rồi đi ngay, mới chớp mắt, An-thái-thái đến trước, Chừ-đại-nương ra đón đỡ vào, Thái-thái đến cửa, chưa kịp lễ vong-linh đã trông thấy cô Hà-ngọc-Phương đương khóc, chạy ngay đến chả kiêng kỵ gì, thụp ngay xuống nửa ngồi, nửa quì, lôi Ngọc-Phượng vào lòng mà cũng khóc, vừa khóc, vừa nói : « Con chớ khóc lắm, làm cho ta đau lòng, một người hảo tâm như con, sao giời chả chứng thượng cho, mà chịu nhiều sự cực khổ thế ? »

Cô-nương nghe nói, càng đau lòng càng khóc. Chừ-đại-nương khuyên giải mãi mới nín, và mời Thái-thái lên giường ngồi, Thái-thái chưa chịu ngồi, bảo Chừ-đại-nương rằng : « Mấy khi tôi được gặp cô-nương để tôi thân-nhiệt một chút đã mà ! » Nói rồi lấy khăn lau chùi nước mắt. Chừ-đại-nương phải lấy chiếu ở trên ghế dải xuống cạnh cô-nương để Thái-thái ngồi, và đưa điếu mời Thái-thái sơi thuốc, Thái-thái ngồi xuống tay đỡ lấy điếu, nhưng có hút đâu, lại đưa mời cô-nương sơi trước, và nói tạ ơn về sự cứu con mình khi trước, cô-nương nói tạ lại rằng : « Làm gì một việc cỏn con ấy, lúc bây giờ chúng tôi tuy chưa biết nhau, nhưng mới[1] rồi bá-phụ tôi kể ra, thì hai nhà vốn là chỗ thế nghị, dù cháu có xuất lực một tí, cũng chả là ơn ! huống chi cháu còn phải nhờ cậy hai bác về nhiều, mới rồi cháu còn có vài sự yêu cầu quá phận, cháu đã trình bầy với bá-phụ rồi. »

An-thái-thái nói : « Dù cháu có muốn việc gì khó đến đâu, hai ta cũng xin chu tất được, cháu chớ có lo ngại, chỉ cốt giữ thân thể cho được yên mạnh, để cho ta được

https://tieulun.hopto.org

bằng lòng. » Nói rồi lại nắm lấy tay cô-nương, hỏi nọ hỏi kia, lúc bấy giờ có người đưa nước trà đến, Thái-thái tự tay rót một chén nước nóng đưa vào tận miệng cô-nương bảo uống vài chén, nào lấy tay gỡ tóc cho cô-nương, nào lấy khăn-mặt chùi những nước mắt cho cô-nương, nào kêu nệm cỏ mỏng cô ngồi sợ hơi đất sông lên, nào bảo bây giờ chả có ai lạ, ngồi lên phản, chả có ngộ tê chân, thương sót đến đều, chu tất từng ti, kham khổ cho cô-nương bồ côi cha sớm, chỉ nhờ mẹ trông nom, đến khi mẹ già mẹ yếu, mẹ đau, đã phải hầu hạ cơm cháo thuốc thang, thì sự ăn mặc của mình mình phải chiếu cố lấy, chứ còn có ai nâng niu qui hóa mình bao giờ, may sao gặp được bà An-thái-thái này là một người lão thực, ăn nói như thế, cư sử như thế, mới biết là thân con gái, tất được cảnh ngộ như thế, hồi tưởng lại tình cảnh mình khi xưa, thật là ngọt đắng khác nhau hẳn, lại càng thân nhiệt và cảm khích Thái-thái lắm, mắt nhìn chòng chọc, thấy An-thái-thái dẫu ngoài năm mươi, nhưng tóc còn đen, má chưa dăn, chỉ bằng người độ bốn mươi tuổi vậy, hòa khi doan-chang, nói năng khiêm tốn, dẫu vốn dòng phú-qui mà chả có thói kiêu ngoa, sánh với An-lão-gia thực là vợ nào chồng ấy, cô-nương ngắm nghía giờ lâu, bụng nghĩ thầm : « Ta se liều se lĩnh giây tơ cho em nghĩa kết Trương-kim-Phượng ta, nhưng xem ra bố chồng mẹ chồng cũng đáng cho cô em nó dấy, bụng nghĩ thế, vừa toan hỏi Thái-thái rằng sao em tôi không cùng đến với bà ? chửa nói ra mồm, thì thấy ở ngoài tiếng khóc ầm lên : tiếng giai có, tiếng gái cũng có, tiếng người già có, tiếng kẻ trẻ cũng có, rầm rĩ cả lên... ai thế ?... Cô-nương chưa biết là những ai, dật nẩy mình, bảo : « Quái ! quái ! ai thế nhỉ ! ở chung quanh đây trừ nhà họ Đặng và họ Chừ ra, ta còn có thân thiết với ai đâu ? vả lại những người hai nhà ấy ở cả đây rồi, thế thì ai thế, ? ai mà lại khóc thống-thiết thế ? . . . » Tự mình phải giữ lễ, chả dám ra nhìn, cũng chỉ phải cúi đầu xuống mà cũng khóc .... Trong đám khóc ấy có phải là người xa lạ gì đâu, chính là những người cùng đi với An Thái-thái, vì ngoài cửa nhà hẹp, cho nên nhường để Thái-thái vào trước ; Bởi thế nhân dịp ấy đứng ở nhà ngoài thay đồ hiếu phục vừa xong, cùng dủ nhau vào, vừa đi vừa

451

https://tieulun.hopto.org

khóc, Ngọc-Phượng tuy khóc, nhưng cố nhìn xem thì thấy một giai một gái, quì lạy ở trước linh tọa, lại cớ hai người liền bà một già một trẻ, quì ở áp cửa, còn một người liền ông nữa quì ở ngoài xa, năm người ấy đều mặc đồ hiếu phục quì phục xuống đất mà khóc ; Cô-nương còn nước mắt dàn-dụa, nhìn chả ra ai, hỏi chả dám hỏi, và nghĩ mãi cũng chưa tường, còn đương dùng dắng ngẩn ngơ, Chừ-đại-nương đến dắt người thiếu-phụ đứng giậy, còn người thiếu-nam cũng đứng lên chùi nước mắt, người thiếu-phụ đi đến trước mặt cô-nương, ngồi ngay xuống chỗ bà An-thái-thái ngồi trước nắm lấy cô-nương, khóc nức khóc nở nói rằng : « Chị ơi ! tôi nhớ chị lắm. » Hà-ngọc-Phượng bấy giờ mới biết là Trương-kim-Phượng và chồng Kim-Phượng là An Công-tử, trong lòng tủi tủi mừng mừng, lại thấy ba người kia cũng đến trước mặt mình, vừa lạy vừa khóc, vừa kêu cô-nương, cô-nương vội lấy tay nắm lấy Trương-kim-Phượng và một tay thì đỡ những người liền bà kia giậy và bảo : « Các người hãi ngửng mặt lên ta xem là ai đã mà ! » Đến lúc hai người đứng lên, thì ra là vú nuôi và con liễu-hoàn, và chồng người vú nuôi có là Đái-Lạc, cô-nương lúc bấy giờ thốt nhiên chả ngờ rằng bấy nhiêu người đến cả ở đây, và lại còn được trông thấy nhau đây, mới cách hai ba năm mà người nhớn thì đã già, mà người bé thì đã chưởng-thành như thế cả, ngồi ngẫn người ra một lúc rồi hỏi Trương-kim-Phượng rằng : « Chị em ta gặp nhau trong lúc chiêm bao hay sao ! »

Trương-kim-Phượng nói : « Chị chớ đau lòng quá, hãi ngồi yên, chốc rồi nói truyện. » Cô-nương nghĩ vẩn nghĩ vơ, chốc rồi lại khóc, An Thái-thái bảo Trương-kim-Phượng rằng : « Con ngăn chị con đi, đừng để chị con khóc mãi thế ? » Kim-Phương vâng nhời cùng với Chừ-đại-nương hai chị em khuyên giải mãi, Ngọc-Phượng mới thôi khóc, cầm lấy tay Kim-Phượng, trong lòng muốn nói hàng vạn hàng nghìn nhời, nhưng chả biết nói câu gì trước, nhìn kẻ nọ người kia, rồi nhìn đến vợ chồng Kim-Phượng, thốt nhiên thất kinh mà hỏi rằng : « Có lẽ đâu thế ! vợ chồng Đái-Lạc và liễu-hoàn của tôi, phát phục đã có kỳ nhiên, chứ như vợ chồng nhà em, bá-phụ bá-mẫu còn đương đường cả, há

452

https://tieulun.hopto.org

rằng chả biết kiêng khem, tự nhiên mặc đồ bất tường ấy làm gì, cởi ra ngay đi là phải. »

An công-tử nói : « Hai chúng tôi chịu ơn cứu sống của chị, chưa biết lấy gì báo đáp, nay nhân gặp thúc-mẫu chung thiên, chính nên như thế, vả lại cha mẹ tôi bảo phải như thế, chúng tôi dâu dám trái lời ! »

Ngọc-Phượng sua tay bảo : « Chả phải, sự ấy chắc là chả phải. »

Kim-Phượng nói : « Tôi với chị, có khác gì chị em ruột, mà chị còn nói lôi thôi . . . . » Hai vợ chồng cãi mãi. Ngọc-Phượng nhất định không nghe, phải nói với Lão-gia và Thái-thái rằng : « Thưa hai bác, sự ấy lễ nặng quá tình, chả những cháu không yên tâm, dù mẹ cháu ở dưới xuối vàng cũng không được yên tâm nữa. Xin hai bác bảo cho một tiếng để các người ấy cởi ngay tang phục ra là hơn ! »

An-lão-gia bảo : « Cô-nương chớ nóng vội, để ta giảng cho mà nghe, cháu bảo sự ấy lễ nặng quá tình, xét như lễ ngày xưa, bè bạn có phép phát phục đản-miễn, *đản* là con giai bỏ giải mũ, *miễn* là con gái bỏ đồ trang sức ; cứ như phép lễ của quốc chiêu, nội trong người tam kỳ (cờ ba sắc) chả cứ có họ hay không, hễ gặp có đại-cố, là phải để tang tất cả ; như hai nhà chúng ta, vì với những nghĩa họ hàng, tình bè bạn, có nhẽ trọng hơn nhiều, xưa kia khi linh-cữu tôn-ông về đến kinh, ta có cúng thờ mấy hôm, ta cũng có bảo con ta mặc đồ hiếu phục để tế thay ta, có cả vợ chồng vú nuôi cháu cũng biết, lúc ấy cháu muốn chả yên tâm có được không ? Huống chi cháu vừa cứu cho vợ chồng nó cũng như cứu cho cha mẹ nó, nó có để chế cho vong-mẫu cháu, cũng là chút đỉnh báo ơn, lấy gì làm trọng làm khinh, mà cháu bảo phải kiêng, thế thì giả sử ở chùa Năng-nhân, chúng nó đương bị nạn, chả có cháu cứu cho, thì dẫu sau này vợ chồng bác chết, lấy ai để hiếu phục mà bây giờ kỵ-húy ? »

An Thái-thái sợ cô-nương chả khiêm-nhượng được lại nóng nẩy lên chăng, cho nên thân hành đến gần cô-nương mà vỗ về và dỗ dành mãi. »

Đặng-cửu-công thấy vợ chồng An Công-tử mặc đồ hiếu phục lấy làm lạ, sau nghe nhời An-lão-gia nói mới hiểu

453

https://tieulun.hopto.org

đầu đuôi, thì ra lúc An-lão-gia nói nhỏ với Hoa-Chung là nói thế. . . thế. . . và hai vợ chồng An-lão nói lóng với nhau cũng là thế. . . thế. . . mới bảo cô-nương rằng : « Thôi cô-nương ạ, Lão-gia cho Công-tử sử thế, thật là tình lý lưỡng tận, ta cũng phải bái phục, chả còn có sai nhầm gì đâu, thôi cô-nương cứ để tùy các ngài sử chi thế nào tùy ý ». Cô-nương vốn là người biết nể người, nay bị mỗi người khuyên bảo một đều, cũng phải thở dài vuốt bụng, bụng nghĩ thầm : « Ta xưa nay thấy những người làm ơn cứ hay đòi ơn, ta vẫn hay cười họ là có ý mua danh, có lòng kia nọ, cho nên ta mà làm việc gì, dù to như giời, dù rộng như bể, làm song rồi cũng coi như giời quang mây tạnh, như mới rồi ở chùa Năng-nhân, ta cứu cho vợ chồng An Công-tử, ta lại se duyên, tặng tiền và cho mượn cung, chả qua là ta hách-khí làm chơi, để tiết bớt những khi bất bình trong bụng ta, chứ ta chớ từng mong nó đền ơn báo đức đâu ? chả ngờ lũ nó sử với ta chung hậu nhường này, thế mới biết có nhân là có quả, dẫu rằng người nhưng thực cũng có giời ». Tưởng đến thế, cho nên không nói gì nữa, liền quì ở trước mặt vợ chồng An Công-tử mà lạy tạ, làm cho hai vợ chồng An-Kỳ lạy tạ lại không kịp. Dẫu thế nhưng mà tấc riêng, riêng những ngậm ngùi, phần e nỗi khách phần thương nỗi mình.

An-lão-gia tự hôm trước, tìm đến được nhà Chử-nhất-Quan, muốn gặp Đặng-cửu-công đã phải mất bao nhiêu công-trình uyển-chuyển khúc chiết, mới đến được nhà cô Thập-tam-Muội giả và Hà-ngọc-Phượng thực này, khi đã gặp lại phải giả giáng thay hình, rồi phi bao nhiêu là nước bọt và bao nhiêu là tinh-thần, mới để cho Ngọc-Phượng nhất tâm sấm-hối và ngũ thể qui đầu, mãi đến lúc An Thái-thái, Trương cô-nương, vợ chồng Đái-Lạc, và liễu-hoàn hầu cô ấy ngày xưa cùng đến sum họp với nhau. An-lão-gia mới được yên lòng thỏa dạ, mới nói với Đặng-cửu-công rằng : « Sự tình như thế, đại cục đã yên, thôi chúng ta ra ngoài nghỉ một tí. » Đặng-cửu nghe nói, mình đói đã lâu, được nhời như mở tấc lòng, liền hỏi Chử-đại-nương rằng những bữa ăn đã sắm đủ chưa ? . . . Hai ông cùng ra, để trong nhà cho nữ quyến cũng được yên nghỉ. Khi ngồi ăn uống,

454

https://tieulun.hopto.org

Chúng nhân sau khi tỉnh hồn lại, cùng chạy ra báo với Hắc Thái-tử rằng : « Thằng Hòa-thượng ấy xem ra sấu sa quá, hình như lợn rừng vậy, thân thể nó lại to béo lắm, chúng tôi co chả nổi, lôi chả được, thật là ai lay chả chuyển, ai rung chả rời ! chúng tôi hùy huych mãi, nó ngồi phắt lên ngay, lắc đầu vẫy tai, làm cho chúng tôi hết via, suýt nữa thì chết khiếp. »

Thái-tử nói : « Chúng bay nói láo quá, để tao đến xem nào ? »

Chúng nhân ngăn-lại nói : « Tiểu-đại-nương chớ có đi vào đấy ! Hòa-thượng ấy người đã xấu, lại thô bỉ, sợ ngài trông thấy rồi ngộ mất via chăng ! khi về cung chúng tôi sẽ bị quốc-mẫu quở trách. »

Thái-tử bảo : « Đã thế thì chúng bay chớ có đánh tiếng, để ta xem ; rồi sẽ liệu mà sử tri. »

Mọi người không dám cản cư, đi ngầm với Thái-tử vào hành cung, đến dưới lầu đã nghe tiếng ngáy. Thái-tử sẽ chạy đến trước mặt, thấy Nhất-Giới ngủ say quá, mới khẽ bảo mọi người rằng : « Chúng bay đi lấy cho tao mấy cái giây đây, nhân lúc nó ngủ say, chói nó lại, chả còn sợ nữa. Mọi người vâng nhời, quả nhiên đi lấy hai cái thừng lại, đánh bện lại, rồi một giây chằng nửa trên, một sợi chằng nửa dưới, co riết lại, chân tay đều chằng chặt kỹ cả, chằng ngược, chằng xuôi, Nhất-Giới chả biết gì cả, chỉ việc ngáy. »

Thái-tử cười nói : « Thằng sư này thô bỉ như thế này, chúng bay lấy đòn và tấm ván khiêng nó vào, rồi khiêng về cung cho tao, để tao trị cho nó. »

Các người kia thấy chói Nhất-Giới đã chặt rồi, liệu cũng chả cựa được nữa, mới dám, tám người súm lại cùng khiêng về cung cho Thái-tử. Đến điện Tiềm-long, bảo đem để ở dưới thềm. Nhất-Giới cũng vẫn ngủ khì như cũ. Thái-tử lấy một cái roi da ra, cứ mông và đùi đánh thật lực đến bảy tám roi, Nhất-Giới đau quá mới tỉnh lại, nói : « Ai thế ? đừng đùa mà ! »

Thái-tử chả nói gì, cứ việc bảo đánh, lại đánh đến năm sáu roi nữa, toạc cả mình ra, mới lấy tay để dờ, nhưng tay không nhấc lên được, bấy giờ mới biết là mình bị chói, lại nhìn thấy Thái-tử ngồi ở trên ấy, hỏi ngay rằng : « Chú

955

https://tieulun.hopto.org

bẻ con kia, ta chả có quen biết chú bao giờ, sao chú lại dùa tôi mà chói tôi lại thế. »

Thái-tử nói : « Đồ sư hồ-mang kia, mày ở đâu đến thế, sao mày dám vào nước tao, ăn lường ăn đảo của dân nước tao ? »

Nhất-Giới nói : « Nghề đi tu chỉ có việc khuyên giáo, bánh ấy là tôi khuyên giáo mà ăn, chứ sao lại bảo rằng tôi ăn lường?»

Thái-tử nói : « Cái tội mày ăn lường bánh của người ta còn là tội nhỏ, làm sao mày dám nói hỗn rằng quốc-vương tao cai quản mày không được? »

— Chúng ta đi tu, nhẩy ra tam giới, chả ở trong ngũ hành, xưa nay chả có ai câu thúc, đến thần tiên cai quản ta cũng chả được, huống chi là một vị quốc-vương ở sau lưng núi Âm-sơn này !

— Đồ sư ăn-mày này, ra mày chưa biết, quốc-vương ta đây chả phải như những quốc-vương trần phàm, là vì sư mạnh-tu mà được, hễ hơi giận một tí là cả thiên-hạ sợ, thế mày có sợ không ?

Chư-nhất-Giới nói : « Đồ dữ tợn đến đâu mặc lòng, đồ chúng bay chỉ có thể bắt nạt ma, nạt quỉ chứ bắt nạt ta thế nào được ? »

Thái-tử nghe đến câu « chỉ bắt nạt ma quỉ hình như ai nói chạm đến tên húy, phát khùng lên nói : « Thằng sư này sao dám chọc tức tao ! mày bảo không ai cai quản mày được, vậy thì tao đánh cho mày một mẻ nữa, xem sao ! liền vác cái gậy nhớn thẳng cánh vụt liều, bất cứ đầu cứ chân, bạ đâu nện đấy. Nhất-Giới bị đánh đau quá, toan cố sức rứt đứt những giây chói, nhưng vì giây to và chằng nhiều lần quá, rứt mãi không đứt, cố mãi, giẫy mãi, chỉ đứt được hai cái giây trên, thò đầu ra, hét to lên rằng : « Mày là thằng nào, dám ở tại gia, đóng cửa lại mà đánh sư thế ? »

Thái-tử càng giận càng đánh già, Nhất-Giới càng đau càng hét dữ, làm kinh động đến tai vương-phi là Ngọc-diện-nương-nương, nương-nương mới hỏi cung-nga rằng : « Bây giờ là bao giờ rồi, sao trong hoàng-cung này có tiếng ai kêu thét thế ? »

Cung-nga thưa : « Đấy là đức Lê-tuyên thái-tử bắt một vị Hòa-thượng nào, đương gia công khảo đá ở điện Tiềm-long ấy. »

456

https://tieulun.hopto.org

Nương-nương nói : « Vương-gia rất ghét những Hòa-thượng, nó ở đâu mới đến thế ? để tao đi xem nào ? rồi gọi cung-nga sách hai cái đèn lồng đủng đỉnh đi sang điện Tiềm-long. »

Thái-tử đứng giậy, vội vàng ra đón, mời nương-nương vào ngồi, nương-nương hỏi : « Người sư này có tội gì, mà con bắt người ta và con đánh người ta thế ? »

Thái-tử thưa : « Mẹ chưa biết, thằng sư này thật là hỗn quá, nó đã ăn lường ăn đảo những hàng của dân, nó lại dám cả gan mắng quốc-vương ta rằng chỉ nghề bắt nạt quỉ, vì hai tội ấy cho nên con bắt con đánh. »

Nương-nương nói : « Nó nói hỗn thế, vì nó chả phải là người trong nước mình, nhẽ ra đáng trọng trị, nhưng nể về tiên sợ về phật thôi tha cho nó, và hỏi xem nó tự đâu lại thế ? »

Cung-nga vâng pháp chỉ, chạy ra hỏi : « Sư kia, Nương-nương ta hỏi mày là sư ở xứ nào ? »

Chư-nhất-Giới thấy quốc-mẫu hỏi đến mình, mới làm bộ sẽ ỏn ẻn thưa rằng : « Sư như ta này, bề ngoài xem ra giống như sư mô tầm thường, nhưng nếu xét kỹ ra thì là sư có lai-lịch, ta vốn dòng dõi đức phật Tĩnh-đàn, thầy ta là đại thuyền sư bên đông-đỗ, sư-huynh ta là con cháu sau vị tiên-thiên ở núi hoa-quả, sư-đệ ta cũng là học-trò đức La-hán ở sông Lưu sa : bây giờ chúng ta phụng mịnh vua Đường-vương sang Linh-sơn lễ phật cầu giải, đường đi qua chải bao nhiêu làng tiên đất phật chỗ nào là chả thành tâm cúng-dàng, để mà cầu phúc, chúng bay là người thế nào, dám đánh đập ta như thế này, chả sợ phải tội à ? »

Quốc-mẫu nghe thấy nói đến cầu kinh cầu giải, đổi ngay nét mặt đi, và bảo : « Để vậy ta đến xem đã. » Các cung-nga vội vàng cầm đèn chiếu dẫn nương-nương xuống thềm nhìn xem, bấy giờ đèn đuốc sáng chưng, như ban ngày vậy. »

Chư-nhất-Giới thấy quốc-mẫu thân chinh đến xem, mới làm giáng vẫy hai tai to bằng cái quạt lên mà kêu rằng : « A-gi-đà-phật, xin nương-nương dủ lòng từ bi, cứu độ cho Hòa-thượng này, Hòa-thượng này bị đánh đau quá ! »

Nương-nương trông thấy mặt mồm xấu sa quá, đến nỗi dật mình lùi lại mấy bước, giá chả có cung-nga đỡ

957

https://tieulun.hopto.org

nâng, có khi ngã rồi ! liền hỏi rằng : « Hòa-thượng kia, tên mày là gì ? »

— Tôi họ Chư.

— Có phải là Chư-bát-Giới không ?

Nhất-Giới tưởng là bở, nhận liều ngay : Phải.

Quốc-mẫu thấy phải là Chư-bát-Giới, tức thì quắc mắt, cau mày, hầm-hầm nói : « À ! giời cho dễ có hôm nay ! » Bảo những thủ-hạ rằng : « Chúng bay lấy thêm vài cái thừng nữa, buộc chói cho thật chặt, chớ để thơ-mơ, mà nó chốn mất. »

Thái-tử vội hỏi : « Chả hay làm sao quốc-mẫu lại có biết thằng sư này có thâm cừu gì mà quốc-mẫu tức nó thế ? »

Nương-nương thấy hỏi khóc oà lên và nói : « Số là con còn ít tuổi, cho nên chưa biết, khi xưa ta ở động Mã-vân núi Tích-tuyết mới lấy phụ-vương con, cực là sung sướng, chả ngờ có thầy Đường-Tăng đi qua núi Hỏa-diệm chở đường, đến mượn cái quạt để quạt tắt lửa, vì phụ-vương con không cho, mới thành đánh nhau với Đại-đồ-đệ nó là Tôn-hành-Giả, thằng Chư-bát-Giới này nhân lúa lúc phụ-vương con đương rở đấu phép với Tôn-hành-Giả, nhà vắng không có người, kéo ngay âm binh đến nhà ta, ta bất thình-lình chả giữ mình, bị một nhát đinh-ba của thằng chết vầm này nó đánh chết, làm cho vong hồn ta ở dưới xuối vàng chịu mười mấy năm khổ sở. Sau nhờ có đích-mẫu con tu thành tiên, cha con ơn nhà Phật, mới lại lên ngôi quốc-vương, ta mới lại được về đây ; cái thù ấy bao giờ quên được ; nay may sao ngõ hẹp gặp nhau, khoan thứ sao được ! Để đến sáng ta sẽ tâu với phụ-vương con đem thằng này ra băm nhỏ để báo thù ! »

Nhất-Giới nghe hiểu rõ ràng mới biết là quốc-mẫu nhận nhầm, liền cãi rằng : « Tâu quốc-mẫu, tôi không phải là Chư-bát-Giới ? »

Nương-nương nói . « Chính mày sưng danh vừa rồi mà ! lại còn chối à ! huống chi một bộ mõm dài, một cặp tai to của mày, tao hãi còn nhớ chắc chắn, còn chối gì nữa. »

Nhất-Giới nói : « Quốc-mẫu nóng tính, chưa nghe hết nhời tôi nói, tôi bảo tôi là con Chư-bát-Giới tên là Chư-nhất-Giới kia mà ; mõm dài tai lớn, dẫu rằng giống nhau,

458

https://tieulun.hopto.org

nhưng Nhất-Giới tuổi trẻ, vi với cha tôi còn đẹp hơn nhiều, nếu quốc-mẫu chả tin, xin ngài nhìn kỹ cho, tự khắc biết dích. »

Nương-nương bảo : « Mày đã là con Chư-bát-Giới, tục-ngữ có câu « phụ trái tử hoàn » cũng chả sao tha mày được. »

Chư-nhất-Giới van lạy mãi, nương-nương nhất định không tha, mới phát khùng lên nói rằng : « Mẹ con nhà mày, một đứa là liền bà, một đứa là trẻ con, cho nên không biết gì thôi, chả kể rằng như tao nhân lúc ngủ say, mày chói được tao, mày đã lấy làm đắc ý, đã muốn hại tao, tao tuy mắc lừa mày, nhưng tao còn có Đại-sư-huynh tao là con cháu Tôn-Đại-Thánh, hắn có cái gậy sắt, đánh vào đâu quỉ khấp thần kinh, nó mà biết nguồn-cơn thế này, nó sẽ đở cái gậy của nó, tao cho người cả nước mày sẽ bị chết tiệt ! »

Nương-nương nghe nói có ý sợ, cúi đầu nghĩ ngợi chả nói chi cả.

Thái-tử thấy mẹ sợ thế mới khuyên mẹ rằng : « Mẹ đừng nghe thằng nói khoác ấy ! chả sợ gì cả. »

Quốc-mẫu nói : « Tuy nó nói khoác, nhưng ta còn nhớ có vị Tôn-hành-Giả mỏ nhọn tai lép, thật là thần thông, phụ-vương con dũng mạnh nhưởng nào, còn địch nó chả nổi, nếu có thật sư-huynh nó là con cháu Tôn-hành-Giả, thì phải phòng bị mới được. »

Thái-tử nói : « Mẹ chớ lo, con đã có cách. »

Quốc-mẫu hỏi : « Con làm cách gì ? »

Thái-tử nói : « Đêm nay chúng nó ngủ cả ở hành cung, để đến nửa đêm, con sai những âm binh có tài-cán, đến mà làm cho thầy trò nhà nó mê đặc, rồi chói cả lại, thế có hay không ? »

Quốc-mẫu mừng lắm bảo : « Ừ, mưu kế của con hay lắm, làm ngay đi, chớ có chậm chễ. . . . » Nói rồi hí hởn về cung. Thế mới là :

Thù cũ chửa xong thêm giận mới,
Hờn xưa chưa chán đã hằn sau.

459

https://tieulun.hopto.org

HỒI THỨ HAI MƯƠI MỐT

Trong thành tối lại ma tự sinh ra,
Đáy nước ánh soi âm quái tiêu duyệt.

Hắc-hài-Nhu biết Chư-nhất-Giới là thù của mẹ, muốn giết nó đi, nhưng lại lo rằng nếu còn để sót thầy trò Tiểu-hành-Giả, sợ sinh ra họa-hoạn về sau, cho nên lo tính muốn điểm những âm-binh, đến ngay đêm ấy hại chúng đi, lại sợ Tiểu-hành-Giả có tài, chưa dễ hại được nổi, mới nói với mẹ sẽ trộm lấy binh-phù của phụ-vương ra, rồi thân đến trại binh chọn lấy một đội ma-binh, bảo chúng đến La-sát-nữ-hành-cung, bắt lấy ba vị Hòa-thượng, lại dặn chúng phải ngậm tăm cả, không được kêu reo rầm rĩ, ngộ phụ-vương biết chăng!

Chúng ma-binh tuân lịnh, ào sầu một trận âm phong, kéo đến Hành-cung-nữ-la-sát. Nguyên là ma-binh mỗi một đội có một người đội-trưởng thống lĩnh. Đội-trưởng gọi các ma-binh truyền bảo rằng: « Ta nghe trong ấy tuy chỉ có ba vị sư thôi, nhưng nó từ Đại-Đường đến đây, chắc có đạo-hạnh cả, chớ có coi thường nhỡ việc. Rồi gọi hai ma tinh tế đến dặn rằng: « Chúng bay hãng lẻn vào thám thính, xem ba người sư ấy, bây giờ nó đương làm gì. »

Hai ma ấy được lệnh liền đi ngay, sẽ len lén đến hành-cung, tìm ở dưới lên chả thấy ai cả, mãi đến trên lầu thấy ở gian giữa dưới ngọn pha-lê có một vị sư đương ngồi ngay ngắn, hào quang mặt với ánh ngọn pha-lê nhấp nhánh với nhau, làm cho trên lầu sáng rực rỡ, hai ma kia chả dám đến gần, cứ ẩn ở bên cạnh trông trộm, vì Hòa-thượng dẫu rằng ngồi im chả động, nhưng ngầm ngầm có lẽ đáng sợ, nhìn rình mãi vẫn thế, mà không thấy hai vị nữa đâu, sau nhìn ra gian bên đông, mới trông thấy vị nào vị nấy ngủ say, muốn đến gần xem, nhưng vì hai vị ấy thần khí sung mãn, ghê quá chả ai dám đến gần, chả những thế thôi, sa sa thấy hình dung cổ quái, có vẻ đáng sợ, chỉ phải dủ nhau ren rén xuống lầu, báo với tên Tổng-ma rằng: « Có ba vị Hòa-thượng thật, một vị tọa thuyền, còn hai vị kia ngủ say, vị ngồi ấy mặt mũi dẫu có dáng đạo-hạnh, nhưng sao ấy lành mà đáng sợ, còn hai vị ngủ, hình dong cổ quái,

460

https://tieulun.hopto.org

trông xa đã khiếp rồi, nếu động đến họ, ngộ nó rở võ ra, chắc chả dịch nổi, chỉ nên làm thế nào cho mê chân tinh của chúng đi, mới hạ thủ được. »

Tổng-ma nói : « Ừ, chúng bay nói cũng có lẽ, trước nhất ta lấy sắc đẹp làm mê nó, thứ hai lấy sự quái dị dọa nó, sau cùng mới dùng oai vũ khuất phục nó, chờ bao giờ tâm thần tán loạn, ắt là bắt được. Định thế liền truyền cho chúng ma đóng cả ở đại điện, cứ y thế lần lượt thi hành... »

Đường-bán-Kệ đương mắt xem mũi, mũi xem tâm, đã đến lúc động chán rồi tĩnh, tĩnh sinh tuệ, chợt thấy có hai ma đương rốc ra, rốc rách, nom rờm ở bên, biết là có ma đến chêu ghẹo, càng giữ định tâm tinh, chưa được bao lâu, chợt thấy mấy người liền-bà đẹp chạy đến trước mặt cười cười nói nói : « Lão sư-phụ ở đâu mới đến thế? pháp hiệu ngài là gì? giới rét thế này, mà ngài chưa đi nghỉ, còn ngồi một mình đấy ư! chị em tôi lấy làm ái ngại cho ngài lắm ! »

Đường-bán-Kệ cứ nhắm mắt bịt tai... Mĩ-nhân lại nói: « Sư-phụ ơi ! trên lầu lạnh lẽo thế này, cứ ngồi mãi đấy làm gì ? ở dưới kia tôi có buồng ấm áp, có giường đẹp-đẽ, có chăn đệm thơm-tho, và có gối dải tử-tế, sao chả xuống ngủ một giấc cho thỏa chí, còn cứ ngồi ngây ở đây làm gì, dẫu có được thành phật thành tiên, cũng đã thiệt thòi vô số, huống chi những người đi tu xưa nay, một ngàn người có đến chín trăm chín mươi chín người phải sa địa-ngục, ngài là người thông minh sao chả biết nghĩ mà rở lại đạo... »

Tha hồ cho các chị nói ngon nói ngọt, thế nào mặc lòng, Đường-bán-Kệ chỉ ngồi ngây như tượng gỗ... Hai chị kia thấy rỗ chả đồ, xấu hổ quá hóa giận, vừa la vừa mắng : « Khéo cái bác sư này, thật chả biết người biết của, chị em ta khuyên rỗ như thế, cứ làm bộ mãi, lo chúng ta đi rồi, mày ngồi một mình ở đây, lại chả có sự à! La rầm lên rồi cùng bước xuống lầu. »

Một lát lại có hai đứa khác đến, hình dong cổ quái, nanh vuốt nghênh ngang, hung hăng chạy đến trước mặt Bán-Kệ, nào chỏ nào mắng sộn sao lên rằng : « Thằng sư này,

461

https://tieulun.hopto.org

mày to gan thật, tự đời xưa ai vào nước người ta là phải hỏi phép cấm, như mày đến nước tao, mày chưa vào trầu vua, đã dám dong-túng đồ-đệ lừa dảo lấy ăn, thằng đồ đệ mõm dài tai to của mày, đã bị bắt rồi đấy, mai đem giết, mày đứng ngay lên, để chúng tao đem đi kêu van, hoặc giả còn có thể cứu được ! »

Đường-bản-Kệ ngồi nghe rõ ràng, nhưng vẫn ngây ngô, tịnh vô động tâm... lại một thằng ác quỉ nữa, chỏ mà mắng rằng : « Thằng sư này láo thật, có dễ mày giả cách câm và điếc, mà tao tha ư ? chúng ta vào lôi cổ nó ra cho Tiểu-đại-vương !..... Hai thằng ác quỉ tuy nhiên nói năng hống-hách, chạy ngược chạy suôi, săn sóc chực bắt, nhưng vẫn không dám đến gần, Đường-bản-Kệ thấy vậy lại càng chính định tâm tinh, cứ mặc kệ xem sao ! »

Hai ác quỉ rối rít một lúc, chả làm gì được, rồi cứ dần dà tan đi. Lát nữa lại nghe thấy tiếng người sôn sao, tự dưới lầu kéo lên một đoàn binh tướng, nào gươm dao, nào giáo mác, chực những đâm chém, Đường-bản-Kệ trước còn có hơi nghe thấy, hơi trông thấy, sau rồi tinh định được, chả còn nghe thấy gì, trông thấy gì nữa, chúng ma riệu vũ dương oai, quấy rầy nửa đêm, chả làm gì nổi, giời đã gần sáng, Tổng-ma cuống cuống kêu to lên rằng : « Giặc kia, mày chớ có cậy nguyên-dương sung túc, âm binh tao không làm gì nổi mày à ! để tao về tâu với quốc-vương ta, sẽ sai chinh binh đến bắt mày, cho mày chết chả kịp ngáp.... các ma con thấy ông Tổng-ma phát khùng quát mắng như thế, cũng a dua mà quát rầm lên, vì thế làm động cho Tiểu-hành-Giả tỉnh giậy, vùng lên hỏi : « Đứa nào ầm ỹ thế ! vội chạy ra, thấy những binh tướng dừng đầy một lầu, chả biết người hay quỉ, đứng vây bọc Đường-chưởng-lão, trong lòng sợ hãi, dút ngay cái gậy sắt ra, hoa lên quát rằng : « Những đồ bắt ma nào thế, dám cậy nhiều người hay ỷ sức khỏe, sâm phạm thầy ta, chúng bay chớ có chạy, sơi một gậy của ta này. »

Chúng ma nghe tiếng quát, vội quay đầu lại nhìn, thấy thế gậy Hành-Giả dữ tợn lắm, sợ khiếp, vùng té chạy hết.

Tiểu-hành-Giả vội vàng chạy lại xem sư-phụ, thấy vẫn ngồi yên, không việc gì cả, cho nên chúng ma kia chạy tản cũng không cần đuổi theo nữa.

462

https://tieulun.hopto.org

QUỐC-NGỮ VỠ LÒNG

IN LẦN THỨ HAI ĐÃ XONG

GIẤY TỐT

CHỮ TO TRẺ CON DỄ HỌC

Giá bán : **0$05**

MUA BUÔN ĐƯỢC GIÁ HẠ

Đã bán

Cân-quắc Anh-Hùng

dịch tiểu thuyết tầu ra

QUYỂN THỨ NHẤT

Từ hồi thứ **1** đến hồi thứ **14,** dầy **164** trang

và

Hậu Tây-Du

cũng dịch tiểu thuyết tầu

QUYỂN THỨ NHẤT

Từ hồi thứ **1** đến hồi thứ **16,** cũng dầy **164** trang

Hai quyển tiểu-thuyết này, mỗi quyển giá bán **0$60** gửi đi xa tính thêm **0$14**, xin gửi tiền về trước, bản quán mấy gửi sách đi. mua buôn xin tính giá rất rẻ.

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir tiré
1.200 exemplaires
Hanoi, le 19 Août 1954
Imprimerie KIM DUC GIANG

Vaccin contre la variole

Quyển thứ 6

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM

https://tieulun.hopto.org

Cổ Kim
Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 60

I. **CÀN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-nữ

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tầu)*

Dịch-Giả : Thành-Ngọc-Duyện

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIETNAM
DEPOT LEGAL INDOCHINE
No 290

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

...các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

L. CENTRALE
HANOI
15
M
526

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIỆT NAM

https://tieulun.hopto.org

D'
O. ...
N° 290

Đặng-công mới bảo Lão-gia rằng : « Rõ một cô con gái tôi, nay bị Lão-đệ bách đoạt đem đi, lòng tôi thật là khó chịu ; nhưng cũng phải bấm bụng chịu vậy là vì có nhiều lẽ : một là nó được về đến quê quán nó ; hai là việc đại cố của cha mẹ nó ; ba nữa là vì việc chung thân của cô ta, cho nên tôi chẳ dám giữ lại ; nhưng chỉ còn một việc là tôi chịu ơn to của cô ta, chửa chút báo đền, lòng tôi vẫn áy náy thế nào ; tôi muốn nhân đại cố của bà cụ này, mà tôi làm ma lại cho rõ linh đình mấy hôm, Lão-đệ có phải chờ lại, hết thêm bao nhiêu phi tổn, tôi xin nhận cả, chả biết Lão-đệ có thể lui lại được mấy hôm không ?»

An-lão-gia nói : « Sao lại không chờ được ? những phi tổn là mấy ! nhưng giá Đại-huynh chả vẽ ra làm ma, tôi cũng chưa có thể đi ngay được, vì bây giờ đem một cỗ linh cữu đi đường : đi bộ là không tiện rồi, tất phải đi thủy, ngày mai tôi còn phải cho người lại về Lâm-thành thuê thuyền, vừa đi vừa về tất phải mất mười ngày hay là tám ngày mới đến được. Đến như những sự ma chay to tát, tôi tưởng Lão-huynh cũng không nên bầy vẽ ra lắm, vì sự tang tế tùy cảnh có không, tự nó chả biện được, lại phải nhờ Lão-huynh tất nó chả được yên tâm ; phần hơn nữa là những sự ấy với người chết kẻ còn đều chả ích lợi gì, cứ là ngày mai đậy và gắn áo quan lại, mời nó về nhà, chị em sum họp thân nhiệt vài ngày, những tiền ấy để may cho cô-nương một ít quần áo chế, chăn đệm gì đấy, thế là đủ, mà nó cũng không từ chối được. »

Đặng-cửu-công bảo : « Cái ấy đáng mấy đồng... » Nói rồi tay vuốt bộ dâu dài, mắt lừ đừ nghĩ, một chốc lại nói rằng : « À được ! Quần áo và hành-lý tôi biện đã đành, nhưng tôi còn muốn biếu cô ta một vạn bạc, là số tiền tôi đánh cuộc với Hải-mã Chu-Tam ngày xưa ấy nữa, chả có lẽ cô ta chả nhận hay sao? »

Lão-gia vội vàng xua tay bảo : « Không được ! không được ! Lão-huynh lại không nhớ rằng núi sông có thể thay đổi được, nhưng tính cụ thì khó mà biến đổi, Lão-huynh chớ có chắc rằng từ rầy trở đi, cô ta đã dễ nói đâu, cô ta vốn tính sợ chịu ơn của người ta, ngộ Lão-huynh đưa, nó nhất định không nhận, thế bấy giờ có phải dở

463

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
N° 2211/69

https://tieulun.hopto.org

dang cả hai bên không? chi bằng thế này... An-lão-gia vội nín lặng đứng lên đến nói nhỏ với Cửu-công những nên..... thế có điệu không?»

Đặng-công nghe rồi mừng rú người lên, tay đập vào bàn mà nói: «Phải đấy, thôi tôi cứ làm như thế.»

Lão-gia bảo: «Cửu-huynh chớ nói to, đấy chỉ cách có một cái vách, ngộ nghe thấy, chả những Lão-huynh không được tận tình, mà cả những công lao tự bao giờ đến giờ là phi không cả.» Cửu-công lè lưỡi rồi nín lặng .... Hai cụ ăn uống rồi thỉnh-thơi, bàn định đâu đấy, vừa toan cùng vào, thấy Tùy-duyên-Nhi ra bẩm rằng: «Thái-thái và cô-nương tôi bảo tôi ra mời Lão-gia vào để thưa trình một việc. Hai cụ vội vàng cùng đi vào nhà trong. An-thái-thái nói: «Mới rồi cô-nương chỉ vì việc vợ chồng An-Ký để chế, mà ân hận mãi không nghe; còn như việc lên đường, ý cô-nương chỉ muốn độ nay mai khởi trình, bởi thế tôi muốn hỏi ông xem lo liệu có kịp không? Cô-nương nói luôn ngay rằng: cháu có dám bằng lòng với chả bằng lòng cái gì đâu! chả qua cháu tưởng là như hai vị ấy đã mặc đồ hiếu phục, đã cúng tế mẹ cháu, thế là tình lý đã đủ cả rồi, mà trên còn có bá-phụ bá-mẫu, vả lại sắp sửa khởi trình, khi đi đường, cháu tưởng chả nên để thế, chả những hai vị ấy mà thôi đâu, lại còn vợ chồng Đài-Lạc và liễu-hoàn của cháu, xưa nay vẫn ở với hai bác, thì lúc lên đường cùng đi có cả hai bác cũng nên bắt cả bỏ đồ hiếu phục đi, là phải; đến như cháu dẫu rằng chả bỏ được hiếu phục, nhưng bây giờ cùng đi với bá-phụ bá-mẫu, dù rằng các ngài chả kiêng, nhưng lòng cháu yên nào! khi xưa cha cháu mất, cháu còn mải đi với gia mẫu, cũng chửa để được một ngày hiếu phục nào! khi về đến kinh cháu cũng xin để ít ngày để bổ khuyết, khi nào mãn trừ cháu xin hai bác cho cháu một cái miếu, ấy là chỗ cháu yên thân lọn đời đấy. Còn như bây giờ cũng nên thu sếp mau lên, độ một hai ngày nữa, có thể khởi trình, để đỡ bá-phụ cứ ngày ngày lên xuống, người ngựa vất vả, thì cháu chả được yên tâm; ấy cháu trộm nghĩ như thế, tưởng bá-phụ cũng cho là phải.»

Lão-gia nghe nhời cô-nương nói, biết là giữ ý tứ xâu xa, âu là ta hãng cứ chiều nó đã, rồi sau sẽ liệu, mới bảo rằng:

https://tieulun.hopto.org

« Cháu nói thế cũng phải, như vợ chồng An-Ký nó đến khi về kinh hãng hay, còn như việc đăng trình, mà mai kia cháu muốn đi ngay thì có lẽ chả kịp, vì rằng bây giờ có linh-cữu cùng đi, thì đường bộ không tiện, tất phải đi thủy, ta đã cho người đi thuê tất phải đợi mất mười hôm, chi bằng nhân dịp thong thả ấy, ngày mai gắn áo quan lại, rồi cháu và chúng ta cùng về ở bên trang trại cụ Đặng già mà thân nhiệt với nữ-quyến mấy hôm, hễ thuyền về đến nơi bao giờ là khởi trình ngay lập tức, tự lúc đã xuống thuyền là cháu chả tiếp ai nữa, chương trình ta định như thế, cháu có bằng lòng không ? »

Cô-nương nghe rồi, bụng cũng nghĩ : xứ này chả nhẽ ở mãi, và cũng chẳng có nhẽ những bọn nữ-quyến ở mãi với mình mãi ở đây hay sao? tình thế như thế, cũng phải vâng lời.

Đặng công thấy công việc đã ổn thỏa như ý cả rồi, mới bảo rằng : « Chúng ta chả còn việc gì nữa, mặt giời đã gác núi rồi, chúng ta liệu mà về đi cho sớm, chả có giời tối lại khó đi. Mai chúng ta sẽ cùng đến sớm cả. » An-thái-thái chưa kịp bảo sao, Hà-ngọc-Phượng đã ra ý kinh hãi mà hỏi rằng : « Thế ra các người đi cả, chả còn ai ở lại đây với ta à ? » Nguyên là cô Hà-ngọc-Phượng tự khi được nghe những nhời nhẽ của An-lão-gia huấn luyện, đổi hẳn tâm tràng, không phải như Thập-tam-Muội ngày xưa mà muốn giết ai là giết, muốn tha ai là tha, ai muốn ở mấy thì ở, ai muốn đi cũng mặc ai đâu ! cho nên mới nghe thấy nói mọi người đều về, mắt đỏ hoe ngay lên, ra ý chả bằng lòng. Chừ-đại-nương biết ý, mới cười bảo rằng : « Có dễ chị tưởng chúng tôi để chị ở đây một mình đấy hẳn ! An-thái-thái vội nói : cháu yêu của ta ơi ! cháu cứ yên lòng, cháu đừng lo, đã có ta ở đây với cháu mà ! » Lại bảo Chừ đại-nương rằng : « Cô có về thì cho em Kim-Phượng nó về với cô thôi, để cho ta ở đây nói truyện với cháu Ngọc-Phượng một đêm. » Trương-kim-Phượng tự khi trước ở chùa Năng-nhân tuy đã cùng Ngọc-Phượng thân cận nhau một đêm, nhưng lúc bấy giờ hai bên cũng đều còn dở việc, chưa được tỏ những tình-chung nhi-nữ, nay lại gặp nhau, cũng nấn ná ra ý muốn ở lại, lại được Chừ

https://tieulun.hopto.org

đại-nương là người sáng ý và thông đạt, mà bảo ngay cụ Đặng già rằng : « Thôi thế này, cha với nhà-tôi đi đưa nhị-thúc về nghỉ để ba mẹ con chúng tôi ở cả bên này thôi, và bảo chồng là Chử-nhất-Quan rằng : « Nhà về nói với gì hai bảo gửi cả những chăn nệm và đồ hành lý của Trương cô-nương lại đây, mà đừng bảo người ngoài, bảo mợ Mạnh và chị Chuế mang lại và ở đây để tôi sai, chứ những người quanh đây, ngộ tối người ta về nhà người ta cả. Tối hôm nay thầy với nhị-thúc có uống rượu và Công-tử ăn cơm, tôi đã dặn gì và Sái-nhân làm sẵn, cả đến đồ ăn sáng mai tôi cũng đã bảo Tiểu-sái-nhi sắm sửa sẵn sàng cứ hỏi nó là đủ ; và có cho chúng tôi thứ gì ăn tối hôm nay, thì nhớ nhắc nó đem sang đây cho. . . à quên, thế nào cũng phải nhớ cái hộp hương lược cho tôi nữa nhé. »

Chử-nhất-Quan vốn người lão thực, vợ bảo một câu, vâng một câu, song rồi lại hỏi còn gì nữa không ?

Chử-đại-nương bảo : « Chả còn gì nữa, duy tôi vắng nhà, thì phải trông nom trẻ nhỏ cẩn thận, và bảo gì hai cũng thế. »

Đặng-cửu-công nói : « Ngày mai ở đây, tất có nhiều người, ta đã bảo trước người nhà phải làm hai dê và hai lợn mới đủ ăn, nhưng chớ có để cô-nương biết vội. »

An-lão-gia nói : « Có hề gì cái ấy mà phải dấu diếm... Nói rồi An-lão-gia, An Công-tử, Đặng-cửu-công và Chử-nhất-Quan cùng đủ nhau cáo từ mà đi cả, An-lão-gia lại bảo Đái-Lạc ở đấy nữa. »

Hà-ngọc-Phượng lúc ấy tuy rằng cha mất sớm mẹ lại mới về, tưởng là rồi ra cô thân chích ảnh, vò-võ một mình, nhưng may sao ở đâu dắt đến một bà An-thái-thái thương yêu mình, một nghĩa ý hợp tâm đầu, một nghĩa muội tình thâm nghĩa trọng, và cả những người cũ như vợ chồng người vú nuôi và liễu-hoàn cũng tự nhiên đến cả, chúc mai sum họp một nhà, làm cho sắt đá cũng ngây về tình, cô-nương du phóng khoáng hay cao thượng thể nào mặc lòng, cũng phải tinh thân mẫn xương, ý tứ khoan thư, ăn nói hồn hùng, hình dung tươi tỉnh. Chử-đại-nương thu sếp phân minh, nói mời An-thái-thái ngủ một giường với Hà-cô-nương, còn mình thì thân nhiệt với Trương-kim-Phượng.

https://tieulun.hopto.org

Khi trò truyện xa gần, An-thái-thái bảo Chừ-đại-nương rằng : « Ta xem cụ Đặng già là một người lão thực, trong ngoài như nhau, giời nào nỡ phụ người lành, tôi chắc gì-bé sau này tất có sinh dục được. »

Chừ-đại-nương thưa : « Con cũng chắc thế và mong thế lắm, nhưng cha con năm nay đã tám mươi bảy tuổi rồi, con lấy làm lo lắm. »

Trương-kim-Phượng nói : « Chị đừng lo, tôi cũng đã có hỏi gì-bé ấy, hắn có nói với tôi rằng : Ngày xưa có ông Lưu-thiết-Chủy nào đã đoán cho hắn rằng thế nào cũng đẻ được hai con giai kia mà ! »

Chừ-đại-nương nói : « Phải, khi hắn mới về nhà tôi, tôi có mời một ông thầy bói tên là' Lưu-thiết-Chủy để xem số cho hắn xem có con không ? thì thầy ấy nói thế thực đấy ! »

An-thái-thái cười nói : « Việc xem số này cũng nhiều đều đích thực lắm. »

Chừ-đại-nương nói : « Gì-bé nhà tôi thực thà như đếm, có câu gì chả có để trong bụng bao giờ. »

Hà-ngọc-Phượng cũng nói : « Tôi cũng yêu tính gì-bé thực thà, chỉ phải cái hay hờn và hay dỗi, hắn nói gì là tôi cũng phải buồn cười, mà cười thì hắn lại dỗi. . . » Nói rồi mọi người cùng cười ồ lên.

Đái-Lạc đứng ngoài thưa : « Thái-thái ! những chăn đệm ở bên nhà đã đem sang, xin cho đem vào. »

An-thái-thái bảo : « Cứ đem vào đây ! Ta tưởng người về với Lão-gia rồi. »

Đái-Lạc thưa : « Không, Lão-gia bảo tôi ở lại đây, để xem có việc gì ngài sai bảo không ? »

Hà-ngọc-Phượng sực nhớ đến truyện cũ, mới gọi vợ chồng Đái-Lạc (vợ chồng người vú nuôi cô trước) vào, mà hỏi rằng : « Ngày xưa khi các người đưa linh cữu của cha ta về kinh, đi đến đâu thì gặp người nhà An-lão-gia đón ? »

— Đến Đức-châu thì gặp.

— Một đường đi bộ, các người thì đi thủy, sao lại gặp nhau được ?

— Cái ấy thực là kỳ, thực là Lão-gia hiển thánh. Tôi xin kể lại để cô-nương nghe. Nguyên thuyền chúng tôi khi

467

https://tieulun.hopto.org

đến Đức-châu đậu lại, đêm hôm ấy chúng tôi nằm ngủ cả ở bên linh cữu, mơ màng nghe thấy tiếng Lão-gia gọi, lúc ấy tôi lại quên là Lão-gia tôi đã mất rồi, vội vàng chạy đến, thì tôi trông Lão-gia lạ hẳn đi thôi.

— Các người thấy Lão-gia thế nào mà lạ mà không nhận được mặt.

— Tôi thấy Lão-gia tôi ăn-mặc khác thường: mũ cánh chuồn, áo mãng bào, đai ngọc, siêm vàng, không giống như áo mũ mọi khi, đứng sừng sững gọi chúng tôi mà bảo rằng: An-nhị-lão-gia có cho người ra đón tao đấy, chúng bay đừng đi vội, để người ta đi mất công! Tao phải đi nhận chức ngay đây! Tôi hỏi: Lão-gia đã đi nhận chức, sao chả đón Thái-thái và cô-nương chúng tôi đi với? Lão-gia bảo: Thái-thái sắp đến, cô-nương thì còn lâu, ta chả chờ được. Nói rồi đi ngay; tôi lại hỏi: Thế Lão-gia chưa cho cô-nương đi với, thì bây giờ cô-nương tôi còn ở đâu? Lão-gia dơ tay bảo: Chúng bay mới hồ đồ chứ, tao chưa gặp được cô-nương, mà chúng bay lại gặp trước đấy, còn phiền tao gì mãi thế? Tôi thấy Lão-gia không bằng lòng, tôi sợ sực tỉnh dậy, thì ra giấc chiêm bao, liền gọi người cùng đi với tôi lúc bấy giờ là Tống-quan-nhi thì thấy nó cũng đang nói lảm nhảm: những Lão-gia ơi, và nó lại hỏi tôi là ai thế? Đến lúc tôi gọi được nó tỉnh lại, thì nó cũng nói: nó vừa thấy một vị như quan ôn đá nó một đá và mắng nó rằng: sao ngủ như thằng chết rồi vậy, tôi vừa toan nói truyện mộng của tôi, thấy ngoài thuyền có tiếng người ngựa rầm rập, và tiếng trống kèn vang lừng, nhưng chúng tôi nhát, chả ai dám thò đầu ra xem, chúng tôi chỉ ngồi bàn với nhau về sự mộng, nên tin rằng có, chớ bảo rằng không, sáng mai chúng ta thong thả hãi cho thuyền đi, xem có ai ra đón không, quả nhiên gặp Lương-Tài là người của Au-lão-gia đến đón thực, thế cô-nương nghĩ xem Lão-gia ta có khôn thiêng không?

Cô-nương xưa nay vốn là người chả tin việc quỉ thần, mới bảo Đái-Lạc rằng: « Có phải Lão-gia ta làm thần, sao không báo mộng cho ta biết, mà lại chỉ báo mộng cho nhà ngươi thôi, chả qua là ngươi vì uống nhiều rượu say mê đấy chứ gì? »

468

https://tieulun.hopto.org

An-thái-thái bảo: « Cô-nương chả nên chả tin có câu ấy, khi chúng nó đến kinh đã có nói truyện với vợ chồng ta, chúng ta cũng bảo cứ như vị Hà-lão-gia là người thông minh chính chực thế cũng đáng làm thần, nhưng chỉ tiếc rằng chả biết rõ được lã thần ở đâu, việc thần phật có thực đấy. »

Cô-nương vẫn nửa tin nửa ngờ. . . . Đái mã mã cũng cười nói với An-thái-thái rằng : « Cô-nương xưa nay vẫn là chả tin, nhưng cô-nương thử nghĩ xem, nếu chả có giời phật phù hộ, sao chúng tôi lại được gặp cô-nương ở đây. Nhớ khi An-lão-gia gọi mẹ con tôi hỏi kỹ lưỡng những tình cảnh khi cô-nương còn bé, tôi tưởng nhời hỏi vô tình, biết đâu An-lão-gia tôi đã biết rõ cô-nương ở đây, mà chúng tôi vẫn chưa biết. »

Hà-ngọc-Phượng lại gọi liễu-hoàn đến hỏi : « Thế thì An-lão-gia hỏi mày những gì, chúng mày kể xấu tao những sao ? »

Liễu-hoàn mới kể lại tất cả.

Hà-ngọc-Phượng cười bảo rằng : « Thế ra bao nhiêu những tình trạng xấu sa của ta ngày thủa bé, bị chúng mày kể cho Lão-gia biết cả. »

Chừ-đại-nương cũng nói tiếp rằng : « Nó nói gì mà bảo kể xấu, thế như sự bịnh ra quần áo của An-lão-gia ngày bé, nó có biết đâu mà nó kể. »

Hà-ngọc-Phượng thẹn đỏ rừ người lên, cười gục đầu vào lòng bà An-thái-thái, hình như mẹ con vậy, mọi người đều cười ồ lên.

Chừ-đại-nương lại nói : « Thôi giời đã khuya rồi : An-thái-thái sáng hôm nay đã phải thức sớm, chúng ta nên để ngài đi nghỉ, vì sáng mai còn phải giậy sớm ; Tôi chắc rằng : sáng mai các ông các bà sung quanh đây, đến phúng viếng còn nhiều . . . » Nói rồi, mời An-thái-thái nằm chung ngủ một giường với Ngọc-Phượng còn mình thì nhủ Kim-Phượng cùng một nơi yên nghỉ, những người nhà và các thôn phụ quanh đấy cũng tìm chỗ trước sau mà yên giấc.

An-thái-thái và Hà cô-nương tuy đã nằm, vẫn còn nói truyện gì dầm, hình như mẹ con thân mật mà cách biệt nhau mười năm ấy, ấy mới biết : chó sanh mây trắng, trên

https://tieulun.hopto.org

giời biến cải vô thường, bãi bể nương dâu, việc đời cũng biến thiên không định được, như chỗ núi Thanh-vân này ngày xưa hẻo lánh là nhường nào ! tối hôm nay nhiệt náo là thế nào, mai kia nữa phong cảnh đổi hẳn, chỉ có tiếng người ta hay rở là vạn niên chả biến thôi.....

HỒI THỨ MƯỜI CHÍN

Quay đầu hướng thiện, bán dao mua bò,
Nói lóng hữu linh, mượn cung gửi nghiên.

Ở đời còn xướng gì bằng chi-âm chi-kỷ gặp gỡ cùng nhau, bởi thế cho nên tục ngữ đã có câu : « Rượu cùng chi-kỷ bao nhiêu kể, nói chả ăn nhời một lúc buồn. » Như bà An-thái-thái với con dâu là Trương-kim-Phượng, xưa nay vẫn ước ao gặp mặt Hà cô-nương, nay may như ý sở cầu, cùng với Chừ-đại-nương tối hôm ấy cùng ở núi Thanh-vân đàm đạo, thôi thì biết bao nghĩa cũ tình xưa, bút hoa dù vạn, tơ mây dù ngàn ! hai bên ý hiệp tâm đầu, khi thân chả nọ là cầu mới thân ! truyện trò mãi đến canh khuya, mới cùng đi yên nghỉ, nhà ngoài chừ những các trang-khách không kể, Đặng-công lại cho thêm hai người được việc đến, để trông nom, An-lão-gia lại để lại Đái-Lạc và Hoa-Chung làm giúp, dặn dò đã tự bao giờ, nào tề tác tam sinh, nào chương la bát vị, hàng xóm láng giềng, cùng đến giúp đỡ, náo nhiệt suốt đêm, chả ai có ngủ. Chừ-đại-nương nghe tiếng gà gáy, đã dở giậy rồi, An-thái-thái với hai Phượng-cô, cũng cùng lần lượt thức cả, tỉnh tinh mờ sáng, Chừ-nhất-Quan đã cho người mang đồ yểm-tâm lại, nữ quyến cùng sơi, An-thái-thái bảo Hà cô-nương rằng : « Cô-nương hôm nay phải ăn nhiều vào, ta nghe đâu hôm qua đã nhịn bữa chiều đấy. Nói thế mặc lòng, nhưng được rằng cô-nương ấy việc gì còn khó nói, chứ riêng việc ăn thì chả cần phải bảo phải nói. »

An-lão-gia và Đặng-cửu-công ăn uống ở nhà yên song cùng với vợ chồng Tùy-duyên-nhi và Hoa-Chúng cùng lại chào

470

https://tieulun.hopto.org

Sa-Gi đương ngủ nghe thấy tiếng Tiểu-hành-Giả eo óc, cũng sực tỉnh giậy, cầm thuyền-chượng măm mồ chạy ra.

Đường-chưởng-lão trông thấy đồ-đệ đến cả, chúng ma tan rồi, mới hỏi các đồ-đệ rằng: « Ơ hay! đây là giữa tỉnh thành, chả phải chỗ rừng rú u tịch, làm gì mà có ma quái thế? »

Tiểu-hành-Giả cũng bảo: « Con cũng chả nghĩ ra làm sao? hay là vì sư-phụ tà tâm, cho nên sinh ra ma quái ấy chăng! »

Đường-chưởng-lão cười nói: « Nếu ta có tà tâm, tất bị chúng ma mê hoặc, sao có ngồi yên được? »

Sa-Gi bảo: « Ừ, thế ra sư-phụ cũng có thủ đoạn thực. »

Đường-chưởng-lão bảo: « Ta có tài gì đâu? chả qua ta chỉ lấy sự chính đinh chống bỏ sự ma quái được. »

Thầy trò còn đương nói truyện với nhau, giời đã dạng đông... Đường-bán-Kệ vội vàng đứng giậy bảo: « Giời đã sáng rồi kia, chỗ này chắc chả phải chỗ yên lành, chúng ta nên thu sếp đi sớm đi? »

Tiểu-hành-Giả bảo: « Sư-phụ giậy thế phải. Sa-Gi em nên sếp dọn hành-lý và chăn gối, để ta vực sư-phụ xuống lầu trước, và gọi Chư-đệ giậy nữa. »

Sa-Gi vâng lời, Tiểu-hành-Giả mới cùng với sư-phụ xuống trước, đến dưới lầu nhìn không thấy Chư-nhất-Giới đâu cả, chỉ thấy cạnh vách có một đống cỏ nắm và ngựa cũng còn buộc ở cột, Nhất-Giới thì không thấy. Trong bụng ngờ rằng: « Có lẽ giậy đi đồng chăng! »

Sa-Gi cũng đã đem hành-lý đến, chờ mãi vẫn chưa thấy Nhất-Giới, mới cùng nhau đi ra ngoài tìm các đất không, cũng tít mù nào thấy tăm hơi.

Tiểu-hành-Giả bảo: « Quái chửa! hay là nó chốn rồi? »

Sa-Gi nói: « Chốn thì hẳn chả chốn, nhưng có lẽ nó lẩn đi mua thứ gì để ăn hẳn. »

Đường-bán-Kệ mới nhớ ra, sực thất kinh bảo rằng: « Thôi, hỏng rồi! Chư-thủ-Chuyết quả bị người ta bắt rồi thật. »

Tiểu-hành-Giả hỏi: « Sao sư-phụ biết? »

Đường-bán-Kệ nói: « Đêm mới rồi, những ma quái có nói với ta rằng: « Ta dong-túng đồ-đệ, đi ăn lường ăn đảo,

https://tieulun.hopto.org

bị người bắt đi, ngày mai sẽ giết, ta chỉ tưởng là nhời của yêu ma dọa rầm, nay tìm đâu cũng chả thấy, có lẽ bị bắt thật. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Đồ lợn ấy tuy ngu mà có sức khỏe, đã dễ mỗi một chốc bắt nổi nó, dù rằng có bị lừa mà chói nó nữa, nó cũng kêu rầm lên, chứ có lẽ nào cứ lẳng lặng để yên cho người ta chói đem đi. . . » Mấy thầy trò còn đương nghi nghi hoặc hoặc, chợt Lão-đạo-bà chạy đến hỏi : « Các vị sư-phụ sao giậy sớm thế ? »

Đường-bán-Kệ nói : « Vị vội đi, cho nên giậy sớm. »

Lão-đạo-bà nói : « Có phải các ngài muốn đi, để tôi nấu một nồi cháo, các ngài sơi đã, rồi hãng đi. » Nói rồi toan xuống bếp đi nấu cháo.

Tiểu-hành-Giả ngăn lại bảo : « Thôi, ngài đừng nấu nữa, chúng tôi không ăn đâu, chúng tôi muốn hỏi ngài xem nước này là nước gì, quốc-vương đây là người thế nào ? làm sao ban đêm lại có tà ma lại mê hoặc ? »

Lão-đạo-bà nghe nói cười tủm tỉm nói rằng : « Các ngài là những sư đi qua đường, ăn song cháo, đi ngay, cho chóng qua xứ này là hơn ; còn quốc-vương với phong-tục ở đây, hỏi làm gì chứ ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Ta vốn chả muốn hỏi : nhưng nhân vì đêm qua sư-phụ mồm dài tai to ấy, bây giờ không thấy đâu, có người đồn là vì đi mua ăn bị người bắt mất, cho nên ta mới phải hỏi ? »

Lão-đạo-bà nghe hỏi thất kinh nói : « Các vị phật-gia ơi ! Tôi thấy các ngài là những người sống ở chung-quốc đến đây, tôi đã có ý lo thay cho các ngài, bây giờ quả nhiên sinh sự ra như thế, biết làm thế nào ? »

— Dù có việc gì quan hệ đến đâu, ngươi cũng chả sợ, cứ nói thật cho ta nghe, để ta sẽ liệu.

— Thôi bây giờ tôi phải nói thật : nước này gọi là nước La-sát, quốc-vương gọi là Đại-lực quỉ-vương, những dân trong nước này dẫu rằng buôn bán và ăn mặc cũng giống người đời, nhưng cứ so như luân-hồi trong lục đạo, thực chả phải là người, các ngài từ chung-quốc lại tất là những thánh-nhân bởi thai sinh và ăn thóc mà nhớn, có đâu như loài chúng nó, cho nên lão-thân đêm qua nấu cháo mời

472

https://tieulun.hopto.org

các ngài sơi, vì những đồ quỉ ăn, các ngài chắc chả ăn được. Vị ấy đêm qua chê cháo lỏng, cầu nhẩu mãi, chừng ăn chưa được no, lại đi ăn đồ quỉ thực, cho nên bị chúng nhân âm toán quách mất rồi !

— Cái ấy chắc thế rồi, chả cần phải nói lắm nữa, nhưng ta hãng hỏi ngươi đêm qua sư-phụ ta không ngủ, chỉ ngồi tọa thuyền, thế làm sao lại có những tà ma ở đâu đến dọa dẫm, dẫu rằng sư-phụ ta đạo cao đức trọng, chúng nó chả làm gì nổi, nhưng chúng nó ở đâu đến thế ?

— Các ngài chưa biết, số là quốc-vương tôi có một vị Hắc Thái-tử là con ái-phi của quốc-vương sinh ra, hắn chúa là nghịch ngợm, lúc các ngài mới đến, chừng có người báo cho hắn biết, cho nên đêm hắn sai âm-binh đến chòng ghẹo đấy chứ gì ?

Tiểu-hành-Giả hỏi vặn lại rằng : « Sao ngươi biết là Thái-tử sai đến ? »

— Những ma quái ấy, đều là binh tướng trong dinh, chả có lịnh trên, mỗi chốc dã dễ ra được, quốc-vương là chủ trong một nước, có lẽ nào lại sai binh tướng đi dọa người ta, còn người khác ai dám sai cho nổi, cứ bấy nhiêu lẽ suy ra, cho nên tôi biết chỉ Thái-tử chơi nghịch !

— Ử, người nói phải cả, thế như bà ở đây, thì là người hay là quỉ ?

— Lão-thân vốn là người.

— Nhà ngươi đã là người, sao còn tham luyến gì mà ở đây thế ?

— Ngài dạy thế phải, lão-thân ở đây, là vì một lẽ. Ở về mé đông nam, cách đây ngàn rặm, có núi Thúy-vân, trong núi ấy có một vị nữ-tiên, tên gọi La-sát, người ta thường có câu nói: (Một người thành tiên, chín người cùng lên giời được, nhân La-sát thành tiên, cho nên chồng ngài là Đại-lực-quỉ-vương mới được ở đây mở quỉ-quốc này. Ở đây vì cảm ơn Đức-nữ-tiên La-sát, cho nên làm hành-cung này để báo ơn, Đức-nữ-tiên vì ghét những quỉ đây thờ ngài chả được kính trọng, cho nên chả chịu ở, sai tôi ở đây tu chì, bởi thế tôi phải ở đây, những gạo nấu cháo mời các ngài sơi tối hôm qua ấy, đều là của ở núi Thúy-vân tải lại cả đấy.

https://tieulun.hopto.org

— À ra đầu đuôi như thế, thôi chả cần chi ! Sa-Gi em nên ở lại đây giữ gìn sư-phụ cho cẩn thận, để ta đi hỏi quốc-vương đòi lấy người.

Đường-bán-Kệ dặn trước rằng : « Hắn dẫu là quỉ, nhưng cũng là chủ trong một nước, chớ có khinh thường. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Sư-phụ chớ ngại lòng, một vị quỉ-vương tôi coi chả vào mùi, thầy cứ yên, con đi, con về ngày... » Nói rồi, mới đi ra hành-cung, hỏi thăm biết cung điện của quốc-vương ở về chính Bắc, mới vác gậy sắt tìm đến, xa xa đã thấy :

Cung cấm nguy nga, đường ngự rộng rãi, mấy lần cửa đỏ, rõ ràng khổn phạm nhà vua ; vài bức tường vàng, thật có hình dung đế bá, gọi là nước quỉ, nhưng không mặt ngựa đầu trâu, tuy thị minh vương, cũng có long nhương hổ bái, chỉ phải nỗi tối âm-âm, không thấy hào quang rực rỡ, trong ngự lô chả có khói hương, vẫn xem ra nghi ngút, hình như riêng một bầu giời, dưới sàn rồng tuy có trần thiết, coi ra rất mực thê lương, ai chả biết là nơi cửu địa.

Tiểu-hành-Giả chạy đến cửa triều-môn, thấy nhan-nhản những quan-viên đương vào chầu sớm, hắn chả cứ hay rở, cầm gậy sắt chỉ vào cửa triều-đình, quát to lên rằng : « Đồ quỉ-mụi kia ! Mày dám to gan bắt trộm đệ-tử nhà phật, đem dấu ở đâu ? nào ai là chúa là vua, sớm sớm ra nộp mình, để khỏi phải ta ra tay ! »

Những qui-quan trông thấy Tiểu-hành-Giả hình dong cổ quái, thanh thế sừng sộ, người nào người ấy sợ hết vía kinh hồn, chạy lật đật chúi mỗi người một só... Chỉ có Hoàng-môn-quỉ với Chấn-điện tướng-quân chả dám trốn tránh, phải đứng lên hỏi rằng : « Mày là đồ quê-kệch ở đâu ? Không biết lễ phép gì, đây là chỗ cung cấm, dù có oan khổ gì, phải sẽ sẽ tâu bầy, để chúng ta tâu lại Đại-vương, sao dám kêu dầm giời đất, để mà thêm tội ! »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Đã là quốc-vương, làm sao lại nửa đêm sai ma đi bắt em ta là Chư-nhất-Giới, đem dấu ở đâu ? giả ngay ra đây, thì là may cả. Nhược bằng còn gian rối, cái gậy này của tao chả có diện với ai, cho người trong nước mày chết đi sống lại mấy lượt. »

474

https://tieulun.hopto.org

Hoàng-môn-quỉ thấy vậy cũng sợ, nhưng phải làm gượng bảo Chấn-điện tướng-quân hãng giữ cửa điện, tự mình chạy vào trước đan-chỉ, quì xuống, run cầm cập tâu rằng : « Đại-vương ! tấu lạy Đại-vương ! có sự quan hệ lắm. »

Đại-lực-quỉ-vương dương ngồi trên bảo-tọa, thấy quan Hoàng-môn-quỉ quang cảnh đáng nực cười, nhân hỏi rằng : « Có việc gì can hệ thế, cứ khẻ khẽ tâu bầy, việc gì mà kinh hãi ? »

Hoàng-môn-quỉ quì một lúc yên thần, rồi mới tâu được rằng : « Có một vị Hòa-thượng tai bé mõm nhọn, đến ngoài triều-môn kia, bảo rằng Đại-vương nửa đêm qua bắt trộm mất sư-đệ nó, nó ác-ngận quá, tay cầm một cái gậy sắt, măm măm mổ mổ, đến đây đòi người ấy. »

Đại-lực-quỉ-vương nói : « Nó nói láo quá, ta là chúa trong một nước, ra vào kẻ hầu người hạ, có đi đâu ban đêm ? bắt thằng Hòa-thượng nào ? hay là nó đi lạc đường, bảo nó đi tìm chỗ khác đi. »

Hoàng-môn-quỉ lĩnh mịnh, phải cố đánh bạo ra bảo Tiểu-hành-Giả rằng : « Quốc-vương ta truyền rằng : Ngài có đi đâu mà thèm gì bắt đến thứ đồ-đệ của mày, ấy hẳn nó đi chơi rồi nó lạc đường, mày đi đâu tìm thì đi ! »

Tiểu-hành-Giả nghĩ một lúc rồi bảo : « Ừ, có lẽ quốc-vương không biết thật, nhưng quốc-vương thử hỏi con xem ! »

Hoàng-môn-quỉ cũng lại vào tâu thế.

Đại-lực-vương nghe nhời ngẫm nghĩ, bỗng nổi giận cho đòi Lê-tuynh Thái-tử. Mãi chả thấy Thái-tử lại, chỉ thấy hai người cung-nga ra tâu rằng : « Nương-nương tôi ở hậu-điện, bảo chúng tôi ra mời Đại-vương vào ngay để bàn có việc cần. »

Đại-lực quỉ-vương hỏi : « Bàn việc gì thế ? » Nói thế thôi, nhưng cũng dứng giậy vào ngay..... Mới đến hậu-điện đã thấy mặt Ngọc-Diện nương-nương như hoa lê đính dọt mưa, trông thấy quốc-vương vào liền khóc òa lên, lạy thụp xuống vừa khóc vừa nói rằng : « Thần-thiếp xin nhờ Đại-vương báo thù cho ! »

Đại-lực lấy làm sợ, vội vàng đỡ vợ giậy hỏi rằng : « Chả hay ái-khanh có thù hằn gì với ai, nói ngay đi, để tội rửa hờn cho, chớ có phiền não thế ! »

475

https://tieulun.hopto.org

Nương-nương thưa : « Có phải ai đâu ? Chính là Chu-bát-Giới đã hại tôi năm xưa ấy, may sao bây giờ con giai tôi nó bắt được, xin nhờ Đại-vương vị tôi mà mổ ruột băm gan nó ra, để báo thù trước, chớ có nghe người nơi nào, mà tha cho nó. »

Đại-lực quỉ-vương nói : « Thôi, ái-khanh có lẽ nhầm quách rồi, Chu-bát-Giới nhân vì có công cầu kinh, đã được chứng quả làm Tịnh-đàn-sứ-giả, thường thường có nhà ai thí-thực, ta vẫn thấy nó đi rẹp đàn, có lẽ nào bị Hắc-hài-Nhi bắt được. »

Ngọc-Diện nương-nương nói : « Dẫu chả phải là chính thân Bát-Giới, nhưng cũng là con cháu nó, báo thù ở con cháu nó, cũng như báo nó chứ sao ! »

Đại-vương hỏi : « Sao ái-khanh biết là con cháu nó ? »

Nương-nương nói : « Chả những tự nó đã nhận, cứ một bộ mồm hương-sen và hai tai như hai cái quạt, cũng đủ biết lịch sác rồi. »

Đại-vương nói : « Có phải thật chính là con cháu nó chả nên tha ra thật, nhưng bây giờ nó có sư-huynh nó đương đứng ngoài cửa cung kia réo róc đòi người, làm thế nào chứ ? »

Nương-nương lại khóc tâu rằng : « Ngày xưa ngài còn ở rừng, sao oai phong thế ? Chỉ vị có một cái quạt của chị La-sát tôi, mà Đại-vương còn đấu võ mãi với Tôn-hành-Giả, chả chịu cho mượn ; Bây giờ đã làm vua một nước, lại rút rát sợ người ta thế, ý hẳn Đại-vương chả sẵn lòng báo thù cho thần thiếp đấy thôi ! chả biết cái oai phong của ngài khi xưa bây giờ đi đâu cả ? »

Đại-lực quỉ-vương bị vợ lẽ nói chọc nói nghiến mấy câu, mặt đỏ bừng lên, phải bảo rằng : « Ái-khanh chả cần lo ngại, để ta liệu nhời đưa nó đi cho được ! .... » Lại quay ra Đại-điện bảo Hoàng-môn-quỉ ra nói với Tiểu-hành-Giả rằng : « Đại-vương tôi đã tra xét thật kỹ lưỡng quả là không thấy em ngài, xin ngài đi tìm chốn khác vậy. »

Hoàng-môn-quỉ cũng ra nói thế.

Tiểu-hành-Giả không nghe, bảo : « Có phải thế, để ta soát từ cung điện trước. » Nói rồi tay cầm gậy cứ sấn vào, các quan Chấn-điện cùng dơ binh khí lên ngăn lại rằng :

476

https://tieulun.hopto.org

« Hòa-thượng này muốn chết hay sao ? chỗ này là chỗ thế nào ? mày dám liều lĩnh thế ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Bây giờ ta mà đánh cho mày một gậy, thì chúng mày chịu chả nổi, không đánh thì chúng mày không tin, dược, để tao thử làm mẫu cho chúng bay xem .... » Liền dơ gậy nện vào Hoàng-thành một gậy.... ầm một tiếng ... thành đã đổ lở mất một nửa, làm cho các quỉ-quan ai nấy đều sợ hết vía, ù tè chạy cả lên đại-điện, tâu với quốc-vương rằng : « Muôn tâu Đại-vương, bậy quá rồi, Hòa-thượng ấy lấy gậy phá đổ cả Hoàng-thành rồi. »

Đại-lực quỉ-vương thấy tâu giận lắm, toan tự ra tay, nhưng lại sợ mất thể diện, mới bảo các quỉ-quan cứ ra nói ngọt để hoãn binh, còn một mặt phát binh phù cho các dinh, có bao nhiêu binh tướng ra vây đánh cả, để bắt nốt vị Hòa-thượng ấy.

Các quỉ-quan cúi vàng thánh-chỉ, mới ra nói với Tiểu-hành-Giả rằng : « Lão-sư ơi ! Xin ngài hãi nguôi cơn giận, để quốc-vương chúng tôi còn đương đi tra xét lại, nếu có thấy xin lập tức đưa ra, chả dám chậm trễ. »

Tiểu-hành-Giả ngỡ thật mới bảo rằng : « Ừ, thế chóng chóng đi, chớ để mất một thôi đường của chúng ta. »

Các quỉ-quan cùng nói : « Chả dám ! Chả dám để nhỡ, chúng tôi xin đi giục ! » Nói thế rồi để tháo chạy cả.

Được một lát, chiêng trống dầm giời, bao nhiêu quỉ binh quỉ tướng, đều giáo chường gươm sắc, kéo đến trước cửa đền, vây bọc lấy Tiểu-hành-Giả, quát mắng om sòm : Đồ sư hồ-mang kia ! mày to gan thật, mày dám đến đây tìm lấy cái chết, muốn tốt cúi đầu nộp mạng đi ! để khỏi chúng ta mó tay.

Tiểu-hành-Giả nghe nói cười bảo rằng : « Bao nhiêu thiên binh thiên tướng trông thấy cái gậy sắt này, đều phách lạc hồn phiêu, chả dám chống lại, như chúng bay là những âm hồn ở địa-phủ, tài cán gì mà dám nói khoác, chừng chúng bay cậy mình đã là quỉ, không sợ chết hay sao, để tao cho chúng bay nếm cái gậy này, lại làm quỉ trong đám quỉ vậy ! »

Các quỉ binh quỉ tướng cứ dậm dọa, sòn sao, chả có hành ngũ và kỷ luật nào, cho nên cũng chả biết Tiểu-hành-Giả nói gì nữa, quay tròn sùm vào.

477

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả thấy vậy lại càng tức cười, nói rằng: « Ta ra mấy hôm này là tháng không lợi, và giờ không lành hay sao, cứ gặp những quỉ ranh nó khinh dể thế! tức mình quá mới dơ gậy sắt quay sang bên tả đánh một miếng... như rồng vàng vẫy đuôi, lại quay sang bên hữu đánh một miếng... như bạch-hổ dở-mình, làm cho chúng quỉ tan tành xương thịt, chiêng trống cũng lăng im! »

Lúc bấy giờ Hắc-hài-Nhi đứng ở trong dinh, trông thấy Tiểu-hành-Giả đánh binh tướng quỉ thất điên bát đảo, mới thở ngay ra một trận âm-phong, làm cho tối mù tối mịt, thậm tệ đến dơ bàn tay ra cũng trông không thấy, tai chỉ nghe gió ù ù.

Tiểu-hành-Giả ở trong trận vẫn cứ hoa gậy lên, gươm giáo chả chạm đến mình, nhưng mắt nhìn chả thấy phương hướng nào cả, muốn lại về hành cung để báo cho sư-phụ biết, cũng chả biết lối nào mà về, trong lòng bực bõ, vội cưỡi mây bốc lên trên giời, khỏi đất độ một trăm mười chượng, mới lại trông thấy mặt giời, nhân nghĩ ra rằng: « Tự nhiên mù tối, dẫu là quỉ muội lộng sẳng, nhưng vô cố thu quang thì thái-dương kia cũng là có lỗi. Âu là ta lên ta hỏi cho biết nguyên do... » Liền bốc mây lên gọi Mão-tinh-quân (1) mà hỏi rằng: « Tinh-quân xin ngài tạm dừng mặt giời đỏ lại, tôi nhờ ngài một việc. »

Sao Mão-tinh quay đầu lại nhìn thấy Tiểu-hành-Giả mới hỏi rằng: « Tiểu-tinh ăn độ đi theo giời, không dám nghỉ ngơi, chả biết Tiểu-Thánh muốn hỏi việc gì? »

Tiểu-hành-Giả nói: « Tôi trộm nghĩ mặt giời chiếu soi chả sót chỗ nào, trong hoàn-cầu đều được sáng cả, cớ làm sao trong nước La-sát mới rồi tự nhiên mờ tối, hình như đêm vậy, hay là tinh-quân vị nước ấy, dấu cái xấu cho nó chăng? »

— Tiểu-Thanh nói thế nhầm rồi, ngài há chả hiểu rằng: mặt giời mặt trăng tuy rằng có sáng, nhưng không sao chiếu được đến dưới cái chậu úp, nước La-sát này là một nước quỉ ở chốn u-minh, thực thái-dương không soi đến được, tiểu-tinh dẫu có hào quang nhưng thấu sao chiếu được gầm đất,

(1) Vị sao giữ vừng Thái-dương.

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE 478

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir tiré

1.200 exemplaires

Hanoï, le 26 Septembre 1924

Imprimerie KIM-DUC-GIANG

Đã đọc và kiểm duyệt bản in này

VĂN-HỌC TẠP-SAN

Quyển thứ 7

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIET-NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

M. 3526 (15)

Cổ Kim

Tiểu-Thuyết

Bộ số chẵn — Quyển thứ 62

I. **CÂN QUẮC ANH HÙNG**

Trung, hiếu, tiết, nghĩa kỳ-tình

TỐ-MỘNG *dịch thuật*

II. **HẬU TÂY DU** *(dịch sách tàu)*

Dịch-Giả : Thanh-Ngọc-Duyện

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE VIỆT NAM
INDOCHINE
No 390

Mỗi quyển : 0$06

NHÀ XUẤT-BẢN

KIM-ĐỨC-GIANG

các sổ sách, giấy má việc công, việc tư, và bán sách vở, giấy bút.

TỔNG-CỤC : Số 83, Phố Hàng Bồ, HÀ-NỘI

BIBLIOTHÈQUE CENTRALE HANOI 15 M 3526
https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

cô-nương, bên nhờ vạn phúc, bên nhờ hàn huyên, cô-nương thấy liễu-hoàn của mình cũng đã nên vợ nên chồng và lại được đoàn tụ, trong lòng yên ổn biết bao!»

Hoa-Chung chợt chạy vào báo vợ chồng Trương-lão đã đến.

Nguyên là Trương-lão nghe nói Thập-tam-Muội đã có in tức, lòng những ước ao cho được gặp mặt ngay, nhưng vì An-lão-gia sợ hai vợ chồng thân-gia ăn nói nhỡ nhàng, ngộ hỏng mất việc, cho nên còn gàn lại để coi hành-lý, và nghe tin sau, nay nghe mọi việc đã có đoan nghê, giời tang-tảng sáng đã lần mò lại núi Thanh-vân, xẩy gặp mọi người cũng lại, hắn sấn ngay vào đến trước linh-tọa lạy mấy lạy, rồi lại đến chào cô-nương, khóc khóc mếu mếu, nói nọ nói kia, chả qua là nói tạ những ân-tình của cô-nương ngày xưa, và giải những phiền não của cô-nương bây giờ, làm cho cô-nương phiền lòng muốn gạt đi mà không nỡ gạt.»

Đặng cửu-công biết ý mời Trương-lão ra dinh ngoài, còn Trương-bà thì ở lại đã có nữ quyến tiếp đãi. Khi ăn khi nói nhỡ nhàng, làm cho Chử-nương-tử phải ngạc nhiên trong dạ: «Rằng sao một bà mẹ cổ-lỗ thô-bỉ thế kia mà lại có một cô con gái thông minh tuấn tú như thế! thế mới biết cha sinh con, giời sinh tính, cỏ lan ít rễ, suối ngọt không nguồn, tạo hóa cầm quyền, chả biết dâu mà lượng được?»

Đặng-cửu hỏi Chử-nhất-Quan những đồ phúng viếng đã song chưa? thì ra An, Đặng đã bàn định đến hôm nay thì vào tế viếng, nay thấy Trương-lão đến dấy, An-lão-gia lại phải nhờ cụ Đặng-cửu làm thêm cho một cỗ nữa. Lúc vào tế phúng: lễ thứ nhất: An-lão-gia và toàn gia quì lạy; thứ hai đến Trương-lão, lễ-ý chân thành, nghi văn giản dị; thứ ba đến cha con Đặng-cửu, thắp hương điện tửu chi thành, Chử-nhất cũng lễ rồi mang kim ngân ra phần hóa, hai cha con Đặng thì khóc than siết nỗi thảm thê, Hà-cô-nương thì qui bên bồi khóc.....» Hai cha con họ Đặng có phải vì thương sót bà cụ Hà-thái-thái mà khóc ư? như bà cụ lúc sinh thời là người lão thực có dao du với ai đâu, sau nữa đau ốm hơn một năm giời, chả những với cụ Đặng giả không quan-thiệp mà cả đến nữ quyến như

479
BIBLIOTHÈQUE CENTRALE DE L'INDOCHINE
Nº 22469
https://tieulun.hopto.org

Chừ-đại-nương, trong mấy năm giời cũng không hề chò truyện, thế thì nước mắt ấy ở đâu mà có nhanh được như thế ? nước mắt của hai vị ấy đều có tâm lý riêng : tâm lý của Đặng-cửu-công thì trong lòng tưởng rằng : « Người ta sinh ở trên đời, con là không thể không có được, vi như hai vợ chồng ông cụ bà cụ họ Hà này, nếu có được một mụn giai hiền như An công-tử này, việc gì đến phải con gái chực đi báo thù, con gái phải thủ hiếu, dẫu rằng con gái như cô Hà-ngọc-Phượng, cũng chả kém gì con giai đội giời dạp đất ở đời, nhưng trong lòng cô ấy chắc cũng đã bao nhiêu mối thương cảm, không nói ra được, và cô đã mấy khi lại có một vị quan làm ơn và báo ơn quên mình và quên chết như An-lão-gia này ; trông người lại ngẫm đến mình, tuổi già đã ngoại chin mươi, con cái một chút con gái, nhờ giời dẫu cũng có khi, nhưng ngộ lại phải thằng con bất hiếu, thì chả bằng không, còn là chả hệ lụy gì, ấy là tâm lý của người cha ; còn người con lại khác thế : lòng Chừ-nương-tử ngẫm nghĩ rằng : « Như thân mình là phận nữ-nhi, đã hay giời phú thác cho cái bổn phận và cái nghĩa-vụ khác với con giai, như cái ơn sinh thành, cái công dưỡng dục, có khác gì với con giai, sinh vào nhà hiếm hoi như cụ Đặng này thì sự chu chi lại có phần hơn nữa. Son phấn cũng là người, ta tưởng có con gái như Hà-ngọc-Phượng này thì đã con giai nào ăn đứt ! ấy thế mà giời chả chiều người, để đến nỗi con người ấy lại gặp những cảnh ngộ ấy, huống chi như mình tài hèn sức mọn, văn giốt vũ rát, so với Hà-cô-nương trăm phần chả được một phần, biết lo làm sao, tính làm sao cho báo đáp lại cái ơn giời bể kia, muôn phần lấy một phần được ? phần hơn nữa là cha mình mỗi tuổi một già, ngộ mà giời chả dủ lòng, chả có nhẽ mượn con cháu họ Chừ để đem về thừa dương tôn-diêu hay sao ? . . . Đến như tâm lý chung thì hai cha con họ Đặng thật là thương Hà cô-nương, tiếc Hà cô-nương, không muốn cách xa mà cũng không dám giữ lại, ngổn ngang trăm mối bên lòng, cho nên mượn cái tiếng khóc và vài dòng huyết-lệ để phát tiết ra cho đỡ..., Hạt châu bởi mối thương tâm, làm cho những người bên cạnh cũng phải chău mày nghiến răng . . .»

480

https://tieulun.hopto.org

Bấy giờ, An-lão-gia và Trương-lão thì can cụ Đặng-cửu. Trương-kim-Phượng, khuyên Hà-ngọc-Phượng mà An-thái-thái thì cố ngăn Chừ-nương-tử và bảo rằng: « Trong đám hiếu này, tuy hiếu chủ là Hà-thị, mà sự chủ thì cốt ở Chừ-thị duy chì, có lẽ nào sự-chủ không nghĩ đến tình những khách xa, cứ việc thảm-thê như thế? Thôi, cô Chừ-cô ơi! nín đi cô! »

Chừ-nhất-Quan với Hoa-Chung cùng nhau hạ đồ tế phẩm, sửa bôi-bàn, vừa đến lúc các lân-bàng cùng vào điện phúng, lạ gì luân-lý xưa nay, văn-tang-tắc-điếu, nhưng cũng vì Hà-thị ấy bình-nhật có tình hay giúp đỡ người ta, cho nên chi ơn báo ơn, lễ vật chả mấy tí, mà lễ ý rất chân thành... Đã giúp phải đáp, thừa huệ lộc cụ, dọn mấy bôi-bàn, trong nhà nữ quyến, An-thái-thái, Trương-thái-thái ngồi trên, còn dinh ngoài thì chủ-tịch là cụ Đặng và An-lão-gia. Thụ phúc đã xong, Trương-lão cáo từ xin về trọ để trông nom hành-lý, An-lão-gia bảo cho An-thái-thái và Hà cô-nương biết rằng: « Đã bảo Lương-Tài ra Lâm-thành thuê thuyền và sếp đặt sẵn, khi thuyền đến cho đã đâu vào đấy. »

Đặng-cửu với Chừ-nhất-Quan bàn định ngày mai phong linh rồi, cho người ở lại coi-giữ, còn Hà-ngọc-Phượng mời về bên trang, thân nhiệt mấy hôm sau khi cách biệt.

Còn đương bàn trước lo sau, chợt có trang khách vào sẽ đưa mắt cho Chừ-nhất-Quan ra, hình như lại mới có người đến phúng viếng. Chừ-nhất-Quan ra một chốc, lại thấy quay vào đến nói nhỏ với Đặng-cửu, cụ Đặng tôi nghe xong đương hai mắt chòn soe lên hỏi Chừ-nhất-Quan rằng: « Quái sao anh em họ cũng biết tin mà đến thế nhỉ? »

Chừ-nhất-Quan nói: « Thưa cụ, anh em họ ở cách xa đây độ hai ba trăm dặm đường, xưa nay họ chả hay đi lại, vì họ đã có nhời giao hẹn rằng họ không dám đến quấy nhiễu, chứ bao giờ là họ chả có người đi lại qua đây, tin tức gì ở đây họ chả biết. »

An-lão-gia nghe nói, vội hỏi: « Ai thế? »

Đặng-công trả lời: « Ấy là Hải-mã Chu-Tam mà ngày trước tôi đã nói truyện với Nhị-thúc ấy! » Nói rồi lại quay đầu lại hỏi Chừ-nhất-Quan rằng: « Họ lại có một mình, hay là mấy người? »

481
https://tieulun.hopto.org

Chừ-nhất-Quan thưa : « Họ đi một bọn bốn người, tôi biết tên cả, tinh những người liền-anh ở núi Mang-ngưu ấy : Hải-mã Chu-Tam, Tiệt-giang-lãi Lý-Lão, Tị-thủy-du Hàn-Thất và Đa-chư Lâm-Hắc kim-cương, lũ ấy vốn là giang-hồ đại-đạo, nhưng cũng còn có chút lương-tâm, không dám hại liền bà con gái, chỉ lấy của của những tham quan ô-lại, như lũ Đàm-nhĩ-âm ấy ; Tự khi được cô Thập-tam-Muội điểm hóa, đã có nhời giao hẹn trong vùng núi Thanh-vân chả dám bén mảng ; có một hôm, thám tử đi thám được bọn Trương-lão và An-lão-gia đi qua địa phận họ, hành-lý chầm trọng, liền về báo, đại-gia họp bàn. Hải-mã Chu-Tam mới bảo Tiểu-đầu-nhi đi theo làm dẫn tử, xem ngủ trọ ở đâu, xem là những người ở đâu, và bây giờ định đi đâu, về báo lại tường tận, để đại-gia thương nghị, Tiểu-đầu-nhi liền sắm sửa xuống núi, trông chừng đường cái Nhân-hình tiến bộ, đến chỗ chợ huyện hãng tìm vào nhà trọ, rồi mới đi dò la, sau hỏi mãi biết được là những hành-lý để cả hàng cơm Duyệt-lai, ông chủ và người nhà còn đi thăm họ hàng ở đâu cả ấy, thầy-tớ cũng theo đi một vài người, còn ở lại không có mấy lăm người. Tiểu-đầu-nhi nghe biết nhưng lại còn hỏi kỹ xem những hành-lý ấy là của của ai, đi tự đâu đến thế, bây giờ định về đâu ? người ta bảo cho rằng : « Người chủ ấy họ An, đã làm qua Tri-huyện Hà-nam, bây giờ có cả con ngài ra đón ngài về kinh đấy. » Tiểu-đầu-nhi nghe người nói, bụng bảo dạ : « May chưa ! suyết nữa thì nhỡ, thế ra chính là ân-quan của mình là An-lão-gia ấy, may mà mình lại hỏi đến nơi đến chốn. Nguyên-lai Tiểu-đầu-nhi chính tên là Thạch-cảm-Dương (Thạch-Khôn) ngày xưa đã có làm dầu phu ở huyện Hà-nam, đã từng chịu ơn của An-lão-gia, vì lão-gia bị Đàm-nhĩ-Âm hãm-hại, hắn mới bỏ đi theo lục-lâm-hảo-kiệt, đương lúc An công tử đi qua núi Mang-ngưu, hắn đã từng nhận biết, toan định mời Công-tử lên núi ăn uống ấy. »

Tiểu-đầu-nhi Thạch-Khôn thám thính rõ ràng, vội vàng về báo, đi ngay đường tắt cho chóng, ba chân bốn cẳng, mồ-hôi, mồ-kê, đi choạc ngay đến Đặng-gia trang, người đi đương khát, ngồi ngay hàng nước trước cửa Đặng trang mà An-lão-gia đã ngồi đấy hôm nọ, thấy ở trang ấy, kẻ

https://tieulun.hopto.org

ra người vào, rứt là nhộn nhịp, lại nào gồng, nào gánh, nào siểng, nào hòm, khuân-khuân, vác-vác, ngồn ngồn, ngang ngang bao nhiêu những đồ ăn thức đựng, và cha con họ Đặng cùng nhau chở đi vào rừng nào ấy, Thạch-Khôn xưa vốn biết tiếng và biết mặt Đặng-gia ông tế, nay thấy cảnh tình, doán ngay là trong trang có việc gì hẳn! mới hỏi người Tiểu-nhị ở nhà hàng ấy rằng: « Trong trang hôm nay hình như có việc gì, sao mà nhiệt náo thế? »

Điếm-tiểu-nhị giả nhời: « Độ này cụ Đặng già bận quá, ngày nào cũng phải vào núi Thanh-vân kia, giúp việc tang sự cho người ta, tối hôm nay nằm nhà hẻo, ngày mai sẽ cất đám. »

Thạch-Khôn lại hỏi: « Nhà ai có tang thế? »

Tiểu-nhị thưa: « Nghe đâu là nhà người nữ-học-sinh của cụ Đặng-cửu, tên là Thập-tam Muội ấy. »

— Nhà cô ấy có ai mới mất thế?

— Thấy nói bà cụ thân-sinh ra cô ấy đấy?

Thạch-cảm-Đương bụng nghĩ thầm: « Cô Thập-tam-Muội là một người có ơn với trại-chủ ta, ta nay đã biết là mẹ cô ấy chầu trời, thế nào ta cũng phải báo cho trại-chủ ta biết ngay mới phải! Bụng nghĩ thế, giả song tiền hàng, tất tả quay về núi Mang-ngưu, đem những sự đã thám thính kể hết đầu đuôi cho các trại-chủ nghe. »

Chu-đắc-Thắng nghe xong, nói với các trại-chủ rằng: « May quá, may mà cho người đi thám thính rõ ràng, những hàng hóa ấy động đến chả được! trong bọn ấy có người đã biết cô Thập-tam-Muội, người còn chưa biết; ai cùng súm lại hỏi, duyên cớ làm sao? »

Chu-đắc-Thắng và Hải-mã Chu-Tam mới cùng thuật lại những truyện ngày xưa; Đại chúng đồng thanh khen rằng: « Cô ấy thực là người có nghĩa khí! »

Chu-đắc-Thắng và Chu-Tam thấy anh em đều một lòng một dạ, mới nói với mọi người rằng: « Anh em đã biết chượng nghĩa đồng tâm như thế, thật là ít có, nay nhân nhà cô ấy có bà cụ khứ thế, chả biết thì chớ, chứ đã biết ra thì nỡ đi sao đành, vậy ngày mai đã là ngày cất đám, ba anh em chúng tôi là người chịu ơn của cô ta, vậy chúng tôi muốn nhờ các đại-huynh ở nhà giữ sơn trại, để

483

https://tieulun.hopto.org

chúng tôi đi phúng bà thân mẫu cô ấy, gọi tỏ chút lòng thành tri ân báo ân, cho khỏi thẹn với lương tâm của mình ! »

Trong bọn ấy có một người tuổi lớn nhất tên là Hắc-kim-cương Hắc-Vũ, thân cao sáu thước, mặt dài, râu cứng, da đen, mặt thô-lỗ, và lại tính nóng như lửa, nghe nhời nói của Chu-Tam, liền xua tay nói to rằng : « Anh em nói thế sai rồi ; ai chả là cường đạo, ai chả có lương tâm ! lũ chúng ta có của cùng ăn, có ngựa cùng cưỡi, ân nhân của các người, tức là ân nhân của chúng ta ! huống chi như cô Thập-tam-Muội ấy, nghe kể ra thực là một đứng anh-hùng hào kiệt, các người đã có ý muốn kính viếng một bà mẹ của người anh-hùng ấy, chúng ta há chả nên kính vái một đức thân-mẫu của một vị nữ-hào-kiệt ấy hay sao ? các anh em ta, ai mà không đồng ý với Chu-Tam, thì hãi thử một cái dùi đục của ta trước ! »

Các trại chủ đồng thanh kêu lên rằng : « Phải đấy ! Phải đấy ! Ngày mai cử Thạch-Khôn dẫn đường, rồi chúng ta cùng đi cả là phải ! »

Nói rồi liền chuyển sắp sẵn những đồ lễ phẩn : một con lợn, một con dê, rượu ngon một hũ, hương lạp hoa quả. Sang hôm sau, đầu trống canh năm, mười vị trại chủ, đều không cầm binh khí, chỉ cưỡi ngựa và mang theo một lũ lâu-la đủ mang những đồ lễ vật và coi ngựa, kẻ trước người sau, ngựa đi hàng hai, tự núi Mang-ngưu trông chừng núi Thanh-vân tiến phát, hỏi thăm đến trước cửa nhà cô Thập-tam-Muội, song song xuống ngựa, may vừa gặp dịp Tùy-duyên-nhi ở trong nhà ra, hắn vốn quen biết với Thạch-Khôn từ ngày còn làm phu ở huyện, hai bên quen nhau chào hỏi vồn vã, những đoạn người nhà quan mà lại quen biết với bọn cường đạo, trừ người làm sách ra biết được rõ ràng, cha con họ Đặng cũng còn không biết được, huống chi là Ân-lão-gia, nhân thế trong lòng lấy làm lạ, và nghĩ thầm : « Tùy-duyên-nhi làm sao lại quen biết với lũ cường đạo, làm sao chúng nó lại hỏi thăm đến ta ? chả những thế mà thôi, lại thấy Đặng-cửu-công cúi đầu chả nói gì, hình như có ý lấy làm khó chịu, mới hỏi ngay duyên cớ làm sao ? »

484

https://tieulun.hopto.org

Cửu-công thấy hỏi mới ngửng đầu lên giả nhời rằng : « Lão-đệ ơi ! việc này thật khi hơi bận lòng lão-đệ ! về phần cô Thập-tam-Muội thì coi bọn ấy như bùn vướng gót chân, chả có cần gì, nhưng về phần Lão-đệ bây giờ dẫu rằng từ quan rồi, nhưng cũng là một vị quan-chưởng, có lẽ nào khinh thân mà giao thiệp với bọn họ, vả lại bọn gia-quyến tránh vào đâu cho khỏi bất nhã ? » Nói thế rồi lại nhìn cô Ngọc-Phượng (tức là Thập-tam-Muội trước) mà bảo rằng : « Hay là cô-nương ra tiền-đinh, mà tiếp chúng nó, rồi bảo chúng nó đi về đi là hơn ! »

Ngọc-Phượng nói : « Ấy trước tôi cũng đã nghĩ thế ; nhưng mà giá tôi ra bảo họ, họ cũng phải nghe mà trở về ; ngặt vì họ nói họ đến phúng, họ đã lấy lễ đến đấy, thế-tất mình cũng phải lấy lễ đáp lại, phải để họ vào phúng, phải tiếp đãi người ta ; còn như An-bá-phụ tôi và gia-quyến bá-phụ tôi, có phải chả nên để tiếp kiến họ, xin mời hãi tạm tránh vào nhà trong một lát, tôi tưởng cũng không đến nỗi tiết mạn gì ? »

Cha con An-lão-gia nghe vậy, cũng cho là phải, chỉ có bà An-thái-thái và Trương cô-nương nghe thấy nói cho bọn cường-đạo vào phúng, sợ cuống sợ cuồng, mồ hôi ướt đầm. Chử-đại-nương thấy vậy cười nói với An-thái-thái rằng : « Ngài chớ có ngại, những lũ ấy đều là bại-tướng dưới tay cha tôi, và còn có cô Hà cô-nương, sợ gì họ nữa ! »

Trử-đại-nương nói thế rồi, một tay dắt An-thái-thái, và một tay dắt Trương-cô-nương, mời cả cha con An-lão-gia ra mái sau ngồi tạm.

Đặng-cửu-công liền sai thắp hương nến, và bầy những lễ phẩm lợn dê của bọn kia đã mang đến, rồi cho Chử-nhất-Quan ra mời vào, cha con An-công-tử sẽ dòm ra khe vách, mẹ chồng nàng dâu An-thái-thái và Chử-cô-nương cùng ngồi ở vách bên nghe chuyện. Được một lát nghe tiếng người vào, dòm ra thì thấy những người mắt chếch, ngực nhỏ, tuy hùng cư-cự, khí ngang-ngang, nhưng ăn vận đều một loạt khăn thâm áo dài, cùng vào trầu trước linh sàng thụp lạy, lạy xong lại cùng ngoảnh lại vái chào cô-nương.

485

https://tieulun.hopto.org

Hà-cô-nương chững chạc nói với bọn họ rằng : « Chu, Hàn và Lý ba vị ơi ! tôi cám ơn khi trước ba vị đã trông thấy cái đàn-cung của tôi, chả ngại công khó nhọc, thân chinh đi đến huyện Hoài-an, tôi còn chưa biết lấy gì cám ơn được ; nay vị lão-mẫu tôi trung thiên, lại phiền đến các vị quá tình phúng viếng, thật là cám ơn vô-cùng ! »

Hải-mã Chu-Tam liền giả nhời rằng : « Đi ra Hoài-an, là việc cỏn-con, bõ gì để cô-nương kể đến ; chỉ có nỗi Lão-thái-thái mới rồi qui tiên, giá chúng tôi biết trước được, để lại giúp đỡ công việc mới phải ; nhưng vì biết tin chậm, vậy bây giờ mới có chút lễ thành kính, xin cô-nương rộng lượng thứ lỗi cho ; nhưng may tôi nghe nói ngày mai mới cất đám cụ, vậy xin cô-nương làm ơn chia cho chúng tôi một ít công việc, hoặc khiêng cữu, hoặc đào huyệt, để được giữ một phần công lao, cho thỏa tấm lòng thành !»

Cô-nương nói : « Cái việc ấy chả dám phiền lòng đến các vị, ngày mai cũng chưa cất đám, vì tôi không chôn mẹ tôi ở đây, chỉ để chậm mấy ngày, tôi đưa linh-cữu mẹ tôi về quê, chỉ có sau khi tôi đã về rồi, các vị cũng coi như khi tôi còn có ở đây, chớ quên kính trọng thầy giả họ Đặng của tôi, và đừng quấy rối những bà con quen thuộc với tôi ở xứ này, thế là đủ thấy sự tử tế của các vị. »

Chu-Tam thưa : « Nhời nói ấy của cô-nương, ba năm trước đã giao hẹn ở trước mặt mọi người, khi nào chúng tôi dám đơn sai ! »

— Như thế hay lắm, đủ biết rằng các vị đều có nghĩa khí ; ta chả có thể tiếp lâu, thôi xin mời các vị ra nhà ngoài sơi nước.

Chúng nhân dạ dan một tiếng, hình như sấm vang, rồi cùng lùi ra cả.

Mọi người lùi ra nhà ngoài ngồi uống nước, nhân sẽ hỏi Đặng-cửu-công rằng : « Xưa nay chúng tôi vẫn tưởng cô-nương là người sứ sở này ; sao bây giờ lại thấy cô-nương vừa nói phù linh-cữu về làng, thế thì về đâu ? »

486

https://tieulun.hopto.org

cái sự tối tăm mới rồi, ngài phải hỏi đến vua Thập-điện, tiểu-tinh biết đâu đấy ! tiểu-tinh phải đi lo bổn phận của mình, không thể hầu truyện lâu được, xin thất lễ ngài... Nói rồi cứ cưỡi quạ vàng đi sang phương tây.

Tiểu-hành-Giả ngẫn người ra một lúc, rồi bụng bảo dạ rằng : « Hắn nói thế dẫu là hắn chối từ, nhưng cũng có lẽ phải, cái việc tối tăm ở quỉ-quốc này, ta chả đi hỏi Diêm-la thiên-tử, thì ta hỏi ai ? vì là thuộc hạt của họ. »

Lối cũ đường quen, liền quay xuống địa-phủ, những giạ-thoa tiểu-quỉ trông thấy hút, liền phi báo với Thập-điện-diêm-vương rằng : « Đại-vương ! Đại-vương ơi ! cái ông Tiểu-tiểu-thánh thanh-tra tệ-đoan chúng ta ngày xưa ấy lại đến đấy ! »

Vua Thập-điện tưởng ngài lại tra hỏi gì chăng ? mới cùng ra đón, Tiểu-hành-Giả đã đi đến trước điện.

Tần-quảng-vương mời ngồi, rồi hỏi ngay rằng : « Tôi chức mừng ngài đã qui y phật giáo, nghe đâu độ này ngài đi tây phương kia mà, sao lại có thì giờ thong thả đến chơi đây ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Phải, tôi độ này chả rỗi thật, nhưng vì có việc muốn hỏi, cho nên phải đến. »

Tần-quảng Minh-vương nói : « Ngài học biết quán thiên nhân, chúng tôi ngài còn dạy bảo được, việc gì khó thế mà ngài phải hỏi đến chúng tôi ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Vì thầy trò chúng tôi, một hôm đi đò, bị cơn gió mù đưa vào La-sát quỉ quốc, ngờ đâu nước ấy có một vị Hắc thái-tử làm mê em tôi là Chư-nhất-Giới, rồi bắt đi mất, sau tôi dò la biết thế, mới vào đòi người ở quốc-vương, chả những nó không giả, nó lại còn sai binh tướng ra đánh nhau với tôi. »

Tần-quảng Minh-vương cười nói : « Đại-lực quỉ-vương ở nước La-sát cũng là anh hùng hào-kiệt, sao không biết nhẽ tiến thoái, chứ như những binh ma tướng quỉ ấy, phỏng địch sao nổi với ngài ? »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Phải nó chả địch nổi tôi, nhưng nó cứ làm ra âm phong thảm đạm, hát vũ lan man, chả trông thấy gì cả, vậy tôi phải chạy, nhưng tôi nghĩ nó dẫu là quỉ-vương, vẫn là quỉ-tịch, còn thuộc hạt về các ngài cai quản, vậy tôi muốn nhờ các ngài giúp tôi một tí. »

487

https://tieulun.hopto.org

Tần-quảng Minh-vương nói : « Ngài đã dạy đến, chúng tôi dâu dám chối, nhưng Đại-lực-vương ấy chả sinh chả duyệt, tiếng dẫu là quỉ, nhưng cũng là nửa tiên rồi. »

Tiểu-hành-Giả nói : « Tiên với quỉ khác nhau nhiều lắm, sao ngài lại bảo thế ? »

Tần-quảng Minh-vương nói : « Tôi nói ra sợ lại là Tiểu-thánh đã biết rồi, nguyên Đại-lực-vương tức là Ngưu-ma-vương, bạn thân với Lão-đại-thánh thủa xưa, hắn ở núi Thúy-vân, hưng yêu tác quái, đã thành bá nghiệp, vì núi hỏa-diệm không cho mượn quạt, chọc tức Đại-thánh, Đại-thánh mới đi mời Na-cha-thái-tử đến bắt Ngưu-ma-vương, lúc ấy tính mịnh nó đã ghi vào quỉ lục, may nhờ có vợ nó tu thành đạo tiên, vốn muốn độ cả cho chồng, nhưng vì chồng nó ác nghiệp nặng quá, quyết không có nhẽ thành tiên, nếu để cho chồng nó đọa lạc, thời mất cái sự mầu nhiệm của tiên-gia, cho nên thượng-đế nhân từ phong cho làm La-sát quỉ vương, mở riêng một nước, không tử không sinh, riêng là một nước với sứ Phong-đô chúng tôi chả có quan-thiệp gì, ngài bảo tôi giúp ngài sao đặng ? »

Tiểu-hành-Giả nói : « Các ngài không chối thế được, nó là vua quỉ, các ngài coi về quỉ, cũng một tiếng quỉ, sao lại bảo chả biết ? dù không muốn giúp sức cũng phải mách bảo chỗ nào chứ ? »

Tần-quảng Minh-vương nói : « Chúng tôi ở Minh phủ, còn biết lối nào, dù ngài muốn hỏi gì hơn, nên đến hỏi đức U-Minh giáo-chủ. »

Tiểu-hành-Giả mừng nói : « Phải đấy ! ta quên mất, nhờ các ngài đưa tôi đi một tí... Nói chưa rứt lời, thấy có tiên đồng bưng một cành thiếp vào nói là của đức Địa-Tạng-vương-bồ-tát đưa cho Tôn-tiểu-thánh đây. »

Tiểu-hành-Giả giật mình nói : « Đức Bồ-tát thiêng thực, sao ta chưa hỏi mà ngài đã biết. Liền nhận lấy mở ra xem thấy những câu rằng :

Mê bởi tự lòng mình,
Sui nên vào quỉ quốc,
Phải niệm kinh Quan-âm.
Gió mù tự nhiên mất. »

488

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả xem đi xem lại, trong lòng rứt nghi hoặc, mới đưa cho Thập-điện Minh-vương xem và hỏi rằng : « Quỉ-vương tác ác, sao lại bảo ta niệm kinh Quan-âm. »

Các Minh-vương nói : « Giáo-chủ chúng tôi đã truyền bảo, chắc chả sai nhầm, Tiểu-thánh cứ nên tuân hành. »

Tiểu-hành-Giả mới vui mừng, nói với tiên đồng gửi nhời về tạ Bồ-tát, từ biệt các Minh-vương, cưỡi mây quay về nước La-sát.

Lúc bấy giờ đã nhất tâm chú niệm về kinh Quan-âm, những khi tối trông nước, đã chả vướng mắt lắm, đến La-sát hành cung vào báo với sư-phụ rằng : « Sư-phụ tụng kinh Quan-âm mau lên. . . . Lúc ấy Đường-chưởng-lão đương mong Tiểu-hành-Giả đi mãi chả thấy về, lòng đương mơ tưởng cảm ơn Đức Quan-thế-âm cứu khổ cứu nạn, đã cứu cho mình thoát nạn ở Hỏa-vân lầu, nay nghe tiếng Tiểu-hành-Giả về đã mừng, lại thấy bảo niệm kinh Quan-âm, lại vừa chúng ý, liền chắp tay và cao giọng niệm rằng : « Na mô cứu khổ cứu nạn, tầm thanh linh cảm Quan-thế âm-bồ-tát ! » Niệm thế đến câu thứ ba hay thứ năm, thấy một đóa mây đỏ, tự trên lưng chừng giời rơi xuống nóc cung La-sát hành cung, rồi chiếu vào trong cung La-sát sáng rực, bao nhiêu những âm phong hắc khí, biến mất vô ảnh vô hình, những tướng quỉ binh ma, tìm phương chốn ẩn, Hắc-hài-Nhi không ẩn đâu được phải chúi về cung Tiền-Long. »

Chư-nhất-Giới đương bị chói ở cột, chợt một trận hồng quang chiếu vào, giây chói ấy tự nhiên dứt cả, chân tay nhẹ nhàng, sửa sang quần áo, toan chạy ra cửa, thấy Hắc-hài-Nhi hốt hốt hoảng hoảng chạy choàng về gặp ngay Nhất-Giới, Nhất-Giới thuận tay nắm lấy bảo rằng : « Thằng ranh này, mày chói tao đã xướng chưa ? may sao giời kia xui khiến, mày lại bị vào tay tao bắt được. »

Hắc-hài-Nhi bị bắt sợ hết vía, muốn gỡ chả ra, phải làm ra bộ mạnh bạo quát to lên rằng : « Sư hổ-mang kia, chớ có hỗn, ta là Thái-tử của quốc vương đây mà ! »

Chư-nhất-Giới bảo : « Thái-tử à, mày dám sưng là Thái-tử à ! Tao cũng đánh cho mày xem ! nhân sách ra ở ngoài ngự đạo. »

489

https://tieulun.hopto.org

Thái-tử van lạy nói : « Chư lão-gia tha tôi với nào ! »

Chư-nhất-Giới cười bảo : « Mày đã biết đến cha mày à, mày nếu muốn tao tha, mày phải đưa tao về Hành-cung với sư-phụ ta ! »

Thái-tử tình nguyện xin đưa về Hành-cung, nhưng xin buông ra để dễ đi. »

Chư-nhất-Giới không nghe, bảo : « Tao không buông mày ra, để mày chạy vào thẩm cung, tao còn tìm sao được. Mới lấy một sợi giây chòng lọng vào cổ, tay chái giữ lấy, còn tay phải cầm cái gậy, lôi đi như dắt chó vậy, mồm quát đi mau không thì đánh, Thái-tử chịu phép phải đi theo, đến ngoài cửa đền, những thị-vệ trông thấy Nhất-Giới giữ tợn như thế, chả ai dám đến gần. »

Tiểu-hành-Giả thấy âm khí tan hết, biết là Bồ-tát hiển linh, mới lại toan định vào đòi quốc-vương lấy người, vừa cầm gậy ra cửa, đã thấy Nhất-Giới đương lôi dắt một người, vừa sợ vừa mừng, mới hỏi rằng : « Em đã về đấy ư ! Sư-phụ mong nhớ em đấy, vào ngay để sư-phụ biết mà mừng, nhưng em lôi thằng bé con nào thế ? »

Nhất-Giới thấy nói sư-phụ mong mình, chả kịp giả nhời, cứ lôi sềnh sệch Thái-tử vào đến trước sư-phụ, nói to lên rằng : « Sư-phụ ơi ! con đã về đây ! »

Đường-chưởng-lão đương chầu Hồng-quang lạy tạ, chợt trông thấy Nhất-Giới về, mừng lắm, đứng ngay lên hỏi rằng : « Ai đã làm hại con thế ? »

Nhất-Giới chỏ Thái-tử bảo rằng : « Chính thằng ranh này nó đã làm hại tôi đấy. »

Bán-Kệ hỏi : « Người này là ai ? »

Nhất-Giới nói : « Nó là Thái-tử của quốc-vương đấy. »

Đường-chưởng-lão thấy nói là Thái-tử vội vàng đỡ giậy và nói : « Đã là điện-hạ của quốc-vương, sao không cởi chói ra cho người ? »

Nhất-Giới bảo : « Không cởi được ! nó tuy là Thái-tử nhưng là người thù với tôi. »

Đường-chưởng-lão hỏi : « Hai bên có thù hằn gì với nhau, hay là vì sự đùa bỡn nhau mà thành hiềm khích ? »

490

https://tieulun.hopto.org

Nhất-Giới nói : « Thằng rành này nó không biết gì, còn có thể tha được, chứ như mẹ nó sẵn lòng độc ác, nó bảo cha tôi đánh chết nó ngày trước, nó nhất định giết tôi để báo thù. »

Bán-Kệ nói : « Có phải có hẳn về trước, người ta báo thế cũng chả là quá, huống chi người ta giết mình chưa chết, làm chi chấp lấy lại kết thù sau, kinh có câu : Oan gia nên giải chả nên kết, thôi nên cởi ra để tan lỗi trước, cho được sắp sửa còn đi chứ? »

Chư-nhất-Giới không dám trái lịnh sư-phụ, phải cởi chói ra cho Thái-tử, và bảo rằng : « Lão Chư bị mày bắt trước, mày đánh tao vô kể, bây giờ tao bắt mày, tao tha mày không thôi, thực là may cho mày quá ! »

Hắc-hài-Nhi cảm cái ơn Đường-chưởng-lão cứu mình, lạy tạ... »

Nguyên lúc Hắc-hài-Nhi bị Chư-nhất-Giới bắt đi, có thị-vệ chạy về báo, Ngọc-diện nương-nương sợ hết via, khóc lóc với Đại-lực-quỉ-vương bàn cứu Thái-tử.

Đại-lực-quỉ-vương bảo : « Người ta là Hòa-thượng đi qua đường, việc gì đi bắt người ta, đến lúc anh người ta đi tìm, giả người ta là song, việc gì chúng bay cứ giữ giệt lấy chả tha, để bây giờ sinh ra tai vạ, đều tự mình trước, trách người ta sao được. »

Ngọc-diện nương-nương nói : « Sự đã chót làm, trách oán chúng tôi cũng vô-ích, chỉ có bây giờ làm thế nào cứu nó ra được là hơn ! »

Đại-lực-quỉ-vương nói : « Khi trước ta còn là yêu ma, còn có thể làm bậy, bây giờ đã là vua một nước, phải giữ cái thể diện cho cả nước, những vị sư ấy đều là người có lai lịch, ta dù đánh nhau với họ, họ bản sư cao cường, chắc đánh không nổi, dù sai âm binh làm mê họ, họ có hào quang giữ dìn, chắc cũng không mê được, chỉ có từ tạ thú tội với họ là xong, nhưng ta là một vị quốc-vương, có lẽ nào lại chịu nước dưới đến thế ! »

Ngọc-diện nương-nương thấy chồng nói vậy mới làm nũng, khóc chu khóc chéo lên và nói rằng : « Nếu ngài chả chịu hạ mình, thì ra giết con tôi mất thôi. »

Đại-lực quỉ-vương thấy vậy lại phải dỗ vợ rằng : « Bây giờ đã chót thế này, còn nghĩ gì đến thể diệu nữa. »

491

https://tieulun.hopto.org

Mới chuyền sắm sửa pháp giá định cùng với Ngọc-diện nương-nương cùng thân hành đến La-sát nữ hành-cung, kêu xin lỗi với những vị Hòa-thượng đi cầu giải ấy, để cứu lấy con mình.

Đi chưa đến hành-cung, đã thấy Hắc-hài-Nhi chạy về, cha mẹ mừng hỏi, mới biết vì Chưởng-lão can xin, rứt là cảm khích, bèn nói với nhau rằng: « Thế ra đức Chưởng-lão thật là phật sống. » Vội xuống xe cùng đi bộ vào hành-cung lạy tạ, Đường-chưởng-lão vội vàng đáp lễ lại.

Quốc-vương muốn mời Đường-chưởng-lão vào nước thết đãi, nhưng Bán-Kệ nhất định đòi đi, bảo đồ-đệ sắm sửa lên đường. Quốc-vương biết giữ chả được nào, phải đi tiễn ra đến phương tây.

Lúc thầy trò ra đi, đường đất lại tối tăm, chả sao đi được, tự nhiên có một đám mây đỏ dắt đường, thầy trò Bán-Kệ mới được thoát ly quỉ quốc, thế mới biết:

Thu được lòng Bồ-đề,
Nhờ có Quan-thế-âm cứu!

HỒI THỨ HAI MƯƠI HAI

Đường-chưởng-lão gặp nhà hủ-nho chịu nhịn đói,
Tiểu-hành-Giả giả thần Vi-Mặc bắt hiến-cúng.

Nhân tâm chả biết cho cùng,
Thảm thanh chuộng lạ cùng chung một lòng.
Đứng tây lại ngóng bên đông,
Chả qua sắc sắc không không có gì!

Thầy trò Đường-bán-Kệ tự khi nhờ Đức Quan-thế-âm sai Hồng-hài-Nhi dắt đường, thoát ly quỉ-quốc, ấy cũng may lạc đường mà lại gặp đường, lại cứ mạnh bạo đồng tâm vui vui vẻ vẻ, trông chừng phương tây tiến phát, nhất lộ bình yên, đi hai ba nghìn dặm nữa, chợt đến một chỗ có làng. Đường-chưởng-lão gọi Tiểu-hành-Giả bảo rằng: « Đồ-đệ ơi! ta đi đã mấy ngày hôm nay, trong bụng xem ra chống không, chỗ này có làng có xóm, con vào xem có nhà ai hiếu-thiện, đến khuyên giáo lấy một ít cơm hay gạo ăn cho đỡ đói, mới có thể đi được. »

492

https://tieulun.hopto.org

Tiểu-hành-Giả thưa : « Đường đất phương tây, nhiều nhà hiếu thiện, muốn khuyên giáo, chả khó gì, để con đi tìm, may gặp nhà giầu có, có nhẽ họ còn mời về ăn bữa chay cũng nên. »

Chư-nhất-Giới nghe nhởi, mồm tắc lẻm, nói : « Ngộ có gặp nhà ai tử tế, mời anh, anh nhớ nhắc hộ rằng còn tôi nữa, để người ta mời cả tôi, cho tôi ăn một bữa cho thích ! »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Được ! thế nào tôi cũng liệu cho chú được một bữa no. . . . . » Nói rồi cầm bát toan đi, Đường-chưởng-lão gọi lại bảo : « Đồ-đệ ơi ? con phải biết sự hóa-chai là thế nào ? là xin lấy cơm gạo của người ta, để đỡ nỗi đói khát của mình ; cũng vì đi đường xa-sôi, cho nên bất đắc dĩ mà phải như thế, dầu thế nhưng cũng phải cốt người ta có bằng lòng cho, mình cũng phải nói tử tế mà cầu, chứ chớ có sừng sộ, nhỗ nhã, làm xấu tiếng pháp môn thanh tịnh của nhà phật dấy ! »

Tiểu-hành-Giả vâng lời ra đi, mới vào đến đầu làng, chợt gặp một người, vừa toan hỏi thăm, người ấy nhìn qua mình rồi nhổ nước bọt, chạy lánh ra xa. . . . . đi được vài bước, lại gặp người khác, cũng nhìn cũng nhổ như trước . . . . . Lạ chưa ! gặp ai cũng vậy, Tiểu-hành-Giả trong lòng nghi ngờ, nghĩ mình ý hẳn mấy ngày hôm nay giời nóng, mình đi đường vất vả, mồ-hôi hôi hám, cho nên người ta ghê tởm chăng, sau thấy ai trông mình cũng nhổ như thế cả ; bụng lại vẫn vơ, quái lạ, giả mà họ sạch sẽ, thì ghê tởm mình đã đành, nhưng ta xem ra họ cũng lại nhem nhuốc hơn mình, sao họ lại cứ gớm mình thế. . . . Chợt thấy một cái nhà ở bên vệ đường, nhân tưởng rằng : « Mặc kệ họ, mình hãy cứ vào đây khuyên giáo đã ! liền chạy vào, gọi một tiếng : « Nhà có ai không ? tôi là sư quả lộ vào khuyên giáo đây ! »

Trong nhà chạy ra một chàng thiếu-niên hỏi : « Ai gọi thế ? » Chợt trông thấy Tiểu-hành-Giả là một nhà-sư, vừa cười vừa mắng rằng : « Quái ! của quái ! thằng chọc này ở đâu mới đến thế ? »

Tiểu-hành-Giả cũng cười thưa lại rằng : « Chọc chụi đầu không có tóc, ta tưởng thiên-hạ cũng chả thiếu, vả đến

493

https://tieulun.hopto.org

tháng chạp cây cối cũng phải chọc chụi, làm sao mà quái! làm gì mà lạ, anh bé con này có lẽ cả đời chỉ sinh chưởng ở trong bụi cỏ nào, hay chòm lông nào, cho nên sự trông và sự nghe của em chưa được rộng »

Thiếu-niên nói : « Những sư-mô sứ khác họa chăng còn có, chứ như sứ này thật là tuyệt-vô, thôi ta chả rồi công đấu khẩu với mày, mày muốn hỏi gì, đến chỗ khác mà hỏi ! »

Tiểu-hành-Giả bảo : « Cái sự ấy cũng chả cần gì, nhưng bây giờ lũ chúng tôi có mấy vị là sư quá-lộ, vì đi đường vất vả, bụng đói, cho nên vào khuyên giáo nhà người một bữa chay, để kết chút thiện duyên ! »

Thiếu-niên ngạc nhiên nói : « Anh nói mới lạ chứ ! »

— Khuyên giáo chứ làm gì mà lạ ?

— Khuyên giáo có phải xin cơm để ăn không? cơm là gạo thổi ra, gạo bởi cầy cấy mới có, cầy cấy bởi công sức của người ta, trong một nhà người già kẻ trẻ, hao tổn biết bao nhiêu tinh lực mới được hạt gạo, nhờ có hạt gạo ấy để ăn mà sống, có lẽ nào tự nhiên vô cố đem bố thi cho ai ? may chú muốn khuyên giáo gạo, thế có phải là sự lạ không ?

Tiểu-hành-Giả nói : « Chúng tôi đi tự Đại-Đường đến sứ này : đường đất hơn hai vạn dặm, đến đâu là chả khuyên giáo, ngày nào chả có người bố thi, những thóc gạo khuyên giáo được, ăn có khi không hết, giả ai cũng như anh, thầy trò chúng tôi chết đói đã lâu rồi ; thôi anh còn ít tuổi, chưa quen biết việc đời, đi vào gọi người lớn ra đây, để ta nói truyện, có lẽ lại mời ta đánh một bữa no-kềnh ! »

— Nhà ta chả có ai là người nhớn cả, có phải anh bảo ta là trẻ con không thuộc việc, vậy thì anh đi tìm nhà nào có người nhớn, vào mà khuyên giáo..... Nói rồi cứ lẳng lặng đi vào.

Tiểu-hành-Giả toan hành hung, nhưng lại sợ trái lời sư-phụ, cũng phải nhịn đi ra không.

Lại đi chỗ khác, chợt thấy một cái nhà lớn, ngoài cửa có một ông già đứng, vội vàng chạy đến trước mặt nói với ông già ấy rằng : « Thưa cụ, chúng tôi là những sư quá-lộ, nhân đói bụng, muốn khuyên giáo một bữa cơm chay, xin cụ bố-thi. »

494

https://tieulun.hopto.org

THƯ VIỆN QUỐC GIA VIỆT NAM
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DU VIỆT NAM
NATIONAL LIBRARY OF VIET NAM

https://tieulun.hopto.org

Certifié avoir tiré
1.200 exemplaires
Hanoï, le 26 Sept 1921
Imprimerie KIM-DUC-GIANG

Truyện-kỳ tây!!!

Bản quán đang sếp in một tích truyện rất lạ, tên là truyện **Mao-Nhân** kể sự-tích một nhà văn-sĩ nước Pháp phiêu-lưu vào trong rừng rậm Châu Phi, gặp một thứ mọi rất lạ, nửa người nửa thú, ăn lông ở lỗ. Không ngờ bây giờ mà lại còn được trông thấy hạng người thượng cổ như vậy.

May có sự mạo hiểm của nhà văn-sĩ ấy, trải bao nguy hiểm, thập tử nhất sinh, mà bây giờ mới được biết những truyện rất cổ, rất lạ!!!

Truyện này về cuối thế-kỷ thứ 19 mà lại là sự tích của một người Pháp nói ra, thế mà cũng có ma có quỷ; ai đã xem đến tất cũng phải thích phải mê!

Quyển truyện độ ngót 100 trang của ông Phùng-huy-Bích dịch thuật.

https://tieulun.hopto.org